



Մատեան Ողբերգութեան

որ կոչի

Նարեկ Աղօթից

Սրբոյն Գրիգորի

Նարեկայ Վանից Վանականի

2012

[Ա]

Ի ԽՈՐՈՅ ՍՐԾԻՑ ԽԱԼԻՄՔ ՀՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ

Ա

Զալյն հառաջանաց հեծութեան ողբոց սրտից աղաղակի
Քեզ վերընծայեմ, տեսողդ գաղտնեաց,
Եւ մատուցեալ եղեալ ի հուր թախծութեան անձին տոչորման
Զպտուղ ըղձից ճենճերոյ սասանեալ մտաց՝
Բուրվառաւ կամացս առաքել առ քեզ:
Այլ հոտոտեսցի՞ս, հայեսցի՞ս, գթած,
Քան ի պատարագն բոլորապտուղ,
Մատուցեալ ծխոյն բարդութեան:
Ընկա՛լ զսակաւամասնեայ յաւդուածս բանից՝
Քեզ ի հաճութիւն եւ մի՛ ի բարկութիւն:
Ելցէ՛ ի խորոց աստի զգայութեանց խորհրդակիր սենեկիս՝
Վաղվաղակի ժամանել առ քեզ՝
Կամաւորական նուէր բանական զոհիս,
Ողջակիզեալ զաւրութեամբ ճարպոյ,
Որ յիսն է պարարտութիւն:
Եւ ի զնելս իմ ընդ քեզ դատ՝ խառնեալ աղերսիւ, հզաւր,
Մի՛ իբրեւ զհամբարձումն ձեռաց ամբարշտեալն Յակոբու,-
Հստ բողոքելոյն Եսայեայ,-
Եւ զանիրաւութիւնն Բաբելոնի
Տաղտկալի քեզ երեւեսցի,
Զոր առակ եւթանասներորդի երկրորդի սաղմոսին ազդէ,
Այլ իբր զբուրեալ խունկն հաճոյական՝ ի խորանին Մելովայ,
Զոր Դաւիթն կանգնեալ նորոգեաց
Տապանակին հանգստեան, ի գերութենէն դարձելոյ,
Որ ի վերստին գիւտ կորուսեալս հոգւոյ առակի,
Ընդունելի՛ կամաց քոց լիցի:

Բ

Բայց քանզի ձայնդ ահաւոր դատաստանիդ հատուցման,
Ուժգինս հնչեցեալ ի ձորն վրէժինդրութեան,
Կրկինս ինձ երկնէ մարտից յարուցմունս՝
Այժմէն գուշակեալ շարժմունս յուզմանց ներհակականաց,
Որ յիմումս անձին ցուցանի,
Խոռվութիւնս ամբոխից՝
Հարեալք ընդ միմեանս զէն առ սուսեր,
Խորհրդոցն հոյլք չարեացն ընդ բարիսն,
Եւ գերեալ զիս ի մահ, ըստ հին դիպուածոյն,
Որ նախ քան զշնորհին ժամանելն առ իս,
Զոր ընտրեալն առաքելականացն դասուց Պաւղոս,
Աւրինակ առեալ զՄովսէս,
ԶՔրիստոսի փրկութիւնն յաղթող ցուցանէ:

Վասն զի թէ՝ Մերձ է աւը Տեառն, որպէս Գիր ասէ,
 ի հովիտն անձուկ ասպարիսին Յովսափիաթու
 Եւ հեղեղատին Կեդրոնի՝
 Փոքր Հանդիսարանացն իրաւանց ժամադրութեանց,
 Որ կենցաղականաւ այսր յաւիտենիւ
 Զհանդերձելոցն ինձ կերպաւորեն,
 Ապա եւս յաւէտ մերձեցաւ ի վերայ իմ
 Արքայութիւնն Աստուծոյ մարմին եղելոյ՝
 Մեծապէս գտեալ զիս առիթ վնասուց բազմաց տոկոսեաց՝
 Զանազան մասանց յանդիմանողաց ճշմարտապատմից,
 Քան զձեռին նորին վերակացումն անդ ուրեմն երբեմն
 ի հարուածսն եղումայեցւոց եւ փղտացւոց
 Եւ այլոց բարբարոս ազգաց:
 Քանզի այն ընտրութիւն ամաւք չափեցաւ,
 Իսկ պատուհաս իմումս պարտուց
 Առանց աւարտման ունի զսահման:
 Ահ, գուբ եւ որոգայթ անճողոպրելի,
 Լստ մարգարէին եւ առակողին,
 Տագնապաւ մեծաւ առ դուրս ինձ հասեալ,
 Զամաւթն մշտնջենաւոր աստէն գծագրեն:
 Զոր միայն քո է հրաշագործել
 Պտուղս դեղոց ի հնարս կենաց՝
 Ամենավարան տարակուսանաց հոգւոց վտանգից, քաւիչ ամենայնի,
 Գովեալ ի փառս անճառս անսահմանելի բարձրութեան
 Յաւիտեանս յաւիտենից:
 Ամէն:

[Բ]

**ՎԵՐՍԻՆ ՑԱԽԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵՄՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ
 ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՅ ԲԱՆԻ
 Ի ԽՈՐՈՅ ՍՐՏԻՑ ԽԱԽՄՔ ՀՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Եւ արդ, քանզի առ բարձրեալն Աստուած յաւդաւորական շրթամբք կարդաս,
 Որ գործովք միայն դրաւի, եւ ոչ ստեղծաբանութեամբ կաշառի,
 Որ յեգիպտոս միշտ ունիս զարտիդ զդարձն,
 Զի՞նչ աւրինակ առ այս քեզ նմանագոյն եւ յարմարական
 Աստանաւր եղից, անձն իմ պարտաւոր:
 Պատժակիցս կործանեցելոյն Սողոմայ,
 Հմբերանեալ դատախազս Նինուէի,
 Անարի բարբարոսս, քան զտիկինն հարաւային,
 Վատթարագոյնս, քան զթանան,
 Յամառեցեալս, քան զԱմաղէկ,
 Անբժշկականս քաղաք դրաւշելոց,
 Նշմար մնացեալ ապստամբութեան հինն իսրայելի,

Յիշատակարան պահեալ ուխտազանցութեանն Յուղայ:
 Կշտամբեալս գեր, քան զԾուր,
 Տարամերժեալս, քան զԾայդան,
 Խորթաբարոյս, քան զԳալիլեա,
 Անսերելիս, քան զանհաւանն Կափառնառում,
 Պարսաւեցեալս իբր զՔորազին,
 Բամբասեցեալս ընդ Բեթսայիդայ,
 Անպարկեշտ ծաղկեցեալ ալիքս Եփրեմի,
 Աղու աղաւնիս միշտ յիմարութեամբ, այլ ոչ հանդարտութեամբ,
 Ի կորեանց առիւծուց անձնական աւճս եղեռնային,
 Կերպս ձուոց քարբից՝ լցեալ ժանտութեամբ,
 Պատկերս վերջին հարուածոցն Երուսաղեմի,
 Հստ բանին տէրունի եւ տեսանողացն ձայնի:
 Տաղաւարս մերժեալ՝ հասեալ ի կործանումն,
 Խորտակեալ դրացս վստահարան,
 Եւ կրկին ծրդեալ շինուածս խաւսուն,
 Թողեալ ժառանգութիւնս յարմարական,
 Մոռացեալ տունս աստուածակերտ,
 Հստ բանից նախազրեցելոցն Մովսեսի, Դաւթի եւ Երեմիայ,
 Յարկս բանական՝ ունողս բորտութեան,
 Հարուածեալ խրատու քերմանն, աւրինիւ կազդուրեալ,
 Աւծեալ կաւովն՝ ողքական հեզութեամբն,
 Անձարակ գտեալ ելս հնարից,
 Քակտեալ վերստին ձեռամբ շինողին,
 Արտաքս ընկեցեալ իրաւացի հատուցմամբ
 Հրամանաւ հզաւրին՝ ի տեղի անսուրբ,
 Հերքեալ, տարագրեալ խտրոցաւ մեծաւ՝ ամենայնիւ առանց խնայելոց,
 Մածկեալ դրամս յերկրի չարեաց,
 Հստ աւանդակորոյս ծխտողին, որ յԱւետարանին ցուցանի:

Բ

Այլ դու, Աստուած,
 Աստուածդ հոգւոց եւ ամենայն մարմնոց՝
 Հստ դաւանելոյ աստուածաշնորհին,
 Երկայնամիտ եւ բազումողորմ՝
 Հստ սրբոյն Յովնանու ձայնին,
 Շնորհեա՛ կատարել ի քոյդ հաճութիւն, աւրհնեալդ կամաց,
 Զսկզբնաւորեալ մատեան մաղթանաց այսր ողբերգութեան:
 Եւ ընդ լալով սերմանել բանիս,
 Ի նախընթաց չուս աստիճանաց աւթեվանացս պատրաստութեան,
 Ի կատարածն ժամանելոյ հաւաքման հնձոցն՝
 Դարձայց բերկրեցեալ լրութեամբ քաւութեան՝
 Պտղոյն երանութեան որայիցն բարութեան:
 Մի՛ տացես ինձ արգանդ սրտի անորդի, իբր իսրայելի,
 Եւ ստինս աշաց ցամաքեալս, ո՞վ ամենազութ:
 Լո՛ւր բանական մաղթողիս, հզաւր եւ ողորմած,

Նախ քան երկնի, եւ երկին՝ երկրի,
 Եւ նա՝ ցորենոյ եւ գինւոյ եւ ձիթոյ, եւ նոքա՝ Յեզրայելի,
 Եւ երկնաւորացն աղերս, որ առ քեզ,
 Հոգւոյս ազդեսցէ, քան թէ տարերաց ապականացուաց:
 Դու՝ ստեղծիչ, եւ ես՝ կաւ,
 Բա՛ց տարակուսելոյս, ի մուտս մաղթանաց այսր հեծութեան,
 Կամս քաղցրութեան՝ զաւրանալ աստէն,
 Զի մի՛ ի բանալ վերնայինն երկնի,
 Անընտիր գտեալ կրթութեան վայելման լուսոյ,
 Իբր զնիւթ մոմոյ սպառեցայց՝ ջնջեալ ի միջոյ:
 Ոգի՛ զրկելոյս, ըստ մաղթանաց գոչման ասողին,
 Եւ ոյժ՝ թալկացելոյս եւ կեանք՝ մաշելոյս մտացս խղճիւ,
 Այլ ոչ տաժանմամբ կրից աշխատութեամբ զքեզ խնդրելոյ:
 Ա՛ռ զաւանդ մաղթանացս եւ տո՛ւր զողորմութիւն քո չնորհացդ,
 Ընկա՛լ զփոքրս ի տկարէս եւ չնորհեա՛ զմեծդ առ ի հզաւրէդ,
 Զաւրացո՛ զբանս զղջման՝ առաքեալ ի մեզ զնոգի ի բարձանց,
 Աստուածաշունչ պատգամաւքս ի սմին եղելոցս:
 Պարգեւեա՛, բարերար, զառակն Եսայեայ լուսաւորել առ ճշմարտութիւնն,
 Մատուցանելով մահու արժանոյս,
 Ընդ պղնձոյս գոյի անարգս ձայնի՝ ինձ ոսկի չնորհի,
 Ընդ անզարդութեան երկաթոյս սեւութեան գունոյ՝
 Պղինձ պճնելի՛ ցոյցք առաքինութեան, հրաշեկ Լիբանանու:

Գ

Ընդէ՛ր կարծրացուցանես զսիրտ եղկելոյս
 Զերկնչել ի քէն, անճառ եւ ահաւոր:
 Մի՛ եղէց անպտուղ ի փոքր վաստակոյս՝
 Իբր ապաջան սերմանող անբերրի երկրի:
 Մի՛ լիցի ինձ երկնել, եւ ոչ ծնանել,
 Ողբալ, եւ ոչ արտասուել,
 Խորհել, եւ ոչ հառաչել,
 Ամպել, եւ ոչ անձրեւել,
 Ընթանալ եւ ոչ հասանել,
 Ինձ ձայնել, եւ քեզ ոչ լսել,
 Պաղատիլ, եւ անտես մնալ,
 Կողկողիլ, եւ ոչ ողորմիլ,
 Աղաչել, եւ ոչ ինչ աւգտել,
 Զոհել, եւ ոչ ճենճերել,
 Զքեզ տեսանել, եւ դատարկ ելանել:
 Լո՛ւր ինձ նախ քան զկարդալս իմ առ քեզ, միայնդ հզաւր,
 Մի՛ զանվճար տանջանացն տոյժս՝
 Ընդ թուով աւուրց մեղաւք կեցելոյս՝
 Զարագործիս ինձ հատուցանել:

Դ

Կեցո՛ զիս, գթած, լո՛ւր ինձ, ողորմած,
 Մարդասիրեա՛, ներող, խնայեա՛, երկայնամիտ,
 Պաշտպանեա՛, ապաւէն, բարերարեա՛, հզաւր,
 Ազատեա՛, ամենակալ, կենագործեա՛, նորոգող,
 Վերականգնեա՛, ահաւոր, լուսաւորեա՛, երկնային,
 Բժշկեա՛, հնարաւոր, քաւեա՛, անքնին,
 Պարզեւատրեա՛, առատ, չնորհազարդեա՛, աննախանձ,
 Հաշտեա՛ց, անախտակիր, ընկա՛լ, անոխակալ,
 Սրբեա՛ ի պարտեաց, աւրհնեալ:
 Եթէ յառեցից զաչս իմ,
 Նայեցեալ ի հայեցուածս երկուց վտանգից յաւուր թշուառութեան,
 Զքոյդ տեսից փրկութիւն, յոյս եւ խնամակալ:
 Եթէ նկատեալ դիմեցից ի վեր յամենագրաւ ուղին սոսկալի,
 Հրեշտակ քո խաղաղութեան քաղցրութեամբ ինձ պատահեսցէ:
 Յո՛յց ինձ, տէր, ի յելիցն աւուր չնչոյս արձակման,
 Մաքրութեան ոգի՝ լուսով ամբարձեալ ի յերկնաւորացն երջանկաց,
 Պարզեւաւք սիրոյ քոյ եկեալ հասեալ:
 Ի յարդարոցն կատարելոց՝ կարեաց ինձ կցո՛րդ ժամանեցուսցես,
 Զանակնկալն բարի՝ չարիս ի յուսահատութեանն աւուր չնորհեսցե՛ս:
 Քանդ լիցի քեզ, բարեբանեալ, որ փրկութիւնդ ես ամենայնի,
 Եթէ ախտացեալս քո ոչխարի գազան դժնդակ տացես ուղեկից,
 Մեղաւք մեռելոյս՝ անախտ կեանք,
 Կործանելոյս պարտեաւք՝ փրկութիւն:

Ե

Արդեւք մոռացի՞ս զբարերարելդ, ակնկալութիւն,
 Անտեսեսցե՞ս զգթասիրելդ, խնամող,
 Այլայլեսցե՞ս զմարդասիրելդ, անփոփոխ,
 Նահանջեսցե՞ս զկենագործելդ, անվախճան,
 Թողուցո՞ւս զողորմութեանդ երջանիկ պտուղ,
 Աղաւաղեսցե՞ս զքայցրութեանդ բարեշնորհ ծաղիկդ,
 Անպատուեսցե՞ս զնիւթ պանծանաց քումդ ճոխութեան,
 Ցեղանակեսցե՞ս զփառս հերաց քումդ բարձրութեան,
 Ո՞չ պահեսցես զվայելչական զարդ պայծառութեան քումդ պսակի:
 Եթէ ողողմածացն է երանութիւն,
 Իսկ դու՝ բնաւ իսկ արքայութիւն, լցեալ փափագմամբ,
 Ո՞չ զբոլորն պարզեւեսցես փրկութիւն,
 Ո՞չ մատուցանիցես դեղ վիրացս,
 Ո՞չ սպեղանիս՝ խոցուածոյս,
 Ո՞չ դարման՝ տկարութեանս,
 Ո՞չ ծագեսցես լոյս ի խաւարի՝ յուսացելոյս ի քո զաւրութիւնդ,
 Կենաց պարզեւդ տիեզերաց:
 Որ միայնդ ունիս փառս ինքնութեամբ, իսկութեամբ
 Եւ յարակայ մշտնջենաւորութեամբ՝ վկայեալ ի բնաւից,
 Աւրհնեալ եւ փառաւորեալ յերիս յաւիտեանս,

Եւ անդր քան զպայման սահմանի իմանալեացն յաւխենից:
Ամէն:

[Պ]

**ՎԵՐՍԻՆ ՅԱԽԵԼՈՒԱՄ ԿՐԿԻՆ ՀԵՄՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ
ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՅ ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՅ ՍՐՏԻՑ ԽԱԽՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Տէլր իմ, Տէլր, տուիչ պարգեւաց, ինքնաբուն բարի,
Ամենից տիրող հաւասարապէս, միայն արարիչ զբնաւս յոչէից,
Փառաւորեալ, անքնին, ահեղ, ահարկու,
Սոսկալի, հզաւը, սաստիկ,
Անտանելի, անմերձենալի, անըմբունելի, անիմանալի,
Անճառելի, անտեսանելի, անզննելի, անշաւշափելի,
Անորոնելի, անսկիզբն, անժամանակ,
Անշամանդաղ գիտութիւն, աներկեւան տեսութւին,
Ճշմարիտ էականութիւն, բարձր եւ խոնարհ,
Աւրհնաբանելի գոյութիւն, անստուեր ծագումն,
Ամենափայլ ճառագայթ, խոստովանեալ լոյս,
Անտարակոյս վստահութիւն, անտարտամ հանգիստ,
Անյեղլի կնիք, անսահմանելի տեսիլ, վկայեալ անուն,
Ճաշակ քաղցրութեան, բաժակ բերկրութեան,
Հաստիչ հոգւոց հաց, աւտար մթութեանց սէր, աներկբայ խոստումն,
Ծածկոյթ ցանկալի, զգեստ անկապուտ,
Աւթոց բաղձալի, զարդ փառաց,
Զեռնկալու մեծ, ապաէն գովեալ,
Աննուազելի չնորհ, անպակասելի գանձ,
Անապական անձրեւ, արփիացնցուղ ցաւղ,
Ամենատեղաց դեղ, ձրի բժշկութիւն,
Կրկնածիր առողջութիւն, վեհագոյն խրախոյս,
Անպատիր կոչումն, համաւրէն աւետիս,
Ստրկամեծար թագաւոր, աղքատասէր պաշտպան, մշտահարուստ տուիչ,
Անխափան դիմեցումն, աննահանջելի հրաման,
Անհամառաւտ յոյս, երկար տեսողութիւն,
Անզդղական տուր, ամենաբաշխ աջ,
Արդարակիու ձեռն, անաչառատես ակն,
Միսիթարութեան ձայն, սփոփանաց լուր, բերկրութեան բերումն,
Անուն կենդանի, նախախնամող մատն,
Անդայթակղելի ելք, անխարդախ ընթացք,
Կենդանարար կամք, աննենդելի խրատ, աննախանձելի պատիւ,
Լայնական հնարք, անձկական պայման,
Անդտանելի հետք, աներեւոյթ շաւիդ,
Անչափագիր պատկեր, որքանութիւն անսահման, աննմանական տիպ,

Անզուգական գութ՝, ողորմութիւն բազմազեղ,
 Խոնարհութիւն տաւնելի, համբոյր փրկական։
 Եւ եւս քան զայս ազդմունք վայելչականք՝ աստուածութեանդ նուիրելիք.
 Աւրհնեալ, գովեալ, բարեբանեալ, քարոզեալ, աւետարանեալ,
 Հուչակեալ, հնչեցեալ, պատմեալ, անխարելի կամաւք աղաչեալ,
 Եւ որ ինչ առ մեզ բերին առ ի քէն հոսմունք քաղցրութեան,
 Զոր հանդերձելոցն ճառից լուսաբանեն կերպաւորութիւնք,
 Որով զուարթ ցուցանիս ի փրկութիւն իմ, երանութիւն,
 Իբր ի պարարտութենէ իմեքէ, ախորժ տենչանաւք լցեալ,
 Զի ոչ իմովս ինչ սնոտիապատուաստ փառատրիս երգով,
 Այլ զի պատճառ իմն առցես զփոքրս աղերս՝ մեծիդ փրկանաց։

Բ

Եւ քանզի առ ամենայն հասարա կտնկեցեալ յերկրի ազդ բանականաց՝
 Այս պատուէր նկարագրական նորոգ մատենի ողբոց նուագի,
 Որ զամենեցունց ունի զկրից պատահմանց, նշաւակեալ յիւրում պատկերի,
 Իբր կցորդ մեծգիտակական կարեաց համայնից՝
 Առ բոլոր գումարս բազմահոլով տիեզերակոյտ քրիստոնէից,
 Առ նախնի ժամն ժամանողաց
 Եւ առ երկրորդ կոչեցեալ չափով արբունն,
 Առ որ ի կատարած աւուրն ընկալեալ սակաւածեռն ծերութեամբն,
 Առ պարտաւորս եւ արդարս,
 Առ ինքնագով բարձրայաւնն
 Եւ առ սիսալեալ անձնադատ գտեալն,
 Առ բարիս եւ եղեռնագործս,
 Առ նկունս եւ առ արիս,
 Առ ստրուկս եւ ներքոյ անկեալս,
 Առ սեպուհս եւ գերաշխարհիկս,
 Միջակայնոց եւ պայազատաց,
 Շինականաց եւ տոհմականաց,
 Ալուաց եւ իգաց,
 Հրամայողաց եւ հնազանդելոց,
 Գեր ելոց եւ նուաստից,
 Վեհից եւ փոքրունց,
 Պատուականաց եւ ռամկաց,
 Զիավարժից եւ սոսկականաց,
 Քաղաքականաց եւ գեղջկաց,
 Արքայից գոռոզութեանց՝ ի սանձս ահաւորին ըմբռնեցելոց,
 Միայնացելոց՝ վերնականացն խաւսակցաց,
 Մաքրականաց՝ տիրանուէր զգաստութեանց,
 Քահանայական երջանկակրաւն ընտրութեանց,
 Այցելութեանց՝ բարեզգեստից դիտողութեանց,
 Աթոռակալութեանց նախագահից՝ սրբանուէր տեսողութեանց,
 Որոց ոմանց՝ աղերս աղաչանաց, եւ ոմանց՝ իրատ բարեաց
 Առ դէմս աղաւթից այսու մատենիւ մատակարարեսցի,

Զեռնարկեալ Հոգւոյդ զաւրութեամբ՝
Կարգել ինձ մաղթանս բազմադիմիս,
Եւ ամենեցուն սոցին խնդրուածս՝
Գթութեան մեծիդ յանդիման լինել սովաւ հանապազ:

Գ

Եւ արասցե՞ս զսոյն ընթերցողացն ի սիրտս յստակս՝
Բժշկութիւն հոգւոց եւ մաքրութիւն յանցանաց,
Թողութիւն պարտուց եւ արձակումն մեղաց կապանաց:
Եղիցի՝ բղխումն արտասուաց սովաւ վարժելոցն,
Եւ պարգեւեալ տացի՝ ի ձեռն սորին ապաշաւ ըղձից:
Շնորհեսցի՝ Տէր, եւ ինձ ընդ նոսին առ ի քէն զղջումն կամաց,
Եւ նոցա իմովս ձայնիւ՝ շունչս բարեհամբոյրս,
Նուիրեսցի՝ վասն իմ այսու մատենիւ պաղատանք նոցին,
Եւ բանիւ այսու հեծութիւնն նոցին ընդ իմ ինկեսցի,
Ընդ համբոյր ճաշակման այսր ողբերգութեան՝
Շնո՞րհ լուսոյ քոյ մտեալ բնակիցէ:
Եթէ ելցեն ինձ բարեպարիշտք ընծայիլ սովաւ,
Ընկա՞լ կենդանեաւք վասն քո, գթած, եւ զիս ընդ նոսա:
Եթէ ախտս ինչ սրբանուէրս կաթուածոց աչաց սովիմբ բերիցի,
Եղիցի՝ ի քէն, խնամակալ, եւ յիս անձրեւեալ:
Եթէ գրեսցի եւ ի փրկութիւն կարգեսցի հաղորդելոցն յայս կիրս կենաց,
Արասցե՞ս կամաւք քո, աւրհնեալ, եւ ինձ համարեալ:
Եթէ հեծութիւնս աստուածահաճոյս
Ի ձեռն այսր բանի ի գաղտնեաց ուրուք յառաջ եկեսցէ,
Աւգտեցա՞յց քեւ, բարձրեալ, եւ ես ընդ նոսա:
Եթէ ձեռն մաքուր, խնկով հանդերձեալ, առ քեզ համբարձցի,
Հասցէ՝ միասցի ընդ իմս ձայնի
Եւ աղաչողացն աղերս՝ յառաջ մատուցեալ:
Եթէ պաղատանս բազմապիսիս ընդ իմս երկնեսցի,
Լիցի՝ եւ ինձ քեւ վասն սորին կրկին նուիրեալ:
Եթէ յարգեսցի այս անձին բանի պատարագ՝ քեզ ի հաճութիւն,
Նախայլո՞ցն ընդ իս քեւ ընծայեսցի:
Եթէ ի տիրանաց ինչ ձանձրութենէ ոք նուաղեսցի,
Կանդնեսցի՝ վերստին հաստարանաւ այսր հառաչանաց՝ ի քեզ յուսացեալ:
Եթէ համբարտակն վստահութեան մեղաւք յատակի,
Այսու արձանաւք պատկանեցելովք աջով քո պաշտպան՝ դարձեալ կառուսցի՞։
Եթէ յուսոյն ձգարան սուսերբն յանցանաց հատեալ կտրեսցի,
Կցեսցի՝ դարձեալ միւսանգամ կամաւք ամենակալիդ՝ բարւոք պատուաստեալ:

Դ

Եթէ վտանգ մահու անձնական ցաւոց զոք պաշարեսցէ,
Գտցէ՝ փրկութիւն սովաւ առ ի յոյս կենաց՝
Յաղաւթելն առ քեզ, կեցուցիչ:

Եթէ տագնապաւ ոք տարակուսի ի սիրտ խոցիցի,
 Քաղցրութեամբ քո սովաւ ապրեալ ողջասցի':
 Եթէ անքաւելի կորստեամբ պարտեաց
 Յանդունդս ոք խորոց իցէ ընկլուզեալ,
 Եկեսցէ' ի լոյս կարթիւ այս հնարից՝ քեւ պատսպարեալ:
 Եթէ թմբրութեամբ խաղըց՝ խաւարին գործոց իցէ ոք վնասեալ,
 Զաւրասցի' անդրէն վասն քո, միայն ապաւէն, ի քեզ ապաստան եղեալ:
 Եթէ պահպանակն վստահութեան զանձն ուրուք լքցէ,
 Ընկալցի' այսու միջնորդիւ ձեռն քո զնա՝
 Ամփոփեալ ի նոյն հաստատութիւն:
 Եթէ ամայի ի զգուշութենէ պահողացն ոք դեգերեսցի,
 Սպասեսցէ' սովիմբ առ ի նոյն դարձ նորոգողիդ:
 Եթէ սարսուռ դիւային ջերման դողութեամբ ինչ զոք խոռովեսցէ,
 Սթափեսցի' ի սոյն յայս նշան՝
 Խոստովանեալ եւ երկրպագեալ խաչիդ խորհրդոյ:
 Եթէ անաւրէնութեան մրրիկ խորտակիչ հողմոյ յանկարծ բախեսցէ,
 Զհաստուածս մարմնոյ շինուածոյ մարդոյ յերկրային ծովուս,
 Հանդարտեսցի' անդրէն՝ ղեկաւ այս թեւոց ի քեզ պատկանեալ:

b

Եւ արասցե՛ս լինել դեղ կենաց
 Առ հնարս ցաւոց հոգւոց եւ մարմնոց քոց ստեղծուածոց,
 Զայս կարգեալ սահման ողբոց մատենի
 Սկզբնեցելոյ յանուն քո, բարձրեալ:
 Զսկսեալս իմ դու կատարեա՛,
 Եղիցի' հոգի քո խառնեալ ի սա,
 Շունչ զաւրութեան մեծիդ միասցի'
 Ի քո ինձ չնորհեալ ստեղծաբանութիւնս:
 Զի դու տաս զաւրութիւն վհատեալ սրտից
 Եւ ընդունիս փառս յամենեցունց:
 Ամէն:

[Դ]

**ՎԵՐՍԻՆ ՑԱՒԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵՄՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ
 ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՅ ԲԱՆԻ
 Ի ԽՈՐՈՅ ՍՐՏԻՅ ԽԱԼԻՄ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Եւ քանզի սկիզբն կալայ խաւսել ընդ քեզ,
 Որ ի ձեռին ունիս զշունչ կենդանութեան հոգւոյս բազմամեղի,
 Յիրաւի սարսեալ, դողացեալ տագնապաւ մեծաւ յաւէտ երկնչիմ,
 Վասն զի ահաւոր եւ անտանելի եւ ի սահմանէ բանի փախչելի,

Յիշատակ անճողոպրելի անաչառող քո ատենի՝
 ի կշտամբումն իմ՝ պարտաւորի, Արարիչ երկնի եւ երկրի:
 Նա զի եւ չիք իսկ բժշկութիւն
 Բազմավտանդ սաստկութեան վիրացս անողջանալի
 Խայթմանց խածուածոց մահաբերին բերանոյ ժանեաց՝
 Որսողին զանձն իմ ի կորուստ:
 Մանաւանդ զի ոչ գոյ պատասխանի, ըստ առակողին, յաւուր պատերազմի,
 Եւ ո՞չ բանիւ իրաւանալի,
 Եւ ո՞չ վերարկուաւ պատսպարելի,
 Եւ ո՞չ դիմակաւք կեղծաւորելի,
 Ո՞չ առ երեսս բանիւք մատչելի,
 Ո՞չ կերպարանաւք երբէք խաբելի,
 Ո՞չ յաւդուածով բանից ստելի,
 Ո՞չ արագմամբ ոտից փախչելի,
 Ո՞չ թիկանց դարձուցանելի,
 Ո՞չ ընդ երկիր մածուցանելի,
 Ո՞չ բերանովք ընդ հող հաստելի,
 Ո՞չ ի խորս երկրի դաւդելի,
 Քանզի մերկ են քեզ ծածկեցեալքն, եւ հրապարակեալ են աներեւոյթքն:

Բ

Արդարութիւնն իմ նուազեալ եւ իսպառ ունայնացեալ,
 Մեղանքն յայտնեցեալ եւ յաւէտ առաւելեալ,
 Չարիքն իմ մնացական, եւ ես՝ կորստական,
 Իրաւանցն կշիռ պակասեալ, եւ անիրաւութիւնն իսկոյն զաւրացեալ,
 Բարեացն բեր հալեալ, եւ սխալմունքն արձանացեալ,
 Աւանդն կորուսեալ, եւ դատակնիքն այժմէն գտեալ,
 Մահուն մուրհակ գծեալ, եւ աւետեացն կտակ եղծեալ,
 Բարերարն տիրեցեալ, եւ բանսարկուն ուրախացեալ,
 Հրեշտակաց գունդն թախծեալ, եւ սատանայ խնծղիւք պարեալ,
 Վերնական զաւրքն ողբացեալ, եւ ստորնայինքն բերկրեցեալ,
 Սպանողին մթեր լցեալ, եւ պահողին գանձն կապտեալ,
 Աւտարին կողմն կանգնեալ, եւ ստացողին պարզեւ մատնեալ,
 Հաստողին ձիր մոռացեալ, եւ կորուսչին խաղբք պահեալ,
 Երախտիք փրկչին հենգնեալ, եւ թելիար զուարթացեալ,
 Կենացն աղբիւր փակեալ, եւ գոռողին ժանդ ժամանեալ:

Գ

Եւ արդ, ո՞չ ապաքէն ըղձալի էր,
 Լստ Գրոյն կանխութեան նախաձայնելոյ,
 Ո՞չ ստեղծանիլն երբէք յարգանդի
 Եւ ո՞չ նկարիլն յորովայնի,
 Ո՞չ ի ծնունդ յառաջագայիլ
 Եւ ո՞չ ի լոյս կենաց հասանիլ,

Ո՞չ ի թիւս մարդկան գրիւ
Եւ ո՞չ ի հասակ աճման ամբառնալ,
Ո՞չ ի պատկեր գեղոյ զարդարիւ
Եւ ո՞չ բանիւ հանդերձաւորիւ,
Քան ընդ այսպիսեաց սաստկագունից
Եւ սարսափեխաց ըմբռնիլ պարտուց,
Զոր եւ ոչ վիմաց կարծրութւին բերէ,
Թող թէ մարմնոց լուծականութիւն:

Դ

Եւ արդ, տո՛ւր, բարեգութ, աղաչեմ զքեզ, տո՛ւր ինձ ողորմութւին,
Որ զայսոսիկ դու ինքնին քեզն քոյովդ բանիւ մեզ սահմանեցեր
Ասելով, թէ՝ Տո՛ւք զայդ նուէլ յանուն փրկութեան ձերոյ Աստուծոյ
Եւ սուրբք եղերուք, զի զողորմութիւն կամիմ եւ ոչ զպատարագ:
Ահա բարձրացի՞ր՝ վերստին իննկեալ այսր յիշատակաւ,
Որ ունիս զամենայն, եւ ի քէն է ամենայն,
Եւ քեզ փառոք յամենեցունց:
Ամէն:

[Ե]

**ՎԵՐՍԻՆ ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵՄՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ
ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՅ ՍՐՏԻՑ ԽԱԽԱԳ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Եւ արդ, ես՝ երկրածինս մարդ,
Կենցաղականաւ անկայուն գոյիւս զբաղեալ
Եւ յիմարութեամբ պատրողականաւ գինեաւս թմբրեալ,
Որ ամենայնիւ ստեմ եւ ոչ միով իւիք ճշմարտեմ,
Քանզի որո՞վք դիմաւք վերագրեցելովք նշանակաւք աղարտեցելովք
Յանդգնեցայց լինել յանդիման քում զատաստանիդ, ո՞վ իրաւադատ,
Ահաւոր, անճառ, անպատում, հզաւը, Աստուած բոլորից:
Քանզի դասեալ աստստին ի սոյն
Զապերախտութիւն մեղուցեալ անձինս առ քումդ երախտիս՝
Յուցից զիրաւունս քո՝ միշտ զաւրացեալ,
Եւ զանիրաւութիւնս իմ՝ յաւէտ պարտաւորեալ:

Բ

Որ արարեր զիս ի քո պատկեր պանծալի՝
Ի ձեռն վեհիդ տպաւորութեան զտկարս աւժանդակելով,
Զարդարեցեր բանիւ, փայլեցուցեր փչմամբ,

Մտաւք ճոխացուցեր, իմաստիւք աճեցուցեր,
 Հանճարով հաստատեցեր, ի չնչականացն որոշեցեր,
 Հոգւով իմանալեաւ խառնեցեր,
 Իշխանականին գոյիւ պճնեցեր,
 Ծնար հայրաբար, սնուցեր դայեկապէս, տածեր ստացողապէս,
 Տնկեցեր զամբարիշտս ի քումդ գաւթի,
 Ջրովն կենաց ոռոգեցեր,
 Աւազանին ցաւղով մաքրեցեր,
 Կենաց վտակաւն արմատացուցեր,
 Հացիւդ երկնայնով ջամբեցեր,
 Աստուածային արեամբդ արբուցեր,
 Անհպիցն եւ անհասանելեացն ընտանեցուցեր,
 Զաչս երկրեղէն ի քեզ համարձակեցեր,
 Լուսովդ փառաց վերածածկեցեր,
 Զհողանիւթ մատունս անմաքուր ձեռացս ի քեզ մատուցեր,
 Զմոխիրս անարդ, մահացու, իբր զնչոյլ լուսոյ, յարգեցեր,
 Զշայր քո հզաւր, ահաւոր, աւրհնեալ
 Մարդասիրապէս եւ անարժանիս իմոյ անձին կնքեցեր:

Գ

Ո'չ կիզեր զբերանս, լցեալ նանրութեամբ, ի ժառանգակիցն կարդալ զքեզ,
 Ո'չ կշտամբեցեր զյանդգնեալս ի քո կցորդութիւն,
 Ո'չ ստուերացուցեր զտեսիլ աչացս ի քումդ ակնարկութիւն,
 Ո'չ արգելանաւ կապանացն ընդ մահապարտացն տարագրեցեր,
 Ո'չ խորտակեցեր զդաստակ բազկիս, որ անմաքրապէս առ քեզ համբառնայր,
 Ո'չ մանրեցեր զոստս իմոց մատանց ի շաւշափելն զբանդ կենաց,
 Ո'չ պատեցին զինեւ մառախուղք ի ձաւնելն զքեզ, ահաւոր,
 Ո'չ փշրեցեր զպարս ատամանցս յըմբոշխնելն զքեզ, անսահմանելի,
 Ո'չ գնացեր բարկութեամբ խոտորնակ՝ խոտորնակի ընդ քեզ հետեւողս,
 իբր ընդ վրիպեալ տունն իսրայելի,
 Ո'չ խայտառակեցեր ի հարսնարանիդ զանարժանս քումդ պարերգութեան,
 Ո'չ ի գծուծ հանդերձին տեսիլ՝ զանարինեալս յանդիմանեցեր,
 Ո'չ կապանաւք ձեռացս եւ ոտիցս յարտաքին խաւարն հալածեցեր:

Դ

Զայս ամենայն մասունս բարեաց
 Եւ զներելոյս երկայնմտութիւն, ընկալեալ ի քէն,
 Բարերար, աւրհնեալ եւ յամենայնի միշտ երկայնամիտ,
 Փոխատրեցի վնասակարս պարտեաց
 Անթիւ եւ բազմաւրինակ անաւրէնութիւնս մարմնականաց եւ անձնականաց,
 Ամենակիր բազմածուփ խորհրդոց, յուզմանց երկրաքարչութեանց:
 Զայսոսի'կ քեզ, Աստուած իմ եւ Տէր, ընդ այսքանեաց բարեաց փոխաբերեցի,
 Զայս քեզ ինձէն հատուցի չարիս,
 Հստ մովսեսեան յանդիմանութեանն առակի,

Մոռացեալ զիմաստութիւն՝ սիրողս յիմարութեան,
 Զայս բարեաց երախտեաց կաճառս
 Ընդունայնութեան գնացիւք չարաչար ունայնացուցի,
 Զայս լուսաւորութիւն չնորհաց անճառից,
 Ի բարձրելոյդ խնամոց բարդեցեալ,
 Մըրկաւն խելագարութեան ցնդեցի:

b

Եւ թէպէտ բազում անգամ ծանուցար՝
 Կարկառմամբ ձեռին քո այցելութեան ձգել զիս առ քեզ,
 Ոչ հաւանեցայ, ըստ մարդարէին, որ զիսրայելէ ամբաստանութեան:
 Եւ թէպէտ խոստացայ, դաշնաւորեցի քեզ հաճոյանալ,
 Եւ ոչ ընդ այսմ սահմանաւ ուխտիւ փակեցայ,
 Այլ դարձեալ զնոյն նիւթեցի չարիս,
 Անդստին յոճն առաջին մատեայ,
 Փշոցն մեղաց հերկեցի զանդաստան սրտիս յորոմանն արդիւնատրութիւն:
 Առ իս ելանեն առածք աստուածարեալ սուրբ մարդարէիցն.
 Քանզի մնացեր յինէն խաղողոյ,
 Եւ ես ընդ այնորիկ փուշ շառաւիղեցի,
 Դարձայ յանախորժ դառնութիւն պտղոյ՝ այգիս աւտարացեալ,
 Բուռն հարի զանհաստատ հողմոյ,
 Որովք միշտ տատանեալ՝ այսր անդր տարաբերիմ,
 Հստ ձայնի երանելոյն Յոբայ՝ ընդ ճանապարհ իմն անդարձ գնացի,
 Ի վերայ աւազոյ զշինուածս յիմարութեան կառուցի:
 Լայնատարր հետովք խաբեցայ կենացն անձկալեաց հասանել,
 Փակեցի ինձէն զելիցն ուղեւորութիւն,
 Բացի կամաւ զկորստեան խորխորատն,
 Խցի զպատուհան լսելեաց իմոց՝ առ բանիդ կենաց ընդունելութիւն,
 Կափուցի զաչաց հոգւոյս հայեցուած՝ առ ի զկենացն դեղ նկատել:
 Ո՛չ ընդոստեայ ի թմբրութեանց լքմանէ մտացս՝
 Ի պատգամ փողոյդ ահաւորութեան,
 Ո՛չ զգաստացայ ի բողոք գուժի հրափորձական աւուրն ընտրութեան,
 Ո՛չ երբէք զարթեայ ի նիրհմանէ քնոյն մահացուի,
 Որ ի կորուստն տպաւորեալ կարապետէ,
 Ո՛չ ետու հանգիստ քո Հոգւոյդ ի մարմնեղէնս տաղաւարի,
 Ո՛չ ընդ բնութիւն չնչոյս խառնեցի զմասն չնորհաց քումդ պարզեւի,
 Իմովս ձեռաւք կոչեցի կորուստ, ըստ առակողին,
 Զհոգիս կենդանի մահացուցանել:

2

Եւ զի՞նչ է ինձ սակաւս եւ նուազագոյնս յաւդել
 Սահմանս կսկծելիս չափաբերականս,
 Մինչ անցեալ է ըստ քանակութեան եւ վրիպեալ ըստ բժշկութեան:
 Արդ, քո է ընձեռել կեանս հոգւով մեռելոյս

Եւ անոխակալութեամբ մատչել առ այցելութիւն դատապարտելոյս,
Որդի Աստուծոյ կենդանւոյ, քեզ վանք յամենայնի:
Ամէն:

[Զ]

**ՎԵՐՍԻՆ ՅԱԽԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵՄՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ
ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՅ ՍՐՏԻՑ ԽԱԽՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Իսկ արդ, զի՞նչ բարւոք գոյ առ այս,
Եւ կամ ո՞ր աւգուտ ինձ առ սոյն՝
Զայս սահման ընթացից ձայնիս հեծութեան լքանել,
Եւ ոչ զամբարեալ շարաւ մահացու վիրիս
Խարանաւ բանիս արտաքս հերքել
Եւ կամ զծանրութիւն սրտիս մթերեալ ցաւոյս հոգեկան խիթոյս,
Իբր տաղտկացուցանողական հնարաւորութեամբ,
Մատնամուխ զզուանաւք փսխել:

Բ

Եւ քանզի ոչ գտայ արժանի պարծելոյ ի փառս ընդ սրբոցն դասս,
Որոց լի են բերանք նոցա ծաղու,
Եւ շրթունք իւրեանց՝ ցնծութեամբ,
Հստ առակողին եւ սաղմոսողին,-
Ի կարգն երկրորդ դիմեցից՝
Զնմանիսն իմ յիշատակել համայն աստանաւր,
Թէպէտ առ իմում թերութեան բարուց անբարեաց՝
Եւ նոքա յաղթականք իցեն,
Իբր ապաշաւեալն, քան զանապաշխարն:
Տաւնելի եղեւ Մանասէ՝ առ իմոց պարտուցս առաւելութիւն,
Պատուեցաւ եւ փարիսեցին՝ առ դժնէիս ամբարշտութիւն,
Գովեցաւ անառակ որդին՝ առ անդարձիս ուխտազանցութիւն,
Յիշատակեցաւ կեղծաւորութիւն որդւոյն Ամասեայ՝
Առ անշնորհութիւն ապախտաւորիս,
Աւրհնապեանեալ եղեւ աւազակն, որ դատախազն է անհաւատից,
Պատուեցաւ եւ կինն պոռնիկ՝ սկզբնամայրն ապաշաւողաց:

Գ

Ոչ պակաս, քան զփարաւոն՝ զստեղծուած սրտիս իմ խստացուցի,
Ոչ թերի, քան զեբրայականին խուժանին կատաղութիւն՝
Ընդդէմ արարչիդ համբարձայ,

Ոչ նուազ, քան զաստուածամարտիցն՝ գտայ հանդէս
 Եւ ոչ խորշեցայ ի յուրացութենէ ստեղծողիդ բնաւիցս:
 Հստ աւրինակի խոռվութեան մրգկաց ծովու ծփեցայ,
 Ոչ այնքան սարսեցի եւ պատկառեցի ի սաստկութենէ քումդ հրամանի,
 Որքան ալիք ծովուն՝ յեզերացն:
 Ընդ թիւս չափուց կշռութեան առ իմս գործոց՝
 Եւ աւազոյն կոյտ սահմանեցաւ:
 Պակասեաց անբաւիցն շիղջք՝ առ համբարս իմոց անաւրէնութեանց:

Դ

Զի թէպէտ եւ յոյժ բազում են մանունքն,
 Ի յափունս ջրոյն համահաւաքեալք,
 Այլ ուրոյնք եւ աւանձնականք ի ծննդոց աճելութենէ:
 Իսկ մեղանք իմոց յանցանացս՝ անթիւք,
 Զորս անհնար է առնուլ ի միտ.
 Ոմն եւ ծնունդք իւր,
 Ոմն եւ շառաւիդք իւր,
 Ոմն եւ բիծք իւր,
 Ոմն եւ արկածք իւր,
 Ոմն եւ փուշք իւր,
 Ոմն եւ արմատք իւր,
 Ոմն եւ հաստուածք իւր,
 Ոմն եւ պտուղք իւր,
 Ոմն եւ նշխարք իւր,
 Ոմն եւ ճիւղք իւր,
 Ոմն եւ ոստք իւր,
 Ոմն եւ արմկունք իւր,
 Ոմն եւ ճիրանք իւր,
 Ոմն եւ մատունք իւր,
 Ոմն եւ խլրտմունք իւր,
 Ոմն եւ զաւրութիւնք իւր,
 Ոմն եւ ազդմունք իւր,
 Ոմն եւ նշմարանք իւր,
 Ոմն եւ տիպք իւր,
 Ոմն եւ մնացուածք իւր,
 Ոմն եւ ստուերք իւր,
 Ոմն եւ մթութիւնք իւր,
 Ոմն եւ յարձակմունք իւր,
 Ոմն եւ հնարք իւր,
 Ոմն եւ պատիրք իւր,
 Ոմն եւ դիտմունք իւր,
 Ոմն եւ դիմեցմունք իւր,
 Ոմն եւ չափք իւր,
 Ոմն եւ խորք իւր,
 Ոմն եւ գարշութիւնք իւր,

Ոմն եւ կայծակունք իւր,
 Ոմն եւ կիրք իւր,
 Ոմն եւ մթերք իւր,
 Ոմն եւ գանձք իւր,
 Ոմն եւ ցնցուղք իւր,
 Ոմն եւ աղբիւրք իւր,
 Ոմն եւ գետք իւր,
 Ոմն եւ շանթք իւր,
 Ոմն եւ հրդեհմունք իւր,
 Ոմն եւ պատկառանք իւր,
 Ոմն եւ վիճք իւր,
 Ոմն եւ անդունդք իւր,
 Ոմն եւ բորբոքմունք իւր,
 Ոմն եւ աղջութիւնք իւր,
 Ոմն եւ ամպրոպք իւր,
 Ոմն եւ կայլակք իւր,
 Ոմն եւ հոսմունք իւր,
 Ոմն եւ հեղեղք իւր,
 Ոմն եւ սառնամանիք իւր,
 Ոմն եւ դրունք իւր,
 Ոմն եւ շաւիղք իւր,
 Ոմն եւ ճանապարհք իւր,
 Հնոցն եւ տապ իւր,
 Հրատն եւ գոլորշիք իւր,
 Հալոցն ճարպին եւ ճենճերմունք իւր,
 Աւշինդրն եւ դառնութիւն իւր,
 Կործանիչն եւ հնազանդեալք իւր,
 Բոնաւորն եւ յելուզակք իւր,
 Գոռոզն եւ սպառազէնք իւր,
 Աւազակապետն եւ գումարտակք իւր,
 Գազանն եւ կորիւնք իւր,
 Խածանողն եւ ծակոտուածք իւր,
 Ապականագործն եւ նմանիք իւր:

b

Արդ, այսոքիկ պետք են գլխաւորութեանց՝
 Ապականողաց ոգւոց համայնից,
 Դասեալք ընդ ինքեամբք նուաճութիւնք մասսանց,
 Իւրաքանչիւր ոք ի սոցանէ՝ բիւրք բիւրուց եւ հազարք հազարաց,
 Իսկ զհամայնիցս թիւ նա միայն զաւրէ իմանալ,
 Որ զառ ի մէնջ չէութիւնն գրեալ՝
 Իբր գէութիւն գործոց տեսանէ:
 Եւ արդ, եթէ ոք զանձն ոչ խաբեսցէ,
 Եւ առ երեսս ոչ կերպարանեսցի,
 Եւ կեղծաւորաբար ոչ անհաւատեսցէ,

Եւ մարդ զինքն ծանիցէ,
 Եւ հասարակաց բնութեամբ վարեսցի,
 Եւ երկրածին զանձն դիտեսցէ,
 Եւ ի չափ իւրում կանոնին կացցէ,
 Իմասցի, ծանիցէ զնախաթիւ մասունս արկածիցդ վերագրելոց,
 Թէ ոչ ընդունայն ինչ գրեցի
 Եւ կամ զբնաւ իսկութիւնն սահմանեցի,
 Որ ի մերս բնութեան պտուտկի ազգի ազգի վրիպականութիւն,
 Այլ ի բիւրուցն արդասեաց չարեաց չափ մի երեւեցուցի,
 Զի նոքաւք եւ զայլսն իմաստասիրեսջիք,
 Թէպէտ եւ ոչ բովանդակապէս:

[Է]

**ՎԵՐՍԻՆ ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵՄՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ
ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՅ ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՅ ՍՐՏԻՑ ԽԱԽՍՔ ՀՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Եւ զի մի՝ զփրկութեանն վստահութիւն իսպառ կտրեցից
 Եւ, ապագէն եղեալ, մատնեցայց այսքանեաց աներեւութից ընդդիմամարտից,
 Որք ոչ այլ ինչ են, քան թէ թշնամիք ընտանիք
 Ինքնածին բուսեալք, զոր վերագրեալքդ սահմանեցին՝
 Զորքանութիւն պատկերին ձեւոյ եղեալ ահարկուս,-
 Ցուցից առ սմին բազմաբոյլ բոնութեան մարտակցացդ՝
 Զաւրեղ ախոյեանս աստուածականս,
 Ամենայաղթողս եւ անպարտելիս,
 Թէ եւ կսկծելիս կիրս
 Եւ դժուարակութ պտուղս ծառոց անհասանելեաց
 Եւ անկոխ ճանապարհաց երկք եւ տաժանմունք:
 Քանզի զայն ամենայն գունդս չարութեան բանսարկուին զաւրաց
 Սակաւ մի արտաւոր կաթուածոց աչաց,
 Իբր զճճիս զեռունս բազմոտանիս խղխայթից երկրի տկար խլրտմանց՝
 Անկեալ ի վերայ ծորումն ձիթոյ
 Կամ դոյզն դեղ ինչ սատակչական, ցամաքեցուցանէ.
 Եւ դոյզն մի հառաջումն սրտի հեծութեան, ելեալ ի հոգւոյ,
 Իբր շնչումն հարաւային ջերմութեան, խառնեալ յարեւու,
 Զսառնամանեաց սաստկութիւն հալէ.
 Քանզի ըստ միումդ նմանութեան հեշտածինք են,
 Եւ ըստ միւսումդ դիմադրութեան՝ դիւրամեռք:

Բ

Այլ ես ոչ երբէք կասեցից դատել
 Զդատապարտեալս բանից կսկծմամբ,
 Պարսաւել զպարտաւորեալս՝
 Իբր զվնասակար անփրկանաւոր անհամոզելի,
 Վասն զի զոմանս սատակեալ ի յիմոց նեղչացն՝
 Ոմանց զաւրութիւն տամ կենդանանալ՝ առ հոգւոյս կորուստ:
 Տունկս դառնոստեան,
 Որ զգարշութիւն անառակ վարուց ծաղկեցի,
 Բարունակս ապականաբեր եւ մահողկուզեան,
 Որ զկորստեան գինին երկնեցի,
 Քանանու զաւակս եւ ոչ Յուդայ,
 Հստ ասից մեծին Դանիելի,
 Որդիս գեհենին եւ ոչ արքայութեանն,
 Ժառանգս դժոխոց եւ ոչ փառացն փափագելեաց,
 Նիւթս տանջանացն եւ ոչ հանգստեան:
 Ապերախտս առ երախտաւորդ,
 Ապաշնորհս առ բազմապարգեւդ,
 Միշտ մեղուցեալս առ երկայնամիտդ,
 Դառնացուցիչս քաղցրութեան բարերարիդ,
 Ծառայս չար եւ վատ,
 Հստ աէրունեան յանդիմանութեանն,
 Իմաստունս զչարիս գործել,
 Հստ Եսայեայ նախասացութեանն:
 Ժիրս առ ժանտագործութիւն զազրութեանն,
 Փոյթս առ ի բարկացուցանել զՏէրն,
 Մշտաշարժս առ գիւտս սատանայականս,
 Հանապազորդեան, վիշտս ստացողին,
 Թոյլս առ բարեացն թոյիչս,
 Ծոյլս առ երանութիւն ընտանութեանն,
 Դանդաղս առ դիտմունս խոստացելոցն,
 Անարիս առ կարիս պիտանեացն եւ աւգտակարացն,
 Պաշտանեայս տիրազըուժ եւ երախտամոռաց:

Գ

Վայ անձինս մեղաւորի,
 Զի զԱրարիչն իմ բարկացուցի,
 Վայ որդւոյս կորստեան,
 Որ զկենդանութեանն ձիր մոռացայ,
 Վայ պարտապանիս անհամար բիւրուց քանքարաց,
 Որ ոչ գոյ հատուցանել,
 Վայ բեռնակրիս ծանրութեան մեղաց դժնէից,
 Որ ոչ ունիմ դառնալ առ հանգստարանն,
 Վայ վնասակարիս տէրունեան պարտուցն,
 Որ չիք յանդիման լինել հզաւրին:
 Վայ եղեգնախորիւ կիզանողականս նիւթոյ,

Որ տոչորելոց եմ ի գեհենին,
 Վայ ինձ առ այս յիշատակ,
 Զի զնեսու բարկութեանն Աստուծոյ այլրեցելովք են գործեալ,
 Վայ յիմարութեանս,
 Որ ոչ մտառեցի զծածկեցելոցն հանդէս,
 Վայ ամբարշտիս,
 Զի միշտ անդադար ոստայնս չարեաց կկեցի:
 Վայ զմարմինս պարարողի՝ կերակուր որդանցն անմահից,
 Կտոռղացն թունաւորաց զիա՞րդ համբերեցից,
 Վայ ինձ առ արբումն մահուն բաժակի,
 Ո՞րպէս զյաւիտենականն տուժեցայց,
 Վայ ինձ առ ելս անարժան հոգւոյս յեղկելի մարմնոյս,
 Ի՞բր դատաւորին յանդիմանեցայց:
 Վայ ինձ առ նուազութիւն իւղոյն լապտերաց,
 Զի անարծարծելի է աղաւտանալն,
 Վայ ինձ առ ճեպ տագնապի ահին պակուցման,
 Ցորժամ առագաստին մուտն փակեսցի,
 Վայ ինձ առ ձայնին ահաւորութիւն
 Դողացուցչաց եւ սարսափելեացն բանից՝
 Երկնաւոր թագաւորին վճռաւն կնքելոյ,
 Թէ՝ Ոչ գիտեմ զքեզ:

[Հ]

ՎԵՐՍԻՆ ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵՄՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ Ի ԽՈՐՈՅ ՍՐՏԻՑ ԽԱԻՍՔ ՀՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ

Ա

Եւ արդ, զի՞նչ գործեսցես, անձն իմ կորուսեալ,
 Կամ ո՞ւր թափիցես, կամ զիա՞րդ ապրեսցիս,
 Կամ ո՞րպէս ելցես ի մեղացդ բանտէ,
 Քանզի բազում են պարտիքդ, եւ անթիւ՝ հատուցմունքն,
 Սաստիկ կշտամբանքն, եւ անվախճան՝ նախատինքն,
 Անողորմ են հրեշտակքն, եւ անկաշառ՝ դատաւորն,
 Հզաւը՝ ատեանն, եւ անաչառ՝ բեմն,
 Քստմելի՝ սպառնալիքն, եւ անողորմ՝ հատուցմունքն,
 Ահարկու՝ հրամանն, եւ մերկապարանոց՝ յանդիմանութիւնն,
 Հրեղէն են գետքն, եւ անանցանելի՝ վտակքն,
 Թանձրամած՝ խաւարն, եւ արտաքոյ այցելութեան՝ մառախուղն,
 Ապականութեան է գուբն, եւ մշտնջենաւոր՝ տագնապն,
 Ամենագրաւ է տարտարոսն, եւ անզերծ՝ սառնամանիքն:
 Եւ արդ, արդարեւ քեզ են գանձեալ դառինքս այսոքիկ
 Դժնդակք եւ տաժանելի աւթեւանք անըմբերելեացդ պատուհասից,
 Ո՞վ անարժան անձն իմ մեղաւոր, չարագործ, պոռնիկ,

Բազմաբիծ եւ սահման անդաստանի բնաւին անմաքրութեան:
Ահա զարդիւնս գործոց ձեռաց քոց ժառանգեսցես,
Թիւրեալդ ի յուղութեանց եւ զառածեալդ ի մաքրութեանց,
Տարագրեալդ յարդարութեանց եւ ի կարգաց պարկեշտութեանց,
Ունայնդ ի լիութեանց հոգեպարզեւ հարստութեանց,
Նախանձարկու բարերարին եւ ամենակալ թագաւորին:

Բ

Եւ քանզի կառուցեր քեզ անել արգելան եւ անփախչելի որոգայթ՝
Խոստովանեալդ քեզէն զանբժշկականդ քո վէր
Եւ զանաւրինակդ քո հարուած,
Վկայելով զանձինդ պարտական մահու զանբուժելիդ բեկութիւն,
Ո'չ չարդ ի բարեաց,
Ո'վ դառնութիւնդ ի քաղցրութեանց,
Ո'վ խաւարդ ի լուսազարմից,
Ո'վ կապտեալդ ի պճնելոց,
Ո'վ դարովեալդ ի գովելոց,
Ո'վ ամբարիշտադ ի բարեպաշտից,
Ո'վ շնչականդ ի բանականաց,
Ո'վ անմիտդ ի մտաւորաց,
Ո'վ անհանճարդ յիմաստնոց,
Ո'վ անմաքուրդ յընտրելոց,
Ո'վ մահացուդ ի կենդանեաց,
Ո'վ խոհերականդ ի սրբոց,
Ո'վ արբշիոդ ի պարկեշտից,
Ո'վ կեղծաւորդ յարդարոց,
Ո'վ անպիտանդ ի պիտանեաց,
Ո'վ անարդդ ի փառաւորաց,
Ո'վ նուազդ յառաւելութեանց,
Ո'վ գերիդ ի գերագունից,
Ո'վ նուաստագոյնդ ի վեհից,
Ո'վ աղքատդ յընչեղաց,
Ո'վ անարժանդ ի փրկութեանց,
Ո'վ տնանկդ ի բարձրութեանց
Եւ ի հոգեւոր հարստութեանց
Եւ հատուածեալդ յաւրհնելոց:

[Թ]

**ՎԵՐՍԻՆ ՅԱԻԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵՄՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ
ԱՉԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՅ ՍՐՏԻՑ ԽԱԻՍՔ ՀՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Եւ արդ, զի՞նչ արժանաւոր լստ քեզ բամբասանս շարագրեցից
 Ի կտակ մաղթանաց մատենի այսր ողբերգութեան,
 Ո՞վ անձն իմ թշուառ, ամենապատկառ
 Եւ առ պատախանիս բանից անբարբառ,
 Անպիտան Աստուծոյ եւ սրբոցն մասնակցութեան:
 Զի եթէ զլիճ մի ծովուց ի յորակութիւն դեղոյ յեղեղեցից,
 Եւ զդաշտս սապարիսաւք բազմաւք սահմանեալ՝
 Ի տարածումն լայնութեան քարտենի չափեցից,
 Եւ զպուրակս յոգունց անտառաց շամբից եղեգանց
 Ի հատուածս գոյութեան գրչաց կազմեցից,
 Եւ ո՞չ զթիւ մի ի բարդելոցն անաւրէնութեանց
 Զաւրեցից ընդ գրով սահմանի գրաւել.
 Նա զի թէ զմայրս Լիբանանու ի մի լուծ կշռոց զաւդեցից,
 Եւ կամ զիեառն Արարատեան
 Ի կէտ ամբարձման նժարի միոյ
 Արդարութեան միջնորդ կացուցից,
 Ո՞չ հաւասարէ այնր հարթութեան համազուգակցել:

Բ

Ծառս ամբարձուղէշ, ստուարաստեղն,
 Տերեւալից՝ ունայն ի պտղոց,
 Նմանակից յաւէտ հարազատ այնր թզենւոյ,
 Զոր Տէրն գաւսացոյց:
 Քանզի սաղարթաւք վարսից,
 Այս Է՝ արտաքին դիմաւք բարեշուք կերպից,
 Իբր պսակաւ իմիք պաճուծեալ,
 Բացականացն գոս բաղծալի,
 Իսկ եթէ մերձեսցի տնկողն խուզել զխնդրելին,
 Գտցէ զքեզ ունայն ի բարեաց
 Եւ գարշելի ի գեղեցկութեանց՝
 Ծաղր տեսողաց եւ նշաւակութիւնք նախատողաց:
 Զի եթէ ապաժաման յանզգոյշ ժամուն
 Հերապանծ տունկն պտղակորոյս, անկենդան,
 Որ դոյզն պատկեր է անպատրաստից,
 Եկն ընդ անիծիւք,-
 Եւ կամ երկիր, ոռոգեալ ցաւդով,
 Եւ ոչ բազմապատիկ զաւանդս արգասեաց՝
 Երկրագործութեան տածողացն մատուցանէ՝
 Լքեալ մոռանի,-
 Իսկ դու, ո՞վ անձն իմ եղկելի,
 Սահման բանաւոր եւ տունկ կենդանի,
 Եւ ոչ ի ժամու իւրում պտղաւոր,
 Ի՞բր ոչ զնոյնն կրեսցես պատիժ նախնում առակիդ:
 Վասն զի զհամայնն ընկալար ի քեզ անպակաս յառաւելութեանց,
 Սկզբնաւորեալ ի մարդն առաջին

Եւ մինչեւ ի սպառումն ծննդոց նորին,
Զբերս գործոց նանրութեանց եւ զգիւտս նորոգս՝
Ատելիս եւ անախորժելիս հաստողին զքեզ՝ Աստուծոյ:

Գ

Եւ վասն զի եղի զքեզ նպատակ
Հանդէպ երեսաց տեսութեան մտացս,
Անձն իմ անպիտան,
Վիմաւք ձգելոց արձանաց բանից,
Իբր զանընտել գազան վայրենի,
Անողորմաբար զքեզ քարկոծել:
Որ թէպէտ եւ ոչ պատահիմ անուանիլ արդար,
Սակայն յառաջնումն պատասխանւոջ,
Իբր ընդ ոսոխի ումեմն,
Ընդ անձին յաւժարամիտ կամաւք ոգորիմ,
Հստ իմաստութեանն բանի,-
Եւ զյոյզք մտաց խորհրդոցս գաղտնեաց,
Իբր զգլիսաւորեալ յանդաւորութիւն չարութեան գործոց,
Խոստովանեալ՝ քեզ տարածեցից, Աստուած իմ եւ Տէր:
Զի որով չափով չափեցից զանձինս ստգտանք՝
Ի քոցդ աննուազ գթութեանցդ այսրէն չափեցայց,
Ընկալեալ զշնորհու յաճախագոյնս ընդ մեծագունիցս պարտեաց.
Եւ որքան վիրացն հարուածք անբժշկականք եւ անհնարաւորք ճարակեսցին,
Այնքանեաւք չափովք կրկին առ սմին
Եւ իմաստք արուեստից բարձրեալ բժշկիդ
Բարեհոչակեալ՝ լուսաւորեսցին,
Եւ ի պարտուցն առաւելութիւն՝
Նոյնքան փոխատուիդ առատատրութիւն
Բարեբանեալ՝ միշտ պսակեսցի,
Հստ ինկաւորդ քում առակի:

Դ

Զի քո՞ է փրկութիւն,
Եւ ի քէն է քաւութիւն,
Եւ աջով քո՞ նորոգութիւն,
Եւ մատամբ քո՞ զաւրեղութիւն,
Եւ ի հրամանաց քոց՝ արդարութիւն,
Եւ յողորմութեանց քոց՝ ազատութիւն,
Եւ յերեսաց քոց՝ լուսաւորութիւն,
Եւ ի դիմաց քոց զուարճութիւն,
Եւ հոգւովդ քո՞ բարութիւն,
Եւ աւծմամբ իւղոյ քո՞ սփոփութիւն,
Եւ ցաւղով չնորհի քոյ՝ զուարթութիւն:
Եւ դու տաս միսիթարութիւն,

Եւ մոռացուցանես զվհատութիւն,
Եւ բառնաս զիսաւար վշտաց,
Եւ գհեծութիւն ողբոց ի ծաղր փոխես:
Եւ քեզ վայել է աւրհնութիւն գովութեամբ հանդերձ՝
Յերկինս եւ յազգս հարցն եւ ի ծնունդս նոցա
Եւ յաւիտենից յաւիտեանս:
Ամէն:

[Ճ]

**ՎԵՐՍԻՆ ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵՄՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ
ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՅ ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՅ ՄՐՏԻՑ ԽԱՒՍՔ ՀՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Եւ արդ, քանզի միապէս մատնէ կորստեան
Ե՛ւ զղջումնն ուժգնապէս, Ե՛ւ մեղանչելն մոլեգնաբար,
Զի թէ եւ աւտարացեղ իմն են ի միմեանց այլայլութիւնք նմանութեանցն,
Սակայն զկերպարանս երկաքանչիւրոցն առ միմեանս եղեալ՝
Զմի եւ զնոյն վհատութեան ծնունդս արտադրեն.
Զի մինն զհզաւրին ձեռն իբր ապիկար թերահաւատէ,
Խսկ միւսն, ըստ նմանութեան քառոսանեաց պաճարեղինաց,
Յանզգայս եղեալ՝ զյուսոյն առասան խզ,
Վասն որոյ, ընդ առաջնումն միշտ փաղաքշեալ, հանապազ խնդայ սատանայ,
Խսկ երկրորդաւն, ըստ նմանութեան լափլիզող, դժոխորովայն գազանի,
Իբր կերակրով՝ արեամբ պարարի:

Բ

Եւ արդ, իբր զգանեալ բազմահարուածեան հեծանաւ
Եւ յափն մահու ժամանեալ,
Դոյզն ինչ դարձումն չնչոյ ընկալեալ
Եւ յոդի կենդանի եկեալ՝
Կազդուրեցայց, պատսպարեցայց, կանգնեցայց,
Յարեայց յանկենդանականս կորստենէ,
Աւժանդակեալ Քրիստոսի ձեռամբն,
Որ գթածն է յամենայնի,
Ի բարերար յերկնաւոր Հաւրէն
Փրկութեան եւ բժշկութեան պտուղ ընձեռեալ
Ինձ՝ մեղուցելոյս, ախտացելոյս եւ մահացելոյս:
Եւ սկզբնաւոր ողբերգութեան այսր աղերսանաց
Զհաւատոցն շինուած կառուցից.
Քանզի եւ ոմն ի նախնեացն, սոքիմբք զինեալ,
Փոխեցաւ իսկոյն յանմահականն վիճակ վերին,

Զապաշխարութեանն դեղ ընկալեալ՝ ապաշաւանաց թոշակաւն
 Զգրաւականն անեղծութեան աստին ժառանգեաց:
 Ի վեր, քան զորոց առաքեալ ընդ նմին ցուցանէ,
 Որք, զհանդէսն մրցանակին յերկրի կատարեալ,
 Ապագայիցն եւ երկնաւորացն յուսոյ հաւատացին
 Եւ անտեսցին ճոխութեամբ փարթամացան:

Գ

Նա զի եւ ի մահ մեղուցեալն,
 Եւ ի մետաղս այսոցն կրկին ընկլուզեալն,
 Եւ յանդունդս չարեաց սուզեալն
 Ունի զայս նշոյլ փրկութեան կենաց՝
 Վերստին գտանել սովաւ ելս քաւութեան,
 Իբր պարտաւորն աչաց անձրեւով յամենակալին գթութեանց
 Կրկին բարգաւաճեալ երկիր, նուիրեալ Հոգւոյն Աստուծոյ,
 Ամենահրաշ ծաղկաւէտ գտաւ:
 Իսկ զիմրախոյու տէրունի պաշտելի բանին յիշեալ առ սմին՝
 Զամենայն ինչ հնարաւոր է այնմ, որ հաւատայն,
 Է զի եւ զչափն ընտրականացն բարեմասնութեան
 Աստուծոյ հաճելեացն զննեալ աստանաւր՝
 Զայս պատկեր բանի ընկալաք նախնի գահերէց
 Առ ի սրբութեանցն մոտ սովիմք հանդերձել,
 Առանց որոյ եւ ոչ Տէրն փաւաց
 Զիւրսն առ մեզ հրաշագործեաց զաւրութիւնս,
 Եթէ ոչ նախ լծակից խնդրեաց
 Բարերարութեանն իւրոյ զհաւատսն մեր:
 Ուստի եւ կեանս ընձեռել զաւրէ
 Ինքնիշխան բաւականութեամբ՝ առընթեր գոլով Աստուծոյ,
 Քանզի՝ Հաւատաք քո կեցուցին զքեզ,
 Աւրհնաբանեալն Աստուծոյ բերան վկայեաց:

Դ

Քանզի արդարեւ սեռն տեսութիւն,
 Եւ կատարեալ իմաստութիւն,
 Եւ առ Աստուած ընտանութիւն,
 Եւ բարձրելոյն ծանաւթութիւն
 Հաւատոց մասն երջանիկ եւ ընտրեալ անուն,
 Որ յարաձգեալ մնայ անվթար եւ անփակելի՝
 Պատուակից գոլով սիրոյ եւ յուսոյ:
 Զի եթէ փոքրու սերմանի գոյի՝
 Հատի մանանխոյ չափոյ նուաստի հաւատաք
 Զլերանց մեծութիւն փոխէ զաւրեղապէս ի սիրտս ծովու,
 Ապա յիրաւի ընկալաք զսոյն սկզբնաշաւիդ առաջնորդ կենաց՝
 Աներկմիտ պաշտաւն առ Աստուած,

Որ զապառնիսն եւ զծածկեալսն
 Առանց երկբայութեան ի հոգւոյն աչս տեսանէ
 Երրորդութեանն փառատրելի անուամբն պատուեալ հաւատք՝
 Ընդ սիրոյն դասեալ եւ յուսոյ։
 Զի թէ եւ զերիսն հատուածս առանձնաւորականս
 ի մի եւ ի նոյն խորհուրդ դիտեսցես,
 Յաւէտ մեծասցիս նոքաւք ի յԱստուած,
 Քանզի թէ հաւատաս ի նա՝ եւ սիրես,
 Որով եւ յուսաս աներեւութից պարզեւաց նորին։
 Նմա փակուք յաւիտեանս։
 Ամէն։

ՃԱ

ՎԵՐՍԻՆ ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵՄՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՅ ԲԱՆԻ Ի ԽՈՐՈՅ ՍՐՏԻՑ ԽԱՒՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ

Ա

Եւ արդ, ես՝ յետինս դաւանողաց, ունայն ի բարեաց,
 Նայեցեալ խորհրդով մտացս ի սկզբնաւորն իմ եղելութիւն
 ի ձեռն ձեռին ստացողին իմոյ յանէից,
 Յուսով հաւատամ Յիսուսի Քրիստոսի առնել՝ զոր կամի։
 Քանզի հաւատացի, վասն որոյ եւ խաւեցայ
 Խրատեալ Պաւղոսիւ, ուսեալ ի Դաւթայ,
 Թէ եւ արդ կենդանի մաղթանք նոցա այց ինձ արասցէ,
 Որպէս հաւատովք ճանաչել զնա,
 Եւ զզաւրութիւն յարութեան նորա, ըստ առաքելոյ,
 Եւ զհաղորդութիւն չարչարանաց նորա,
 Եւ որ զկնի բերին ասացեալքն։
 Կցորդ է սմին եւ յոյժ նմանատիպ
 Հաւատալն իսկապէս եւ ի նորոգս այս փոխաղրութիւն,
 Որ ի մեղացն՝ ի քաւութիւն,
 Եւ ի չարագործութենէ՝ յարդարութիւն,
 Եւ յանմաքրութենէ՝ ի սրբութիւն,
 Եւ յանքաւելեացս պարտեաց մահացու յանցանաց՝ յանդատապարտն
 Երանութիւն,
 Եւ ի ծառայական կապանացս՝ յերկնաւորն ազատութիւն։

Բ

Քանզի զիա՞րդ ոչ արդեւք չքնաղ քան զբան
 Եւ ի մթութենէ երկեւանութեան խաւարի զտեալ,
 Եւ աստուծով աւժանդակեալ եւ աւգնեալ սիրտ մեղաւորի,

Որ ընդ մարմնապէս ծիծաղելն՝ առ նմին հեծէ հոգեպէս,
 Որ թէպէտ եւ համբարձմանէ բարձրութեան գերագունիցն կայից
 Ստորասուզեալ ծանրութեամբ յանդնդային վհին խորիորատ գբոյն
 կործանման՝
 Նորագիւտ մեղաւքն անջրելեաւք,
 Ունի եւ նշխար նշողից փրկութեան կենաց հպաւոր,
 Իբր կայծակն լուսոյ՝ պահեցեալ ի միտս եւ յոգի,
 Որպէս զհուր նշանաւոր եւ զարմանաւոր թանձրամած,
 Հրաշիւք մակարդեալ վեհին հրամանի՝
 ի յատակս ներքինս նիրհեալ ջրհորոցն:
 Ուստի եւ մեղուցելոյն իսպատ թախծելոյ,
 Եւ ակնկալութիւն բարւոյն բարձելոյ,
 Եւ համարձակութիւն չնորհին լքելոյ
 Յուսալ վերստին անդրէն միւսանգամ
 Նախապարզեւիցն փառազարդութեանց դարձեալ հասանել:
 Քանզի եւ յաստուածուստ անդուստ հանդերձի եւ այս ներգործիլ առ սոյնս,
 Վասն զի սա զտուողին զաւրութիւն ամենահնար աւետարանէ,
 Յոր խունկ հաճութեան մեծապէս հոտոտի Աստուած,
 Քան յամենայն բուրումն անուշից
 Եւ քան ի խառնեալն երբեմն աղացմամբ ի սպաս խորանին,
 Որ է կերպարան անձանց խոնարհից՝ զիջեալ բեկութեամբ
 Առ ի միութիւն նոյն նմանութեան:
 Լստ որում հարցեալ փրկչին ամենից ցոմանս ախտացեալս տեսանելեաւք՝
 Հաւատա՞յք, ասելով, առ այդ, թէ կարող եմ առնել ձեզ զայդ,-
 Ոչ պարզեւեաց աչաց նոցա լոյս,
 Եթէ ոչ նախ զհաւատոցն գրաւ ընկալաւ.
 Քանզի զի՞նչ, քան զմեռելութիւն քառաւրեայն դիոյ,
 Առ կենդանութիւն մեզ անյուսագոյն,
 Առ որ կանանցն՝ ժամանելոց ի յոտս արարչին հաւատոցն հանդերձանաւք,
 Անյապաղաբար զփառացն Աստուծոյ տեսին զհանդէս՝ ի յեղբաւըն
 կենդանութիւն:

Գ

Խսկ աստստին անկապուտ չնորհին մնացելոյ
 Զկնի մեղանացն հզաւրագոյն են վկայք.
 Նախ՝ Ենովք, զկնի՝ Ահարոն,
 Ցետ նոցա՝ Դաւիթ, դարձեալ՝ եւ Պետրոս,
 Ընդ որս՝ եւ փոքրն Եղիազար,
 Որ ի մեծէն Աստուծոյ ողորմեալ մեծապէս՝
 ի մեծագունիցն վկայեցաւ:
 Աւելորդ է առ այս եւ բանն առակի անառակ որդւոյն,
 Թողում զպունիկն, որ ի տեառնէ գովեցաւ,
 Եւ զմաքսաւորն, որ ի բարեգործէն յիշատակեցաւ,
 Եւ զաւազակն երջանիկ,
 Որ յարձակումն վերջին չնչոյն՝ հաւատովքն պսակեցաւ.

Եւ զոր անքաւելին են պարտիք՝
 Զհաղորդեալքն սպանման մահու Արարչին,
 Առ որս՝ եւ գլխաւորն ընտրելոց Պաւոս,
 Որ երբեմն նախնին էր անաւրինաց,-
 Յորոց ոմանք ծանաւթութեամբ աւրինին գլորեալք՝
 Անդրէն կանգնեցան բիւրապատկեան գերազանցութեամբ,
 Քան զնախակրաւնիցն առաւելութիւն:
 Իսկ որ նախ քան զաւրինակին տուչութիւն
 Զաւանդն պահեալ հայրենի,
 Մերձաւրագոյն գոլ պատուիրանի սկզբնահաւրն դաւանութեան,
 Որ եւ զնախնոյն պարտիս ինքեան վարկուցեալ՝
 Զնորայսն իւրովքն տուժեաց կրից տաժանմամբ,
 Ոչ քաւեցաւ միայն ծածկեալ ի յերկրի,
 Այլ չարչարելեաւն մարմնով,
 Բանականաց բնութեան կենաց կարապետ,
 Յաղթող զաւրապէս բռնութեան մահու՝ փոխեցաւ:

Դ

Իսկ ոմանք, ի բուսոյ տհաս հասակին չարութեամբն յերկարաձգեալ,
 ի կատարեալ տիս ժամանակին ոչ ի բարձրութեանն կայից հոսեցան,
 Քան թէ ի ստորնականաց թշուառութեանց դժնէից կենացս
 ի կամարն երկնից համբարձան:
 Եւ թէ այն ժամանեաց կանխաւ, զաւրացեալ ի չարեացն դարձ,
 Որ մինչեւ յոսկեղէն նիւթ յեղանակեալ հողոյս գոյութեան,
 Եւ պատկերն արքունի, ի պատիւ կերպիս մերոյ, նկարեալ՝
 Արքունականն քանդակուածով, անկորուստ եւ անփոխադիր,
 Եւ յաղթող դաւաճանութեան զմերս ենթագրեալ բնութիւն,
 Ապա առաւել յուսալի է այժմ մերկապարանոց լուսաւորութիւն,
 Անքաւղ եւ անվերարկու, տերամբ Քրիստոսիւ ուխտեալ,
 Որով եւ միշտ հաստատեալ պահի ի մեզ բանն տէրունի,
 Հստ մարգարէին ձայնի՝
 Ուխտ խաղաղութեան եւ կնիք հաստատութեան,
 Առ հաշտարարն միջնորդ՝
 Երկնային անմահ, կենդանի եւ մշտնջենաւոր բարեխաւս:
 Ապա ուրեմն ըստ այսու կանոնի ճշմարտագունի,
 Եւ անփոխադրելի սահմանի,
 Եւ արարչաւանդ պայմանի
 Համբուրեմ հաւատոց շրթամբք զպատկեր բանիս
 Եւ ակն ունիմ փառացն շնորհի,
 Քանզի արդարեւ յարդարացուցանելն զմեզ Աստուծոյ՝
 Ոչ ոք զաւրէ դատապարտ առնել,
 Հստ առաքելական բանի սահմանի:

Ե

Այլ յայս անստուերագիր վստահութիւն ապաստան՝
 Կամ կործանեալս կանգուն,
 Թշուառացեալս՝ յաղթող,
 Վրիպեալս՝ ի դարձն կենդանական,
 Ամենաթշուառ չարագործս՝ ի յոյսն,
 Մահու մատնեցեալս՝ ի կեանսն,
 Ընդ ապականութեամբ վաճառեալս՝ ի ծիրն,
 Դժոխայն գործովք գրաւեալս՝ ի լոյսն,
 Ստորնասէր անասնակենցաղս՝ յերկինս,
 Կրկին գայթակղեալս՝ ի վերստին փրկութիւնն,
 Մեղաւք կապեցեալս՝ ի հանգստեանն խոստումն,
 Անբժկական վիրաւք վարանեալս՝ ի դեղն անմահացուցիչ,
 Ստամբակեալս վայրագութեամբ՝ ի սանձն հանդարտութեան,
 Սրացեալս վարատական՝ ի կոչումնն,
 Ապառում դժնդակս՝ ի հեզութիւնն,
 Ընդդիմաբան լուտացողս՝ ի ներումնն:
 ի Քրիստոս Յիսուս
 Եւ ի Հայր նորին հզաւը Եւ ահաւոր,
 Յանուն Եւ ի կամս բարերարութեան Հոգւոյն ճշմարտի,
 Աւրհնաբանեալ իսկութեանն Եւ մի աստուածութեանն՝
 Զաւրութիւն Եւ արքայութիւն,
 Մեծութիւն Եւ փառք յաւիտեանս:
 Ամէն:

[ՃԲ]

**ՎԵՐՍԻՆ ՅԱԻԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵՇՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ
 ԱՀԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՅ ԲԱՆԻ
 Ի ԽՈՐՈՅ ՍՐՏԻՑ ԽԱԻՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Եւ արդ, քանզի յաւէտ յառաջնում զղջմանն
 Յուսահատութեանն բանիւ լքայ
 Եւ տարակուսանաց հեծանաւն ի մահ ձաղկեցայ,
 Աստանաւը ի յոսոյն կերպարան փոխեալ՝ յարգահատել համարձակեցայց՝
 Զերրորդութիւնն Սուլը կարդալով յաւդնականութիւն ինձ՝ մեղաւորիս:
 Որ Եւ անդստին իսկ յաւրհնաբանելն
 Եւ ի դաւանելն զկենդանարարն բնաւից Աստուած,
 Իսկոյն Եւ կոչումն ընտանի ձայնի
 Ահաւորութեան անուան չնորհածիրն բարերարի,
 Մահացելոյս է կենդանութիւն,
 Հստ մարգարէին նախաճառութեան,
 Թէ՝ Որ կարդայ զանուն Տեառն, նա կեցցէ:

Բ

Իսկ ես ոչ միայն կարդամ,
 Այլ նախ հաւատամ մեծութեան նորին,
 Ոչ եթէ վասն պարգեւաց նորա դարձեալ մատուցեալ յողոք դեգերիմ,
 Այլ իբր զկենդանութիւն իսկապէս
 Եւ զշնչոյ տուրեւառութիւն հաւաստի,
 Առանց որոյ ոչ է շարժողութիւն կամ ընթացութիւն,
 Զի ոչ այնքան յուսոյն հանգուցիւ,
 Որքան սիրոյն կապանաւք բերիմ:
 Ոչ ի տուրսն, այլ ի տուողն յաէտ կարաւտիմ,
 Ոչ փառքն են ինձ անձկալի,
 Այլ փառաւորեալն է համբուրելի,
 Ոչ կենացն փափագանաւք,
 Այլ կենարարին յիշատակաւն միշտ ճենճերիմ,
 Ոչ վայելիցն տարփանաւք հեծեմ,
 Այլ հանդերձաւղին տենչանաւք՝ յերիկամանց աստի կականիմ,
 Ոչ զհանգիստն խնդրեմ,
 Այլ զհանգուցչին երեսս աղաչեմ,
 Ոչ հարսնարանին խնջոյիւք,
 Այլ փեսային անձկութեամբ մաշիմ:
 Ի ձեռն որոյ զաւութեան վստահապէս ակնկալութեամբ,
 Վերագրեցեալդ յանցանաւք բեռանց,
 Աներկմիտ յուսով հաւատամ՝
 Ի կարողին ձեռն ապաստանեալ.
 Ոչ քաւութեան միայն հասանել,
 Այլ զնոյն ինքն տեսանել՝
 Յողորմութիւն եւ ի գթութիւն
 Եւ յերկնիցն ժառանգութիւն,
 Թէպէտ եւ յոյժ եմ տարագրելի:

Գ

Եւ արդ, բազում պատկառանաւք ամաչեցելոց դիմաց կորացեալ,
 Զմիջնորդ ազգման կափուցմանց երկակի շրթանցս՝
 Արժանափակ աղխիւ կարկելոց առ անհամարձակ լեզուիս շարժութիւն,
 Նորոգեցից ի յերդ հառաչման պաղատանաց յեղանակութեանց
 Աղիողորմ հեծեծանաց՝ ի բարձունս աղաղակելոյ.
 Ընկա՛լ քաղցրութեամբ, տէր աստուած հզաւը, զդառնացողիս զաղաչանս,
 Մատի՛ր գթութեամբ առ պատկառեալս դիմաւք,
 Փարատեա՛, ամենապարգեւ, զամաւթական տիրութիւնս,
 Բա՛րձ յինէն, ողորմած, զանբերելի ծանրութիւնս,
 Անջրապետեա՛, Հնարաւոր, զմահացու կրթութիւնս,
 Աւարեա՛, միշտ յաղթող, զիսաբողին հաճութիւնս,
 Բացադրեա՛, վերնային, զմոլելոյն մառախուղ,
 Կնքեա՛, կեցուցիչ, զկորուսչին ընթացմունս,

Յրուեա՛, ծածկատես, զըմբռնողին չար գտմունս,
 Խորտակեա՛, անքնին, զմարտողին դիմեցմունս:
 Տեառնազրեա՛ քո անուամբդ զլուսանցոյց երդ յարկիս,
 Պարփակեա՛ քո ձեռամբդ զառաստաղ տաճարիս,
 Գծագրեա՛ քո արեամբդ զմուտ սեմոց սենեկիս,
 Կերպացո՛ զքո նշանդ ի հետո ելից մաղթողիս,
 Ամրացո՛ քո աջովդ գհանդստեանս խշտի,
 Մաքրեսցե՛ս ի խաղբից զծածկարան անկողնոյս,
 Պահեսցե՛ս քո կամաւրդ զտառապեալ անձն ոգւոյս,
 Անխարդա՛խ արասցես զքո չնորհեալ շունչ մարմնոյս,
 Կացուացե՛ս շրջափակ զպար զաւրուդ երկնայնոյ,
 Կարգեսցե՛ս ի դիտի ընդդէմ դիւացն դասու:

Դ

Տո՛ւր հանգիստ բերկրութեան
 Մահահանգոյնս նիրհման
 ի խորութեան գիշերիս՝
 Բարեխաւսութեամբ հայցուածոց
 Սրբոյ Աստուածածնիդ
 Եւ ամենայն ընտրելոց:
 Ամփոփեալ պարուրեա՛
 Զպատուհան տեսութեանց
 Զգայարանացս իմաստից՝
 Անզարհուրելի զետեղմամբ
 ի ծփական խոռովութեանց,
 Կենցաղական զբաղմանց,
 Անրջական երազոց,
 Խաւլականաց ցնորից՝
 Յիշատակաւ քո յուսոյդ
 Անվնասելի պաշտպանեալ:
 Եւ սթափեալ վերստին
 ի ննջմանէ ծանրութեան,
 Ամենազգաստ արթնութեամբ,
 Հոգենորոգ զուարթութեամբ
 ի քեզ արձանացեալ,
 Զայս ձայն մաղթանաց բուրմամբ հաւատոց
 Քեզ, ամէնաւրչնեալ թագաւոր փառաց անճառից,
 Փառաբանողաց երկնագումար խմբից երգակցեալ՝
 Յերկինս առաքել:
 Զի դու փառաւորեալ ես յամենայն արարածոց
 Յաւիտեանս յաւիտենից:
 Ամէն:

[ՃԳ]

**ՎԵՐՍԻՆ ՅԱԽԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵՄՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ
ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՅ ՍՐՏԻՑ ԽԱԽՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Աստուած բարերար, հզաւը, ահաւոր,
Հայրդ բարի ողորմութեանդ շնորհի,
Որոյ անունդ իսկ մեծիդ զգթութիւն
Եւ զրնտանութիւն աւետարանէ,
Քաղցրդ դժնէից եւ անգոհացողաց.
Ընդ քեզ եւ Որդիդ քո՝ իբրեւ զքեզ,
Զաւրաւոր ձեռն՝ իբրեւ զքոյդ,
Անժամանակ տէրութեամբ ահեղ,
Ընդ արարչութեանդ քում բարձրացեալ.
Եւ Հոգիդ Սուրբ ճշմարտութեան,
Բղիսեալ առ ի քէն անսպառութեամբ,
Կատարեալ իսկութիւն գոյի, էութիւն մշտնջենաւոր,
Հաւասար քո ամենայնիւ, փառակից Որդւոյ տէրութեամբ:
Երրեակ անձնաւորութիւն համայն անքնին,
Տրոհեալ ի դիմաց ուրոյն զատուցմամբ,
Իսկ միաւորեալ համագուգութեամբ,
Նոյնագոյ բնութեամբ տիրապէս, անշփոթ եւ անանջրպետ՝
Միով կամաւք եւ կցորդութեամբ:
Ո՛չ երիցութիւն ումեմն ի յումեմն,
Եւ ո՛չ քթթել մի ական առ նուագութիւն միոյն ժամանեալ,
Քան թէ պատճառ սիրոյ երկնայնոյ անստուեր լուսոյ,
Որ առ մերն է ծանաւթութիւն,
Միով պսակաւ սրբասացութեան անսկզբնաբար աստուածաբանեալ:

Բ

Քանզի արդարեւ վերաձայնեալս այս խոստովանութիւն
Երեքփառատրեանդ դաւանութեան զվէմն հաւատոյ Պետրոս երանեաց,
Իսկ զդատապարտելոյս անձն մեղաւք բարեհրաման քո ակնարկութեամբ,
Ո՛վ խնդրողդ գերելոյս, հրաշանորոգ արդարացուսցէ:
Քանզի թէպէտ եւ քո իցեն պարզեւք, եւ քո՝ ողորմութիւնք,
Այլ ոչ ի պարզեւսն ես այնքան հռչակեալ, որքան յողորմութեանն,
Զի երկրորդն զքոյդ յաճախէ զփառս,
Իսկ առաջինն զճնաւորացն յայտնէ զգործս.
Զի պարզեւք վաստակոցն են փոխատրութիւնք,
Իսկ ողորմութիւնք՝ մեղուցելոյս բարերարութիւնք:

Գ

Եւ արդ, մի՛ զաւրասցին մարդկայինս գործք
 Առաջի քոյոցդ չնորհաց, Աստուած գիտութեանց,
 Թէ եւ անդր իսկ իցեն, քան զաւրէնս հասարակաց բնաւորականս հոսմանց,
 Այլ յաղթող եղեալ քոյդ երկայնմտութեան,
 Նուազ եղիցի առ քումդ մասին ընթացք երկրածնաց:
 Քանզի եւ որ մաքրութեամբն պերճանային աւրինակացն վստահութիւնք՝
 Ի լուսաւորել քոյդ արդարութեան գուշակ ներկայիս,
 Ամենանուազ անձկութեամբ լքեալ հրէութիւնն յետնեալ,
 Եւ յաւէտ ընդ տարագրական ողորմեցելոցն՝
 Առաւել նոքա գտան կատաւտեալ մարդասիրութեան:
 Եւ քանզի ամենայն ինչ հնարաւոր է քեզ, բարերար,
 Լուր պաղատանաց գոչման հեծութեանս, որ կարդամս առ քեզ,
 Ողորմեա՛, կեցո՛ եւ մարդասիրեա՛,
 Զի քո է երկայնամտութիւն,
 Քաղցրութիւն, փրկութիւն, քաւութիւն
 Եւ փառք յամենեցունց յաւիտեանց ազգաց:
 Ամէն:

[ՃԴ]

**ՎԵՐՍԻՆ ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵՄՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ
 ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՅ ԲԱՆԻ
 Ի ԽՈՐՈՅ ՄՐՏԻՑ ԽԱԽԱԳ ՀՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Պաղատիմ առ քեզ, լուսոյ ճառագայթ,
 Արքայ երկնաւոր, գովեալ անպատում,
 Որդի անճառ մեծիդ Աստուծոյ,
 Խոնարհեցո՛ զունկն քո, բարձրեալ բարեգութ,
 Կենաց ապաւէն, նորոգ մերձեցեալ կրկին աստանաւր՝
 Ի հառաչումն նուազս ձայնի վիրաւորելոյս:

Բ

Ո՛չ ցուցեալ է երբէք, եթէ աղաչեաց զքեզ
 Ի ձեռն աւագակացն սրոյ խողխողեալն,
 Քանզի կարկամեալ էր,
 Ո՛չ ձայն պաղատանաց զկնի արձակեաց,
 Քանզի անկուինչ էր,
 Ո՛չ մատամբքն տատանելոց զաղէտ վտանգին յայտնեաց տեսողիդ,
 Քանզի խորտակեալ էր,
 Ո՛չ աչս կողկողագինս արտասուաւք ողբոց բարերարիդ յանդիման կացոյց,

Քանզի վնասապարտ էր,
 Ո՞չ ի պատգամ բանից միջնորդի զողորմածիդ կամս հաճեցոյց,
 Զի անայցելու էր,
 Ո՞չ հայթայթմամբ խորտակեալ մարմնոյն
 Արիւներանդ ներկուածով ձորձոց զգթածիդ սիրտ ճմլեցոյց,
 Վասն զի անյոյս էր,
 Նաեւ ո՞չ ծնկովքն հաստատութեամբ, իբր գարշապարտ ոտին վարեցաւ,
 Այն զի անյարիր էր.
 Քանզի կիսամեռն ասել կենդանւոյն՝
 Սակաւ ինչ նուազ է մեռելութեան:
 Մանաւանդ զի ի քոյոցդ խրատեալ բանից,
 Եւ բարերարեալ քոյդ ողորմութեան,
 Եւ փառաւք քո լուսազարդեալ,-
 Ոչ միայն զի ոչ վերջացաւ ի հակառակն քո ընթացից,
 Այլ ստահակեալ ապստամբութեամբ՝ յիւր թշնամեացն թիւ յաւելաւ,
 Ընդ նոսին դաշնաւորեցաւ, միաբանեաց ատելեացն քոց:

Գ

Իսկ դու, բազմապարզեւ, բարերար, անոխակալ, ամենակեցոյց,
 Ոչ միայն զի ո՞չ պահեցեր զչարագործին մեղաց յիշատակ,
 Այլ եւ ո՞չ բանիւ յանդիմանեցեր:
 Ո՞չ ոտն հարեր անկելոյն,
 Այլ կարեկցաբար մատուցեալ՝
 Զծայրագոյնն ցուցեր զինամս:
 Ո՞չ քահանայապէս ըստ ահարոնեան տկար աւրինին
 Զաւրաւոր առ մահուն պաշտաւն՝ դատապարտիչն
 Անիծիւք եւ բռնալիր քարանցն ձգմամբ
 Ի խորտակումն խոցելոյն արագեալ մատեար,
 Եւ ո՞չ դեւտական կարապետային անկատարագործ,
 Եւ յերկուցն մի բաժանեալ խտրոց,
 Հնոյն լրումն եւ նորոյս սկիզբն,
 Ունայն ի հոգւոյ յապաշխարանն հանդիսացեալ՝
 Զվիրաւորելոյն տեսեր զվտանդ,
 Զի մի՛ սատակիչն աւրինակութեամբ տապարաւն արմատակտրաւ,
 Զմահուն պաշտաւն ի քեզ նկատեալ,
 Յառաջ քան զփորձ առաջակայիցն սատակեսցի,
 Այլ հեթանոսացն պահպան անուն ասորեստանեայց,
 Որք ի հրէիցն ընկալեալ զաւրէնս՝
 Ամբողջ պահեցին, զոր նոքայն մոռացան,
 Նոցին կցորդեալ մարմնոյդ վերարկուաւ մերակերպական խառնութեամբ՝
 Զազատարարն գծագրեցեր զաւետիս առ աւտարազգիսն,
 Եւ աստուածաբարդ ներգործութեամբ անապականաւ,
 Զեռն կարկառեալ՝ յարուցեր զմարդն նախնի,
 Մեղուցեալ ի մահ իւրովքն ծննդովք:
 Զտրտմեցելոյն սիրտ բերկրեցուցեր,

Եւ զվհատեալն հաստատեցեր,
 Եւ զթշուառացեալն միանգամ՝ կրկին զուարժացուցեր,
 Աւազանին կենարար աւծմամբն եւ բաժակաւն լուսոյ լցեր,
 Հացիւդ երկնայնով արարչականդ քոյին մարմնով՝ նոր յեղանակեցեր,
 Վերակացութեամբ երջանկացն ազանց ընարելոց
 Ցանձանձեցեր, գրգեցեր եւ խնամարկեցեր:
 Հանդարտընթաց գրաստուն տածողութեամբ անզզուելի պահեցեր՝
 Մինչեւ յարկն լուսոյ ածեր,
 Ի ձեռն երկաքանչիւրոց միջնորդաց՝ նախնեաց եւ երկրորդաց,
 Տուչութեան կտակաց կենդանականաց, մարդասիրապէս դարմանատրեցեր:
 Եւ որպէս երբեմն ընդ Մովսեսի՝
 Թեւս տարածեալ արծուոյն աւրինակաւ՝ ընկալար զնա,
 Եւ ի հանդիսան հանդարտութեան երկրին բարութեան առաջնորդեցեր,
 Եւ զբանին կերակուր ջամբել հրամանատրեցեր վարդապետութեանց:

Դ

Եւ արդ, որ զբնաւն ծայրագունին բարութեան լուսոյ
 Ցամենայնի բովանդակապէս հրաշագործեցեր,
 Զաւցտողին զգանձ քեզ սեպհականեալ՝
 Զքո ստացուածն առ քեզ դարձուցեր,
 Կեցո՝ եւ զիս՝ մաքրեալ ի մեղաց պարտեաց:
 Որ ձրի պարզեւես եւ անպատրաստից,
 Ընդ որոց եւ ինձ տացես քաւութիւն եւ բժշկութիւն,
 Բարեգութ, զաւրեղ, անքնին, անեղծ, ահաւոր,
 Աւրհնեալ միշտ յաւիտենից յաւիտեանս:
 Ամէն:

ՃԵ

ՎԵՐՍԻՆ ՅԱՒԵԼՈՒԱՇ ԿՐԿԻՆ ՀԵՄՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ
ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՅ ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՅ ՍՐՏԻՑ ԽԱԽՄՔ ՀՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ

Ա

Իսկ դարձեալ Աստուստ վերստին
 Առ նոյն հեծութիւն սրտիս վտանգի
 Ինձէն մատուցեալ սովին նուագաւ ի նոյն ոճ բանի՝
 Ցամենապարզեւդ արգահատեցից՝
 Տագնապեալ ոգւոյս վտանգիւ իսպառ,
 Իբր մեռեալ՝ կենդանւոյ անմահիդ մաղթեմ Աստուծոյ,
 Խոստովանեալ ընդ փառացդ քո զիմս անարգութիւն,
 Եւ առ չարեաւքս իմովք՝ զքոյյդ բարութիւն,
 Որովք յաղթեալ գտայ, քան թէ բժշկեալ,

Եւ ամաչեցեալ, քան համարձակեալ,
 Ուխտակորոյս, աւանդամոռաց:
 Իսկ կրկին առակն, որ առ իս,
 Որ ոչխարին տրուպն տարացուցիւ,
 Որ յետին անզգայութեանն էր մատնեցեալ, մոլորեալ,
 Եւ ի լեռինն, ուր ոչ է այցելութիւն,
 Հնդ գազանականացն դիւաց եւ կռոցն վայրենութեան թափառեալ,
 Ո՛չ մերձաւոր գոլ սակաւ մի հաւտին:
 Ո՛չ բան ունէի, որով եւ զցաւոցն աղէտ պատմէի,
 Ո՛չ ձեռն ձգողական, որ համերցն է ազգողական:
 Իսկ դու, միայն գովեալդ ի սկզբանցն յաւիտեանց եւ յարդի ծնելոցս,
 Գտեալ, ըստ մաղթանաց գոչման երգողին,
 Զիս՝ զմեղուցեալս, յաննշոյլն մոլորութեան,
 Խնամողաւրէն տեսչութեամբ կամաց հովիւ կոչեցար
 Եւ ոչ միայն հոգացար, այլ եւ խնդրեցեր,
 Եւ ոչ գտեր միայն, հրաշագործ,
 Այլ անճառելիդ բարերարութեամբ սիրոյ
 Ի կենդանարարդ քո յուս բարձեր
 Եւ ընդ երկնային զաւրուն դասեցեր՝
 Ի հայրենիդ քո ժառանգութիւն:

Բ

Եւ արդ, դու, հզաւր, կենարար,
 Աւրհնեալ, այցելու, գթածդ յողորմութեան,
 Եթէ զնոսա ընկալար զապաբանեալսն աղերսանաց,
 Որ մինն ի միջոց մահու սահմանի էր չարչարեցեալ,
 Իսկ միւսն ըստ անբանիցն անզգայութեան,
 Վտարանդի բացամերժութեամբ յանքնակ վայրի վարանեալ՝
 Ի բառաչ ձայնին բարբառոյ, որ անկերպաւոր աննշանական,
 Աստուծային բարեխնամութեամբդ անստեսեցեր
 Զտիեզերահրաչն խնամողութիւն առ կորուսելոյն մեծ թշուառութիւն,-
 Յայտնեաց վերստին եւ արդ գթութեանցդ խորք
 Եւ բարերարութեանցդ հոսանք
 Առ անաւրինեալս առաւելութեամբ վերագրեցելոցդ աւրինակութեամբ,
 Առ բազմաւրինակ մահու պարտապանս,
 Առ որ ի բարութեանց խառնից քաղցրութեանց յատուկ համս չար,
 Առ անդամս մարմնոյ արժանաւորս հատման,
 Առ համաճարակ ամենաբոլոր ախտացեալ հոգիս վիրաւոր,
 Առ հաւասարեալս անզգայութեանց անասնոց,
 Առ աւտարացեալս յընտանութենէ իմաստնոց,
 Առ աննմանս հանգունակից բանաւորութեանց:
 Որ եթէ տարացոյց գոյր՝ ես ասէի,
 Թէ նմանակից գոյր իմ՝ պատմէի,
 Թէ հանգունակից գոյր՝ ես ճառէի,
 Թէ հաւասար գոյր՝ ես գրէի,

Թէ զուգագործ գոյր՝ ցուցանէի,
 Թէ աւրինակ գոյր՝ ես ազդէի,
 Թէ յանցեալսն՝ հայթայթէի,
 Թէ ի ներկայումս աստ՝ ես յուսայի:
 Բայց քանզի անցեալ է ըստ աւրինակ
 Եւ հրաժարեալ ըստ նմանութեան,
 Զոր միայն քո է քաւել, բժշկել եւ հրաշագործել,
 Կենդանարար համայն մեռելոց, նորոգութիւնդ տիեզերաց:

Գ

Զի եթէ սրբոյն սրտի տեսութեամբ երջանկին Դաւթի
 Անաւրէնութիւն չարեաց բարձրացեալ ասի, քան զգլուխ,
 Եւ ըստ ծանրութեանց բեռանց դժուարակրելոց՝ յանցմունք մեղաց,
 Իսկ որ առ իս կրին սիսալմունք՝ գերազանցէ,
 Քան զհեղեղին ջրակուտակ, տիեզերասոյզ, ամենասպառ ծովուն յորդութիւն,
 Եւ գլխոց լերանց վերադրէ:
 Այլ շնչեսցէ՝ աւդ քո քաղցրութեան, իբրեւ առ նոյիւն,
 Եւ որ զերինս հալէ զաւրութիւն՝
 Յամաքեցուցանել զշիղծս ջրակոյտս բազմակոհակս
 Եւ երկրակործանս իմոցս պարտեաց,
 Եւ լեռնակարկառ բարձրութեան մեղացս ամբարձելոց:

Դ

Եւ համառաւտեալ զբան քո հզաւր՝
 Ամենակար հնարաւորութեամբ հակիրճ հատուցմամբ,
 Արասցե՛ս ահա ելս քաւութեան, ըստ մարդարէին,
 Առ երկարածիգս անաւրէնութիւն:
 Եւ ներելով իմս յամառութեան,
 Ո՞վ երկայնամիտ, ողորմած, աւրհնեալ,
 Թողցե՛ս միանգամայն, բարեգործեսցե՛ս իսկապէս,
 Հատցե՛ս բոլորովին զանվճարելի պարտուցս
 Զարժանահատոյց տոկոսեացս տոյժս տաժանակիրս:
 Նա զի եւ չիք իսկ առ քեզ ցասումն սրտի
 Եւ կամ բորբոքումն բարկութեան,
 Որպէս ոչ կրին նենգութիւնք եւ կամ նշմարանք մթութեան,
 Քանզի կեանք են ի կամաց քոց եւ լոյս,
 Եւ ո՛չ արարեր զմահ,
 Եւ ո՛չ ինդաս ընդ կորուստ մարդոյ,
 Հստ Դաւթի եւ Սողոմոնի:

Ե

Եթէ մարդկան կարգեցեր զայս կէտ սահմանի մեծի պայմանի
 ի բարեվիճակդ քո կանոնաց՝
 Ոչ փոխատրել անդրէն չարի չար,
 Այլ եւթանասնիցս եւթն թողուլ
 Անդուստ ի յաւուր զիւրաքանչիւր մեղանաց զպարտս.
 Եւ այդ բան՝ առ մեզ, որ միշտ ի բնութեան ունիմք
 Բնաւորաբար ուղերձեալ զբիծս չարեաց
 Անհամար բիւրուց նորոգ յայտնելոց,
 Որ աւրինաւորին երեւին ի յանդաստան սահմանի
 Ամենաբոյս փշածին բնութեանս,
 Հստ անսուտ քո վկայութեան, որ թէ՛ Միտք մարդոյ
 ի խնամս չարի են արձանացեալ ի մանկութենէ:
 Զի՞ որ զկատարեալ մաքրութիւնն ունէր՝
 Աւետարանիչն կենացդ բանի Յովկաննէս,
 Եւ զինքն ընդ հասարակաց բնութեան լծակցեալ՝
 Հաստատեաց զճշմարտութիւն քո՝ առ իմս ստութիւն յոյժ արդարացեալ.
 Թէ ասեմք, ասէ, մեղս ինչ մեք չունել՝ սուտ առնեմք զնա:
 Եւ արդ, կատարեալ է բան քո խնկեալ
 Եւ ի գլուխ ելեալ անպակաս ի ստուգութենէ՝
 Առ իմս մոլորութիւն եւ դժնդակ անիրաւութիւն:
 Վասն որոյ խնայեա՛ յիս ողորմութեամբ,
 Քաղցրութեան ճաշակաց աղբիւր,
 Միայն աւրհնեալդ յամենայն յաւիտենից:
 Ամէն:

[ՃԶ]

**ՎԵՐՍԻՆ ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵՄՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ
 ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ
 Ի ԽՈՐՈՅ ՍՐՏԻՑ ԽԱՒՍՔ ՀՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Եւ արդ, դու միայն Աստուած երկնաւոր, բարձրեալ, բարեգործ,
 Քո է զաւրութիւն, քո՝ ներողութիւն,
 Քո՝ բժշկութիւն, քո՝ առատութիւն,
 Քո են պարզեւք, քո միայնոյ են ձիրք ձրի,
 Քո՝ քաւութիւն, քո՝ պաշտպանութիւն,
 Քո՝ հնարք անիմանալիք,
 Քո՝ արուեստք անգտանելիք,
 Քո՝ չափք անչափելիք,
 Դու՝ սկիզբն եւ դու՝ կատարած:
 Քանզի ոչ երբէք ստուերացուցանէ
 Զլոյս ողորմութեան քոյ խաւար սրտմառութեան,
 Վասն զի ոչ ես գրաւեալ ընդ մասամբք ախտից,
 ի վերդ, քան զբան, պատկեր անպարագիր,

Անդր, քան զորքանութիւն կշռութեան,
 Անչափ լայնութիւն փառաց,
 Անտարրափակ ընդարձակութիւն հատու զաւրութեան,
 Անամփոփելի առաւելութիւն բացարձակութեան,
 Անտկարանալի բարերարութիւն գթութեան:
 Դու դարձուցանես, ըստ մարգարէին, յայդ զստուերս մահու,
 Որ իջեր կամաւ ի տարտարոսն ներքին արգելականացն բանտի,
 Յորում եւ մաղթանացն դուռն էր աղխեալ,
 Եւ գերեալ անտի զմթերիցն կապուտ վտարանդելոցն հոգւոց՝
 Սուսերբ հրամանի յաղթական բանիդ
 Զկապ սատակման մահուն խգեցեր
 Եւ զմեղացն կարծիս ցրուեցեր:
 Դա՛րձ առ իս, որ զնդամ զնդանաւ վճիս
 Տղմասիկ զբոյս յերկաթս մեղաց՝
 Վիրաւորեալ խոցմամբ սլաքաց բանսարկուին նետից:

Բ

Այլ դու, յամենայնի տէրդ բարերար,
 Լոյսդ ի մէջ խաւարի, աւրհնութեանդ գանձ,
 Ողորմած, գթած, մարդասէր, կարող,
 Զաւրաւոր, անպատում, անքնին, անճառ,
 Բաւական, ըստ սրբոյն Յակոբայ,
 Անհնարից ամենից դիւրապատրաստ հնարաւորութիւն,
 Հուր ծախիչ զխուիւս մեղաց,
 Ճաճանչ կիզանող ընդհանրական թափանցանցութեան խորհրդոյ մեծի:
 Յիշեա՛ զիս յողորմութեան քո, աւրհնեալ, եւ մի՛ յիրաւունս քո,
 Ի ներողութեան քո, եւ մի՛ ի հատուցման,
 Յերկայնմտութեան, քան ի հաւաստութեան:
 Եթէ կշռեսցես զմեղանաց իմոց ծանրութիւն՝
 Ընդ քաղցրութեան քո, եւ մի՛ ընդ արդարութեան,
 Զի առ սակ նախնումն յոյժ է նուազեալ,
 Իսկ ի ներհակ վերջնոյս՝ յաւէտ ծանրակիր:

Գ

Արդ, մատի՛ր առ իս, բարութիւն,
 Որպէս յունկանն բժշկութիւն՝ հակառակ քո համբարձելոյն,
 Բա՛րձ ի մեղուցելոյս զհողմ մահու խոռվութեան,
 Զի հանգիցէ յիս ամենակալ Հոգիդ խաղաղութեան,
 Եւ քեզ փառք յամենայնի յաւիտեանս յաւիտենից:
 Ամէն:

[ՃՒ]

**ՎԵՐՍԻՆ ՅԱԽԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵՄՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ
ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՅ ՍՐՏԻՑ ԽԱԽՄՔ ՀՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Արդ, աղաչեմ զինամակալու վտանգաւորաց
Տաժանելեաց կրից թախծութեանց հոգւոց վշտացելոց՝
Մի՛ յաւելուր հեծութեանս ցաւ,
Մի՛ խոցեր զվիրաւորեալս,
Մի՛ դատապարտեր զպատժեալս,
Մի՛ տանջեր զչարչարեալս,
Մի՛ գաներ զհարուածեալս,
Մի՛ գլորեր զանկեալս,
Մի՛ կործաներ զգայթակղեալս,
Մի՛ մերժեր զհեռացեալս,
Մի՛ տարագրեր զհալածեալս,
Մի՛ ամաչեցուցաներ զպատկառեալս,
Մի՛ կշտամբեր զհարթուցեալս,
Մի՛ խորտակեր զբեկեալս,
Մի՛ խոռվեցուցաներ զամբոխեալս,
Մի՛ ալեկոծեր զբքացեալս,
Մի՛ սասանեցուցաներ զդղրդեալս,
Մի՛ շփոթեր զմրրկեալս,
Մի՛ կեղեքեր զգիշատեալս,
Մի՛ ջախջախեր զբեկեալս,
Մի՛ դաւշեր զմորմոքեալս,
Մի՛ կուրացուցաներ զիսաւարեալս,
Մի՛ զարհուրեցուցաներ զապշեալս,
Մի՛ խորովեր զիսարշատեալս,
Մի՛ մահացուցաներ զհիւանդս,
Մի՛ բեռանց ծանրութեան մատներ զտկարս,
Մի՛ անուր յաւելուր կարկամեալ թիկանցս,
Մի՛ կրկնակի ողբումն՝ դառն հեծութեանս,
Մի՛ ուժգնապէս վարեսցիս առ հողս,
Մի՛ սաստկապէս՝ առ մոխիրս,
Մի՛ անաչառապէս՝ առ ստեղծուածս,
Մի՛ ահարկութեամբ՝ առ փոշիս:

Բ

Մի՛ ընդհարկանիր խասութեամբ մեծդ ընդ փոքուս,
Լոյսդ ընդ ստուերականիս,

Բնութեամբ բարիդ՝ ընդ ի բնէ չարիս,
 Ողկոյզդ աւրհնութեան՝ ընդ պտղոյս անիծից,
 Քաղցրութիւնդ իսկապէս՝ ընդ համայն դառնութեանս,
 Փառաւորեալդ անփոփոխ՝ ընդ ամենեւին անարգիս,
 Կենացդ նշխար՝ ընդ կաւոյս զանգուածոյ,
 Տէրդ տերանց՝ ընդ տղմիս երկրայնոյ,
 Աննուազ լիութիւնդ՝ ընդ չքաւոր ստրկիս,
 Անկապուտ ճոխութիւնդ՝ ընդ անպատսպար տառապելոյս,
 Անկարաւտ բարութիւնդ՝ ընդ ամենաթշուառ աղքատիս:
 Քանզի ո՞վ ոք հասեալ յառաւաւտ՝
 Եւ ի ծագման լուսոյն խիթայ մթանալ,
 Եւ կամ ընթերակաց կենաց՝ մահանալ,
 Կամ ազատութեան՝ եւ պարտաւորիլ,
 Կամ չնորհաց՝ եւ դատապարտիլ,
 Կամ փրկութեան՝ եւ մատնիլ,
 Կամ նորոգման՝ եւ եղծանիլ,
 Կամ աւրհնութեան՝ եւ տարագրիլ,
 Կամ բժշկութեան՝ եւ վիրաւորիլ,
 Կամ լիութեան՝ եւ նուազիլ,
 Կամ յաճախութեան հացի՝ եւ քաղցնուլ,
 Կամ գետոց հոսանաց՝ եւ պասքիլ,
 Կամ մայրենի գթոց՝ եւ նենգիլ,
 Կամ խնամոց աստուածեան աջոյդ՝ եւ զզուիլ:

Գ

Եւ արդ, ընդ ախտացելոյն սաստկապէս մարմնոյն բորոտութեամբ՝
 Հոգւոյս վտանգաւ եւ ես պաղատիմ.
 Տէր, եթէ կամիս՝ կարող ես զիս սրբել:
 Ընդ աչացուացն նեղեցելոց մշտագիշերն խարխափանաւք՝
 Մեծակական ձայնիւ հառաչեմ.
 Ոչ որդի անուանեմ Դաւթի,
 Այլ ծնունդ էիդ Աստուծոյ դաւանեմ,
 Ոչ միայն ռաբբի կոչեմ,
 Որ վարդապետացն է պատիւ կարծողական զիսկն գիտելոյ,
 Այլ տէր երկնի եւ երկրի հաւատամ:
 Ոչ ձեռինդ միայն ձգմամբ հպաւորութեան,
 Ո՞վ բարեգութ Աստուած մերձաւոր,
 Այլ ի բացեայ գոլով միջոցաւ մեծաւ՝
 Ակն ունիմ զաւրել քո բանիդ առ իմ բժշկութիւն:
 Ոչ թէ ինչ խսրոց կասկածանաց միջոցի բանի,
 Որ երկմտութեան կարծի նշանակ,
 Ի մէջ արկանեմ կամելոյն եւ ողորմութեանն,
 Այլ կամիս՝ որպէս բարեգութ,
 Եւ կարես՝ որպէս զարարիչ:
 Ասա՛ բանիւդ՝ եւ բժշկեցայց:

Հնդ հարիւրապետին հաւատոց եւ ես լծակցիմ.
 Ոչ մինչ անձուկ միայն բացակայութեամբ
 Հեռի լինելով խորան ի խորանէ
 Հաւատամ ազգել քո կարողութեանդ
 Առ յարութիւն եւ բժշկութիւն,
 Այլ ի վերինն երկնի բազմելով՝
 Եւ ի ստորինս երկրի բովանդակ,
 Առ հրաշիցն սքանչելութիւն՝ ոչ ունիմ հատուցանել:

Դ

Շնորհեա՝ ինձ, որպէս դատակնիք բանին քո վճռեաց
 Առ պոռնկին ընդունելութիւն՝
 Հնդից հարիւրոց ղենարաց պարտուց շնորհաբաշխութիւն,
 Աստուած բարութեանց եւ տէր երանութեանց,
 Որ յաճախն ընձեռել՝ բազումս փառաւորիս,
 Եւ ի շատն միտուցանել՝ նովին չափ սիրիս,
 Եւ յառաւելն ողորմել՝ կրկին բարգաւաճիս,
 Եւ յայսքան բարիս իրաւամբք գովիս,
 Եւ ամենայն գոլով՝ հաւասարորդ ճանաչիս,
 Եւ որ զբոլորն ունիս՝ ընդ մերումս կշռիս,
 Եւ անճառելեաւդ ձրիւ՝ մերայնովքս վճարիս,
 Եւ ընդ երկրաւորիս՝ զանվախճանն պարտ վարկանիս,
 Եւ մեծագրեալ քո զմերն՝ վեհս գոհաբանիս,
 Եւ ի սակաւուն տուչութիւնն զոյզն փառաւորիւ՝ ոչ ամբարտաւանիս:
 Արա՝ եւ ինձ զնոյն գթութիւն՝
 Ունողիս զգործս անհամար պարտուց,
 Զի եւ ի ճառս երախտեաց քումդ պարզեւաց՝
 Նորին իսկ սակով սիրելն կարգեսցի:
 Եւ քեզ փառոք յամենայնի:
 Ամէն:

ՃԸ

**ՎԵՐՍԻՆ ՅԱԽԵԼՈՒԱՄ ԿՐԿԻՆ ՀԵՄՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ
 ԱՂԵՐՍՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ
 Ի ԽՈՐՈՅ ՍՐՏԻՑ ԽԱԽՄՔ ՀՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Արդ, ես՝ ծնունդս մեղաց, որդիս մահացու երկանց,
 Արդարեւ անսահման բիւրուց քանքարաց տուժից
 Գոլ հատուցանող ի միում աւուր,
 Այլ ոչ թէ առ փոքրկութիւն մարդկային մտաց հայցեմ ներութիւն,
 Այլ առ աննուազ լիութիւն փրկչիդ Յիսուսի Քրիստոսի պաղատիմ

մարդասիրութիւն։
Որ չէի երբեմն՝ եւ ստեղծեր,
Չմաղթեցի՝ եւ դու արարեր,
Չեւ եւս եկեալ ի լոյս՝ եւ տեսեր,
Ոչ յայտնեցեալ իմ՝ եւ գթացար,
Ոչ կարդացեալ՝ եւ խնամարկեցեր,
Ոչ համբարձեալ ձեռն՝ եւ նայեցար,
Ոչ պաղատեալ՝ եւ ողորմեցար,
Ոչ կերպացեալ ձայնիս՝ եւ լուար,
Ոչ հեծեծեալ՝ եւ ունկնդրեցեր,
Գիտելով զարդեան դիպուածոյս՝ եւ չանտեսեցեր,
Նախահայեացդ աչաւք նկատեալ զպատժապարտիս չարագործութիւն՝ եւ
յաւրինեցեր։

Բ

Եւ արդ, զքո արարեալս եւ զքեւ փրկեալս
Եւ զայսքանեաց խնամոց յանձանձեալս
Մի՛ իսպառ կորուսցէ մեղացն հարուած գիւտք բանսարկուին,
Մի՛ յաղթեսցէ յամառութեանս իմոյ մառախուղ՝ ներողութեան քո լուսոյ,
Մի՛ սրտիս կարծրութիւն՝ երկայնամիտ բարութեանդ,
Մի՛ մահացու մսեղիս՝ ամենակատարդ լրութեան,
Մի՛ տկարութիւնս նիւթոյ՝ անպարտելիո բարձրութեան։

Գ

Ահա կարկառեմ զկարկամեալ բազուկս հոգւոյս յանուն քո, հզաւը,
Արասցե՛ս ողջ իբրեւ զառաջինն,
Մինչ ի դրախտին փափկութեան զպուղն կենաց կթէի։
Կաշկանդեալ, գաւսացեալ ի կոր կործանմամբ ընդ կնոջն տագնապելոյ՝
Կայ անուղղելի հոգւոյս թշուառութիւն՝
Ընդ երկիր պշուցեալ մեղացն կքմամբ, սատանայական բուռն կապանաւք,
Զի մի՛ զերկնայնոյդ ընկալցի զողջոյն։
Խոնարհեա՛ց առ իս, միայն ողորմած,
Զի բարձրացուսցես զփայտս խոնարհ, բանաւոր, անկեալ
Եւ զչորացեալս ծաղկեցուսցե՛ս ի բարի կրանս վայելչութեան,
Հստ աստուածաբանութեան սուրբ մարդարէին։

Դ

Որպէս զի՛ ծնէ կոյրն անլուսաւոր՝ չունիմ տեսարան,
Որով զստեղծչիդ նկատեալ զկերպ՝ մաղթեցից.
Հզաւը, բարեգութ, միայն դու պաշտպան,
Ակնարկեալ խնամովք անձառ քո սիրոյ
Ի շնչական խաւսուն քո անաւթս՝

Յանէից գոյաւորութիւն լուսո՛յ հաստեսցես:
 Ընդ երկոտասանամեայ չարեաւք չարչարեալ վշտագին կնոջն տանջեցելոյ
 Գետովք մեղանաց արեան հեղեղիմ.
 Հայեա՛ց ի բարձանց անմատոյց լուսովդ պարածածկեալ,
 Ուր ոչ է քղանցք ձեռաստեղծական վերարկուի ձորձոյ,
 Այլ տարածումն հրաշից ամենայն ուրեք զաւրացեալ:

b

Ոչ աւծութեամբ իւղով՝ պատժապարտս ընդ մեղաւորին
 Մատուցեալ առ կենդանաձիր ոտից գարշապարդ՝
 Զկաթիլս աչացս վարսիւք հերացս ընծայեցուցանեմ,
 Այլ զանբիծ հաւատս ամբարձմամբ բազկացս,
 Մտոյդ դաւանմամբ, հոգւոյ ողջունիւ,
 Շրթանց կափուցմամբ զերկիր համբուրեմ,
 Խառնեալ հեծութիւն աղբերցս արտասուաց՝
 Բժշկութիւն հոգւոյս աղերսեմ:

Զ

Վատնեալ մեղանաւք հոգւոյս գոյութիւն՝ լուծեալ մեղկութեամբ,
 Եւ յերկուց կայից միայնակողմամբ, անհաստատ հետովք,
 Զընթացից գործին, նահանջմամբ չարին,
 Զհետեւականն բարձողութիւն շինուածոյ մարմնոյ՝
 Առ ելս ծառոյն կենսաթիռ պտղոյն խափանեցելոյ,
 Պատսպարեսցե՛ս անդրէն վերստին,
 Միայն հնարաւորդ առ ի փրկութիւն:
 Զփառաբանարան հաստուածոյ կերպիս ի քէն եղելոյ
 Ամրափակ խցմամբ համրացոյց արգել հողմ բանսարկուին.
 Հոգիդ քո ազգեալ մեծդ ողորմութեամբ,
 Լստ Աւետարանին բժշկեցելոյ,
 Հրաշափառապէս բարեգործեսցե՛ս, Բանդ կենդանի,
 Ինձ խաւսողութիւն անսայթաքելի:

Է

Անկեալ կամ չարեաւք ի մահիճս ախտից ընկողնոց մեղաց,
 Դի կենդանի եւ խաւսուն մեռեալ.
 Կարեկցեալ իմումս թշուառութեան ողբականաւք քքուանաց ձայնից,
 Ո՞վ բարերար Որդի Աստուծոյ,
 Աւրհնաբանեալ աչացդ ցաւով վերականգնեսցե՛ս ի կենդանութիւն՝
 Իբր զսիրելին ի յանշնչական մեռելութենէ:
 Մտոյդ դառնացողս ի գբի մեղաց կամ տարակուսեալ.
 Զեռն մատուցեալ, արեւ անստուեր, Որդի բարձրելոյ.
 Հանցե՛ս զիս ի լոյս քումդ նշուլից:

L

Հնդ աղիողորմ թշուառութեան կականման ձայնի
Այրւոյն ի Նային՝ մաւր միամաւրին,
Տատանմամբ մատանցն, կոծմամբ կրծիցն,
Հոսմամբ արտասուացն, տուայտանաւք տիրութեամբ դիմացն
Եւ ես պաղատիմ վերջին հեծութեամբս՝
Տո՛ւր յուսահատելոյս զքաջալերութիւն մխիթարութեան գթած քո բանիդ
Ասելով եւ ինձ, գովեալդ բարի ստեղծիչ աշխարհի,
Թէ՛ Մի՛ լար, գերի, բազմաց ողբալի,
Որով ընդ պատանւոյն կենդանացելոյ՝ ի վշտացելոյ՝ ծնաւղին սփոփանս,
Զամենապարտ ոգիս ընկալայց ի քէն՝ ընդ նմին կրկին նորոգեալ:

Թ

Հնդ այսակիր անզգայելոցն, դիւալլուկ եւ քարակոչկոճ,
Հեղձամղձուկ, եղկելի անձանցն, քստմնելի, գիսախորիւ հերացն,
Վայրեներես բանդագուշելոցն, ի քէն ողորմեալ,
Փրկիչ բոլորից, իբրև զնոսին առ քեզ դիմեցից՝
Հերքեալ մերժեսցե՞ս զգունդս չարացն ապականողաց ի քո խորանէս,
Զի ժամանեալ Հոգիդ քո բարի՝ այսրէն հանգիցէ,
Լցեալ զմարմինս մաքրութեամբ չնչոյս, զգեցմամբ անդամոցս՝
Զգա՛ստ արասցես զինելագարեալս ամենաթշուառ:

Ժ

Հնդ գերեցեալ դժոխաբնակաց վտարանդելոց հոգւոցն արգելեալ՝
Կամ ի վտանգի.
Զձառագայթ ողորմութեան փառաց քոց ծագեալ, լոյսդ իմ անձկութեան,
Ի կապանաց աւցտողին զերծեալ՝ զիս ապրեցուսցե՞ս:
Գաղտնորոգայթ, աներեւութերակ, վրիպակ արահետ,
Գարշութեամբ մեղացս ջրգողեցեալ՝
Ոգւոյս կերպարան կայ ի տապնապի.
Զծածկեցեալն ի տեսողութեանց զչարագործին թունիցն այտուցմունս
Քո ինքնաւորդ զաւրեղութեամբ, Որդի Աստուծոյ, գթածաբար
առողջացուսցե՞ս:
Զբազմազան տարազս ցեղիցն զանազանից ախտաւորութեանց մահացուցողաց
իւրականաւք կորստեան բերիւք, դժնդակարմատն չառաւիղաւք,
Հաստատեցելովք ի յանդաստանի անաւրէն մարմնոյս,
Տարակորգեսցե՞ս ի ձեռն ձեռինդ ամենակալի,
Որ արաւրագրեալ միշտ եւ մշակես զսահմանս հոգւոց՝
Առ բանիդ կենաց արդիւնատրութիւն:

ՃԱ

Եւ քանզի անցաւ ըստ նմանութեան աւրինակութեանց
 Յանցուածոցս վէր, ըստ ճարակողն քաղցկեղի,
 Առ բնաւ անդամս մասնաւորեալ զախտին տարածումն,
 Զիք սպեղանի, իբր հսրայելի,
 Առ անչափութիւն խարանացն մատուցանել.
 Ի խարսխաց բարձիցս մինչեւ ցափն կառուցման լրութեան անդամոցս
 Զէ առողջութիւն, այլ ամենեւին անբժշկութիւն:
 Իսկ դու, ողորմած, բարերար, աւրհնեալ
 Եւ երկայնամիտ թագաւոր անմահ,
 Լուր պաղատանացս արգահատութեան սրտիս վտանգի,
 Որ կարդամս առ քեզ, Տէր, ի նեղութեան:

[ՃԹ]

ՎԵՐՍԻՆ ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵՄՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՅ ԲԱՆԻ Ի ԽՈՐՈՅ ՍՐՏԻՑ ԽԱԽԱԳ ՀՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ

Ա

Նայեա'ց, ամենահայեաց տեսութիւն կենաց բարութեան յուսոյ,
 Ի մեծաբարբառ աղաղակ ցաւադնեալ անձինս հեծեծանաց,
 Անհաս մեծութիւն, անուն ահաւոր, բարբառ կենդանի,
 Լուր ցանկալի, ճաշակ ախորժելի,
 Կոչումն պաշտելի, բարերարութիւն խոստովանելի,
 Ազդումն խնկելի, խկութիւն դաւանելի,
 Էութիւն փառատրելի, գոյութիւն աւրհնաբանելի,
 Տէր Յիսուս, ընդ Հաւր քում գովեալ եւ երկրպագեալ
 Եւ ընդ Հոգւոյդ Սրբոյ բարձրացեալ եւ վերաձայնեալ:
 Որ միայն մարմնացար վասն մեր ըստ մեզ,
 Զի արասցես զմեզ վասն քո ըստ քեզ,
 Լոյս ամենայնի, յամենայնի ողորմած, հզաւր, երկնային:
 Եւ այժմ զլուծեալ եւ զիսորտակեալ հողանիւթ անաւթս
 Աստուածաւրէն հրաշակերտութեամբ, աղաչեմ, գթած, նորոգ հաստատեա',
 Զքոյին պատկերս մեղաւք հնացեալս
 Ի քրայս հալոցաց կայծակամբ բանիդ,
 Պաղատիմ առ քեզ, վերստին ձուլեա',
 Զխախատեալ շինուածս քումդ հանգստեան խորանի մարմնոյս՝
 Պահպանաւ հոգւոյս, մաղթեմ, բարերար,
 Ի բնակութիւն քեզ մաքրագործեա':
 Մի՛ հատուցաներ չարեացն իմ գործոց զնոյն փոխատրութիւն:
 Արբեալ եմ, ըստ մարգարէին բանի, եւ ոչ ի գինւոյ.
 Թափեա' զմրուրս անաւրէնութեան թմբրութեան մահու բաժակիս
 Ազատարար հրամանաւող, ամենակեցոյց,
 Զի մի՛ զքոյդ քամեցից ի վերջին աւուր յետնում հատուցմանն:

Բ

Արդար ես յիրաւունս քո եւ յաղթող՝ ի դատաստանի.
 Եթէ մահու մատնես, ճշմարիս են գործք քո,
 Եթէ դատապարտես՝ աստուստ սկսեալ զտանջողականն կշամբութիւն,
 Ստոյդ են հատուցմունք քո,
 Եթէ յանդունդս խորոց սուզեսցես,
 Թէ զկենդանութիւն շարժմանս բարձցես,
 Թէ զբանիս զաւրութիւն ունայնացուսցես,
 Թէ զաչացս պատուհանս ստուերացուսցես,
 Թէ զկենացն ճաշակ ի քեզ ինքն ամփոփեսցես,
 Թէ զհասարակաց կերակրոյս դարմանս բարձցես,
 Թէ զաւուցս հարստութիւն համառաւտեսցես,
 Թէ ընդ իջման քաղցրութեան ցաւզոյ եւ հուր տեղասցես,
 Թէ ի լրութենէ բանի քոյ սովեցուսցես,
 Թէ զականջացս դրունս խցցես,
 Թէ զշնորհիդ ձիր կտրեսցես,
 Թէ զգետին յատակի ոտիցս սասանեսցես,
 Թէ յանձկալի երեսաց լուսոյդ քոյ հանցես,
 Թէ ի համաւրէն աշխարհէ աստի հերքեսցես,
 Թէ փայլատակմամբ հրոյ պակուսցես,
 Թէ անբժշկական ցաւաւք դատեսցես,
 Թէ դիւաց չարաց մատնեսցես,
 Թէ գազանաց ժանեաւք մանրեսցես,
 Թէ հողմով ցասման հոսեսցես
 Եւ թէ այլ ինչ նորոգ արարած տանջանարանաց կազմեսցես՝
 Զար, քան զտարտարոսն,
 Եւ սաստիկ, քան զգեհենն,
 Թունաւորագոյն, քան զորդունսն,
 Տարակուսելի, քան զիսաւարն,
 Երկիւղագին, քան զխորխորատն,
 Ողորմելի, քան զմերկութիւնն,-
 Վկայեմ անձամբ անձին՝ յոյժ պարտական գոլ սոցա:

Գ

Եւ քանզի յաւէտ տպաւորագոյն են նմանութիւնք փոխատրութեանցն
 Առ ազգակցութիւն մեղանացս,
 Իբր պատկերակիցք, միատեսակք, զուգաշաւիղք՝
 Նշանակիչք այսր խորհրդոյ,
 Արդ կարեւոր է խոստովանել եւ յանդիմանել զերեսացն ծածկոյթս՝
 Առ ծանաւթութիւն խնդրողին:
 Որպէս զի ոչ ջերմն սիրով առ ընկերին կարիս մատուցայ,
 Ցիրաւի ի նախնումն վտանգին տագնապեալ սառնում:
 Եւ զի ոչ զցանկականն խրոխտականութիւն սանձեցի,
 Ցարժանի կրեմ եղկելիս զանզովանալի զկիզումն:

Եւ քանզի ոչ սիրեցի զլուսոյդ աւետիս,
Արդար հասուցմամբ ի մթութիւն ըմբռնողական
Միգին կորստեան վրիպեալ դանդաշեմ:
Եւ զի ոչ խտրեցի զմանունս փոքունցն յանցանաց,
Իբր անվնասակարք վարկանելով,
Պատկանապէս ի խածանողականացն
Զազիրն զեռնոց խթեալ խոցոտիմ:
Եւ զի ոչ ձեռն կարկառի առ կիրս վտանգաւորին՝ այց առնել նմին,
Ի դէպ իսկ, ըստ գծագրութեան այսր աւրինակի,
Ապականութեանն գբոյ նուիրեալ մատնիմ:

Դ

Եւ արդ, ո'չ յաստուածուստ ամենաբարի գանձուցդ՝ չարիս,
Եւ ո'չ ի լուսոյդ նշողից՝ խաւար,
Եւ ո'չ յապաւինութենէդ՝ գայթակղութիւն,
Այլ ես ինձէ՞ն կորստեան որդիս գտի զայսոսիկ:
Մեղանք անաւրէնութեան իմոյ գանձեցին,
Նիւթեցին զայսքանեաց բարկութեան մթերս:
Հոգւոյ իշխանին մոլութեան հնազանդեալ՝
Թողի զտեղի քո նորա,
Հստ Գրոյն խրատու յանդիմանութեան:

Ե

Եւ քանզի յայտնեցաւ յետուստ գաղտնեաց առականաց մարմնոյս անդամոց
Եւ արկաւ զերեսաւք կերպիս անվայելուչ ստուեր ամաւթոյս,
Հստ մարգարէին առակի,
Տգեղս ցուցեալ զիս ամենեւին՝
Իբր մերկացեալ իսայտառակեցելոյ պոռնկի,-
Ծագեա՝ յիս զլոյս քաւութեան, արքայ երկնաւոր,
Զի թաւթափեալ զմեղաց փոշիս,
Հստ աւետեաց ձայնին դարձելոցն ի Բաբելոնէ,
Նստաց վերստին՝ կանգնեալ ի Հողոյ,
Եւ ի հաստատութիւն յուսոյդ հիմնացեալ անսասանելի,
Հստ եսայեան բանին,
Զգեցեալ զզաւրութիւն բազկի կարութեան նախնում մաքրութեանն՝
Վասն մեծութեան փառաց քաղցրութեան ամենապարգեւ քո
աստուածութեանդ:
Աւրհնեալ յաւիտեանս:
Ամէն:

[Ի]

**ՎԵՐՍԻՆ ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵՄՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ
ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՅ ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՅ ՍՐՏԻՑ ԽԱԼՍՎ ՀՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Տէր, տէր, անոխակալ եւ երկայնամիտ,
Ներող, բարեգութ, հզաւը, ողորմած,
Ահա ճշմարտութեամբ են գործք քո,
Եւ խոստովանեալ՝ դատաստանք քո,
Վկայեալ են ընտրութիւնք քո, տեսողդ ծածկութից:
Ընդ երից երջանկաց մանկանցն,
Որք կիզանողական բոցովն փորձեցան
Եւ ոչ վնասեցան ի Բարելոնի,
Զնոցա թախծութեան գերգն հառաչեմ.
Մեղայ, անաւրինեցայ, յանցեայ, ապստամբեցայ
Եւ պատուիրանաց քոց ոչ անսացի:
Եւ քանզի մաքուր գոլով ի վնասուց նոքա,
Եւ զայս խոստովանութիւն գոչէին,
Իսկ ես ընդ նոսին նովին աղերսիւ
Զայնակցեալ սմին ողբոց երգութեան,
Եւ ա'յլ յաւելից՝ ամենապարտս մահու:
Ընդ Դանիելի երանեալ եւ սուրբ մեծ մարգարէի,
Որ ի քում հարազատութեան ազգականութենէ
Տանն Յուղայի շառաւիդ ընտրեալ,
Զնորայն առեալ ընդունական եւ նուիրական բանից պաղատանս,
Իմովս պատժականութեան գոչմամբ հեծութեանս եւ ա'յլ կրկնեցից:

Բ

Ի մէջ գիտութեանս անպատշաճականս գնացի՝
Զարտուղի սխալեալ դժնդակապէս,
Այս է՝ ամենայնիւ ամենայն իրաւք մեղանչելն:
Հստ սահման կշռութեան կամաց քոց արտաքս վազեցի,
Որ է հաւաստի կերպարան բասիր անաւրէնութեան:
Անդիտիցն չափոց չարութեան գործոց լրումն յաճախութեան նիւթեցի,
Որ է ճշգրիտ պատկեր յանցաւորութեան:
Սպառնացար, եւ ոչ զարհուրեցայ,
Արդահատեցեր, եւ ոչ երբէք լուայ,
Որ է ապստամբութեան յայտնի նշանակ:

Գ

Քեզ արդարութիւն հանդերձեցեր, բարերար,
Եւ ինձ ամաւթ եւ պատկառանս պատրաստեցեր,

Քեզ՝ փառս վայելչականս, եւ ինձ՝ նախատինս յարմարաւորս,
 Քեզ՝ քաղցրութեան յիշատակ, եւ ինձ՝ մաղձ քացախեալ ի կատարածի,
 Քեզ՝ բարեբանութիւն անլուկի, եւ ինձ՝ ձայնս ողբոց աղաղակի,
 Քեզ՝ աւրհնութիւնս երգոց խնկելի, եւ ինձ՝ մերժումն տարագրութեան,
 Քեզ՝ իրաւունս բազմարժանիս, եւ ինձ՝ պատասխանատութիւնս
 ամենավարանս,
 Քեզ՝ բարձրութիւն անճառ գովեստից, եւ ինձ՝ զաճիւն լիզելոյ պատիժ
 ձաղանց:

Դ

Եւ արդ, ընկալար դու բարեաց ընտրութեանց անկշիռ սահման՝
 Զքոյոցդ ախորժականաց կնդրկաց պտղոց վերառեալ ըստ քեզ,
 Եւ ես՝ զիմոյս աստէն առ սմին
 Պարսաւանս յոգունս կրկնակի բարդեալ ինձ ըստ իս:
 Իսկ եթէ անարատիցն մաղթանաց այս էր յանձնառութիւն,
 Իսկ ինձ զո՞րս հիւսեցից շարս եւ տողս բանից դորովականաց,
 Որ քան զամենայն դժնեայս յաւէտ վրիպեցայ:
 Մոլորեցայ անառակ ընթացիւք ի միտս վայրենիս,
 Յանդգնեցայ շրթամբք խաւսից ի բանս երկրաւորս,
 Զակատեցայ անկասելի ի պատկառելեացն գործոց,
 Փքացայ, վերացայ, որ յետ սակաւ մի ժամանակի
 ի հող մահու եմ իջանելոց,
 Գոռոզացայ, բարձրացայ, որ եւ ոչ զգրաւական շնչոյս
 Տուրեւառութեան ունիմ ի ձեռին:

Ե

Ամբարտաւանեցայ փոշիս շնչաւոր,
 Ամբարհաւաճեցայ կաւս ձայնաւոր,
 Հպարտացայ հողս անարգութեան,
 Ի վեր ամբարձայ մոխիրս մերժելի,
 Բազուկ կառուցի բաժակս մանրելի,
 Տարածեցայ առաւել իբր վեհ
 Եւ դարձեալ իբրեւ զհերքեալ առ իս ինքն ամփոփեցայ,
 Բարկութեան բոցով ցոլացայ տիղմս բանաւոր,
 Իբր զանմեռ ոք մեծամտեցի,
 Որ ընդ քառոսանեաց մահու եմ փակեալ:
 Գիրկս արկի կենցաղոյս սիրոյ
 Եւ ի քեզ թիկունս, փոխանակ դիմաց, դարձուցի,
 Ի թոխս մտաց ընդ խաւար խորհրդոց սլացայ,
 Զանարատ հոգիս մարմնոյս փափկութեամբ յաւէտ վտաեցի,
 Զգաւրութիւն աջական կողմանս տկար արարի,
 Ահեկանացս կայից ուժգնութիւն տալով՝ յաղթեցի,
 Զքեզ իսկ տեսի հոգացեալ վասն իմ,
 Զոր չէ աստ գրելի, եւ ոչ պատկառեցի:

Զ

Իբրեւ զհաւ վայրենի սրացայ, ըստ ովսէեան բանին առ Եփրեմ
ի նախնին իմ սովորութիւն,
Յաղաւթարանն վայրի ընդ պատաղմունս այսր կենցաղոյս շրջանակեցայ,
Ոչ կացուցի յոտին գերիվար մտացս երասանաւ բանին,
Ընդ հին չարութեանցն նորոգ ինքնաստեղծութիւնս գտի,
Անուրս, ըստ Յոբայ, ծանունս եւ անտանելիս ինձին ինձ սաստկացուցի,
Առիգած անկարկատելի, ըստ Երեմիայ, զանձն իմ արարի,
Իբր զվիժած անդրելի կոչման, ըստ առակարկուին,
ի մարդկանէ համարոյ եղծայ,
Իբր զհանդերձս ինչ ապարահից, ըստ եսայեան բանին, զազրացայ:
Որպէս զթրծեալ աման խեցելին՝ փշրեցայ անարծարծելի,
Լստ բամբասանացն Եղոմայ ի մարգարէէն՝
Զչորրորդ չափն անաւղէնութեան սատակման ինձ պատրաստեցի:
Եւ զի՞նչ ստութիւն առ այս՝ եւ զայս յաւելուլ ընդ այս.
Քանզի զվրանն իսկ դիւանուէր Մողոքայ
Առի ինձ այսրէն առ դժոխոցն ժաւանդութիւն,
Լքեալ զերկնայինն՝ յեղանակաւ իմն աւրինակի նմանագիր ձեւակերպութեան,
Որպէս առակ պատկերի աստեղն Ռեփանայ բարելականի,
Յիսրայէլէ պատուեցեալ, ցուցաւ ի Մինա:

Է

Իսկ արդ, զի ի նախնի շնորհին համարձակութենէ դարձեալ՝
Փոխեցայ, զրկեցայ, ելայ, հեռացայ,
Բաժանեցայ եւ անպատուաստելի կտրեցայ,-
Արդ, ընկա’լ զիս, Տէր, վերստին կերպարանեալ ի պատկեր հոգւոյ,
Զանարժանն կենաց՝ իբր զմահապարտ, իբր զշարագործ,
Իբր զպատկառեալ, իբր զկոխան եղեալ բանսարկուին,
Որպէս զանբժշկելի մատնեցեալ, որպէս զհասեալ յատակս մահու,
Որպէս զգարշեցեալ, որպէս զխոտան գտեալ քո կոչմանդ,
Որպէս միանդամայն ի կորուստ վարեալ,
Որպէս դեգերալ, որպէս վանեցեալ, որպէս սարտուցեալ,
Որպէս տարակուսեալ, որպէս թշուառացեալ, որպէս վհատեալ,
Որպէս կործանեալ, որպէս խորտակեալ, որպէս բեկեալ,
Որպէս թախծեալ, որպէս յոգի տրտմեցեալ, որպէս թշնամանեալ:

Ը

Իսկ դարձեալ ակնարկելով քո, գթած,
Մարդասէր, հզաւը, ի յաղերս բանիս՝
Որպէս զղջացեալ, որպէս խոստովանեալ,
Որպէս ի յոտս քո դիմեցեալ, որպէս զապաշխարեալ,
Որ կշռես, գրես եւ մեծ համարիս զհառաչ հոգւոյ

Եւ զազդումն շնչոց հեծութեան,
 Զկսկիծ շրթանց, զպասքել լեզուի, զտխրականութիւն երեսաց,
 Զկամս խորհրդոց եւ զյաւժարութիւն խորութեան սրտից,
 Որ փրկութիւնդ ես անձանց եւ տեսող ոչ գործեցելոց,
 Եւ ստեղծիչ բոլորից, եւ բժիշկ վիրաց աներեւութից,
 Պաշտպան յուսացելոց եւ բարեխնամող տէր ամենեցուն:
 Եւ քեզ փառոք յամենայնի յաւիտեանս:
 Ամէն:

ԻԱ

ՎԵՐՍԻՆ ՅԱԽԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵՄՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՉԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ Ի ԽՈՐՈՅ ՍՐՏԻՑ ԽԱԽՍՔ ՀՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ

Ա

Եւ քանզի ես ինձէն անձամբ իմով ինքնազրաւ ի մահ՝
 Ոչ կացի երբէք ի յոտս մարդոյ
 Եւ ոչ սիրտ բանականի ստացայ, ըստ Գրոյն,
 Եւ քանզի ոչ փոփոխեցայ ի նախակարգելոցդ,
 Եւ ոչ ընդ բարտոք ուղին ընթացայ,
 Ընդէ՞ր ոչ զխոտորնական հետոցն խաւարայնոց զդէմս ցուցից
 Ի սահման կարգի այսր ընթերցուածոյ:
 Առ որս ածեալ յարմարեալ առ սոյն զկերպարան տեսակի բանիդ երեսաց,
 Հստ վերագոյնդ նշանակելոյ անփոխագրելի պահելով՝
 Խոստովանեցայց վերստին դարձեալ աստանաւը
 Զմնացեալ չարութեանցն զբիծս, զոր յաջորդաւդ է իմանալի:

Բ

Աւտար ժանտագործս արժանապատիժս
 Աճեցուն արարի գնացիւք անսաստութեան զգունդն Բելիարաց,
 Կաքաւս կայթից եւ ցուցս վազից
 Խաղալկացն դիւաց գարշելեաց՝ ճարտար խարողաց
 Ծուլութեամբս իմով շնորհեցի,
 Գանս գաղտնիս եւ խոցուածս անյայսս
 Ի կործանեցելոցն դահճաց ընկալայ:
 Ոչ հերքեցի զվանեալսն խաչիւն Քրիստոսի,
 Քան թէ անդրէն առաւել կրկին իսկ զաւրացուցի:
 Վասն իմոյ հիքոյս անաւրէնութեան
 Անունդ Յիսուսի հայհոյի ի մէջ այսականաց,
 Որպէս վասն իսրայելի՝ ի մէջ հեթանոսաց:
 Հարուածս հարուածոց վնասակարս ապականութեանց, ժանգոյ եւ թրթրոյ
 Եւ այլոց կերչաց՝ վատնողաց զծաղիկ հոգւոյս,

Հստ սրբոյն Յովելայ հրաշական ողբոցն,
 Որ ի ցոյցս երկրի վասն իսրայելի՝
 Յառակս հինից եւ չարաց հոգւոց,-
 Յիս ինքն տնկեցի,
 Ստեղծանել զնոսա պատրաստեցայ, քան թէ սատակել:
 Բիւրս կուտեալ հաւաքեցի անձին իմում մարտիկս մահազէնս,
 Կշտամբիչս ինձ գոյացուցի՝ անիրաւս եւ անպատկառելիս,
 Ներհակս ինձ զաւրացուցի՝ ապառումս եւ անկոռուելիս,
 Դառինս ինձ առի մասունս ընդ քաղցրաւենեաց ճաշակացն,
 Առ ստացողն՝ միշտ նենգաւորս,
 Եւ առ բանսարկուն՝ յաւէտ հաւատարիմս:

Գ

Աւանդ աղէտիս, վիշտ վտանգիս, խաւար ամաւթոյս, մութ պատկառանացս,
 Զիա՞րդ եւ առ բանիս յանդիմանութիւն համարձակեցայց.
 Մեծ է ձայնս գուժի, եւ անբերելի՝ բողոքս աղաղակի:
 Քանզի թէ զհողիս իմ էր տեսանել,
 Տգեղս եւ նուաղս եւ ամենեւին ներգեւեալս,
 Յաւովք հեծութեանս ի վերջինս վարեալ վարանումն
 Եւ մրձոտեալ, աղտեղեալ գունով զագրութեան՝ իբր զպաշտաւնատար մեհենի,
 Վասն զի նոյն է սպաս տանել ձուլեալ պատկերի եւ մեղաց ախտի:

Դ

Արդ, ես գնացի ընդ այս ճանապարհ կորստեան հետոց խաւարի,
 Ետու զբաժինն քո ցանկալի յանապատ անկորի, ըստ մարգարէին,
 Որ առ քահանայսն իսրայելի ամբաստանութեան:
 Եւ զիա՞րդ ասացից անձին իմում մարդ գրեալս ընդ անմարդիս,
 Եւ ի՞բր անուանեցայց բանական անբանիցն յիմարութեան կցորդեալս,
 Եւ ո՞րպէս կոչեցայց տեսանողական՝ մթացուցեալ զլոյսս, որ յիս,
 Եւ ընդէ՞ր համբաւեցայց զգայական՝ զիմաստիցս դրունս փակեալս,
 Կամ որո՞վք ցուցայց տպաւորութիւն նկարագրութեան անեղծին շնորհի
 Անձամբ ինձէն յոգի մահացեալս,
 Նաեւ ոչ շարժողական եւ կամ չնչական ունիմ անուանել,
 Թող թէ հոգեկան կամ մտաց ընդունական:

Ե

Անպիտանս ի թիւս անաւթոց,
 Անարգս ի քարինս որմոց,
 Արհամարհեալս ի կարգս կոչեցելոց,
 Վատթարս ի յազգս հրաւիրելոց,
 Արհաւրաւք մահու պակուցեալս,
 Անիսրախուսելի ի բոլորեցունց՝ ցաւովքն եւ տանջանաւքն Երուսաղեմի,

Հստ Երեմիայ բանին խրատեցեալ,
 Պակասեալ աւուրցս ի հեծութենէ, եւ ընթացք ամացս՝ ի հառաչմանէ,
 Հստ նուագարանաց երգողին:
 Իբր ասուի՝ ի ցեցոյ, եւ փայտ՝ ի յորդանէ,
 Հստ իմաստնոյն բանի, ի խիթմանէ սրտիս հալեցայ,
 Իբր զոստայն սարդից մաշեցայ, ըստ սաղմոսողին, եւ խոտան գտայ,
 Իբր զամպ առաւաւտեայ եւ գցաւղ վաղորդայնի,
 Հստ մարգարէութեանն ձայնի, սպառեցայ:

Զ

Այլ ոչ ի մարդ ոք ունիմ զյոյս,
 Եթէ անիծեալ ի տեսանողէն՝ անյուսադրելի վհատիմ,
 Այլ ի քեզ, Տէր իմ ոգեսէր,
 Որ ընկղմեալ ի քոյդ գթութեանց բարեաց անբաւից
 Եւ ի բեւեռելոյն ժամու ի խաչին՝
 Մաղթեցեր մեծդ ողորմութեան
 Առ Հայր քո բարձրեալ՝ քո չարչարողացն:
 Արդ, չնորհեա՞ ինձ յոյս քաւութեան, կեանք եւ ապաւէն,
 Եւ ի տուր չնչոյս թշուառի՝ առից զոգիդ քո բարի:
 Եւ քեզ, ընդ Հաւր, Հոգւովդ Սրբով՝ զաւրութիւն,
 Ցաղթութիւն, մեծութիւն եւ փառք յաւիտեանս:
 Ամէն:

[ԻԲ]

ՎԵՐՍԻՆ ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵՄՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ
ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՅ ՄՐՏԻՑ ԽԱՒՍՔ ՀՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ

Ա

Դարձեալ այլաբանեցից՝ ի նոյն շարունակ բարդեալ
 Զկշտամբանացս եղանակ դսրովեալ անձինս,
 Ածեալ մատուցեալ, կրկին կացուցեալ նովին պատկերաւ ի նոյն պայմանի.
 Թերեւս գրեսցէ ինձ ամենազէտն
 Զայս յանդիմանութեան դատակնիք կսկծեցուցանողականս բանի՝
 Ճշմարիտ խոստովանութիւն համայնից գործոց գաղտնութեանց չարեաց:

Բ

Այլ ոմն ձիս խաւսնական, կարծրերախ, սանձակոտոր, արձակերասան,
 Յովանակս անհամբոյր, վայրենական եւ անկրթական,
 Երինջս աւողական, անուղղական եւ անվարժական,
 Մարդս մոլեգնական, տարագրական եւ կորստական,

Մանուկս մեղանչական, անխրատական եւ վարատական,
Տնտեսս մահապարտական, տարտամական եւ անգործական,
Բանականս անասնական, դազանական եւ անմաքրական,
Զիթենիս ամայական, անպտղական եւ կործանական,
Մարմինս հոգւոյս իմ թախծողական, դատողական եւ տանջողական,
Խոցեալս անբժշկական, անխնամական են անկանգնական,
Ոսկի շարս կայսերական, արդվատնական եւ անգտական,
Ծառայս սխալական, փախստական եւ թշուառական:

Գ

Ահա ես ինքն ինձէն կամաւորապէս անձնամատն եւ մարմնակործան,
Հոգեկորոյս եւ միշտ մտախսար,
Կամակոր իսկ եւ սրտաբեկ,
Ուշամոռաց եւ հանճարազրաւ,
Զգայազիրկ եւ իմաստասպառ,
Ցայրատատես եւ եղեռնալուր:
Ես աստուստ եւ անդուստ բնաւիւք բորբոքմամբք
Մահաբեր երկամբք վնասեալ,
Ոչ միով իւիք տեսութեամբ
Ի գործ ընտրութեան քեզ պիտանացուս, տէրդ բոլորից:
Ողբամ զորովայնն, որ երկնեացն զիս,
Աշխարեմ զստինսն, որ դիեցուցին.
Ընդէ՞ր ոչ մաղձ մակարդեալ ընդ կաթին ձգեցի,
Եւ զիա՞րդ ոչ դառնութիւն ինձ ընդ քաղցրութեան ջամբեալ մատուցաւ:

Դ

Զի թէ ես ինձէն անձին իմում
Դժնեայ դատախազ համբարձայ այսքանեաւք բանիւք
Եւ ունիմ տակաւին զառւր բարկութեանս անխոնարհելի,-
Ո՞վ ոք յերկրածնաց աստի զիս ողոքեսցէ:
Զամենայն խայտառակեցից,
Զբնաւ էութիւնս դատեալ տուժեցից,
Զհամաւրէն վնասակարացն զգունդ գանեցից,
Զխոցողացն զինուորութեանց դատախազեցից,
Զգայականացն գլխաւորութիւնս կշտամբեցից:
Մեղայ ամենայնիւ յամենայնի, ողորմեա՛, գթած:
Ոչ նոր ինչ գտեր յիս զյանցանացս պարտեաց մառախուղ,
Այլ նոյն եմ յաւէտ նովին պատահմամբ պարտաւորութեան՝
Անկցելի ձորձով սխալեալ առաջի քո՛ անփոփոխելի,
Եւ դու միայն իսկապէս գթած, աւրհնեալ, մարդասէր,
Ընդ աջմէ իմոյս փրկութեան կանխեալ ներութեամբ անայլայլելի:

Ե

Արդ, մատո՛, խնամակալ, հզաւը, երկնաւոր, բարի,
 Ամենից հաստիչ յոչէից,
 Զբանիդ զաւրութեան իմաստից կայծակն
 ի գործի ազդման լեզուիս շարժութեան,
 Առիթ մաքրութեան յամենուստ զգայականաց գոյաւորութեանց
 Յիս մասնաւորելոց՝ քո ձեռակերտից,
 Սոքաւք առ ի քէն եղելովք եւ բժշկելովք կրկին հանդերձանաւք,
 Անպակաս ձայնիւ, անհատ բարբառով քեզ վերընծայել գոհաբանութիւն՝
 ի փառս մեծութեան Հաւրդ քոյ՝ Աստուծոյ մերոյ, յաւիտեանս:
 Ամէն:

[ԻԳ]

ՎԵՐՍԻՆ ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵՄՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՉԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ Ի ԽՈՐՈՅ ՍՐՏԻՑ ԽԱԽՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ

Ա

Տէր Աստուած ամենայնի, զաւրաւոր յամենայնի,
 Անպարագիր, անվայրափակ տեղի ամենեցուն,
 Բոլոր իսկութեամբ հուպ յամենեսին,
 Անուրեք վայրից, եւ չիք սահման առանց քո,
 Ո՛չ երեւեալ երբէք եւ ո՛չ տեսականութիւն առանց քո ծագման լուսաւոր:
 Փառք ահաւորութեան, անուն անհասութեան, կոչումն մեծութեան,
 Ձայն անբաւութեան, իսկութիւն անքննութեան,
 Անմատչելի հեռաւոր եւ անընդմիջելի մերձաւոր,
 Տեսող հեծութեան, նկատիչ թշուառութեան,
 Մաւտակաց թախծութեան, ամենաբոյժ հնար անճարութեան,
 Հայր գթութեանց, ծագող ողորմութեան, Աստուած միխթարութեան:

Բ

Հայեա՛ց, Տէր, ողորմութեամբ ի պատկեր վշտաց դառնութեան
 Բազմավտանգ կրիցս կարեաց, զոր հանդէպ քո տարածանեմ,
 Կցորդակի՛ց լեր բժշկապէս,
 Եւ մի՛ ի խոյզ ընտրութեան կոչեր դատաւորաբար:
 Արդարեւ մեծ է վտանգ տարակուսանաց ցաւոց այսր վարանման,
 Յորժամ իցէ մարմինն մեղաւք գրաւեալ,
 Եւ անձն՝ ի գործոց չարեաց ոչ մեկուսացեալ,
 Գործնականացն գործի՛ սովորութեամբն կարեաց կապեալ,
 Ձանդուածն հանդերձանաց՝ մահացու կրիւք շաղախեալ,
 Զգայութիւն սրտին իմաստից՝ խեթիւ խոցոտեալ,
 Ակնկալութիւն բարեացն՝ բնաւին բարձեալ,
 Եւ ի բանականութեանն՝ ընդ անսունս դասակարգեալ,

Եւ զազիր գարշութիւն՝ ընդ գոյութեանն շարամանեալ,
 Եւ տեսականացն ողջ ելով՝ իմանալիքն վիրաւորեալ,
 Եւ ի սաստկութենէ յանցմանցն յիշատակի՝ յաւէտ յուսահատեալ,
 Եւ տագնապաւ նախագործելոցն՝ միշտ տարակուսեալ,
 Եւ յստակութիւն աղերսին՝ իսպառ պղտորեալ,
 Եւ խղճիւ մտացն յուզմանց՝ կրկին ճենճերեալ,
 Եւ ձեռն ի մաճի գործոյն՝ զյետնոցն հետազաւտեալ,
 Եւ կերպ ի յառաջ դիմեալ՝ ոտք ի վերջ կոյս յետահարեալ,
 Եւ գիտութեամբ էիցն՝ ի չէիցն միշտ խաբեցեալ,
 Եւ ի մտացն մարտ՝ ի փոքունցն յաղթահարեալ,
 Եւ ի թառանչ սրտին՝ հազագին դուռն հրդեհեալ,
 Եւ խոնաւ զաւրութիւն քմացն՝ ամենայն ուրեք տոչորեալ,
 Եւ անարեւ միդով՝ յամենայն մասանց պարփակեալ,
 Եւ լայնութիւն ակնկալութեանն՝ ամենեւին իսպառ ամփոփեալ,
 Եւ անբերելեացն տոյժ՝ ի զգալիսն տպաւորեալ,
 Եւ եղութիւն կորստեանն՝ ի յուշ անդ եկեալ,
 Եւ դատակնիք հատուցմանն՝ ի դիւանի մտացն գրեցեալ,
 Եւ բարերարին ակն՝ ի ցասումն իմն երեւեցեալ,
 Եւ լոյսն բնութեամբ՝ զանգուածոյ հողոյս զայրացեալ,
 Եւ ահաւորութիւն էին՝ ընդ փոքրկութիւն բնութեանս ընդհարեալ,
 Եւ միշտ որոտմամբ բանից՝ բանաւոր մոխրոյս բարկացեալ,
 Եւ իրաւանցն վիմաւք՝ զարժանիս մահու կոշկոճեալ,
 Եւ որ իմն է տաղանդ՝ յանառակս աստին կորուսեալ,
 Եւ պատուական իրին ստացուած՝ իբրեւ անարգ յերկրի թաղեալ,
 Եւ տաժանմանցն արգասիք՝ ծուլութեանն մթով ծածկեալ,
 Եւ իբր զի բաց բարձեալ նշմարան ճրագի՝ չերեւեալ,
 Եւ պատասխանարան լեզուիս՝ յիրաւանցն աւտար՝ կարկեցեալ,
 Եւ անհամբոյր շրթանցս դրութիւն՝ աւրինաւոր դատմամբ պապանձեալ,
 Եւ յուզմունք մտացս՝ ի զանազան մասունս ցնդեալ,
 Եւ զկեալն ի վերայ աւգտին՝ ոչ ինչ գիտացեալ,
 Եւ ի կշռութիւն բարոյն ընտրութեան՝ յիմար երեւեալ,
 Եւ ընթացք ելիցն՝ նահանջմամբ չարին խափանեալ,
 Եւ վառարան իւղոյն՝ ածիւնովն հնոցի լցեալ,
 Եւ անուանս գիր՝ ի կենաց մատենէն եղծեալ,
 Եւ կշտամբանք ընդ երանութեան՝ անդ արձանացեալ:

Գ

Եթէ զինուոր տեսանեմ՝ մահու ակն ունիմ,
 Եթէ պատգամաւոր՝ խստութեան,
 Եթէ մատենագէտ՝ մուրհակի կորստեան,
 Եթէ աւրինաւոր՝ անիծից,
 Եթէ աւետարանական՝ փոշւոյ ոտիցն թաւթափելոյ,
 Եթէ բարեկրաւն՝ յանդիմանութեան,
 Եթէ ապառում՝ կսկծման:
 Եթէ ջրովն ընտրութեան փորձիմ՝ խորտակիմ,

Եթէ դեղ ինչ դատման ձգեմ՝ սատակիմ։
 Եթէ բերս նկատեմ բարութեան՝
 ի կարծեաց չարեացս փախնում,
 Եթէ ձեռն համբարձեալ՝ կորանամ,
 Եթէ փոքր ինչ խրտուիլ՝ սարսեմ,
 Եթէ սակաւ մի թնդիւն՝ ընդոստիմ։
 Եթէ ի խրախճանս ըմպելեաց հրաւիրիմ՝ դողամ,
 Եթէ մեծիդ յանդիման լինիմ՝ սարսափեմ,
 Եթէ ի հարցումն բանի կոչիմ՝ կարկիմ,
 Եթէ իրաւամբք քննիմ՝ համրանամ։

Դ

Արդ, այսքան ամենաժշուառ եւ ողորմագին տարակուսանացս,
 ի վերայ միմեանց բարդելոց,
 Որք զստորեւ զգայականաց սրտիս գոյութեան ի ներքուստ անդուստ
 Անբժշկական ցաւաւք, աներեւակի նետիւք խոցոտեալ,
 Անարտաբերելի, մշտակիր, յարամնաց, հանապազամուխ
 Բեւեռեալ աստուստ ընդ հոգւոյս,
 Լցեալ շարաւով, կրկին հարուածով,
 Վտանգ սատակման մահու գուշակին։
 Թարախ մթերից, պատեալ զերկաթով, գաղտնեացս ծածուկք
 Ազգեն ինձ տագնապս՝ վէրս պահեալս անխնամարկելիս
 Ընդ ելս չնչոյս տուրեւառութեան,
 Ցորոց նեղութեանց չարաչար ճնշեալ աղաղակ ձայնիս,
 Խառնեալ արտասոււաւք, կողկողագին թախծանաւք հոգւոյ,
 Բարեգործիդ հնարաւորութեան՝
 Յերկրաստեղծիցս նահատակաց ընդ իմ մաղթողաց յերկինս առաքեմ։
 Վերջին հեծութեամբս եւ ես ընդ նոսին
 Արտասոււաւք ողբոց, ամենեքումբք նուիրողաւք,
 Զաղերսանս ըղձիցս ի ստորնայնոցս աստի յերկինս առաքեմ։
 Շնորհեա՞, Տէր, անդորրութիւն կենաց հանգստեան
 Ողորմելի վաստակեցելոյս ի յընդունայն երկրագործութեանս,
 Համայնդ յամենայնում, ամենայնիւ ստացեալ քեզ փառս։
 Ամէն։

ԻԴ

**ՎԵՐՍԻՆ ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵՄՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅԻ
 ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՅ ԲԱՆԻ
 Ի ԽՈՐՈՅ ՍՐՏԻՑ ԽԱԽՄՔ ՀՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Եւ արդ, որո՞ց խնդրոց արժանաւոր վարկանելով զիս՝ մատչիմ աղերսել.
 Արքայութեա՞նն, յորմէ վրիպեցայ,
 Թէ փառա՞ցդ վայելչութեան, յորմէ զրկեցայ,
 Թէ կենա՞ցդ անմահականաց, յորմէ հերքեցայ,
 Թէ ընդ հրեշտակսն պարակցութեա՞ն, յորմէ տրոհեցայ,
 Թէ ընդ արդա՞րսն մասնակցութեան, յորոց ճեղքեցայ,
 Թէ ո՞ւռ որթոյն կենդանւոյ, յորմէ քանցեցայ,
 Թէ ո՞ստ տնկոյն բերկրութեան, յորմէ գաւսացայ,
 Թէ ծաղի՞կ փառացն չնորհի, յորմէ թափեցայ,
 Թէ պանծանա՞ցն ժառանգաւոր, յորմէ կորացայ,
 Թէ հայրենի ծոցո՞յն հարազատ, յորմէ ընկեցայ:

Բ

Եթէ զգեստո՞վն լուսոյ պարծիմ, յորմէ մերկացայ,
 Եթէ ի ստացո՞ղ դարձին յուսացայց, յորմէ խորթացայ,
 Եթէ ի լուսո՞յն իղձս դիմեցից, յորմէ մեկնեցայ,
 Եթէ Յիսուսի՞ յոսկերսն յաւդիմ, յորմէ մերժեցայ,
 Եթէ ի թեւս նորա՞մերձիմ, յորմէ աւտարացայ,
 Եթէ յապաւէ՞նն ապաստանեցայց, յորմէ խեթացայ,
 Եթէ ի փրկութեանն նորոգութիւ՞ն, յորմէ մահացայ,
 Եթէ ի զգաստութեանն գուարթութիւ՞ն, յորմէ ես լքայ,
 Եթէ ի կանո՞նն կենաց ուխտի, յորմէ փոխեցայ,
 Եթէ ի սահմա՞նն հաստագրական, յորմէ սահեցայ,
 Եթէ յանշարժ վիմի՞ն պնդութեան, յորմէ սասանեցայ,
 Եթէ ի շա՞րս գումարտակին, յորմէ հոսեցայ,
 Եթէ ի քաղա՞քն անդրանկաց շինիմ, յորմէ գերեցայ,
 Եթէ հանապազորդեան հացի՞ն աղաւթեմ, զոր ոչ վաստակեցայ,
 Եթէ փոխադրութիւ՞ն երկանցն խնդրեմ, յոր ոչ քրտնեցայ,
 Եթէ պարզեւալ՞քն պսակեցայց, յոր ոչ հանդիսացայ,
 Եթէ արձա՞ն ինձ կենաց գրեցից, յորմէ ջնջեցայ,
 Եթէ զերախտեցդ ձի՞ր յիշեցից, զոր միշտ մոռացայ:

Գ

Ահա հատաւ եւ կամ խզեմաւ լար կենաց յուսոյն,
 Տիրեցայ ի բորոտութեանցն գարշութենէ՝ համայն ախտացեալ,
 Ամենայնիւ սպառեալ զմարմինս ապականութիւնն,
 Շրջապատեալ՝ մեռոյց Աստուծոյ:
 Դոյզն պալար փայլունակ, տգեղ, լսնացեալ
 Մնացուած ինձ պահեալ նախունակ երկդիմի կերպին,
 Որ զկրկին անմաքրութիւնն նշանակէ:
 Պարծանացն նշոյլ ամենեւին ինձ շիջաւ,
 Փրկութիւնն մատնեցաւ, բարին ստուերացաւ,
 Ելք կենացն բնաւին փակեցաւ,
 Մխիթարութիւնն բարձաւ,

Դատաստանին ատեան մերձեցաւ,
 Թոյնք մահուն ինձ արծարծեցաւ,
 Սպանեալն կրկին ինձ կենդանացաւ,
 Հաստին դադարք վիմաւք իցաւ,
 Շաւիղն յուսոյն կուրացաւ,
 Շնորհին ծածկոյթ յինչն մերկացաւ,
 Փառացն վայելչութիւն ստուերացաւ,
 Հանճարն առաջնորդական խափանեցաւ,
 Կշտամբանացն փուշ բազմացաւ,
 Անաւրէնութեանն ուղէշ ծաղկեցաւ,
 Բոց գեհենին ինձ բորբոքեցաւ,
 Ծառայութեանն լուծ սաստկացաւ,
 Ստրկութեանն կապ զաւրացաւ,
 Ունողն յարկին կառուցման ահա անկաւ,
 Բարձրութեանն վստահարան կործանեցաւ,
 Ընտանութեանն միաւորութիւն անջրպետեցաւ,
 Սրբութեանն սիրող Հոգին Աստուծոյ տրտմեցաւ:

Դ

Եւ քանզի զվերջինն համբուրեցի դառնութիւն,
 Տանջանս, խէթս, տիրութիւնս,
 Վիշտու հոգեկանս, ցաւս անխնամարկելիս,
 Տարակոյս անյուսադրելիս, ամաւթանս անպարուրելիս,
 Խայտառականս անվերարկելիս, պատկառանս անհամարձակելիս,
 Փախուստու անդառնալիս, հալածանս անմարդասիրելիս,
 Երկայն ուղեւորութեան ապաձեռն անթոշակութիւնս,-
 Իսկ դու փրկութիւն, զաւրութիւն եւ աւգնութիւն,
 Ողորմութիւն, լուսաւորութիւն, քաւութիւն եւ անմահութիւն,
 Տէր Յիսուս Քրիստոս, Որդի Աստուծոյ կենդանւոյ,
 Արարիչ երկնի եւ երկրի:
 Որ ընձեռես ջուր պասքելոցն ի ծարաւուտ վայրս անապատի,
 Աւրհնեալ, բարեգութ, հզաւր, մարդասէր,
 Երկայնամիտ, խնամակալ, հնարաւոր, այցելու,
 Պաշտպան աննախանձ, պահապան յաղթող,
 Կեանք անկորուստ, միջնորդ երկնային,
 Լիութիւն աննուազ, երանութիւն տաւնելի,
 Զեռն ձգեալ սիրոյ ողորմութեան քոյ աջոյ՝
 Ընկա'լ եւ մատո՞ք քաւեալ եւ սրբեալ զիս՝ զամենապարտս,
 Բանդ կենդանի, առ հաւասարապատիւ քոյ հոգի,
 Զի քեւ վերստին հաշտեալ յիս դարձցի,
 Եւ ի ձեռն քո իւրովն կամաւք մաքուր նուիրեալ,
 Զաւրեղն ինքնութեամբ զիս Հաւր ընծայեալ,
 Անդէն առ նմին նովիմբ միշտ ի քեզ
 Շնչոյս ողջունիւ կապեալ ընդ չնորհիղ՝
 Ի քեզ միանալ անբաժանելի:

Վասն որոյ քեզ, ընդ Հաւը քում, Հոգւովդ Սրբով,
Երրեակ անձնաւորութեանդ ի միում բնութեան
Եւ ի մի աստուածութեան՝ փառոք,
Եւ ի ստեղծականաց էից՝ գոհաբանութիւն յաւիտեանս յաւիտենից:
Ամէն:

[ԻԵ]

**ՎԵՐՍԻՆ ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵՄՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ
ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՅ ՍՐՏԻՑ ԽԱՒՄՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Բայց քանզի ի վերայ այսքանեաց գերութեանց
Ամենաթշուառ վտանգաւորիս՝ մի զմիով ել եւ ելս առնելոյ,
Զորոյ կերպարանս անցիցն ի մասնէ վերաճառեալքդ նախագրեցին,
Ուստի եւ փոխեալ զեղանակ բանիս,
Այլ ոչ զեղկութիւն աղէտիս:
Այն զի ծով է ինձ ծփանաց
Կենցաղոյս բերմունք յոյժ նմանագոյն,
Յորում կոհակաւք բազմաւք անթիւ դիմեցմանց
Տատանեալ հոգիս ի յայսմ աշխարհի՝
Մարմնոյս շինուածով, իբր ի նաւակի:
Զոր Եսայիս մարգարէ զյանկարծադէպ կատարածն,
Որ ի պարսկականն հինից,
Երուսաղեմի եւ Սամարիայ կործանմանն,
Նմանութեամբ այսր աւրինակի կերպաւորեցոյց,
Որ եւ առ իմս հոգեւորական խորտակումն զուգաձայնել ոչ է սխալական:

Բ

Քանզի մինչդեռ չուէի ես յանհոգութեան անտարակոյսն վստահութեամբ,
Դոյզն կասկած արկածից ի միտ բերելով առ խորոց փոքր միջոցին,
Որ ի մէջ հանգստեանն եւ աշխատութեանն,
Իբր այն թէ հասեալ իցեմ,
Զմեռն յամարայնի բքաբեր հողմով ժամանեալ՝
Երեքալեանն դիմակցութեամբ ամբոխեաց զհանդարտութիւնն,
Ուստի նաւն ի բախմանէ վայրենի ալեացն խորտակեցաւ:
Թեւոցն ձեռնարկութիւն քայքայեցաւ,
Կայմն ամբարձման ի կայից իւրոց խլեցաւ,
Առագաստին թռչարան յանկարկատելի ծուէնս պատառեցաւ,
Շինուածոյն շուք անզարդեցաւ,
Առասանք ձգողականացն խզեցաւ,
Տեսարան գլխոյն դիտակի խոնարհեցաւ,

Ապաւանդակին պարան կտրեցաւ,
 Ապաւինութիւն խարսխին լուծաւ,
 Լուծք ստուարք ամոլիցն կցորդութեան բաժանեցան,
 Սամիք ուղղացն հետոց գալարեցան,
 Հաստ հիմանն հաստարանի ընկղմեցաւ,
 Ղեկացն կառուցմունք անդրէն սուզան,
 Չուոցն յարմարութիւնք պակասեցան,
 Ողնափայտին պատսպարան խկոյն բեկաւ,
 Կապարանք զստին հաստուածոյ յաւշատեցաւ,
 Գոգք ամփոփման ծոցոյն կազմածոյ անարգեցան,
 Խելք շրթանցն եղերաց խախտեալ ոստեաւ,
 Պաղպաջունք բազմականացն անկեալ բարձաւ,
 Վանդակապատին վայելչութիւն յատակեցաւ,
 Գահաւորակին հանգստարանն շփոթեցաւ,
 Մածմունք տախտակաշարք ի միաբանութեանց միմեանց անջատեցան,
 Հեղոյաք պնդման բեւեռացն քարշեցան:

Գ

Արգասիք իրին յիշատակարան ողբոց ինձ նմանեցաւ:
 Նաւուղիղն հանդէպ նաւին դեգերեալ ողբայ,
 Զեռն ի ծնաւտի եղեալ՝ արտասուաց գետս իջուցանէ,
 Նշմարք սակաւ մնացուածոցն, ի ծայրից ծփմանց ազդելոյ ծովուն,
 Իբր խողխողեալ բանաւոր, ողորմագին թախծանաւք հեծէ:
 Վասն զի թէ թէ զբարի նաւապետն երկնաւորաւքն զաւրաւք յաշխարհիս ծովու
 Առ ի զինորտակեալս իմ տապան իմանալի գոյութեանս
 Առցէ աշխարել բանիս յարմարութիւն,
 Ոչ ինչ վրիպեսցէ ի ստուգութենէ:
 Քանզի արդարեւ ելաց բարեգութն տէր,
 Յառակ մարդկութեանս, զթաղեալ ազգակիցն,
 Ելաց առ նմին եւ զերուսաղէմ մոլեալ եւ զթուդաս մոլեգնեալ,
 Յորոց երկուցն կորեաւ վստահութիւն
 Յաւրինակ նմանութեան աղարտեալ նաւի,
 Խսկ միւսն, հասեալ յատակս անդնդոց,
 Առասան յուսոյն ձեռամք ունողին
 Յանքոյթն արտաբերեաց խաղաղութիւն:

Դ

Արդ, իցէ[®] թէ յաւելից հայել զբազմախորտակելի տապանակ մարմնոյս իմոյ
 նորոգեալ,
 Իցէ[®] արդեւք տեսանել զիշրելս նաւ ողբալի հոգւոյս ողջացեալ,
 Իցէ[®] արդեւք տեսանել զբաժանեցեալս միջոցաւ մեծաւ վերստին կցեալ,
 Իցէ[®] արդեւք տեսանել զյոգնաթախիծ սիրտ վշտացելոյս բերկրեցեալ:
 Արդ, իցէ[®] ակն ունել նայել զյաւէտ խաթարեալ կերպարան բնութեանս կրկին
 հանդերձեալ,

Իցէ՞ արդեւք թէ տեսից զքակտեալ տաղաւար թշուառացելումս միւսանգամ
 կանգնեցեալ,
 Իցէ՞ արդեւք յուսալի նայել զտարամերժեալ գերիս ազատեալ,
 Ապաքէն գուցէ՞ ակն ունել զանկեալս ի չնորհէդ լուսոյ դարձեալ կազդուրեալ:
 Արդեւք տեսի՞ց զվայելզութիւն ընտանիդ քո պայծառութեան յողորմութիւն
 ինձ երեւեցեալ,
 Եթէ տեսի՞ց երբէք զամենատխուր կերպարան հոգւոյս իմոյ ժպտեցեալ,
 Արդեւք լուա՞յց ընդ ձայնի գուժիս աւետեաց համբաւ ինձ առաքեցեալ,
 Արդեւք տեսի՞ց զբիւրակործան վնասեցեալս անաւթ կազմեցեալ:
 Իցէ՞ թէ տեսցեն պատուհանք աչացս իմաստից զմուրհակ պարտուցս իմոց
 պատառեալ,
 Եթէ յայտնեսցի՞ աւրն իմ անձկութեան չնորհին քաւութեան բարւոք ինձ
 ծագեալ,
 Արդեւք մտի՞ց ի խրախճանութիւն խորանին լուսոյ՝ քեւ առաջնորդեալ:
 Իցէ՞ թէ կենդանի լինիցին ոսկերքս, ըստ Եգեկիելի,
 Յամաքեալքս ի կենդանութեանց՝ եկաւորութեամբ ազդողական չնչոյս
 զաւրացեալ,
 Իցէ՞ թէ յաւելից հայել ի տաճար սուրբ քո, աղաղակաւն մարգարէին
 ի պորտոյ կիտին, հերքեալ ի լուսոյ, որ կամ առաջի քո ամաչեցեալ:
 Եթէ լինիցի՞ խաւարասնունդս մթացելոյ ծագման առաւաւտ,
 Եթէ հասցէ՞ տեսանել զտագնապեալս մշտասառոյց յեղանակս գարնանն մաւտ,
 Եթէ տեսի՞ց զցաւղ անձրեւոյն կանաչացուցանողն հոգւոց ինձ արաւտ,
 Եթէ իցէ՞ երբէք նկատել զգազանաբեկ հերքելի ոչխարս վերստին կամաց
 գթութեան քո հաւտ:

b

Եւ քանզի, ըստ բանին Յոբայ, շուրջ պատեալ են չարեացն հնարք,
 Ընդ որ ոչ կարացից անցանել,
 Իսկ եթէ լոյս ողորմութեան բարերար կամաց քոց ցուցցի,
 Գթութեան քոյ դուռն բացցի,
 Ճառագայթ փառաց քոց ծաւալեսցի,
 Խնամք ձեռին քոյ յայտնեսցի,
 Արեգականդ կենաց աւր տարածեսցի,
 Առաւաւտիդ ըղձալի տեսիլ մերկասցի,
 Առատութիւն քաղցրութեան քոյ աղբիւրասցի,
 Վտակ արարչիդ կողից հոսեսցի,
 Ծորումն անապական սիրոյ քոյ հեղցի,
 Ծագումն աւետեաց չնորհի քոյ երեւեսցի,
 Պարզեւիդ քոյ ծառ ծաղկեսցի,
 Մասունք աւրհնեալ մարմնոյդ բաշխեսցի,
 Համառաւատեալն ակնկալութիւն հանդիպեսցի,
 Հատուածեալն ձայն ողջունի քոյ, Տէր, լուիցի,
 Հեռացեալդ խաղաղութիւն մերձեսցի,-
 Յայսոսիկ յաւէտ սովին սահմանաւ երանականաւ,
 Հաւատ ընկալեալ յուսոյ հաստատնոյ,

Ապաւինեալ ի Հոգիո քո Սուրբ,
 Որ ընդ Հաւր քում պաշտի ձայնիւ քաղցրութեան՝
 Ընդ քեզ վառաւորեալ ի լոյս անմատոյց,
 Որով կեանք եւ երանութիւն քաւութեամբ հանդերձ ընծայեալ ինձ՝
 մեղապարտիս:
 Յաւանդ անկորուստ ընդ իս պահելով
 Առհաւատչեայ ճշմարիտ յիշատակի ի ձիր անեղծութեան,
 Անուամբդ անձաւելեաւ ահաւորութեան հզաւրիդ սրբոյ միայնոյ
 եւ անքննելի տէրութեան երրեակ անձնաւորութեանդ,
 Որ եսդ յիսկութեան յէութեան
 եւ յարակայութիւն բարձրութեան,
 Քաղցրութեամբ, ողորմութեամբ եւ մարդասիրութեամբ
 Պասկեալ, հանդերձեալ եւ թագաւորեալ:
 Այո՛, առ ամենեսեան ամենայնիւ յամենայնի կարող ես, գթած,
 Եւ քեզ վայել է վառք յայսմ յաւիտենի
 Եւ ի հանդերձեալ մշտնջենաւորութիւն
 Յայտնութեան աւուրն մեծի յաւիտեանս:
 Ամէն:

[ԻՉ]

ՎԵՐՍԻՆ ՅԱԻԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵՄՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ Ի ԽՈՐՈՅ ՄՐՏԻՑ ԽԱԻՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ

Ա

Եւ արդ, ստուգապէս եւ իրաւաբար ընդ որս,
 Որք ըստ ձայնից կողկողանաց
 Եւ գրանիցն յարմարութիւն հանդերձեն՝
 ի նոյն գիր բերեալ զաւարտմունս տանցն,
 Որովք առաւել սաստիկ մորմոքեալ ճմլեցուցանեն
 Զաղէտս կարեացն սրտին ըղձից առ արտասուացն բղխմունս,-
 Ուստի եւ բազմեալ իմ ի գլուխս պարու ակմբից դասու այնր երախանաց,
 Որք զլայեացն յեղանակեն բանաստեղծութիւն,
 Եւ ս ընդ նոսին նոցին հեծութեամբ, աւաղական ձայնարձակութեամբ
 Զանձինս տարածանեմ զլշտակրութիւն:
 Որ ո՞չ բնաւին մեռեալ աշխարհի
 Եւ ո՞չ իսկապէս կենդանի Աստուծոյ,
 Ո՞չ ջերմ սոսկ եւ ո՞չ ցուրտ յատուկ,
 Հստ առակի աւետարանչին, գրեալ ի Յայտնութեանն,
 Երիցս ատելի երրեալ տէրութեանն եւ ամենատես արարչութեանն:
 Եւ այս են պատկանեալ թախծականացն կերպաղրութիւնք,
 Կրկին ողորմելի այսու երեւեցեալ,
 Որք ի մի գիծ սահմանեալ՝

Կացուցանեն զթշուառութեանցն զաւրինակ՝
Այսպիսի կցորդութեամբ շաղկապեալ:

Բ

Պարտուցն ժխտեալ տաղանդացն՝ ճեպով մեծաւ ի տուժի,
Ես ապիկար՝ մատնեալ անարժան գործովքս յիրաւի,
Վատնիչ արքունի գանձուց՝ կրկնադատ եւ անթափելի,
Պատասխանատու մեծին՝ ըմբունեալ անհրաժարելի,
Բիւր քանքարոյ խնդիր՝ ես չունիմ կշիռ մի ունկի:
Անբարեխաւս կապեալ՝ ի պահեստ դառն արգելանի,
Հեծումն եւ վաստակ ցաւոց՝ ճաշակեալ յաննշոյլ բանտի,
Անապաւէն տանջեալ՝ անթոշակ կամ ողորմելի,
Այլ յեղանակ ինձ ողբականաց աստուստ կնքեցի,
Փոխատրեցի սովին բարբառով կոծ կսկծելի,
Կարգադրեցի շրջաբերութեամբ ի նոյն պայմանի՝
Անհատական թիւ խորհրդական երկեակ տասնեկի:
Աղքատութեանն հոոց յամենուստ մասանց մրրկի,
Անպատապար թշուառ՝ վտանգեալ սրտիւ ի գրաւի,
Տարակուսեալ հոգւով ապաշնորհ այր ի վրիպակի,
Անխնամելի հայցմամբ դատաստանն յինէն պահանջի,
Մեղաց եւ մահու զինուք զգայարան գաղտնեացս խոցի,
Անփրկելի մատնեալ բոնութեան չարեացս գերի,
Սուր սուսերաւ սաստից գոյութիւն բնութեանս յաւշատի:
Յիշատակաւ բեմին՝ աստստին ի դատաստանի,
Անծագելի մռայլ՝ չարատես աչացս երեւի,
Անձեռնկալ կապեալ՝ եղկելիս ի տարակուսի,
Ահարկութիւն դիմաց պատկերի վերնոյն տեսանի,
Յոյժ անարեւ եւ անվերարկու ի տարտարոսի,
Անապաւէն մոլար՝ մորմոքեալ ի հուր գեհենի,
Անյայտնելի կորուստ՝ կործանեալ ի մեղաց վհի:
Ահա զոր ունիմ արծաթ անպիտան՝ ո'չ երբէք յարգի
Եւ ո'չ ընդունի եւ կամ համբարի ի գանձ տէրունի,
Հայցուած պղտոր եւ ձեռն անմաքուր աննուիրելի,-
Այլ բեկեալ սրտիւ, մատանց տատանմամբ, յոյս առեալ դարձի,
Զդէմս ի յերկիր եղեալ, պաղատիմ մաւրդ Յիսուսի.
Բարեխաւսեա՛, մաղթեա՛ քաւութիւն ինձ մեղաւորի,
Դու՝ զաւրաւոր գրկանակ կենաց, իսկուհի երկնի,
Քեզ աւրհնութիւնք ձայնից եւ բուրմունք ինկոց ի յերկրի
Եւ անուշից իւղոց մատուցումն յամենայնի:

Գ

Արդ, յասացեալ ողբոցս հիւսուած այլ մասն յաւելի,
Բարերարին չնորհաց արտասուաց պտուղ մատուցի,
Զկորստեան խորս չափելով՝ զորքանն երբէք ոչ գտի,

Մասնաւորաւք բանիւք ի հանդէս նորին ջանացի,
 Զմտացս արագեալ զթեւս՝ յերեւոյթ իրին ոչ հասի,
 Զուշին պարտութիւն յանվթարելեացն բաժակ բարկութեան ի ձեռն իմ առի,
 Զտարտամութիւն տարակուսանացս, իբր ճաշակումն մահու, արբի
 Եւ այժմ զյանցիցն յաճախութիւն ողորմելի ձայնիւ յերգ արկի:
 Աներեւոյթ կրակարան տապոյ բորբոքմամբ մեծաւ անզովանալի,
 Անտեսական իմն քրայս հալոցաց սաստիկ եռացմամբ անշիջանելի,
 Սլաքս նետից պատկանեալ դեղովք ի շտեմարան խորութեան սրտի,
 Խիթք ցաւոց խոցոտման մահու ի գնացս երակաց գոյութեան լերդի,
 Կիրք երկանց անճարակ ճեպոյ ի պատուած աղեացս անելանելի,
 Անզաւը լի դեղոց ջերմութիւն ի յերիկամանց մասունս երկակի,
 Անհնարաւոր դառնութիւն մաղձի ի նախադուռն իմոյս կոկորդի,
 Աւազս ձայնից լքուցանողաց ի փողս չնչոյս խոչորս հնչի:
 Բազմահատուած էութիւն բնութեանս, ներհակք միմեանց ի պատերազմի,
 Երկչոտութեամբ կարծեաց վարանեալ, ամենայնիւ կայ ի վտանգի,
 Հարազատաց դաւաճանութիւն անհաշտելի ի կոտորածի,
 Ո՞չ մեռեալ եւ ո՞չ կենդանի՝ թաղեալ ի մեղաց գարշութեան տղմի,
 Կասկածաւոր պատժապարտութեամբ վերակնարկելով քեզ՝ բարերարի՝
 Յանակնկապ կենաց վհէ արտաքերել ի լոյս անձկալի:

Դ

Նոյն ինքն, որ զայս բան տպաւորեաց, ընդ երջանկացն պսակեսցի,
 Ակնարկելով քո ողորմութեան՝ անարատիցն հաղորդեսցի,
 Վասն զենման Աստուծոյ Բանիդ՝ բարեգործեալ քեւ կենդանասցի,
 Աւրհնութիւն գովեալ քո շրթանց՝ ի գլուխ բաշխողի այսր մատենի,
 Հաստատեսցի ըղձականութիւն սողոմոնեան բանիս առակի,
 Նկարագրեա՝ Հոգւով քո, բարձրեալ, ի նորոգումն անեղծանելի,
 Զի դու միայն ես երկայնամիտ, ներող, եւ քեզ փառոք յամենայնի:
 Ամէն:

ԻՒ

**ՎԵՐՍԻՆ ՅԱԻԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵՇՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ
 ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ
 Ի ԽՈՐՈՅ ՄՐՏԻՑ ԽԱԻՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Եւ քանզի ընդ ողբածայնիցն բանաստեղծութեանց վերընծայելոց
 Զդրութիւն թուոցս յարմարեցի՝
 Կական եւ հեծութիւն, հառաջանք կողկողագինք,
 Դառնութեան լալումն եւ արտասուաց երգ,-
 Դարձեալ սկսայց զճառ պաղատանացս
 Խոստովանաւրէն, զղջականաբար,

Զգաղտնածածուկն՝ յայտնաբարբառ,
Զի անդրադարձութեամբ սկսմամբն եւ վերջաւորաւքն բառիւք
Զնոյն համաձեւութիւն ի մի թախանձ նմին մաղթանաց
Հոգեկեցոյցն խոնարհութեան աստանաւը եղից:

Բ

Մեղալյ մեծիու բարերարութեան, անարգս մեղայ,
Մեղալյ ծագմանդ ճառագայթից, խաւարս մեղայ,
Մեղալյ շնորհացդ անբաւ երախտեաց, արդարեւ մեղայ,
Մեղալյ սիրոյդ վերնում գթութեան, յայտնապէս մեղայ,
Մեղալյ ստացողիդ յոչութենէ, ստուգապէս մեղայ,
Մեղալյ գերունակ գոգոյդ գրգանաց, անբաւս մեղայ,
Մեղալյ աննուազ լուսոյդ վայելման, նենգողս մեղայ,
Մեղալյ ճաշակման անճառդ կենաց, բազումս մեղայ,
Մեղալյ անհաս պարգեւացդ ձրից, հանապազ մեղայ,
Մեղալյ գովեալ մարմնոյդ Աստուծոյ, մահու չափ մեղայ,
Մեղալյ պաշտելի արեան Արարչիդ, իսկապէս մեղայ:

Գ

Ահա, արդարեւ, աւրհնեալ է հատուած բանի
Յուսադրական սրտի այսր Մեղայ-ի:
Սոյն սա պատուելի աւանդ, անմոռաց պատուէր,
Հայրենեացն տուր, նախահարցն աւրէն,
Համայնից թոշակ, անհերքելի բան,
Զաւրաւոր պատասխանի, կենդանութեան կամուրջ,
Ախորժելի վերնոյն, սիրելի սրբոց,
Անխզելի կապ, հրաշալի բարբառ,
Անշրջելի պատճառ, բաղձալի աղերս,
Փափագելի սեղան, սրտաբեկ հնչումն,
Անհնարից ճարակ, կարծրութեան վանիչ,
Աստուածապաշտից սահման, հեթանոսաց գիրք,
Վաղնջուց կանոն, քրիստոնէից հարազատ,
Արարչութեանն յաղթող, անջրպետ հզաւր,
Խորոց ահաւոր, արուեստ բարձրութեան,
Խորութիւն անչափ, հիացման տեսիլ,
Խորհուրդ կնքեալ, ընդ որ չիք ումեք անցանել,
Եթէ ոչ անըմբոնելի մտաց արագման զսա ծանիցէ:
Զայն բարեպատեհ հրաշաւորական,
Որ ոչ յիշատակեցաւ ի վերջին դատակնիք դասուն լքելոյ.
Գուցէ առ նմին խզեալ համառաւտ
Զվրիժակն իրաւանց մահուն հասելոյ,
Յորմէ ընտրութիւնն ապագործ եղեալ՝
Զսահմանն յաւիտենական քակտեսցէ:

Զարդ փառաց մեծութեան,
Որով նոյն ինքն աստուածութիւնն պսակեալ բարգաւաճի:

Դ

Քանզի ո՞վ ոք դիմեալ կալաւ զեղջերաց սեղանոյ այսր սրբութեան
Եւ ոչ առժամայն պրծեալ ի պատժոց՝ անարատ գտաւ:
Իսկ եթէ Աքար Զամբեան եւ Սաւուղ Կիսեան եւ Յուղա Սիմոնեան,
Ասելով զոյն, ոչ արդարացան,
Եւ ես վկայեմ՝ իրաւամբք խոստովանեալ զայս պայման բանի,
Զի ակամայիցն բունադատելոց ոչ է կատարեալ սէր,
Ուստի եւ ոչ բովանդակապէս փրկութիւն:

Ե

Իսկ ես կամաւ համբուրեմ՝ դարձեալ կրկնելով
Զերջանիկ բանիդ զմկրտութեան հարազատու:
Մեղալ երախտեացդ մոռացութեան, վերստին մեղայ,
Մեղալ մարմնոյ ձեռն յոգի հարեալ, յիմարս մեղայ,
Մեղալ առ կեանսդ դժրողութեան, իսկ եւ իսկ մեղայ,
Մեղալ բանիդ ապախտ առնելոյ, չարաչար մեղայ,
Մեղալ ի յաւը սատակման՝ ինձէն ստիպեալ, վատթարս մեղայ,
Մեղալ պարտականս անկենդան մահուն, ձաղելիս մեղայ,
Մեղալ անպատկառս քո բարձրութեան, տաղտկալիս մեղայ:

Զ

Վերջին ինձ կրկին աշխար հոգեւոր,
Զի ի կորուստ եւ ի կործանումն ինձ երեւեցաւ,
Զի անդարձս վարատեցայ,
Զի որդիս թշնամի գրեցայ,
Զի ի բարձանց երկնից ընկեցայ,
Զի փուշ վարուց դիզեցի:
Եւ եսս առ սմին ողբք աղաղակի,
Զի անձամբ զանձն անարգեցի,
Զի բագին կորուչին գտայ:
Այլ իմն կսկիծ դժնդակ սրտի,
Զի զիս ունին, առ որ չեմ:
Զարտաքնայարդար բաժակս անմաքուր,
Զբուեալ որմս գալշունակ,
Զսին պարծանաւք պաճուճեալս,
Զլոյս ի մռայլ շրջեալ,
Զգերանակիր ակնս թշուառացեալ,
Զջահս փառաց շիջեալ,
Զամենայնիս յամենայնի ամենայն իրաւք վնասակարս՝

Առ տնաւրինականսն տէրունականս,
Առ յայտնութիւնսն աստուածայինս,
Առ երեւմունսն արարչագիրս,
Առ խոնարհութիւնսն սարսափելիս,
Առ այն, զոր տեսի աշաւք իսկ իմովք,
Առ որ մեծ է պատասխանատրութիւնս,
Քան առ համաւրէն Աւետարանին,
Զարմանս, հիացմունս,
Հոգս հալողականս, անդամունս անհնարաւորս,
Թուականութիւնս մտաց անբարդելիս,
Ելմունս անկատարս, իջմունս անհաստատս,
Յուսահատութիւնս յարմարականս,
Յանդիմանութիւնս պատշաճականս, ձաղանս պատեհագոյնս,
Նզովս իրաւացիս, անհծս արժանահատոյցս:
Արդ, այսոքիկ են մեղաւորիս իմ կշտամբութիւնք
Եւ ինքնահարուած տանջանաւորութիւնք:

Կ

Եւ քանզի կարող ես զայս ամենայն զպարտս թողուլ
Եւ զխայթուածս մահու բժշկել,
Տէր ողորմութեանց, Աստուած բոլորից,
Քրիստոս թագաւոր, բարձրեալ Հաւը Որդի,
Ստեղծիչ, գթած, բարերար,
Աւրհնեալ, առատ, հարուստ,
Ահաւոր, հզաւր, ողորմած,
Տեսուչ, ձեռնկալ, հաստիչ,
Ապրեցուցիչ, դարմանիչ, կեցուցիչ,
Երկայնամիտ, անոխակալ, ապաւէն,
Բժիշկ, գովեալ, երկնաւոր,
Անձառ, լոյս, կեանք,
Յարութիւն, նորոգութիւն, քաւութիւն:

Հ

Եթէ հայեսցիս մարդասիրութեամբ,
Հստ որում քոյդ են սովորութիւնք,
Նայեցեալ ի քեզ՝ կողկողիմ եւ ես:
Եթէ լուիցես՝ հառաչեմ,
Եթէ ունկն մատուցանիցես՝ պաղատիմ,
Եթէ անսայցես՝ աղերսեմ,
Եթէ ներեսցես՝ աղաչեմ,
Եթէ առ իս դառնայցես՝ գոչեմ,
Ապա թէ անտես առնիցես՝ կործանիմ,
Իսկ եթէ առ ոտն հարկանիցես՝ լամ,
Եթէ զոգեպահն ոչ ընծայեսցես՝ մեռանիմ,

Ապա թէ ահարկու դէմս ցուցանիցես՝ սատակիմ:
 Իսկ եթէ սաստեսցես՝ դողամ,
 Եթէ խեթիւ տեսանես՝ սոսկամ,
 Ապա թէ սաստկանաս՝ սարսափեմ:
 Եթէ հալածես՝ հեծեմ,
 Իսկ եթէ ընդ վայր հարկանիցես՝ հերքիմ,
 Եթէ զբոց վհատութեանս ոչ առցես՝ տագնապիմ,
 Եթէ խստանաս՝ փախնում,
 Ապա թէ սպառնաս՝ ընկճիմ:
 Իսկ եթէ քննես՝ քարկոծիմ,
 Ապա թէ ուժգին ակնարկես՝ սուզանիմ:
 Եթէ ոչ անխայեսցես՝ մերժիմ,
 Եթէ կոչեսցես՝ խիթամ,
 Իսկ եթէ աչս յառեսցես՝ ամաչեմ,
 Եթէ ձայն տացես՝ երկնչիմ:
 Զբարեացն պարգեւ մատնեալ,
 Զերանութիւնն թողեալ,
 Զնորհն լքեալ, զուխտն ցրեալ,
 Զաւանդն կենաց մոռացեալ,
 Զհամարձակութեանն վստահութիւն կորուսեալ,
 Զստեղծիչդ էիս բարկացուցեալ,
 Զանձառութիւն շնորհին ընդուտնեալ,
 Զպատուոյն պատկեր այլայլեալ:

Թ

Իսկ եթէ առ այս խեղդ մահու հեծութեան ցաւոյ
 Մարդասիրեալ առ իս ժամանեցուսցես, տէր Յիսուս Քրիստոս,
 Զազդեալն Գիր լնանիլ ի յիս,
 Եթէ բժշկութիւն դադարեցուցանէ զմեղս մեծամեծս,
 Որով ամէնառատ քաղցրութեամբ պատուաստեալ ի քեզ,
 Զքոյր կերպարան լուսոյ նկարեալ յոգի՝
 Վերստին գտեալ պնդեցայց՝ քաւեալ եւ ստեղծեալ կրկին
 ի փրկութիւն անմահից կենացն անախտականաց,
 Եւ քեզ, ընդ Հաւը, Հոգւովդ Սրբով փառոք յաւիտեանս:
 Ամէն:

[ԻՌ]

**ՎԵՐՍԻՆ ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵՄՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ
 ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ
 Ի ԽՈՐՈՅ ՄՐՏԻՑ ԽԱՒՄՔ ՀՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Եւ արդ, զո՞րս յայտնեցից
 Եւ յաղագս ո՞յց նշանակեցից
 Եւ վասն ո՞րպիսեաց ճառեցից
 Եւ զո՞րքան ծածկեալս մերկացուցից
 Եւ կամ վասն որո՞ց խոստովանեցայց.
 Զներկայի՞ցս, զոր արդէն ունիմ,
 Թէ՞ զանցելոցն, զոր մթերեցի,
 Զապագայի՞ցն, յորոց կասկածեմ,
 Թէ՞ զբազմասահ շարժութեանցն, յորոց գլորեցայ,
 Զփո՞քըն ինձ համարեալ, որ է Աստուծոյ մեծ գրեցեալ,
 Թէ՞ զանկերպագրելին չիշատակելի,
 Զնուա՞զն, որ է առաւել,
 Թէ՞ զիեթեւագոյնան, որ են ծանունք,
 Զհոգեկանա՞ցն կրից կորուչաց,
 Թէ՞ զմարմնականաց ախտից սպանողաց,
 Զառ դրունս հեշտականա՞ցն,
 Թէ՞ զծայրակոտոր վնասակարութեանցն,
 Զաներեւութի՞ցն, թէ՞ զտեսականացն,
 Զառ ձեռն հպաւորութի՞ւն,
 Թէ՞ զառ նոյն ինքն շունչ հեռաւորութիւն,
 Զլայնակա՞նն դիւրին խածմունս,
 Թէ՞ զերկարաւորն նետաձգութիւն,
 Զխորութեա՞նն զանչափութիւն,
 Թէ՞ զամենածախն յայտնատեսիլ,
 Զյոգնագլո՞ւխն պոռնկութիւն,
 Թէ՞ զառողջութեանն անբժշկութիւն,
 Զպարարո՞ւմն չարին մարմնովս,
 Թէ՞ զսովիլն բարւոյն հոգւովս,
 Զխնամո՞վն հանդիսանալ յոչ ախորժելիսն Աստուծոյ,
 Թէ՞ զբոնաղատութեանն տոռամբ ձգիլն ի նոյն մոլեգնութիւն,
 Զառ ի մա՞հն մեղաց,
 Թէ՞ զընդունայնութեանն կարծեաց:

Բ

Արդարեւ, որպէս կամաւ խելագար, զերծեալ ի ձորձոյ՝
 Զառականացս տեսիլ յանդիմանեցի՝
 Զընդդէմսն գործեալ իմաստնոյն,
 Որ թէ հանճարեղքն վերարկեսցեն զամաւթս իւրեանց.
 Աւտարացեալս ի կրաւնից, հեռացեալս ի կարդաց,
 ի սրբութեան՝ անսուրբ, ի կուսութեան՝ անմաքուր,
 Յարդարութեան՝ ամբարիշտ, ի բարեպաշտութեան՝ վնասապարտ,
 Բերանովս՝ մերձ առ ստացողն, եւ հեռի՝ երիկամմբք,
 Շրթամբքս պատուամատոյց, ըստ մարդարէին, այլ ոչ եթէ սրտիւս:
 Եւ եթէ պարտ է զքստմնելիսն ասել աստանաւր,
 Զար քան զտանջանսն յանդգնութիւն,

Իբր զուր իմն պաշտաւնատարս Աստուծոյ,
 ի միտս անկայունս երկեակ ճանապարհաւ մահու վարանեալս.
 Զանամ, եւ ոչ ինչ աւգտիմ,
 Պնդիմ, եւ ոչ հասանեմ,
 Փութամ, եւ ոչ ժամանեմ,
 Անձկամ, եւ ոչ տեսանեմ,
 Փափագիմ, եւ ոչ հանդիպիմ,
 Կարաւտիմ, եւ ոչ պատահիմ,
 Ունիմ զամենայն երկրի
 Եւ եմ պատգամաւոր աղաւթանուէր ամենայն աշխարհի:

Գ

Այլ թո՞ղ զբազումս զայսոսիկ, բարերար, եւ մի՛ ունիցիս,
 Դիւրինք են քեզ զսոսին եղծանել,
 Քան ինձ տաժանաւորս աջով նկարել:
 Վասն այնորիկ գրեցի առանց խնայելոյ,
 Զի դու առաստապէս ջնջեսցես, աւրհնեալ:
 Որ վասն մեր՝ մեղաւորացս երկայնամիտ անուանեցար,
 Հստ մաղթանաց բանի հեծութեան սրտի Եզրի երջանկի,
 Ցոյժ նեղեալ անձն եւ ձանձրացեալ հոգի
 Բանին յիշատակաւ, որ զսոյն պատմէ,
 Յամենայն կրից մահացուցանողաց վտանգեալ,
 Անկեալ ի վիհ գարշութեան մեղաց անդնդականաց ապականութեանց,
 Քանզի չհաւատամ, թէ լսես իսկ ինձ, ըստ Յոբայ ձայնին:
 Արդ, ես ինձէն ինքնադսրով, անձնադատ գերի,
 Կամաւորապէս մատն եղեալ բնութեանս,
 Արգելի, փակեցի, կնքեցի առ յինէն
 Յամենայն մասանց զկենացն հնար,
 Զի ի փրկութիւն մեղաւք կապելոյս կրկին մեծասցիս՝ գովեալ:

Դ

Եւ քանզի ի մարգարէէն բարւոք է խրատեալ,
 Փորձ գտցուք մաղթել ընդ նմին՝ հոգւով քո երգեալ
 Յուսով հաստատնով ի քեզ ապաստանեալ.
 Առէ՛ք ընդ ձեզ բանս, ասէ Ովսէէ,
 Եւ դարձարո՛ւք առ Տէր Աստուած ձեր,
 Եւ ասացէ՛ք ցնա՝ Կարող ես թողուլ զմեղս,
 Զի ընդունիցիք զբարիս,
 Եւ վայելեսցեն ի բարութեան անձինք ձեր:
 Ահա Աստուած խաւսեցաւ, եւ ո՞վ է, որ ոչ լուիցէ,
 Նոյն ինքն վկայեաց, եւ ո՞վ է, որ ոչ հաւատասցէ:

Ե

Արդ այսոքիկ վճիռ պաշտելի,
 Նուիրեալ պայման, սահման նոյնագոյ,
 Կենաց աւետիս, կէտ տէրունի, դուռը բարութեան,
 Սփոփանաց հրաւէր, ճզգրիտ պատկեր,
 Անստգիւտ գանձ, անմոռաց յիշատակ:
 Այսու առ սոյն եւ ես, հաւատ ընկալեալ,
 Աստուստ վկայեմ սմին ընդ մարգարէին.
 Կարող ես յամենայնի թողուլ զմեղանս բազմաբեղունս,
 Եւ եւս զաւրացիս՝ կորկին բարձրացեալ
 Առ ամենաթշուառ, կործանեալ հոգիս:
 Յամենայնի իշխես, ամենայնի բաւես,
 Ամենայն ուրեք հասանես,
 Ամենից բռնութեանց յաղթես,
 Զամենայն կարծրութիւն վշրես,
 Զամենայն ընդդիմահար վանես,
 Զամենայն խստութիւն վատնես,
 Զամենայն սրացեալ ընդոտնես,
 Զամենայն դառինս անուշես,
 Զամենայն դժուարամոքելիս քաղցրացուցանես,
 Զամենայն պարտս չնորհես,
 Զամենայն յանցանս թողուս:
 Կարող ես, զաւրաւոր, հնարաւոր, ամէնարուեստ,
 Զամենեցուն զմեղս ընկղմել եւ չքացուցանել բառնալ ի միջոյ,
 Իբր զճաճանչ փոքու կայծական, սահմանեալ ի չափ ոչէից,
 Անկեալ, ընկլուզեալ, կորուսեալ ի տիեզերատարածն ծովու:

2

Արդ, բանիւ մաղթանաց վերծանողացն այսմ մատենի
 Ողորմեա՛ վասն խաչի եւ չարչարանաց
 Եւ մահու Որդւոյ քոյ, Հայրդ գթութեան,
 Սկիզբն առաքողի ողբերգութեան ձայնի այսմ արտաւարածին նուագի,
 Որ զայս դեղ փրկութեան կենաց մեզ յարմարեցոյց,
 Եղիցի՛ բժշկեալ յանուն քո, հզաւր:
 Որ հետո ելից խոստովանութեան մեզ նկատեցոյց
 Այսու պայմանաւ պատշաճականաւ,
 Լիցի՛ անարատ յիւրօցն պարտեաց:
 Որ զհպարտութեանն թեւս հարթել մեզ վարդապետեաց
 ի սոյն կանոնի կենաց պատգամի,
 Եղիցի՛ զերծեալ ի չար կապանաց մահու արկածից
 Սկզբնականաց, վերջնոց եւ միջնոց,
 Երրորդութեամբդ բարեգործեալ,
 ի նորոգութիւն լուսաւորութեան.
 Ընդ որում եւ մեք գրեսցուք՝ երջանիկ դտեալ ընդ սմին:

3

Արդ, այսքանեացս անբաւից հրաշից հանդերձիչ,
 Հայր ամենաստեղծ, անունդ ահաւոր, ձայն սարսափելի,
 Կոչումն ընտանի, բան համբուրելի,
 Ազդումն սքանչելի, հրաման սոսկալի,
 Էութիւն անքննելի, գոյութիւն անճառելի,
 Իսկութիւն անբաւելի, գաւրութիւն անզննելի,
 Կամք ամենաբարի, տէրութիւն անսահմանելի,
 Մեծութիւն անչափելի, բարձրութիւն անբովանդակելի,
 Որքանութիւն անկշռելի, առաւելութիւն անհասանելի,
 Պատճառ Որդւոյ հայրութեամբ, այլ ոչ նախադրութեամբ:
 Քեւ եւ ի ձեռն քոյդ անպարագիր զաւրութեանդ
 Սաստեա՝ տագնապող եւ դիւական տենդիս ջերմութեան,
 Որ սպրդեալ մուծաւ ընդ մեղաց,
 Զի փախիցէ՝ ի մարդոյս՝
 Զարհուրեալ ի սիրալի եւ յանբաւելի արեան վտակի գառինդ երկնաւորի,
 Որով սրսկեալ միանգամ՝ ի մշտնջենաւորս համայն մաքրեցաք:

Հ

Եւ արդ, յայս պատկառելի խոնարհութենէ արարչակերտս խորհրդոյ
 Ամաչեսցէ՝ սատանայ ի գործս չարեաց իւրոցն հրեշտակաց,
 Տանջեսցի՝ եւ հալածեսցի՝
 Հեռացեալ եւ արտաքս առաքեալ
 Ի շինուածոյ խորանէ քումդ բնակութեան յարտաքին խաւարն:
 Եւ ջնջեալ մաքրեա՝ զարտասուս ողբոցս ի դիմաց մերոց,
 Եւ զհառաչումն ձայնիս հեծութեան՝ ի սրտից մերոց:
 Եւ յիշատակաւ հարման հեղուսիցն
 Քստմնափուշ, տաժանատեսիլ ոգեպահանջից,
 Որով պնդեցաւ միածինդ քո յաշտարակ խաչին,
 Ցաւեսցի՝ չարին:
 Եւ ի կողահերձ, սայրասուր սլաքէ ուժգին բախմանէ,
 Որով զիշրն մեծ ընկալաւ,
 Իսպա՛ռ սատակեսցի սկզբնարար մահուն:
 Եւ զի խոնարհեցոյց զգովեալն գլուխ
 Ցաւանդել զհոգին ի ծոց քո, բարձրեալ,
 Ապստամբութիւն անբարի բարուցն թելիարայ
 Ի կոր կործանեսցի՝ ամենայնիւ հերքեալ ի կորուստ:
 Եւ զի դաւղեալ ծածկեցաւ անմահն իսկութիւն յորովայնի երկրի,
 Այսու ամբարձեալն հպարտութիւն կարծեալ գոռողին
 Ի յատակս մահու դժոխոց մթին ստուերին յառեալ դիտեսցէ՝
 Եւ յիշեսցէ՝ զառաջին հարուածն անբժշկական,
 Որով մահացու դիմամարտութիւն թունից վիշապին
 Կենարարն կրիւք ամենազաւրին:

Թ

Վասն զի ի փառս քո, Հայր ողորմութեան,
 իբր ի գովեստ Որդւոյ քոյ, Հոգւովդ Սրբով զայս խոստովանիմ.
 Քանզի ոչ պիտակ ինչ սոսկ զաւրութեանն ունի զմիւսմէն
 Առ մի խորհրդականն խորութեան,
 Այլ զանսկիզբն Բանդ անձնաւոր
 Ընդ անժամանակդ Հաւը փառաւորեմք:
 Եւ քեզ միայնոյ՝ Սուրբ Երրորդութեանդ,
 Հաւասարապատիւ տէրութեանդ,
 Համարուն, անբաժին ինքնութեանդ
 Աւրհնաբանութիւն, գոհութիւն, զաւրեղութիւն
 Եւ անձառ վայելչութիւն մեծութեան, բարեվիճակ հարթութեան,
 Զուգակշիռ հաւասարութեան յաւիտեանս:
 Ամէն:

[ԻՐ]

**ՎԵՐՍԻՆ ՅԱԻԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵՄՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ
 ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ
 Ի ԽՈՐՈՅ ՍՐՏԻՑ ԽԱԻՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Եւ արդ, դու միայն սկիզբն բարեաց,
 Գթութիւն անձառ, Որդի բարձրեալ միոյդ Աստուծոյ,
 Որ զողջոյն զաւըն թողութեան ցուցեր փրկարան
 Եւ ոչ կորստեան դատապարտարան՝
 Յեղանակեալ ինձ զաւուրն չար առ մեծ աւետիս ակնկալութեան:
 Բժիշկ՝ ախտացելոյս,
 Հովիւ մոլորեալ ոչխարիս,
 Տէր՝ ապաւինեալ ծառայիս,
 Գինի անապակ՝ մեծ տրտմեցելոյս,
 Սպեղանեաց դեղ՝ վիրաւորեցելոյս,
 Ազատութիւն՝ մեղաւք գրաւելոյս,
 Աւրհնութիւն բարեաց՝ մերժելոյս,
 Կնիք շնորհաց՝ խոտելոյս,
 Աւծումն կոչման՝ կապտելոյս,
 Կանգնումն վերատին՝ կործանեցելոյս,
 Պատսպարան հզաւը՝ գլորեցելոյս,
 Աւժանդակ վեհ՝ գայթակղեցելոյս,
 Դուռն բարձրութեան՝ տարակուսելոյս,
 Սանդուղք երանութեան՝ եղկելոյս,
 Ճանապարհ չաւղաց՝ մոլորելոյս,
 Թագաւոր ներող՝ պարտելոյս,
 Քաղցր յուսադրութիւն՝ լքելոյս,
 Զեռնկալ կենաց՝ հերքելոյս:

Բ

Մեծդ միայն եւ ամէնառատ,
 Որ զլիութիւն բարեաց սահմանեալ՝
 Հեղուս անչափ յաճախութեամբ,
 Քան գոր խնդրեմք եւ իմանամք,
 Ըստ Պաւղոսի գոհաբանութեանն:
 Քանզի իննուց յիսնից եւ թուոց երից եւ չորեակ տասանց,
 Ի վաղորդայնէ տուընջեանն առ մուտս արեւուն,
 Անդուստ առ նմին յաւէտ կարկառմամբ
 Իսկ եւ իսկ ի սոյն անարգել սրտիւ
 Ի վեր է, քան զաղերսանաց ակնկալութիւն մարդկան՝
 Բարեգործել միմեանց շնորհատրութիւն,
 Իսկ առ իմս թշուառութեան եւ անարգութեան զքոյդ եղեալ փառս,
 Ամենակարող զաւրութիւն ահեղ, բոլորից Աստուած, աւրհնեալ տէր Քրիստոս,
 Որո՞վ սահմանեսցի կշուութեամբ չափու՝
 Հաստողիդ ընդ հողոյս հաւասարութիւն կցորդեալ:
 Քանզի մնաս յայսոսիկ անբաւ եւ անհետազաւտելի,
 Ամենեւին բարի, անմասն բարկութեան խաւարի,
 Ուստի յոյժ նուազ են քում մեծութեան աստեղացդ թիւ,
 Զորս գոյացուցեալ յոչէից՝ յորջորջմամբ անուանց կնքեցեր,
 Եւ կամ հիւթ երկրի, ի յաւդս հեղեալ,
 Զոր ի չգոյից հաստեալ՝ տարածումն յատակի կառուցեր,-
 Քան ինձ նախագրեալ համարդ սակաւութեան,
 Որով քեզ նմանիլ վարդապետեցեր:

Գ

Ահա ծածկեցաւ եւ ընկղմեցաւ
 Ի քոյդ լոյս կամաց երկայնմտութեան հանուրց չարութիւն,
 Իբր դոյզն մուայլ՝ ի տապ արեւու,
 Եւ որպէս աստուստ իսկ կիրք ընութեանց զհասարակաց բարուց ցուցանէ:
 Քանզի ո՞վ ոք ի մարդկանէ մեղաւ եւ ոչ զղջացաւ,
 Ո՞վ ոք զազրացաւ եւ ոչ ամաչեաց,
 Ո՞վ ոք գարշեցաւ եւ ոչ պատկառեաց,
 Ո՞վ ոք սխալեաց եւ ոչ ապաշաւեաց,
 Ո՞վ ոք կործանեցաւ եւ ոչ հեծեծեաց,
 Ո՞վ ոք գայթակղեցաւ եւ ոչ ստրջացաւ,
 Ո՞վ ոք պարտեցաւ եւ ոչ ինքեամբ ըմբերանեցաւ,
 Ո՞վ ոք պատրեցաւ եւ ոչ յոգւոց ելաւ,
 Ո՞վ ոք ճաշակեաց լեղի եւ ոչ դառնացաւ:
 Ո՞վ ոք անկաւ ի բարձրութենէ եւ ոչ ընդուսեաւ,
 Ո՞վ ոք կորոյս մեծութիւն եւ ոչ աշխարեաց,
 Ո՞վ ոք զրկեցաւ յերանութենէ եւ ոչ ելաց,
 Ո՞վ ոք կապտեցաւ ի շնորհէ փառաց եւ ոչ ողբաց,
 Ո՞վ ոք գտաւ ինքեան վնասակար եւ ոչ ստգտաւ:

Ո՞վ ոք մերժեցաւ յերեսացն Աստուծոյ եւ ոչ հառաչեաց,
 Ո՞վ ոք լուաւ զԱստուծոյ սպառնալիսն եւ ոչ սոսկացաւ,
 Ո՞վ ոք ընդ մի չարեացն հազարս չաւաղեաց,
 Ո՞վ ոք մերկացեալ յաւուրս ձմերայնոյ՝ եւ ոչ զոփացաւ,
 Ո՞վ ոք անաւրինեցաւ եւ ոչ քարամբք զմիտսն կոծեաց,
 Ո՞վ ոք ետես զստրուկն յիւրում մեծութեան եւ ոչ զկծեցաւ:
 Ո՞վ ոք կատարեաց չարիս եւ ոչ զինքն իսկ նզովեաց,
 Ո՞վ ոք ախտացաւ եւ ոչ զանձն դարովեաց,
 Ո՞վ ոք յամաւթալեացն գործեաց եւ ոչ զիւր մարմինն ձաղեաց,
 Ո՞վ ոք ի պատկառելիսն հպեցաւ եւ ոչ զաւրն իւր անիծեաց,
 Ո՞վ ոք զգործեցեալսն յիշեաց եւ ոչ տապացաւ,
 Ո՞վ ոք զգաղտնիսն մտաբերեաց եւ ոչ խորովեցաւ,
 Ո՞վ ոք զծածուկսն նկատեաց եւ ոչ մահ կորստեան խնդրեաց,
 Ո՞վ ոք զաներեւոյթսն կերպաւորեաց եւ ոչ կրկին յերկիր կորացաւ,
 Ո՞վ ոք ընդ մեղացն հեշտութեան բոց անշէջ հնոցի ոչ խառնեաց,
 Ո՞վ ոք զվնասակարսն բնութեանն՝ եւ ոչ պապակեցաւ,
 Ո՞վ ոք զկամաւ ներգործեալսն՝ եւ ոչ սատակման ինքեան աղաւթեաց,
 Ո՞վ ոք զանճառելիսն՝ եւ ոչ խոռովեցաւ,
 Ո՞վ ոք զանկրելիսն էութեանն՝ եւ ոչ թախծեցաւ,
 Ո՞վ ոք զմեծամեծսն՝ եւ ոչ մաշեցաւ,
 Ո՞վ ոք զանբծութեանն ապականարարսն՝ եւ ոչ տոչորեցաւ:
 Ո՞վ ոք զտարագրութեանն պատճառ յանցմունս՝ եւ ոչ տագնապեցաւ,
 Ո՞վ ոք զերեսացն աղտեղի տեսիլ՝ եւ ոչ բարկութեան վերնոյն զանձն պարտ
 վարկաւ,
 Ո՞վ ոք զմի ի կարեւորացն մեղաց յաչս կերպացոյց եւ ոչ զինուք մահու
 խոցեցաւ,
 Ո՞վ ոք զիսայտառականացն՝ եւ ոչ վայս վհատութեան ընդ հեծութիւնս
 ձայնին հիւսեաց:
 Ո՞վ ոք յարքայական գահոյից տնանկացաւ եւ ոչ կարկամեալ ի վայր
 գլորեցաւ,
 Ո՞վ ոք ընդ պսակին պերճութեան հող ի գլուխ եղեալ՝ եւ ոչ կրկին
 չարչարեալ յոդի մահացաւ,
 Ո՞վ ոք ընդ պայծառ պատմուճանին քրճազգած եղեալ՝ եւ ոչ տխրեցաւ,
 Ո՞վ ոք զկեանս իւր կորոյս եւ ոչ արեան արտասուս երկնեաց,
 Ո՞վ ոք ընդ արկանելիաց լուսոյ խաւար զգեցաւ եւ ոչ նուաղեցաւ,
 Ո՞վ ոք ի վերայ սգոյ սիրելոյ ոչ թառամեցաւ:

Դ

Ահա այս կերպարանք ճշգրտագոյնք պարտաւորիս յանդիմանութեան.
 Տխուր դէմք, քաղեալ ճաճանչ, ցամաքեալ խոնաւութիւն, երիթացեալ շուրթն,
 Անշքեալ տիպ, տրտմեցեալ ողի, այլայլեալ ձայն, կրկնեալ պարանոց:
 Եւ զի թէ ոք զիսկութիւնն իսկ նշանակեսցէ՝ ոչ անաւրինէ.
 Անամբարտաւան միտ, անհպարտ սիրտ անխնդրող պարզեւի թշուառ,
 Անաղերսալի պասքեալ, ինքնակշտամբելի դեգերեալ,
 Իրաւամերժ սովեալ, արդարալլուկ քաղցեալ,

Պատշաճաղատ հարուածեալ, ինքնավկայ մահապարտեալ,
 Արժանապէս հանեալ, անձնանէծ եղկելի:
 Եւ զայս թարգմանեալ ցուցանէ արդարագործ փարիսեցին կշտամբեալ
 Եւ մեղապարտ մաքսաւորն բարեհամբաւեալ:

Ե

Եւ արդ, եթէ զչարիսն հնարաւորութեան բանսարկուին՝
 Գտողին զմեզ գայթակղեալս,
 Զիւրն ի մեզ սերմանիս առ աւրն համարեսցի,-
 Զիա՞րդ ոչ զբարիսն, տնկեալս ի մեզ հոգւոյ արութիւնս
 Ի խնամակալութենէ կամաց կեցուցչիդ, աւն եւ աւն գրեսցես,
 Տէր բարեգութ, հզաւը եւ յաղթող, քաւիչ մեղուցելոց,
 Կարող յամենայնի առ ամենայն փրկութիւն:
 Եթէ զանդունդս առ երկինս փոխես
 Եւ կամ զիաւար մթութեան ի լոյս հաստատես,
 Եթէ զդառնութիւն լեղոյ ի մանանայի քաղցրութիւն կազմես
 Եւ կամ զկոծ սաստկութեան վշտաց
 Ի պարտ դասու բերկրութեան հարսանեաց կարգես,
 Դիւրինք եւ հնարաւորք են քեզ այսոքիկ,
 Եւ եւս քան զասին բաւես առ նոսին՝
 Տիրեալ համայնից ահաւորապէս:
 Եւ քեզ փառոք յաւիտենից յաւիտեանս:
 Ամէն:

[L]

**ՎԵՐՍԻՆ ՅԱԻԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵՇՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ
 ԱՉԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ
 Ի ԽՈՐՈՅ ՍՐՏԻՑ ԽԱԻՍՔ ՀՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Եւ արդ, ճշմարտեսցի՝ բան քո, ողորմած,
 Բոլորից Աստուած, ներող եւ աւրհնեալ,
 Ի բազմագթելին դարձաւորութիւն
 Աւուրն պատկերի զղջման մեղաւորին,
 Թէ եւ առ յետին իսկ շունչն իցէ ընտրութիւն,
 Եւ կամ ի մէջ չարութեանն՝ փոխադրութիւն:
 Մանաւանդ զի դժնեայ կցորդս այս անձնիշխանական,
 Միշտ մարտիկ, խաբող, շողոքորթ, յարեալ ի ստութիւն,
 Հստ առակողին՝ արածող հողմոց,
 Դժուարունելի հաստողին փախչող,
 Գերեալ որսողին մոլեկան մարմնոյս,
 Ներհակ տնկակից, յոդնապատճառեան ամենավարան,

Զոր քո է գիտել զքանեացն յաճախութիւն:
 Եւ զկնի մեղանացն՝ ողորմագինս իմն ողբարկութիւնս
 Վհատականս, տաժանակոծս, բազմաւաղելիս քո առաջի, Տէր,
 Թթարկութիւնս, գրեալս արտասուաւք, թառանչս թշուառութեանց,
 Կարգելոց անբաւս չար վտանգից մեղսատագնապ պատկառեցելոյն:

Բ

Եւ զի մի՛ կրկնաբանութիւնս ի շատախաւսութիւն կրթեսցի,
 Առաւել քան զսոյն այսու ողբալի,
 Քանզի ո՛չ համարձակի խնդրել իւր զարքայութիւնն,
 Այլ զտանջանացն թեթեւութիւն,
 Ո՛չ ընդ կենդանեացն ի լոյս,
 Քան թէ ընդ գերեզմանականացն զգայական չնչովն՝ ի խաւար,
 Ո՛չ ընդ ամբարձեալսն, այլ ընդ բեկեալսն եւ ընդ խորտակեալսն:
 Ի հանգստեան իւրում՝ վաստակեալ,
 Ի խրախութեան՝ ինքեան տրտմեցեալ,
 Դիմաւք՝ ժպտեալ, եւ մտաւք՝ խոցեալ,
 Կերպ՝ ի ծաղր, եւ աչք՝ ի յողբումն,
 Երեսք զսփոփանս ձեւացուցանէ,
 Եւ արտասուքն զդառնութիւն սրտին ճշմարտէ:

Գ

Հմպանակք երկու յերկոսին ձեռին,
 Մինն՝ արեամբ, եւ միւսն՝ կաթամբ,
 Երկու բուրանոցք կայծակնաւորք,
 Մինն՝ խնկով, եւ միւսն՝ ճենճերիւ,
 Սկաւառակք կրկին կրաւորականք համոց,
 Մինն՝ քաղցու, եւ միւսն՝ դառնութեամբ,
 Բաժակք զոյդ առ երկուս բերմունս,
 Մինն՝ արտաւոր, եւ միւսն՝ ծծումբ,
 Տաշտք կրեցեալք ի ծայրս մատանց,
 Մինն՝ գինի, եւ միւսն՝ լեղի,
 Դրունք տեսանելեաց ներհակաց,
 Մինն՝ ի լաց, եւ միւսն՝ ի վրիպումն,
 Խանութք հալոցականաց հակառակութեանց,
 Մինն արծարծէ, եւ միւսն շիջուցանէ:
 Հայեցուածք դիմաց երկուց,
 Մինն՝ դոյզն ողոքանաւք, եւ միւսն՝ անանխայելի բարկութեամբ,
 Համբարձումն երկակի բազկաց,
 Ոմն՝ ի հարուածս, եւ ոմն՝ ի մերժումն,
 Դէմք կրկնակի կերպից,
 Մինն՝ տիրեալ, եւ միւսն՝ ցասուցեալ,
 Կշտամբանք ընդ միոյ երկու,
 Մինն՝ աստեացս, եւ միւսն՝ ապառնեացն,

Ապաւինութիւնք կարծողականք,
 Մինն՝ գոնէ, եւ միւսն՝ թերեւս,
 ի մի բերան երկակի բարբառ,
 Մինն՝ եղկութիւն, եւ միւսն՝ խոռվութիւն,
 Երկուս ազգմունս ի միում սրտի,
 Մինն՝ կեղակարծ յուսոյ, եւ միւսն՝ ճշգրիտ կորստեան:
 Ամպ լրթագոյն, ահագնատեսիլ, կրկին տեղացմանց,
 Մինն՝ նետս, եւ միւսն՝ քարինս,
 Որոտումն ահեղ երկոցունց բերմանց,
 Մինն՝ կարկուտ, եւ միւսն՝ հրացան,
 Ցայդ ցաւագին երկուց վտանգից,
 Մինն՝ լալոյ, եւ միւսն՝ մահու,
 Առաւաւտ սգոյ երկուց բողոքմանց,
 Մինն՝ սաստից, եւ միւսն՝ սպառնալեաց,
 Արեգակունք երկու ի յերկուց ծայրից,
 Մինն՝ խաւարի, եւ միւսն՝ կիզման:

Դ

Եթէ հարուածոց աջ կառուցանի, ինքեան վարկանի,
 Եթէ ձեռն պարգեւածիր՝ ոչ իւր ակն ունի,
 ի պարծանս ուրուք՝ կորանայ,
 Ցամբարձումն գլխոյ՝ ընկճի,
 ի չարեաց յիշատակ՝ հեծէ,
 ի ճառս մաքրոց՝ պատկառէ,
 ի պատմութիւնս հանդերձելոցն՝ երերի:
 Եթէ աւրհնի յումեքէ յայտնի,
 ի ծածուկ զանձն անիծանէ,
 Եթէ գովեստ յումեքէ լսէ,
 Պարսաւանաւք զինքն կշտամբէ,
 Եթէ դսրովեսցի սաստկապէս,
 Ինքեամբ ինքեան վկայէ,
 Եթէ ձաղեսցի ուժգին,
 Սակաւ հատուցումն առաւել պարտուցն գրեսցէ,
 Եթէ ըղձումն մահու ինքեան լսիցէ,
 Այո՛ ասէ եւ դարձեալ կրկնէ:
 Եւ եթէ որոգայթ մահու ճայթեսցէ յերկնէ,
 Հազիւ գդէմսն համբառնայցէ,
 Զիւրոց իրաւանցն մատեան խփեալ,
 Զպատասիսանութեանն յոյս լքուցեալ,
 Զհամարձակութեանն ընթացս փակեալ:
 Եւ եթէ ոչ էր անփրկանաւոր կորուստ գերելոյն,
 Զիւրովին երթալ ոչ ինչ դանդաղէր:
 Արդարեւ վայլ մեղաւորին,
 Որ տարակուսեալ կայցէ ի վերայ երկուց ճանապարհաց,
 Լստ հոգելից բանի իմաստնոյն:

Ե

Եւ արդ, զիա՞րդ ոչ ողորմեսցիս, բարեգութ,
 Այսքանեացս ձայնարկութեանց կողկողագինս հեծեծանաց,
 Որ անուամբս այսու մեծացար, թէ՝ Ողորմած եմ ես Տէր:
 Ահա առ չարութիւն գերելոյս՝ բարութիւն քո,
 Առ մահապարտիս դառնութիւն՝ քաղցրութիւն քո,
 Առ կորուսելոյս յայտնութիւն՝ ճառագայթ քո,
 Առ յանդգնելոյս մոլութիւն՝ ողորմութիւն քո,
 Առ խակութիւն վնասակարիս՝ հեղութիւն քո,
 Առ կործանելոյս այցելութիւն՝ աջ քո,
 Առ ընկդմելոյս վերբերութիւն՝ ձեռն քո,
 Առ բժշկութիւն անողջանալի խոցուածոյս՝ մատն քո,
 Առ պակուցելոյս պաշտպանութիւն՝ ոգի քո,
 Առ ապախտաւորիս իմ վստահութիւն՝ երկայնմտութիւն քո,
 Առ աւծումն ամենադժնէիս՝ զաւրութիւն քո,
 Առ մեղաւորիս քաւութիւն՝ հրաման քո,
 Առ փախուցելոյս ապաւինութիւն՝ ոտք քո,
 Առ սրացելոյս պատսպարութիւն՝ բազուկ քո,
 Առ վրիպելոյս առաջնորդութիւն՝ լոյս քո,
 Առ տարակուսելոյս հնարաւորութիւն՝ հանճար քո,
 Առ անիծելոյս կրկին ստացումն՝ աւրհնութիւն քո,
 Առ վհատելոյս քաջալերութիւն՝ խրախոյս քո,
 Առ վշտագնելոյս մխիթարութիւն՝ բաժակ քո,
 Առ նեղելոյս ընդարձակութիւն՝ կամք քո,
 Առ ատեցելոյս կոչումն սէր քո,
 Առ հաստումն սասանեցելոյս՝ բան քո,
 Առ հոգւով վիրաւորելոյս՝ կաթուած արեան քո,
 Առ աներեւոյթ մթերս ցաւոցս՝ ակնարկութիւն քո,
 Առ յուսահատելոյս անդրէն ընտրութիւն՝ իշխանութիւն քո,
 Առ պատուաստումն կտրեցելոյս՝ կցորդութիւն քո,
 Առ խաւարաւ մահու ծածկելոյս՝ նշոյլ կենաց քո,
 Առ խուզեցելոյս իմ հանդարատութիւն՝ խաղաղութիւն քո,
 Առ վայրագութիւն աւտարացելոյս՝ ողջոյն քո,
 Առ մոլորելոյս դարձաւորութիւն՝ ձայն քո:
 Զի դու տիրես ամենայնի գթութեամբ,
 Եւ չիք ի քեզ մասն ինչ խաւարի,
 Եւ ոչ է բարութիւն առանց քո,
 Եւ քեզ վայել է փառք յաւիտեանս:
 Ամէն:

[Ա]

**ՎԵՐՍԻՆ ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵՄՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ
 ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՅ ԲԱՆԻ
 Ի ԽՈՐՈՅ ՍՐՏԻՑ ԽԱԽՄՔ ՀՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Եւ արդ, քանզի բազմացուցի պայմանաւ բանիս
 Զաղէտ տագնապի հեծութեան ձայնիս
 Մեծ հառաչանացս անսփոփելի իմոյս վտանգի,
 Զի դու, ողորմած, սկզբնահայրդ խոստովանութեան անյայտ ծածկութից,
 Որդի Աստուծոյ կենդանւոյ Տէր Յիսուս Քրիստոս,
 Քաղցրութեամբ նացեսցիս քաւել:
 Արդարեւ կարող ես, ճշմարտապէս բաւական ես,
 Եթէ կամիս, հնարաւոր ես,
 Կամիս առաւելապէս, որպէս եւ կարես:
 Հարստանաս մեծապէս ընդ տալն, քան եթէ ընդ առնուլն,
 Բազմանան քեզ դանձք ի ցրուելն, քան ի ժողովելն,
 Յաճախեն ստացուածք քո ի սփուելն, քան ի ճշդելն,
 Կուտին քեզ համբարք ի տարածանելն, քան ի շտեմարանելն:
 Հաւատամ այսմ ամենայնի՝ գտանել քեւ ելք փրկութեան,
 Հաւատամ անարդս ընդ պատուականին,
 Յուսամ ընդ Աբրահամու եւ ընդ Աննայի,
 Զի մինն բանիդ քո հաւատաց,
 Եւ միւսն քահանայապետին բարբառոյ անսաց,
 Վասն որոյ եւ ոմն ի խորին ծերութեան
 Անհամար որդւոց հայր հաստատեցաւ,
 Զառանցեալն եւ զամուլն արդանդ Սառայի
 Անդաստան պաղածին արդեան աւրհնութեան
 Բազում ժողովրդոց՝ մարգարէից սրբոց
 Եւ թագաւորաց ընտրելոց հայել յուսացաւ,-
 Իսկ միւսն զանհանդերձելի երկիր որովայնին սենեկի
 Եւթնեակ զաւակաւք բարգաւաճեցոյց,
 Որ է թիւ մի անբաւութեան՝ զբնաւն նշանակելոյ զէութիւն,
 Աստուածութեանն յարակայութեան սահման անհետազաւտելի
 Եւ աւազանին նորածին որդւոց անհատ յորդութիւն:
 Այս թիւ պանծալի, որում ո՛չ է կէտ կցորդի եւ ո՛չ սպառուած վախճանի,
 Այլ կոյս ոմն է՝ ուրոյն ընտրութեամբ նուիրեալ յաւէտ
 Անձառ վիճակաւ համայն յաւիտենիւ,
 Դժուարաթարգմանելի մերոց իմաստից:

Բ

Արդ, համարեա՝ յարդարութիւն անյուսալի փրկութեան հոգւոյս
 Զամենավարան ձայն կողկողանաց սրտիս հեծութեան՝
 Ընդ նախագրելոցն երջանկաց եղեալ եւ դասեալ
 Զայս դաւանութիւն փոքր հաւատոց իմոյս խնդրուածոց,
 Զի կեցից եւ ես առ նոքաւք՝ բերկրեալ ընդ նոսին,
 Բուռն հարեալ քան զիմոց գործոց՝ զքոյդ չնորհաց:
 Մանաւանդ զի կրկին բարձունք են եւ փառաւորք
 Եւ քան զչափ կշռութեան բանի գերագոյնք,

Իմումս խոռվութեան հաշտարանք եւ հզաւրապէս քաւարանք,
 Եւ կարծեաց թերութեան մտաց սլացեալք,
 Հնդ արեան քոյ ահաւորի եւ ըստ մարմնոյ ծնողք քո ինկելի՝
 Պարք առաքելոցն, դասք մարգարէիցն,
 Գունդք մարտիրոսացն, ձիաւորեալքն հետեւակ՝
 Սպառապէն արիութեամբ, մերկամարտիկն մրցութեամբ,
 Գումարք միանձանց, բոյլք բանականաց ընտրելոց,
 Ժողովք բարեկրաւնից, հոյլք հոգեղինաց յերկրէ երկնաւորաց,
 Զինուրութիւնք վերնականաց ընդ մեզ կցորդելոց,
 Աւանդք երախայրեաց, մատուցմունք զուարակաց, լուցմունք դամբարաց,
 Բուրմունք ինկոց՝ իւղոց հանդերձանաւք,
 Յաղթանակք փրկական նշանաց,
 Կառուցմունք խորանաց աստուածաբնակաց,
 Չեռք քահանայից չնորհիւ կատարելոց:

Գ

Առ շարժումն անձին՝ յիշատակ Աստուծոյ,
 Առ փոփոխումն գարշապարի,
 Առ կարկառումն աջոյ եւ ամբարձումն բազկի,
 Առ բարիս՝ գոհութիւն, եւ առ գթել՝ աղաչանք,
 Առ բանս ընտանիս, առ խաւսս հասարակաց,
 Առ ձայնս ընաւորականս, առ գործոց յաջողուածս,
 Առ առաքինութեան ջերմութիւնս,
 Որ ի տուընջեան եւ ի գիշերի՝
 Ընթացմունս աւգտակարաց հոգեւորաց՝ քեւ առաջնորդեալք,
 Ի նիրհել եւ ի զարթնուլ,
 Ի պատերազմի ազգաց, ի մարտս դիւաց,
 Ի հակառակութիւնս հերձուածողաց,
 Առ փոքունս, առ մեծամեծս,
 Առ ձգումն ըմպելեաց եւ ճաշակումն կերակրոց,
 Եւ որ ինչ միանգամ ի կիրս մեր կերպանան,
 Եթէ՝ հեշտականս, եթէ՝ տատամսելիս,
 Վասն ոմանց աղաւթմ՝ մնալ ի նոսին, եւ յաղազս ոմանց՝
 Զի գերծ արասցես սքանչելապէս հնարիւք անճառիւք:
 Հաւատացեալ յամենեցունց, թէ բաւական ես յամենայնի,
 Կաթնաբոյծ հասակաց, տիոց պատանեաց,
 Մտաց վայրենեաց ստամբակաց գոռողաց,
 Մինչ զի առ թատերս տեսարանաց
 Եւ առ կոյտս խառնիճաղանջ բազմութեանց
 Եւ կամ առ կաքաւս կայթից անախորժականաց կամաց հզաւրիդ՝
 Ոչ ես մոռացեալ:

Դ

Արդ, դու ստացար զամենեսեան, եւ քո են ամենեքեան,
 Եւ ողորմիս ամենեցուն, միայն բարեգութ,
 Զի թէ եւ մեղիցեն՝ քո են, վասն զի ի քում համարի են,
 Քանզի գիտեն զգաւրութիւն քո, ըստ առակողին մաղթանաց:
 Որում եւ ես կցորդիմ թշուառս բանիւ՝ վկայեալ սորին յանցաւորապէս,
 Յանդգնիմ ասել,
 Թէ որ կարդայ զքեզ գովեստիւ, ծանուցեալ զքեզ, թէ իցես,
 Թէ եւ եւթամբք իցէ վարակեալ կրկնապատիկ պատժաւորութեամբ,-
 Առ այս աւրինակ կիրթ ձեռնարկութեան,- զիա՞րդ ոչ քո իցէ:
 Ցորս է տեսանել ի մէջ արջնատես ագռաւուց՝ սպիտականիշ երամս
 աղաւնեաց,
 Ի մէջ խրոխտականաց ձիոց անմաքրից՝ որոջս հանդարտաբարս,
 Ի թիւս շանց գազանականաց՝ գառինս նուիրելիս,
 Հեգութիւն՝ ի խստութեան, կատարելութիւն՝ ի թերութեան,
 Խոնարհութիւն՝ յամբարհաւաճութեան, ճշմարտութիւն՝ ի ստութեան,
 Միամտութիւն՝ ի մանկութեան, անբծութիւն՝ յայլամտութեան,
 Բարաւրութիւն՝ ի չարութեան, պարկեշտութիւն՝ ի լկտութեան,
 Ողորմութիւն՝ յանդթութեան, ապաշաւանք՝ յանյուսութեան,
 Քաղցրութիւն՝ ի բարկութեան, հաշտութիւն՝ ի թշնամութեան,
 Անոխութիւն՝ ի խածանողութեան, քաջալերութիւն՝ ի լկութեան,
 Աւրհնութիւն՝ ի նետաձգութեան:
 Թոր ոչ բաւականացայ երբէք ի դատել ճշգրտապէս,
 Թէ ո՞վ յերկրածնաց աստի կանխեսցէ ժառանգել զքեզ,
 Որ միայն անաչառաբար կշտամբես իրաւամբք զարդարութիւն՝
 Առ ամբարիշտ մաքուրն եւ առ պունիկ զղացեալն:
 Առ ամենեսին բարեգործ, միայն թագաւոր,
 Աւրհնեալ ի բարձունս եւ յամենայն յաւտեանս:
 Ամէն:

[ՂԲ]

**ՎԵՐՍԻՆ ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵՄՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ
 ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ
 Ի ԽՈՐՈՅ ՍՐՏԻՑ ԽԱՒՍՔ ՀՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Եւ արդ, ես՝ յետնեալս ի նախագրութեանց արժանաւորաց,
 Գրեալ ինձէն ընդ պարտաւորսն պատժոց,
 Հայցեմ զողորմութիւն ընդ ամենեցուն մաղթանաց՝
 Ընդ նկունս եւ անհամարձակս,
 Ընդ տկարսն եւ փոքրկունս,
 Ընդ ընկեցիկսն եւ արհամարհեալս,
 Ընդ տարագրեալսն եւ առ քեզ դարձեալս,
 Ընդ երկուացեալսն եւ ճշմարտեալս,
 Ընդ կործանեալսն եւ յարուցեալս,

Հնդ ընկճեալսն եւ հաստատեալս,
Հնդ գլորեալսն եւ կանգնեալս,
Հնդ մերժեալսն եւ ընկալեալս,
Հնդ ատեցեալսն եւ կոչեցեալս,
Հնդ ապշեալսն եւ զգաստացեալս,
Հնդ անառակեալսն եւ զսպեցեալս,
Հնդ հեռացեալսն եւ մերձեցեալս,
Հնդ հերքեալսն եւ սիրեցեալս,
Հնդ պատկառեալսն եւ զուարթացեալս,
Հնդ ամաչեցեալսն եւ խնդամտեալս:

Բ

Արդ ես պատմեմ աստանաւր դարձեալ ոչ զմեղս Երուսաղեմի,
Հստ մարգարէին հրամանառութեանն, որ առ ժողովուրդն նախնի,
Եւ կամ տանն Յակոբու՝ զանաւրէնութիւնս նորա,
Այլ իմոյս ժամանեցից յայտնութեան:
Քանզի աւաղ ընդ աղէտս մահու յարելով, ըստ մարգարէին,
Յանդիմանեցից զիս ինքն ինձէն իմովս ձայնիւ, ըստ սաղմոսողին,
Որպէս զի յանձնառական յայսմ համայնապատում խոստովանութենէ,
Ոչ կարաւացեալ կրկնակին,
Միանգամայն իսպառ սրբեցայց աւրհնեալ հրամանաւ էիդ:
Եւ արդ, կրկնելով ծունը բարերարիդ քաղցրութեան,
Տարածեալ զանձն իմ առաջի, զի՝ մահ գլորմանն ցուցից կերպարան,
Որ ի հող խոնարհեալ՝ մածայ ընդ երկրի
Եւ ընդ անցաւորս այս կենցաղ կորստեան՝
Անասնական գետնաքարշութեան սողնոյ սահեցմամբ կամաւ բեւեռեցայ:
Այլ ի քեզ, Տէր, յեցեալ, իբր ի հաստարան կենաց գաւազան՝
Ի յարմատոյն Դաւթի ընձիւղեալ մարմնով
Անձառ շաղկապմամբ յանեղ աստուածութիւնդ,
Կանգնեցայց անդրէն կիսայար՝ պատկառեալ ի քոցդ երախտեաց,
Ի վայր կորացեալ դիմաւք, աչք ի բարձունս յառեալ
Ողորմագին տասութեամբ ի քեզ՝ մերձդ ի հեծութիւն,
Բնաւին ողորմութիւն, բոլորովին քաղցրութիւն,
Զլիճ լուսոյս արտասուաւք լցեալ՝
Պաղատանս յուսոյ առաջի մեծիդ վերընծայեցից:

Գ

Լո՛ւր ամէնառատ աննուազ երկայնմտութեամբ՝ քո դառնացուցչիս,
Միայն դու յամենայնի սահման փրկութեան,
Աստուած բոլորից, անձառ մեծութիւն,
Անբովանդակելի բնութիւն, անքննելի իսկութիւն,
Հզաւը զաւրութիւն, կարող բարերարութիւն, անպակաս լրութիւն,
Անձառ ժառանգութիւն, վայելչական վիճակ,
Առատ պատրաստութիւն, անստուեր իմաստութիւն,

Տենչալի տուր, անձկալի ձիր,
 Բաղձալի բերկրութիւն, անտիսուր հանգիստ,
 Անտարակոյս գիւտ, անկապուտ կեանք,
 Անծախելի ստացուած, անփոխանորդելի բարձրութիւն,
 Ամէնարուեստ բժիշկ, անսասանելի հաստատութիւն,
 Դարձուցիչ մոլորելոց, գտիչ կորուսելոց,
 Ցոյս ապաւինելոց, լոյս խաւարելոց,
 Քաւիչ մեղուցելոց, ծածկարանդ փախուցելոց,
 Անդորրիչ խոռվեցելոց, փրկութիւնդ մահացելոց,
 Արձակիչդ կապելոց, ազատիչդ մատնելոց,
 Պատսպարանդ սահեցելոց, վշտակիցդ գայթակղելոց,
 Երկայնմտութիւն տարակուսելոց,
 Լուսոյ տեսակ, ցնծութեան ցոյցք, աւրհնութեան անձրեւ,
 Հոգի երեսաց, զաւրութիւն դիմաց, հովանի գլխոյ,
 Շարժարան շրթանց, ազդումն բանի, կառավար անձին,
 Բարձումն բազկի, ձգումն ձեռին, երասանակալդ սրտի,
 Ընտանի անուն, մերձաւոր ձայն,
 Կցորդութիւն հարազատ, խնամածութիւն հայրենի,
 Խոստովանեալ անուն, պաշտեցեալ պատկեր, անպարագիր տիպ,
 Երկրպագեալ տէրութիւն, բարեբանեալ յիշատակ,
 Խնդութեան մուտք, անվրէպ շաւիդ, փառաց դուռն,
 Ճշմարտութեան ճանապարհ, երկնածեմ սանդուղք:
 Եւ այլ բազմութիւն բանից գովեստից
 Անհամար կարգաց եւ տանց անբաւից,
 Զոր ո'չ բերէ բերան երկրածին,
 Եւ ո'չ տանի գործի մարմնեղէն,
 Եւ ո'չ կշռեն իղձք հոգեղէնք:

Դ

Առ քեզ հայի ամենայն ակն տեսողի, Աստուածդ ամենայնի,
 Նայեա' ի պաղատանս հառաչման ձայնի քոյոց ծառայից,
 Եւ եթէ յաղախնաց ոք աղաչեսցէ:
 Եւ ընկա'լ զցաւղ ողբերգութեան լալոյ արտասուաց աչացս ցանկասիրի՝
 Յանարատ ոտս մարդեղութեան քոյ, Քրիստոս,
 Եւ աւրինակաւ խորհրդոյ հերաց կնոջն յանցաւորի՝
 Զառ քեզ դարձն եւ զդաւանութիւն,
 Եւ համբուրիւ շրթանցս առ ճաշակ փրկութեան կենացդ հաղորդութեան՝
 Համաշնչապէս զանքակ միութիւն,
 Եւ զնոյն գթութիւն նորին ողորմութեամբ ընկալեալ ի քէն, բարերար,
 Գրաւականեսցէս զմեծդ պարգեւս ընդ փոքու հաւատոցս:
 Եւ ի ձեռն գթութեան սիրոյ քոյ
 Առ քո անձկալի անունդ խոստովանեալ ծառայիս
 Դարձի՞ն ձմերունք հողմոյն խստութեան ի յաւդ հանդարտութեան,
 Եւ մրրկին սաստկութիւն՝ ի սիք ախորժութեան,
 Եւ կարծիք երկիւղին՝ ի մեծ վստահութիւն,

Եւ պատուհաս պատժոցն՝ յերանութեան պատահումն,
Եւ վտանգք թախծանացն՝ ի հոգեւոր խրախճանութիւն,
Եւ ալեկոծութիւն ծփանացն՝ ի խոր խաղաղութիւն,
Եւ զեկացն թեւարկմունք՝ յանքոյթ նաւահանգիստն,
Եւ բերք բեռանցս մեղաց փոխարկեսցի ի թոշակ չնորհաց:

Ե

Եւ յայսքանեացս ամենից բիւրուց բարութեանցս ի քէն եղելոց
Մեծասցի՛ անուն հզաւրիդ՝ խնկեալ եւ խոստովանեալ,
Ամաչեսցի՛ բանսարկուն չարեաց՝ հերքեալ եւ հալածեալ,
Ունայնասցի՛ն մուրհակք մեղացս,
Խզեսցի՛ն խալբքն, որոշեսցի՛ն որոգայթքն,
Կապտեսցի՛ն կապանքն, վանեսցի՛ վիհն,
Վերասցի՛ն վնասքն, պարսեսցի՛ն պատրանքն,
Զրեսցի՛ն մեղքն, պատառեսցի՛ն պարտիքն,
Խորասկեսցի՛ լուծն, քակտեսցի՛ն քեղիքն:
Եւ ընդ մռայլ մթութեան չարեացն յանցանաց
Եւ դիւացն բանակաց պաշարողաց՝
Արե՛ւ փառաց քոց ժամանեսցի՛
Կեցուցանել, փրկել եւ լուսաւորել
Ցաջմէ եւ յահեկէ, ի դիմաց եւ ի թիկանց,
Եւ եղիցի՛ նշոյլ առաւաւտու հոգւոյ գարնայնոյ՝
Ընդ ակնկալութեան սպասողացն քումդ երեւման:
Զի դու ես բարերար առ ամենեսին,
Եւ հնարաւոր են քեզ ամենայնք,
Եւ ամենեցուն զկեալն կամիս եւ զփրկութիւնն բաղձաս:

Զ

Ո՛վ ամենապարգեւ ձեռն Յիսուսի Քրիստոսի,
Եւ առ իս դարձցիս կարկառմամբ չնորհի աջոյդ քոյ սրբոյ՝
Բնակեալ, միացեալ եւ ոչ հեռացեալ
Ցանձկութեան սրտէ սիրոյ սենեկիս:
Եւ անեղծական քո նկարագիր՝
Նշխար պանծալի լուսոյ քրիստոնէական փրկաւէտ կոչմանս,
Ընդ ի՛ս պահեսցի՝ միջնորդեալ ընդ քեզ
Ի մատեան յաւիտենական կտակաւդ կենաց
Հոգւոյդ աւետեաց երկնից յաւրինողիդ:
Եւ քեզ միայնոյ պատճառիդ
Եւ միոյդ ի միոյ պատճառէ
Եւ ունողիդ զպատճառ միոյ,
Երրեալ անձնաւորութեանդ եւ միոյ աստուածութեանդ
Վայել են փառք յերկնաւորացն վեհից
Եւ ի սրբոցն դասուց յաւիտեանս յաւիտենից:
Ամէն:

[ՀԳ]

**ՎԵՐՍԻՆ ՅԱԽԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵՄՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ
ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՅ ՍՐՏԻՑ ԽԱԽՄՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Արդ, զարմարութիւն պաշտաման բանիս
ի խայրեաց հոգւոյս քեզ նուիրելոյ, աւրհնեալ բարեգութ,
կցորդելով ընդ խնկազգեստիցն զուգամասնապէս՝
Խառնեսցե՞ս ի յանուշութիւն կազմութեան
իւղոյն Մարիամու կնոջ բարեպաշտի,
Յոր հաւասարեալ նոյնութեամբ ընդ երջանիկ պոռնկացն՝
ի քէն ընկալելոց յաւետահրաշ յարգանաւք,
Պարարեսցի՞ս մեծապէս իմովս բանիւ նուաստիւ՝
Ընկալեալ յանհաս եւ ի բարեբանեալդ գլուխ բարձրելոյդ,
Անկշտամբելի ի բամբասանաց սազմոսին՝
Մի՛ աւծցէ զտերեւ ոստոց գագաթան իւղ մեղաւորին:

Բ

Այլ արասցե՞ս զաւրանալ կրկին յաճախութեամբ բուրման
Խոստովանութեան այսր մատենի՝ ի բազումս ազդեալ,
Համասփիւռ, ամենատարած եւ աշխարհալիր տանն տեսակաւ,
Ըստ աւրինակի համեմատութեան նոցայն յիշատակի:
Քանզի դու նոյն Տէր զգաստացուցիչ
Նախնի չարախորհից կանանց մեղաւորաց,
Որոց առակեալ զմարդարէին կերպարան
Քումդ ճշմարտատիպ պատկերի յեղանակեցեր,
Անդուստ առ սոսին անճառ ներգործութեամբ՝
ի յիս վերաբերեալ զծայրագոյն չնորհին կատարումն.
Ընդ անասնական գարւոյն կերակրոյ՝
Զբազմահամբար պտուղ ցորենոյդ կենացդ հացի,
Ընդ ապականացու արծաթոյն՝ զարքունականդ պատկեր,
Ընդ յիմարարար թմբրութեան գինոյն՝ զբաժակդ արեան արարչիդ,
Ընդ իւղոյն առելոյ ի յայրատ կնոջէն հնոյ ժողովրդեանն՝
Զաւծումն չնորհին առ իս դարձելոյ,
Ընդ զերծման գլխաշուք կտաւոյն՝ զանապականութեան վերարկուն,
Ապարանջանին պճնութեամբ՝ զթուիչս բարեմասնութեան,
Աւրինիւն եւ Աւետարանաւան՝ հանդերձ գործնական առաքինութեամբն,
Ընդ ունկանն գնդի վայելչականն զարդու՝
Զանստուեր յիշատակ տէրունականդ ձայնի,
Ընդ քայուս պերճութեան լանջացն՝
Զյոգնահաւաք աւանդս ուղղութեան քոյինակրաւն լծոյդ քաղցրութեան:

գ

Բայց զի՞ է յայսոսիկ ինձ պարծել
Եւ ոչ վերստին ի սոյն պատկառել.
Այլ յայլ աւրինակ փոխեալ զմատեան մաղթանաց այսր ողբերգութեան,
Որ ինչ ինձ է յարմարաւոր,
Ամենայնիւ հատուցից զպատիժ պարտուցս իմոց մեղանաց,
Ի մարգարէիցն տառից բերեալ համառաւտս՝
Ի սոյն յարկ մուծից սաստիկ դատախազ՝
Ընդ ողբոց նոցին լծակցեալ,
Քան թէ ընդ բերկրումն նոցա պարեալ,
Յորս հառաջանս, ձայնս հեծութեան, բողոքս բարկութեան,
Նախատինս խորտակման, լալումն կարեւոր:
Այլ մեծիդ Աստուծոյ գթութիւն ամենաժաման
Կանուխ ազդեցաւ յիմ յուսատրութիւն,
Առ որս՝ զղմունս, խոստովանութիւնս,
Աւետիս, պարգեւս, լուսոյ երեւմունս,
Խրախոյսս աստուածայինս, փառաց ժառանգութիւնս,
Հրաշից յայտնութիւնս, սքանչելեաց տեսութիւնս,
Յորոց ոմանք յոյս ընձեռեն,
Եւ ոմանք վհատութիւնս բազումս մատուցանեն,
Յորս ես կամաւ կործանեալ՝ կորստեանն վիճակեցայ:

Դ

Զի եթէ զգեստ Աստուծոյ զվարագուրին պատրուակ ասաց Եգեկիէլ,
Յորում արար ժողովուրդն կուռս կարկատունս,
Որով պոռնկել ասէ ի նոսա,-
Իսկ ո՞րքան պատիժ անմաքրութեանս եղիցի՝
ԶԱստուած զգեցողիս ներքոյ եւ արտաքոյ:
Զարմանամ, թէ զիա՞րդ ոչ կիզում,
Հիանամ, թէ ի՞րը ոչ այրիմ,
Ապշիմ, թէ ո՞րպէս ոչ յափշտակիմ
Տանջեալ, լքեալ, չարչարեալ, ջաղխեալ,
Մանրեալ, խորտակեալ, կտրեալ, բաժանեալ
Ի յաւրինակէ ժանեաց կորուսչին, ըստ Գրոյն:
Այլ այս միայն է պահեցեալ ինձ
Նշոյլ յիշատակի փրկութեան յուսոյ,
Զի քրիստոսեան Աւետարանն կեանս է ամենեւին,
Ի կերպարանաց պատկերի բանին ծանուցեալ,
Որով առ մեղանսն՝ դարձն, առ պարտիսն՝ չնորհն,
Առ եղծումն՝ նորոգութիւնն, առ անաւրէնութիւնն՝ քաւութիւնն,
Առ վէրն բժշկութիւնն, առ վտանգն՝ անդորրութիւնն,
Առ պատիժն՝ ներումն, առ պատերազմն՝ հանդարտանալն,
Առ հուրն՝ անձրեւն, առ պատուհասն՝ պարգեւն,

Առ ակնկալութիւն սատակմանն՝ ձիրն,
Առ գործարան մահուն՝ կենացն ազատութիւն:

b

Եւ զի՞նչ է ինձ զայսքանեաց յիշմանց ի թիւ արկանեւ,
Եւ ոչ զանձառելիսն աստանաւը դասել:
Յիշատակաւ Հաւրն բարձրելոյ՝ յՈրդին կցորդութիւն,
Յանուն միածնին՝ առ Հայրն ընտանութիւն,
Սոցին ակնարկութեամբ՝ ընդ Հոգւոյն հաղորդութիւն,
Խաչին փրկանք, բանին սփոփութիւն,
Բարւոք վարձ կամաց՝ առ կշռութիւն գիտողին,
Աւազանն կենդանարար՝ հաշտութեանն միջնորդութիւն,
Եւ այլք ամենայնք անթիւք բարիք ի բարերարէն բարեցեալք,
Ազատք ի հարկէ, արձակք ի լծոյ,
Իշխանականք, եւ ո՛չ իշխեցեալք:
Այսոքիկ են, որ ինձ ի մէջ դառնութեանս մահու
Կեանս անտարակոյսս աւետարանեն.
Քանզի եթէ ոչ զայսոսիկ ունէի,
Կանխաւ արդեւք կորուսեալ էի իսկ եւ իսկ, ըստ բանի երգողին:
Ո՛չ փոքրկութեամբ Որդւոյ զՀայր փառաւորեմ,
Ո՛չ նուաստութեամբ Հոգւոյ զՈրդի նախադասեմ,
Համափառ ունիմ զերեսեան եւ նոյն արարչութեամբ:
Քանզի եւ ի դէմս Հոգւոյն Սրբոյ այս են աղաչանք,
Նախընծայ սկզբան պատարագին,
Յորում դառնդ երկնաւոր զենանի, զայս աղաւթեցի:

2

Ամենակալ, բարերար, մարդասէր Աստուած բոլորից,
Յաւրինող երեւութիւց եւ աներեւութիւց,
Փրկող եւ հաստատող, խնամող եւ խաղաղարար, Հաւր հզաւր Հոգի,
Հայցեմք բազկատարած մաղթանաց գոչմամբ հեծութեան՝
Յանդիման եղեալ քեզ՝ ահաւորիդ:
Մատչիմք մեծաւ դողութեամբ, սաստիկ երկիւղիւ
Մատուցանել նախ զբանականս զայս պատարագ քում անզնին զաւրութեանդ,
Իբր աթոռակցի, փառակցի եւ արարչակցի հայրենի անկապուտ պատուոյդ,
Եւ քննողի ծածկութեան խորոց խորհրդոց
Ամենակատար կամաց Հաւրդ էմմանուելի՝
Զքեզ Առաքչի, Փրկչի եւ կենդանատուի եւ Արարչի ամենայնի:
Ի ձեռն քո ծանուցաւ մեզ
Երրեակ անձնաւորութիւն միասնական աստուածութեանդ,
Յորոց մի եւ դու ճանաչիս, անհաս:
Քեւ եւ ի ձեռն քո առաջինքն՝
Նահապետական տոհմին շառաւիդք, տեսանողք անուանակոչեալք,
Զանցեալսն եւ զգալոցսն, զեղեալսն եւ զոչ գոյացեալսն

Անստուերաբար բարբառով բանի վերապատմեցին:
 Ոգի Աստուծոյ քարոզեալ զքեզ Մովսեսի,
 Որ ի գնալն քո ի վերայ ջրոյն, անպարագիր զաւրութիւն,
 Ահեղ շրջարկութեամբ տածողականաւ, թեւապարփակ պաշտպանողաւրէն,
 Գթասիրեալ ի ծնունդս նորոգս, զաւազանին խորհուրդ ծանուցեր:
 Յոր կերպարան աւրինակութեան,
 Նախ քան զկառուցանելն զլոյծդ մածուած վերջնում վարագուրիդ,
 Յաւրինեցեր, կարող տիրապէս, զբովանդակ բնութիւնս
 Ամենից բնաւից բոլորից գոյից, ամենայն էից՝ յանէից:
 Քեւ ստեղծանին ի նորոգութիւն յարութեան
 Ամենայն եղեալքս առ ի քէն յայնմ ժամանակի,
 Որ է աւր վերջին այսմ կենցաղի
 Եւ աւր առաջին՝ երկրին կենդանեաց:
 Քեզ հնազանդեցաւ միութեամբ կամացն, որպէս Հաւրն իւրում,
 Ազգակիցն քո՝ էակիցն Հաւր անդրանիկն Որդի՝ մերովս կերպիւ:
 Զքեզ աւետարանեաց ճշմարիտ Աստուած՝
 Հաւասար եւ համագոյ Հաւրն իւր հզաւրի,
 Զառ ի քեզ հայհոյութիւնն անքաւելի քարոզեաց
 Եւ, իբր զաստուածամարտից, զքո հեստելոցն
 Զարաբանական բերանս կարկեաց եւ զիւրն չնորհեաց
 Արդարն եւ անարատն, գտիչն ամենայնի,
 Որ վասն մեղաց մերոց մատնեցաւ
 Եւ յարեաւ վասն զմեզ արդարացուցանելոյ:
 Նմա փառք ի ձեռն քո, եւ քեզ բարեբանութիւնն
 Ընդ Հաւր ամենակալի յաւիտեանս յաւիտենից:
 Ամէն:

Է

Դարձեալ կրկնեսցի ի նոյն կարգ բանի,
 Մինչեւ վստահութիւնն լուսոյ հրաշապէս յայտնեսցի ազդեալ՝
 Աւետարանել վերստին զկրկին խաղաղութիւն:
 Աղաչեմք եւ աղերսեմք արտասուալից հառաչմամբ
 Յամենայն անձնէ զփառատրեալ արարչութիւնդ
 Անեղծ եւ անստեղծ, անժամանակ Հոգւոյդ գթածի,
 Որ բարեխաւսդ եւ վասն մեր յանմուռնչ հեծութիւնս առ ողորմածդ Հայր,
 Որ զսուրբսն պահես եւ զմեղուցեալսն մաքրես եւ տաճարս կազմես
 Կենդանի եւ կեցուցիչ կամաց բարձրեալդ Հաւր:
 Արդ ազատեա՛ զմեզ յամենայն անմաքուր գործոց,
 Որ ոչ է հաճոյ քումդ բնակութեան,
 Եւ մի՛ շիջիցին առ ի մէնջ լուսոյդ չնորհաց փայլմունք
 ի տեսականացս աչաց իմաստից,
 Վասն զի զքեզ ուսաք միանալ ի մեզ
 ի ձեռն աղաւթից եւ ընտիր վարուց խնկելոց:
 Եւ քանզի մինդ յերրորդութենէդ պատարագի, եւ միւսդ ընդունի՝
 Հաճեալ ընդ մեզ հաշտարար արեամբ անդրանկի իւրոյ,

Իսկ դու ընկալցիս զմեր պաղատանս
Եւ յարդարեսցես զմեզ աւթեվանս պատուականս ամենայն պատրաստութեամք՝
ի վայելումն ճաշակման երկնաւոր գառինդ,
Առանց պատժոց դատապարտութեան ընդունել
Զայս անմահացուցիչ մանանայս կենաց նորոյ փրկութեան:
Եւ հալեսցի՛ ի հրոյս յայսմանէ գայթակղութիւնս մեր,
Որպէս մարդարէին կենդանախարոյկ կայծակամբն
ի ձեռն ունելեացն մատուցման,
Զի յամենայնի քոյդ քարոզեսցի գթութիւն,
Որպէս Որդւովդ Աստուծոյ՝ Հաւրդ քաղցրութիւն,
Որ զանառակ որդին մերձեցոյց ի հայրենի ժառանգութիւնն,
Եւ զպոռնիկսն յառաջեցոյց յերկնային արքայութիւնն արդարոցն
երանութեան:

Հ

Այո՛, այո՛, եւ ես մի եմ ի նոցանէ,
Եւ զի՞ս ընկալ ընդ նոսին՝
Իբր մարդասիրութեան կարաւտեալ մեծի,
Շնորհաւք քո ապրեալ, զարեամբդ Քրիստոսի ստացեալս,
Զի յայսմ ամենայնի յամենայնի՛ ծանիցի քո աստուածութիւնդ՝
Ընդ Հաւրդ փառաւորեալ համապատուաբար
ի մի կամս եւ ի մի իշխանութիւն գովութեան:
Զի քո է գթութիւն եւ կարողութիւն եւ մարդասիրութիւն,
Զաւրութիւն եւ փառք յաւիտեանս յաւիտենից:
Ամէն:

ԼՂ

**ՎԵՐՍԻՆ ՑԱԽԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵՄՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ
ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՅ ՍՐՏԻՅ ԽԱԽՄՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Արդ, առ այսոքիկ թշուառացեալ շնչոյս իմոյ իղձք եւ առ քեզ դաւանութիւնք յարմարականք, որ բովանդակես բանիւ զամենայն, Աստուած, զոր ի նախնին ճառեալ՝ եւ յերկողորդումս ցուցից: Իսկ յանդիմանութիւնս գրաբանականս՝ ի կոյտս բազմութեան ազգաց եւ թարգմանութիւնս ժողովրդոց, զայս արդահատութիւնս մաղթողականս նուիրեցի, զոր ներքնաշարեալքդ սահմանադրեն գոհաբանութիւնք:

Բ

Աղաչեմ զանփոփխելի տէրութիւն ամենազաւը Հոգւոյդ հզաւրի, առաքեա՛
 զցաւդ քաղցրութեան քոյ եւ բարեգործեա՛ ի յանձին եւ յիշխանական ազդման
 զգայութեան զամենալից չնորհ բազմապարգեւ քո ողորմութեան: Եւ հերկեա՛
 զբանական անդաստան մարմնեղէն կարծրացեալ սրտիս՝ յընդունակութիւն
 արդասեաց հոգեւոր սերմանդ: Քում ամէնիմաստ էութեանդ խոստովանիմք
 զամենայն պարզեւս ի մեզ ծաղուսուցանես վարդապետս, բարբառեցուցանես
 համերս եւ բանաս զկեալ եւ աճեցեալ, որ ձեռնազրես առաքեալս, լցուցանես
 մարդարէս, փակեալ ականջս խլից, որպէս ազգակիցն քո՝ էակիցն Հաւր
 անդրանիկն Որդի, քոյին գործակցութեամբ ներգործելով զայս ամենայն,
 քարոզեաց զքեզ Աստուած հաւասարակից իսկութեանդ Հաւր: Շնորհեա՛ եւ
 ինձ՝ մեղաւորիս խաւսել համարձակութեամբ զկենդանարար իսորհուրդ
 աւետեաց Աւետարանիդ՝ հետեւել արագաթուիչ ընթացիւք մտաց ընդ անհուն
 ասպարէզս քոյինաշունչ կտակարանաց: Եւ ի մատչել իմ ի դլուխ հանդիսի
 մեկնութեան բանի՝ նախաժամանեսցէ՝ առ իս գթութիւն քո՝ խաւսելով յիս
 զարժանն եւ զպիտանիսն եւ զհաճոյան քո ի ժամանակի, ի փառս եւ ի
 գովնստ աստուածութեանդ քոյ եւ ի լրութիւն չինութեան կաթողիկէ
 եկեղեցւոյ: Կարկառեա՛ ի վերայ իմ զամենամերձ աջ քո եւ զաւրացո՛ զիս
 չնորհաւք գթութեանդ քոյ, փարատեա՛ ի մտաց իմոց զմէզ մթութեան
 մոռացութեան՝ ապաքինեալ ընդ նմին զիսաւար մեղաց, ամբառնալ ուշիւ
 իմաստիցս ի կենցաղոյս երկրէ ի բարձունս: Լուսաւորեա՛ ի յիս վերստին
 զծագումն անստուեր հրաշից գիտութեան աստուածութեանդ քոյ, Հզաւր,
 արժանի լինել առնել եւ ուսուցանել՝ յաւրինակ բարեաց աստուածասէր
 լսողաց: Եւ քեզ ամենայն փառք յամենայնի՝ ընդ Հաւրդ ամենակալի եւ ընդ
 Որդւոյդ միածնի եւ բարերարի այժմ եւ յանվախճան յաւիտեանս: Ամէն:

Գ

Իսկ զհաւատոյ սահման բանի ընտրութեան չնորհի կենաց կանոնի առ
 համագոյ Սուրբ Երրորդութեանն զայս վարդապետեցի, զոր շաւիդ կարդիդ
 վերանկարէ:
 Խոստովանիմք եւ դաւանեմք, պաշտեմք եւ երկրպագեմք զգուգափառ
 միութիւն ամենասուրբ Երրորդութեանն. աստուածութիւն անճառ, միշտ
 բարի, նոյնագոյ, հաւասարապատիւ, անհաս իմաստից թեւոց սլացման, ի վեր
 քան զաւրինակ եւ անդր քան զնմանութիւն, զերազանց գոլով սահմանի
 անպարագիր բացարձակութեամբ, յառաջ քան զհիմն յաւիտեանցս
 անտարրափակ էութեանց, ստեղծականացս կարգաց, աւրհնաբանութեամբ
 անթարգմանելեաւ, ամենահարուստ մեծութեամբ յաւէտ պսակեալ. հաստիչ
 ժամանակաց եւ որ ի ժամանակի են կերպաւորեալք, ինքն պատճառ
 հանդերձիչ եւ յարմարապէս յաւրինիչ տեսականաց եւ աներեւութից. ո՛չ
 անուամբ չափեալ եւ ո՛չ յորջորջմամբ նշանակեալ, ո՛չ որակութեամբ նմանեալ
 եւ ո՛չ քանակութեամբ կշռեցեալ, ո՛չ աւրինակաւ ձեւացեալ եւ ո՛չ
 որպիսութեամբ ծանուցեալ, ո՛չ ի թերութենչ տարածեալ եւ ո՛չ ի լրմանէ
 ամփոփեալ, ո՛չ ուրեք երբեքի գրաւեալ եւ ո՛չ ի տեղւոջ վայրի երեւեալ:

Դ

Հայր գթութեանց, ունող ամենայնի եւ Աստուած հանուրց, որ յերկնի եւ որ յերկրի, բաց ի Բանէն միայնոյ, որով զամենայն ինչ ունի, ստեղծիչ եւ տուիչ չնչոց ամենից, բաց ի Հոգւոյն իսկակցէ, որով գհամայնն կազմեաց:

b

Մին յերջանկափառ, համազաւր ահաւորութենէ երիցն անձնաւորութեանց, խոնարհեալ ի վերուստ՝ աստուստ ի ստորինս, որ էրն իսկ ի ընէ անբաժ ի ներքնոց՝ անկապուտ մնալով փառացն աթուոյ եւ անկարաւտ՝ դիմացն ծնողին սիրոյ, մտեալ ի սենեակ կուսին արգանդի պարզաբար եւ ելեալ անտի յաւդաւորաբար մարմին էապէս անորոշելի, անթերի մարդկութեամբն եւ անպակաս աստուածութեամբն. մի Որդի Հաւըն միայնոյ եւ միածին անդրանիկ Աստուածամայր Տիրածին կուսին, Արարիչն յեղականումն մարդ ելով ճշմարիտ սկզբնածին: Ահա ոչ զինի եղելոց երկրաստեղծիցս նմանութեան, այլ նոր եւ չքնաղ, թագաւորաց վեհափառ, որ ո՛չ ցուցաւ ի դարս եւ ո՛չ զոյացաւ ի ժամանակս, անդրանիկ, ըստ սաղմոսողին, քան զամենայն թագաւորս երկրի, անապական խառնութեամբ կերպացեալ զմերս ի մարմնի, ըստ աւրինի հոգւոյ՝ ընդ մարմնոյ, եւ ոսկւոյ՝ ընդ հրոյ, եւ կամ, յայտնապէս իսկ ասել, լուսոյ՝ ընդ աւրոյ, ո՛չ փոփոխեալ եւ ո՛չ անջատեալ:

Զ

Նոյն ինքն, եկեալ կամաւորութեամբ ի խաչն մահու, իբր զգառն անարատ ի սպանդ վարեցաւ եւ հանդերձեաց զաւրեղ ինքնիշխանութեամբ զարարածոց իւրոց փրկութիւն. չարչարեալ իսկութեամբ կենդանեաւք՝ եղաւ ի շիրմի անորոշելի յաստուածութենէն. եռաւրեայ թաղմամբն ի դժոխս սանդարամետականացն վհատելոց բանտարգելիցն քարոզեալ ցուցաւ նորոգումն եւ լոյս: Եւ աւարտեալ զտնաւրինականացն զփրկանաւորն զտնտեսութիւն՝ աստուածապէս վերակենցաղեաց, եւ կառավարեալ ի թեւս հողմոց, ելեալ ի քերոքէս՝ ամպով անքննութեան ծածկեցաւ. համբարձեալ գեր ի վերոյ ամենայն երկնի՝ նստաւ ճոխութեամբ յաթուն իւրական սկզբնաժառանգ Հաւըն հաւասարութեան, յորմէ եւ ընաւ իսկ ոչ մեկուսացաւ՝ անկորուստ առեցելովն եւ աննուազ սեպհականաւքն: Որով եւ եկեսցէ ի դատաստան հատուցման՝ քննել զծածկեալսն կշռութեամբ չափոյ արդար իրաւանց, որում սպասեմք եւ յոր աղաւթեմք, հաւատացեալք յամենայնի ամենայնիւ ամենակալ տէրութեան նորա, որ արդարեւ մինն է միայն ի միայնոյն՝ ի միոյն փառակցութիւն յաւիտեան երկրպագեալ:

Է

Բարեբանեմք միշտ եւ աւրհնեմք ընդ Որդւոյ եւ Հաւը եւ զՀոգի էութեան նոցին, ամենազաւր, ճշմարիտ, կատարեալ եւ սուրբ, որ յանէից գոյացոյց զբոլոր եղեալքս ամենայն. ինքնագործ, հոմիշխան երկուցն եւս ընդ նմին անեղծ եւ անսահման թագաւորութեան. որ ինչ պատճառն առաջին եւ Բանն ահաւոր նորին ինքնութեան, նոյն ինքն եւ Հոգին բարձրացեալ. բարի

ինքնակալ, ամենից բաշխիչ զշաւրն պարգեւս՝ ի գովեստ անուան փառաց միածնին։ Որ ազդեաց յԱրէնսն, չնչեաց ի մարգարէսն, փչմամբ ազգակցին տպաւրեցաւ յառաքեալսն, կերպիւ աղաւնւոյ ցուցաւ ի Յորդանան՝ ի մեծութիւն փառաց եկելոյն, փայլեաց ի գիրս աւանդականաց, արար հանճարեղս, զաւրացոյց իմաստունս, լցոյց վարդապետս, աւծ արքայութիւնս, աւժանդակեաց թագաւորս, ետ վերակացուս, հրամանատրեաց փրկութիւնս, չնորհեաց ձիրս, հանդերձաւորեաց քաւութիւնս, զմկրտեալսս ի մահն Քրիստոսի ի բնակութիւն իւր մաքրազարդեաց. զոր՝ Հայր եւ Որդի, զնոյն եւ Հոգին ներգործեաց, եւ ինքն է Աստուած, ինկեալ տիրապէս ամենայն յամենայնի։

Հ

Քանզի ոչ նախաթուելովն յԵրրորդութեանն ոք մեծ ինչ, քան զմիւսն, եւ կամ զկնի անուանիլն՝ նուաստագոյն առ նմանն, եւ կամ ի մինն ասելով՝ խառնակութիւն գոլ դիմացն, եւ կամ յերիցն տրոհումն՝ ուրոյնութիւն ել կամացն։ Քանզի անմեծար Հայր ամենայնիւ, եթէ ոչ զբանն ունիցի ինքեան զաւրութիւն, որպէս ոչ գոլով ընդ նմա Հոգւոյն՝ անհագագ ոմն եւ անկենդան եւ առ ամենայն հրաման նուազեալ. իսկ Բանն, եթէ ոչ անուամբ Հաւրն ծանիցի, որբ ոմն եւ կամ լքեալ եւ կամ ի մահացուէ ումեմն ոչէի։ Որպէս եւ Հոգին, եթէ ոչ ի պատճառէն նշանակեսցի, ապաշուք ոմն թափառեալ եւ իբր զշունչ ինչ անդասելի։

Թ

Այլ եթէ ոք հակաճառական բանիւ յաւակնի կապտել զշայր ի յիւրմէ Բանէն, որ թէ էր երբեմն, յորժամ եւ չէր, եւ անբանութեան բամբասանաւք պատուել վարկանի զվեհին մեծութիւն, եւ կամ ստրկութիւն տացէ բղխողին՝ ոչ բնաւորաբար գոլով հոգեւոր, որով այլ իմն գոյութիւն աւտար մուծանել եւ կամ ամբոխումն ինչ այլայլական յանարատ պատիւ միութեան սուրբ Երրորդութեանն,- զայնպիսիսն քարամբք պարսից հաւատոյ բանից, իբր զդժնդակ դեւս դիմամարտիկս գազանականս, հերքեալ ի միջոյ՝ ի բաց հալածեմք, եղեալ ի նզովս զնոյնս ընդ նոսին՝ փակեմք ընդդէմ նոցին զկենացն մուտ եկեղեցականս գաւթի։ Ուստի զսուրբ Երրորդութիւնն փառաւորելով ի նոյն տէրութիւն միակցորդ հաւասարութեան, զուգաձայն սրբաբանութեամբ, հանգունատիպ հարթութեամբ, աւրհնեալ եւ փառաւորեալ յերկնի եւ յերկրի, ի ժողովս անդրանկացն եւ յազդս երկրածնացս բանականաց յաւիտեանս յաւիտենից։ Ամէն։

Ժ

Արդ, զայս գոչումն ծածուկ խորհրդոց՝ կերպաւորելոց յայսմ մատենի, ամենալուր ականջաց մեծիդ Աստուծոյ ընծայեցուցի, սովիմբ սպառազինեալ՝ եւ ապա մտի ի հանդէսն։ Այլ ոչ եթէ կարաւտեալ իմոյս ինչ ձայնի այսու մեծանաս, որ մինչ չեւ ստեղծեալ էր քո զամենայն՝ նախ քան զլինելն երկնի

փառաբանչաւքն անմահից եւ երկրաստեղծս բանաւորաւք, դու քեզէն ի քումդ լրութեան փառաւորեալ իսկ էիր,- այլ զի զմերժեալս՝ զիս յարգեսցես, անճառ քաղցրութիւն, ճաշակել զքեզ բանիս հաղորդութեամբ։ Իսկ զի՞նչ պարտ իցէ ըստ արքունական հրամանիդ՝ կենաց կանոնիդ ասել Աղոնայի տէր, եւ զհրամայեալ պատուէրդ ոչ առնել։ Որ ինձէն իսկ զիս՝ զոսկեղէն տախտակս խաւսուն, նուիրեալ քումդ պատգամի, զգրեալս մատամբդ Աստուծոյ, եղծի, որ եւ խորտակելն է իրաւացի, եւ ես տիրատեսակ մրով զերկրորդն նմանութիւն առեալ հայթայթեմ։ Այլ արդ, քանզի բազմաւք պաղատեցայ դրուատաւք խանդաղատականաւք, որ ոչ է գրեալ ի յայս կարդ ձայնի, լուր, բարեգութ, ըստ սմին բանի այսմ ամենայնի։ Եղիցի՝ եւ այս աղերս բարբառոյ հայցման աղաւթից յաւրեալ ընդ նոսին, թերեւս ի մաքրոց եւ ի կամարարից այս նուէր հացի պանից բաղարջոց՝ իւղով զանգելոց ի սեղան փառացդ քոց մատիցէ։

ԺԱ

Այլ դու, բարերար եւ յամենայնի մարդասէր, Քրիստոսդ մի Աստուծոյ միոյ, հզաւր եւ ամենակալ, որ յաղթես գթութեամբ խնամոց քաղցրութեան քոյ ոչ հասարակականաց միայն մարդկութեանս իմոց գոյակցաց, առ որս յաւէտ է ամբոխութիւն եւ բիւրամասնեայ հակառակութիւն, այլ եւ հրեշտակացն անախտականութեան, նաեւ եւս քան զայս՝ սրբասնելոցն անարատութեան, յորոց մի էր եւ Հեղիսա, որոյ ցոյցք խստութեանն ի Քորէք լերինն նշանակեցաւ յերիս աւրինակս՝ ի շարժումն մեծ, ի հողմն ուժգին, ի հուրն կիզանողական,- իսկ քոյդ հեղութիւն երկայնմտութեան՝ ի հանդարտութիւն մեղմութեան աւզոյն քաղցրութեան, քանզի կամաց ողորմութեանց դու միայն ես, ըստ գրեցելումն։ Վասն զի թէ եւ հաճոյք գտան մերասերքս առաքինութեամբն յեղանակեալ յայլ նմանութիւն վերնային, սակայն երկրածինք են եւ նոքա, ընտրեալք ի մարդկանէ։ Իսկ դու ոչ ունիս չարանաւ, իսկութեամբ բարիդ, յամենայնի աւրհնեալդ, ամենեւին փրկութիւնդ, ամենայնիւ հանգիստդ, համայնից անդորրութիւնդ, համաւրէն ախտացելոց դեղ առողջութեան, աղբիւր ջրոյ կենդանւոյ, ըստ Երեմիայ։

ԺԲ

Դա՛րձ առ իս եւ ողորմեա՛ ինձ, որ այնքան ծարաւես, պասքիս, կարաւոդ Աստուած, իմում փրկութեան, մինչ զի զուարթնոցն երկնից անմահից աւրհնաբանողաց բան իմն ընծայեցեր մարդկաւրէն փրկական քահանայապէս եւ քաւչապետաբար՝ անեղծական յարակայութեամբ մշտնջենաւոր պաղատանս աւրհնեալդ քո գթութեան ի մերոց դիմաց կենցաղականաց՝ վասն իմ լքելոյս հաշտութեան մաղթել՝ ողորմեա՛ Երուսաղեմի, որ է լուսաւոր խորհուրդ յայց ելանելոյ մեծիդ յայտնութեան առ հրեշտակականն թափուր տեղի ստորանկեցելոյ ի ձեռն մարդկան՝ քո կցորդութեամբ աւետարանեալ առակաւ այսր աւրինականս Երուսաղեմի։

ԺԳ

Արդարեւ լուար, բարեգութ, անսացեր, թագաւոր,
 Ունկնդրեցեր, կեանք եւ յոյս, ի միտ առեր, երկնաւոր,
 Յարգեցեր, հզաւը, նկատեցեր, ծածկագէտ, տեսեր, խնամակաւ,
 Կարեկցեցեր, անպատում, խոնարհեցար միշտ բարձրեալ,
 Նուաստացար, ահաւոր, յայտնեցար, անճառ,
 Ամփոփեցար, անսահման, քանակեցար, անքնին,
 Մածար, ճառագայթ, մարդացար, անմարմին,
 Շաւշափեցար, անքանակ, կերպաւորեցար, անորակ,
 Լցեր իսկապէս զաղաչողացն բաղձանս:
 Դու իսկ եղեր թշուառացելոյս՝ ինձ, ձայնիւ զուարթնոցն,
 Բարի բարեխաւս, միջնորդ կենդանի,
 Պատարագ անմահ, սպանդ անվախճան,
 Նուէր մաքրութեան, ողջակէզ անծախ, բաժակ անսպառ:
 Ահա, ողորմած, մարդասէր, աւրհնեալ,
 Միշտ կատարեսցես առ մեղուցելոյս զբարեբաստութիւն
 Կամաց քոց կենդանատուաց, գովեալ երկայնամիտ:
 Եւ քեզ վայել է փառք յաւիտեանս:
 Ամէն:

[ԼԵ]

ՎԵՐՍԻՆ ՑԱԽԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵՄՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱԶԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ Ի ԽՈՐՈՅ ՄՐՏԻՑ ԽԱԽՄՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ

Ա

Եւ արդ, Տէր զաւրութեանց,
 Մեծութիւն աշեղ, անտարակոյս տեսաւորութիւն,
 Կամք ամէնարձակ, առատութիւն անպակաս,
 Ո՞վ ոք զաւրեսցէ տաւնել հանդիսիւ պարերգութեամբ
 ի միոյ կաթուածոյ ցաւզոյ քումդ բարութեան,
 Որ ցանկ դեգերիս պատրաստել պատճառս հնարից իմում փրկութեան:
 Եւ զոր մեծն է՝ գրեցից պատմել յապառնիսն:
 Փանզի ոչ անուանեցար հրեշտակասէ՛՝
 Եւ որ զպետութիւնս նոցունց հաստատեցեր,
 Այլ եւ զերկինս զամբարաւք նոցին՝ զմատանց քոց դործ,
 Ոչ գրեցեր երբէք ի սիրել զնոսս,
 Այլ առեր ի պատիւ մեծաց գովեստից՝
 Առաջին դասեալ զմարդասիրութիւնն:
 Վասն որոյ կրկին մեծացուցեր քեզ անուն անճառ՝ ի խորհուրդս սոսկալիս.
 Զերկնայինս լուսակերպիցն կոչեցեր զնոսին
 Սպասաւորս եւ գլխաւորս յատուկ մատակարարութեանց,
 Իսկ զստորնային ծնունդս մահկանացուաց
 Տիրական եւ աստուածական պաշտելի անուամբդ պերճացուցեր.
 Անցեալ վերստին ըստ սահման կշռութեան չափոյ՝

Լայնեցեր քեզ կտակս գրոց ճառից անբաւից
 Զանապակ ծորմանն ծայրագունին վերնում բարութեանն:
 Եւս եւ ի մարդանալդ քո՝ միդ յէութենէ,
 Ոմանց՝ վասն ինքեանց, եւ կիաոց՝ վասն այլոց
 Զեղեր առատութեամբ զտուրս կենաց, արուեստս բազմաւրինակս,
 Սքանչելիս աստուածագործս, նշանս ճշմարտատեսիլս:
 Որպէս զի թէ անդամալուծին՝ պակասելոյն ի հաւատոց,
 Հոգաբարձացն առաջարկութեամբ զցոյցս յուսոյն՝ գժացեալ ողորմեցար,-
 Եւ ո՛րչափ զաւրեսցէ առաւել բան քո ամենակար՝
 Առ ախտալից մարմնոյս մաքրութիւն աղաղակողիս հառաչման:
 Քանզի արդարեւ մեծ են չափք հրաշից,
 Քան զանմաքրեալս հոգի սուրբ հաստել,
 Զլուացեալս պատկեր անտիրելի աղտոյ ներգործել,
 Նա զի եւ երկրորդս, առաւելութեամբ յաւազանին չնորհ յաճախեալ,
 Զփառսն հայրենի բարձրացուցանէ:

Բ

Դու ես, Տէր, որ սրբես զմեզ,
 Որպէս ընտրեցելոյն քոյ նախատպաւորեցեր՝ Մովսեսի:
 Դու ես, որ ի մեղս եւ յանաւրէնութիւնս
 Վերակացու եղեր տոհմին Յակոբայ,
 Մինչ յեգիպտացւոցն երկրի ընդ խաւարն հեթանոսաց ընտանենային:
 Դու ես, որ աւրէնսգէտ առնես զմեղաւորս ի ճանապարհի,
 Հստ բանի երգողին Դաւթայ:
 Դու ես, որ փոխատրես զքարեղէն սրտից կարծրութիւն
 Ի լոյծ կակղութեան մարմնոյ գոյութեան՝ բանի ընդունելութեան:
 Դու ես, որ բաւես ընձեռել սիրտ այլ եւ ճանապարհ մի՝
 Երկնչել ի քէն զբովանդակ կենացն սահման:
 Դու ես, որ տաս զերկիւղ քո ի միտս խստութեան՝
 Առ քեզ ուշ ունել հաւատովք, ըստ մարգարէիցն ձայնի:

Գ

Զաւրհնեալ քո շրթանցդ զաշխարհաստեղծ բերանոյդ
 Զաստուածեղէն անձրեւացդ զկեցուցանողդ կաթուած
 Մատո՛ լսելեացս դրանց բացարան,
 Որով զաւձին խորամանկութիւն բանսարկուին թունից բարձցես եւ
 բժշկեսցես:
 Ամենակալդ ձեռաւք զխաւսականացս շարժողական գործի ըմբռնեալ՝
 Ազդեա՛ զաւրութիւն ձայնի,
 Որ տաս բնաւից ընտրութիւն բանի,
 Զի դաստիարակեալ զպատշաճականն՝
 Մի՛ յանդգնաբար խաւելով իբր զնախնին՝ լքայց ի յուսոյդ
 Եւ անբանութեան մատնեցայց՝ վանեալ յորսողէն:
 Լուսաւորեա՛ վերստին զխաւարեցեալ հոգւոյս աչս

Կենդանաբաշխ աջոյդ կարկառմամբ,
 Զի մի՛ համարձակութեանն շիջեալ լապտեր չնչմամբ վիշապին՝
 ի ներքոյ գրուանին ստորածածկեցայց:
 Բա՛րձ զանաւրէնութիւնս իմ, Տէր, եւ ընկեա՛ ի խորս ծովու,
 Որ է փոքր առակ մեծութեան քումդ անբաւութեան,
 Հստ մարգարէին, զիմս ընկղմել չարութիւն:
 Կանգնեա՛ կործանեալս անձին նշան վստահութեան,
 Զի մի՛ յուսահատութեանն կոթող կառուցեալ՝ զծածկեցելոցն բողոքեսցէ:
 Բա՛ց, զզաւր եւ գթած, զբժշկարանիդ կենաց վարդապետարան,
 Զի զառ ի ներքոյսն մշակութեան կորուսչին սերմանց՝
 Մանդաղաւ կամացդ հուպ առ արմատ խուզեալ հնձեսցես:

Դ

Դէմ եղեալ հետեւեալ առ քեզ,
 Բոլորիցդ Աստուած, պետրոսեան աւրինակութեամբն,
 ի կենցաղիս ծովու մեղանացս ալեաց ընկլուզայ.
 Մատո՛, ժամանեա՛ զաջդ կեցուցիչ յաւզնականութիւն ինձ՝ սասանեցելոյս:
 Ընդ քանանուհոյն ձայնի ի խորոց սրտիս պաղատիմ.
 Սովեցելոյս ասպակասպաս, կաղկանձողական՝ ամենաթշուառ վտանգաւորիս,
 Ապրո՛ւստ կերակրոյ փշրանաց հացի
 ի բազմազեղդ քո սեղանոյ մասնաւորեսցես:
 Արա՛ փրկութիւն նիւթոյ խորանիս՝ որդւոյս դառնութեան,
 Որ եկիր խնդրել եւ կեցուցանել զիս՝ զկորուսեալս:
 Զի քո է մեծութիւն, յաղթութիւն եւ զաւրութիւն,
 Եւ դու ես քաւութիւն եւ բժշկութիւն, նորոգութիւն եւ երանութիւն,
 Եւ քեզ վայել է փառք եւ երկրպագութիւն յաւիտեանս:
 Ամէն:

ԼԶ

**ՎԵՐՍԻՆ ՑԱԽԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵՄՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ
 ԱՉԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ
 Ի ԽՈՐՈՅ ՍՐՏԻՑ ԽԱԽՄՔ ՀՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Եւ քանզի անթիւ են յաճախեցեալ
 Եւ գերազանցութեամբ միշտ առաւելեալ
 Փրկանաւորդ արգասիք շնորհաց
 Առ պարտուցս իմոց առաւելութիւն,
 Զարչարանացդ հանդէս եւ յանձնառութիւն:
 Զափդ ամփոփիչ, ամենից հոգւոց գոյից արարիչ,
 Ի գործարանի մահուն նշանի խաչին հեղուսեր,
 Զի զձեռնարձակութիւնն իմ ընդդիմութեան կամաց քոց լքցես:

Զընթացողականդ լծակցութիւն երկոցունց ոտիցդ կեցուցողաց,
 Յանարգելութեանս պատճառ, ի պատժարանի փայտին մածուցեր,
 Զի զիախուցեալս վայրագութիւն թշուառացելոյս
 Գրաւականեսցես գթածաբար:

Բ

Ո՞չ գաւսանալ ձեռաց կոփողացն հրամայեցեր աւրհնեալ գագաթանդ,
 Որ զթզենւոյն տունկ առժամայն չորացուցեր,
 Զի եւ զառ իս ներելոյդ աւրինակ կանխաւ աւետարանեսցես:
 Ո՞չ գանողացն ապիրատութեան զխոստովանեալդ Աստուած սպառնացար,
 Որ զարուսեակն մթացուցեր,
 Զի մահացելոյս անձին բարութիւն հանգստեամբ հանդերձ գործեսցես:
 Ո՞չ զհայհոյչացն հնարաւոր չարաբանութիւն կապտեցեր,
 Որ զլուսնին պատկեր երանգաւ արեան գունեցեր,
 Զի զանհամարձակ լեզուս ի գովեստ քեզ զաւրացուսցես:
 Ո՞չ նախատողացն մոլեգնութեան սաստեցեր,
 Որ զտարերս սասանեցեր,
 Զի զթշուառացեալս գլուխ գթութեանդ աւծմամբ իւղեսցես,
 Ո՞չ ի մոլորեցուցիչն կարդալ զքեզ աստուածասպանիցն
 Զյաւդուած ծնաւտիցն բաժանեցեր՝ քակտեալ ի միմեանց,
 Որ զկարծրութիւն վիմացն հերձեր,
 Զի զանունակս բարեաց հոգիս
 Ի բերմանէ ընդունայնութեան ողորմութեամբ հանդարտեցուսցես:
 Ո՞չ զպահապանացն սուրս ընդերաց իւրեանց մատուցեր,
 Որ զորովայն աւձին սահեցման հողոյ մատնեցեր,
 Զի զտառապեալս մարմնոյ ոսկերս, իբր ի գանձարանի պահեալ,
 Կենաց յարութեան արժանացուսցես:
 Ո՞չ ի կնքելն զշիրմին փականս կենդանակիր քո գերեզմանին
 Անդրէն յորսայսեալս զնոսին յանդունդս երկրի սուզեցեր,
 Զի ի տապանակի անձինս զնշնար լուսոյդ հանդուսցես:
 Ո՞չ ի համբաւելն զքեզ կորուսեալ
 Եւ իբր զերկրաւոր մարմին գողացեալ
 Համայնաջինջ եւ ամենասպառ զսերմն ծննդոցն կրծատեցեր,
 Զի զիս՝ զանարժանս յիշատակի ընտրութեան բարեաց
 Անկորուստ եւ անվնասելի ընդ փրկեցելոցն հաղորդեսցես:
 Ո՞չ յարծաթոյն կրկնակապէն կաշառածութիւն,
 Որ ի գանձարանէ Հաւը քում նուիրաց
 Քեզ գրաւ մատնութեան եւ անարգութեան մասնաւորեցին,
 Զուրացողացն մոլեգնելոց,
 Հստ հին հարուածոց հանոյն Մովաբու,
 Ի յարձան քարի յեղանակեցեր,
 Զի զիս՝ զվրիպեալս ի հաստատութեանց
 Եւ ընդ իշխանութեամբ մահու վաճառեալս,
 Արեամբ քո փրկեալ, ի հաստատութիւն վիմիդ կառուսցես:
 Աւրհնեալ կրկին, աւրհնեալ վերստին,

Յամենայնի միշտ աւրհնաբանեալ յաւիտեանս յաւիտենից:
Ամէն:

[ԼՒ]

**ՎԵՐՍԻՆ ՅԱԽԵԼՈՒԱՄ ԿՐԿԻՆ ՀԵՄՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ
ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՅ ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՅ ՍՐՏԻՑ ԽԱԽՄՔ ՀՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Արդ, այդ գումարտակ վերադասեցեալ բարեշնորհութեան
Քոցդ պարգեւաց առ իմս երախտիս,
Ո՞վ ամենազութ, բարերար, գովեալ եւ ամենազաւր,
Թէ եւ սակաւք շարագրեցան աստանաւր եղեալ,
Այլ արքայազունք են, իշխանականք ինքնակալութեանց,
Որդիք զաւրութեանց, ծնունդք վեհից,
Մեծափառք, լուսանորոգք եւ հրաշապատիւք:
Յաղթողական վերամբարձութեամբ դրաւշիւք հռչակեալ՝
Հստ գլխոց գլխոց պսակապաճոյն գեղազարդելոց,
Բերեալ ընդ ինքեանս անթիւ պետութիւնս աւրհնաբանողաց,
Համբոյրս, հեզու, երջանիկս եւ խաղաղականս
Աստուածային հարազատութեանց այնոցիկ նահանգաց,
Զորոց մարգարէն մաղթեաց, ասելով՝
Զարթո՛, Տէր, զզաւրութիւնս քո եւ ե՛կ կեցուցանել զմեզ,-
Որք յոյժ զաւրեն հալածել զմեղս
Եւ զանյուսութեանն կարկուտ հալել եւ փախուցանել,
Քան թէ նախամարտիկն զինուորութիւն երկնային պարուն՝
Զգիշերավարն խաւարասէր, սկզբնաներհակ բարւոյն Աստուծոյ:
Քանզի եւ զբնաւն այսքաննեացս ձրից,
Որ ի բարձրելոյն ինձ անձրեւեցաւ՝
Տկարիս, թշնամւոյս եւ ապախտաւոր ծառայիս,-անճառ է ասել.
Իսկ եթէ համարձակեսցի ոք զաւրել խաւսել
Զսակաւս ի բազմացն, քան թէ զիսկութիւն համանգամայնիցն՝
Առ այսոսոիկ զառաջին նիւթն յիշելով, յորմէ հաստեցաւն,
Իբր զտկար ոք նկուն ի զաւրաւորէ մեծէ հերքեալ պարտեսցի:

Բ

Այլ թէպէտ եւ այսպէս գրեցի,
Եւ դարձեալ զնոյն վկայեմ
Առ թերի խակութիւն հողոյս
Եւ կատարելութիւն հաստողիդ
Եւ առ բարիսն իմ չարժանութիւն,-
Մակայն ամենալոյս, աննախանձ եւ բազմազեղուն

Գովեալ արարչութեանդ զաւրեղութեան վանեալ են կարծրութիւնք
 Արտաբերութեան սրտի բանսարկուին,
 Որ քարին առակաւ յուսահամոն վհատութեան,
 Սպառմամբ խոպանման աղբերացս երկուց,
 Որ ի զգայականս Եղեմայ բղինեալ պատրաստեաց տնկողն,
 Զի ոռոգեալ ծաղկեսցի նովաւ,
 Որ ի յիս բարեգործութեան կենսատունկն դրախտ:
 Ահա մի՛ ցամաքութեամբ արտասուացս
 Աղանդահնար պատրանաւք չարաչար խորամանկեսցէ
 Վերստին հանել ի փափկութենէ նախնում վիճակին:
 Իսկ յորժամ կացցէ Աստուած, համբարձեալ հրաշիւք արուեստից,
 ի մէջ աստուածոց հաշտարանացն խաղաղութեամբ՝
 Բարձեալ ընդ ինքեան զշնորհացն կտակ,-
 Առ որ ամենայն վնասակարութիւնք խարդախութեանց
 Եւ կարճմտութիւնք սրտնեղութեանց,
 Իբր ընդ վիմեղէն լերին պնդութեան բախեցեալ, ցնդին՝
 Զրոյ աւրինակաւ սակաւու հեղեալ
 Եւ կամ հողոյ խորտակմամբ փշրեալ:

Գ

Արդ չեւ իմ կշտամբանքս, ըստ ձայնին Յոբայ, ի մարդկանէ իցեն,
 Այլ յամենատես աչաց վերին հրամանիդ,
 Մտեալ ընդ իսղճիս տագնապ երկիւղիս,
 Սոսկամ սասանեալ յամենայն կարծեաց:
 Ապաւինիմ եւ արդ անձամբ բեկելով
 Ի յոյադ հաստատութեան կենդանի, անեղծ,
 Զի ողորմութեամբ նայեցեալ ի յիս,
 Իբր ի պարտաւոր կորստեան պատժոց,
 Առաջի բարերարութեան երկնայնոյդ
 Յանդիման եղեալ ապաձեռն անթոշակութեամբ,
 Զքոյդ երախտիս անպատում փառաց
 Բերելով ընդ իս՝ յուշ քեզ արկանեմ,
 Որ ոչ մոռացմամբ զբաղեալ՝ նիրհես
 Եւ ոչ թարթափմամբ աչաց ընդմիջեալ՝ գհեծութիւն կրից անտեսես:
 Վերացո՛ յինէն, աղաչեմ զքեզ,
 Խաչիւդ լուսոյ զխեղդ վտանգիս,
 Հոգարկութեամբ արտամութեանդ՝ զտարակուսելի տիրութիւնս,
 Փշանիւթ պսակաւն՝ զբողբոջ մեղացս,
 Զարկուածով գանին՝ զհարուած մահուս,
 Ապտակին յիշմամբ՝ զկարիս ամաւթոյս,
 Թշնամանաւք թքոյն՝ զանգոսնելի գարշութիւնս,
 Լեղւոյն ճաշակմամբ՝ զհոգւոյս դառնութիւն:

Դ

Ահա քո են այս ամենայն բարութիւնք անբովանդակելիք,
 Աստուծոյ միոյ միածին Որդի,
 Առ որովք զչարութիւնս իմ յիշատակեալ՝
 Զամէնաւրհնեալ անուն քո կարդամ
 Բարձր աղաղակաւ, իմանալեացս պաղատանաւք:
 Տէ՛ս ի խոստովանութիւն զղջման պարտութեան ամաչեցելոյս
 Եւ տո՞ւր ողորմութիւն որդւոյս սատակման մահուն անմահի,
 Զի ի բազմութեան իմոցս մեղաց, վերստին կրկնեալ
 Նովին աճեցմամբ առաւելութեամբ, քո ողորմութիւնդ աւետարանեսցի՝
 Հոչակեալ հնչմամբ ահաւորութեան յերկնի եւ յերկրի:
 Եւ քեզ ընդ Հաւը, Հոգւովդ Սրբով փառոք յաւիտեանս:
 Ամէն:

[ԼՀ]

**ՎԵՐՍԻՆ ՅԱԻԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵՄՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ
 ԱՉԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ
 Ի ԽՈՐՈՅ ՍՐՏԻՑ ԽԱԽՄՔ ՀՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Բայց արդ, որպէս երբեմն յայլ ընթերցուածի,
 Որ ի սկզբնաւորականացն կարգի,
 Զմեղանացն զիսաւարային ծնունդս գլիսաւորացն
 Աւրինացն մարմնականացն անդամոց գրեցի,
 Ցորոց տիրեցայ ժառանգս մահու,-
 Նոյնպէս եւ յայսմ սահման ընտրութեան բանի
 Զլուսածնելոցն զազատարարն աւրէնս հոգւոյն կենաց, որ ի Տէր Ցիսու,
 Ցիշատակեցից նուազս ի յոգունց,
 Իբր յանբաւ բազմութեանց ծովու կաթիլ մի առեալ:

Բ

Քանզի են արդարեւ կայսերականք ոմանք,
 Ի բարձրութեանն գահի բազմեալք,
 Թոշակաւն շնորհաց լցեալք եւ հարստացեալք՝
 Թագաւորն եւ սիրեցեալք իւր,
 Արքայն եւ պատուաւորք իւր,
 Պսակեալն եւ իշխանականք իւր,
 Բարեհոչակեալն եւ հնչմունք իւր,
 Ցաղթողականն եւ փողք իւր,
 Զաւրաւորն եւ մարտիկք իւր,
 Գովեցեալն եւ փառք իւր,
 Փեսայն եւ պարաւորք իւր,
 Դշխոյն եւ աւրիորդք իւր,

Փեսաւէրն եւ հանդերձանք իւր,
 Ազատութիւնն եւ շնորհք իւր,
 Այցելութիւնն եւ ձեռն իւր,
 Խոստումն եւ քաւութիւն իւր,
 Պահպանութիւնն եւ աջ իւր,
 Պարզեւն եւ զարդ իւր,
 Նշանն կենաց եւ ամրութիւն իւր,
 Կնիքն եւ նկարագիր իւր,
 Ամպն եւ հովանի իւր,
 Արուեստն եւ հրաշք իւր,
 Հոգին եւ անեղծութիւն իւր,
 Բանն եւ կատարած իւր,
 Ուխտադրութիւնն եւ լրումն իւր,
 Զաւրութիւնն եւ հրամանք իւր,
 Լուացարանն եւ սքանչելիք իւր,
 Մանանայն եւ անապականութիւն իւր,
 Վէմն կենդանի եւ վտակք իւր,
 Սիւնն հրոյ եւ ճառագայթ իւր,
 Որոտումն եւ ազդմունք իւր,
 Ցոյսն վերին եւ փրկութիւն իւր,
 Ծառն աւրհնութեան եւ պտուղք իւր:
 Բարունակն եւ բարութիւնք իւր:
 Եւ զի մի' զբնաւն ասելով յամենայնէն վրիպեցայց,
 Իբր յարեգակնէ այլայլեալ աչաց տկարութիւն,
 Ի շատն ասել լուեցից եւ ի սակաւն ժամանեցից՝
 Բաւականացեալ ամէնապիկար կարիւ:

Գ

Բայց աւաղ յաւէտ աստանաւը թշուառացելում եղկելի անձինս,
 Քանզի կարգ բանիս բերէ ինձ խառնել
 Ընդ ձայն աւետեացս բողոք գութիս,
 Վասն զի ընդ այսոսիկ առընթեր սորին
 Գայ արդարութիւնն եւ կշիռքն,
 Վճիռն եւ հատուցմունքն,
 Քննութիւնն եւ լոյսն,
 Ցանդիմանութիւնն եւ ղամբարքն,
 Մերկութիւնն եւ պատկառանքն,
 Ցայտնութիւնն եւ ամաւթն,
 Անբիծն եւ վաստակքն,
 Թիւրեալն եւ պատիժքն:

Դ

Դարձեալ վերստին աշխարհ կրկին եղկելոյս,
 Քանզի գայ հասանէ առ հասկ հասակիս անհնարին բարկութեամբ

Մանդաղն՝ առ հունձմն,
 Դատաւորն՝ առ ատեանն,
 Հզաւրն՝ առ բեմն,
 Սպառնացեալն՝ առ կորուստն,
 Բազուկն՝ առ դատաստանն,
 Գաւազան խրատուն՝ առ հարուածն,
 Սպառազինութիւնն՝ առ նախանձն,
 Հովիւն՝ առ ընտրութիւնն:
 Քանզի բանն, զոր խաւսեցար ընդ իս,
 Նա՝ դատի զդատապարտեալս ի վերջնում աւուր հատուցմանն:
 Այլ կանխեա՛, բարեգութ, նախընծայ քաղցրութեամբ՝
 Առ նուաղ հեծութիւն վարանական երկիւղիս
 Եւ զաւրութի՛ւն ընձեռեա ձեռամբդ աւրհնութեան
 Ի յետին տագնապիս՝ առաջինդ քո աւգնականութեամբ
 Մխիթարել, բժշկել, քաւել եւ կենագործել:
 Եւ քեզ փառոք յամենայնի յաւիտեանս:
 Ամէն:

[ԼԹ]

ՎԵՐՍԻՆ ՅԱԻԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵՄՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՅ ԲԱՆԻ Ի ԽՈՐՈՅ ՄՐՏԻՑ ԽԱԽԱԳ ՀՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ

Ա

Եւ քանզի զկերպարանն առաջին լքի
 Ի վնասակարին թելադրութենէ,
 Իմովս ծուլութեամբ կորուսեալ իսպառ,-
 Յուցից արդ այժմուս զհնոյն յիս տեսակ՝
 Ողորմելի հեծութեամբ թախծեալ ի հոգի,
 Անաչառ խայտառականաւք հրապարակաւ
 Ի յեկեղեցիս բազմութեան ազգաց վերապատմեցից՝
 Բարձր ձայնիւ, բարբառով մեծաւ աղաղակելով:

Բ

Մատեանս շնչական, բարդեալ ի յինքեան
 Ներքոյ եւ արտաքոյ ողբս եւ վայս եւ ձայնս,
 Լստ տոմարի տեսլեանն Եզեկիելի,
 Քաղաքս անպատուար եւ անմահարձան,
 Յարկս ունայն ի դռնափակաց ամրութեանց,
 Աղս տեսսակաւ, այլ ոչ համեղութեամբ,

Զուրս աղտաղտին, անախորժելի ծարաւեաց արբման,
 Գետինս անաւգուտ հերկագործութեան,
 Սահմանս լքեալ, հեղեղավայրս կնիւնոյ,
 Խոպանացեալ եւ տատասկաբեր անդաստանս,
 Աստուածախնամ երկիրս անձնաւոր,
 Որ բանսարկուին պատրանաց մշակեցայ,
 Իւղնձիւղ փայտս պտղակորոյս,
 Հատանելի ծառս ունայնաբոյս,
 Կրկնամեռ խաւսուն տունկս անյոյս,
 Ամենաշէջ ճրագարանս անլոյս:

Գ

Արդ, վերստին առ սոյն բերելով
 Զայս նմանութիւն աւաղականաց՝ բազմաւք կրկնեցից,
 Որ ամաւթոյն դառն պատուհաս պահեալ կայ հիքոյս,
 Կրճումն ատամանց եւ անկէտ լալումն՝ աչաց եղկելոյս,
 Հայրական ցասումն անսպութելի՝ դառնութեան որդւոյս,
 Ապականութիւն աննորոգելի՝ մեղուցեալ մարմնոյս,
 Նոր կշտամբութիւն գտողիս չարեաց՝ ախտացեալ հոգւոյս,
 Տարտամ տագնապի տարակուսանաց՝ ելից գերելոյս,
 Զոր երկնային գաւրքն մատուցանեն թշուառացելոյս՝
 Ի խրձունս որոմանցն վկայելով վտանգեցելոյս,
 Ի ձայն ահարկու զանբժշկութիւնն ազդել լքելոյս:

Դ

Ահա, արդարեւ, երգս կատակերգութեան
 Զնարահար պոռնկի, յածեալ եւ կոծեալ,
 Քաջ հնչեցուցեալ ողբս ողորմելիս եւ զկծեցուցիչս,
 Հստ առակաւոր բանին Եսայեայ, որ ի Պատգամին Տիւրոսի:
 Զի թէ նա, զդիպուածն փոքր անցից ապառնեացն ի մաւտոյ իմն տպաւորեալ,
 Բողոքէր դիմակս դիմակս կերպից կերպից աւաղականաց,
 Հստ կոծողացն կաքաւելոյ,
 Իսկ առ իս ո՞րչափս եւ ո՞րպիսիս ձայնս մրմնջեցից վհատեցուցիչս,
 Որ գալստեանն տեառն սպասեալ առանց վրիպանաց
 Մնացի անպատրաստ եւ անհանդերձելի:

Ե

Արդ, եթէ զդատաստանացն ահաւորութիւն կրկնեցից,
 Բազմացուցից ինձ աշխար,
 Ապա եթէ զփորձն իսկութեամբ ցուցից,
 Յաճախեսցէ ինձ երկիւղ,
 Իսկ եթէ զկերպարանացն տեսիլ գրեցից,

Առաւելուն ինձ հատուցմունք,
Զի կանխաւ նկատեալ զսոյն՝ եւ ոչ անագան ապաշաւեցի:
Այլ ինայեա՝ յիս, գթած, մարդասէր, հզաւր, բարերար,
Ամենապարզեւ Քրիստոս թագաւոր, աւրհնեալ յաւիտեանս:
Ամէն:

[Խ]

**ՎԵՐՍԻՆ ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵՄՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ
ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՅ ՍՐՏԻՑ ԽԱԻՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Ամենակալ Աստուած բարերար, ստեղծիչ բոլորից,
Լուր հառաջանաց ձայնիս վտանգի
Եւ յերկիւղէ տագնապի ապագայիցն կարծեաց
Փրկեա՝ կարող զաւրութեամբ՝ զերծեալ ի պարտեաց,
Քանզի բաւական ես յամենայնի առ ամենայն հնարս զաւրանա՝
Անբաւ մեծութեամբ եւ իմաստութեամբ անսահմանելեաւ:

Բ

Եւ քանզի ուշիւ մտացս տեսեալ ի հեռուստ
Զհանդերձելոցն հանդէս ահաւորափայլ,
Նկատեմ ինձէն աստանաւր կանխաւ
Զտիւն լուսոյ՝ սրբոցն յուսոյ,
Զաւրն խաւարի՝ պատժապարտիս պատուհասի,
Ուստի ոչ զաւրէ ոք յէիցս առ պատսպարան փախստեան՝
Ո՞չ անդունդք խորոց, ո՞չ գեհք վհից,
Ո՞չ բարձրութիւնք լերանց, ո՞չ անձաւք քարանց,
Ո՞չ կարծրութիւնք արձանաց, ո՞չ ծերպք ծակաց,
Ո՞չ փապարք փոսից, ո՞չ սորք հեղեղաց,
Ո՞չ բաւիղք խորշից, ո՞չ շտեմարանք յարկաց,
Ո՞չ ծածկութիւնք սենեկաց, ո՞չ եմակք հովտաց,
Ո՞չ ծործորք դժուարաց, ո՞չ վերազրութիւնք բլրոց,
Ո՞չ արձակմունք չնչոց, ո՞չ անբաւութիւնք ծովուց,
Ո՞չ սահանք յորձանաց, ո՞չ հեռաւորութիւնք եզերաց,
Ո՞չ ողբմունք ձայնից, ո՞չ հեղեղք արտասուաց,
Ո՞չ տատանմունք մատանց, ո՞չ համբարձմունք ձեռաց,
Ո՞չ պաղատանք շրթանց, ո՞չ աղաչանք լեզուաց:
Այսոցիկ սաստկութեանց մասանց անձողոպրելեաց
Դու ես, Տէր Քրիստոս, հնարք եւ դադարք
Դիւրութեան եւ անդորրութեան՝ փրկութեան ամենամեղս հոգւոյ:

Գ

Արդ, հայեա' ի յանզերծ վտանգիցս շրջադրութիւն,
Միայնդ քաղցը առ ամենեսեան:
Խզեա' սուսերաւ յաղթական կենագէն խաչիդ զցանցս վարմիս,
Որ յամենայն կայից պաշարեն ի մահ զգերիս,
Եւ հա՞ն ի յանդորր զոտս սասանեալ թիւր ընթացողիս,
Բժշկեա' զհրատապ ջերմնական տոչորումն մղձկեալ սրտիս,
Մերժեա' զգիւային չարահնարութեանս շշուկ՝ քո պարտաւորիս,
Հալածեա' զյուսահատ անձկութեան հոգւոյս մթութիւն չարի կենակցիս,
Ցրուեա' զծխամած թանձրութիւն բռնութեան մեղացս երեւոյթ մտելոյս ի
յիս,
Կորո՛ զզագիր, թխատիպ կրիցս ապականութեանս կարիս,
Նորոգեա' զպատկեր լուսոյ պաշտեցեալ փառաց մեծութեան անուան հզարիդ՝
յոդիս,
Զաւրացո՛ զշնորհիդ փայլումն ի գեղ դիմացս եւ ի կերպարան տեսութեան
մտացս հողեղինիս,
Յարմար յերիւրմամբ կացո՛ յարդարեալ, որ զքոյդ բերէ նկատումն՝
նշողազարդ մաքրութեամբ զտեալ զմռայլս մեղաւորիս,
Աստուծային կենդանի, անեղծ, երկնաւոր լուսով քո ծածկեալ յաւրինակս
երիս:
Զի դու միայն ես աւրհնեալ ընդ Հաւը՝
Ի գովեստ Հոգւոյդ Սրբոյ յաւիտեանս յաւիտենից:
Ամէն:

[ԽԱ]

**ՎԵՐՍԻՆ ՅԱԻԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵՄՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ
ԱՉԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՅ ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՅ ՍՐՏԻՑ ԽԱԻՍՔ ՀՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Որդի Աստուծոյ կենդանւոյ, աւրհնեալ յամենայնի,
Հաւրդ ահաւորի անքնին ծնունդ,
Որ տկարանայ առ ի քէն եւ ոչ ինչ,
Որ ի ծագել անստուեր նշողից ողորմութեան քո փառաց
Հալին մեղք, հալածին դեւք, ջնջին յանցանք,
Խզին կապանք, խորտակին շղթայք,
Կենդանածնին մահացեալք, բժշկին հարուածք,
Ողջանան վէրք, բառնին ապականութիւնք,
Տեղի տան տիրութիւնք, նահանջին հեծութիւնք,
Փախնու խաւարն, մեկնի մէգն,
Մերժի մառախուղն, փարատի մռայլն,
Սպառի աղջամուղջն, վերանայ մութն, գնայ գիշերն,

Տարագրի տագնապն, չքանան չարիքն, հալածին յուսահատութիւնքն,
Եւ թագաւորէ ձեռն քո ամենակար, քաւիչդ ամենայնի:

Բ

Որ ոչ եկիր կորուսանել զմարդկան ոգիս, այլ կեցուցանել,
Թո՞ղ ինձ զանթիւ չարիսն իմ բազում ողորմութեամբ,
Զի դու միայն ես յերկնի անճառ եւ յերկրի անզնին,
Ի տարր գոյի եւ յեզրս ծագաց աշխարհի,
Սկիզբն ամենայնի եւ յամենայնի ամենայն լրմամբ, աւրհնեալ ի բարձունս:
Եւ քեզ ընդ Հաւր եւ Հոգւոյդ Սրբոյ փառոք յաւիտեանս:
Ամէն:

[ԽԲ]

**ՎԵՐՍԻՆ ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵՄՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ
ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՅ ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՅ ՍՐՏԻՑ ԽԱՒՍՔ ՀՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Տէր Աստուած գթութեան, վրկութեան եւ ողորմութեան,
Քաւութեան եւ նորոգութեան, բժշկութեան եւ առողջութեան,
Լուսաւորութեան եւ կենդանութեան, յարութեան եւ անմահութեան,
Ցիշեա' զիս, յորժամ գայցես արքայութեամբ քո,
Ահաւոր, հզաւր, բարերար եւ ամենաստեղծ,
Կենդանի, գովեալ, ամենակատար,
Մերձ ի հեծութիւն համայն եղելոց:
Հնդ խաչեցելոյն ընդ քեզ պաղատիմ,
Որ ո՞չ ըմբռնեալ վասն քո եւ ո՞չ կապեցեալ,
Ո՞չ կախեալ եւ ո՞չ բեւեռեալ,
Ո՞չ կոփեալ յանուն մեծիդ եւ ո՞չ անարդեալ,
Ո՞չ լլկեալ եւ ո՞չ նշկահեալ,
Ո՞չ խորտակեալ եւ ո՞չ մահացեալ,
Եւ արքայութեանն՝ արդարոց մասին
Անձկալեաց լուսոյ արժանի ցուցեալ,
Իրաւամբք ուխտի երդմնականաւ Ամէն-իւն
Ազդեալ զանփոփոխութիւն բարեացն տուելոց՝
Փառաւորեցեր առ յոյս վրկութեան իսպառ լքելոյս:

Բ

Աւրհնեալ, աւրհնեալ եւ դարձեալ աւրհնեալ,
 Եւ զիս ընկալեալ նովին հաւատովք՝
 Կանգնեա՛ ի կործանմանէս, բարերար,
 Բժշկեա՛ ի հիւանդութեանցս ախտից, ողորմած,
 Յեզերաց մահուս դարձո՛ զիս ի կեանս, կենդանութիւն,
 Քո եմ եւ ես, կեցո՛ ընդ նմին, ապաւինութիւն,
 Անձամբ մեռելոյս կենդանական չո՛ւնչ ընծայեցո, յարութիւն,
 Կեանք, անմահութիւն, անպակաս բարութիւն,
 Անսպառ չնորհ, անփոփոխ ներողութիւն,
 Աջ ամենազար, ձեռն ամէնիշխան, մատն ամենամերձ:
 Կամեա՛ց, Տէր, եւ փրկեցայց,
 Ակնարկեա՛ միայն գթութեամբ՝ եւ արդարացայց,
 Ասա՛ բանիւ՝ եւ վաղվաղակի անարատ գտայց,
 Մոռացի՛ր զիթիւս չարեցն՝ եւ անդստին համարձակեցայց,
 Առատաձեռնեա՞ եւ արդէն ի քեզ իսկ պատուաստեցայց,
 Փառաւորեալդ յամենայնի յաւիտեանս:
 Ամէն:

[ԽԳ]

ՎԵՐՍԻՆ ՅԱԻԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵՄՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՄ ՄԱՂԹԱՆԱՅ ԲԱՆԻ Ի ԽՈՐՈՅ ՄՐՏԻՑ ԽԱԻՍՔ ՀՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ

Ա

Բժշկական կրթականութեան ամենափորձ հնարաւորութեամբ
 Պատճառ կենաց անախտականաց,
 Թագաւոր զաւրաւոր, երկնաւոր, Տէր Յիսուս Քրիստոս,
 Աստուած ամենեցուն՝ իմանալեաց եւ տեսականաց,
 Ահա դու ի յիս, ըստ մարգարէին,
 Որ ընդ ասելոյն՝ նոր կցորդութեան,
 Առ որ բարեզարդ դաշամբք այս բանի ընդ քեզ միութեան,
 Լուսաւորեցայց՝ կրկին ողջացեալ չնչով եւ մարմնով,
 Ամենայնիւ կարող եւ անվանելի:

Բ

Որ ոչ կարաւտանաս սպեղանեաց,
 Առ պատրաստութիւն պատանաց հոգեկան վիրաց,
 Ո՛չ ժամանակի, ո՛չ միջնորդի,
 Ո՛չ աւուրց երկարաձգութեան,
 Ո՛չ փոփոխս մատուցանելոյ,
 Ո՛չ հատման, ո՛չ խարման, ո՛չ սրագործութեան՝
 Հստ երկրաւորս դեղատուութեան,

Առ որս միշտ է վրիպութիւն
 Եւ ամենասխալ տարակուսութիւն:
 Այլ քեզ՝ արարչիդ հոգւոց եւ մարմնոց
 Ամենայն ինչ լուսաւորեալ է,
 Ամենայն ինչ առաջի է,
 Ամենայն ինչ գրեալ է,
 Ամենայն ինչ դիւրին է,
 Համայնն հնարաւոր է,
 Իմաստն գլխաւորեալ է,
 Խոստումն լցեալ է,
 Կամելն կատարեալ է,
 Քո կտակն աւետարան է,
 Քո վճիռն ազատութիւն է,
 Քո մատեանն չնորհ է:
 Ոչ փակեալ ես ընդ աւրինաւք,
 Ոչ պարունակեալ ես ընդ կանոնաւ,
 Ոչ արգելեալ՝ ընդ նուազութեամբ,
 Ոչ խոնարհեալ՝ ընդ հնազանդութեամբ,
 Ոչ պարագրեալ՝ ընդ փոքրկութեամբ,
 Ոչ չափեալ ես ընդ սահմանաւ,
 Ոչ վրիպեալ՝ ի բարկութենէ,
 Ոչ այլայեալ՝ ինչ՝ ի ցասմանէ,
 Ոչ սխալեալ՝ ի խստութենէ,
 Ոչ ամբոխեալ՝ ի խռովութենէ,
 Ոչ դղրդեալ՝ յանդիտութենէ,
 Ոչ փոփոխեալ՝ յողորմութենէ,
 Ոչ պակասեալ՝ ի բարձրութենէ,
 Ոչ լքեալ՝ յայցելութենէ,
 Ոչ տկարացեալ՝ ի փրկութենէ:
 Դու սկիզբն եւ լրումն ամենայնի,
 Եւ ի քէն է ամենայն,
 Եւ քեզ փառք եւ երկրպագութիւն յաւիտեանս:
 Ամէն:

[ԽԴ]

**ՎԵՐՍԻՆ ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵՄՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ
 ԱՉԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ
 Ի ԽՈՐՈՅ ՄՐՏԻՑ ԽԱՒՄԳ ՀՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Աստուած անսահման, ծնունդ Աստւոծոյ հարազատ, անթարդմանելի,
 Արարիչ բնաւին եղելոց, Քրիստոս թագաւոր,
 Լոյս՝ ի խաւարի սրտից մթացելոց,
 Ընդ մեզ՝ լրմամբ, եւ ընդ առաքչիդ՝ իսկութեամբ,

Մերայնովս զքոյինսդ ծանուցանող հրաշապէս:
Հայր քո աւրհնեալ, երկնաւոր, անճառ,
Որ առաքեացդ զքեզ ի վերուստ,
Ում փառակիցդ ես արարչութեամբ,
Այնքան հոգացաւ փրկութեան իմոյ տարագրեալ գերւոյ,
Մինչեւ զքեզ իսկ մատնեաց մարդկան:
Իսկ դու, կարող գոլով ի վեր քան զվիշտս՝
Զտնտեսութեանս աւարտել խորհուրդ,
Համեցար ընդ պարտեցելումս զմահուն ճաշակել բաժակ՝
Անթերի մարդկութեամբ եւ անպակաս աստուածութեամբ:
Եւ Հոգիդ Սուրբ կենդանարար, որպէս՝ քո եւ Հաւը քոյ՝ իսկակից
Եւ համապատիւ էութեամբ՝ ծնողիդ եւ ծնիցելոյդ:
Մի երրորդութիւն կատարեալ ի դիմաց երից անորոշելի հատուածոց,
Անսկիզբն եւ անժամանակ, բնաւին բարերար,
Համայն կենդանարար, բոլորից խաղաղարար,
Ստեղծիչ գոյից եւ յաւրինիչ ամենից,
Անքակութեամբ եւ միով բնութեամբ փառաւորեալ:

6

Իսկ եթէ Հայրն գթած, երկնաւոր, հզաւը՝ մին յէռւթենէն,
Վասն մահապարտիս յանցանաց մատոյց
Զմիայնակ ծնունդդ յանքնին ծոցոյն,
Ոչ անխայեալ յՈրդիի՝ ի համապատիւր եւ ի սիրելիդ,
Այլ կամաւ նուիրեաց մահու չարչարողացն զինու,
Հստ մարգարէութեանն Զաքարիայ,
Վասն զի զարթնուլ սրոյն ի վերայ հովուին,
Եւ հարկանիլ նոյն ինքն հաւտապետին,
Եւ ցրուիլ ոչխարացն հաւտին,
Որպէս աւրինակն նուրբ նախագրին,
Եւ ուխտագրութիւն խորանին,
Եւ նուիրումն արեան սպանդին,
Եւ առակ խորհրդոյ աբրահամեան պատարագին,
Զիրկութիւն թշուառացելոյս
Ի կամաց կեցուցչիդ յառաջագոյն նկարագրէր,-
Եւ արդ, չի՞մ տրտմիս, անձն իմ,
Կործանեալ ոչ յաստուածուստ հնարաւորութեանց,
Այլ ի քումդ ինքնագործ հակամտութեանց,
Կամ ընդէ՞ր զիս խռովես՝
Յուսահատութեամբ սատանայականաւ զմիտս հարեալ:
Յուսա՛ յԱստուած, խոստովա՛ն լեր նմա, եւ նա հոգայ վաս
Հստ դաւթեան սաղմոսին եւ այլ մարգարէի կենսախրախոր

9

Իսկ յեղանակ խնամարկելոյ հաստողին ի վեր է,
 Քան զահման կշռութեան մտաց հրեշտակաց եւ երկրականաց,
 Եւ եթէ բիւրս կրկնեսցի, ոչ լինի չափեալ,
 Քանզի անբովանդակելոյն եւ բարերարելն է անճառելի:
 Նա զի ոմն աւրհնեալ զոմն աւրհնաբանեալ
 Յերրորդական համագոյութենէն առաքեաց,
 Իսկ նա ի հաճութիւն կամաց առաքչին մեռաւ,
 Եւ միւսն ահաւոր ի յերկուցն հաւանութիւն
 Մեծաջան բաղձանաւք մաղթէ:
 Իսկ համաբարոյ միակամութեանն ցուցակ՝
 Առ ի զնոյն բարի ներգործել,
 Որպէս հոգին՝ կենդանւոյն, եւ բանն՝ բանականին,
 Պայծառութիւնն՝ փառացն, եւ կերպարանն՝ էութեանն:
 Առ կեանսն՝ փոյթ, առ ողորմութիւնն՝ սթափ,
 Առ ձեռնկալութիւնն՝ պատրաստ, առ փրկութիւնն՝ կազմ,
 Առ առատութիւնն՝ յորդ, առ յաճախութիւնն՝ զեղուն,
 Առ անբաւութիւնն՝ լի, առ աննուազութիւնն՝ փարթամ,
 Առ երկայնմտութիւնն՝ ճոխ, առ անհասութիւնն՝ բարձրեալ,
 Մի ելրորդութիւն կատարեալ՝ ի յանձանց երից, աւրհնեալ յաւիտեանս:
 Ամէն:

[ԽԵ]

ՎԵՐՍԻՆ ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵՄՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ Ի ԽՈՐՈՅ ՄՐՏԻՑ ԽԱՒՍՔ ՀՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ

Ա

Եւ արդ, յոյս բարեաց, տնկեալ ի սրտի, անձն իմ կործանեալ,
 Եւ գաւտեաւն հաւատոց պնդեալ զերիկամանցդ երկակի մասունս՝
 Զկրկնապղտոր խորհրդոցդ զցանկականիդ գործարան,
 Խոստովա՞ն լեր բարերարին Աստուծոյ զմտացդ՝ իբրեւ զգործոց,
 Զխորհրդոցդ՝ իբրեւ զլրութեանց,
 Զանտեսիցն՝ իբրեւ զյայտնեցելոց,
 Զսրտիդ ծածկութից՝ իբր զբարբառումն ձայնից,
 Զակնարկութեանցդ՝ իբր զարդիւնականաց մեղանաց,
 Զազդել շրթանցդ՝ իբրեւ ի գլուխ ելելոց չարի,
 Զոտիցդ հետոց՝ իբր զպատուիրանաւն Աստուծոյ վազողաց,
 Զձեռացդ ձգումն առ ցասումն՝ իբր ի հեղումն արեան գործողի,
 Զծիծաղելն բնաւին՝ իբր զկամաւորական լքումն շնորհի,
 Զերդմնականն, որ թէ՝ ի հանդէպս, թէ՝ ի տարադէպս՝ իբր զգործակցութիւն
 խաբողին,
 Զամբարտաւանութիւնն՝ իբր զհին կործանիչ նախաստեղծին բարձրութեան,
 Զսրտին նեղութիւն՝ իբրեւ զթերութիւն հաւատոց,
 Զմեղկութիւնն՝ իբրեւ զպարտութիւն զաւրաւորին պնդութեան,

Զտրտունջն առ վտանգս կրիցն՝ իբր զուրացութիւն ուխտին, որ առ Տէրն,
 Զապարասանութիւնն՝ իբր զժոռն իմն անդթութեան,
 Զամբարհաւածնութիւնն՝ իբր ոչէիւք առ վեհսն գոռոզութեան,
 Զհպարտութիւնն՝ իբր զկամմակոր հարազատ գտողին չարեաց,
 Զակամայիցն ընդ կամաւորացն, զբոնեցելոցն ընդ հաւանականացն,
 Զեկամտիցն ընդ բնաւորականացն, զանաւրէնութիւնսն ընդ
 ապաստուածութեանն,
 Զփոքունսն ընդ սաստկագունիցն, զնուազունսն ընդ յոլովիցն,
 Զանճառիցն իմոց՝ իբր զճառելեաց գիտողին,
 Զանգրելոց վնասուցն՝ իբր զնկարելոց տեսողին ի յարձան մազնեստիս վիմի,
 Զթեթեւազունիցն առ խտիր մտաց՝ իբր զստուար ծանրութիւն բեռանց,
 Զխնդիր չափոյ ծածկելոցն՝ իբր զճշդով պահանջումն սատերն սակի
 ի բերանոյ կիտին կորիւնի չորեքդրամեան կշռութեամբն,
 Զանդնդականացն գործոց՝ իբր ի յականջս Աստուծոյ արագ ժամանելոց:
 Զայսոսիկ յաճախեա՛, կուտեա՛ կրկին յանձնասուութեամբ՝
 Վերստին պատմել աստանաւը մեծաւ հեծութեամբ զչիցն՝ իբրեւ զեղելոց,
 Ընծայեալ Աստուծոյ զպարտութիւն վանեցեալ անձինդ,
 Զի ընկալցիս ի փոխատուէն զշնորհաւք թողութիւն պարտուց մեղաւորին,
 Զոր Տէրն արդարացոյց եւ հրաշափառապէս հռչակեաց՝
 Ամենապատիկ ներբողիւ կրկնեալ զգովեստ զղմանն,
 Քան զպարսաւանս մեղացն:

Բ

Բարդեա՛ եւ դիզեա՛ անձինդ մեղապարտի բամբասանս յոգունս՝
 Զքոյն խոհերս բազմամասնեայս, անձն իմ, կշտամբեալ յոգնախթանդ բանիւ
 Զչարութիւնն, զանաւրէնութիւնն, զվրիպութիւնն,
 Զառ ի մարտին հանդիսէ փախուստ, զպարտութիւնն,
 Զմոլեկնութիւնն, զամբարշտութիւնն, զապշութիւնն,
 Զթմբրութիւնն, զքունն արթնական, զառ ի յընթացսն զնիրհումն,
 Զխորհուրդն աւտարոտի, զքանիցն նանրութիւն,
 Զզազրութեանն հաճութիւն, զյամենալն ի նմին,
 Զփափելն Աստուծոյ ատելեացն,
 Զաներկիւզութիւնն, զանսաստութիւնն, զանհարթութիւնն,
 Զթերութիւնն, զթիւրութիւնն, զլուծութիւնն, զճշդութիւնն,
 Զանկապ արձակումն, զծիծաղականսն, զվրնջողականսն,
 Զկատակերգականսն, զգայթակղականսն, զպատրողականսն,
 Զանդէպ քաջութիւնսն, զանյարմար մարտսն, զառանց աւրինի արիութիւնսն,
 Զխեղդմունս հոգւոյն, զտատանղականսն զերկչոտութիւնս,
 Զբազմաստեղնեան ճիւզսն զրահետականս,
 Զանպատկառ փարաքմունս, զգժոռութիւնսն, զգժումնութիւնսն,
 Զանդատ ատելութիւնսն, զմարմաջմունսն դիւրմբոնողականս,
 Զփոքունցն զանկշուութիւնս, զխոստմանցն զրժողութիւնս,
 Զուխտիցն մոռացութիւնս, զնմանեացն այլակերպութիւն,
 Զկեղծեացն քողարկութիւն, զփառամոլութեանն մորոսութիւն,
 Զյաւնիցն յաւակնութիւն, զապիրատութիւնսն, զինքնասիրութիւնսն,

Զնախագահիցն տենչութիւն, զհատուցանելն եղեռնականացն,
 Զնոցինսն զանշահ աղճատանսն, զվայրապար բերմունսն,
 Զընթացակցութիւնսն խորամանկութեան բանսարկուին,
 Զբանին սերմնակաթութիւն, զվաճառումն կենացն ընդ գնոց սատակմանն,
 Զկորուստ աւանդիցն, զհայրենեացն ծախս, զկապարանն ձգողական,
 Զփոկով լծոյ երնջոց անխօնի ըմբռնմամբ զանաւրէնութիւնս,
 Զյարաթաթաւ տղմաբնակութիւնս, զլքումն լաւացն,
 Զընթադրութիւնս անկարծիցն, զկնի դարձին առ նոյն դարձ դաժանական,
 Զնորոգ մտացն, զաւտար խորհրդոցն, զանկայուն կամացն,
 Զհաշման հագագին, զէութիւն չնչոյն,
 Զեւսն քան զսահման կանոնացն դրութեան՝
 Զիշխանականին զամենասփիու բացարձակութիւն
 Եւ զոր չէ ճառելի եւ կամ գրելի եւ կամ պատմելի
 Եւ կամ յերեսս դիմաց բերելի:

Գ

Եւ արդ, զիա՞րդ բժշկեսցիս, անձն իմ եղկելի,
 ի յայսքանեաց տիգաց խոցուտեալ,
 Բարձեալ թողեալ այր մի տարագիր, անողջանալի, ըստ մարգարէին,
 Քանզի մի ի վերագրելոցդ բաւականապէս զաւրէ սատակման,
 Թող թէ այսքան դասք սպանողաց, դժնէից դահճաց շուրջ պաշարողաց,
 Մանաւանդ զի ոչ այսու եւեթ նմանագրութեամբ
 Կշռի տարացոյց տաժանեցելոյա:
 Այլ զոր աւրինակ անթիւ բազմութիւն կայտառաց կարճաց իսայթողականաց՝
 ի ստորին մասունս ծայրից տտնոցն զաւրհասական թոյնս բերելոց,
 Եւ յաման մաշկեղէն արկեալ ամփոփէ զելիցն շաւիդ կապարանին
 շրջափակութեամբ,
 Ցուցանի արտաքուստ բարւոք, իսկ ի ներքուստ՝ համբարք չարի
 Եւ պահեստ կորստեան եւ կոյտ կսկծման
 Եւ գործաւնեայք սատակման եւ մշակք մահու:

Դ

Արդ, այսոքիկ են ամբարեալքն քո անաւրէնութեան
 Տաժանեաց թշուառաքիրտն թոշակք,
 Անձն իմ պարտական կրկին սատակման:
 Որ կամաւորաբար ընկալար ի քեզ,
 Զոր թշնամին սերմանեաց ի վերայ ցորենոյն յագարակի աշխարհիս,
 Ո՛վ այր անմաքուր, ամբարիշտ եւ ծոյլ, բնաւին ատեցեալ,
 Սիրողդ մտացդ ախորժմամբ զլցեալսն ամենայն անառակութեամբ:
 Եւ զոր առաքեալ ցուցանէ զթիւս բանիցն սարսափելեացն կշտամբողաց՝
 Աստուստ սկսեալ մինչեւ ի կատար կանոնի այնր պայմանի.
 Եւ որ հասեալ են, ասէ, յԱստուծոյ իրաւանցն վերայ,
 Եթէ որք զայսպիսիսն գործեն եւ կամ կամակից են, արժանի են մահու:
 Արդ, ես ինձէն զիս ինքն պարտ վարկայ

Կրկին հատուցման, կորստեան, սատակման, ի մահ դատապարտութեան,
Այլ անխայեա՝ յիս ողորմութեամբ, բարեգութ, կենդանի,
Հզաւը, կամարար, կարող, հնարաւոր, աւրհնեա՛լ յաւիտեանս:
Ամէն:

[ԽԶ]

**ՎԵՐՍԻՆ ՅԱԻԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵՄՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ
ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՅ ՍՐՏԻՑ ԽԱԽՄՔ ՀՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Արդ, վրիպեալս ես յաւէտ ամենապատիժ,
Միշտ դժնեայ, վայրենաբարոյ,
Անձամբ անձին մահու կշտամբիչ,
Արածողս զերամակս զազիրս, վայրագասունս խոզից արաւտականաց
Գարշութեան մեղաց՝ նախատ վարձկանութեանց:
Հովիւս տածողական զհաւրանս ուլոցն ամայաբնականաց
Ի վրանս հովուացն, ըստ Երդոյն երդոց առ իս առակին,
Որ ոչ իսկ ծանեայ զիս երբէք գիտել,
Թէ յո՞վ եւ յո՞յր պատկեր եւ վասն ո՞յր գոյացայ:

Բ

Ահա ի յոտս տանողականս
Կրողաց երկուց միակցորդ խորհրդականաց,
Հստ ձեւոյ հրեշտակի կառուցար,
Իբր ի թուիչս թեւոց կրկնաբարձ բազկաց վերատանողաց՝
Յաշխարհն հայրենական հայել,
Ո՞վ յիմար, զի՞րդ քեզէն կորացար յերկիր,
Զաստեացս միշտ հոգացեալ դիպուածս՝
Հնդ ցիուս անապատականս համարեցար:
Իբր զճրագ բազմաբերանեան
Ի յաշտանակի մարմնիդ հաստատեցաւ գլխոյդ բոլորութիւն,
Զի եւ այսու ի յաւրինակէն շնորհէ մի՛ աւտարասցիս
ԶԱստուած տեսանել եւ զմնացականացն իմաստասիրել:
Բանականութեանն յարգանաւք կրկին ճոխացար,
Զի զամդանակ բարեմասնութեանն, որ առ քեզ եղեն,
Անարգել լեզուով խաւսեսցիս,
Զգործնականացն տնաւրինել զտնտեսութիւն,
Իբր կցորդ համացեղութեամբ ամենաբաշխ աջոյն Աստուծոյ՝ Աստուած
կոչեցար:

Երից հարիւրոց եւ տասանց վեցից յաւդիւք շաղկապեցար՝
 Ցարեալ ի քեզ ընդ նոսին ի նոյն
 Եւ պատշաճական մասունս չափուց ազգողականաց հինգ զգայութեանց,
 Զեռինդ հաստմամբ յարմարոստեան մատանցդ շառաւիղաւք՝
 Զի մի՛ եւ երեւելիդ նիւթականութիւն քումդ տեսութեան՝
 Մտացդ դիտման անդատ եղիցի.
 Զի ոմանք ստուարք են եւ զաւրաւորք,
 Եւ այլք փոքունք են եւ պիտանիք,
 Կէսք՝ կարծրակերտք եւ ազդողականք,
 Են եւ գողտրականք եւ պատուականագոյնք,
 Դարձեալ՝ կարեւորք եւ պատկառելիք:
 Իսկ թարգմանութիւնք սոցին տեսութեան ի քեզ են նկարեալ՝
 Իբր յարձանի անջնջականի, անձն իմ եղկելի,
 Որպէս զի եւ տարր ժամանակաց
 Եւ շարունակ հետեւման աւուղցն առ պսակ ամին,
 Իբր կանոնաւ իմիք սահմանեալ մասամբքու
 Անսխալ եւ անայլայլելի պահեսցի:

Գ

Դարձեալ այլ աւրինակ հոգեւորական,
 Որ զսիրոյն յաւդուած շաղկապէ ի մի առ եկեղեցի,
 Քեւ խորհրդածի.
 Իբր զի առանց բնաւից զուգամասնութեան
 Կապակցել լծով հաւանականաւ զվեհն ընդ փոքուն,
 Վնասեալ է հաստուածոյն անարատութիւն յանուն Քրիստոսի ժողովելոց,
 Որպէս ի հատումն եւ ի նուազութիւն
 Միոյ յանդամոցս անարգացմ՝ պատուաստելոցս ի մարմնի,
 Կրծատեալ իմն է յաւրինուած կազմութեան մարդոյդ քում սենեկի
 զգայականի,
 Եւ շրջեալ է ընտանութիւն պատկերին յանկարգ փոփոխութիւն:
 Եւ արդ, այսպիսեաւք եւ եւս բազմաւք անզուգական հրաշակերտութեամբ
 Եղական պատկեր Աստուծոյ՝ կշտամբեալ իսպառ, ոգի իմ գերի:
 Եւ թէպէտ յառաջին նմանութենէն կողոպտեալ գտար՝
 Պատուիրանին յանցաւորութեամբ ի դրախտին կենաց,
 Այլ աւազանին լուսագարդ չնորհիւն զՀոգւոյն փչումն առեալ՝
 Եւ նմանութիւն ես կերպարանին:

Դ

Եւ արդ, ընդէ՞ր կորուսեր զփառսն երկնաւորս,
 Իբր նախաստեղծն երբեմն՝ զվիճակն երկրաւոր յԱդին դարաստանի,
 Ընդէ՞ր փակեցեր քեզէն քեզ զերկին եւ զվերելիցն դուռն աղիսեցեր,
 Ընդէ՞ր խառնեցեր ընդ ջրոյն մաքրութեան զախտ արտասուացդ
 տաժանութեան,
 Ընդէ՞ր զլուացեալ ձորձ վերարկուին գարշելի գործովք զազրացուցեր,

Հի՞մ զեղեալ հանդերձին մեղաց պատմուճան անառակութեան վարուք քեզ
 արկեր:
 Ընդէ՞ր զտանողացդ ոտից սրբութիւն ճանապարհաւն ժանտից աղտեղեր,
 Ընդէ՞ր կրկնեցեր իրաւադատին զուխտազանցութիւն հին պատուիրանին,
 Ընդէ՞ր մերժեցեր ի պտղոյն չնորհաց, իբր զԱղամ՝ ի ծառոյն կենաց,
 Ընդէ՞ր նենդեցեր քեզէն քո կամաւ զանստուեր յուսոյն յարակայութիւն,
 Ընդէ՞ր պատկառանք անհամարձակելիք քոյին դիմացդ նպաստեցեր,
 Ընդէ՞ր զինեցար ընդդէմ քո ներհակ, ո'վ ընդունարան խելագարութեան,
 Ընդէ՞ր որսացար ի ծուղակ մահու՝ թողեալ զարահետն վստահութեան,
 Ընդէ՞ր կարթիւ պատրանաց ածար հաղորդդ մարմնոյ կենդանարարին:
 Այլ վերստին յուսացեալ ի նա՝ կարդա՛ նմա,
 Ապաւինելոյս քաւիչ, նորոգիչ,
 Փրկիչ, կեցուցիչ եւ կենդանարար,
 Ողորմած, խնամող, մարդասէր, անոխակալ,
 Բազմագութ, աւրհնեալ յաւիտեանս:
 Ամէն:

[ԽԵ]

**ՎԵՐՍԻՆ ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵՄՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ
 ԱՉԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ
 Ի ԽՈՐՈՅ ՍՐՏԻՑ ԽԱԽՄՔ ՀՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Եւ արդ, զի՞նչ դոյ ասել ամաչեցելոյս յերեսաց մեծիդ ահաւորութենէ,
 Բայց եթէ համրանալ եւ հող ի բերան եղեալ լուել ի սրտի,
 Հստ մարդարէութեանն խրատու՝ ահա ի բարւոյն կարկառեալ ի յոյս:
 Խսկ եթէ զփականս շարժողութեանց շրթանցս բացից՝
 Բոնադատեցից խաւսել կամեցեալ,
 Դարձեալ զնոյն ձայն կրկնակական եղերերգութեան լալեաց բազմութեան
 Խէթ մտացս յառաջադրէ:

Բ

Եւ արդ, ողբակից մեծ մեղաւորին՝ անաւրինելոյ կամաւ առ ի մահ,
 Զնորին գոչումն երկրորդեցից եւ ես ընդ նմին.
 Մեղալ, Տէր, մեղալ, եւ անաւրէնութեանց իմոց ինձէն վկայեմ:
 Հիւսեալ ընդ նմին զբանս յիսներորդի սաղմոսին՝
 Անթիւս գրեմ զպարտուցս սակ անձինս մեղաց,
 Քան զհիւղ երկրի հողմահոս փոշւոյ՝
 Ընդ աւդս ամենայն տարածեցելոյ:
 Մեղալ յերկինս եւ առաջի քո,-

Ընդ անառակ որդւոյն պատկառեցելոյ
 Հայրենի գթոյդ վերստին դարձեալ՝ թախանձ արկանեմ,
 Զողորմելին ձայն աղերսանաց արտասրածին ողբովք գոչման
 ի տիտուր դէմս մատուցեալ՝ առաջի քո տարածանեմ:
 Հայր գթութեանց, Աստուած բոլորից,
 Զեմ արժանի կոչիլ եւ ոչ բնաւին առ այս անուանիլ
 Ոչ միայն որդի, այլ եւ անպիտան, ապաբան վարձկան:
 Ընկա՛լ զսովեալս տարագրական, պարտական վնասուց,
 Եւ զցաւ քաղցոյս լլկանաց նեղոյս նուաղեցելոյս
 Կենաց քո հացի՛ւդ բժշկեսցես:
 Լե՛ր ընդ առաջ քո ողորմութեամբդ ի սկզբնաւորս ապաւինութեան,
 Զգեցո՛, գթած եւ անոխակալ, անաւրինեալս մեղապարտի
 Ձնախակապուտ հանդերձին ծածկոյթ,
 Աւանդակորոյս ձեռացս աղտեղեալ մեղաւք,
 Զկնիք մատանոյն համարձակութեան ամէնառատ կամա՛ւք մատուսցես,
 Զգարշապարացս թշուառութիւն մերկութեան ոտիցս,
 Պատսպարութեամբ աւետարանական ամրագիրարկու աւդիցս կաւշկաց,
 Ի յանձին թունից մի՛շտ ամրացուսցես:
 Զգուարակդ պարարակի եզինդ երկնայնոյ,
 Որ է միածին Որդիդ քո աւրհնեալ,
 Իսկապէս մարդասիրութեամբ կարաւտելոյս բարեա՛ց նուիրեա:
 Որ մատուցեալ միշտ եւ անպակաս մնայ ի լրութեան՝
 Ցարակայ զենեալ ի սպանդարանի անթիւ սեղանոց անսպառութեամբ,
 Բոլոր՝ յամենեսին եւ բնաւ՝ յամենայնում,
 Էութեամբ՝ յեղկինս եւ իսկութեամբ՝ ի ստորինս,
 Աննուազ՝ մարդկութեամբ եւ անթերի՝ աստուածութեամբ,
 Փշրեալ եւ բաշխի ի մասունս անհատս,
 Զի զհամայնն հաւաքեսցէ առ ի նոյն մարմին իւրումն գլխոյ:
 Քեզ փառոք ընդ նմին, Հայր ողորմութեան:
 Ամէն:

[ԽԸ]

ՎԵՐՍԻՆ ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵՄՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՅ ԲԱՆԻ Ի ԽՈՐՈՅ ՄՐՏԻՑ ԽԱՒՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ

Ա

Բարձրեալ, հզաւր, անսկիզբն, անեղ, անբովանդակելի,
 Աննիրհելի ակնդ նկատող, ծնող անքնին փառաց միածնիդ,
 Իրաւացուսցե՛ս զիմս ողորմութիւն հերքեցելոյս ընդունելութեան՝
 Առ երկնայինս եւ առ երկրաւորս:
 Տաւնեա՛ գկեալս կորուսելոյս վերնականացն պարերգութեամբ,
 Աւետարանեա՛ բանիւդ աւրհնութեան զկենդանութիւն իմ մահացելոյս,
 Զբարեբաստութիւն կամացդ յայտնեա՛, գովեալ, բոլորից գոյից եղելոց,

Ստացի՞ր անուն քեզ անձառ, եւ ինձ՝ թշուառիս՝ նորոգ փրկութիւն,
 Զվճիո հոգւոյս մահու ջրեսցե՞ս կայլակաւք արեան Որդւոյդ սիրելոյ,
 Կորուսցե՞ս զգիր մուրհակի մեղուցելոյս ամբաստանութեան
 Վստահութիւն փրկութեան բարեաց արեամբ Քրիստոսի քո նկարեսցե՞ս,
 Յո՞յց զսքանչելիս քո բարեգթութեանդ ի ճաշ հարսանեաց քում հարազատի:
 Մի՛ փակեսցես դիմելոյս առ քեզ զառագաստ սրահի կենացդ յարկի,
 Մի՛ տրոհեսցես ի բազմականացդ եւ ի բարեացդ քո զրկեսցես,
 Մի՛ պահեսցես ի գանձարանիդ զնիւթեալ իմ պարտուցս անաւրէնութիւն,
 Մի՛ կնքեսցես ի քսակ բարեացդ զզազրութեանց իմոց գարշութիւն,
 Մի՛ երկարս ինձ զվէր մեղացս ի յախտալից մարմնիս ծածկեսցես,
 Մի՛ զիտութիւն նեխութեան ցաւոցս նձ տնկակից մահու մնացուացես,
 Այլ բա՛րձ բանիւ որյու ողորմութեան զժանտութիւնն ապականարար,
 Որպէս զի զատեալ ի հիւծմանց ախտից՝ առողջութեանն պատրաստեցայց:
 Հնարաւորեա՛, գթութեանցդ Հայր, մեծ խոցուածոյս զաւրեղ սպեղանիս,
 Կարեւոր կործանմանս՝ բարի այցելութիւնս,
 Զի քո եմ, Տէր ոգեսէր:
 Թէ եւ առ մի նուագ մեղիցեմ,
 Բայց ոչ գրեցայց համայն մեղուցեալ,
 Տուիչ կենաց իմոց բարերար,
 Ի չնորհ պարգեւաց քոց ապաւինեալ,
 Զի ճանաչելդ զքեզ բովանդակ արդարութիւն է,
 Եւ դիտել զզաւրութիւնդ քո՝ արմատ անմահութեան,
 Որպէս եւ կանխաւ իսկ գրեաց իմաստունն.
 Եւ դարձեալ՝ Տիրելդ քո, ասէ, ամենեցուն՝
 Խնայել տայ քեզ յամենայն,
 Եւ դարձեալ՝ Մաւս է քեզ,
 Յորժամ եւ կամիս՝ կարող գտանել:

Բ

Այս Սողոմոնի յուսոյ աղերսանք իմոյս առեալ տիպ,
 Քանզի ոչ այլ ոք բազմամեղ, որքան զնա ինձ զուգաշաւիդ.
 Երբեմն՝ որդի, ապա՝ ատելի,
 Երբեմն՝ միջնորդ խաղաղութեան Աստուծոյ ժողովրդեանն,
 Եւ յետոյ՝ խարոց որշման բազում խուզութեան,
 Երբեմն՝ աւրէնք կենաց կացեալ,
 Եւ յետոյ՝ մուրհակ մահու հաստատեալ,
 Զերկնաւորին պաշտան ընդունեալ,
 Եւ զաւտարին անուն ծանուցեալ,
 Անպատճառ աւցտող, անկարաւտ զրկող, անսովելի գող,
 Գրգեալ տրտնջող, փափկացեալ փախստական,
 Սեղանանենդ սարտուցեալ, անպատախանի վնասապարտ,
 Քաղցրասնոյց հայհոյիչ, զաւակ հայրատեաց,
 Կտակարանացն մատնիչ, Մովսեսի չարախաւս, մոռացող երախտեացն,
 Իմաստուն սխալական, ամենագէտ յանցաւոր,
 Ամաւթապարտ զղացեալ, տարակուսեալ աշխարող,

Աղաչաւոր կուապաշտեալ, յամբային դարձաւոր,
 Կեղակարծ ընկալեալ, կասկածաւոր հաշտութիւն,
 Յապայս յիշատակ, յերկբայս փրկութիւն,
 Չաւատալի գիւտ, ի մասնէ մնացուած,
 Խարդաւանեալ գերի, կիսակտուր պրծեալ, կամաւոր անձնամատն,
 Տմարդի յոփացեալ, բազմավորէպ հանճարեղ:
 Ի յրնթացս բանից երկեակ որոշմանց՝
 Ամենայն ուրեք բանս արկեալ ողբոց եւ ձաղանաց,
 Մեծ պարսաւ եւ փոքր գովիստ՝
 Իբր ի վերայ ինքնագրաւ կորստականի,
 Երգիծանութիւն խառնեալ ընդ աշխար.
 Բան նորա՝ թելադիր բարգաւաճութեան ամենայն հասակի,
 Եւ խոտորումն նորին՝ ի շրթունս բնաւից
 Թառանչ թախծութեան ողորմելիս իմն ազգեալ:

Գ

Զարմանամ, վհատիմ՝ տարակուսեալ ապշութեամբ,
 Զի թէ նա այնքան գթեաց, ինձ զի՞նչ պատահեսցէ.
 Զիա՞րդ անկաւ ամբարձեալն,
 Զիա՞րդ սասանեցաւ հաստատեալն,
 Զիա՞րդ կործանեցաւ կառուցեալն,
 Ի՞բր աւտարացաւ ծանուցեալն,
 Զիա՞րդ զակատեցաւ զաւակն ընտրութեան,
 Զիա՞րդ սրացաւ մերձաւորն,
 Զիա՞րդ աղաւտացաւ փայլեցեալն,
 Զիա՞րդ պատանդեցաւ ազատեալն,
 Զիա՞րդ անաւրինեցաւ ուսուցիչն,
 Զիա՞րդ նուալեցաւ հոչակեալն,
 Զիա՞րդ անարգեցաւ փառաւորն,
 Զիա՞րդ փոքրկացաւ մեծատունն,
 Զիա՞րդ ամբարչտեցաւ բարեպաշտն,
 Զիա՞րդ ամբարհաւաճեցաւ ընտրողն,
 Զիա՞րդ ունայնացաւ պատարունն,
 Զիա՞րդ կտրեաց զուխտն, որ ընդ բարձրելոյն:
 Պատկառեմ ասել, թէ՝ եւ ընդ սանդարամետականին կապեցաւ.
 Զի՞ կայր նորա եւ կոոց,
 Ուստի՞ սէրն ընդ պատկերաց,
 Վասն է՞ր կամքն ընդ խտրանաց:
 Զիա՞րդ ոչ յիշեցաւ յանդիմանութիւնն Սամուելի առ Սաւուղ եղեալ.
 Հմայք, ասէ, մեղք են, եւ ցաւս եւ աշխատութիւն ածէ թերափ ի վերայ:
 Զիա՞րդ ոչ հայրենի յանդիմանութիւնն.
 Կուռք, ասէ, հեթանոսաց դեւք եւ անշունչք են,-
 Եւ նման նոցա լիցին պաշտաւնեայք նոցա:
 Տէր միայն ածէր զնոսա,
 Մովսէս նախագրեալ յառաջաձայն ձաղանաւք սաստիկս իմն ամբաստանէ.

Ոչ էր ընդ նոսա, ասէ, աստուածս աւտարոտիս,-
Զոր ոչ ճանաչէին հարք նոցա:

Դ

Ո՞ւր է մահամատոյց այլազնեայ արձանն Փագովրայ,
Ո՞ւր՝ տգեղն եւ անպանծալին սիդոնացւոց իգական ամենանզով ձուլածոյն,
Ո՞ւր՝ կանացի կերպին անդրելին խայտառակութիւն զազիր տեսակին,
Որով ամաւթոյ մարդարէքն զանասնաւրէն դիմեցումն անխտրաբար
Յանուն չարութեան անժութկալ դիւին՝ անաստուածաբար ձաւնեալ մոլէին:
Տարաւ զէութիւն բարեբաստութեանն,
Որ զնախնին որսաց ի կորուստ,
Յաղթեաց մեծութիւնն իմաստիցն առաւելութեան,
Գերեաց գոռոզութիւնն, յիմարեցոյց փափկութիւնն,
Վանեաց արծաթն ծառայեցուցիչ,
Յոդի դատեցաւ զայրն տաւնելի հին զէնն կործանողին,
Ի գրկացն Աստուծոյ հանեալ՝ ի յոտս ստամբակին գթեցոյց,
Մեռոյց մեղկութիւնն, թմբրեցոյց ծուլութիւնն,
Արբեցոյց շուայտութիւնն:
Ո՞վ դիւրապատիր մարմին երկրածին,
Որո՞վք ձայնարկութեամբք զքեզ աւաղեցից,
Քանզի ոչ տիրապէս առ նա հանդիպի ընդդիմաբանութիւնս,
Այլ ամենից սիսալողաց՝ կամաւ վրիպելոց,
Վասն զի նովաւ է իմանալի,
Թէ անիրաւ է պարծել յիմաստս մարմնոյ,
Եթէ ոչ Աստուծով դատեալ ընտրեսցի:
Որ զի թէ առ այս պայմանի յիմար ոք իցէ
Եւ ի հաստչին կամս յուսացի,
Ոչ եւս ի նորայոց անտի ինչ կրեսցէ:

Ե

Այլ քանզի սաստիկս եւ քստմնելիս ունի Սողոմոն
Զդարձին իւրոյ յիշատակարան՝ ինքնապարսաւն կշտամբութեամբ,
Իբր մեռեալ իսկապէս համայն աշխարհիս անձնասիրութեան,
Զոր եթէ զիսկն ոք նկատեսցէ, Ունայնութեամբքն է իմանալի,
Այլ եւ ի մատեանս քահանայիցն եւ ի դիրս Աքիայ Սիլոնացւոյ,
Յորում զիոյթն իւրում ընթացիցն արտասուելիս իմն յեղանակէ.
Զուր ջան, անաւգուտ վաստակ,
Անմիտ հետեւումն, անշահ արշաւանք,
Անկայուն երկք, աւտարին իմաստք,
Ոչնչից հոլովք, բամբասելի բերք,
Անյարմար վարկածք, սնոտի սերմանիք,
Աւազափուլ շինուածք, ապականացու ստացուածք,
Քամահանաց տաժանմունք, ինքնամարտ կոիւ,
Ընդ ոգւոյ իւրում դատ,

Հնդունայնաթոպ քիրտն, վնասակար փափագ,
 Կորստական շաւիդ, վրիպակ ճանապարհ,
 Կործանական կրթութիւնք, մոլորապատիր վարժութիւնք,
 Հանապազասխալ տեսութիւն, ակնայայրատ պչրութիւն,
 Պոռնկակերտ կերպարան, ախտաբորբոք նիւթ,
 Դժնէատեսիլ գոյն, յոգնատիսուր գեղ,
 Ցոլովամեղձ ծուխ, շոգի ցնդելի,
 Վաճառ մերձ ի յառ, տաղաւար քակտելի,
 Հնդվայր աղաղակ, անպատճառաւոր ծաղր,
 Արհամմարհելի ասպարէզ, անձնավաճառ գիր,
 Սատակչական ելք, անաստուած մտածմունք,
 Ստայաւդ ճառ, զայրացուցանող զրոյց,
 Եպերանաց խծբիծք, խելագարութեան ինդիր,
 Ամաւթանաց ցոյցք, խայտառականաց յայտնութիւնք,
 Առակ ապառնեացն, ապաշաւանաց գործ,
 Լմպահկանաց պատմութիւն, հեղգացելոց աւրինակ,
 Խորխորատ ծածուկ, որս խաւարային,
 Մահագուշակ վիհ, անյատակելի անդունդք,
 Ուղեկցութիւն սպանողաց, յիմարութեան բարբաջմունք,
 Դարանակալաց վայր, խարխուլ յարկ,
 Շինուած սասանեալ, կամուրջ խախտեցեալ,
 Երեւոյթ փախչելի, խաբող շողոքորթ, անոպայ մատնիչ,
 Հնդդէմ բարձրելոյն հակառակութիւն:
 Զայս ամենայն մասունս բանից խոստովանական կանոնադրութիւն
 ի սիրտս բնաւից նախասերմանեաց ժողովողս՝
 Կանոնադիր դարձելոց զղջման,
 Որպէս զի մի՝ պարծեսցի ոք ի մարդկանէ՝
 Բամբասաւորաւք զինուորեալ նետիւք
 Զանձն եւ զընկերն խոցոտելով,
 Քանզի կռապարիշտ է քողով ծածկեալն,
 Որ զկերպարանսն միայն ունի
 Եւ զոչ ախորժելիս ստեղծիչն կատարէ:

Զ

Եւ արդ, նա, որ ոչ այնքան մեղաւ, որքան զղջացաւ,
 Մի՛ խսպառ պախարակեսցի, այլ յիշեսցի այրն այն ի բարի՝
 իբրեւ զհիմն յուսադրութեան ի տէրունի ոտսն դիմելոց,
 Ցորժամ հոգւովն էջ յայցելութիւն աստուածութեամբն անբաժանելեաւ՝
 Կենազործել զանդ խոստովանեալսն,
 Զոր մեռեալքն ահա կենդանեացս անտարակոյս բերին աւետիս:
 Հնդ որում մաղթեալ իմ պարտաւորի՝ իմաստութեանն ոչ ժամանելոյ,
 ի մեղանացն մասն կարգեալ, բարեբանեալ մեծիդ պաղատիմ.
 Լի՛ց զնուազդ իմ բանագրութիւն ի յերջանկին հանճարեղութիւն:
 Նիւթեսցի՛ն ներկայիս հայցմունք ի բարգաւաճին յարգաւորութիւն՝
 ի գերաշխարան արքային աղերս,

Այցելութիւն խնդրո՞ցս դիցի քո ընտրեցեալ վեհ արքայորդւոյն,
 Զոր միածնիդ աւրինակեցեր:
 Յարեան կցորդութենէ զքո փառակիցդ ճաշակեցաք.
 Տո՞ւր փրկութիւն քոյոյ ծառային, ամենահնար, զաւրեղ, ահաւոր,
 ի ստեղծողիդ փառս աճեցուցեալ
 Զանքաւելի մեղացն ջնջումն:
 Յիշատակաւ խորհրդոց բարեաց՝ ընդ ողորմեա՛լսն նորոգեսցես,
 Որ ամենահամ, ախորժաճաշակ, բազմապաճոյն առակագրութեամբ
 Զաստուածութիւնդ քո քարոզեալ ի մատեան լուսազարդ կտակի,
 Եկեղեցւոյ ընծայեաց հետս բարութեան՝
 Խոստովանութեամբ մատչել առ քեզ, Հայր:
 Քանզի ոչ հեռի յողորմութենէ առ այս ցոյց բանի է իմանալի,
 Թէ անյուսութեանն կաթուած չչը անկեալ ի յեռանդն սրտին ըղձից,
 Որ զճեպ զղմանն փոքր ինչ կասեաց:

Է

Արդ, ի յուշ բերեալ զոր ի քեզ անճառելի բարեմասնութիւնք՝
 Զգթութի՛ւն քո ողջունեսցես,
 Որով զկոչկոճեալն ի բազում դարուց բամբասանաց քարաձդութեամբ՝
 Երանութեա՛ն վերարժանացոն,
 Որ յոգնահոսան արտասուաց ելիւք
 Զմէջ յատակի յարկին հեղեղեալ ապարանիցն իւր խրախճանութեան՝
 Սաստկակսկիծն ապաշաւանաւք,
 Հաւրն կրիցն գերազանցեաց՝ ողորմելի ոգւոյն հեծութեամբ:
 Զոր ի յաչաց Բանիդ քո արտաւար,
 Առ որ մերովս ի յիւրն ախտակրեաց,
 Երկայնամիտդ ներողութեամբ միացուցեալ խառնեսցե՛ս, գթած,
 Եւ զանյարմարն առ նա կարծեցեալ զսաղմոսին բարեբանութիւն,
 ի փառս էակցի Որդւոյդ կնքելով,
 Նովա՛ւ կեցուացես զնա քաղցրութեամբ ընդ աղքատս ժողովրդոց:
 Զայս պուետիկոս ոմն բարեշնորհ արդահատէր ընդ Սողոմոնի՝
 Ամենայնիւ վարձս վարկուցեալ համակցորդ զուգաձայնութեամբ,
 Իբր կենդանեաւք նովաւ ընդ նմին վասն նորին աղերսել առ քեզ,
 Զոր յաւելուած կարգիդ տնտեսէ:
 Քանզի եւ Աւստացւոյն, ի նմանէ ստեղծեալն
 Բազմահրաշաւորն մարգարէաճառն պատմագրութիւն,
 Աստուածութեանն արդարացուցիչ զՍողոմոն ողորմեալ կարգէ,
 Որ զի անպարսաւ է աղաւթելն, քան չարաբանելն վասն նորին:

Ը

Զոր եւ ես մաղթեմ մեծ վստահութեամբ,
 Նմանակից այսր հեծութեան,
 Եւ զիմս ընդ նմին ընծայել գոչումն.
 Զի թէ կորուացես զմենդ՝ դատեալ ըստ գործոց,

Ոչ պակասին փառք քո, զի իրաւամբք քո ճանաչիս,
 իսկ եթէ գտցես, այնքան բարձրանաս,
 Որքան մեծութեանդ քում վայել է,
 Քանզի յաւէտ աւրհնաբանելի ես դու երկրորդաւս՝ ողորմածութեամբ,
 Քան նախահրաման սաստկութեամբն:
 Դարձի՛ր, Տէր, դարձի՛ր քաղցրութեամբ ի խնամս գթութեան՝
 Զրի եւ ամէնառատ պարզեւաւք սիրոյ մխիթարել յաւէտ զարտմեալքս
 Համաշաւիդ տագնապաւ տապոյ տոչորման անբժշկականի,
 Զեռն եղեալ փրկութեան՝ նորոգեսե՞ս վերստին՝
 Քաւեալ եւ պատսպարեալ ի մեղսակործան խորտակմանէ:
 Եւ քեզ միայնոյ՝ սկզբանդ եւ անսկզբանդ,
 Ընդ սկզբանդ եւ սկզբնաւորիդ սկզբանց,
 Սուրբ Երրորդութեանդ եւ միում աստուածութեանդ
 Փառք եւ իշխանութիւն յաւիտեանս:
 Ամէն:

[ԽԹ]

ՎԵՐՍԻՆ ՅԱԻԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵՄՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՅ ԲԱՆԻ Ի ԽՈՐՈՅ ՍՐՏԻՑ ԽԱԻՍՔ ՀՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ

Ա

Եւ արդ, մի՛ տիրեսցեն անաւրէնութիւնք՝
 Քում պատկերիս կայսերականի արքայութեանդ վերնում,
 Աստուած բոլորից լուսոյ,
 Մի՛ կապտեսցէ գոռոզն ապստամբ զզարդ փչմանդ շնորհի
 ի քո ստեղծեալս կերպէ,
 Մի՛ թագաւորեսցէ մեղքն խափանեալ՝ մարմնոյս մահացուի՝
 Առ ի գրաւել զիս ի նոյն:
 Զիք իմ թագաւոր առ իշխել շնչոյս, բաց ի քէն, Քրիստոս,
 Որ անընաղատ հնազանդեցուցանես լծոյն քաղցրութեան,
 Որ բաւնաս զկարիս մեղաց ամենակարդ բանիւ,
 Որ արեամբդ քո ստացար եւ մարմնովդ կերակրեցեր,
 Որ կարգեալ սահմանեցեր ուխտ կենաց անփոխադրելի,
 Որ յոդի քո կնքեալ կցորդ քեզ գրելով՝
 Հաւը քում մատուցեր ժառանգակցապէս,
 Որ յանուն զենման միշտ յիշատակաւ քո չարչարանաց՝
 Առ նոյն բարերար աղաւթել համարձակեցեր,
 Ստեղծիչ ամենից եւ կեանք:
 Դու ես Աստուած ամենայն հոգւոց,
 Որ մեծացուցեր զայս տուրս շնորհաց, քան զամենայն գործոց քոց զհրաշս,
 Ո՛չ զերկինս իւրովքն զարդուք եւ հրեշտակացն պայծառութեամբք,
 Ո՛չ զերկիրս եւ զմարդկութիւնս եւ որ առ նոսա են զարմանութիւնք,
 Ո՛չ զսահման լայնութեան ծովու եւ որ ի նմա են եղելութիւնք,

Ո՞չ զանդունդս աղխիւքն հանդերձ եւ որ ի նմա են անբաւութիւնք,-
 Ո՞չ բարձրացար յաւրինմամբ այսքանեաւք վեհիւք, որչափ առ իմս
 կարեկցութիւն,
 Յասելն քո, սուրբ մարգարէիւն, քաղցրութեանց յուսոյ բարութիւն.
 Ո՞վ է Աստուած իբրեւ զիս կարող՝
 Թողուլ միշտ զմեղս եւ ջնջել զանաւրէնութիւնս:
 Ահա արդ խնկեալ են բանք քո, ողորմած, եւ խոստովանեալ՝
 բարերարութիւնք,
 Փառաւորեալ՝ խորք խորհրդոցդ, եւ երկրպագեալ՝ զեղմունք շնորհացդ:

Բ

Արդարեւ, ոչ ոք բաւէ յէիցս թարգմանել խաւսիւք նիւթական լեզուի
 ի մասանց այտի քումդ գթութեանց, զոր առ իս ցուցեր, յաւրինիչ,
 Քանզի եւ մեծ իսկ է զաւրութիւն զհնացեալն անդրէն նորոգել՝
 Հստ առաջնումն պայծառութեան, քան յանգոյից ստեղծագործել:
 Եւ զի ոչ է քո տկարութիւն, որ զաւրութիւնդ ես ամենայնի,
 Առ որ բան քո միայն ազդեալ՝ զլրութիւն գործոցն գլխաւորէ,
 Ահա յարիցե՛ս փառաւոր լինել, բարեգործ,
 ի ստացուածս այս կրկին անյօսալի փրկութեանս,
 Զի իրաւամբք ուխտի բարձրացցի՛, հաստատուն եղեալ մեծապէս,
 Աւրհնաբան աւետեաց քոց ձայն՝ ի քաւելոյդ շնորհ ծանուցեալ,
 Ողորմութեան լուսովդ ուղերձեալ,
 Քան ի ճանապարհ ստեղծանելոյն:
 Զի առ մինն արարիչ միայն ճանաչիս,
 Իսկ առ միւսն առաջնով կոչմամբն՝ եւ երախտաւոր,
 Հնդ կերպացուցելոյն՝ եւ քաւիչ,
 Հնդ նորոգելոյն՝ եւ բարերար,
 Հնդ հաստելոյն՝ եւ ողորմած,
 Հնդ կազմելոյն՝ եւ հնարաւոր,
 Հնդ յաւրինելոյն՝ եւ հեզ,
 Հնդ նկարագրելոյն՝ ամենազաւր,
 Հնդ առաջնորդելոյն՝ եւ լոյս,
 Հնդ տածելոյն՝ հովիւ,
 Հնդ դարմանելոյն՝ խնամիչ,
 Հնդ ողջ պահելոյն՝ բժիշկ,
 Հնդ ձեռնկալութեանն՝ զաւրավար,
 Հնդ անպարտութեանն՝ թագաւոր,
 Հնդ արարչութեանն՝ քաղցր,
 Հնդ ամենատուր պարզեւացն՝ առատ,
 Հնդ միշտ անսալոյն՝ ներող,
 Հնդ ոչ բարկանալոյն՝ անոխակալ,
 Հնդ կարեացս վշտակցելոյ՝ ծածկագէս,
 Հնդ յանձանձելոյ գթոցն՝ ապաւէն,
 Հնդ գերունակ գորովոյն՝ Աստուած,
 Հնդ անսպառ բարութեանն՝ աւրհնեալ յամենայնի:

գ

Արդ, որպէս ստեղծեր, մինչ ոչն իսկ էի,
Եւ ծանուցար ինձ գոյացուցիչ,
Եւ այժմ զհոգի մաղթողիս մարմնոյս տաղաւարաւ
Յարդարեա՝ անդրէն վերստին յանարատութիւն
Մաքուր սրբութեան նախնի լինելութեանն,
Զի բազմացի՛, առաւել աճեցուն եղեալ, յաճախ տուչութիւն
Անսահմանելի քոյդ սքանչելեաց նորոգ ներկայիս,
Քան զանցելոց հնոցն ստուերականաց:
Եւ ընդ ճառելոյս զթիւս մեղացս,
Որքան մտացս թեւս ընթանայ զանբերելիսն յիշատակել,
Արդարացայց յանուն քո, հզաւր:
Եւ ի պատմելս ինձէն զանձին իմոյ բիծ,
Եւ դու թողցե՛ս զամբարշտութիւն բազում մեղանաց խոստովանելոյս,
Հզաւր, ծածկատես, ամենափրկիչ,
Զի մի՛ ծայրագոյն լրութեամբ աւետեացս
Դարձեալ նախնումն կարաւատացայց՝
Երանելով սազմոսիւն զշնորհաւք փրկեալսն մկրտութեամբն:
Եւ փշովք մեղաց յոգի խոցոտեալ՝
Զեռն քո միեսցի՛ յիս առաւելապէս այժմէն վերստին՝
Ծանրս առնելով զբեռն պարտեացս, քան զքաղցրութիւն պարզեւացդ:
Այլ ազատեա՛ զիս աւրհնաբանեալ Հոգւովդ Սրբով,
Աղաչեմ զքեզ, Տէր ամենայնի, յաւրինաց մեղացն եւ մահու:
Քաւ լիցի, թէ անկցի ընդ տկարութեամբ սահմանաւ
Ճշմարտութեանդ ծագումն՝ իբրեւ զԳրոյն աւրինակ,
Քանզի ուր քաւութիւն է թագաւորեալ, վտարեալ են մեղք,
Եւ ի խրախոյս կենդանի բանիդ՝ ոչ է յուսահատութիւն,
Եւ ամբարձեալ քոյտցդ չնորհաց՝ հալածեալ են պարտիք,
Եւ մերձ գոլով ձեռինդ Աստուծոյ՝ ոչ դոյ անհնարութիւն,
Այլ ամենեւին լուսաւորութիւն, բովանդակապէս զաւրութիւն,
Անպարտելի կարողութիւն:
Քո է փրկութիւն, կենդանութիւն,
Նորոգութիւն, ողորմութիւն, միանդամայն եւ քաղցրութիւն,
Արքայութիւն, անեղծութիւն եւ փառք յաւիտեանս:
Ամէն:

[Ծ]

**ՎԵՐՍԻՆ ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵՄՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ
ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՅ ՄՐՏԻՑ ԽԱՒՍՔ ՀՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Այլ արդ, քանզի որպէս ոչ է առանց Քրիստոսի Աստուծոյ ոգւոց փրկութիւն,
 Եւ ոչ առանց տեսման աչաց՝ առ լոյս զուարձութիւն,
 Եւ կամ առանց արուսեկին նշուլից՝ արեւու Երբէք քաղցրութիւն,
 Այսպէս եւ ոչ առանց խոստովանութեան ծածկութից
 Եւ ստգտանաց անձին՝ քաւութիւն:
 Զի զի՞նչ աւգուտ է քեզ մաքրութիւնդ,
 Եթէ ընդ փարիսեցւոյն դատեսցիս,
 Եւ կամ զի՞նչ վնասեսցեն զիս պարտիքս,
 Եթէ ընդ մաքսաւորին գովեցայց,
 Եւ կամ ո՞ւր ասի պարսաւեալ մարգարէն Յովէլ՝
 Երիցս կրկնելով զանձինն եղկութիւն,
 Եւ կամ զի՞ գուցէ սրբոյն դատաստան՝
 Առ ի յիշատակ աւուրն մեծի,
 Եւ կամ ի՞ր արդեաւք անմաքուր իմասցի շրթամբք Եսայի՝
 Հեռին ի գործոց տանն իսրայելի,
 Եւ կամ զի՞ գուցէ սրբոյն դատաստան՝
 Աստուած պարտաւոր պաշտի աղամեան մարմնովն՝
 Իմոյս կարեկցեալ յանցաւորապէս առ Հայր աղաւթել,
 Եւ կամ յո՞րս թարգմանի առած առակին,
 Թէ՝ Սիրտ իմաստնոյն՝ ի տան սգոյ,
 Եւ սիրտ անմտին՝ ի տան ուրախութեան:
 Զի որ զսխալելն Աղամայ անձին իւրում ոչ գրեսցէ
 Եւ զմեղս ամենից ինքեան ոչ համարեսցի,
 Իբր երջանիկն արքայից՝ զհարցն,-
 Կորոյս զիւրն արդարութիւն՝
 Որպէս անախտակիր գոլ բնութեանս,
 Եւ ոչ բերկրի սիրտ առ զուարթութիւն երեսաց
 Աւետեաւք յուսոյն, ըստ ասացելոյն,
 Եթէ ոչ յառաքելոյն Քրիստոսի ուսեալ՝
 Ամենայնիւ ահա ըստ Աստուծոյ տրտմեսցի:

Բ

Արդ, ըղձալի է ինձ յաւէտ աստանաւր,
 Խրատն հին՝ նորոգ ընկալեալ հոգեւոր հանձարեղին,
 Զոր Տէրն իսկ երկրորդեաց,
 Երթալ նստել ոչ յառաջին բարձին հպարտից
 Ընդ ամբարչտացն նանրախորհուրդ ժողովելոց,
 Ուստի Դաւիթ եւ երեմիա,
 Ուխտիւ կանոնի սահման հաստատեալ, հրաժարեցուցին,-
 Այլ ընդ զղացեալմն սրտիւ, պատկառեալմն մեղաւք
 Եւ ի դատաստանաց մեծին պակուցեալ ահիւ հատուցմանն՝
 Ցետնոցն հաւասարեալ աստէն ի յերկրի կամաւ խոնարհութեան,
 Ուստի բարձրեալն Աստուած պարարեալ բերկրի,
 Որով ընդ նախաղասեալմն ի բազմականսն երանութեան
 Համարձակեցայց թէ՛ ես եւ թէ՛ նա՝ հետեւեալ սովիմք:
 Առ որ գերծեալ ի բամբասանաց բանի մարգարէին,

Որ ի վէսս ոմանս ակնարկի.

**Մի՛ յիս, ասէ, մերձենար. մաքուր եմ, եւ ո՞վ զիս տեսանիցէ,-
Այլ զանկչիոն խոնարհութիւն երջանկին Դաւթի ինձ նպաստ առեալ՝**

Ասել ընդ նմին. Ես իբր զանասուն համարեցայ՝

Հերքեալ ի զգայութենէ, եւ հասին չարիք ինձ շուրջանակի,

Եւ նեխեցան եւ փտեցան վէրք իմ ի յանզգամիս անբժշկութիւն:

Եւ զայլոց ոմանց ընտրելոց ի յԱսորեստանի՝

Զկամաւորն կշտամբութիւն մեղապարտութեան անձանցն անարատից,

Ընդ որս եւ զեզրի մեծի քահանայի զասելն ես ինձէն առեալ բարբառիմ,

Թէ՛ եւ ոչ զերեսս բաւական իցեմ համբառնալ ի վեր առ քեզ Աստուած:

Գ

Արդ, ես՝ ճշգրիտ պատկեր ամենայն երկրի,

Զիմս խառնեալ ընդ նոցին պարտիս

Եւ ի նոցայոցն զառ իս դառնութիւն կրկին առաւելեալ,

Նոքաւք հեծեծեցից,

Թէպէտ եւ չէ ինչ պիտոյ գարշութեան գունոյ

Դարձեալ տղեղութիւն:

Ահա արդ մեղայ,

Զի անմառութեամբ գործեցի զոչ հաճոյսն քո՝

Բազմաւք սխալեալ յանցաւորութեամբք:

Նայեա՝ յիս, գթած,

Որպէս երբեմն յուրացութեանն ըմբռնեալ Պետրոս,

Զի յոյժ ունայնացայ:

Լուսաւորեա՛ ինձ զողորմութեանդ քո ճառագայթ,

Ամենեւին բարերարութիւն,

Զի ընկալեալ զաւրհնութիւն քո, Տէր,

Արդարացայց, կեցից եւ մաքուր եղէց

Յանստեղծիցն քո՝ իմոց լլկողաց:

Չունիմ համարձակութիւն

Զմեղապարտ ձեռինս հաստուած առ քեզ տարածանել,

Մինչեւ մատուցես զաւրհնեալդ քո զաջ՝

Ի նորոգութիւն դատապարտելոյս:

Արդ, յաղթեա՛ վերստին իմում յամառութեան քոյին հեզութեամբդ՝

Առ իս ժամանեալ մարդասիրապէս,

Եւ զամենայնն յամենայնի ամենայնիւ քո կարողութեամբդ

Զառաջին չարիսն, միջնովքն եւ վերջնականաւքն, թո՛ղ ինձ,

Հնարաւոր անհասից Քրիստոս թագաւոր լուսոյն արդարոց:

Դ

Զեմ արժանի յիշել զանուն քո աւրհնեալ,

Զի վնասակար եմ բարեգործիդ մահու հարուածոց՝

Առ կնիքն, առ չնորհն, առ փչումն,

Առ պարգեւն, առ աւանդն, առ ձիրն,

Առ անունն, առ որդեգրութիւնն, առ պատիւն արքայական,
 Առ պատկերն, առ դրոշմն, առ աւծումն,
 Առ ճոխութիւնն, առ համարձակութիւնն, առ ընտանութիւնն,
 Առ կեանսն, առ լոյսն, առ երանութիւնն,
 Առ յոյսն, առ փառսն, առ անխոնարհելի բարձրութիւնն,
 Առ պսակն անկապտելի, առ խոստմունս ծածկեցելոցն,
 Որ քեւ, Տէր Քրիստոս, բազմաւք աւետարանեցաւ
 Ինձ յամառելոյս իժիս եւ քարբիս,
 Ունկնախից եւ լսելափակ անլուր ականջացս,
 Որ միշտ յառաւելութեան քումդ բարութեան,
 Յոգնապատիկ յաւէտ քան զսոյն չարիքն իմ յաճախեալ՝
 Իսպառ կործանեցին, մերժեալ ի կենաց՝ ընդ մահ կապեցին՝
 Ծառայ կարդեալ ապականութեան:

b

Եւ արդ, դու միայն իրաւակշիռ եւ ճշմարտադատ բարերար,
 Աւրհնեալդ ի գթութեան, մեղայ քեզ, անաւրինեցայ, անիրաւեցայ,
 Վասն որոյ եւ եղծայ, զեղծայ, յանցեայ, ամբարշտեցայ
 Եւ ոչ լուայ խոստվանեալ եւ երկրպագեալ գովեալ քո բանիդ:
 Որ դու իսկ երեւեցար անճառելեաւ քո սիրովդ,
 Զոր գրելն իսկ մեծ է, եւ նշանակելն՝ սարսափելի,
 Քեզ արդարութիւն եւ փառք եւ մշտնջենաւոր գովութիւն,
 Եւ ինձ՝ պատկառեցելոյս ի քէն, խնամակալ,
 Քաւութիւն եւ ողորմութիւն եւ բժշկութիւն,
 Աւգնութիւն եւ պահպանութիւն սրտի եւ ոգւոյ,
 Բարեբանեալդ յամենայնի յաւիտեանս:
 Ամէն:

[ՄԱ]

**ՎԵՐՍԻՆ ՑԱԽԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵՄՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ
 ԱՉԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ
 Ի ԽՈՐՈՅ ՍՐՏԻՑ ԽԱԽՄԳ ՀՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

c

Եւ արդ, առ երկրածի՞ն ոք պաղատեցայց այրս մահացու ամենապատիր,
 Եթէ ընդունայն է աղաղակելն,
 Առ մահկանացո՞ւ բանական,
 Եթէ սուտ իցէ փրկութիւնն առ յուսոյն վստահութիւն,
 Առ մա՞րդ ոք եղծական,
 Եթէ ընդ տկարութեան բանին՝ եւ նանիր է զաւրութիւնն,
 Առ իշխա՞նս երկրաւոր գահից,
 Եթէ անցաւոր է ընդ ինքեանս եւ իւրեանցն բարութիւն,

Առ եղբա՞յլը ոք հարազատ,
 Եթէ կարաւտ է կամելոյն առ անձինն անդորրութիւն,
 Առ հա՞յրն իմ երկրասոր,
 Եթէ պակասեալ են խնամականքն ընդ աւուրց նուազութեանն,
 Առ մա՞յրն իմ, որ երկնեաց,
 Եթէ կասեցան գթութիւնքն ընդ նահանջել կենդանութեանն,
 Առ թագաւորութի՞ւնս աշխարհի արդեաւք,
 Որք զմահացուցանելն միշտ արուեստաւորեն, քան զկենագործելն,-
 Այլ առ քեզ, բարերար Աստուած, աւրհնեալ ի բարձունս,
 Որ կենդանի ես եւ զկենդանութիւն տաս ամենայնի,
 Որ եւ յետ վախճանին զաւրես անեղծապէս նորոգել:

Բ

Որ եթէ փախնումք ի քէն՝ դու զկնի ընթանաս,
 Եթէ տկարանամք՝ զաւրացուցանես,
 Եթէ վրիպիմք՝ շաւիդ դիւրութեան ուղղես,
 Եթէ պատկառեմք՝ քաջալերես,
 Եթէ ախտանամք յանձն եւ ի մարմին՝ բժշկես,
 Եթէ գարշանամք մեղաւք՝ մաքրես,
 Եթէ ստեմք՝ քո ճշմարտութեամբդ արդարացուցանես,
 Եթէ յանդունուն ներքինս սուզեալ գլորիցիմք՝ յերկինս ցուցանես,
 Եթէ ի կամաց մերոց ոչ դառնամք՝ դու դարձուցանես,
 Եթէ մեղանչեմք՝ ողբաս,
 Եթէ արդարանամք՝ ժպտիս,
 Եթէ աւտարանամք՝ սպաս,
 Եթէ մերձենամք՝ տաւնես,
 Եթէ տամք՝ ընդունիս,
 Եթէ յամրանամք՝ երկայնամտես,
 Եթէ մեք ժխտեմք՝ դու առատապէս շնորհեալ ընձեռես,
 Եթէ լքանիմք՝ տրտմիս,
 Եթէ արիանամք՝ ինդաս:

Գ

Որպէս հարիւրորդ երկրորդ սաղմոսն աւրհնաբան, հրաշաւորական
 Զվատելոյս զաիրտ սփոփի
 Եւ մեծ յոյս կենաց աւետարանէ՝ առ փրկութեանն հանդէս,
 Որ յաղթականն է դիւաց եւ տարակոյմ՝ բանսարկուին,
 Որ իբր զիսաչին տէրունի նշան բարեբախտ, պանծալի, սքանչելափառ,
 Անխոնարհելի՝ բարձրութեամբ լուսոյ
 Եւ անպարտելի՝ վերնոյն զաւրութեամք,
 Կանգնեալ է ախոյեան անվանական
 Եւ անշարժական ամենայնիւ յաւիտենական՝
 Հնդդէմ անբարի բարուց բռնութեանն թելիարայ,
 Որ ունի յինքեան զանձս հոգեւոր աւգտից գիտողաց մտաց՝

Հնծայեալս զպարտումն մահու եւ զլուծումն մեղաց,
 Եւ յոյսս կրկինս յերկուս յաւիտեանս,
 Եւ զնորոգումն խոստման անեղծութեան արդարոցն,
 Կանոնս բարեհրաւէրս եւ կենդանատուրս, գրեալս հոգւովն Աստուծոյ,
 Որպէս ամենայն իսկ երգ սաղմոսացն,
 Մաքուր սրտից է տեսանելի,
 Կտակ կենաց՝ մարդկան նկարեալ:

Դ

Զի թէ ի նախնումն տկար կերպարանն
 Զայս աւետիս եւ վստահութիւն ընդգոգեալ ունէր՝
 Կործանման մահու նախաժաման մեծ աւետագիր
 Եւ կեանս երկնակրաւնս, վերնակենցաղս, միշտ անճառելիս,
 Եւ այն՝ ջնջական գիրն եւ յեղանակաւոր աւրինակն,
 Եւ պաշտաւնն՝ դատապարտիչ վհատութեան յանցաւորացն,
 Եւ խափանելի՝ կտակն երկրային,
 Եւ տկար՝ հաշտարարութիւն միջնորդացն,
 Եւ թերութիւն՝ բանից մաղթողացն:
 Որ զի թէ Մանասէի փրկութիւնն խոստովանելի է անդուստ վկայեալ՝
 Ցետ այնքանեաց մեղանաց անբժշկականաց,
 Որ արեամբն արդարոց ելից
 Զնուիրեալն մեծի թագաւորին հրաշանուն քաղաք հայրենի,
 Հստ մարգարէագիր անսուտ պատմութեանն,
 Որ եւ զմեծն իսկ տեսանողաց՝
 Բազմերախտիս ձեռնկալութեան խնամողաւրէնն պաշտպանութենան,
 Նախնակերտ յարկին տեսչութեան, մանկավարժ ինքեան եւ նախնի,
 Մեքենայիւ մահու սղոցեաց,
 Ի յերկուս մասունս խզեալ՝ դժնդակ տանջանաւք մաշեաց,
 Իբր խորհրդով ապստամբութեան՝ զյուսոյն փրկանակ կտրեալ:
 Առ որով զչար յաւելուածն մոլեգնական՝
 Զքրէական վերնամարտութիւնն ի բարձրեալն յանդդնութիւն,
 Քանզի ոչ պատկառեաց երբէք
 Զստեղծողին պատիւ եւ զանուն յիւրաբնակ խորանէն մերժել,
 Հալածեալ զԱստուծոյ հոգին՝
 Բելիարայ զանձն դաւանեաց:
 Քանզի զնոյն տաճար տիրական՝
 Խնկարկութեան հաստողին սահման,
 Հոչակաւորն երկրի տեսարան,
 Զսարսափելին ազանց սրբարան,
 Ուր տեսիլք հրեշտակականք եւ աստուածային հրաման յաղթողականք
 Լուսաւորապէս յայտնութեամբ ազդեալ երեւէին,
 Զայն վայր երկնանման, ահաւոր, սքանչելատես,
 Քեւանայ ումեմն քառաղիմակի նախանձարկու պատկերի
 Աւերածոյն անապատի պաշտաւնատեղ գարշելի
 Եւ դիւանենձեր զոհարան պատրաստեալ կազմեաց,

Զրկեալ զարքայն երկնաւոր ի յարքայականն կայից,
 Զամենահարուստն՝ ունայն ի ստացուածոց իւրոց,
 Զտանուտէրն՝ անհանգիստ եւ թափառական տատանեալ,
 Բէեղզեբուղայ ձեղուն նկարեալ,
 Եւ զանունն ահեղ վտարանդի արարեալ,
 Գերի տարեալ զաւանդ գովելոյն,
 Ողբալի զողորմածին մասն նուազեցուցեալ,
 Աղուեսուն փոքու ապարանք զսրահն լուսոյ կարգեալ,
 Եւ բնաւից ունողին եւ ոչ գլխոյն տաղաւար յիւրայոցն եղեալ,
 Հատեալ զցանկ հզաւրին՝ բախտից հմայից
 Զսեղանն մեծախորհուրդ արեանն սրսկման երեւեցուցեալ,
 Լայնեալ հետս բազումս ընթացելոց ի գայթակղութիւն
 Հովիւ կորստեան հաւտին սատակման՝
 Մոլորութեան բուռն վարդապետ,
 Եւ այն՝ գիտութեամբ կրաւնիցն աւրինաց,
 Հայր ունելով զմեծն Եղեկիա՝ զնմանակիցն Դաւթի:

b

Այնքան ստացեալ գտմունս չարեաց, որ եւ զԱստուծոյ պատիւն,
 Որ զարքայութեանն փառս ընծայեաց նմա, հայհոյեալ եւ թշնամանեալ
 Եւ զաղաւթկերացն բազմութիւն սուսերաւ մահու խողխողեալ,
 Ընտանի դաւաճան, մերձաւոր վատնիչ,
 Հարազատ սատակիչ, կցորդակից սպանող:
 Առ Աստուած ոչ գոյր դառնալ, զի ուրացեալ էր զնա,
 ԶԱբրահամ ոչ էր յիշել, զի խորթացեալ էր ի նմանէ,
 Իսահակաւ ոչ էր աղաւթել, զի նզովեալ էր ի նմանէ,
 Խորայելիւ ոչ էր պարծել,
 Զի տարագիր էր անուան կոչմանն մեծախորհուրդն շնորհի,
 Զդաւթեան երգ ոչ էր նուագել, զի կշտամբիչ էր նորին,
 Ի քաւարանն ոչ էր մերձենալ, զի պղծեալ էր զնա,
 Ի տապանակն աստուածագիծ ոչ էր ապաւինել,
 Զի ընդ գարշութեան ձուլածուին էր փոխանակեալ,
 Առ Մովսէս ոչ էր կարդալ, զի անքաւելի էր պարտիքն, որ առ նա,
 Առ Ահարոն ոչ գոյր աղաշել, զի վնասապարտ էր առ նա,
 Առ մերձաւոր մարգարէիցն գունդ ոչ էր դիմել, զի սպանող էր նոցա:
 Եւ նորա քաւութիւն մեղաց
 Եւ արքայութիւն թագաւորութեան
 Վերստին պարգեւեալ տուաւ,
 Զի քեզ, բարերար, բազմացուացես եւ կարգեսցես
 Զգովեստս անճառս եւ անլոելիս
 Ի յազդս տոհմից եւ ի դարս ժամանակաց,
 Եւ զդուռն յուսոյն մտից անփակելի պահեսցես՝
 Ի փառս քոյդ բարձրութեան
 Եւ ի փրկութիւն դատապարտելոյս,
 Անմահութեանց պարգեւաց տուիչ Քրիստոս,

Գովեալ յաւիտեանս:
Ամէն:

[ԾԲ]

**ՎԵՐՍԻՆ ՅԱԽԵԼՈՒԱՄ ԿՐԿԻՆ ՀԵՄՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ
ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՅ ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՅ ՍՐՏԻՑ ԽԱԽՄՔ ՀՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Աւրհնեալ տիրաբար ի քումդ էութեան,
Անսահմանելի եւ անփոխաղրելի, իսկապէս բարի, պաշտաւն խնկելի
եւ երջանկութիւն խոստովանելի ամենայն երկրի,
Երկայն յուսոյ ամենապատրաստ տեսութիւն, գթած, ողորմած,
Որ ոչ պահես ոիսս բազմութեան ամաց մեղանաց՝ քթթել մի ական,
Որ հրաշաւորս, զարմանալիս, գեր քան զամենայն ազինս նախնեացն,
Անսահման առաւելութեամբ կրկին ընդ միոյ հաճեցար հեղու
Զողորմութեան վերնահոս վտակս ամենախնկաւորս՝
ի շնորհաբաշխութեանս նորումս:
Եւ զանդուստ զմուտս լուսարանի պատուհանին անձկութեան
Նշողիցն աղաւտականաց չափով դիտութեանցն, ըստ Սողոմոնի,
Եւ իւր իսկ նմին եւ ինձ ընդ նորին
Բացեր, ընդարձակեցեր թշուառացելումս զառագաստն անջրպետարան
Ելիցն ողորմութեան ձրի պարզեւացն աստուածականաց:
Զոր ընդ մէջ իմն մասնաւորաւք աւետաւոր յիշատակաց
Եւ ի հնումն զայսր տպաւորութիւն աւրինակաւ նկարագրեր՝
Զ»Դարձարուքն առ իս, եւ ես դառնամ առ ձեզ,
Եւ՝ Յորժամ դարձցիս եւ հառաչեսցես, յայնժամ կեցցես:

Բ

Նա զի եւ զաղամդջին սեւութիւն գունոյն
Փոխարկել ի ձեան պայծառութիւն,
Եւ զարանցն արեամբ ներկելոցն՝
Յեղանակել ի պատահումն գեղման,
Հստ Եսայեայ եւ Զաքարիայ,
Եւ ի մէջ բարկութեանն՝ դարձեալ զոյտ զողորմութիւն,
Քանզի անապատանալ քաղաքացն իսրայելի եւ դարձեալ բնակիլ,
Եւ ճանապարհացն ամայի լինել ի չգոյէ մարդկան եւ անդրէն հետեւիլ,
Եւ լքանիլ ի սովոյն ոգւով եւ դարձեալ զաւրանալ ձեռամբ,
Եւ գնալ Աստուծոյ ի տեղի իւր զայրացմամբ եւ դառնալ ողորմութեամբ,
Հստ ներողութեան՝ զելսն եւ ի մէջ սաստիցն սպառնալեացն՝ կրկին
պաշտպանութիւն,
Եւ ի սրտին խռովութեան՝ յուզումն խնամոց գթութեան:

գ

Այս մարգարէիցն ձայն խնկելի,
Որ զաւրհնեալդ քո դալստեան
Զազատարարդ հրաման կանխաւ ազդէին,
Եւ զոր չէ բանիւ նիւթեղէն լեզուի
Ընդ թիւ արկանել վասն անբաւութեան,
Փոքունք են եւ նուազունք
Աւրինակք եւ նմանութիւնք հինք եւ ժամանակաւորք
Առ աւետեացդ քո յայտնութիւն
Եւ խաչիդ փրկագործութիւն:
Որ յամենայն վայրի կառուցեր
Զխորանն վկայութեան արեան քո ուխտի,
Որ մեծաբարբառ միշտ աղաղակէ,
Քան գդատակնիք մահուն Հաբելի,
Զյաղթանակ բարեաց գումդ հանդիսի,
Կեանս կրկինս եւ անմահականս՝
Շնորհաց, մկրտութեան, յարութեան, նորոգութեան՝
Առ քեզ ընտանութեան, ընդ Հոգւոյտ Սրբոյ միութեան,
Քաւութեան, ազատութեան, լուսաւորութեան,
Մշտնջենաւոր մաքրութեան, իսկապէս երանութեան,
Ընդ վերնայնոցն կցորդութեան, անկապուտ փառաց,
Ի շրթունս մեր ձայնիւ բարձրելոյն
Հաշտեցուցիչ բանից աղաչանք:
Եւ զոր ահաւորն է ասել, կարգեմ աստանաւր,
Ցիշտակ եղեալ մեծիդ երախտեաց՝
Աստուած իսկ լինել ընտրութեամբ շնորհին
Եւ ընդ հաստողիդ միանալ՝ տէրունի մարմնոյդ ճաշակմամբ
Եւ ընդ լուսոյդ կենաց իսառնութեամբ,
Զոր կատարումն երջանիկ խոստման,
Հստ Պաւղոսի բանին, ոչ ունէր Աւրէնն:
Այլ դու, փրկութիւն, եկիր հայրենիդ քո հարստութեամբ,
Արարեր եւ կատարեցեր զյուսոյն յերկարածգութիւն,
Որ առ քեզ պահեալ անհամառաւտելի, քաւիչ ամենայնի:
Եւ քեզ փառոք ընդ Հաւր քում,
Ի դովեստ բարեբանութեան Հոգւոյտ քո Սրբոյ
Ցաւիտեանս յաւիտենից:
Ամէն:

[ԾԳ]

**ՎԵՐՍԻՆ ՅԱԻԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵՇՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ
ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՅ ՍՐՏԻՑ ԽԱԻՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Տէր, տէր զաւրութեանց, բոլորից գոյից թագաւոր,
 Աւրհնաբանեալ ողորմութիւն, Աստուած ամենեցուն,
 Որ յաղթես սահմանի յայնատարած ընդարձակութեան,
 Ամենայն անբաւութեանց դու ես որքանութիւն,
 Մինչ զի կարծրն քեզ հոսանուտ է, եւ լոյժն քեզ պնդակազմ,
 Եւ չիք քո իր անհնաբաւորական, յաղթող զաւրութիւն ահեղ,
 Հուրն ցաւդ իմն է զովական, եւ անձրեւն՝ բոց կիզանողական:
 Զքարն բաւես ցուցանել կերպարան ազդման,
 Եւ զբանականն զնես անխաւս եւ անշունչ արձան,
 Զպարտաւորն ողոքեալ պատուական առնես,
 Եւ գկարծեցեալն մաքուր՝ իրաւամբք քննեալ դատիս,
 Զմատուցեալն ի մահ՝ բերկրութեամբ բարեաց արձակես,
 Եւ զամաչեցեալն՝ զուարթ տեսութեամբ աւծեալ դարձուցանես,
 Կանգնես զմատնեալն խաղըից գլորման
 Եւ զսասանեալն՝ ի վսասհութիւն վիմին հաստատես,
 Զախտացեալն բազմահառաչ՝ երջանիկ կարգես,
 Եւ զյառաջատեալն դարձեալ անդրէն յետս նահանջես:
 Եւ յորժամ սպառին առ ի մէնջ բարիքն,
 Զառաւել զարմանալիսն յայնժամ ներգործես,
 Քանզի վասն քո գիտես թողուլ զմեղս եւ ջնջել զանաւրէնութիւնս,
 Եւ քաւիչ լինել անիրաւութեանց եւ զմեղս մեր ոչ յիշատակել,
 Հստ Եսայեայ եւ Երեմիայ:

Բ

Այլ առ շնորհ նորոգ փրկութեանս
 Բազմաւք գոհաբանութեամբ հետեւեալ՝
 Ի յաճախութիւն անբաւիցն
 Լուեալ առ սմին իսկոյն կարկեցայ.
 Քանզի կրկնեալ զլուսոյդ անսպառ բարիսդ
 Որ ի քէն առ իմ յամառս թշուառութիւն,
 Քոյին աղերսիւ առ քեզ մաղթեցից,
 Ցարմարեալ դարձեալ ի նիւթս բանիս՝
 Զտառ ողբերգութեան այսր մատենի
 Լցից թախծութեամբք եւ հեծեծանաւք:
 Այլ առեալ խառնեցից, ի տուողիդ հաճութիւն,
 Ընդ ցաւոցն՝ զգեղն,
 Ընդ վհատութեանն՝ զիսրախոյսն,
 Ընդ յուսահատութեանն՝ զիշատակդ անուան հաստողիդ,
 Ընդ տխրութեանն՝ զսփոփանսդ,
 Ընդ իմումս դառնութեան՝ զքաղցրութիւն կենարարիդ,
 Ընդ պատիժ աւրինին՝ զշնորհն,
 Ընդ պարտս անիծիցն՝ զազատարար աւրհնութիւնդ,
 Ընդ մարմնոյ մահուն՝ զամենայնիւ նորոգութիւնդ:

Գ

Հաւատամ հզաւրիդ բանի, ուստի վկայեմ,
 Լուր լրութեան սրտիս, Տէր Յիսուս,
 Որ հնչումն է առ քեզ մեծութեան ձայնի երկար գոչելոյ:
 Որ մարմնակից եւ պատկերակից մեր եղեալ,
 Եւ քահանայապետապէս անաւրինակիդ զաւրինակին խորտակեալ զլուծ,
 Ընդ զենման մահու անասնոցն, բարեբանեալ մարմնոյդ նուիրմամբ
 Անմահապէս միշտ մատուցանիս եւ աննուազաբար քաւութիւն չնորհես
 Ոչ սակաւամեղիցն միայն,
 Այլ եւ որոց հատեալ է ակնկալութիւն առ ելս կենաց:
 Զի ո՞րքան զաւրէ մարմնոց անդամոց առ մեղս կենդանութիւն,
 Թէ եւ բիւրուց ամաց ունիցի յերկարածութիւն,
 Յորժամ, Աստուածդ բոլորեցուն, վասն սորին կամաւ եւ յաւժարութեամբ
 Զենումն ընկալեալ, մահու համբերես՝ բաշխեալ ի քաւութիւն:
 Զի ոչ եթէ, մաքրութեանդ աղբիւր,
 Պարտական գոս մահու յաւրըստաւրէ կատարիլն,
 Այլ կամաւք քովք, Հոգւոյդ գործակցութեամբ,
 Ի հաճութիւն Հաւր եւ ի մեր հաշտութիւն՝ ցանկ մատուցանիս:
 Իսկ եթէ, ամենիցդ Աստուած անքնին,
 Իմովս վասն իմ առ իմ փրկութիւն, ի դէմս իմ,
 Իբր թէ ընդ քոյդ էութեան ես իցեմ
 Մարմնով պարունակողիդ կցորդ միացեալ,
 Եւ դու, բարերար, յաղագս իմ ի յիմս կերպի,
 Փոխանակեալ ընդ իմում պարտեաց,
 Եւ մահ ընկալեալ անպարտ՝
 Զմահապարտիս վնասուց պատուհաս,
 Եւ ի յիմ անուն յանցաւորապէս,
 Որպէս թէ կամաւ ընդ քեզ ես կրիցեմ,
 Բազումս մեռեալ՝ եւ մնաս կենդանի,
 Ոչ ուրացողացն ձեռաւք, այլ դաւանողացն հաւատովք
 Աստուածապէս նուիրեալ եւ ի մասունս անհատս բաշխեալ:

Դ

Ասէր ոմն ողոքաւոր՝ չաւատալեացն պաշտաւնատար,
 Մեծ ինչ եւ անկշռելի առ սմին դատէր՝
 Անյարմարագիր անձին յուսադիր.
 Հաւատամ զփառս եւ զերջանկութիւն,
 Քան թէ մարտիրոսութեամբ իսկ,
 Թող թէ ուղղութեամբ իմս թշուառութեան,
 Ցանցաւոր մարմնիս վախճան ընդունել:
 Իսկ զանձառութիւն խորհրդոյս այսու դիտեցի.
 Դաւանէր իսկոյն, որ զի եւ մաքրոցն անձինք
 Առանց նուիրման այսը յիշատակի
 Զեւ են իսկապէս կատարեալք իսպառ,
 Եթէ ոչ ընդ այս հրաշակերտութիւն մեծութեան հոգւով խառնեսցին:
 Ապա թէ՝ Մեղաւորիս մասին կրկին մատուցար բաժին,- ասելով՝

Յուսայր, իբրեւ այն թէ՝ Ես ինքն եղեր ճշմարտիւ՝
 Գրաւեալ զիմս դաժանութիւն ընդ քում համեղութեան,
 Պատարագեալ քոյինսանիւթ զանգուածոյ նշխարաւդ կենաց լուսոյ:
 Այսու ամենայնիւ, ի վերնատանն նախանուէր բարեշնորհութեան,
 Անհնարաւոր ախտիցն ճարակ,
 Զմարմին եւ զարիւն իւր բաշխեաց ի քաւութիւն,
 ի վեր կարծեցուցանէր,
 Քան զնահատակի վկայեցելոյ արեամբ կատարմամբ:
 Յուսոյս աւրինակ յարգաւորութեամբ գրել զիս ի փառս,
 Այսմ փրկանաւք հաւատալի երեւեցուցանէր,
 Քան թէ քաւելոյ եւ ողորմելոյ եւ շնորհելոյ,
 Որչափ աստուածականիդ առ մարդ զաւրութիւն.
 Եւ տիրական աստուածախառն մարմնոյն կամաւորական նուիրումն՝
 Առ անասնական սպանդին մատուցումն,
 Եւ անմահն՝ առ մահկանացուս,
 Լոյսն ահաւոր՝ առ ստուերայինս,
 Ցաւիտենականն, քան զանցաւորս,
 Բարձրեալն, քան զերկրաւորս,
 Անստեղծն, քան զեղականս,
 Բարին իսկութեամբ, քան զթիւրեալս բնութեամբ,
 Մանաւանդ զի իւր է կամելն եւ իւր՝ կենագործելն,
 Աւրհնութեանն առիթ, քան զանիծիցս պատճառ:

b

Արդ, տո՛ւր խոցելոյս ի սիրտ եւ յոգի, աղաչեմ, գթած,
 Զառ ի յերկնուստ ընծայեալ զգեղդ կենաց,
 Մատի՛ր քաղցրութեամբ առ ախտացեալս մեղաւք,
 Քաւեա՛ ի պարտեաց, ամենակատար բաւականութիւն:
 Իսկ առ ի յինէն այս է ճշմարիտ եւ անխաբելի կերպարան բանի,
 Որ զի հաստիչդ ամենից ի սուրբս բնակես,
 Եւ ըստ տարազու սերմանն եւ հնձելն է իրաւացի,
 Հստ ճշմարիտ բանին Պաւզոսի,
 Եւ աչացաւացն ի տապ արեւու ոչ է զաւրութիւն:
 Այլ դու, բարերար, հաստիչ յոչից,
 Ցարգես յաւէտ իսկապէս համայն եւ զդաւանելն զքեզ՝
 Բաւական առ կենդանութիւն,
 Եւ ոչ ես ընդ սահմանաւ փակեալ աւրինի,
 Այլ յաղթես, մանաւանդ թէ իսկես զկապ կանոնի,
 Եւ դու մնաս պայման աւետեաց
 Համաւրէն յանցաւորաց տարակուսելոց:
 Եւ քեզ ընդ Հաւը, Հոգւովդ Սրբով,
 Փանք եւ իշխանութիւն յաւիտեանս:
 Ամէն:

[ԾԴ]

**ՎԵՐՍԻՆ ՅԱԽԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵՄՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ
ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՅ ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՅ ՍՐՏԻՑ ԽԱԽՄՔ ՀՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Եւ արդ, յամենայնի առ ամենայն ակնկալութիւն քո է ողորմութիւն,
Սկզբնալոյսդ աչաց տեսանելեաց եւ սրտի իմաստից Յիսուս,
Քո է բարերարութիւն, կեանք եւ անմահութիւն:
Դա՞րձ առ իս գթութեամբ եւ հանդերձեսցե՛ս
Դառնալ առ քեզ ինձ կրկին բերկրութեամբ,
Զի առանց քոց կամաց ոչ ունիմ լինել նորոգ փոփոխեալ,
Եւ եթէ ոչ կամք քո գթասցին,
Ոչ զաւրեմ փրկիլ մահու պարտականս,
Եւ եթէ ոչ կառավարդ յարդարեսցես պատրաստել ինձ
Հետս ճանապարհի, որ առ քեզ բերէ,
Վիհ է ինձ խորոց յաջմէ եւ յահեկէ:

Բ

Ահա ո՞չ պարծիմ ամենայն իրաւք նախատեալս,
Ո՞չ պանծամ դսրովեալս,
Ո՞չ խրոխտանամ լքեալս,
Ո՞չ մեծաբանեմ պապանձեալս,
Ո՞չ ըմբոստանամ ձաղեալս,
Ո՞չ երջանկանամ եղկելիս,
Ո՞չ արդարանամ ամբարիշոս:
Զի ո՞չ երբէք հարթ ընթանայ երիվար առանց սանձակալի,
Եւ ո՞չ նաւ համբառնայ հանդէպ առանց ուղղչի,
Եւ ո՞չ արաւը կշիռ ինչ գործէ առանց մաճակալի,
Եւ ո՞չ երկուորեակք լծոցն ի ճահ ճեմեսցին առանց եզողի,
Ո՞չ ամպ վերաչուէ առանց հողմոյ,
Ո՞չ աստեղք ցնդին եւ կամ գումարին առաից ժամանակի,
Ո՞չ արեգակն փոխաբերեալ ուր շրջանակի առանց տարրական աւդոյ,
Եւ ո՞չ ես, նոքաւք հանդերձ՝ առանց բարեգործիդ հրամանաց ակնարկութեան:
Զի գու միայն ես տուիչ կենաց բանականաց
Եւ խնամիչ՝ կարգաց հոլովման արարածոց,
Եւ ի քէն է ինձ փրկութիւն, ըստ սաղմոսողին,
Եւ գու ձայնես բարբառ խնդալից աւետեաց հնչման
Յականջս լսելութեան ամենայն հասակի.
Եկալիք ի հանդիստ իմ, բնաւին աշխատեալք,
Եւ ես մաքրեցից զձեզ ի պարտեաց:

Գ

Իսկ զի՞նչ աւգուտ ի լուացմանէն,
 Եթէ կրկնակի զազրացայց,
 Եւ կամ ո՞ր աւգուտ ի ճաշակմանէն,
 Եթէ գեհենին մատնեցայց,
 Եւ կամ զիա՞րդ յԱբրահամ պարծեցայց,
 Առդժացեալս ի գործոց նորին,
 Որդիս գարշութեան հաւը ամովրհացւոյ
 Եւ մաւը քետացւոյ կամ քանանացւոյ,
 Հստ մարգարէին, որ առ իս յանկաւոր ձայնի:
 Ժառանգս մերժելի եթովպացի
 Եւ ոչ սենեկին Սառայի,
 Հստ տեսանողին առ իս առածի:
 Եղբայրս Շամրնի եւ կամ Գոմորայ,
 Համբակս անլուաց եւ անաղելի՝
 Խակակութ պորտոյն խակութեան Ոռղայ եւ Ուղիբայ,
 Հստ Եզեկիելի կրկնանախատն կշտամբութեան:

Դ

Եւ քանզի ի ծուփս բազմավտանգս
 Ալետանջ հողմոյ սաստկապէս զզուեալ,
 Ուժգին լլկանաւք իսպառ տագնապմամբ ի ծովին՝
 Փոխեալ ընկեցեալ ի վտակն վայրենական ողողիչ,
 Առ որս զմատունս ձեռացս այսր անդր տարաբերեալ,
 Իբր ի հոսանաց բոնութեան գարնանազայր գետոց
 Արտածգեալ յակամայ ընթացս ողորմագին գլորման,
 Զրակուլ, ոգեսպառ պղտորաբութեամբ,
 Դաժանահոտ, սկախառն, մամուարմատ, խառնախուիւ,
 Մահաբեր երկամբք վանեալ,
 Հստ որոց յուղխիցն հեղեղիցին հեղձուցեալ,-
 Այսու առակաւ եւ ես՝ եղկելիս.
 Խաւսին՝ եւ ոչ իմանամ,
 Գոչեն՝ եւ ոչ ինչ լսեմ,
 Բարբառին՝ եւ ոչ զարթնանամ,
 Հնչեն՝ եւ ոչ փոխադրիմ,
 Փողեն՝ եւ ոչ գումարիմ,
 Վիրաւորիմ՝ եւ ոչ եւս զգամ,
 Կոոցն գարշութեան նմանեալ՝
 Թափուր յազդմանէ բարեաց իմաստից:
 Արդարեւ չար առաւել յաւէտ իսկապէս,
 Քան զաւրինակդ ճշմարտութիւնս, ատելի եւ մեղադրելի
 Եւ ատենին Քրիստոսի արժանապէս մատնելի:

Ե

Եւ քանզի անդառնալի ուղւոյն յիշատակ
 Աստեացս պարտեաց զայս կտակ թողի՝ որոց ընթեռնուն,
 իմովս բանիւ առ Աստուած կարդալ հանապազորդութեամբ,-
 Այս կացցէս սահման յանձնառական խոստովանութեան
 Մշտնջենաւոր ձայնարկու առաջի քո, ամենակալ,
 Զոր գիրդ՝ ընդ մարմնոյս, եւ բանդ՝ ընդ հոգւոյս
 Զանսահմանելիու միշտ թախանձեսցէ,
 Իբր յանեղծական մաղթողէ ընկայեալ աղերս ի յիմոյս ձայնէ,
 Բարեգութ, մարդասէլ, աւրհնեալ յաւիտեանս:
 Ամէն:

[ԵԵ]

ՎԵՐՍԻՆ ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵՇՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՉԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ Ի ԽՈՐՈՅ ՍՐՏԻՑ ԽԱԽՍՔ ՀՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ

Ա

Եւ վասն զի սլացեալ ոգւոյս թեւաւք
 Ի թիւս անբաւից ծննդոց մարդկան՝
 Եղի ի կշիռս իմանալեացս մտաց,
 Ոչ գտի համեմատ զոք ինձ պարտաւոր,
 Եւ առ այս զդաւթեան սազմոսին զբան ի յերդ ինձ առի՝
 Դառն կշտամբութեան գաւազանաւոր գործավար.
 Ո՞վ յարիցէ ընդ իս ի չարիս հաւասարել յանաւրէնութիւնս:
 Եւ քանզի այս ըստ սմին մասին կնքեցաւ
 Եւ ճշմարտեցաւ առ այրս մահու,
 Եւ ես վկայեմ կրկին հաստատեալ,
 Առ այսր իրաւունս գրեմ՝ ինձ միայնոյ զեղծանիլ իսպառ,
 Քան իմովս բանիւ բազմաց տարագրիլ,
 Թերեւս սովիմբ առ այսու արդեւք եւ ինձ շնորհեսցես՝
 Շնորհողիս զպարտիս իմոցն:

Բ

Եւ արդ, զի՞նչ քեզ աղերս հաճոյական ի յայսմ եւ ի սոյն
 Եւ ծուխ անուշից ընդունելի խնկոց մատուցից,
 Գովեալ թագաւոր երկնաւոր Քրիստոս,
 Եթէ ոչ զառ ի յինէն անիծեալսն աւրհնել աղաւթեմ,
 Զկապեալսն արձակել, ազատել զդատապարտեալսն,
 Բարեգործել զնզովեալսն, պսակել զթշնամանեալսն,
 Սփոփել զտրտմեցեալսն, դարմանել զխորտակեալսն,
 Խնամել զսարտուցեալսն, պատսպարել զնենգեալսն,
 Զվիրաւորեալսն ի մարմին՝ յոդի բժշկել:

Եթէ աւրհնութեան բանիւ առ ոք մատուցայ՝ լուիցե՛ս,
իսկ եթէ անիծիւք՝ մի՛ հայեսցիս ընդունել, գթած:

Գ

Ես՝ տառապեալս ամենաթշուառ,
ի վերջին սպասաւորութեան մաղթանաց այսր մատենի,
ի բովանդակ մտաց չնորհեցի իմոցն՝
Փակեալ առ ի քէն զանիծիցն դժնդակ ըղձիցն չարաշուք ձայն,
Եւ դժնէից նենդողացն իմոց՝
Ընդ բարիսն ի բոլոր սրտէ հաշտութեան արգահատեցի,
Վասն որոց եւ ծունը պաղատանաց կրկնեցի:
Ողբչափ դու ինձ, ահա յայց ելեալ,
Առաւել ողորմեսցիս ըստ քոյլ մեծութեան,
Գովկեալ խնամակալ, կեանքդ՝ մահացուիս,
Հզաւրդ՝ տկարիս, ամենակարդ՝ վարանելոյս,
Իմաստութեանդ աղբիւր՝ յիմարիս եւ թմբրելոյս:
Քանզի յաւէտ սիսալեալ անկայ,
Իբրեւ զողողակ մթային ոչ ըստելական,
ի խաղբս մահու անզգայապէս,
Զիմացայ զկորուստն, չգիտացի զորոգայթն,
Զտեսի զըմբռնող որսոյն ծածուկ մեքենայս,
Զկարծեցի զխաբումն կերպարանաց կեղծաւոր վարմին,
Զնկատեցի զգայթակղութիւնն չուրջանակի,
Զշաւշափեցի զպատանդիչ զցանցարկ կարթին:
Ժամանեցին ինձ չարիք,
Եւ ես ոչ կարացի ճանաչել, ըստ սաղմոսողին:

Դ

Քանզի եւ որպէս իմաստակի ումեմն արտաքնոյ
Բարւոք թուեցաւ չար ասել զմահ՝ առ չիմանալոյն պատճառի,
Եւ ես վկայեմ իմովս բանիւ.
Քանզի իբր զանզգայ պաճարս անասնոց՝
Մեռանիմք, եւ ոչ զարհուրիմք,
Կորնչիմք, եւ ոչ հիանամք,
Թաղեցեալ լինիմք, եւ ոչ խոնարհիմք,
Տարագրիմք, եւ ոչ տագնապիմք,
Եղծանիմք, եւ ոչ զղջանամք,
Մաշիմք, եւ ոչ մտառեմք,
Պակասիմք, եւ ոչ պատրաստիմք,
Գնամք, եւ ոչ զգուշանամք,
Գերիմք, եւ ոչ եւս զգամք:

Ե

Իսկ հանգիստ ասել երջանկին Յոբայ զվախճան մարդոյ,
 Եւ ես խոստովանիմ զսոյն ընդ սրբոյն,
 Եթէ ոչ ունէի զբեռն աշխատութեան մահացու գործոց ստանձնեալ,
 Մանաւանդ զի որոգայթն՝ գաղտնի,
 Եւ հնարադիրն՝ աներեւակի,
 Տարր ժամանակիս՝ յանէից,
 Անցեալն՝ անյայտ, եւ ապառնին՝ կարծողական,
 Ես՝ անհամբեր, եւ բնութիւն՝ թերահաւատ,
 Ոտք՝ անհաստատք, եւ միտք՝ ցնդեալք,
 Կիրք՝ հարկաւորք, եւ բարք՝ անժուժկալք,
 Մարմին՝ մեղսամակարդ, եւ յաւժարութիւն՝ երկրասէր,
 Դիմամարտութիւն՝ տնկակից, եւ խառնութիւն՝ ներհակական,
 Բնակութիւն՝ կաւեղէն, եւ անձրեւք՝ ուժգնակիք,
 Կարիք՝ անթուելիք եւ պատահարք՝ ամենագրաւք,
 Միտք՝ չարախնամք, եւ տենչմունք՝ բարիատեացք,
 Կեանք՝ առաւերեայք, եւ զմբաղք՝ սակաւաւորք,
 Խաբմունք՝ յիմարութեան, եւ խաղալիք՝ տղայականք,
 Աշխատութիւնք՝ ընդունայնք, եւ վայելմունք՝ երազականք,
 Համբարք՝ ոչնչից, եւ պահեստք՝ հողմոց,
 Նմանութիւնք՝ ստուերաց, եւ կերպարանք՝ ծիծաղելիք:
 Քանզի իբրեւ եկն եհաս պատուիրանն,
 Հստ պաւղոսեան բանին,
 Անպատրաստ գտեալ զիս ինքեան,
 Մեղքն կենդանացան՝ յանդիմանեալ յարդարութեանցն,
 Եւ ես մահացայ կենացն եւ կենդանացայ կորստեանն:

Զ

Գողացան աւտարք՝ չարին գումարք, զստացուածս սրտիս իմաստից,
 Հստ Գրոյն կանխաբանութեան,
 Որով եկն եհաս իսկոյն աստանաւը իմաստութեան ինձ նուազանալ,
 Հստ առակողին, եւ առաւելուլ ոչ բարւոյ ցանկութիւն:
 Ոչ յաւեցի զակն ոգւոյս ի գլուխն իմ կենաց Քրիստոս,
 Որով ընդ ուղղին հետեւեցայ,
 Քանզի կամելով ուժգինս ընթանալ՝ ընկլայ սաստկապէս,
 Ցանչափն ձգտիլ՝ իմոյն ոչ հասի,
 Ի մեծագոյնն ամբառնալ՝ աստուստ գլորեցայ,
 Ցերկնային ուղոյն՝ անդնդոց մատնեցայ,
 Ի զգուշանալն առաւել՝ յաւէտ վնասեցայ,
 Ցանարատն պահիլ՝ մանր խորտակեցայ,
 Կարծելով ընդ ահեակն մրցիլ՝ յաջն գթեցի,
 Ի զերկրորդն խուզել՝ զնախնին կորուսի,
 Ի խնդիր սակաւուն՝ ի կարեւորացն զրկեցայ,
 Ի յուխտին պահել՝ դաշինն դրժեցի,
 Առ սովորութեանն կտրիլ՝ կորուսիչս դտի,
 Ի փոքունցն փախուցեալ՝ մեծամեծացն մատնեցայ,

Զոր ես ինքն ինձէն ստեղծեալ՝
 Զարաչար դատախազ անձին կարգեցի։
 Յորոց փրկել զմատնեալ գերիս դու միայն զաւրեսցես՝
 Կենաց մատուցեալ զընծայեալս մահու հոգիս,
 Զի դու, Տէր Յիսուս, ճանաչիս միայն բարերար,
 Անսահման փառաւք ընդ Հաւր եւ ընդ Հոգւոյդ Սրբոյ
 Աւրհնեալ յաւիտեանս յաւիտենից։
 Ամէն։

[ԾԶ]

**ՎԵՐՍԻՆ ՅԱԽԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵՄՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ
ԱՉԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՅ ՍՐՏԻՑ ԽԱԽՍՔ ՀՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Իսկ զառիթսն մահու դիպուածս
 Դժոխարմատ ծառոյս դառնութեան պտուղք՝
 Ընտանիք թշնամիք, հարազատք հակառակք եւ որդիք դաւաճանողք,
 Ստորագրեցելովք մասամբքդ նշանակեցից՝
 Գրեալ յանուանչ, որ են այսոքիկ,
 Սիրտս նանրախորհուրդ, բերանս չարախաւս,
 Ակնս յայրատատես, ականջս վրիպալուր,
 Զեռնս մահաձիգ, երիկամունքս անփորձ,
 Ոտնս մոլորաշաւիդ, ընթացքս աներկիւդ,
 Հետք խոտորնակ, շունչ ծխախառն,
 Գնացք խաւարային, գոյութիւն լերդի վիմական,
 Խորհուրդ ծորեալ, կամք անկայուն,
 Զար անփոփոխ, բարեմասնութիւն սասանեալ,
 Անձն տարագիր, աւանդ վաճառեալ,
 Գազան վիրատոր, թռչուն նետահար,
 Փախստական քարավիժ, ըմբռնեցեալ վնասապարտ,
 Աւազակ ծովակուր, զինուոր նենդաւոր,
 Մարտիկ անպատրաստ, սպառագէն անժուժկալ,
 Մշակ հեղգացեալ, աղաւթական անխրախոյս,
 Բեմական ստորնաքարշ, քահանայ անկնդրուկ,
 Աւրինական աննուէր, դպիր կշտամբեալ,
 Խմաստակ խելագար, ճարտասան անճոռնի,
 Կերպ անպատկառ, դէմք անամաւթ, երես լպրշեալ,
 Գոյն անհամբոյր, տիպ տմարդի, գեղ ծանակեալ,
 Խորտիկ խանգարեալ, ճաշակ գարշեցեալ,
 Այգի գաղձնաւոր, որթ որդնահար,
 Պարտէզ փշաբեր, համկ ուտճահալ,
 Մեղր ի մկանց ճարակեալ,
 Անպատսպար անկեալ, սնապարծ յուսահատ,

Անհամոզելի նզով, անհաշտական բաժանեալ,
 Ունայնաբան շաղակրատ, պաճարամիտ գոռոզ,
 Անսասնաւրէն ապիրատ, դժոխային ագահ, աներասսան յանդուգն,
 Մոլեգնութիւն անսատուած, ձեռնաձգութիւն սպանող,
 Տատակացան երկրագործ, երջանկութիւն եղկելի,
 Մեծութիւն վատթարեալ, վայելչութիւն անշքեալ, կարողութիւն տկարացեալ,
 Բարձրութիւն խոնարհեալ, փառաւորութիւն ընդունեալ,
 Պատուիրանազանցութիւն յարակայ, սիսալանք ինքնակամ,
 Մատակարար կամակոր, խորհրդակից նենդաւոր, բարեկամ հատուածեալ,
 Հազարապետ գողամիտ, մերձաւոր կծծի,
 Բաշխող ժլատ, վերատեսուչ կարկամ,
 Ոգի անախտակիր, իղձք անսէր,
 Բարք ատեցող, աղիք անդթականք,
 Գնացք անխոհեմ, աներեւոյթք վնասեալք,
 Մածուկք անիծեալք, դիպուածք թշնամանեալք,
 Վաճառական վատնիչ, շահարար չուայտեալ,
 Պաշտաւնեայ արբեցող, գանձուց ոստիկան երկմիտ,
 Պատգամաւոր բանսարկու, դռնապան քնէած.
 Աղքատ հպարտ, մեծատուն ժիստող,
 Դիւանապետ անաւրէն, պահապան մատնիչ, բնակակից չարախաւս,
 Սուրհանդակ անժաման, թղթաբեր պարտաւոր,
 Առաքեալ խոռվարար, միջնորդ անիմաստ,
 Արքայ արտալած, թագաւոր թարմատար, կայսր ոգեկործան,
 Իշխան տիրագաւ, զաւրավար զրկող,
 Դատաւոր ակնառու, ռամիկ ինքնագործ,
 Նախառողի՝ ծաղր, սիրելոյ՝ աշխար,
 Բանագրի՝ դարով, յանդիմանչի՝ դատախազութիւն:
 Քանզի եւ ի վեհագունիցդ կոչմանց էր ուրեք արդեւք, զի էի,
 Խսկ ի վատթարականացդ մասանց՝ եկն երբեմն եհաս, զի եղէ:
 Արդ, այսքան վնասակարութիւնք խարդախութեանց յաճախագունից,
 Յորոց յոմանց խարեցայ իբրեւ զիլմար,
 Եւ յոմանց տիրեցայ իբրեւ զտկար՝
 Կամաւ մատնեալ զիս ինքն մահու:

Բ

Արդ, զո՞րս ի վերագրելոցդ մասանց՝
 Քեզ ատելեաց եւ իմ կորուսչաց,
 Ի սպաս պաշտաման քեզ ընծայեցից.
 Զո՞րպիսիս ապականութեամբ պարագրեալս՝
 Ամենասուրբդ քո մեծութեան հանդէպ կացուցից,
 Եւ կամ ո՞րքանեաւք երկայնմատութեամբք
 Համբերեսցես այսքանեաց պարտուց,
 Ո՞րքան ներես, ո՞րպէս լռեսցես.
 Զիա՞րդ իսկ անսայցես, ի՞բր ոչ մատնեսցես
 Հարուածոց գանից զարժանիս սատակման մահու:

Արդ, այսոցիկ աննշոյլ մթութեանց հոգւոց խաւարի
Ողորմութեամբ լուսոյ քոյ պատահեսցես՝
Բժշկել, քաւել եւ կենագործել,
Զաւրեղութիւն անվթարելի:
Եւ քեզ փառոք յամենայնի:
Ամէն:

[Մէ]

ՎԵՐՍԻՆ ՅԱԽԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵՄՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՅ ԲԱՆԻ Ի ԽՈՐՈՅ ՍՐՏԻՑ ԽԱԽՍՔ ՀՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ

Ա

Քրիստոս Աստուած, անուն ահաւոր, մեծութեան տեսակ,
Անքնին բարձրութեան պատկեր, անսահման զաւրութիւն,
Կերպարան փրկութեան լուսոյ, պաշտպան կենաց,
Դուռն արքայութեան վերնում հանգստեանն,
Ճանապարհ հանդարտութեան,
Ապաւինութիւն նորոգ եւ անտխրական երանութեան,
Ամենակալ ինքնիշխանութիւն բոլոր էականութեան,
Աւրհնութեան կոչումն, աւետեաց ձայն,
Բերկրութեան բարբառ, անմահութեան դեղ,
Որդի անճառ Աստուծոյ միոյ.
Որ ինձ անհնարինն է, քեզ դիւրին է,
Որ ինձ անհասն է, քեզ սահմանեալ է,
Որ ինձ անանցն է, քեզ հպաւոր է,
Որ եղկելոյս՝ ինձ ծածկեցեալն է,
Քումդ երանութեան մերձաւոր է,
Որ ինձ անկարելին է, քեզ կատարեալ է,
Որ ինձ անկշուելին է, քումդ անճառութեան չափեալ է,
Որ ինձ յուսահատութեանն է, քեզ սփոփանաց է,
Որ ինձ անբժշկականն է, քեզ անվտանգելի է,
Որ ինձ հեծութեանն է, քեզ ինդութեան է,
Որ ինձ ծանունք են, քեզ թեթեւագոյնք են,
Որ ինձ եղծեալն է, քումդ զաւրեղութեան գրեցեալ է,
Որ ինձ կորուսեալն է, քեզ ըմբռնեալ է,
Որ ինձ անճառն է, քեզ համարեալ է,
Որ ինձ մուայլն է, քեզ ճառագայթ է,
Որ ինձ անթիւն է, աւրհնեալդ քում ձեռին բովանդակեալ է,
Որ ինձ սոսկալին է, քեզ հեշտալի է,
Որ ինձ փախչելին է, քեզ վանելի է,
Որ ինձ անմատոյցն է, քեզ դիւրահերքելի է,
Որ ինձ մահաբերն է, քումդ էականութեան զաւրութեան
Հնդ ոչ գոյսն համարեալ է:

Բ

Այլ դու, ողորմած Աստուած բոլորից, Տէր Յիսուս Քրիստոս,
Եւ այսմ զաւրես առ ելիցն հնար, եթէ գթասցիս:
Վասն անուան փառաց մեծութեան Հաւը քոյ աւրհնելոյ,
Վասն կամաց գթութեան Հոգւոյդ քոյ Սրբոյ
Տե՛ս ի տաժանաւորս կրից յանդիմանական յայտնութիւն
Եւ ի խորոց սրտի ինքնամատոյց դատախազութիւն:
Նայեա' ի բնութեանս ամենապատաղ խակութիւն
Եւ պարզեւեա' բժշկութիւն վիրացս
Եւ հնարաւորութիւն՝ կորստեանս,
Զերծումն՝ բազմամասնեայ մահուս
Եւ շաւիդ կենաց՝ ապականելոյս,
Նորոգութիւն՝ եղծմանս
Եւ մուտք յուսոյ ամբարչտելոյս:
Եթէ ես զաննմանն ինձ կամս ցուցի,
Ուրչափ առաւել դու՝ զբնաւորականսդ քո
Զընտանի բարերարութիւնսդ,
Եթէ ի փշոց պտուղ ընծայեցաւ քաղցրութեան,
Ուրչափ առաւել ի ծառոյդ կենաց՝ ճաշակ անմահութեան,
Եթէ ես իմոցն ատելեաց ողորմութիւն մաղթեցի,
Դու քոյոյս զիա՞րդ ոչ կրկին մատուսցես, հզաւը,
Յաննուազդ առատութենէ:

Գ

Արդ, տե՛ս ի քոյդ մեծութիւն, բարձրեալ,
Նայեցեալ ի յիմս փոքրկութիւն,
Ընկա՛լ զսակաւ խոստովանութիւնս անհամար մեղացս,
Որ զբնաւն համայն տեսանես:
Եւ որպէս զՎիմին գթել ոչ գրեցեր,
Եւ զաւազոյս փոքրու սասանել մի՛ համարեսցիս,
Եւ իբրեւ գԴաւթին ընդ մեղայն ասել
Իսկոյն անցուցեր զպատիժ պարտուցն,
Եւ առ իմ ձայնիս հեծութիւն
Զնոյն գործեսցես երկայնմտութիւն,
Որ տաս ամենեցուն առատապէս անաչառութեամբ՝
Որպէս յաղթող բարի, բազմիմաստ,
Եւ ոչ նախատես զյետնեալ ստրուկս՝
Որպէս ողորմած եւ ամենաստեղծ:
Ստացի՛ր վերստին եւ մի՛ կորուսաներ
Զբուծեալս արեամբ քո, գթած,
Զի քո է փրկութիւն, եւ ի քէն է քաւութիւն,
Եւ քեզ վայել է փառք յամենայնի յաւիտեանս:
Ամէն:

[ԾՀ]

**ՎԵՐՍԻՆ ՅԱԽԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵՄՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ
ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՅ ՍՐՏԻՑ ԽԱԽՍՔ ՀՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Աւրհնեալ Տէր Յիսուս ընդ Հաւր՝
ի կամս հաճութեան Հոգւոյդ քո Սրբոյ,
Եւ աւրհնեալք ամենայն առ ի յաւրհնելոյդ աւրհնեցան,
Աւրհնեալ միայն Որդի աւրհնելոյ,
Զիք իմ թագաւոր իշխեցող չնչոյս, բաց ի քէն, Քրիստոս:
Այս է աւրհնութիւն Յակոբայ, ասէ Եսայի,
Յորժամ բարձից զմեղս նորա:
Արդ, ողորմեաց ինձ, Տէր բարեգութ,
Լստ նախնիդ քո սովորութեան
Եւ աւրհնեա՝ զանաւթս քո բանական,
Լստ ձայնին Դաւթի եւ լստ Մովսեսի,
Զի բանիւդ քո փրկութեան ժամանեալ՝
Հասից քաւութեան՝ աւրհնեալ առ ի քէն:
Աստուածապէս ինձ հրաշագործեա՝,
Ողորոմած արքայ Երկնաւոր,
Որպէս անկելոցն ի բազմաժամանակեայ մահացն Խշտիս՝
Ժողովեցելոցն ի սրահին Բեթհեղպայ,
Յորոց մի էր եւ կրկին թերահաւատն,
Երից տասանց եւ ութի միոյ ամաւք ախտացեալ յաւդիցն լուծմամբ,
Որում ոչ անխայեցեր զբժշկութեանն ձեռնտուութիւն՝
իբր գիտելով զանբոյժ չարութիւնն,
Որ նիւթեացն քեզ յաւուր մատնութեան
Դառն գիշերին տիրամարտութեան՝
Երախտաւորիդ, մեծիդ եւ բարերարիդ:

Բ

Որ թէպէտ կանխաւ իմն զգուշացուցեր,
Թէ՝ Մի՛ մեղանչեր, զի մի՛ կրկնեսցին կրկին քեզ չարիք,-
Ոչինչ վերջացաւ լինել ձեռներէց
Սկզբնաւոր անհամբուլելի՝ դատողացն զքեզ ի խաչին:
Եւ դու այնպիսւոյ անյարիր ջատուկ,
Մահու ծնկեցեալ չարաշուք առն ողորմեցար,
Անձառ բարութիւն, սիրալի մարդասիրութիւն,
Սարսափելի ներողութիւն, սոսկալի երկայնմտութիւն,
Անբաւելի քաղցրութիւն, փառատրելի հեղութիւն:
Որ միշտ յաղթիս ի գթութենէ, եւ ոչ թշնամանիս,

Պարտիս յողորմութենէ, եւ ոչ պարսաւիս,
 Բոնադատիս ի մարդասիրութենէ, եւ ոչ անգոսնիս,
 Հարկիս ի բարութենէ, եւ ոչ հայհոյիս,
 Ստիպիս ի սիրոյ, եւ ոչ բամբասիս,
 Պաղատիս դարձին իմ առ քեզ, եւ ոչ ձանձրանաս,
 Արագես զկնի ապերասանիս, եւ ոչ լքանիս,
 Զայնես չլսողիս, եւ ոչ սրտմտիս,
 Փութաս մեղկելոյս, եւ ոչ խափանիս:
 Առ չարս ես բարի, առ ամենապարտս ես ներող,
 Առ մեղաւորս ես քաւիչ, առ խաւարեալս ես լոյս,
 Առ մահացեալս ես կեանք:

Գ

Այս են գիրք ամենայն հոգեշունչ աւգտակարութեան,
 Որ յաճախս ծնանին երկնաւոր պտուլս անճառս եւ զարմանալիս:
 Ասա՛ եւ ինձ՝ թշուառացելումս, աւրհնեալ ամենապարզեւ.
 Արի ա՛ռ զմահիճս խշտեացդ մեղաց ի վայր կործանմանդ
 Եւ հետեւեալ ժամանեա՛ յանդորր հանդիստ անաշխատ կենացդ:
 Խզեսցե՞ս ամենակարող սուսերաւ բանիդ հրամանի՝
 Զերիզապնդեալ մահազգեստս պարփակութիւն դժոխազնեայ կապանացս,
 Եւ լո՛յծ ինձ զհանգոյցս խեղդողականս ոգեպահանջ սաստկութեանս՝
 Առաքելով զարժանաւորս մահու յազատութիւնն վերին անանց բերկրութեանն
 Կենսաբեր եւ աստուածային քո բանիւդ:
 Մի՛ տակաւ տակաւ ազդեսցես եւ մի՛ աւր ի յաւր յերկարածգեսցես,
 Զի մի՛ ստուար ծանրութիւն բեռանցս մեղաց
 Տիրեսցէ թիկանցս ազդերաց
 Եւ կործանեալ զիս կորացուացէ՝ հայել ի դժոխս,
 Եւ ուժգնակի գոռոզ բռնութեամբ
 Անպարապ հոգեւորական զինուն արարեալ՝ մահու ծառայեցուացէ:
 Այլ աւգնեա՛ ինձ, բարի վշտակից, հեծութեան կարեացս մահու երկանց՝
 Առեալ յինէն զփայտ սաստակմանն, որպէս երբեմն յուսոյ պահակին,
 Որով կառուսցես զփայելչականն յաղթանակի արի զաւրութեանն,
 Պնդապէս հաւատով յուսոյն կարծրութեան ընդ քեզ բեւեռել անսայթաքելի:
 Եւ քեզ ընդ Հաւր, Հոգւովդ Սրբով փալոք եւ իշխանութիւն յաւիտեանս:
 Ամէն:

[ԾԹ]

**ՎԵՐՍԻՆ ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵՄՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ
 ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ
 Ի ԽՈՐՈՅ ՄՐՏԻՑ ԽԱՒՄՔ ՀՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Հաւատամ եւ վկայեմ մտաց գիտութեամբ՝
 Ի քէն ազգեցնալ ոգւոյս իմաստիւ, ուշիւս տեսման,
 Զի ըղձալի են քեզ, բարերար,
 Աղաչանք մեղաւորաց, քան զինորուածս արդարոց,
 Զի մինն, զպարտութիւն անձինն յայտնեալ, չնորհիդ քո սպասէ,
 Առ որ ծանուցեալ զբնութեանս չափ,
 Եւ մեծ կշտամբիչ աստէն համբարձեալ
 Ինքնոգոր մարտակից նմին իսկ ինքեան
 Եւ դառն դպրովիչ եւ ծածկատես դատախազ,-
 Իսկ միւսն, յարդիւնս բարեացն իւրոց նայելով,
 Ցանձին հարեալ ձեռն վստահութեան,
 Մոռանայ զսահման բնութեանն
 Եւ պարգեւաց, քան ողորմութեան, դիտեալ ակն ունի:
 Վասն որոյ առ մինն անթիւ են ստեղծուածք ճառից,
 Որ զողորմութեանցդ քո փողով բարբառոյ ազգէ,
 Իսկ առ միւսն լուեալ են քոյդ, անքնին, ահաւոր եւ ամենախնամ,
 Ամաչեմ ասել, թէ եւ երկրաւորիս գործոց պատմութիւն զքոյդ յառաջեալ:
 Արդ, արի՛, Տէր, եւ մի՛ զաւրասցի, քան զքոյդ, աջ հողեղինի,
 Մի՛ կշռեսցին ողորմութիւնք քո ընդ ջանից մարդկան:

Բ

Եւ արդ, առողջքն անդամաւք անկարաւտք են բժշկութեան,
 Եւ տեսանողականքն աչաւք չունին պէտս առաջնորդի,
 Եւ փարթամքն ընչիւք ոչ դեղերին առ դուրս լիոցն,
 Եւ ամենայնիւ յղփացեալքն ոչ սպասեն փշրանաց սեղանոյ հացի,
 Եւ սուրբքն վարուք ապենիազ են ողորմութեան:
 Եւ արդ, ինձ գթասցիս ողորմել, բարձրեալ, երկնաւոր, հզաւը,
 Ամենատխուր վարանեցելոյս:
 Քանզի թէ էի իբրեւ զՅովս,
 Ասէի զանձն իմ իբրեւ զնա արդար եւ անարատ,
 Թէ էի իբրեւ զՄովսէս,
 Ասէի վստահութեամբ զնորայսն՝
 Ծանիցէ Տէր զայնոսիկ, որ իւրն են,
 Թէ էի իբրեւ զԴաւիթ, ասէի՝
 Արարի զիրաւունս եւ զարդարութիւն,
 Եւ դարձեալ զմեծն քան զբնութիւն մարմնոյ՝
 Զմեղս թէ տեսանէի ի սրտի իմում, մի՛ լուիցէ ինձ Տէր:
 Թէ էի իբրեւ զԵղիա, ասէի զանձն իմ այր Աստուծոյ,
 Թէ էի իբրեւ զԵրեմիա, զքոյդ ճշմարտութիւն յանձն աւրինակէի,
 Թէ էի իբրեւ զԵզեկիա, պարծէի զբարւոքն եւ զիրաւացին՝
 Գնացի առաջի քո արդարութեամբ,
 Թէ էի իբրեւ զՊաւղոս, ասէի զիս բնակարան,
 Ազդարան եւ ընդունարան Աստուծոյ բանին:

Գ

Այլ ես՝ անաւրէնս ի մէջ գիտութեան աւրինացն,
 Ոչ միայն չունիմ զանձն իմ քեզ ընծայել՝
 Յարդանաւէք բանից, իբրեւ զնոսա,
 Եւ զբնաւին չարս, որպէս զբարիսն զայնոսիկ, առաջի քո յիշատակել,
 Այլ եւ ոչ զամենուստ գոյիցս զբարեհոչակեալ անունդ, հզաւը,
 Ամբարշտեալս լեզուով գովել:
 Իսկ դու, առ ամենայն հնարս զաւրաւոր,
 Մատո՛ ինձ ոգի փրկութեան,
 Աջ պաշտպանութեան, ձեռն այցելութեան,
 Հրաման բարութեան, լոյս ողորմութեան,
 Բան նորոգութեան, պատճառ քաւութեան,
 Գաւազան կենաց աւգնութեան:
 Զի դու ես յոյս ապաւինութեան, Տէր Յիսուս Քրիստոս,
 Աւրհնեալ ընդ Հաւը, Հոգւովդ Սրբով յաւիտեանս յաւիտենից:
 Ամէն:

[4]

**ՎԵՐՍԻՆ ՅԱԽԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵՄՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ
 ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՅ ԲԱՆԻ
 Ի ԽՈՐՈՅ ՍՐՏԻՑ ԽԱԽՄՔ ՀՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Եւ արդ, որպէս զի ոչ վայել է աւրհնաբանութիւն ի բերան մեղաւորի,
 Ի ճշմարիտն առակէ կանխաւ իսկ ուսայ,
 Զիա՞րդ յաւելից կրկնել զնոյն գովութիւն աղաչաւորս բազմապատկառ,
 Որ հանապազ ընդունիմ անէծս ի սաղմոսիս բարեբաստութեան:
 Զի ի՞ր երգեցից ինձ վտանգս եւ արձանացուցից նախատինս
 Եւ ի մերկութեանս գրկի փուշ ընդ շուշանաց ժողովեցից:
 Զիա՞րդ ընդ Դաւթի համարձակեցաց ասել,
 Թէ՝ Զատամունս մեղաւորաց փշրեսցես,
 Զիա՞րդ դարձեալ, թէ՝ Մի՛ անաւրէնք բնակեսցեն առաջի աչաց քոց,
 Զիա՞րդ, թէ՝ Դա՛տ արա ինձ, Տէր,
 Հստ արդարութեան քո, ըստ անբծութեան իմոյ, որ յիս:
 Զիա՞րդ, թէ՝ Կատարեսցին չարիք ի վերայ մեղաւորաց,
 Զիա՞րդ, թէ՝ Խորտակեսցին բազուկք մեղաւորի եւ չարի,-
 Եւ զայն, որ զկնի:
 Զիա՞րդ, թէ՝ Տեղասցէ ի վերայ մեղաւորաց որոգայթ, հուր եւ ծծումբ,
 Զիա՞րդ, թէ՝ Սատակէ Տէր զշրթունս նենգաւորս եւ զլեզուս մեծաբանս,
 Զիա՞րդ, թէ՝ Փորձեցեր զսիրտ իմ եւ ոչ գտեր անիրաւութիւն:
 Զիա՞րդ զյաջորդն սմին, թէ՝ Ես պահեցի զճանապարհս խիստս,
 Զիա՞րդ զեւսն, թէ՝ Ես արդարութեամբ երեւեցաց երեսաց քոց,
 Զիա՞րդ, թէ՝ Եւ ես եղեց անբիծ ընդ նմա,
 Զիա՞րդ զմիւսն, թէ՝ Հատուսցէ՝ ինձ Տէր
 Հստ արդարութեան իմում եւ ըստ սրբութեան ձեռաց իմոց:

Զիա՞րդ անձամբ ինձէն զստութիւն իմ ծանակեցից՝
 Ասել ընդ սրբոյն, թէ՝ Լուացայց սրբութեամբ զձեռս իմ:
 Զիա՞րդ ի մէջ նանրութեան զամբարշտացն աթոռս բամբասեցից,
 Զիա՞րդ զերջանկին պարծանս թշուառացելումս կերպաւորեցից,
 Թէ՝ Դա՛տ արա ինձ, Տէր, զի ես յանբժութեան իմում գնացի:
 Զիա՞րդ աւտարս ի բարեաց գիտողիդ գաղտնեաց արգահատեցից,
 Թէ՝ Մի՛ համարիր ընդ ամբարիշտս զանձն իմ:
 Զիա՞րդ ես ինքն գոլով՝ զայլս անիծեցից,
 Թէ՝ Տո՛ւր նոցա, Տէր, ըստ գործս նոցա, -
 Եւ ի կարգ բանին համարձակեցայց:

Բ

Քանզի թէ զետինս բանիցն առաջնովքն աստանաւր եղից,
 Կրկին ծանրանան ինձ ցաւք, եւ յաճախեսցեն դառնութիւնք:
 Բայց ի շեղջեցելոցն արտասուաց դոյզն մի չափեալ՝
 Բաւականացայց հանապազրդեան յանդիմանութեամբ
 Սաղմոսարանին ընտանի ձայնիւն,
 Որ զպարտաւորեալս միշտ կշտամբէ:
 Առ որս եւ սպառուած քառասներորդի իններորդին հատուածի բանի
 յանդիմանողի,
 Զիս գարշեցուցեալ, հանապազ խայտառակէ,
 Խցեալ զբերանս ի փառաբանութենէ՝ եղկելի զանձն իմ ցուցանէ,
 Աստուածային ձայնիւն դատախազեալ՝ յակնկալութենէ կենաց լքանէ,
 Միանգամայն եւ վիրգս մահու ինձ իրը ի պատնիշէ առաքէ:
 Քանզի, թէ չար է անէծս առնուլ յաւտարէ,
 Ապա անձամբ զանձն անիծանել՝ կրկին չարաչար:
 Իսկ եթէ չառնուլ նախատինք ի մերձաւորաց աւրէնք են,
 Ապա ի տեսողէն հայել զայսոսիկ՝
 Կրից արեան տաժանմունք, վիշտք աղէտից եւ խէթք մտաց:
 Բայց թէ առ խոնարհութեան անձին իւրում մատնեսցի՝
 Զնեալ եւ կշտամբեալ անիծիւք ի լեզուէ իւրմէ,
 Ի խոստովանեալ եւ յամէնիշխան շրթանց բերանոյ վերնոյն աւրհնեսցի,
 Զի ճշգրտեալ թարգմանեաց զդարձն իւր առ նա՝
 Զհետս կենացն ոչ լքանելով,
 Սահմանաւն սիրոյ զպարտեացն արմատ կրծատեաց՝
 Ոչ տիրեալ ի խարդաւանաց չարաբանողաց,
 Ոչխար հաւտին Քրիստոսի գտաւ բժշկեալ՝
 Դիմելով ի յաղն բուժիչ աղեացն արկածից:
 Բայց եւս անբանական բարոյից է
 Ասուն կենդանեաց ի մէջ դալարոց
 Ծաղկածին վայրից կենածիր բանից՝
 Թմբրութեամբ մտաց ի յարաւտս մահու ճարակել:

Գ

Եւ արդ, քանզի իմ է առակս վերջին կշտամբողական,
 Եւ առ իս ակնարկէ զդիպուածոցն չար պատահմունս,
 Որ ինձէն անձին նիւթեցի միշտ գեղմունս կիզանողականս հրոյ տոչորման՝
 Հոսեալ ի յերկնուստ զգոյիւ գագաթանս՝ իմաստնարանի բազմակիւ:
 Քանզի զիա՞րդ ի յարդիւնս ինձ աւգուից սաղմոսն եկեսցէ,
 Յորժամ անպառուղ ի բազմերգութենէն լինիցիմ՝
 Ոչ նուագել հոգւով, ըստ թելաղըելոյն Պաւղոսի:
 Զիա՞րդ ընդ մարգարէին եւս զտէրունին խաւնեցից
 Մեծս մեղաւորաց, նկունս պիտանեաց՝
 Ասել ընդ սրբոյն, թէ՝ ի բա՛ց կացէք յինէն
 Ամենեքեան, որ գործէք զանաւրէնութիւն:
 Զիա՞րդ, ոչ ունելով ի բազմացն պատուիրանաց կատարեալ
 Շնորհին եւ աւրինին, բարբառեցայց զերջանկին,
 Որ նախ ինքն արար, զոր մեզ կանոնեաց,
 Թէ՝ Քանզի ծառայս քո պահեցի զայս,-
 Եւ որ զհետն գան ասացեալքն:
 Զիա՞րդ թափուրս ի լրութենէ իմաստից կենաց
 Ընդ երկիւղածս տեառն աւրհնեցից:
 Զիա՞րդ ընդ մեծին մաղթանաց զիմս յաւղեցից,
 Թէ՝ Զմին ինսդրեցի ի տեառն՝
 Զտեսիլ վայելչութեան նորա եւ զհրամանատրութիւն տաճարի նորա:
 Զիա՞րդ ի հրաժարելին ինձ ձեռնամխեցից,
 Յորժամ լսեմ, թէ՝ Ուղղոց վայել է աւրհնութիւն:
 Զիա՞րդ շրթամբք իմովք զանձն իմ անիծից՝
 Ասելով զկնի յոլովից առեալն,
 Թէ՝ Երեսք Տեառն ի վերայ չարագործաց՝
 Սատակել զիշատակս նոցա յերկրէ:
 Զիա՞րդ զմիւսն դարձեալ,
 Թէ՝ Զարք վաղվաղակի սատակեսցին,
 Զիա՞րդ զկերպարանացն իմ նմանութիւն,
 Թէ՝ Բազուկք ամպարշտաց խորտակեսցին,
 Զիա՞րդ սատակման ինձ պաղատեցայց,
 Թէ՝ Ահա մեղաւորք կորիցեն:
 Զիա՞րդ զբազմայածեան լեզուս ի յաւրհնեալս բան միեցից,
 Թէ՝ Ասացի պահել զմանապարհս իմ,
 Զի մի՛ մեղայց լեզուաւ իմով:
 Զիա՞րդ փշովք մեղաց հեղձեալս զանարատին պարծեցայց,
 Թէ՝ Այլ զիս յանբծութեան իմում ընկալար:
 Զիա՞րդ ես՝ մեղաւոր եւ կրկին պատժաւոր,
 Զհանգունակիցսն դսրովեցից՝ ապրել ի նոցունց,
 Թէ՝ ի մարդոյ մեղաւորէ, նենդաւորէ փրկեա՛ զիս, Աստուած:

Դ

Զիա՞րդ, իբր ոչ կուապաշտեալ, անպատկառապէս պերճացայց
 Ունայն պանծանաւք ասել ընդ Դաւթի՝

Միթէ մոռացեա[՞]լ իցէ մեր զանուն Աստուծոյ
 Կամ ձգեա[՞]լ զգեուս ի մաղթանս աւտար աստուածոց:
 Քանզի որ ի մեղս գարշութեան խոնարհեսցի,
 Առաջի կայ նորին կառուցեալ առեալ ի պաշտաւն
 Յաւսականացն, ախտարծարծիցն, պոռնկապատիր պատկերացն կերպարան՝
 Աստարտայ եւ Քոմովսայ եւ Մեղքոմայ արուարձանի
 Եւ Թարահատայ թարմատարի, ընդ զազրոտեացն կանացեացն
 Իշանդամիցն պատկառանք, անվերարկու ծանակութիւննք:
 Ի՞բր ոչ պատկառեցից սովիմք ասել ընդ նահատակին,
 Որ զայս դիմագրաւութիւն առ բարին ունէր միշտ,
 Թէ՛ Վասն քո մեռանիմք զաւրհանապազ,-
 Եւ որ ի կարգին է սորին սաղմոս:
 Ի՞բր յիմարս յարս եւ վատթարս ասել ժպրհիմ,
 Թէ՛ Բերան իմ պատմեսցէ զիմաստութիւն, եւ սիրտս՝ զհանճար:
 Ի՞բր մարդելոյզ կերպարանաւոր՝
 Զմարդահաճոյիցն ոսկերս ցրուել մաղթեցից:
 Ի՞բր զկրկին երկրորդեալսն մեծանունն բարութիւնս,
 Թէ՛ Հաճոյ եղէց առաջի տեառն յերկրին կենդանեաց:
 Զիա[՞]րդ ունողս անբաւից մեղաց զարդարոյն առեալ կարդացից,
 Թէ՛ Ո՛չ մեղք իմ եւ ո՛չ յանցանք,
 Առանց մեղաց ընթացայ եւ ուղիղ եղէ:
 Զիա[՞]րդ զիս ինքն մատնեցից կորստեան՝ յասելն զայս բան,
 Թէ՛ Մի՛ ողորմիր գործողացն զանաւրէնութիւն,
 Զիա[՞]րդ թէ՛ Որպէս հալի մոմ առաջի հրոյ,
 Այնպէս եւ մեղաւորք՝ յերեսաց Աստուծոյ:

b

Զիա[՞]րդ գրգեալս ապականացու փափկութեամբ՝
 Սահմանեցից զաննման ինձ բան,
 Թէ՛ Խոնարհեցուցի պահաւք զանձն իմ,-
 Եւ զագակիցս նորին ընդ նոյն՝
 Եւ ի նեղել նոցա քուրձ զգենուի
 Եւ, իբրեւ զսգաւոր եւ զտրառմ, խոնարհ առնէի:
 Ո՞րպէս հանդարտեցից զնմանեացն իմ պատիժ միշտ յիշատակել,
 Թէ՛ Սակայն մրուր բարկութեանն Աստուծոյ ոչ սպառեսցի,
 Եւ արբցեն ի նմանէ ամենայն մեղաւորք երկրի:
 Ի՞բրեւ զեւսն առ սմին,
 Թէ՛ Զամենայն եղջիւրս մեղաւորաց փշրեսցես:
 Զիա[՞]րդ զապերախտութիւնն Յակոբայ ի ճառ առեալ հենդնեցից,
 Որ ընդ ստուերին գծմարտութիւնն ընկալեալ՝
 Մոռացայ ընդ նոսին նոցին թերութեամբ
 Զերախտիսն Քրիստոսի աստուածայնովքն արուեստիւք խաչին փրկանաւք,
 Քան նոքա՝ զգաւրավարութիւն Մովսեսն ցպոյն սքանչելեաւք,
 Որ զաւրինակն նկարագրէր տէրունական տնտեսութեանն:
 Զիա[՞]րդ զյարուցելոցն ի վերայ դիւաց զաղէտս ցուցից,

Իբր նոքա՝ զաւտարացեղից խուժադուժ ազգացն,
 Ասելով, թէ՝ Արկին զդիակունս բարեացն, որ ի մեզ,
 Կուր վնասակարացն թռչնոց, այս է՝ այսոցն աւդայնոց:
 Ո՞րպէս զանկեալ զսերմն բանին ի ճանապարհին
 Եւ զմիաբանեալս զկամս ընդ չարին սուրբ անուանեցից,
 Ի՞բրեւ՝ զնմանակիցն առ ի նոյն չաւիդ չարին պատերազմի՝
 Գուպար գաղտնամարտ մտացն աւցտելոց,
 Զոր ես զաւրացուցի՝ գործակցեալ հնարից բանսարկուին:
 Եւ ոչ ունիմ աղերսել, թէ՝ Մի՛ լոեր եւ մի՛ դադարեր, Աստուած,
 Եւ՝ Խորհեցան ի վերայ սրբոց քոց եւ ասացին,-
 Զոր ի կարգէ սաղմոսիս է աղաւթել:
 Քանզի յոյժ պատեհագոյն է առնուլ գայսոսիկ
 Ի վերայ բռնութեան մոլեկան դիւաց՝
 Միշտ ճակատելոց առ ներկայիս խոռվութիւն,
 Եւ ընդ նոսին՝ նոցին մշակաց:

Զ

Յորոց դու, Տէր Քրիտոս,
 Որդի բարձրեալ մեծիդ Աստուծոյ,
 Պահեսցե՛ս եւ ամրացուսցե՛ս երկնային զաւրուդ շրջափակութեամբ՝
 Ցամենայն ընթացից խաբողին հողմոց
 Խաչիւլ լուսոյ զմեզ պաշտպանեալ,
 Որ զի թէ եւ գտցին յիս անաւրէնութիւնք բազմաւրինակք,
 Այլ ոչ հայհոյութիւնք:
 Որ ոչ հանգեար ի կորուստ նմանեացն իմոց ամբարշտելոց,
 Այլ ամենագորով թախանձմամբ
 Ընդ եղծման ջրողողն զազրագործաց կրկին վշտացար,
 Տաղտկալի զմահու նոցա դիպուած քեզ գրեցեր՝
 Ասելով զզարմանալիսն լսողաց բան.
 Ածեալ զմտաւ՝ ոչ եւս յաւելից
 Անիծեալ զերկիր վասն գործոց մարդկան:
 Եւ միսիթարիս մեծ իմն պարարեալ
 Ընդ կեանս անմաքրից եւ պարտաւորաց սատակման:
 Որ երբեմն առակաւ դդմենոյն
 Զանխայելն ի կործանելիսն ցուցեր, ողորմած,
 Եւ առ այլ ումեմն նեղեցար, սաստիկ վտանգեալ,
 Ընդ յամրանալ անձրեւին առ ուրացողացն դարման:
 Անձառելիս ցուցեր բարութեան տեսակս յիշատակ տաւնելիս
 Ի վերջին աւուրս՝ քեւ, ի ձեռն առաքելոցն քոց,
 Ողջոյնս հասարակաց անհամբուրիցն հեռաւորաց
 Քաղցրաճաշակս հրամայեցեր:
 Ահա եւ յի՛ս ցաւդեա, կենդանի, զհայրենի գթութեանցդ զսէր,
 Զի եւ ես փրկեցայց՝ քաւեալ ամէնառատ քո այցելութեամբդ:
 Եւ քեզ ընդ Հաւր, Հոգւովդ Սրբով փառուք յաւիտեանս:
 Ամէն:

[ԿԱ]

**ՎԵՐՍԻՆ ՅԱԽԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵՄՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ
ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՅ ՍՐՏԻՑ ԽԱԽՄՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Եւ ընդէ՞ր է ինձ բնաւն, որ ի սաղմոսին,
Այնպիսեաց բանիցն ի կիր արկանել,
Որ ի նախատինս միանգամայն
Եւ ի նզովս ինձ յարակային,
Հանապազ երգել իմովքս տաւղաւք:
Քանզի զիա՞րդ արդեւք զշուք երջանկին
Ինձ՝ դատապարտելոյս նմանեցուցից՝ ասել ընդ նմին,
Թէ՝ Ոչ մերձեցաւ առ իս թիւրեալն սրտիւ:
Զիա՞րդ զկարգադրութիւնս տանցն
Ի յայսմանէ զկնի թուելոցն զարհուրեցուցչաց,
Ընդակից կայից կանոնաց աւրինաւորին,
Զինուորին եւ թագաւորին եւ մարմնական հրամանատուին,
Որք եւ երկնայնոցն են համբուրելիք,
Ասելով՝ Ոչ յուսահատ եղչց ի կենաց
Պատմողս աւետեացս եւ նորոյս աշակերտ,
Անմասն յամենուստ բարեկարգութեանց:
Զիա՞րդ, ըստ իրաւախորհ արդարոյն,
Ընդդէմ մեղաւորացն մահու զինեցայց առակաւ առաւաւտին
Ի սկիզբն արթնութեանն միշտ պատրաստական լինելոյ,
Որ եւ ոչ զանդամս մարմնոյս գանեալ իրատեցի:
Զիա՞րդ մասնակցեալ մեծին արութեան՝
Սատակեցից ի քաղաքի տեառն զանաւրինեալսն,
Որ եւ ոչ զբուսեալ բիծս հոգւոյս իմոյ մեռուցի:
Զիա՞րդ ստեցից գրողին չեւ յայտնեցելոցն,
Թէ՝ Զմոխիր որպէս հաց կերայ:
Զիա՞րդ, որ ոչ միացուցի յիմոցս կրից կաթիլ մի պղտոր
Ընդ յատակ արտաւար աղբերց երգողին, ասեմ ընդ նմին,
Թէ՝ Զըմպելի իմ արտասուաւք խառնեցի,
Եւ՝ Արտասուաւք իմովք զանկողինս իմ թացի:
Զո՞րս ինձ գրեցից մեղաւք մահացեալս,
Յորժամ սիրողն Աստուծոյ ի բոլոր սրտէ՝
Զյանցմունս նախնեացն իւր վարկանիցի,
Թէ՝ Մեղաք մեք ընդ հարս մեր, անաւրինեցաք եւ յանցեաք,-
Եւ որ ի վախճանն յանդի սաղմոս՝
Իրաւամբք առ իս, քան առ իսրայէլ:
Որո՞վք յարգեցայց դասիլ ընդ բարիսն,
Յորժամ մարդկային հնարից այս դեղ պատուեցաւ,
Որ ոչ յիս գտաւ,

Ի գարշութենէ կերակրոց ի մահ սովեցեալք
 Եւ յաճախութենէ ճգանց ի հոգւոց նուաղեալք,
 Հստ խորութեան ինքնաւրէն կրաւնից հրէից եւ հեթանոսաց:
 Զիա՞րդ արդարութիւն իմ մնայ յաւիտեանս,
 Զոր ոչ բնաւ իսկ կատարեցի:

Բ

Եւ զի մի՛ տաղտկացայց՝ յամեալ ի բանիս,
 Ի համառաւտել զսոյն փութացայց:
 Զի՞նչ ունիմ ասել ի տեղի բանիցն,
 Զոր աստուածաշունչ ձայնն նուագեաց աւրհնելոյն Դաւթի,
 Թէ՛ Բոլորով սրտիւ իմով ինդրեցի գքեզ:
 Զիա՞րդ ընդ սմին զմեծն քան զայս,
 Թէ՛ Ի սրտի իմում թաքուցի զբանս քո,
 Որպէս զի մի՛ մեղայց քեզ:
 Ո՞րպէս զունայնութեանցս, իբր զլրութեանց,
 Ճառեցից ընդ պարս մաքրոց,
 Թէ՛ Ի պատուիրանաց քոց իմացեալ՝
 Ատեցի զամենայն ճանապարհս չարաց:
 Զիա՞րդ զիեզոյն ճշմարտութիւն
 Իմում ստութեանս մշտնջենական երդմնահարութիւն կարգեցից՝
 Ուխտեալ ընդ հաւատարմին.
 Երդուայ, զոր հաստատեցի, պահել զդատաստանս արդարութեան քոյ:
 Զիա՞րդ ինձ հրեշտակ մահագոյժ անհրաժեշտ վճռի՝
 Զբանին պատգամ կրկնեցից,
 Թէ՛ Հեռի է ի մեղաւորաց փրկութիւն:
 Զիա՞րդ չարս իսկապէս՝ զբարեացն գրեցից,
 Որք ի տեառնէ առնուն զնոյն հատուցումն,
 Զայս տուն յեղեղել,
 Թէ՛ Բարի առնէ Տէր ուղղոց սրտից:
 Զիա՞րդ զհամառաւտն փոխատրութիւն անաչառութեան
 Վրիպեցելոյս՝ ինձ սահմանեցից,
 Թէ՛ Զթիւրեալսն յափշտակութեամբ տանի ընդ այնոսիկ,
 Որ գործեն զանաւրէնութիւն:
 Զիա՞րդ զաստուածագեստին պանծանս
 Ամաչեցելոյս՝ ինձ պատուաստեցից՝ ասել զնորայսն,
 Թէ՛ Տէր, ոչ բարձրացաւ սիրտ իմ, եւ ոչ զբաւսան աչք իմ,-
 Եւ որ յետ սորին պատմին ասացեալքն:
 Զիա՞րդ զանճառն քան զմարմին բան
 Ի ցոյցս առից քաջալերութեան վհատելոց,
 Ես՝ գանձ գեհենին, ասել ընդ աւծեալն Աստուծոյ հոգւովն,
 Թէ՛ Յառաջագոյն տեսեր, զի ոչ գոյ նենգութիւն ի լեզուի իմում,-
 Ի սկզբնաւորն նախաձայնեալ սաղմոսիս

Մինչեւ ի լրումն աւարտման բանիս:
 Զիա՞րդ դասակցութեանց դժնէից մարդոց համարան
 Այլս մահու եւ որդիս սատակման բարբառիմ զբարեշնորհին.
 Ո՞չ ահա զատելիս քո, Տէր, ատեցի,-
 Եւ զմնացուածն սորին կարգի:
 Զիա՞րդ մեծաւն վստահութեամբ տաւնելի վեհին,
 Անձն իմ, եւ դու աշխար աշխարհի,
 Զանդատ քո ոգի յաւաջ ընծայեալ,
 Մեծացուցանես ընդ պսակելոյն,
 Թէ՛ Փորձեա՛ զիս, Տէր, եւ տե՛ս,
 Թէ իցե՞ն անաւրէնութիւնք ի ձեռս իմ,-
 Եւ զյաւելուածն, որ գհետ սորին:
 Զիա՞րդ, ես գոլով, եւ յայլոց աղաւթեմ ապրել՝
 Ցուսացելոցն յԱստուած ձայնակցեալ.
 Պահեա՛ զիս, Տէր, ի ձեռաց մեղաւորի եւ ի մարդոյ չարէ:
 Զիա՞րդ համբարձայց ընդ փառաւորեալն մաղթել Աստուծոյ,
 Թէ՛ Դու ես յոյս եւ բաժն իմ յերկրին կենդանեաց:
 Զիա՞րդ, իբր հանդիսացեալ ընդ ճգնաւորին,
 Զմրցանակն յաղթանակի թագաւորին մատուցանելով,
 Զառաւելեալն քան զաւրինակ աղերս աղաւթից,
 Թէ՛ ինձ սպասեն արդարք քո, մինչեւ հատուսցես ինձ:

Գ

Բարեբանեալ է եւ այս իմաստ հոգեւոր
 Եւ տէրունի գործոյն նմանի,
 Որ զփորձիչն պատկառեցոյց,
 Ցորժամ զամենայն արհամարհեսցէ
 Եւ զակզենապատճառն եղելոց միայն ընտրեսցէ՝
 Ասելով, թէ՛ Երանի ժողովրդեան, որոյ Տէր Աստուած է նոցա:
 Մեծ է եւ այս բարձրութիւն չնորհի
 Եւ զգուշական համբարձակութիւն լցեալ երանութեամբ,
 Թէ՛ Սուրբք քո աւրհնեսցեն զքեզ:
 Հղձալի է եւ այս ընտանութիւն մերձաւորական հոգեւոր հաղորդութեան
 ՅԱստուած յուսալ եւ ի նոյն արձանանալ,
 Բանիւ սաղմոսին բերկրեալ,
 Թէ՛ Զկամս երկիւղածաց իւրոց առնէ Տէր,-
 Եւ զկարդ բանին կատարէ,
 Մինչեւ զողբալին եւ զզուարձալին ազդեսցէ,
 Թէ՛ Պահէ Տէր զամենեսեան, որ սիրեն զնա,
 Եւ զամենայն մեղաւորս սատակէ Տէր,-
 Ի գլուխս լրման գրոց նուագարանաց սաղմոսիս,
 Իբր թէ զաւրինակն իսկ եցոյց վերջին հատուցման արդարոց եւ մեղաւորաց:
 Զուգակցորդք են միմեանց եւ զկնի երգեցեալքս,
 Զի թէ՛ Ընդունի զհեզս Տէր,
 Եւ խոնարհ առնէ զամբարտաւանս մինչեւ յերկիր,-

Ապա ինձ ո՞րքան եղկութիւնք կան առաջի:
 իսկ եթէ՝ Հաճի Տէր ընդ ժողովուրդ սուրբ
 Եւ բարձր առնէ գհեզս ի փրկութեան,-
 Ապա հերքեալս ի բարեմասնութեանց՝ ես ո՞ւր հաստատեցայց:
 իսկ եթէ աւրհնելի է Աստուած ի սուրբս նորա տիրապէս,
 Ապա աւտարս ես ի մաքրութեանց ընդ ո՞րս դասեցայց:
 իսկ եթէ ի կանխերգիցն մերձ այսր եղից
 Յիշատակարան ինձ կշտամբութեան,
 Թէ՝ Սիրեցէ՛ք զՏէր, սուրբք նորա,
 Զի ստուգութիւն խնդրէ Տէր
 Եւ կրկին հատուցանէ ամբարտաւանիցն,-
 Ապա յորո՞ւմ գնդի ես գտայց
 Գերեալս ի գաղտնեաց գտողին չարեաց:

Դ

Քանզի զոր աւրինակ տատանին տագնապաւ տերեւք տնկոց եղեւին ծառոց,
 Շարժեալք ի հողմոց ուժգին բախելոց՝ հոսեալք ի խոնարհ,
 Այնպէս ջանացաւ ջարդել զընթացից իմոց վերարձակութիւն
 Քաջաբեր ուղէշ՝ զյարմարեալս ձեռամբ անեղ մշակիդ:
 Զոր հաստատեսցե՛ս՝ արմատացուցեալ վերստին դարձեալ
 Նոր պտղաւրութեամբ անապականաւ
 Ցանդաստան կենաց ինամոց քոց կամացդ,
 Ամենապարգեւ թագաւոր Քրիստոս, աւրհնեալ յաւիտեանս:
 Ամէն:

ԿԲ

**ՎԵՐՍԻՆ ՅԱԽԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵՄՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ
 ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՅ ԲԱՆԻ
 Ի ԽՈՐՈՅ ՄՐՏԻՑ ԽԱԽՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Այլ արդ, ընդէ՞ր ոչ ի վերագրեցեալն սաղմոս նախաճառական
 Եւ յայլ մարգարէիցն մասն ինչ յաւդեցից:
 Քանզի զի՞նչ վայելումն իցէ կերակրոյն,
 Եթէ անզգայեալ ցաւովք ուտիցեմ,
 Եւ կամ զո՞ր շահ սաղմոսն ունիցի,
 Եթէ ոչ ի միտ առնուցում:
 Քանզի նզովեմ զիս ինքն ի նոսին, Եւ ոչ իմանամ,
 Լուացեալ լինիմ, Եւ ոչ պայծառանամ,
 Արեւու ծագեալ, Եւ ոչ լուսաւորիմ,
 Մեղր ճաշակեմ, Եւ ոչ քաղցրանամ,
 Ուտանիւ լնանիմ, Եւ ոչ բժշկիմ,

Միշտ կանխեմ ի նոյն, եւ դատարկ երեւիմ,
Հանապազ ձաղիմ, եւ ոչ երբէք խրատիմ,
Ողոքիմ դարձեալ, եւ ոչ զգաստանամ:

Բ

Արդարեւ, մեղք եւ անաւրէնութիւնք իմ յիս,
Եւ ես մաշիմ ի նոսին, ըստ մարդարէին,
Որ ի դիմաց պարտաւորացն բանի,
Եւ տէրունական առակին հին տկոցն եւ նոր գինւոյն:
Վասն զի, թէ՝ Սատակին անաւրէնք եւ մեղաւորք ի միասին,
Հստ Եսայեայ ձայնին,
Ապա եւ ինձ դժնէիս նոյն բաժին հանդերձեալ պահի:
Քանզի ասեմ զսաղմոսն, թէ՝ Հատուցանէ այնոցիկ,
Որ առաւել առնեն զամբարտաւանութիւն,
Եւ կցորդեմ սմին զընթերցուածն,
Թէ՝ Աւը տեառն ի վերայ հպարտից եւ ամբարտաւանից:
Ասեմ, թէ՝ Աւտար եղեն մեղաւորք ի մաւրէ,-
Եւ որ ինչ կարգ սորին ցուցանէ,
Ցարեմ առ սմին, թէ՝ Կործանեսցին անաւրէնք երկրի,
Եւ՝ Ամբարիշտն բարձցի յերկրէ,
Եւ՝ Անիրաւք մերժեսցին ի նմանէ:

Գ

Ո՛ղբք ինձ կարդացէք առ ձայնն,
Թէ՝ Զոր աւրինակ վառի եղէցն ի կայծականց հրոյ,
Այնպէս այրեսցին մեղաւորք ի բորբոքեալ բոցոյն:
Լացէք առ սաղմոսն,
Թէ՝ Արկցե՞ս ի վերայ նոցա կայծակունս հրոյ:
Աշխա՛րհս պատմեցէք ի բանս աստուածեան վճռին՝
Մարդարէիւն ազդեցեալ՝
Թէ ոչ կամիցիք լսել ինձ, սուր կերիցէ զձեզ:
Կոծեցարո՞ւք առ սաղմոսն,
Թէ՝ Մահ հովուեսցէ զնոսա:
Աղի արտասո՞ւս ողորմ հառաչմամբ ընդ հեծութիւնս իմ յարմարեցէք,
Ցորժամ բարձրեալն ընդ իսրայէլի եւ ինձ ասասցէ բանիւ սաղմոսին,
Թէ՝ Ժողովուրդ իմ ոչ լուաւ ձայնի իմում:
Աւաղ կարդացէք թշուառացելոյս,
Ցորժամ այլ մարդարէ զնոյնս դիցէ.
Վաղ նոցա, զի վազեցին զինեւ:
Բարբա՞ռ փողեցէք ի սիրտ մղձկեալ նոր աղաղակի,
Ցորժամ տեսանողն, Աստուծով ամաչեցուցեալ,
Զիս կշտամբեսցէ ընդ ապարասան տանն Յակոբայ.
Տեսէ՞ք, արհամարհոտք, զարմացարո՞ւք եւ եղծարո՞ւք:

Դ

Այլ դարձուսցե՛ս եւ ամփոփեսցե՛ս
Զբարձրացեալ զսուր բարկութեան ահաւորիդ սպառնալեաց
ի սարտուցելոյս յերեսաց մեծիդ
եւ, խնամովք աջոյտ բարեբաշխութեան առ իս ժամանեալ,
Աւծո՛ւմն կենաց պարզեւատրեսցես քո աղաչողիս:
Եւ քեզ փառոք յերկինս ի բարձունս,
Եւ ի մահացուաց՝ յերկիր ի խոնարհ,
ի սահմանս բոլոր ազանց եւ յամենայն յաւիտեանս:
Ամէն:

[ԿԳ]

**ՎԵՐՍԻՆ ՅԱԻԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵՄՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ
ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՅ ՍՐՏԻՑ ԽԱԻՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Բարեբար եւ բազմագութ, մարդասէր եւ երկայնամիտ, միայն թագաւոր,
Ընդ Հաւը քում պատուեալ եւ աւրհնաբանեալ տէր ամենայնի,
Որդի Աստուծոյ կենդանւոյ, անպատճառդ միշտ իմում կորստեան,
Որ ամենեւին անփորձ ես ի չարեաց,
Որ ոչ կամիս զմահ մեղաւորի,
Որ փրկութիւն են ի քոց կամաց ընծայեցուցեալ,
Որ դարձուցանես զմրրիկ մեղաց ի յաւդ քաւութեան,
Որ զհուր բարկութեան յանձրեւ փոխարկես,
Որ զյետնեալ զկինն ի բարեաց՝ կրկնակի գոյիւ նահանջեր
Երկեակ բնութիւն ի նոյն արձանի՝
Ո՛չ իսկապէս ընդ անպարտսն եւ ո՛չ համայն ընդ պատժաւորսն:
Որ զլուծութիւն ծովուն սահանաց
իբր զկարկառս քարանց կառուցեալ յեղանակեցեր:
Որ զկարծրանիւթ վէմն անսապատին
ի զիժակս վտակաց հոսեալ բղխեցեր:
Որ զՅորդանանու ջրոյն սրաշարժ վայրեկութիւն
Հրաշաւոր անդրադարձութեամբ ի յետնորդս հեթանոսաց
Լուացումն աւազանին ի թիկունս առաքեցեր:
Որ զպատուաստեալ պարիսպն Երիքովի,
Յաւրինակ կործանման բռնութեանն սատանայի,
իբր զթեթեւութիւն յարդի ցնդեցեր:
Որ զվնասակար ջուր նորին, ի յառակ այլայլութեան
Առ ի բարին փոխարկութեան՝ քանանացւոցն փրկութեան,
Խորհրդական աղիւն համեմեալ՝ անուշեցեր:
Որ զմեռային դառնութիւն իբր զմտաց անհաւանութիւն,

Կենացն փայտիւ ի քեզ յարմարեալ՝ պիտանի արարեր:
 Որ զառեալն ի գետոյն,
 ի գծագրութիւն անսահմանդ քո հրամանի
 Անորակիդ գունակութեան,
 ի նոր երանգ բոսորային մածեր արիւն ի ցամաքի:
 Որ զանկենդան ցուպ գաւազանին,
 ի կերպառութիւն առ ի գքոյդ մերովս նկարագրիւ,
 Այլ եւ յաւտարազնիցն ընտրութիւն,
 ի տիպն ապաթոյն կերպիւ վիշապի նմանեալ ցուցեր:
 Որ զերջանիկ ձեռն աջոյն Մովսէսի, ի ցոյցս տեսութեան
 Ապագայիցն հրաշից մարդեղութեանդ քոյ, բարձրեալ,
 Եւ քեւ՝ ախտաւոր մարմնոյս մաքուր լինելոյ,
 Անփոփոխ փոխատրութեամբ կրկին գուշակեցեր:
 Որ յայսքանեացս շրջագրութիւն
 Բարեխնամապէս արուեստիւ սիրոյ
 Զանակնկալն գիւտ մեղաւորաց կորստականաց
 Նշանակեցեր, աւրհնեալ ամենագութ:

Բ

Որ բուսուցանես յերկրէ դալարի՝ զմեռեալն յանչնչականէն,
 Որ զանշարժն իբր զընթացող կառավարես,
 Որ յանարդ արգանդէ կոչես քեզ պատկերակիցս,
 Որ տաս պատանեկաց աղաւրիս ըմբոշնելիս,
 Որ յայտս մաքուրս հերս ընծայես,
 Որ զսաղարթ սեւութեան վարսից ի ձեան կերպարան զարմանագործես՝
 Ցուցեալ, թէ առ ամենայն սահման հեռաւորական յաղթող ես, հզաւր:
 Որ փոփոխս զշրթունս բնաւորականս,
 Հստ բանին Յորայ, ի կամս հաւատարիմս,
 Որ սասանես զերկիր եւ զսիւնս նորին ի հիմանց՝
 Նշանակեալ հաստուածին գոյիւ,
 Թէ դու միայն մնաս անկորնչելի:
 Որ հոլովես զտարերս՝ իբրեւ զանցաւորս
 Եւ դարձեալ ի նոյնն կապես՝ իբրեւ զյարակայս՝
 Յայտ արարեալ, թէ եւ առ մեղաց բազմութիւն
 Դիրապէս ունել կամ թողուլ դոյնպէս զաւրեսցես:
 Որ զարուսեկին անզգայ էութիւն իբր երասանաւ իմն դաստիարակես՝
 Երեւեցուցեալ այնր իրի կերպիւ, թէ զընութեանս չար դիմեցումն
 Ցորժամ եւ կամիս՝ հանդարտ առնիցես:
 Որ զանբարբառ բոլորակ լուսնին կարգես ունայնս եւ պատարունս՝
 Լուսաւորեալ զպատճառն առ աւետիս տեսողաց,
 Թէ ի նուազութենէ բարեաց զպարտաւորս մարմին
 Դու ածես ի լրութիւն առաջնաստեղծ հարստութեանն:
 Որ զպատկերս անխաւս աստեղաց,
 Իբր զդասակս դոյզն հաւտից, տրոհես եւ ժողովես՝

Յոյս իմն կենաց առ այս խորհրդաբերեալ, քաղցրահայեաց տեսութիւն,
թէ եւ անաղաչաւորաց լեզուաց կարողապէս բաւես ողորմել:

Գ

Որ ի մէջ մահու եւ կենաց շաւիղ վստահութեան ուղղես ի ծովու՝
Վկայութիւն եղեալ հաւաստի, թէ եւ յանկասկածաւորն վայրի
Քեւ պաշտպանիմք անդայթակղելի:
Որ իբր զջուր կաթսայից ի հրոյ եռացեալ,
Որպէս զմեղաց մըրիկ պղտորեալ՝ բանիւ կամաց քոց խափուցանես:
Որ հայիս յերկիր եւ տատանես զսա,
Զի անբանիւն զմտաւորս զգաստացուցանես:
Որ իբր զակատ մի անձուկ նաւի ի վերայ շարժութեան ալեաց՝
Զանբաւ թանձրութիւն գետնոյս դղորդես,
Որով ծանուցեալ լինիս ամենից հաստուածոց, թէ իցես աներկբայելի:
Որ ի բան քո զաւրեղ հիմնացեալ ունիս զամենայն,
Որ սերմանես զարտաշնչացեալ մարմինս յերկրի
Եւ զնոյն անկորուստ պահեալ կրկին կենդանածնես:
Որ ապականացուս աւանդեալ անեղծս ստանաս,
Որ ընդ մահացու նիւթոյս զնշխարն կենաց խառնես,
Որ հրամանաւ ակնարկութեան ի խուն վայրկենի կազմեցեր,
Պատրաստ կացուցեր զանզարդութիւն ամենից եղանակաց:
Քո է զաւրութիւն եւ կարողութիւն,
Որ շրջանակես զժամանակս ամաց հոլովման աւուրց
Ցայլ նմանութիւն բարեպատեհ տեսողութեան:
Որ կարդաս զանմոռունչսն՝ իբր զկենդանիս,
Որ ազգես միայն, եւ նոքա ընթանան,
Որ միայն հենուս, անկանես անճառ արուեստիւ
Հնարագիտութեան՝ մէզ եւ առաւաւտ:

Որ յետ նախակարգ յաւրինուածոյն առաջնաստեղծ լինելութեանն
Արարեր զփառաւորեալսն մեծամեծս հրաշակերտիցն հանդիսից,
Լստ Գրոյն երջանկութեան կանխահիացն զարմացման,
Այլ իմն գոյացութիւն տաւնելի տեսակի
Անեղծ աշխարհագործութեան եւս քան զսոյն՝
Ի մարդանալդ քո, որոց ոչ գոյ թիւ:

Դ

Որ ահա զվնասն մեր քեզ գրեցեր,
Որ զարդարութիւնն քո մեզ չնորհեցեր,
Որ ընդ քեզ կրեցեր զհաշտութեանն մերում փրկանակ,
Որ ոչ երբէք լքանիս յողորմութենէ,-
Դարձո՛ զամբարչտեալս ի պաշտաւն բարի երկիւղի,
Զիմբրեալս՝ ի զգաստութիւն արթնութեան սրտի,
Զանմաքուրս՝ ի սրբութիւն պայծառութեան կերպարանի,
Զբազմաբիծս՝ յանբծութիւն հանդարտական սուրբ պատկերի,

Զբեկեալս՝ յողջութիւն, որ ի դիպմանց ոչ խորտակի,
 Զլացեալս՝ ի խնդութիւն զուարթութեան անտիրելի,
 Զյուսահատեալս՝ ի սէր միաւորիչ անքակտելի,
 Զամաչեցեալս՝ ի վստահութիւն հաստատութեան անշարժելի,
 Զիսաւարեալս՝ ի լոյս երանութեան անմեկնելի,
 Զմահու գերեալս՝ ի կեանս, որ ընդ եղծմամբ ոչ անկանի,
 Զի փառաւորեսցի անուն քո, Յիսուս,
 Խոստովանեալ յամենայնի ընդ Հաւր եւ ընդ Հոգւոյդ Սրբոյ,
 ի բարձունս երկնի եւ ի ստորեւս երկրի
 եւ ի բնակիչս նոցա յաւիտեանս յաւիտենից:
 Ամէն:

[47]

ՎԵՐՍԻՆ ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵՄՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՅ ԲԱՆԻ Ի ԽՈՐՈՅ ՍՐՏԻՑ ԽԱՒՍՔ ՀՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ

Ա

Եւ արդ, առ ամենայն բան յամենայնի ուղիղ ես, Աստուած,
 Իրաւամբք դատիս, արդարութեամբ կշռես,
 Ճշմարտութեամբ չափես, աւրհնութեամբ հետեւիս,
 Բարւոք ընթանաս, ստուգութիւն սիրես,
 Յստակութիւն կամիս, լուսաւորութիւն համբուրես,
 Փորձիւ յանդիմանես, երկայնմտութեամբ քննես,
 Ոչ ունիս նենգութիւն եւ ոչ գոռողութիւն,
 Այլ ամենեւին հեզութիւն, հանդարտութիւն եւ ողորմութիւն:

Բ

Արդարացար վերին իմաստութիւն անայլայլական Հաւրդ հանճարոյ՝
 Կրկին վկայեալ անզեղջ գովեստիւ յորդեգրեցելոցն չնորհաւք,
 Հստ բանին սրբութեան, որ Աւետարանաւն կենաց ի քէն ընկալաք,
 Որ ո՞չ ի կոծեն ողբացի եւ ո՞չ ի փողելն կաքաւեցի:
 Ասացեր անաւրինիս, թէ՝ Մի՛ անաւրինիր,
 Եւ ես ի նոյն չարիս պնդեցայ,
 Մեղաւորիս, թէ՝ Մի՛ ամբառնար եղծիւր ի բարձունս,
 Եւ ես զընդդէմսն քեզ գործեցի
 Եւ ոչ զգացի երբէք զառածեալս,
 Թէ ի ձեռին քո են եղջիւրք արքայութեան հպարտից ամբարձելոց
 Խոնարհեցուցանել եւ բարձրացուցանել,
 Հստ Ամբակումայ, Դաւթի եւ Զաքարիայ:
 Աւրհնութիւն ինձ կամեցար, ողորմած,
 Եւ ես՝ անիծեալս մեծ տարագրութեամբ,

Խոտորեցայ յարժանին ինձ մասն,
 Սիրեցի բարկութիւն եւ ոչ բարութիւն,
 Շաւշափեցի, ըստ Գրոյն, զխաւար եւ ոչ զլոյս,
 Կենդանի ձայնիդ քո, գթած, ապառումս պատասխանեցի:
 Զորդնն անմահ ասացեր բանիւ Եսայեայ,
 Եւ գհուրն՝ անչչ, եւ գկշտամբութիւնն՝ անվախճան,
 Եւ զտեղին՝ յաւիտենից, եւ զաւրինակ նմին՝ սոսկալի,
 Եւ ես ո՞չ իմացայ, ըստ սաղմոսողին, եւ ո՞չ մտառեցի,
 Այլ ի մռայլ մտաւորական կուրութեան գնացի:

Գ

Ցուցեր մարգարէիւն, թէ՝ Զաւրհնութիւն ստասցի, որ զաւրէնս դնէ,
 Եւ ես համառաւտել զնոյն փութացայ:
 Արձան հոգեւոր վիմի գրեալ մատամբ քո, Տէր Յիսուս Քրիստոս,
 ԶԴաւիթ իւրովքն բանիւք կանգնեցեր՝
 Ասելովն ինքեան ընտրութեամբ առ սոյն,
 Թէ՝ Պահեցի զաւրէնս քո յամենայն ժամ, յաւիտեան,
 Անդրադարձութեամբ բանին միջնորդեալ զկրկին հաստատութիւնն,
 Թէ՝ Եւ յաւիտեանս յաւիտենից,
 Ընդ որս եւ զարին նմանիս պարծանաց առ իմս խրախոյս,-
 Եւ ոչ զկծեցայ:
 Ճեպեցայ ի տաւնս Բահազու եւ ոչ Աստուծոյ,
 Ի յերկուս հետս երկմտութեան կրկին կաղացի՝
 Կասեալ ի բարեաց, ըստ երգիծանելոյն Հեղիու:
 Ունիմ զՄովսէս իւրովքն աւրինաւք, եկեալ ի մեռելոց,
 Եւ զտառս մարգարէիցն՝ գրեալ ի յոգի,
 Եւ զմատեանս առաքելոցն՝ ընդ մտացս մատն յեռեալ,
 Եւ զտէրդ հասարակաց՝ կտակաւն աւետեաց,
 Յարուցեալ ի թաղմանէ անթիւ ննջեցելովք,-
 Եւ անհաւատագոյն, քան զհնդեսին եղբայրակցութիւնս այնր մեծատան,
 Որ է առակ իմն յարմարական՝
 Նմանեալ զգայականացն մասանց անողորմիցն յղփացելոց,
 Մնացի իբրեւ զսալ դարբնաց՝ անընդուստ,
 Յամառեալ, քարացեալ սրտիւ,
 Որպէս աւրինակն է Բելիարաց,-
 Եւ ոչ ապաշխարեցի:

Դ

Այլ ազգեա՝ վերստին առ սոյն կերպարան լքեալ կրկին ողորմութիւն,
 Բարի, ահաւոր, մարդասէր, խնամակալ,
 Կենդանի, սուրբ, լուսաւոր եւ անվախճան թագաւոր,
 Զաւրութեամբ պանծալի խաչիդ խորհրդոյ
 Ի կարծրացեալս մեղաւք անբեր անդաստան՝
 Երիկամանցս յիմարութեան եւ անպտուղ սրտիս լքութեան,

Զի առեալ նպաստ աւժանդակութեան ի գթութենէ կամաց ամենակալիո՛
 Որոտասցէ, բղխեսցէ հոգիս՝ ընծայեալ աչաց վշտագնեցելոյս
 Վտակս արտասուաց արբուցանողաց,
 Ինձ՝ ի փրկութիւն եւ ի մաքրութիւն,
 Եւ քեզ՝ ի հաճութիւն ընդունելութեան,
 Ամենապարզեւ տէրդ բոլորից, փառաւորեալդ յաւիտենից:
 Ամէն:

[46]

**ՎԵՐՍԻՆ ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵՄՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ
 ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՅ ԲԱՆԻ
 Ի ԽՈՐՈՅ ՄՐՏԻՑ ԽԱՒՍՔ ՀՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Եւ արդ, ես՝ նախնիս ամբարշտաց,
 Գլուխս մեղաւորաց, պետս անիրաւաց,
 Առաջինս պարտաւորաց, պատկերս յանցաւորաց,
 Ատտիկեցիս ըստ վատթարութեան, այլ ոչ ըստ բարեբաստութեան,
 Ահա զանձառիցն իմոց ծառեցի,
 Զպատկառելիսն խայտառակեցի,
 Զգաղտնիսն հրապարակեցի,
 Զծածուկսն յայտնեցի,
 Զթաքուցեալսն ցուցի,
 Զամփոփեալսն տարածեցի,
 Զդառնութեանս մաղձ ժայթքեցի,
 Զգործակցութիւն չարին մատնեցի,
 Զամբարեալ թարախ վիրիս քամեցի,
 Զխորս պարտեաց իմոց ծանուցի,
 Զպատրուակն կեղծեաց առի,
 Զքող տգեղութեանն վերացուցի,
 Զամաւթալեացն զգեստ մերկացուցի,
 Զգարշելիսն յանդիմանեցի,
 Զմրուրն մահու փսխեցի,
 Զպալարս հոգւոյս խածուածոց քահանայապետիդ Քրիստոսի բացի:
 Յանձինս վտանգ ոչ անխայեցի,
 Մարմնոյս սիրոյ ոչ աչառեցի,
 Զարմատն հնութեան տեսիլ արարի,
 Բնութեանս կարեաց ոչ ողորմեցայ,
 Զմիաբանութեանն կապ խզեցի,
 Զդղեակ սրտիս Քանդեցի,
 Ընդ կամացս որսոյ, իբր ընդ դարանակալի մահու, կռուեցայ,
 Զպահեստ անյայտիցն արտաքս հանի,
 Զմթերիցն դանձ մեծին գուշակեցի,
 Զդատախազն դատաւորին հանդէպ կացուցի,

Զապառնեացն փորձ այժմէն իսկ գտի,
 Զդաշն կործանողին կտրեցի,
 Զուխտն խաբողին ցրուեցի,
 Զկատարած մարտին յաղթութեան ի քեզ, Տէր Յիսուս, ապաստանեցի,
 Զպատերազմին խումբ գրգռեցի,
 Զդիմադրութիւն դիմեցմանն՝ բանիդ Աստուծոյ յուսացայ,
 Զխաւարասիրացն փաղանդ լուսեղինացն զինուց սաղրեցի:

Բ

Եւ արդ, ստեղծիչդ ամենայն եղելոց Քրիստոս,
 Որդի բարձրեալդ Աստուծոյ,
 Զաստէն դարովեալս յայսպիսեաց բանից
 Եւ գհարուածեալս յայսքանեաց գանից
 Մի՛ կշամբեսցես կրկնակի դատել ի մեծի աւուրն:
 Ահա, հզաւը, անքնին, անճառ, բարերար թագաւոր անմահ,
 Առ այս կերպ պատկառանաց ինքնապարսաւս խոնարհութեան,
 Որ ինձէն զանձն մեծաւ ձաղանաւք յոգի դատեցի,
 Լի՛ց նուագաւք այսր մատենի
 Անարգանաւք ամաւթոյ զդէմսն սատանայի,
 Եւ զերեսս կերպի պատկառեցելոյս նշանաւ խաչիդ զաւրացո՛:
 Միասցի՛ կնիքդ լուսոյ ի գեղ տեսակիս,
 Ամրութեանդ նշան հաստատեսցի՛ ի տիպ դիտակիս,
 Երեւակ կենացդ փայտի ձեւացի՛ ի պատկեր այտիս,
 Արուեստդ հրաշից ի ճակատիս չո՛ւք նշանակեսցի:
 Մի՛ այլայլեսցի յինչն դրոշմդ լուսապաճոյճ,
 Մի՛ բարձրցի ի տեսանելեացս բբաց ճաճանչդ աւրհնութեան,
 Մի՛ մերժեսցի ի գլխոյս առհաւատչեայդ վստահութեան,
 Մի՛ սասանեսցի ի բերանոյս ամրութեան սեմոց փառք տեառնագրութեանդ:
 Պահպանակդ երկրպագելի ի զգայարան սրտի՛ս միասցի՛,
 Զորիցս նիւթոց իմոյս գոյութեան քառաթեւիդ նշո՛յլ ազդեսցէ,
 Զեռինս կարկառման փրկչիդ իշխանութի՛ւն աւժանդակեսցէ,
 Մատուցման հաստուածոյ մատինս խորհրդարա՞նդ
 Համարձակութեան բարեգործեսցէ:

Գ

Ի մեկնելս իմում մի՛ հեռասցի սրբութիւնդ,
 Մի՛ լքի պատիւս ի պատիլն պարտաւորիս,
 Մի՛ մերժեսցի ի յոգւոյս անդաւածանելիդ փրկութիւն
 Մի՛ ջնջեսցին գիծք կենդանատուիդ ի քո գրեցեալս չնչոյ,
 Մի՛ եղծցի նկարումն արեան զաւրութեան ի տիրատիպ խորանէս,
 Ընդ ի՛ս բնակեսցէ յիմում գերեզմանին:
 Ի ծորել մարմնոյս թշուառի աւծումն չնորհիդ առ ի՛ս պահեսցի,
 Ի նորոգութեանն աւուր սովա՛ւ հանդիպեցայց փառաց փեսայիդ,
 Ի քոյո՛ց այտի ծանուցայց,

Քոյո՞վք վաստակաւք պճնեցայց,
 Երախտեա՞ւք մեծիդ յարգեցայց,
 Աւազանի՞ն զգեստիւ պերճացայց՝ քաւեալ ողորմութեամբ:
 Մատո՛, բարեգութ, զվերարկուդ անապականութեան
 Տաժանեցեալս մեղաւք մարմնոյս
 Մի՛ յարիցէ ընդ քոյս՝ բանսարկութիւն,
 Հնացուցիչ հոգւոյս վատնեսցի՝,
 Խաւարաբնակացն պատիրք մի՛ ընդ իս վերերեւեսցին:
 Աւրհնեսցի՝ անուամբ քո, գթած, վիհն իմ հանգստեան,
 Ողորմութեա՞մբ քո լցցի գուբն իմ գերութեան,
 Ընդարձակեսցի՝ քեւ ինձ տեղին թշուառութեան,
 Անդո՛րը եղիցի, ինամող, ինձ բանտն բարկութեան,
 Սնուացէ՝ զիս առ յաճումն արգանդն մթութեան,
 Ցուսո՞վ քո շտեմարանեսցէ զիս յարկն այն անձկութեան:
 Զեռա՞մբ քո պահեցայց ի խշտին տարտամութեան,
 Թեւաւք քո ընկալայց ի տունն տագնապի,
 Դու, գովեալ, ընդ իս ի սենեակն վտանգի:
 Աւաղս ինձ աստանաւը ի թիւս հազարաց,
 Զի որ երեմն էի վերնային, եւ այժմ՝ անդնդային,
 Երբեմն՝ տաւնելի, եւ այժմ՝ աշխարելի:

Դ

Այլ եւ արդ կրկին դու աւրհնեալ ի բոլորից գոյից՝
 Յերկայնոց եւ ի ստորնայնոց
 եւ ի սանդարամետականաց մեռելոց,
 Անպարտականդ այս տարագրութեան,
 Ե՛ս վրիպեցայ, Ե՛ս աւտարացայ,
 Ե՛ս յիմարեցայ, պարտեցայ եւ խոտան գտայ,
 Ե՛ս լքայ, կասեցայ եւ կործանեցայ,
 Ե՛ս մոլորեցայ, Ե՛ս մատնեցայ, Ե՛ս մերժեցայ,
 Ե՛ս խորթացայ, գերեցայ եւ գայթակղեցեայ,
 Ե՛ս նզովեցայ, Ե՛ս թշուառացայ, արբեցայ եւ վատթարացայ,
 Ե՛ս ընկլուզայ, Ե՛ս խաբեցայ, Ե՛ս անաւրինեցայ,
 Ե՛ս ապականեցայ, մահացայ եւ խսպառ եղծայ:
 Զիք քո առ այս ինչ մատն չարի,
 Որ ես միայն անփոփոխ բարի:

Ե

Արդ, կամք քո յիս՝ եւ խաւարն ինձ ճառագայթ,
 Ճրագ յուսոյ քո անդ՝ եւ գիշերն վաղորդայն,
 Մարմնոյ քոյ հաղորդեալ՝ եւ յամաւթոյն կարծեաց ապրեալ:
 Իսկ ես ոչ գրեմ զանձն իմ կենդանի՝
 Վասն անփախչելի վախճանին,
 Դարձեալ զի ոչ վարկանիմ կորուսեալ՝

Վասն աներկեւան նորոգմանն:
 Որ եւ փակեալ համարիմ ինձ զելս կենացդ՝
 Վասն անքաւելեացն պարտեաց,
 Դարձեալ բացեալ ինձ զդրախոն՝
 Վասն փրկութեանն աւետեաց,
 Քանզի ոչ այնքան վհատութեանն գոյժ տագնապէ,
 Որչափ փրկութեանդ քաջալերեալ՝ ձեռն կարկառէ:
 Արդ, տո՛ւր, Տէր, տո՛ւր ողորմութիւն՝
 Առ ամենայն ձայն գոհաբանեալ, աւրհնեալ յաւիտեանս:
 Ամէն:

[ԿԶ]

**ՎԵՐՍԻՆ ՅԱԽԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵՄՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ
ԱՉԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՅ ՍՐՏԻՑ ԽԱԽՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Արդ, որ ոք եւ առցէ զայս գեղ մաղթանաց
 Այսր մատենի պարկեշտականի՝ պաղատիլ սովաւ,
 Եթէ ի մեղաւորաց իցէ մատուցեալն,
 Եղէ՛ց եւ ես իմովս բանիւ կցորդեալ նմա,
 Իսկ եթէ յարդարոց գուցէ յառաջեալն,
 Գտա՛յց եւ ես սովիմբ ընդ նմին ողորմեալ նովաւ:
 Ապա թէ երջանկասցի այնպիսին ինքեամբ՝
 Ինձ միայնոյ գրեալ զեղկութիւնն,
 Եւ ես ինձէ՛ն վկայեմ այսմիկ:
 Բայց յիշեացէ՛ նա զՄողոմոն եւ զբանս նորին հոգեշունչս,
 Թէ՛ Ո՞վ ոք վստահասցի սիրտ սուրբ ունել,
 Եւ կամ ո՞վ պարծեսցի մաքուր լինել ի մեղաց:
 Եւ զի ո՛չ յարեաւ մարդ երկրածին, ազատեալ ի պատասխանեաց,
 Եւ ո՛չ ընտիր ինքնարշաւ վազիւքն,
 Եւ ո՛չ թէ՛ եւ ի թուիչս ամբարձման թեւոց բերիցի,
 Առ որ զգոյշ լինիցի՝ կրկին երկուցեալ
 Ի վիմին իսկ հաստատութեան, ուսեալ ի Պաւղոսէ.
 Գուցէ անկեալ ի յերկիր՝
 Սահմանողի այսմ կանոնի իրաւադատի կշռեալ նմանեսցի:
 Այլ առցէ՛ զայս կշտամբութիւն մաքուրն՝ նիւթ պսակաց՝
 Առ ի շիջանել անընտրողաբար յանձեռնհասն բարձրութենէ,
 Եւ պատժապարտն՝ առիթ ազատութեան,
 Որով ամբարձեալ ի կործանմանէ
 Հոգեւորական մահուն՝ ապրեսցի՝ յուսով:
 Իսկ ինձ եղիցի պատգամս այս բանի
 Արձան փորագրեալ՝ ամենեւին անեղծանելի,
 Որ փոխանակ իմոյ եղկելոյս անձին մահացուի՝

Անդադար հնչմամբ հեծութեան լալոյ
 Առանց լոելոյ միշտ աղաղակէ:
 Լիցի՛ եւ ոսկերացս քակտեցելոց
 ի հողապատեան շիրիմ վերարկուին
 Անմոռունչ ձայնիւ զայս խոստովանել,
 Հասցէ՛ եւ մարմնոյս ի հող լուծելոյ
 Բարբառով իմն անազելեաւ ծածկատեսիդ զսոյն պաղատիլ:

Բ

Տէր գթութեանց, աղբիւր ողորմութեանց, պարգեւք բարութեանց,
 Որդի բարձրելոյ, Տէր Յիսուս Քրիստոս,
 Ողորմեա՛, խնայեա՛, մարդասիրեա՛,
 Նայեա՛ ի վտանգս, ակնարկեա՛ ի բեկութիւնս,
 Խոնարհեա՛ց ի թշուառութիւնս,
 Տե՛ս ի տարակոյս անձեռնհաս տագնապիս,
 Հասի՛ր հաղորդել կորստականս կարեաց:
 Շաւշափեա՛ բժշկապէս զամենաթշուառ ախտաւորութիւնս,
 Ո՛ւնկն մատուսցես քաղցրութեամբ ողորմագին հեծութեանս,
 Լո՛ւր ի խորոցն անդնդոց մահուն գերեզմանի՝ անմոնչելի հառաչմանս,
 Մտցէ՛ յականջս ամենալուր լսելեացդ
 Զայն պաղատանաց վատնեալ անդամոցս:
 Եւ վասն զի գրաւական կենդանութեանս անապական է,
 Անփոփո՛խ լիցի եւ սիրոյդ քո գթութիւն,
 Կցո՛րդ լեր հեղութեամբ տաժանաւորս տկարութեան:
 Մեռեալ պատկերիս մի՛ ոխս պահեսցես,
 Ընդ անշունչ կերպարանիս մի՛ ի դատ քննութեան մտցես,
 Մահու տանջեցելոյս մի՛ հարուածս յաւելցես,
 Ընդ բեկեալ խեցեղին անաւթոյս մի՛ ուժգնութեամբ մարտիցես,
 Վճռաւ կոչկոճելոյս մի բարկութիւն կրկնեսցես,
 Կործանեալ շինուածոյս մի՛ պատուհաս մատուսցես,
 Շանս սպանելոյ մի՛ քարինս արձակեսցես,
 Լուոյս ջախջախելոյ մի՛ սաստիկս որոտասցես,
 Հողոյս անպատուելոյ մի՛ իբր ամբարհաւածի ուժգինս մոնչեսցես,
 Զմոխիրս մերժելի մի՛ ի դատ ընտրութեան կոչեսցես,
 Զփոշիս ցնդելի մի՛ իբր զքո դիմամարտ դտցես,
 Զտիղմս տաղտկալի մի՛ իբր զոսոխ վարկանիցիս,
 Զգարշութիւնս անգոսնելի մի՛ իբր զբոնամարտիկ վանեսցես,
 Զխէթս ի բաց ընկենլի մի՛ նիւթ գեհենին պահեսցես,
 Զայսքանեաց բազմապատիկ բանից կշտամբեալս
 Մի՛ վերստին յանդիմանեսցես:

Դ

Այս ամենաթշուառ եւ խաւարարգել շիրմին են ահա
 Սրտաբեկ եւ յոդնաթախիծ արգահատութիւնք,

Հաստատեսցէ՝ աւրհնեալդ քո բան անփոփոխական լինել՝
 Ըստ սրտի արգահատելոյս:
 Քանզի եւ այժմ մինչ կենդանեալքս խաւսիմ՝
 Մեռեալ եմ անհասիդ,
 Որպէս ի կորուստ մահուն սատակման՝
 Ամենազաւրիդ հրամանի անեղծ եմ հաւատովքս:
 Արդ, աղաչեմ զքեզ, Տէր Յիսուս Քրիստոս,
 Հայեա'ց յիս ողորմութեամբ
 Եւ մի թողացուսցես լինել տնակից ինձ Բելիարայ,
 Եւ զմահազեկոյց տապանին ազդումն
 Անկենդանաւորն թնդման թշուառն թաղման՝
 Աղաղակ ձայնի հաւաչման լալեաց քեզ հաշտեցուցչաց,
 Յարգեսցե՛ս լսել, միայն բարեգործ,
 Հոգեսէր, հզաւր, մարդասէր,
 Եւ հոգիդ քո բարի բնակեսցէ՝ ընդ իս՝
 Լոյս առնելով ինձ ի խաւարին:
 Մնասցե՞ն ընդ իս կենարար քո կրից պաշտեցեալ մասունք,
 Զի իբր զաւանդ գանձու զիս պահեալ ի քեզ՝
 Կենա'ց նորոգման ընծայեցուսցեն:
 Աւճա՛ռք անվատնելի զինուց ինձ պատկանեսցին,
 Ընդ իս յարակայեալ քարինք պարսից հոգեւոր հնարից՝
 Զչարին հալածել զգունդ,
 Մարտն, որ առ իս, քե՛ւ, Տէր, վանեսցի:
 Զի թէ յարիցէ ի վերայ իմ պատերազմել,
 Տեսեալ զքաղաքն ունայն ի զաւրաց,
 Եւ զազդողականացն գործի՛ ապաձայն,
 Զքեզ, Տէր, ունիմ մշտնջենաւոր եւ աննիրհելի պահապան:

Ե

Զի եթէ այժմ իսկ կանխաւ արագեալ յառաջ, քան զաւրն կատարածի,
 Եւ անշաւիդ արգելան ինձ պատրաստեսցէ,
 Առաքե՛մ զաղաւթսն տէրունականս նմին գան մահու,
 Եթէ ի վայր զիս հնարի կործանել՝
 Զծնրադրութի՛ւն արարչին:
 Եթէ ի մոխիր երկրի թաւալեալ ձեռն բերիցէ,
 Երեսա'ցն Աստուծոյ ի նոյն մածուցումն զնա հերքեսցէ:
 Եթէ վաստակս ինձ ցաւոց նիւթեսցէ,
 Քրտո՛ւնքն յուրթի արեամբն զանզեալ
 Փրկչին աշխարհի զնա խուեսցէ:
 Եթէ յընթացից բարեաց զշունչ իմ պատանդեսցէ,
 Կապա՛նք ամենաստեղծին զիս արձակեսցէ:
 Եթէ յուրացութիւն պարգեւաց լուսոյն բռնաղատեսցէ,
 Հայհոյութեա՛նն համբերութիւն յաստուածամարտիցն՝
 Զնոսին ընդ նոյն կարկեսցէ:
 Եթէ հարուածս նետից գաղտնաձիգ զինուց ինձ արձակեսցէ,

Կա՛րթ հնարից աղեղան փառաց Հաւրն կապարճից նմին պատահեսցէ:
 Եթէ քողով լուսոյ խաւարականի մտանել ընդ աչս անամաւթեսցի,
 Կոփո՛ւմն գլխոյն ձորձով պատեցեալ լրմանն ամենից զնա տանջեսցէ:
 Եթէ մոլեսցի զվստահութիւն ձեռինս կապել,
 Եղէդն, մատուցեալ ի յաջ գոյացուցչին,
 Զնա չարչարեալ ըմբերանեսցէ:
 Եթէ ձաղանաւք այպանման զիս կատակեսցէ,
 Տանե՛լն ծաղու ամենազաւրին զնա հենգնեսցէ:
 Եթէ բժժանաւք ինչ յուռթից կախարդել խորամանկեսցէ,
 Ապտա՛կն դիմաց հզաւրին Աստուծոյ
 Զնա սաստկապէս ամաչեցուսցէ:
 Եթէ ի մուտս գիշերային մթութեան
 Խաւարու խաբէութեան լինեալ մարտիցէ,
 Ի ճառագայթի՛ց լուսոյ երեւման քո, Տէր, խայտառակեսցի:
 Եթէ ի միջաւրէական տապոյ փորձութեանցն
 Արեգակնակէզ վատնիչ խորչակին
 Զիս ի յարմարոց խախտել կարծիցէ,
 Ի զաւրութենէ՛ նշանիդ լուսոյ խլեալ գաւսասցի:
 Եթէ ի փչմանն չնորհէ ունայն զիս առնել հնարաւորեսցի,
 Թո՛ւքն, զոր ընկալաւ տէրն քերոբէից ընդ մեղաւորիս,
 Զնա պատկառեցուսցէ:

Զ

Եթէ ժանիք ծախողք ինձ ցուցանիցէ,
 Լուռեթի՛ւն երկնաւորին բերանոյ զնա պապանձեցուսցէ:
 Եթէ խածմունս աղուականս հոգւոյս ազգեսցէ,
 Բեւեռա՛ցն հարմունք հաստողին բնաւից զնա կսկծեցուսցէ:
 Եթէ յընթացս անիրաւութեան խորհրդոց զիս մոլորեցուսցէ,
 Սեւե՛ռք ոտից անհասանելոյն զնա կապեսցէ:
 Եթէ հրապոյրս ինձ դժնեայս արբուսցէ,
 Քացա՛խն ընդ լեղոյն խառնեալ ի յարբումն բարերարին
 Զնա դառնացուսցէ:
 Եթէ առաջին ճաշակմամբ փայտին զիս գտցէ,
 Սոսկալի խորհրդով խաչին ըմբռնեալ՝ իսպա՛ռ պարտաւորեսցի:
 Եթէ ընդվզել ընդդէմ հնազանդութեան
 Տեառն հրամանի զանձն իմ ուսուսցէ,
 Բերո՛ւմն պարանոցի անսահմանելոյն զնա կործանեսցէ:
 Եթէ ի մահ սատակման զիս վանեալ վիրաւորեսցէ,
 Ստուա՛ր տէդ զինու մինելոյն
 Ի կող ստեղծչին Աղամայ զնա հերձեսցէ:
 Եթէ երկամբք վշտաց դժոխականաց զիս պարփակեսցէ,
 Պատանա՛ցն կտաւ էից ունողին զնա ըմբռնեսցէ:
 Եթէ յատակս մահու հայել զիս խարդախեսցէ,
 Բնակե՛լ կենդանւոյն ի վէմն մահու զնա մեռուսցէ:
 Եթէ ինդասցէ ընդ մարդկաւրէնս իմ գայթակղութիւն,

Կրկի՞ն կորասցի կարկամեալ կամաւ,
 Յորժամ անմահն Աստուած, յարուցեալ փառաւք,
 Հնդ իւր նորոգեաց զբնաւ մահացեալ:
 Եթէ ընդ լուծանել փոքր կապանաց հազարամէից բերկրեսցի,
 Դողասցի՝ կարկեալ վերստին իսկոյն ընդ վերջին շղթայս
 Անզերծ տագնապին ըմբռնման սաստկագունի յանվախճան տանջանարանին:
 Եթէ ընդ առաջին հարուածն դժուարեսցի,
 Գոյժ կորստեան յետնում սատակմանն անշէջ գեհենին,
 Որ պատրաստեալն է նորա եւ նորին հրեշտակաց,
 Նմա պատմեսցի, որ յաւուրն մեծի մեծին ատենի:

Է

Իսկ ինձ՝ ապաւինելոյս ի քեզ, **Տէր Յիսուս,**
 Միայն թագաւոր ինքնակալ, զաւրեղ,
 Արարիչ երկնի եւ երկրի
 Եւ ամենայն զարդուն, որ ի նմա,
 Որ գալստեանդ քոյ ակն ունիմ
 Եւ ողորմութեան Փրկչիդ սպասեալ յուսամ,
 Ի յոտս քո անկանիմ եւ զգարշապարիդ հետս համբռւրեմ,
 Զպարառութիւնս խոստովանիմ եւ զմեղանս հրապարակեմ,
 Կշտամբանաց քարամբք կոծիմ եւ հառաչանաւք սրտիս տապանամ,
 Ի խէթ խղճիս խոցոտիմ եւ բոցով չնչոյս ճենճերիմ,
 Աղի ցաւզով արտասուացս այրիմ եւ երիկամանցս ազդմամբ կիզանիմ,
 Յուսակտուր աւզով ցամաքիմ եւ դառնաշունչ հողմով շիջանիմ,
 Թախսանձանաց բանիւս երերիմ եւ կողկողագին հեծութեամբ դողամ,
 Տաժանելի կրիւք տուայտիմ եւ տագնապաւ հոգւոյս տատանիմ,
 Ի կոծ մրրկաց ծփիմ եւ ի բախմանէ ալեաց սասանիմ,
 Ի լրութենէ համբաւոյն սարսեմ եւ յիշատակաւ ահին կորնչիմ,
 Կերպարանաւք ատենին հալիմ եւ սպառնալեաւք մեծիդ մեռանիմ,-
 Լուր, բազմագութ, քաւիչ, մարդասէր եւ երկայնամիտ,
 Քաղցրութիւն անձառ, աւր բարի եւ տիւ տենչալի,
 Քանզի կարող ես յամենայնի,
 Եւ առ եւս չնչոյս իմոյ՝ փրկութեան մեծի:
 Եւ քեզ ընդ Հաւր, Հոգւովդ Սրբով փառոք յաւիտեանս:
 Ամէն:

[Կ]

**ՎԵՐՍԻՆ ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵՄՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ
 ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ
 Ի ԽՈՐՈՅ ՄՐՏԻՑ ԽԱՒՍՔ ՀՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Բայց քանզի յոյժ արդար է բան
 Իրաւանցն Քրիստոսի Աստուծոյ առ իս,
 Քան առ սկզբնահայրն չարեաց սատանայ,
 Զի վասն նորա յայն սակս յայտնեցաւ,
 Զի լուծցէ զգործս նորին,
 Եւ վասն իմ, զի գչնացեալ պատկերս նորոգեսցէ,
 Առեալ զկերպարանիս բոլոր էութիւն
 Կերպին խկութեան մեծին Աստուծոյ՝
 Միացոյց ինքեան անշուշտ խառնութեամբ:
 Նորա ոչ են չնորհեալ ի բազմացն,
 Եւ ինձ զբովանդակն եհեղ առատութեամբ,
 Վասն նորա ոչ երբէք չարչարեալ,
 Եւ վասն իմ հանապազ պատարագի,
 Նա անհաղորդ է կենացն,
 Եւ ես միշտ վայելեմ ի փրկութեանն,
 Նա վանեալ է խաչիւն,
 Եւ ես՝ զաւրացեալ նշանաւն,
 Նա՝ հերքեալ ի լուսոյն,
 Եւ ես՝ միացեալ ընդ փառացն,
 Նորա ոչ խոստացաւ հանդիսաւ եւ յերկրի,
 Եւ ինձ զերկինս սեպհականեաց,
 Զնորայն կտրեաց զառնհաւատչեայ,
 Եւ զիմն առանց խզելոյ յարակայեաց,
 Զնա յերամակս խոզիցն արգել,
 Եւ յիս ինքն զաւրացաւ,
 Զնա կարճաց աւրինակեաց,
 Եւ զիս ճառագայթ նշանակեաց,
 Զնա սողնոց նմանեցոյց,
 Եւ զիս իւրովն անուամբ կնքեաց:

Բ

Խսկ ես զերախտիսն Աստուծոյ լքի՝
 Զայսքանեաց բարեաց արարողի
 Եւ չարին զկնի միտեցայ՝
 Հայել ընդ նմին յատակս դժոխոց,
 Ահա անարժանս բարեաց, անձիրս երախտեաց,
 Անընդունակս սիրոյ տոռամբք մեղաց ձգեալս,
 Յերիկամունս խորոց խոցեալս,
 Քանցեալ ծառս արմաւենւոյ,
 Գինիս յեղաշրջեալ, ցորեանս հեղեղեալ,
 Մուրհակս ջրեալ, վճիռս պատառեալ,
 Կնիքս այլակերպեալ, նմանութիւնս փոխեալ,
 Արկանելիքս կիզեալ, ըմպանակս կորուսեալ,
 Նաւս ընկղմեալ, մարգարիտս մանրեալ,
 Ակնս պատուական սուզեալ,

Տունկս գաւսացեալ, նեցուկս խորտակեալ,
 Փայտս ամենեւին փտեալ, մանրագորս աղաւաղեալ,
 Յարկս տապալեալ, խորանս խարիսալեալ,
 Բոյս արմատաքի խլեալ,
 Զէթս հեղեալ ի գռեհս աղբեւաց,
 Կաթնս հոսեալ ի կոյտս մոխրոց,
 Այրս մահու ի յարեանց գնդից:

Գ

Քանզի միշտ խրատեալ ընդ Երուսաղէմի
 Առակաւ Բարելոնի ի մարգարէիցն ձայնից,
 Անձն իմ ողբալի, եւ ոչ ինչ խրատեցեալ,
 Որ աստէն անգոսնեալ եմ, եւ անդէն՝ խայտառակեալ,
 Աստ՝ զսրովեալ, եւ անդ՝ կշտամբեալ,
 Աստ՝ ձաղեալ, եւ անդ՝ նախատեալ,
 Աստ՝ թշնամանեալ, եւ անդ՝ յանդիմանեալ,
 Աստուստ՝ ապշեալ, եւ անդանաւր՝ լքեալ,
 Աստ՝ հեծումն, եւ անդ՝ հառաչանք,
 Աստ՝ կարծիս, եւ անդ՝ կատարած,
 Աստ՝ խէթ, եւ անդ՝ հատուցումն,
 Աստ՝ արկածք, եւ անդ՝ հանդէսք դատաստանի,
 Ուր ո՛չ է բան իրաւանց եւ ո՛չ ձայն պաղատանաց,
 Ո՛չ թիւք աւուրց եւ ո՛չ ելք ժամանակաց,
 Ո՛չ ուղք յուաոյ եւ ո՛չ դրունք ողորմութեանց,
 Ո՛չ աջ պաշտպանութեան եւ ո՛չ ձեռն այցելութեան,

Դ

Այլ դու ապաւինութիւն, դու ինքն փրկութիւն,
 Դու այցելութիւն, դու եւ քաւութիւն,
 Դու երանութիւն, քեւ բժշկութիւն,
 Քո ողորմութիւն, միայնդ հզաւր, կենդանի, անճառ,
 Տէր Յիսուս Քրիստոս բարերար Աստուած,
 Աւրհնեալ, աւրհնեալ եւ դարձեալ աւրհնեալ,
 Ընդ Հոգւոյդ քո Սրբոյ յաւէտ բարձրացեալ՝
 Ի փառս հայրենի իսկութեան մեծիդ յաւիտեանս յաւիտենից:
 Ամէն:

[ԿԼ]

ՎԵՐՍԻՆ ՅԱԽԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵՄՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ
ԱՉԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՅ ՍՐՏԻՑ ԽԱԽՍՔ ՀՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ

Ա

Եւ արդ, ի յիշատակ ահարկութեան վերագրեցելոցդ,
Որք յաստուածուստ են սպառնալիք՝ ինձ ժամանեցեալք,
Զիա՞րդ դադարեցայց ի նորոգ ողբերգութեանց,
Եւ կամ ո՞րպէս զցամաքումն առցէ հեղեղք արտասուաց:
Զի թէ զչորեքվտակեան առաջս գետոցդ յորդահոսան ծաւալմանցդ,
Որ զեղեմ եւ զերկիր առ հասարակ ուոգանեն՝
Լիապէս բաւականութեամբ բաշխեալ ամենայնի,
Եւ զբղխումն ելից իւրեանց առ աչս իմ եղեալ,
Զանձինս մեղաց սաստկութեանս բոց
Զովացուցանել ոչ բաւականացին:
Եւ կամ մարգարէին սրբոյ ըղձականութիւն՝
Կրկին ինձ լցցի գլուխս ջուրց բազմութիւն,
Եւ ճրագարան տեսութեանց կերպիս՝ աղբերց կայլակմունք,
Զբեկման ոգւցոց չափել զվտանդ ոչ ձեռնարկեսցեն,
Եւ ոչ եղերականք ջայլիծ համարէն բանահիւսից կանանց լալականաց՝
Ի սիրա եւ յոգի վիրաւորելոց,
Զաղէտ վտանգիս ի յերդ արկանել
Եւ կամ ի նուագս ձայնից բերել:

Բ

Ի՞մ է աւրն լինելութեան նզովեալ
Եւ ոչ Յոբայ կամ Երեմիայ,
Քանզի տաւնելի է աւրն նոցա,-
Զորոց մի ի նոցանէ ոչ արժէ աշխարհս,-
Եւ ոչ տարագրելի,
Ապա ուրեմն զիս նկատեալ եղեալ՝ զոչ արժանիս լուսոյ
Եւ կամ միոյ մասնաւոր բարւոյ, զհանդիպումն աւուրն անիծին,
Յորում ես գտայ կորատեան որդիս եւ մահու դրացիս,
Մշակս մեղաց եւ արբանեակս անաւրէնութեանց:
Որ ոչ կացի յուխտին կենաց,
Զոր դու սահմանեցեր, Աստուած բարերար,
Ոչ գնացի ի քո պատուիրանն կենդանական, անմահացուցիչ:
Ոչ վաստակեցի ի հունձս արմտեացն,
Որով ի մուտս ձեանն աւուրցն խոռվութեան կերակրել պատրաստեցայց:
Ոչ կառուցի ամրութիւն որմոց
Եւ ոչ ձեղուն յարկաց ձգեցի,
Որով ի չնչմանէ մըրկաց աւղոց պահեցայց:
Ոչ համբարեցի նշխարս պաշարաց ի յուղին անեզրական,
Որով զտագնապ սովոյն իմ բժշկեցից:
Ոչ հանդերձաւորեցի քեզ աղերս աղաւթից,
Որով առաջի քո կալ համարձակեցայց:
Ոչ կազմեցի թոշակ փրկութեան վարուց մաքրութեան,
Որ զնորոգութիւն ինձ երաշխաւորէ:

գ

Ոչ ետու զընտրութեան հաշիւն ի կենցաղոյս ճանապարհի իմոյ մատնչին,
Զի ի դատաւորին ձեռանէ աստին ի փրծայց:
Ոչ լրութեամբ ձեռին աւրհնութեան մատեայ յանդիման,
Որով աւրէնսդրին մասնակից գտայց՝ սրբեցեալ:
Ոչ դիմաց ետու զգուշութիւն
Եւ ոչ թիկանց՝ պատսպարութիւն,
Ոչ աջոյս իմ՝ զինուորութիւն
Եւ ոչ ահեկիս՝ պարածածկութիւն,
Որով ի պատերազմիս վտանգէ գերծայց:
Զերիվարս ոչ զգեցուցի զրահիւք
Եւ ոչ զմարտիկս՝ սպառազինութեամբ,
Որով զճակատն յարդարեցից:
Զկանուխն ոչ կապտեցի պտուղ
Եւ անագանին ոչ ժամանեցի,
Եւ ահա տարակուսիմ՝ ունայն ի բարեաց:
Մաքրութեան ծաղիկ ոչ ունիմ
Եւ ոչ իւղ ողորմութեան,
Եւ գիշերոյն մռայլ՝ աննշոյլ.
Ի նիրհումն մահու ննջեալ եմ,
Եւ տագնապ կոչողին փողոյ ստիպէ:
Զզարդ հարսանեացն կրկին մերկացայ
Եւ զձէթ վարուցն վերստին լքի,
Եւ դուռն մտին հարսանեացն աւասիկ փակի:

Դ

Եւ արդ, զիա՞րդ առից մխիթարութիւն այսքանեաց վշտաց,
Եւ կամ ընդ ո՞րքանեաց տարակուսանաց խաւարի
Լուսաւորութիւն յուսոյ կենաց խառնեցից,
Եւ կամ ո՞ւր արդեւք զգարշապարս ոտին կառուցից,
Եւ կամ յո՞ր վստահութիւն զաչս իմ յառեցից,
Եւ զի՞նչ անդորրութիւն ծփանացս նկատեցից,
Եւ կամ յո՞ր ըղձական դիւրութիւն ձեռն համբարձից:
Զի եթէ ի ձեղուն բարձրութեան երկնի՝
Անտի՝ անձրեւեաց հուրն Սոդոմայ, որպէս ասացեալ է,
Իսկ եթէ յատակ երկրի խորութեան՝
Սա՛ եբաց զկոկորդն ըմբռնողական
Եւ եկուլ զԴաղան բանակաւքն Աբիրոնի:
Եթէ յանդգնեցայց փախչել յունողէն,
Գուցէ կալցի՝ զիս վիշապն ահագին,
Եթէ ընդ զազանս ինչ թափառեցայց՝
Արագունք են ինդրել զվրէժ ստացողին
Առաւել առ իս, քան երբեմն զԵղիսէին՝
Առ մատաղ մանկունս բեթելացիս քրմորդիս:

Եթէ յամենատարած աւզոյս պարզութիւն՝
Այն եղեւ եգիպտացւոցն խաւար շաւշափելի,
Եթէ ի թռչունս բարձանց՝
Նոքա՛ են կոչեցեալք ի սպանդն զոհին բոսորայ դիականցն։

Ե

Եթէ ի տկարսն խիզախեցից, վատնիմ ի պիծակա՛ցն,
Եւ զի՞ պիտոյ են ինձ առլիւծունք։
Եթէ յարջոցն պատառողաց ապրեցայց,
Մժի՛ղքն՝ արեան ծարաւի՛քն, ինձ պատահեսցեն։
Եթէ յանհոգս ուրեք նստիցիմ,
Մժո՛ւկքն անարգագոյնք, իբր ցնցուղս հրոյ եռացման, զինեւ մաղեսցին։
Եթէ յեղերէ միեղջերոյ փախնուցում զերծեալ,
Նկուն ճիրանք աղկաղկաց մնոցն մորմոքողաց զիս կեղեքեսցեն։
Եթէ ի սենեակս շտեմարանաց խորշից ղաւղեալ ամփոփիցիմ,
Տաղտկատեսակ գարշութիւն գորտո՛ցն զիս զազրացուցցեն։
Եթէ ի վայրս ինչ անդաստանաց կացեալ զետեղեցայց,
Շարք շանաձանձո՛ցն տարմից զինեւ պատեսցեն։
Թողում ասել զիսառնիճն եւ զջորեակն՝ զզաւրն զաւրաւոր,
Հնդ թունաւորն թրթուր եւ ընդ անկենդանական երեւիլն,
Հանդերձ ջրակարծ կարկտիւն եւ ապականագործ եղեմամբն,
Որ առ աչաց տեսիլ ապազէնք եւ նուաստագոյնք,
Բայց ի յակնարկելն Աստուծոյ յաւէտ գուղզաբար ուժգնութեամբ
Հարին, հանին, վանեցին զհպարտն ամբարհաւաճութիւն
Փարաւոնի բունութեանն բուռն գաւազանին՝ յաղթող վիճակւ,
Որ են կերպարանք թափուցելոցն կրից լլկողաց
Անձնականացն աներեւութից եգիպտացւոցն անաւրէնութեանց՝
Ցողի տանջողաց, գաղտնի վնասողաց։

Զ

Այլ դու, ամենազաւր, Արարիչ բնաւից, տէրդ բոլորից,
Ի յատելի՛սն հանդիսացիր հերքել զնոսս
Եւ ինձ ողորմեա՛ կրկին գթութեամբ՝ ձեռն մատուցեալ փրկութեան
Տարակուսեցեալ, կոշկոճեալ, վարանեալ ի մահ պարտելոյս։
Զի դու միայն ճանաչիս Աստուած՝ փառաւորեալ միշտ
Հնդ Հաւր, Հոգւովդ Սրբով յաւիտեանս յաւիտենից։
Ամէն։

[ԿԹ]

**ՎԵՐՍԻՆ ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵՄՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ
ԱՂԵՐՄ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՅ ՄՐՏԻՑ ԽԱՒՄՔ ՀՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Եւ արդ, զասն զի ի ձեռն մեծիդ
 Եւ ամենահնար արուեստաւորիդ
 Իմս եղանութեան Տեառն եւ Աստուծոյ
 Իբր ի քրայս ընտրութեան փութոյ քոյ սիրոյ՝
 Հանապազ եռամ եւ ոչ երբէք մարզիմ,
 Միշտ խառնիմ զուգիլ եւ ոչ եւս միանամ,-
 Ահա զուր արծաթազործդ, երկնաւոր իմ ճարտարապետ,
 Ի սնոտիս վաստակեալ առ իս աշխատիս,
 Հսդ մարզարէին յայտնի առակի,
 Եւ չարութիւնս իմ ոչ հալեցաւ:
 Զոր ինձէն մոլեալ չարաչար,
 Իբր զիսելազար դիւարախ իմն ողորմելի,
 Ցանդնեալ անկարզս խաւսիմ զիմս զպարտիս աճեցուցանել,
 Քան հաշտութեան հնարս ինձ այսու կազմել:
 Եւ զի մի՛ անընտել դիպուած
 Եւ անկիրթ պատահումն եւ անհաւասար հանդիպումն
 Պատրաստութիւնք հանդերձելոց տանջանարանացն ինձ երեւեսցին,
 Ամենեւին անմոռաց պահեաց աստատին ի յիմում մարմնի
 Նշխար մնացուածոց նախնումն անիծից,
 Զոր ի փոքուէ տարրէ անարդէ զմեծն է ուսանել:

Բ

Քանզի խաղալն իքնաբերական գիւտք որովայնի՝
 Բոտոտք ճապուկք, շարժողականք եւ ազգի ազդիք,
 Որդունք աղեաց գաղտակուրք, խաղավարտք հրակայծակք,
 Եւ բիծք բոցակիծք, եւ անիծք անկերպաւորք,
 Եւ երամակք ոմանց քրտնածինք,
 Զազրաթորմիք, կակեցցուցիչք եւ մարմաջողականք,
 Ասպատակք այլոց վայրենեաց,
 Հստ նմանութեան դիւաց գիշերամարտից
 Եւ մեկնակազէն բարբարոս գնդից խաւարասիրաց,
 Եւ գազանութեամբ քանասար գայլոց արաբացւոց,
 Կորակոր գնացիւքն, արջնաթոյր գունովն,
 Կրկնապարոյր, կռածագ կտցաւն,
 Որ զաւրէն ունի խայթոցաց կարճի,
 Իբր դժնիկ՝ փշովք խոցոտեալ,
 Ծծեն, ձգեն, զարեանն խոնաւութիւն
 Եւ յանկողինս մահճաց հանգստեանն
 Վաստակս կրից ցուցանեն:
 Եւ կարկառեալ ուրուք ձեռն՝
 Հատուցանել զհատուցումն նոցա նոցին,
 Վաղվաղակի զգան զինաս վտանգին, զոր ազդեն մարդոյն,
 Եւ անդէն իսկոյն լերկամարմին, փոքր հասակաւն,

Իբր թեւաւք իմն թոփչս արձակեն
 Եւ ըստ մարախի ձեւոյ ոստոստեալ՝ այսր անդր տարաբերին
 Եւ, ըստ բազմապատիր նենգութեան բարոյից դաւող աղուեսուց,
 Խորամանկեալ խուսափեն ի պատուածս բազում ելից,
 Զի յերկիւղէ մահուն ապրեսցին:
 Եւ այնքան չքոտի եւ անքատ անձամբքն
 Ոչ միայն զռամիկս եւ զիսառնիճաղանջս,
 Այլ եւ զթագաւորս հզաւրս եւ ահազինս
 Փախուցանեն, հանեն, տարագրեն
 Ի դստիկոն յարկի ապարանիցն բարձրութեան
 Եւ կամ ի բացի բնակեցուցանեն:
 Քաջք արանց արեաց, որք իշխեցին ամբոխից
 Եւ տիրեցին ժողովրդոց եւ առին զքաղաքս ազգաց,
 Զպարառութիւն իւրեանց զաւրաւոր ձեռինն ինքեանք վկայեն,
 Թէ՝ Քանզի ոչ կարացաք ի դիմի հարկանել վեհիցն բռնութեան,
 Վասն այնորիկ խոյս տուեալ՝ հասաք յայս տեղի:

Գ

Եւ զի՞նչ է ինձ զփոքունց եւ զանկածից
 Ծաղրականաց ոմանց գոյութեանց ի կիր արկանել,
 Որք զաւրեղ եւ անհերքելի ջատագովք են աստուածութեանն՝
 Ցիշատակել ինձ զհանդերձեալսն,
 Որք ի մարմնոյս անաւրինելոյ ընծային պտուղք դառնութեան:
 Ընդ որս եւ եկամուտ սատակչականացն ախտից գիւտք
 Եւ կերչացն կոյտք անողոքելիք, յորոց չէ զերծանել,
 Քան թէ հարկաւ մարմնոյն վտանգի
 Զպագայիցն սոքաւք իմաստասիրել:
 Եւ ոչ տեղի է գտանել ապաստանի՝
 Փախստեամբ անկանել առ նոսա,
 Այլ առանց կամաց քումդ ակնարկութեան
 Եւ մարդկային կարք եւ հնարք վրիպեցան:
 Իսկ դու, բարերար, զամենայն ունիս բաւականապէս զկենացն հնար,
 Եթէ կամեսցիս փրկել, նորոգել, քաւել, բժշկել եւ կենագործել:
 Եւ քեզ փառք յամենայնի յաւիտեանս:
 Ամէն:

[Հ]

**ՎԵՐՍԻՆ ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵՄՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ
 ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ
 Ի ԽՈՐՈՅ ՄՐՏԻՑ ԽԱՒՄՔ ՀՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Եւ քանզի համբարձեալ զընթացս բանիս
 ի փոքունց աստի երկրայնոց՝
 Զհամարելոց ընդ գոյս եղելոց,
 ի մեծագունիցն տեսակս՝ ասացից զտաւնելի հանդէս
 իրաւանց ահաւորին անաչառութեան:
 Որ զի թէ մերձաւորագոյնք իցեն Աստուծոյ,
 իբր զնախածանաւթ հայրապետութիւնսն,
 Եւ կամ մաքրագոյնք՝ որպէս մարգարէսն,
 Կամ անբժագոյնք՝ իբրեւ զառաքեալսն,
 Կամ ընտրելագոյնք՝ որպէս մարտիրոսսն,
 Եթէ ոչ դու մարդասիրեսցես աննուազ բարիդ
 Եւ անփոփոխ խնամակալութիւնդ եւ անպակաս ողորմութիւնդ,
 Հնդունայն է ինձ փրկութիւնն առ ի նոցանէ:

Բ

Զի թէ առ նոյն ինքն Աբրահամ ձայն արձակիցեմ,
 իբր ողորմագին առակ ընչեղին ինձ վարդապետէ,
 ի տապոյ անտի պապակեալ՝ կաթի միոյ ջրոյ ոչ բաւականանայ.
 Քանզի եւ նա փակեալ է ընդ կարեաւք հասարակաց անհնարութեան:
 Իսկ եթէ առ Մովսէս՝ եւ նա զգածեալ է տկարութեամբ,
 Որ ոչ զաւրեաց առնն փրկութեան,
 Որ զհայթհայթանաց կրկուտն ի պահպանութեանն աւուր ժողովէր:
 Իսկ եթէ առ Ահարոն՝ եւ նա ինքնին իսկ կարաւացաւ մաղթողի:
 Իսկ եթէ առ Դաւիթ՝ ի մէջ բարեացն առաւելութեան ստգտեալ է եւ նա:
 Իսկ եթէ առ Նոյ եւ Յոր եւ Դանիէլ՝
 Զայս Եղեկիէլ մարգարէ մեկնեաց՝ յանուանէ իսկ յիշատակեալ զնոսա,
 Եւ զայն ընդ նոսին, իբր ի դիմաց Աստուծոյ, ազգեալ.
 Կենդանի եմ ես, ասէ Տէր, թէ ոչ ապրեցուացեն
 Զուստերս եւ զլստերս իւրեանց ի բարկութենէն, որ հասանիցէ,
 Բայց եթէ ինքեանք միայն ապրեսցին:
 Իսկ եթէ առ Պետրոս՝ վէմն հաւատոյ,
 ի քումդ խնամոց խուն մի խիթացեալ՝
 Եւ նա ընդ կրիւք իմն զրաւեցաւ:
 Թողում ասել զբազմացն գումարութիւն՝
 Խոնարհեալ առ կարիս կարիս,
 Թէ եւ յաւէտ երջանիկք իցեն,
 Հնդ որս եւ Յովասու ոմն մարգարէի
 ի մէջ աստուածառաքն սպասաւորութեան մարդկաւրէնն գայթակղութիւն
 Մնայ յոլովից անթարգմանելի,
 Թէ եւ ի դէմս իմն մեկնութեան ձեւակերպեսցի:

Գ

Եւ քանզի չափեալ սահմանեցաւ զաւրութիւն փրկութեան մարդկան,
 Եւ ցուցան նոքա ողորմեալք բարերարիդ եւ զաւրացեալք ամենակալիդ,

Կոչեցեալք պաշտպանողիդ եւ քաւեցեալք հնարաւորիդ,
 Շնորհեալք ազատեցուցչիդ եւ բժշկեալք անախտականիդ,
 Կենագործեալք անապականիդ եւ լուսաւորեալք նորոգողիդ,
 Այսուհետեւ գիտացեալ զսակն որքանութեան հողածին բնութեանս,
 Որք միսիթարեն աւրինակաւն նմանաբար
 Հարազատապէս վատահութեան յուսահատելոց,-
 Ահա առ քեզ դիմեցից, Որդի Աստուծոյ կենդանւոյ,
 Քրիստոս աւրհնեալ յամենայնի,
 Մանաւանդ զի առակն ազգակից այսմ մաղթանաց աստանաւը յիշեալ
 Զկերագրելոցդ բան վերստին արդարացուցանէ.
 Բարի է, ըստ իմաստնոյ ումեմն երջանկի,
 Անկանել ի ձեռս տեառն եւ մի՛ ի ձեռս մարդկան,
 Զի որպէս մեծութիւն նորա՝ եւ ողորմութիւն նորին:
 Եւ այս բան թէ եւ զԴաւթին իմն գծագրէր,
 Որ զերեքմասնեան հարուածն աստուածեան առաջի եղեալ՝
 Ընտրեաց ինքնին կամաւորաբար զդատակնիք մահուն սատակման,
 Իբր զկենդանի Քրիստոսի հաւատոցն յաճախութեամբ,
 Քան զերկուսն եւս ալ փոքրկունս,
 Որք անջենն եւ ոչ ողորմին,-
 Սակայն եւ իմս աւրինակութիւն բանիս պատկերի ճարակեցելոյ
 Հնարս կենաց կորուսեալս անձին
 Ոչ է այլայլեալ յարմարութենէ:
 Զի ոչ եթէ զփրկեալն նուաստացուցանեմ
 ի մատենի այսր ողբերգութեան,
 Առանց որոց ոչ է մաշել առ տէր,
 Այլ զփրկողին անուն պսակեմ
 Եւ զշնորհն նորին առ ամենեսին բարեհոչակեմ
 Եւ զբնաւին բարձունսն ի թուիչս վարուց
 Խոստովանիմ բանիս պայմանաւ
 Յաւէտ կարաւտեալ ողորմութեանն դեղոյ:

Դ

Ահա դու կեանք, դու փրկութիւն, դու բժշկութիւն,
 Դու անմահութիւն, դու երանութիւն, դու լուսաւորութիւն,
 Արա՛ ինձ անդորր ի մեղացս աշխատութեանց,
 Զի եւ քեզ լիցի հանգիստ
 ի մշտադատս հեծութեանց, ձանձրացուցիչս թախանձանաց,
 Որ ոչ այլ իւիք, քան թէ փրկութեամբ մարդկան պարարիս,
 Աւրհնեալ յաւիտեանս:
 Ամէն:

ՂԱ

**ՎԵՐՍԻՆ ՑԱԽԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵՄՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ
ԱՉԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ**

Ի ԽՈՐՈՅ ՍՐՏԻՑ ԽԱՒՄՔ ՀՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ

Ա

Եւ քանզի երջանիկքն եւ փառաւորեալքն սրբոցն պարք,
Յորոց ոմանք դոյզն ինչ գթեցին եւ յաճախագոյնս հաստատեցան,
Փոքունս սասանեցան եւ մեծագոյն վառմամբ նշուլից
Հոգւոյն մաքրութեամբ լուսաւորեցան,
Յորոց մինն զզանգուածոյն յայտնէ զհասարակաստեղծն տկարութիւն,
Խսկ միւսն՝ զգերազանցն քան զբնութեանն աւրէնս,
Վարս եւ առաքինութիւնս հրեշտակականս:
Եւ արդ, նոքա, որ աւրհնեալքն են
Յամէնիշխան բերանոյ աստուածութեան Հաւրն Քրիստոսի,
Ընտրեալքն, տաւնեալքն, ինկեալքն եւ բարեբանեալքն,
Իբրեւ զանդամս Քրիստոսի պաշտեցեալք
Եւ իբրեւ զաւթեվանս Հոգւոյն Սրբոյ յարդարեալք,
Յորս չիք ինչ նշմարանք եւ կամ գիւտք խաւարի,
Այլ ամենեւին անկեղծութիւն եւ լուսաւոր արդարութիւն
Եւ որքան մարթ է զմարդն Աստուծոյ՝ Աստուծոյ նմանեցուցանել,
Երեսք պարզք եւ անպատկառելիք,
Կրաւնք բարձունք եւ անխոնարհելիք,
Կեանք զգաստք եւ անստգտանելիք,
Պաշտաւն առ Աստուած կարծը եւ անփոխարկելի,
Ընթացք արիականք եւ անկասելիք,
Ճշմարտութիւն միատարր եւ անցնդելի,
Դիմագրաւութիւն զաւրեղ եւ անհերքելի,
Տեսաւորութիւն պայծառ եւ անապշելի,
Իմաստասիրութին վերնական եւ անկոխելի,
Պատկեր մաքուր եւ անաղարտելի,
Զորոց կերպարանս եւ զիշատակս անուանցն աղաչել
Աստուած իսկ վարդապետեաց,
Եւ նոքաւք հաճութիւն ի մէջ խուվութեան
Արարչիդ բան լուսաւորեաց:

Բ

Այլ ես անպիտանս յամենայնի
Եւ որքան բան զաւրէ՝ պարսաւեալս,
Որ մինչդեռ արթունս եմ՝ նիրհեմ,
Մինչդեռ զգաստ երեւիմ՝ թմբրիմ,
Ի բարեպաշտելս իմում՝ գայթակղիմ,
Մինչդեռ աղաւթեմ՝ եւ վրիպիմ,
Ի յընթանալս իմում՝ եւ կասիմ,
Յարդարանալս իմ՝ եւ մեղանչեմ,
Ի խաղաղանալս իմում՝ ամբոխիմ,
Մինչդեռ արշաւեմ՝ առ ի յետոյսն հակամիտեմ,

Ի չուելն իմում՝ ընդ կրուկն դառնամ,
 Ընդ լուսոյն մասին՝ եւ խաւար յարեմ,
 Ընդ քաղցրութեանն ճաշակ աւշինդր խառնեմ,
 Ընդ կուզ բարեացն չարիս հիւսեմ,
 Ընդ կանգնելն՝ եւ կրկին գլորիմ:
 Մաղկիմ, եւ ոչ պտղաբերիմ,
 Կսեմ, եւ ոչ առնեմ,
 Խոստանամ, եւ ոչ կատարեմ,
 Ուխտեմ, եւ ոչ վճարեմ,
 Կարկառեմ, եւ անդրէն ամփոփեմ,
 Ցուցանեմ, եւ ոչ ընծայեմ,
 Մերձեցուցանեմ, եւ ոչ մատուցանեմ,
 Ի ճարակել խոցուածոյ՝ անդրէն վիրաւորիմ.
 Ի հաշտեցուցանելն՝ վերստին խոռվեմ,
 Զուր հանդիսանամ, եւ իրաւամբք պարտաւորիմ,
 Գրիմ, եւ իսկոյն եղծանիմ,
 Նաւեմ, եւ ի գիծն թուլանամ,
 Սկսանիմ, եւ ի հանգիստն ոչ ժամանեմ,
 Կարգիմ, եւ դարձեալ սասանիմ,
 Լնանիմ, եւ կրկին հեղում,
 Շարունակիմ աստ, եւ անդ ի ստորեւս հոսիմ:
 Բարդիմ, եւ անդրէն տոչորիմ,
 Հիմն արկանեմ, եւ ոչ գլխաւորեմ,
 Սակաւ վաստակեմ, եւ բիւրս վատնեմ,
 Դոյզն գանձեմ, եւ անթիւս սպառեմ,
 Զայլս խրատեմ, եւ ես ինքն անփորձ եմ,
 Միշտ ուսանիմ, եւ երբէք ի գիտութիւն ճշմարտութեան ոչ հասանեմ,
 Զշիջեալ չարիսն նոյնչափ արծարծեմ,
 Մուղ ինչ քաջալերիմ, եւ առաւելապէս լքանիմ,
 Լարիմ, եւ իսկ եւ իսկ առ նմին մեղկիմ,
 Զայս կարկառեմ, եւ զայն պատառեմ,
 Խլեմ գեղիծն, եւ տատասկ տնկեմ,
 Ընդ ամբառնալն՝ եւ այսրէն բերիմ,
 Մտեմ ի բոյնն աղաւնի, եւ անդուստ ագռաւ ելանեմ,
 Գամ սակաւ մի սպիտակ, եւ սրանամ դառնամ բնաւին սեւացեալ,
 Կսեմ զիս քեզ դաւանել, եւ սպանողին նուրիրիմ,
 Ընդ յանդիման լինելն՝ եւ թիկունս դարձուցանեմ:

9

Մաքրիմ, եւ այլ մրճոտիմ,
 Լուանիմ, եւ նովին զագրանամ,
 Կերպարանիմ զԴաւթին, եւ գործք զԱւուղայն կատարեմ,
 Շրթամբք ճշմարտեմ, եւ ստեմ երիկամմբք,
 Աջովս մատակարարեմ, եւ ահեակ կողմամբս աւերեմ,
 Ընդ երկրագործութեան ցորենոյն՝ որոմն սերմանեմ,

Ի բարձրեգոյն իմաստիցն ի վայր իջեալ՝ ես ինքն գտանիմ,
 Հրեշտականամ յերեսս, եւ ի խորհուրդս դիւանամ,
 Հաստատիմ ի յոտս, եւ ի միտս տատանիմ,
 Սուտ ձեւանամ, եւ իրաւք խոտորիմ,
 Կեղծաւորիմ արդար, եւ արդեամբք ամբարշտեմ,
 Դասիմ ի պարս հեզոց, եւ ընդ այսս կաքաւեմ,
 ի մարդկանէ գովիմ, եւ ի տեսողէդ պարսաւիմ,
 ի հողածնելոցս երանիմ, եւ յորդւոցն լուսոյ աւաղիմ,
 Հաճոյանամ յետին ռամկին, եւ թագաւորիդ մեծի յաչաց ելանեմ,
 Զատեանն դատաւորին թողեալ՝ խառնակրաւնիցն աղերսեմ,
 Հերքեալ ի վեհիցն՝ սոսկականացն սպրդիմ:
 Մարմնովս արտաքուստ պճնիմ, եւ անձամբս երփնիւ ճային ճանաչիմ,
 Հպաւորիմ դաշն հաստատել՝ եւ ուխտակորոյս արտաքս մերժիմ,
 Այսաւը՝ մաքուր հոգեկիր, եւ վաղիւ՝ մոլի խելագար,
 Զտէրունի պատուէրն լքեալ՝ թելագրութեան աւձին հետեւիմ,
 Արիանամ զաւրապէս, եւ վատթարագոյնս ընկրկիմ,
 Զծանրութիւն աւուրն բառնամ,
 եւ ի ժամ վարձուն անմասն ելանեմ,
 Ի բացուստ ճոռոմս խաւսիմ,
 եւ ի պատախանութեանն պահու պապանձեալ կարկիմ,
 Ի յելս արեւուն հարուստ երեւիմ,
 Եւ ընդ երեկս ունայն դեգերիմ,
 Ցաթուս ծերոց բազմեալ՝ եւ խելայեղից կցորդիմ,
 Ննջեմ խեթիւ, եւ արհաւրաւք զարհուրեալ զարթնում:
 Զանդաստանս կամացս չարաչարս հերկեմ,
 Փոյթ խնամով ի չարիս, միշտ անառակ որդիս,
 Անդարձ տարագրեալս, անզղական գառածեալս,
 Անմխիթար տրտմեալս, ինքնագրաւ գերեալս,
 Մահու եւ ապականութեան ծառայեալս,
 Անողոքելի տանջեալս, անփրկելի մատնեցեալս,
 Անպատուաստելի հատուածեալս, անարծարծելի շիջուցեալս,
 Անկազդուրելի խորտակեալս, անհանդերձելի կործանեալս,
 Եւ եթէ պարտ է զսաստիկն աստանաւը ասել
 Անաւրինեալս անձին նախատինս,
 Ահա գրեմ, գրեմ եւ ոչ անխայեմ
 Ի խուիւն նիւթեալ գեհենին:
 Ստացուածս նախանձու նորոյս Աղամայ երկնայնոյ,
 Որպէս եւ կայէնն առաջին՝ հնոյն եւ հողեղինին,
 Որ ունիմ զբնաւն աստուստ ի յանձին
 Զնշանակ ամբաստանութեանս,
 Ոչ զշնչոյս տուրեւառութիւն,
 Այլ զբանիցս կշտամբութիւն:

7

Եւ արդ, ո՞ւր իցեն փրկութիւնքն,
 Ուր սկզբնահայրն հաւատոց ի յուսահատութեանն վայրի
 Զանգթութեանն իմ չարիս կրկնէ,
 Մեծն մարդարէից քարամբք բանից կոշկոճէ,
 Արին բարեփառ աշտէին նիզակաւ ի մահ սատակէ,
 Պատկեր ճշմարտին ընդ Աքարու համայնիւ ջնջէ,
 Աստուածարեալն վեհից յարագողացն վրիժուց մատնէ,
 Մարդարէածին տեսանողն ընդ ամաղեկացւոյն առաջի տեառն սպանանէ,
 Նախանձաւորն Աստուծոյ երկնատեղաց բոցովն վատնէ,
 Ստուերին լրումն եւ նորոյս սկիզբն
 Հեծանոցին ընտրութեամբ հոսէ,
 Պետն առաքելոց ընդ Սափիրայի ի կենաց զրաւէ,
 Զարմանալին քննութեամբ Հոգւոյն
 Բուրումն մահու ինձ ընդ կենացն քարոզ խառնէ:
 Արդ, անաչառք եւ ինձ կաճառք երջանկացն
 Եւ ուժգնութեան հրամանի վերնոյն՝ արի սպառագէնք,
 Ընդ հրեշտակացն՝ եւ մարդիկ,
 Ընդ տիեզերաց երկրի՝ եւ տարերք,
 Ընդ անզգայիցն՝ եւ շարժողականք,
 Որովք դատեալ միշտ լինիմ տուժիւք լլկանաց՝
 Յաւրինակ եւ յիշատակ սոսկալեացն ապագայից,
 Իբր հողմով փոթորկի ալեաց յաւէտ մրրկեալ
 Կենացս վատահութիւն՝ մնայ անկայուն ի հաստատութեանց:
 Զոր եթէ ոք, իմաստութեամբ ի քնին առեալ,
 Խուզեսցէ զլուղակացն բազմատեսիլ զանազանութիւն՝
 Զմանունս փոքրունս ընդ մեծամեծացն դասեալ,
 Որ առանց թուոյ եւ քանակութեան համարոյ
 Թինդս առեալ անբաւ երամոց՝
 Եռան, զեռան, սլանան ի մարմնիս ծովու,-
 Վկայեսցէ եւ հաստատեսցէ ճշմարիտ լինել
 Զասացելոցս բանագրութիւն:

Ե

Այլ դու ինքն աւրհնաբանեալ անմահ թագաւոր,
 Բարի, երկնաւոր, մարդասէր Քրիստոս,
 Աստուծոյ կենդանւոյ միածին Որդի,
 Հզաւր, բարձրեալ, անքնին, անճառ, քաւիչ, ահաւոր,
 Սաստեա՝ ի ձմեռն ամբոխեալ ալեաց ոգւոյս ծփանաց,
 Արձանացո՛ զծաւալս մոլեզին շարժման սրտիս խռովութեան,
 Ընդոտնեա՝ ի սանձս կապոյ երասանաց ըմբռնման
 Զցնդեալ մտացս վայրագութիւն:
 Եղիցի՝ խաղաղութիւն հրամանաւ մեծիդ
 Ամենավարան բքոյս սասանման,
 Սատակեա՝ խափանեա՝ զբազմագլխեան անդամս ուրուականս
 Գաղտնեաց ամաւթոյս՝ երկրակենցաղս հինից,

Գրեսցե՞ս աղաւթս մշտամատոյցս
 Զայս նորընծայ տառ ողորմաղերս՝
 Թախիծագին ձայնի ողբերգարկութեան այսր մատենի,
 Հա՞ն ի խորոց մահուս անդնոց՝
 Զքնաղ ապրեցեալ ընդ մարգարէին փրկելոյ,
 Ընկալ զիստովանութիւն անձնադատ բանիս ի հոտ անուշից,
 Շնորհեա՞ միմիթար դառնութեան վշաց
 Ուժգին հեծութեան յուսահատելոյս:
 Եւ քեզ ընդ Հաւը, Հոգւովդ Սրբով
 Փալոք, պատիւլ եւ իշխանութիւն յաւիտեանս:
 Ամէն:

[ՀԲ]

ՎԵՐՍԻՒՆ ՅԱԽԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵՄՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՅ ԲԱՆԻ Ի ԽՈՐՈՅ ՍՐՏԻՑ ԽԱԽՄՔ ՀՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ

Այլ ահա ձեզ ասեմ, ո՞վ եկեղեցիք միանձանց
 Եւ աշակերտութիւնք կրաւնաստանաց,
 Որք մերկամարմին մատանցդ ձեռաւք
 Առ ակնկալութիւն յուսոյն պարգեւաց
 Բարեացն անբաւից տեառն զինուորեալք,
 Որոց զայս սեղան հանդերձանաց խորտկաց բանից ընծայեցուցի:
 Ընկալարո՞ւք զայս աւանդութիւն խոստովանութեան
 Ի շինուած փրկութեան հոգւոց,
 Ծաներո՞ւք սովիմբ զմարմնոյս պարտութիւն:
 Յիշեցէ՞ք զմարգարէականն ընդ առաքելականին առեալ մեզ ի խրատ՝
 Զ»Մի՞ պարծեսցի ամենայն մարմին առաջի Աստուծոյ
 Եւ զ»Ոչ ոք է արդարն եւ ոչ մի:
 Զտէրունականն մի՞ մոռանայք,
 Ի կատարածն իսկ պատուիրանին
 Գոգջի՞ք զձեզ ծառայս անպիտանս,
 Մի՞ եղիցի լինել ձեզ որսք խաբողին,
 Զգուշացարո՞ւք եւ Գրոյն,
 Թէ՞ Կերակուրք նորա՝ ընտիրքն:
 Քանզի եւ ես իսկ, որ զայս նուազութիւն
 Մասնաւոր պաղոյ ձեզ ջամբեցուցի,
 Վկայեալ զանձնէ կամաւորական ստգտանք
 Բիւր բամբասանաց անբժշկական մեղանաց,
 Ի սկզբնահայրն սկսեալ մինչեւ ի սպառումն ծննդոց նորա՝
 Կամայականն յանձնառութեամբ հաստեցի, եղի
 Զիս ամենայնիդ պարտական չարեաց:

Բ

Հուայ յումեմնէ ոչ պարտաւորէ եւ ոչ հաճեցայ
 ի յասելն նորա անյարմարապէս առ այն,
 Որոյ առաջի ոչ է արդարանալ մարմնոյ երկրածնի,
 Թէ՝ ո՞չ երբէք չնացայ, ո՞չ պոռնկեցայ
 եւ ո՞չ զաշխարհիս ինչ համբուրեցի ճաշակս մահու:
 Այլ ոչ ընդհատ ինչ յանաւրէնութենէ.
 Թողցէ՝ նմա Տէր Աստուած զայսոսիկ:
 Թէ եւ ճշմարտիւ իսկ գրեցաւ,
 Ոչ ընթացաւ, որքան թէ գթեաց,
 ի յասել զանյարմարսն ի դիմաց ժողովրդեանն իսրայէլի՝
 Բանիւ Զաքարիայ. Աւրհնեալ Տէր՝ եւ մեծացաք,-
 Որ է փարիսեցւոյն ձայնի կերպարան:

Գ

Բայց ես քանզի գիտողին Աստուծոյ մատնեալ եմ դատաստանի,
 Որ զկիրս աներեւութիցն մտաց ի կշիռս եղեալ՝
 Համարի դատել զիս նոքաւք ամէնիրաւ հատուցմամբք,-
 Ո՞չ կերպարանեցայց տեսողին,
 Ո՞չ կեղծաւորեցայց քննողին,
 Ո՞չ ստեցից զոչ գործեցեալսն նկատողին,
 Ո՞չ խաբէութեամբ ընդ միտ ինչ մտից մեծին,
 Ո՞չ ի տեսիլ բարւոյ ցոփութեան զչարս քողարկեցից,
 Ո՞չ ի պատկեր ընտանի զապիկարս երբէք յարգեցից,
 Ո՞չ ինենշացայց ի զարդ աւտարոտի,
 Ո՞չ պճնեցայց այլով պայծառութեամբ,
 Ո՞չ պաճուճանս յարմարեցից տգեղութեանս գեղոյ:
 Ո՞չ ոք մեղաւոր իբրեւ զիս,
 Ո՞չ ոք անաւրէն, ո՞չ ոք ամբարիշտ,
 Ո՞չ ոք անիրաւ, ո՞չ ոք չարագործ,
 Ո՞չ ոք վրիպեալ, ո՞չ ոք սխալեալ,
 Ո՞չ ոք մոլեգնեալ, ոչ ոք խարդախեալ,
 Ո՞չ ոք շաղախեալ, ո՞չ ոք ամաչեցեալ, ոչ ոք դատապարտեալ,
 Ե՞ս միայն, եւ այլ ո՞չ ոք,
 Ե՞ս ամենայնն, եւ յի՞ս ամենեցունն:
 Ո՞չ հեթանոսք, զի ոչ գիտէին,
 Ո՞չ հրեայք, քանզի կուրացան,
 Ո՞չ տգէտք եւ խառնիճաղանջք,
 Քանզի յիմարք էին իմաստից:

Գ

Պետ վարժից կոչեցայ՝ յանձինս դատախազ,
 Ռաբբի ռաբբի անուանեցայ,
 Եւ զգովեստն առ Աստուած եղծի,
 Բարի ասացայ՝ առ եղկութեան ժառանգութիւն,

Սուրբ վկայեցայ ի մարդկանէ,
 Որ եմ անմաքո՛ւր առաջի Աստուծոյ,
 Արդար դաւանեցայ ամենայն իրաւք ամբարիշտու,
 Հեշտացայ ի գովեստ մարդկան,
 Զի ծաղը եղէց յատենին Քրիստոսի,
 Յաւազանէ կոչեցայ Արթուն,
 Եւ ես ի քուն մահու ննջեցի,
 Ի փրկութեանն աւուր Հսկող յորջորջեցայ,
 Բայց զգաստութեանն՝ աչս կափուցի:
 Ահա դատաստան, ահա յանդիմանութիւն,
 Ահա նոր կշամբանք եւ հին դատապարտութիւն,
 Ահա ամաւթ դիմաց եւ տագնապ հոգւոց,
 Ահա խնդիրք փոքունց եւ կշիռք մեծամեծաց:
 Այլ դու միայն Տէր Աստուած,
 Մարդասէր, անոխակալ եւ երկայնամիտ,
 Համարեա՛ց մեղապարտս անձին
 Ընդ վերջին պարտաւորութեան աւուրն ահաւորի
 Զայս կսկծեցուցանող ինքնաբանական նախատինս,
 Մի՛ լուայց ի քէն զայտոսիկ, գթած,
 Փոխանակ զի ես ինձէն անձինս գրեցի:
 Արդ, բարձցե՛ս եւ վերացուսցե՛ս զպահ պարտաւորութեան կանոնիս
 Ընդ քեզ կապելոյս տենչանաւք հոգւոյս,
 Հա՛ն զնախատինս պատկառանաց խայտառակութեանս,
 Մածկեա՛ աջովդ կարողութեան զտգեղ տեսակ մարմնոյս մերկութեան,
 Մատո՛ հանգստեան զժոպեալս ուժգին մեղացս բեռամբք,
 Կարգեա՛ ինձ սահման հետոց բարութեան առ ելս կենացդ,
 Պահեա՛ յիշատակ ինձ ողորմութեան եւ զկնի մահու կեանք ամենեւին,
 Աւրհնեալ յերկինս եւ գովեալ յերկրի,
 Բարեբանեալ միշտ յամենայնի յաւիտեանս յաւիտենից:
 Ամէն:

[Հ9]

**ՎԵՐՍԻՆ ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵՄՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ
 ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՅ ԲԱՆԻ
 Ի ԽՈՐՈՅ ՄՐՏԻՑ ԽԱՒՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Թագաւոր բարձրեալ, հզաւր, ահաւոր,
 Աւրհնեալդ միայն Տէր Յիսուս Քրիստոս,
 Քո է փոխարկիլ յանակնկալս կենաց յուսահատութեան
 Զսատակիչ անէծս առ կեցուցանող աւրհնութիւնս,
 Զպարսաւանս վհատութեան՝ առ զուարթացուցիչ գովութիւն,
 Ընդ ամաւթոյն՝ համարձակութիւն,
 Ընդ պատկառանացն՝ պատիւ,

Ընդ տարագրութեանն՝ յոյս բարութեան,
 Ընդ բաժանմանն՝ ակնկալութիւն միութեան,
 Ընդ սպառնականացն բանից՝ ողոքական սփոփանս,
 Ընդ միանգամ դատապարտութեանն՝ կրկին ազատութիւն։

Բ

Ողորմեա՛ց, Տէր, մահու մեղապարտիս,
 Յաւուր արձակման չնչոյս կենդանութեան,
 Մինչ աչացս ողորմագին հայեցուածս ի բարձունս կողկողիցի՝
 Զբազմարկածեան ուղույն զանգերծ ընթացիցն
 Զանփախչելին ճանապարհ յաչս բերելով՝
 Մտացս տեսմամբ ամենայնիւ վտանգեալ:
 Եւ ի յերդ բնակութեան յարկիս նկատեալ յելիցն շաւիդ,
 Թշուառացեալ կիսամեռութեամբ, դիմաւք այլայլութեան,
 Տատանմամբ մատանցս, կարկամ հառաչմամբ,
 Նուազ հեծութեամբ, նրբական ձայնիւ,
 Ցոգի թախծութեան յոգնամասնեայ տարակուսանաց՝
 Ի խորոցս աներեւութից զգործեցելոցս ողբալով հառաչեմ:
 Կարող ես, բարեգութ, եւ անդ հրաշագործել
 Ցաւէտ զաւրեղութեամբ՝ ասելով,
 Թէ՛ Ո՛ղջ եղիջիր յոգւորդ խորտակմանէ,
 Եւ կամ՝ թողեա՛լ լիցին քեզ մեղանք քո,
 Եւ կամ թէ՛ Ե՛րթ ի խաղաղութիւն՝ սրբեալ ի մեղաց:
 Եւ զոր յայնմ ժամու ոչ ժամանեցից պաղատիւ,
 Այսա՛ւր, ընկալցիս մարդասիրապէս,
 Ո՛վ երկայնամիտ, բազմաշնորհ, ամենակեցոյց:

Գ

Ցորժամ, որ այժմս բանապաճոյն,
 Խրոխտածայն, սիգացող, բարձրապարանոց,
 Անկեալ դնիմ դի անկենդան, կարկեալ ի խաւսից,
 Կաշկանդեալ ձեռաւք, լքեալ անդամաւք,
 Խփեալ շրթամբք, կափուցեալ աչաւք,
 Տախտակ անշարժուն, կոճղ կիսայրեաց,
 Արձան անզգայ, պատկեր անբարբառ, գոյութիւն անշունչ,
 Ողորմելի տեսիւ, աշխարելի կերպարան,
 Ողբալի աւրինակ, եղկելի դէմք,
 Արտասուելի նմանութիւն, լոեցեալ լեզու,
 Ցամաքեալ խոտ, թաւթափեալ ծաղիկ,
 Ծորեալ գեղ, շիջեալ զամբար,
 Դատարկ կոկորդ, խոպանացեալ սիրտ,
 Աղիսեալ ազդարան, սպառեալ աղբիւր,
 Թալկացեալ մարմին, ժողինեալ որովայն,
 Քակտեալ տաղաւար, կոտորեալ ոստք, բաժանեալ յաւդք,

Հատեալ ծառ, սղոցեալ արմատ, թողեալ տուն,
 Հնձեալ արտ, ստորախուզեալ բոյս,
 Աւտարացեալ բարեկամ, մուշեալ պահեստ,
 Թաղեալ գարշութիւն, մերժեալ ատելի,
 Բարձեալ իսէթ, անարգեալ կմախք
 Եւ իբր զանպիտան՝ առ ոտն կոխեալ,
 Կարաւտեալ այլոց մաղթանաց,
 Որք գհաւատոց թշուառիս ձայնիւ նուագեալ աղերս հառաչման
 Ցաւզով արտասուաց բարերարիդ գթութեան
 ի բարձունս տարածանեն:
 Զառ քեզ դարձն յեղանակեն արգահատելով, զոր աւրհնեմ,
 Զնշան խաչիդ փրկութեան՝ զոր երկրպագեմ,
 Զյարութեանն ճշմարտութիւն՝ որում հաւատամ,
 Զփառացդ քո յայտնութիւն՝ զոր փառաւորեմ,
 Զդատաստանիդ ահաւորութիւն՝ զոր խոստովանիմ,
 Զբանիցդ յանդիմանութիւն՝ յորմէ զարհուրիմ,
 Զհոգւոյդ Սրբոյ ինձ ուղեկցութիւն՝ զոր պաշտեմ,
 Զաւծմանդ տեառնագրութիւն՝ զոր եւ համբուրեմ,
 Զթագաւորելն ընդ քեզ, Տէ՛ր Յիսուս, որում պաղատիմ:
 Արդ, լքաւ, մերժեցաւ, բարձաւ, տրոհեցաւ, փախեաւ, սրացաւ,
 Տեղի ետ կցորդութիւն զուգութեան կենցաղոյս կենդանութեան,
 Եւ յոյսդ, որ ի քէն պարզեւ,
 Մնացական եւ անջնջական յիշատակարան պահեցաւ:

Դ

Տէ՛ս ողորմութեամբ եւ տարակուսանս վտանգելոյս,
 Միայն բարեգութ, փառաբանեալ Որդի Աստուծոյ,
 Քաւել, բժշկել, կենագործել,
 Պաշտպանել, նորոգել, նկարել, կանգնել, հաստատել,
 Վերստին ստեղծագործել յերջանիկն անարատութիւն:
 Քո է կարողութիւն, քո է փրկութիւն, քո՝ ողորմութիւն,
 Զիք քո անկարութիւն, այլ ամենեւին զաւրութիւն,
 Բարձրութիւն, իշխանութիւն, անվախճան թագաւորութիւն,
 Իսկութիւն, ինքնութիւն, ամենատեղի բացարձակութիւն,
 Բարերարութիւն, լուսաւորութիւն,
 Փառաւորեալ տիրապէս, անպակաս եւ անյաւելուած,
 Խնկեալ խորհրդով անթարգմանելեաւ յերրորդութեանդ սրբում,
 Գոհաբանեալ յաւէտ եւ եւս առ սմին՝
 ի նոյն պաշտաւն հաւասարութեան միապատիւ զուգականութեան
 Երէկ եւ այսաւը եւ յաւիտենից յաւիտեանս:
 Ամէն:

ԷՇ

**ՎԵՐՍԻՆ ՅԱԽԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵՄՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ
ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՅ ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՅ ՍՐՏԻՑ ԽԱԽՄՔ ՀՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Արքայ երկնաւոր, Տէր բոլորեցուն,
Առ ամենայն բան յամենայնի միշտ երկայնամիտ,
Աստուծոյ կենդանւոյ անքնին Որդի,
Ահա անդ է ողորմելն իսկապէս,
Յորում հատաւ ակնկալութիւն վաստակոյն,
Անդ է բարեգործելն,
Յորում տեսութիւն իմաստիցն խափանեցաւ,
Յայնմ ժամու է մարդասիրելն,
Յորում տկարութեանն վտանգ
Պաշարեալ տիրեաց ներքոյ եւ արտաքոյ,
Անդանաւը է բժշկութիւն աստուածային քո ձեռինդ,
Յորժամ բնաւ անդամոցն տեղի ետ կենդանութիւն,
Այն վայր է այցելութեան,
Յորում ելք հնարից ոչ գոյ,
Այն է քո մեծութիւն,
Յորժամ զյուսահատութեան վէրն առողջացուացես,
Այն է հարազատ քում ազգակցութեան,
Եթէ յանակնկալն ժամու արուեստաւորեսցես փրկութիւն,
Այն է հանդիսարան քում յաղթանակի,
Եթէ զիակեալն մուտս կենաց ի սպասումն շնչոյս բացցես,
Այն են քո չնորհք վայելչականք,
Եթէ զչարեացս իմոց մոռացեալ՝ զբարեացդ քո յիշեսցես,
Զայսմ ես անոխակալ,
Եթէ ապախտաւորիս ընդ երախտաւորացն խնամարկեսցես,
ի սոսին ծանեալ գիտացից,
Եթէ նայեցար ի նուէր բանիս նախնի գթութեամբդ,
Եթէ զսովորութիւն չարեացս բարձցես:

Բ

Յաղագս այսորիկ հիւսին բանք,
Եւ եղանակին նուազերգութիւնք,
Յորժամ տէրն բարի՝ չարն ծառայի
Զբարեգործացն պարզեւեսցէ,
Որ մինչ իրաւամբք մնասցէ բանտի,
Նա յարքայակա՞ն ապարանս զնա հանգուսցէ,
Մինչ հրաւիրեալ է ի գուբ տղմոյ,
Նա ի բազմակա՞նս ամենապատիկս գահոյից գրգեցուցանիցէ,
Մինչ բրելոյ զաշսն դիտեսցէ,

Նա ի բարձրութիւն բերկրութեան հայեցուցանիցէ,
 Մինչ ծայրատութեան մատանցն սպասէ,
 Նա մատանի' համարձակութեան մատուցանիցէ,
 Մինչ հայի հարուածոց գանից,
 Նա գթո'ց գիրկս արկանիցէ,
 Մինչ պատրաստեալ յուսայ կորստեան,
 Նա երեւելի' տեսողաց բազմաց առնիցէ,
 Մինչ ակն ունի սատակման մահու,
 Նա ընդ կենացն եւ փառս ընծայեցուցէ,
 Մինչ հատման գլխոյն նայեսցի,
 Նա զնոյն պսակա'ւ պայծառացուցանիցէ:
 Այս պտուղք աւրհնութեան, գթած, սքանչելարմատ քում շառաւիղաց,
 Այս արդասիք կենաց արարչականդ քո հրամանաց,
 Այս իղձք խորհրդոց խոստովանեալդ քո տենչանաց,
 Այս նշոյլք լուսոյ ամենասփիոդ ճառագայթից,
 Այս ախորժութիւն ճաշակաց բարեբանեալդ քո քաղցրութեան:

Գ

Քո' միայնոյ են այսոքիկ, Տէր,
 ի քէ'ն ազդեցաւ գրել ինձ զսոսին:
 Ահա գքոյսդ յատուկ աղերս աղաչեմ, աւրհնեալ,
 ի քոյո'ց այտի պարզեւեալ շնորհեա:
 Բա՛ց, Տէր, զգանձս քո բարիս, ըստ աղերսանաց առակին,
 Մի՛ խառնեսցես ի համբարս բարեացդ քոց ի չարեացն իմոց:
 Մի՛ շտեմարանեսցես զատելիսն քո, որ են ոխութիւնք եւ ցասմունք,
 Ընդ սիրելիսն քո, որ են գթութիւնք եւ ողորմութիւնք:
 Մի՛ պահեսցես ի ստացուածս քո պաշտելիս զանախորժելիսն քո,
 Որ են մթութիւնք եւ դաժանութիւնք,
 Եւ զիմ վնասելիսն, որ են մեղք եւ թշուառութիւնք:
 Մի՛ գրեսցես աջովդ աւրհնութեան ի մատենիդ կենաց
 Զմուրհակ պարտուց իմոցս անիծից,
 Այլ զանհնարաւորս ինձ համարեալս՝
 Մեծացուցե՛ս կրկին առաւել զանուն քո, Տէր, ի նոսին,
 Յուցանել զդոյն ինձ դիւրինս եւ հեշտականագոյնս:

Դ

Շատ են իմ պարտիքս եւ անդր քան գթիւ,
 Այլ ոչ այնքան հրաշալիք, իբրեւ զքո ողորմութիւնդ:
 Բազում են մեղանքս,
 Այլ յաւէտ են նուազեալ առաջի քոյդ ներողութեան:
 Ցածախ են չարութիւնքս,
 Այլ յաղթական են համայնից,
 Հզաւը, ամենակալ, քոյդ մարդասիրութիւն:
 Ինձ են անհամար իմոյս անձին բիծք,

Այլ քեզ յոյժ գրաւեալ են ընդ սահմանաւ:
 Ոչ են այնքան զաւրաւորք առ կենդանութիւն զէնք մեղանաց
 Պատկառեցելոյս պտղաբերութեան,
 Որքան յիշատակ մահու կենդանւոյդ՝
 Առ վանումն կործանողին բռնութեան:
 Զի՞նչ ազդեսցէ փոքր խաւար աւուրդ Աստուծոյ,
 Զիա՞րդ բաւեսցէ դոյզն ինչ աղջամուղջ մեծիդ ճառագայթից,
 Զիա՞րդ համբարձի, կշռեսցի ընդ խաչի քո կրից
 Խակութիւն հեշտութեան մարմնոյս տկարութեան:
 Զի՞նչ երեւեսցի յաչս ամենակալիդ քո առատութեան
 Կոյտք մեղանաց ամենայն տիեզերաց.
 Ահա կոշտ մի հողոյ դիւրափիսրելի՝
 Ի կարծրութենէ բախման վանեցեալ,
 Իբր զպղպղակ անձրեւոյ՝
 Բազմազեղ հոսմամբ քո կամաց չքացեալ, պայթեալ անդստին:

b

Զի՞նչ պիտոյ են քում զաւրութեանդ ամենահնարդ կարողութեան
 Ժամանակաց առաւելութիւն առ յանցուածոց իմոց քաւութիւն,
 Ո՞չ քթթել մի ական,
 Ո՞չ խուն մի տեսութիւն ածանցական,
 Ո՞չ սակաւ մի նայեցուած փայլական,
 Ո՞չ կիսամասնեայ յամրութիւն,
 Ո՞չ փութացելոց ոտից յեղեղումն,
 Ո՞չ յելից բարձրութենէ միոյ կանգնոյ կաթի անկելոյ,
 Ո՞չ գիծ մի չափոյ մտաց հետեւեցելոյ,
 Ո՞չ նշողից արագութիւն,
 Ո՞չ շնչոյ տուրեւառութիւն,-
 Ո՞չ ինչ յայսմ յանգոյ եւ յանտպաւորական նմանութենէ
 Անձեւ աւրինակաց յաւէտ անկայից՝
 Այնքան առժամայնք կամ հարեւանցիկք,
 Որքան եղծմունք, ցնդմունք եւ հալմունք
 Մեղացս սառնամանեաց պահեստի՝ քումդ զաւրութեան,
 Աստուած ամենայնի Տէր Յիսուս Քրիստոս,
 Որդին անքնին կենդանւոյդ Աստուծոյ:
 Որ տաս, պարզեւես արեւ քաղցրութեան չարաց ընդ բարիս
 Եւ անձրեւես երկաքանչիւրոցն անաշառապէս,
 Կշռես, սահմանես իրաւամբք եւ զվտանգս կրիցն հաւասարաբար,
 Որոց մեծ է հանգիստն առ ակնկալութիւն պարզեւին՝
 Փոքր խթանաւ փորձութեան զսակաւութիւն պարտուցն աստէն վճարես,
 Իսկ որ զերկիր ընտրեցին՝ ներես ողորմութեամբ,
 Տալով եւ սոցա դարման ընդ նոցա՝ միշտ առ քեզ դարձին սպասես:
 Եւ քեզ փառոք ամենազարդիդ առ ամենայն հրաշագործութիւն
 Բարեխնամող երկայնմտութեան,
 Աւրհնեալ յաւիտեան:

Ամէն:

[ՀԵ]

**ՎԵՐՍԻՆ ՅԱԽԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵՄՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ
ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՅ ՍՐՏԻՑ ԽԱԽՄՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Եւ արդ, ընկղմեալ, զմայլեալ եւ իսպառ ծածկեալ ի յանճառութենէ
առաւելութեան բազմամասնեայ յաճախութեան մեծիդ երախտեաց, որ
ամէնառատ լրմամբ աննուագելեաւ յաջմէ եւ յահեկէ, ի դիմաց եւ ի թիկանց
համբարեալ կան անբաւութիւնք՝ մատուցանեմ, ընծայեմ դարձեալ աստանաւր
աւանդ գովեստի դաւանման ծշմարտականի: Զի որպէս երբեմն
հերձուածականին չարափառութեամբ, ամենապատիրն խաբէութեամբ
նենգողին կարթիւ հատուածեալ ի բաց հերքեցայ՝ ելեալ ի դրախտէն, արդ,
միաւորականաւս այսու ուղիդ ամբծութեամբ ի յաւանդ իսկապէս շնորհի
անդրէն միւսանգամ համբարձեալ սովիմբ, ի թուիչս թեւոց լուսոյ ահա
յերկինս ժամանեցից հետեւեալ: Այլ քանզի յարգանդէն, յորում յղացայ՝
հոգեւոր երկամբք ծնիցեալ, զմեծ եւ զերջանիկ դշուոյ անարատ՝ ամենից
կուսից իսկուհի, զպանծալի մայրն իմ գովելի պարտ է կանոնաւ սահմանի
բանի արձանագրել յայսմ մատենի, զի ծանիցի, ցուցցի եւ այլոց եւս
ապագայիցն ազգաց պատմեսցի որքանութիւն փառաց խնկելոյն՝ արժանապէս
պաշտմամբ պատուեալ իբր մաքուր մարմին ընդ գլխոյ մարդեղութեան
թանին Աստուծոյ՝ ի յիշատակ ճառիս հաւատոյ երրորդութեանն
դաւանութեան:

Եւ արդ, ի յայս աւրինակ հոգենկար պատկերի բանի, որ զիսորանէս լուսոյ
յարմարի, ընկալ զիս, գթած, աւրհնեալ, քաւեցեալ եւ սրբեալ ի սմին: Հա՞ն
սովաւ ի հոգւոյս զնախատինս մեղացս, անմեղս եւ անբի՛ծս ընդ հովանեաւ
սորին բազմեցո, յաւե՛լ զտկարս ի տունն Դաւթի եւ անդուստ փոխեալ ի
տունդ Աստուծոյ, ըստ մարգարէին ձայնի, որ ի քեզ, Յիսուս, ակնարկի: Մի՛
սոսկ զմտիցն եւ մի՛ անաւզուտ զելիցն հետեւութիւն արասցես: Մի՛
զհաւատոյս ջերմութիւն ցուրտ համարեսցիս եւ մի՛ զհամբոյր ողջունիս
անկարդ ինչ վարկանեսցիս: Մի՛ զպաշտաւնն ապաշնորհ գրեսցես եւ մի՛
զերկրպագութիւնն անխորհուրդ լքցես: Մի՛ անպտուղ լիցի տեսականութիւն
պատկերին, եւ մի՛ աննշոյլ՝ կերպարանին սքանչելութիւն: Մի՛ անհուր
ողջակիզին սպանդ մոռասցի, եւ մի՛ պատարագ ուխտի այս ճառի արտաքոյ
ցրեսցի: Մի՛ ճաշակդ լուսոյ ինձ մահու լիցի, եւ մի՛ բաժակ քո կողիցդ
արեան ի դատապարտութիւն եղիցի:

Գ

**Աղաչեմ զքեզ, Տէր Յիսուս, միդ յէութենէդ, որով զգիտութիւն Հաւր քոյ եւ
Հոգւոյդ Մրբոյ ճաշակեալ ծանեաք, քանզի ի քէն իսկ վարդապետեալ**

զամենապարգեւ կարգս եկեղեցւոյ, ի սմին աղաւթանուէր լուսարան կենաց փրկութեան բարեաց, տարածեալ զսիրտս ձեռաց համբարձմամբ՝ զայս կնդրուկ բանի բնակողիդ ի սմա, տիրողիդ բնաւից երեքսրբենիդ մատուցեալ, յաւէժ ընծայեցուցանեմք այսու բարբառով բարեշնորհութեան:

Դ

Փառաւորեմք վերածայնեալ նուագաւք աւրհնութեան երգոց ի հաւատ պաշտաման բանի զբարեհրաման պատճառն եղելոց՝ զերրորդութիւնն անսկիզբն, անհամեմատ բարձրութեամբ, անհասական խորհրդոց եւ անրմբունելի իմաստից, անզննելի զգայութեանց եւ անբերելի եղելոց, քանակութիւն վերնականն երկնի եւ անսահման ներքնային խորոց, լրութիւն սպառմանց եւ նախաղրութիւն սկզբանց, մի՛ յերից անչփոթ կերպից, եւ երիս՝ ի միոյ անհատուածելի իսկութեանց, ի վեր քան զմտաց անարգելութիւն՝ յարածեալ ամենայն ուրեք բովանդակ: Անփոփիս բարի, անսասանելի ուղղութիւն, անխառն կերպարան սիրոյ, մեծութիւն անյաջորդ, բարձրութիւն անխոնարհելի, անվատնելի տեսականութիւն, բարերարութիւն աննուազելի, կամք կայուն, հրաման կենդանի, ակնարկութիւն փրկչական, երանութիւն ճշմարիտ, ակնկալութիւն հաւաստի, խոստումն անստելի, աւանդ արդասաւոր, ստոյգ աւետիս, վերամբարձութիւն անձեռնարկելի: Մի Հայր միայնոյ Որդւոյ՝ միական Հոգւովն պատուեալ, ամենահարուստ բարութեամբ, ամենեւին ունայն ի չարէ, աւրհնաձայն գոհաբանութեամբ, անքնին ներբողիւ գովեալ:

Ե

Մին բարձրեալ ահաւոր անուն՝ համապատի՛ւն կցորդութեանց, անպատո՛ւմն ազգականութեանց, եռալուսեանն զուգակցութեանց, անյաւելուածն լրականութեանց, ինքնիշխան կամաւորութեամբ պատուասիրեալ առ Հայրն հանգունատիպ՝ գործակցութեամբ Հոգւոյն Սրբութեան խոնարհեալ իջեալ ի յերկնից, աննուազ գոլով ընտանի փառացն, հածեցաւ մտանել յարգանդ մայրենի Աստուածածին կուսին մաքրութեան, յորում աճեցոյց զբոյսն աւրհնութեան ի լուսասահման անդաստանին անարատութեան, ընդ ամենակատարն էութեան համասնեալ յանանջրպետ միականութիւն, թափանցական խառնութեամբ յաստուածութեանն ոգի բաղկացոյց զգոյութիւն չնչոյս հրաշապէս: Որով անստամբակելի երասանաւ սանձաց կրթութեան զստահակութիւնս ի հանդարտեցոյց, եւ կամաւ ընծայեալ խաչին՝ ամբարձաւ ծաղիկն պտղոյն կենաց ի ծայրս լրութեան անմահականն տնկոյ, ի մահ վիրաւորեցաւ՝ աստուածութեանն անընդմիջելի ի մերասերն մարմնոյ, որով կենսացոյց զգործին պարտեաց, արարչութեանն իսկութեան ի նմին յաւէտ անբաժանաւրէն ընդ նիւթական մարմնոյն վշտացեալ: Իջեալ ի վայրս խաւարային դժոխոց՝ եհան զկապուտն իւրաստեղծ ի կապանաց աւցտողին եւ, իբր ի նիրհմանէ քնոյ զարթուցեալ, յինքն նահանջեալ զդիմեցումն մահու, կանգնեցաւ, կենդանացաւ աստուածապէս՝ ելեալ ի յերկրէ հացն կենաց եւ հովիւն հաւտից բանաւորականաց: Հաւատարիմ եղեւ յաշխարհի եւ երեւեցեալ նոյնութեամբ ամենեւին աննուազելի, որպէս եկն համայն՝ եւ համբարձաւ բովանդակ, բազմեցաւ նստաւ ի գերունակն գահոյս՝ նախնականին

պարզութեան արարչական փառաւորութեամբ։ Զոր խոստովանիմք Աստուած բարերար եւ Տէր բոլորից, որ դատի գամենայն երկիր արդար ընտրութեամբ յաւուրն մեծի, որ ինքն է սկիզբն եւ ինքն՝ կատարած, նոյն առաջին եւ նոյն առյապայ, անպակաս բովանդակութեամբ թագաւորեալ ի լոյս անմատոյց։

Աւրհնաբանեմք ընդ Հաւը եւ Որդւոյ եւ գանբաժանելի բղխումն՝ նոցին փառակից Հոգւոյն տէրութեան, որ ստեղծ զբնաւս եւ կենդանածնէ զամենայն, որ անդստին իսկ ի բնէ համապարփակ մթութեան աշխարհակալն միգի շրջէր, նկարէր եւ կերպարանէր ամէնունակ ջուրբքն անբաւութեան երկրատարածն ծովու՝ ի կատարումն արդեան խորհրդոյս՝ զսուրբ աւազանն լուսոյ։ Նախ արար եւ այժմ գործէ, գոյացոյց եւ միշտ կատարէ արուեստս, սքանչելիս, նախատեսութիւնս սրբամնելոց, ազդմունս աստուածաւրէնս, զաւրութիւնս զարմանաւորս, մարդարէս, առաքեալս, վարդապետս՝ վարժողս կրթութեան հանճարոյ։ Զօրբարանն մատուցման արեանն Քրիստոսի յարդարեաց, քաւութիւնս անձանց, առողջութիւնս մարմնոց ըստ նմանութեան Քրիստոսի ողորմութեամբ հրամայեաց։ Մկրտեաց եւ գեր քան զջուր, ինքեան միայն բաւականութեամբ նորոգեաց, լուսաւորեաց։ Հանապազ նովին բարեգործութեամբ զաւրանայ։ Վկայեաց միածնին աստուածութեանն ի հոսանն Յորդանանու, աւրինակաւ տեսութեան ամպոյ ցուցաւ ձայնիւ Հաւը ի լերինն Թաբորական։ Ի նոյն տիպ նմանութեան հովանի եղեւ Յակոբեան տոհմին ի յելան Եգիպտոսի, յուղեգնացութիւն զաւրավարութեանն Մովսեսի՝ հողմով սաստկութեան զփարաւոն ընկղմեաց։ Քահանայս կատարագործէ, իմաստունս կազմէ, թագաւորս զաւրացւցանէ, քաւութիւնս ընձեռէ, կեանս չնորհէ մահացելոց ի նորոգութիւն յարութեանն։ Նոյն ինքն է աւծումն մարդացելոյն Աստուծոյ, մշտնջենաւոր հաւասարութեամբ ընդ Հաւը երկրպագեալ՝ ի պատիւ մեծութեան Որդւոյ, անսահման փառաւորութեամբ աւրհնեալ յաւիտեանս։ Ամէն։

Է

Դաւանեմք ի հաւատ ուղիղ եւ անխոտորնակ անբծութեան՝ համբուրիւ շրթանց ողջունեալ զկառուցեալս խորան յանչնչական արձանաց՝ աստուածային բնակութեան եկեղեցւոյս շինուածոյ, որ գերազանց գտաւ եւ երկնի ամենազարդ բարձրութեամբ, որ ի նոցին իսկ յառաքելականացն դասուց հիմնեցաւ, յաշակերտաց վերնոյն խնկեցաւ, ի սպասաւորաց ըանին պաշտեցաւ։ Սկիզբն առեալ կենացս այս գանձու ի վերնայարկն սրահէ, խորհրդակատարն վայրէ, զոր Հոգին Աստուծոյ լցոյց՝ փայլեցուցեալ ի նմա զաւրութիւն յաւուր մեծի Պենտակոստէին։ Նախ զտունն բարետեսիլ՝ յաւրինակ սրբութեան կատարման չնորհի այսր եկեղեցւոյ կանխամեծար առաւելութեան, յորում ապա եւ ի նմին բնակչացն տուաւ լուսանորոգ բարեփառութիւն։ Ուստի արիւն հզաւրին Աստուծոյ բաշխեալ մատուցանի յաւէտ, քան զՀաբելին՝ մահու գութարկու, մեծաւ բարբառով ձայնի բերկութեան՝ կենդանութիւն անմահութեան ի սմա ազդելով։ Քանզի ոչ է կար զաւրութեան ուրուք ընդ երկնաւ յանդիման արեգական ի սպասաւորութիւն խորհրդոյ այսր ահաւորութեան ձեռնարկել, եթէ ոչ ընդ թեւաւք սորին պահեսցի, նա զի ոչ երկնիւք բաւականանայ այս նուէր

Տէրունի մարմնոյ, եթէ ոչ զայս ձեղուն աւրհնութեան ծածկոյթ ունիցի, վասն զի մահու անիծիւք հէրքի այր ըստ աւրինին, որ արտաքոյ խորանի այս վկայութեան զաստուածային պատարագն մատուցանէ, մանաւանդ զի պարտաւոր արեան կոչեսցի, որ ոչ զանձինն աւրինակ արիւն յայս նուիրան ընծայեցուսցէ: Մի ի սմա լուացումն ի մահն Քրիստոսի, զի մի՛ յանդէտս անարգեալ աստուածութիւնն՝ ի ծանուցելումն զնախնին կրեսցէ: Մի ձեռնադրութիւն ի պատիւ աւծութեան լուսոյն, զի մի՛ յանբժութիւնն խաբէութիւն խառնեսցի: Մի եւ չնորհաւք, քան թէ ապաշխարութեամբ քաւութիւն, զի մի՛ ճշմարտութիւնն կերպարանաւք խորամանկեսցի: Մի յընտրութիւնն ապառնի՛ հաւատ, զի մի՛ սպառնալիք հատուցմանն զրոյց ինչ աւտար համբաւոյ գրեսցի: Մի երկաքանչիւրոց գոյութեանց մերոց իրաւամբք կշտամբութիւն, զի մի՛ կիսամասնեայ առ մարդն ներքին եւ առ արտաքին՝ չարի եւ կամ բարոյ փոխարութիւնն կարծեսցի՝ յանմահ զաւրութիւն արքայական որդեգրութեանն, զի ընտելութեամբ երկրայնովս առաւելութիւն վերնումն թեգաւորութեան յայտնապէս ճշմարտեսցի: Մի յոյս կենդանութեան առ անեղծութիւնն սրբոց, զի աներկեւանութիւն խոստացելոցն ի միտս ունկնդրացն ծանուցեալ հաւատասցի:

Հ

Այս դշխոյ պաշտելի՝ անշնչական եկեղեցի տայ կեանս եւ մահու իշխէ, ըստ աւրինակի աղամեան պտղոյն յարմարապէս ճաշակելի, գերազանց, քան զբանականս, յանշնչութեան հրաշագործէ, մինչ զի կատարումն ընձեռէ եւ նորոգ հաստատէ՝ վերստին նկարեալ ի մեզ զկերպարանն փառաց լուսոյ: Գրեալ եւս է տեսակ մեծութեան վերնում կամարին սկզբնաւոր յառաջակառոյց, քան զբնակիչս հոգեղինացն ի նմա զաւրութեանցն: Նոր իմն ընծայէ թուիչս մարմնոց ընդ թեթեւութիւնս հոգւոց՝ պատուականին հարստութեամբ զանարգն յարգաւորեալ: Ոչ ինքնակիր մեղաւք զազրանայ, եթէ ոչ ի մարդոց չարաց եւ կամ յանհաւատից կոխիցի: Տիպ իմն է զարմանաւոր, յաղթող իմաստից մերս տեսութեանց, անբանն, ի բանաւորէն կառուցեալ, նմին աւժանդակեալ, իբր վեհագոյն՝ յաւէտ նուաստի: Մեծ է, քան զմարդ, որքան ընտրելոյն Մովսեսի՝ ցուան յաղթողական, առաւել, քան զբանաւոր, որքան զԱհարոն՝ գաւազանն խորհրդական ծաղկեցեալ. գերազանց, քան զմտաւոր, որչափ զեղիսա եւ զեղիսէու՝ գետահերձ մաշկեակն սքանչելահրաշ փայլեալ արուեստիւ: Աւգնութիւն պարգեւէ կրկին ամենակատար սրբասնեալ ձեռաց մաքրաբար, քան թէ զինապէս, մարմին նիւթական քարի եւ հողոյ, գոյակից հարազատ զգայականաց եւ սրբոց: Իւր զվէմն անմահ, կենդանի՝ ի կործանումն է եւ ի կանգնումն, որպէս զդատաւորն ամենից հոգւոց հանդիսանայ հրաշապէս ազգմամբ յանէծս եւ յաւրհնութիւնս, իբրեւ տեսող աներեւութից՝ զոմն հրապարակէ եւ զոմն տածէ, առ ինքն կոչէ, գրեալ յանուանէ՝ իբր զտիրող հրամանատար էիցս: Իբր զլեառն յաւիտենական՝ անհարուածելի է ի դիմամարտից, ըմբռնէ զհոգեւորս՝ իբր զհնարագրութիւն մեծին արուեստի, անմեղս եւ անվրիպութիւնս ըստ Քրիստոսի հետոցն ընթանայ, բարձր ճոխութեամբ անպատկառաբար համարձակապէս զաւրէն գովելոյ գլուխ ամբառնայ:

Թ

Այնքան մեծ ունի սրբութիւն, մինչ զի զորս ըստ պատկերի Աստուծոյ եղեն՝
կանոնաւ խտրէ: Յետ յոգունց ընտրութեանց փորձից թէ համարձակեսցի
մարդ ոք սխալեալ ի գաւիթս նորին մտանել՝ ո'չ պղծի, այլ ընդ
անպատճաստիցն թերութեանց դժուարի, ո'չ նզովի, այլ տեղի տայ ո'չ
գիտողացն զշնորհին զչափ, ոչ լքանի ինքեամբ պարտաւոր իւրովն գտեալ,
այլ ի մերոց գործոց խրթնանայ, ո'չ թողացուցանէ երկիցս մատչել
յըմբունումն ոտիցն կենդանատուաց, ըստ տիրական անձառ խորհրդոյն, ո'չ
կրկին յաւուր զնոյն ցուցանէ, զի մի՛ անընտրաբար նուիրանն
խայտառակեսցի: Վշտակցէ կարեաց զաւրապէս՝ իբր անախտակիր
ապականութեանց, որ ի մեզ շարժմանց, առանց բարբառոյ տիրապէս
հրամանաւ դատի:

Ժ

Նա զի եւ տապան իմն է մաքրական, կրկին երջանկական, եւ հեղձմանէ
կենցաղոյս ալեաց պահապան, ո'չ բազմաւք անբանիւք գազանաց դասուք եւ
սակաւ մարդկամբ, այլ ընդ երկայնոցս եւ զիերինսն յինքն հաւաքէ, ո'չ յալիս
խոռվութեան բերի, այլ ի բարձրութիւնն երկնի համբառնայ: Իբր զաշակերտ
հրահնազեալ Հոգւոյն Աստուծոյ՝ փախչի ի նենգութենէ, ո'չ ի բողոք մահու
մարմնոյ հարուածոց, այլ ի կենացն աւետիս ըմբռնեալ ածէ, ո'չ նոյիւ
ձեռնարկեալ գործի, այլ հաստողին հրամանաւ շինի, ո'չ Մովսէս ընդ
Բեսելիէլ, այլ միածինն Աստուծոյ Հոգւովն Սրբով զսա հանդերձէ, ո'չ
յարաշարժ հանապազափոխ, այլ մշտակառոյց հիմամբ անսասանելեաւ զսա
հաստատէ: Դարձեալ, իբր զտապանակն անխաւս փայտեղէն մածեալ
տախտակաւք, առանց զգայութեան տեսողականաց մեզ առաջնորդէ, որպէս
կերպարան անքանակ էին յառաջ հետեւեալ՝ ի հանդերձանս լուսոյն կենաց
տեղի պատրաստէ: Ընդ Ոզիելի անդուստ սատակէ, եթէ ոչ խաչապէս յոդի
բերիցի, սպանանէ վատնեալ վաղվաղակի առժամայն, եթէ անասնայինն
լծակցութեամբ երկրասիրաբար գետնակոխ սայլիւք, իբր զանաւթ ինչ
ձեռնազնին, բարձեալ տանիցի: Ո'չ լեզուաւ մարմնոց, այլ բանիւ հրեշտակաց
խաւսի, ո'չ ունկան գոյականութիւն՝ եւ արագապէս մտառեալ լսէ, ո'չ ձայն
կերպարական բարբառոյ՝ եւ զպատգամս գործոցն Յիսուսի համարէն ազանց
պատմեալ հռչակէ, ո'չ խաղալեաց շարժականութիւն՝ եւ աստուածայնով իմն
կենդանութեան հագագաւ ազգէ: Ո'չ ոսկերաց եւ ջլաց յաւդուած՝ եւ երկուք
հազարաւք կանդնաւք լայնութեամբ, իբր զգունդն անհամար բարձրեալն
Աստուծոյ զկենդանական զաւրուն գումարտակ հերքայական վառեալ
ամբոխին՝ եւ այժմ ընդ նոսին իբր զանմաքուրս ի սրբութենէ՝ զոմանս
ախտիւ մեղանաց ջեռեալս հատուածեալ յինքենէ հեռի ուղեկցէ ապրեցելոյն ի
տաժանաւոր աղիւսարկութեանցն: Նոյն իսկ էութիւնն Աստուծոյ մարմին
եղելոյ անուամբ այս վիմի նշանակեցաւ պատառմամբ կողին զբնաւս
արբուցեալ: Ո'չ արեան երակաց ընթացք, այլ լուսոյ վերնոյն շառաւիդք
թափանցանց միութեամբ զոյն կենդանացուցեալ նորոգ պաշտպանէ: Ո'չ
Մողոմոն կամ Զորաբաբէլ մահանացուաց ոստիկանութիւն, այլ ամենից
ունողին իմաստ զսա գծագրէ: Ո'չ աննուիրական, հասարակաճաշակ իւղով առ

ի Յակոբայ պարարի, այլ ահաւորին արեամբ եւ փառաւք մեծին աւծանի: Ո՞չ տուն երկրային նիւթոյ, քան թէ մարմին երկնային լուսոյ Աստուծոյ զորին որդիս կնքեալ ձեռնադրէ: Ո՞չ կենցաղոյ յերկրէ յղացմունս, այլ արքայութեանն երկնից ժառանգս կրթէ, զ»ի ծոց իւր գրգեալսն գոգոյն Աբրահամու ընծայեցուցանէ: Փեսայ հարսնութեան սորա՝ Որդին Աստուծոյ կենդանւոյ, աւրիորդք խնջոյից սորին՝ հայրապետացն գումարք: Սոյն ինքն մոռացումն առնէ այսակիր բարձանցն կոամոլութեան, զի զերկնայնոյն Աստուծոյ ունի զծանաւթութիւն. աւտարութիւն է ամենայնիւ դիցն դրաւշելոց, զի ի համաւրէն քարինս սորա Քրիստոս երկրպագի. քակտումն է յայտնապէս ուրուական ըղձիցն անտառաց, զի ի բնաւից մայրեաց աշխարհի նմանութեամբ կենացն փայտի ի սմա տէրն նուիրի. խորտակումն է համայն դիւապատիր յուռթիցն արձանաց, զի քարն գովեալ կարկեհան ակամքք եւ վիմաւք կենդանեաւք այսրէն հաստատի:

ԺԱ

Այս յարկ չքնաղ եւ աստուածընկալ ազատ է միանդամայն յամենուստ ծառայութենէ. ո՞չ աւրինակ վերնոյն Սիոնի, քան թէ ճշմարտութիւն նմին ճանաչի. ո՞չ կուպաշտութեանն կապաւ բագին եւ կամ լծով աւրինին տեղի պարտաւորութեան, այլ տէրունի բարերարութեանն պարգեւարան ի մէնջ համբուրի. ո՞չ սասանի երբէք՝ յայլ իմն կերպարան ձեւոյ փոխարկեալ, այլ ի նոյն շուք փառաց մեծապէս ընդարձակի. սոյն ինքն եւ երկին երկնի յերկրի լուսապայծառ կերպիւ հռչակի: Որպէս չէ առանց Հաւրն Քրիստոսի, եւ ոչ առանց այսր մաւր արգանդի յոգի կատարիլ: Անտուն շրջի անբովանդակելին, եթէ ոչ ի սմին տան տաղաւարեսցի. ո՞չ ունի տեղի գլխոյն հանգստեան տէրն բոլորից, եթէ ոչ ի յայս կայարան կենաց մտեալ ագանիցի: Քան ի կամար վերնայինն երկնի՝ ի յայս հիւթաւոր բնակութիւն առաւել պարծի. անբաւութիւն աստուածեան լուսոյն, որպէս զդէմս մարգարէին եւ զաւրինակս սորին ծածկեցին, որպէս փախեան ի փառաց երեսաց նորին, եւ նմանութեան սորուն՝ որ ի տաճարին՝ ոչ հանդարտեցին,՝ ի տաւն հանդիսի մեծի գովեստի, եւ ի բանականաց դասուց խմբեալ նուագի, աստ աւրհնի կրկին բաղձանաւք, քան ի դրախտն վայելչական:

ԺԲ

Այս մայր հոգեւոր, երկնաւոր, լուսաւոր, քան թէ երկրաւոր, չնչաւոր մարմնաւոր, զիս գգուեաց որդի: Կաթն ստեանց սորա արիւնն Քրիստոսի: Եթէ Աստուածածնին խսկ պատկեր զսոյն ոք գրեսցէ, ոչ անաւրինի: Իբր զնշան խաչին փրկութեան՝ զաւրութիւնս զարմանազանս եւ արուեստս բազմաւրինակս կատարեալ հրաշագործէ: Բեմ ահաւորին ատենի ի սմա հաստատեալ տեսանի: Սովաւ խորթաբարոյիցն հերձուածողաց մոլեգնածառ բերանք կարկին: Ունի եւ քարինս իմն իմանալիս եւ բանաւորականս, որով զգազանամիտս անմաքուրս բացուստ ի բաց տրոհեալ տարագրէ: Ծնանի եւ Աստուածս ոմանս եղանակս պատկերս մաքուրս միոյն Աստուծոյ Քրիստոսի: Ունի եւ զդիրն իւր ընդ արեւելս՝ ի տեղի խոստման բնակութեանն մերոյ առաջնոյ. ձեռամբ իմն ցուցանէ յայտնապէս զգաստեանն Աստուծոյ շաւիդ,

զփայլականն առակ տիրական ի դէմս բերեալ՝ մեզ վարդապետէ, զփրկութիւնն ի յելից անտի ծագման արուսեկին քրիստոսեան երեւմանն ի վերջնում աւուրն արարածոց երկրի թարգմանէ: Յաւս հայածէ, ախտաժէտս բժշկէ, դիւաց բոնութեանց զաւրէ: Արգանդ որովայնի սորին՝ աւագանն կենդանարար, ի պար հարսանեաց սորա՝ դասք առաքելոցն: Այնքան ճոխացաւ՝ բարգաւաճեալ երանութեամբ, մինչ զի նոյն ինքն փրկչին անուամբ վայելչապէս յորջորջեցաւ, տիրամաւրն լուոյ կոչմամբ ի մերձաւորաց միածնին ձայնեալ կնքեցաւ: Ծփելոց մեղաւորաց՝ նաւահանգիստ հանդարտութեան, խրախճանարան՝ վերնոցն դասուց, բժշկարան անսխալելի՝ տարակուսեալ պարտաւորաց: Երրորդութիւնն անպատում ի սմա վառաւորի՝ աւրհնեալ յամենայնի:

ՃԳ

Իսկ եթէ ոք ձեռն չարութեան ի վերինն արքայութիւն յանդգնաբար համբառնայցէ, գիւտ ինչ մարմնաւոր եւ կամ հնարք մարդկային եւ կամ արուեստ երկրակենցաղ զսահմանեալ աւանդութիւնս առ ձեռակերտս եկեղեցի վարկանիցի, եւ ոչ պարզեւ առաւել կենաց, եւ ակնարկութիւն աստուածային, եւ Հոգւոյն Սրբոյ յայտնեալ լուսանորոգ նախագրութիւն, եւ երախտեաց բարձրելոյն ամենատուր լիականութիւն, եւ կամաց արարողին խնկաւորեալ խորհրդարան, եւ առաքելոց ձեռինն աջոյ բարեհանճար հիմնարկութիւն, եւ միանդամայն ասել՝ դուռն երկնից եւ քաղաք Աստուծոյ կենդանւոյ եւ մայր կենդանեաց, ազատ ի պարտեաց, եւ ճշգրիտ տեսակ կերպի երեւակիս բանականի, իմանալին՝ խորհուրդ հոգւոյս, եւ շաւշափելին՝ պատկեր մարմնոյս, եւ սրբութեանցն անդ անճառից գերազանցեալ նոր սրբութիւն, եւ քրիստոսեանն նշանաւ պայծառապարծ պսակեցեալ,- զայնպիսի ոչ խոստովանողսն մերժէ յերեսաց իւրոց Հայրն ամենակալ ի ձեռն Բանին իւրոց էակցի, բարձեալ ի նմանէ եւ զաւանդ չնորհի Հոգւոյն փառակցի՝ փակեսցէ զդուռն կենացս այս առագաստի յանդիման նորին: Իսկ մեք, զորս գրեցաք, սմին եւ վկայեմք՝ հաւատացեալ որում կարգեցաքս, յանուն եւ ի փառս ամենակալ Երրորդութեանն եւ միում աստուածութեանն յաւիտեանս յաւիտենից: Ամէն:

Այն իմ հաւատ յԵրրորդութիւնն, եւ այս իմ մայրն իմ լուսափառ խոստովանեալ դաւանութիւն:

ԷՀԶ

**ՎԵՐՍԻՆ ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵՄՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ
ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՅ ՍՐՏԻՑ ԽԱՒՄՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Աստուած ողորմած, բազմագութ, հզաւր, ահաւոր, Մարդաէր, աւրհնեալ, կենդանի, անճառ,

Որ ոչ ելանէ երբէք ըստ բան քո իր անձեռնարկելի,
 Որ եւ մտաց է անհնարաւոր:
 Քո է հատուցանել պտուղ քաղցրութեան ընդ փշոց խստութեան,
 Սկզբնահայրդ այսմ նորոգ եւ զարմանաւոր կանոնաց կենաց:
 Քանզի բարի առնել ատելոյն,
 Եւ աղաւթս՝ ի վերայ հալածչին,
 Եւ փրկութիւն հայցել խոցողին,
 Եւ սպանողին ներումն խնդրել,-
 ի քէն ընծայեցաւ պտուղս այս հրաշից,
 Որոյ քաղցրութիւն անճառ է քան զաւրինակ,
 Եւ բարեբանեալ կամաց քոց ախորժելիք,
 Եւ գովեալ շրթանց քոց ճաշակելիք,
 Հոգի երեսաց եւ զաւրութիւն գեղոյ մերոյ,
 Տէր Քրիստոս, աւրհնեալ ի բարձունս:
 Այլ մարդք երկրածինք եւ ամենավրէպք
 Ե՛ւ բարեմատոյց ձեռաց չարիս դարձուցին,
 Իսկ դու, լոյս եւ տուիչ լուսոյ,
 Ոչ լսես անէծս, ոչ ախորժես չար,
 Ոչ կամիս կորուստ, ոչ ըղձանաս մահ,
 Ոչ յուզիս ի խոռվութենէ,
 Ոչ տիրիս ի ցասմանէ,
 Ոչ հարկիս ի բարկութենէ,
 Ոչ մթանաս ի սիրոյ,
 Ոչ այլայլիս ի գթութենէ,
 Ոչ փոփոխիս ի բարութենէ,
 Ո՞չ թիկանց շրջումն եւ ո՞չ երեսաց անդրադարձութիւն,
 Այլ ամենեւին լուսաւորութիւն եւ նկատումն փրկութեան:

Բ

Եթէ քաւեսցես՝ կարող ես,
 Եթէ բժշկես՝ զաւրաւոր ես,
 Եթէ կենդանացուցանես՝ բաւական ես,
 Եթէ շնորհես՝ առատ ես,
 Եթէ ողջացուցանես՝ հնարաւոր ես,
 Եթէ պարզեւես՝ ամենալի ես,
 Եթէ արդարացուցանես՝ ամէնարուեստ ես,
 Եթէ մխիթարես՝ ամէնիշխան ես,
 Եթէ նորոգես՝ ամենակալ ես,
 Եթէ հրաշագործեսցես՝ ամենաթագաւոր ես,
 Եթէ վերստին հաստատես՝ արարիչ ես,
 Եթէ կրկին գոյացուցանես՝ աստուած ես,
 Եթէ հոգաս ընդ մեր՝ ամենասէր ես,
 Եթէ կորզես ի մեղաց՝ այցելու ես,
 Եթէ չարժանեացս ընձեռես՝ աւրհնեալ ես,
 Եթէ յորսողէն զերծուսցես՝ փրկիչ ես,

Եթէ գեղցես ի քոյոցդ ի մեզ՝ հարուստ ես,
 Եթէ նախ քան ի մէնջ իննդրելն դու կարկառեսցես՝ անկարաւտ ես,
 Եթէ լայնես նեղութեանս՝ անդորրիչ ես,
 Եթէ զվերջացեալս կոչես՝ ինամակալ ես,
 Եթէ զսսանեալս հաստատես՝ վէմ ես,
 Եթէ պասքելոյս արբուցանիցես՝ աղբիւր ես,
 Եթէ զծածկեալսն երեւեցուսցես՝ լոյս ես,
 Եթէ զաւգտակարսն իմ ծանուցանես՝ բարի ես,
 Եթէ զբիծսն անտես առնիցես՝ երկայնամիտ ես,
 Եթէ ընդ փոքուս ի դատ ոչ մտանիցես՝ բարձրեալ ես,
 Եթէ ծառայիս ձեռն մատուսցես՝ ստացող ես,
 Եթէ աջով քո պաշտպանեսցես՝ յանձնանձիչ ես,
 Եթէ վհատելոյս դարման մատուսցես՝ կերակրիչ ես,
 Եթէ զանդէտս պարարեսցես՝ վարդապետ ես,
 Եթէ զդիմեալս առ քեզ ընկալցիս՝ ապաւէն ես:

Գ

Եւ արդ, քո են այսոքիկ, Տէր ողորմութեան,
 Ոչ միայն գրեալ, այլ կատարեալ եւ գլխաւորեալ,
 Նախնի նահատակդ համբերութեան վկայից:
 Որ վասն իմոյ փրկութեան
 Հանդիսացար զաւրապէս յասպարիսի ճակատուն,
 Զի կակղեսցես զկարծը բունութիւն մարմնոյս գոռոզութեան՝
 Վարժմամբ կրթութեան չարչարանացն վտանգի,
 Եւ յանպարտակիրդ մարմին չափեալ
 Զբնութեան մերում զտաժանականն տագնապ տուժի,
 Զի զգթութիւնդ, որ առ մեզ,
 Արդեամբք ցուցցես՝ ի քեզ աւրինակեալ:
 Աւրհնեալ յաւիտեանս:
 Ամէն:

[ՀԵ]

**ՎԵՐՍԻՆ ՅԱԽԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵՄՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ
 ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ
 Ի ԽՈՐՈՅ ՍՐՏԻՑ ԽԱԽՄՔ ՀՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Եւ քանզի աւր է աւրհնաբանեալ եւ լուսանորոգ
 Կշռութեան երկուց ընտրութեանց
 Արարածոցս սասանութեանց՝
 Յեղանակելոյ յայլ իմն էութիւն երկնակենցաղ անփոխաղբելի,
 Ամբարձելոցն խոնարհութեան եւ կործանելոցս վերբերութեան,

Սարսափելի ուրբաթու Մեծի պատեքիս,
 Յորում եկն եհաս ժամ բարեպատեհ
 Գրել ինձ զայ նուագ ձայնի հեծութեան զուարճախառն երկիւղիւ,-
 Ահա ըղձալի համարիմ սսել աստանաւր ի քոյոց այտի,
 Զոր ընդ իմ կրեցեր, Աստուած բոլորից:

Բ

Կացեր յատենի քում ստեղծուածոյն իմովս կերպիւ,
 Ոչ խաւսեցար տուիչդ բանի,
 Ոչ բարբառեցար հաստիչդ լեզուի,
 Ոչ ձայն արձակեցեր սասանիչդ երկրի,
 Ոչ մոնչեցեր ամէնազեցիկ փողդ մեծութեան,
 Ոչ երախտեաւքն քո յանդիմանեցեր
 Եւ ոչ չարեաւք նոցին ըմբերանեցեր,
 Ոչ մատնեցեր ամաւթոյ զմատնիչսն զքեզ տանջանաց մահու,
 Ոչ ի կապելն զքեզ դիմադարձեցեր
 Եւ ոչ յապտակելն դժուարեցար,
 Ոչ ի թքնուլն թշնամանեցեր
 Եւ ոչ ընդ կռվելն երբէք խուզեցար,
 Ոչ ընդ կատակելն սրտմտեցար
 Եւ ոչ ընդ խաղ արկանելն երեսս փոխեցեր:
 Մերկացուցին զզեստ պատմուճանին՝ իբրեւ ի տկարէ,
 Եւ դարձեալ ագուցին՝ իբր անփրկանաւոր ըմբռնեցելոյ:
 Եթէ ոչ էր արբեալ կրկնակի քացախ՝ զանգեալ ընդ լեզոյ,
 Ոչ էր հեղեալ մաղձն իմ մթերեալ նախնի դառնութեանն:
 Ճաշակեաց վհատութեամբ եւ արգել անդէն տարակուսանաւք,
 Առին մոլեզնաբար եւ դարձեալ մատուցին անպատկառապէս:
 Գանիւ հարուածոց յետին անարգութեան
 Ի մէջ խառնիճաղանջն ամբոխի դատապարտեցին,
 Ծունր կրկնեցին նախատանաց
 Եւ պսակ եղին արհամարհութեան:

Գ

Ոչ ետուն հանգիստ կենարարիդ,
 Եթէ ոչ զգործի մահուն կրել քեզ պատրաստեցին:
 Ընկալար իբր երկայնամիտ,
 Առեր իբրեւ զհեզ,
 Բարձեր որպէս համբերող,
 Ստանձնեալ, իբր զպարտական, զփայտն վշտաց,
 Որպէս զծաղիկ շուշանաց հովտաց՝ ուսով բերեալ զզէնն կենաց,
 Զի յարհաւրաց գիշերայնոց զիւրակերտս գահաւորակս
 Մարմնեղին գոյութեանս պահպանեսէ
 Ի դատապարտութեանն վայրի իբր ի խրախճան ինչոյից:
 Հանին արտաքս՝ իբր զողջակէզ,

Կախեցին՝ իբր զիսոյն Սաբեկայ՝ ձգեալ զեղջերացն,
 Տարածեցին ի սեղան խաչին՝ իբր զպատարագ,
 Բեւեռեցին ի սեղան խաչին՝ իբր զպատարագ,
 Բեւեռեցին՝ որպէս չարագործ,
 Պնդեցին՝ իբր զապստամբ,
 Զխաղաղութիւնդ երկնաւոր՝ իբր զաւազակ,
 Զանկապուտ մեծութիւնդ՝ իբր զտառապեալ,
 Զառ ի քերոբէից պաշտեցեալդ՝ իբր զքամահեալ,
 Զսահմանդ կենաց՝ իբր զարժանաւոր սատակման մահու,
 Զաւետարանիս նկարիչ՝ իբր զհայհոյիչ Աւրինին,
 Զտէր եւ զկատարումն մարգարէից՝ իբր զհամառաւտիչ գրեցելոցն,
 Զճառագայթդ փառաց եւ զկնիք անքնին խորհրդոցդ Հաւը՝
 իբր զներհակ ծնողիդ կամաց,
 Զաւրհնեալդ իսկապէս՝ իբր զտարագրեալ,
 Զկապոյ Աւրինին լուծիչդ՝ իբր զայր ի նզովս գրեալ,
 Զհուրդ ծախիչ՝ իբր զհերքեալ իմն կալանաւոր,
 Զահաւորդ երկնի եւ երկրի՝ իբր զհաւաստի պատժաւոր,
 Զ»ի լոյս անմատոյց ծածկեալդ՝ իբր զհողածին ըմբռնեալ:

Գ

Ո՞վ քաղցրութիւնդ
 Եւ երկայնամիտ բարերարութիւնդ ողորմածիդ գթութեան,
 Որ վասն ապախտաւոր եւ անաւրինեալ ծառայիս, Տէրդ բոլորից,
 Զայս ամենայն կամաւորապէս եւ հաւանողական հաճութեամբ՝
 Կատարեալ մարմնոյդ միութեամբ ի քեզ ընկալար
 Եւ մինչեւ ի քնարան շիրմին տապանի,
 Անպակաս ի լրութենէ ամբողջ նոյնութեան Աստուած անքնին,
 Զնոյն կրեալ նախատինս անճառ համբերութեամբ,
 Յարեար կենդանի ինքնիշխան բարձրութեամբ լուսոյ,
 Աննուազ մարմնով եւ անթերի աստուածութեամբ.
 Աւրհնեալ փառաւք, գովեալ գթութեամբ,
 Բարեբանեալ միշտ ողորմութեամբ յաւիտեանս յաւիտենից:
 Ամէն:

ՀՀՀ

**ՎԵՐՍԻՆ ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵՄՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ
 ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ
 Ի ԽՈՐՈՅ ՄՐՏԻՑ ԽԱՒՄՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Եւ արդ, անկեալ յերեսս հողանիւթ կերպիւս,
 Ի զայր խոնարհեալ ծնրադրական երկրպագութեամբ,

Զբարեգործիդ ողորմածութեան զկենդանարար ոտս համբուրեմ՝
 Զայս աւրինակ մաղթանաց մեծիդ ընծայեցուցեալ.
 Աղաչեմ զքեզ, միայն խնամակալ, մարդասէր, գթած,
 Կեցուցիչ, հզաւր, այցելու, պաշտպան,
 Մի՛ ունայնացի վաստակն աշխատութեան փրկականդ կրից
 Մարդացելոյդ վասն իմ Աստուծոյ,
 Մի՛ սոսկ եղիցի քրտանցն կաթուած խառնեցեալ արեամբ՝
 ի մատնութեանն աւուր գիշերին,
 Մի՛ լիցի ստուերացեալ լուսոյդ երախտիս,
 Զոր ձրի եւ աւանց փրկանաց թշուաւացելում՝ ինձ պարգեւեցեր,
 Մի՛ ջնջեսցին չնորհացդ աւետիս,
 Զոր կողից քոց կայլակք նորոգեցին,
 Մի՛ անշահ եղիցին կրիցդ պտուղք,
 Զոր կարաւառութեանս իմում մատուցեր,
 Մի՛ պարծեսցի բանսարկուն վանեալ
 Զքո ստացեալս իւրացուցանել:

Բ

Ահա յաղթեսցե՞ս կամաւք քո՛ ըղձից չարին.
 Վերստի՞ն ապշեսցի միանգամ զարհուրեալն,
 Կրկի՞ն պարտեսցի իսպառ դատեցեալն:
 Մի՛ անխայեր զազատարարդ քո բան,
 Որ զստեղծեալս քո քեզ ընծայեալ՝
 Վերստին առ քեզ դարձուցանէ:
 Զանճառն արարեր բարերարութիւն
 Յանակնկալ ժամուն յուսահատութեան,
 Ցորժամ բնաւ իսկ կարեալ
 Եւ աւտարացեալ էր կենդանութեանն շարժողութիւն.
 Մեռար անմահդ եւ զմահացեալս նորոգեցեր:
 Եթէ զկանոն համաձեւութեան Աւրինին փոխեցեր,
 Արդ զդիւրինն եւ զհեշտականն եւ զեւս հնարաւորն
 Մի՛ արգելցես, սկզբնաձիր ողորմածութեան,
 Բարեգութ, աւրհնեալ եւ երկայնամիտ թագաւոր:
 Ազդեա՝ բանիւդ ամենազաւրաւ,
 Որ զգոյութիւն լուսոյն ստեղծեր ի նախնում աւուրն,
 Եւ վաղվաղակի փոփոխեալ գտայց ի լաւ անդր,
 Եւ փոխանակ զի ես ոչ խնդրեցի հետեւել լուսոյդ,
 Դո՛ւ ելցես ինձ յայց, ճառագայթ ծագման հայրենի կերպիդ,
 Եւ կոչեցայց առաջի քո ծառայ վնասապարտ՝
 Ողորմեալ, չնորհեալ առ ի քէն:
 Ոչ է ժամանակ յերկարաձգութեան առ ի զպարտսն հատուցանե
 Ահա չնորհեա՝ ինձ՝ տառապելոյս զերեսս քո,
 Լոյսդ ի խաւարի սրտից վհատելոց:
 Արդէ՛լ եւ կնքեա՝ զընթացմունս ելլիցն,
 Որ միշտ զեղուն բարիքն՝ հոսեալ ի յուշոյս իմ տեսութենէ,

Պահեա' ինձ զշնորհ ամենապայծառ գանձուցդ մնացականաց,
Որով պատուական գտեալ՝ քո՛ անուանեցայց՝
Պաշտպանեալ ի քէն, անսահման բարի:

¶

Ահա ողորմեա' ինձ, գթած, աղաչեմ զքեզ,
Ողորմեա' ինձ, հզաւը, կրկի՞ն ողորմեա.
Մի՛ փոխարկեր երկունս ցաւոց ընդ չարեաց իմոց, բարիդ ամենեւին,
Մի՛ բառնար ի վտանգելոյս զառ ի քէն պարզեւեալդ շնորհ,
Մի՛ կապտեր զիշումն ամէնաւրհնեալդ Հոգւոյ,
Մի՛ լուծաներ զինկեալ զկնիք արքունական պատկերիդ,
Մի՛ յայտնեսցին փուշք մեղանաց ի սրբութիւնս մտացս:
Մի՛ խզեր զկապ միութեան զընդ քեզ սիրոյն պնդութեան,
Մի՛ մերժեսցես զարուեստ զաւրութեանն լեզուոյս յարմարութեան,
Մի՛ պակասեցուցաներ զյաջողուած աջոյ՝
Առ ի զլուսոյդ մասունս բաշխել:
Մի՛ գրեր ի գպրութեան կենաց մատենիդ զմահուն պարտիս,
Մի՛ պահեր, մի՛ ինձ համարիր,
Մի՛ յիշեցուցաներ, մի՛ ամաչեցուցաներ,
Մի՛ նախատեր, մի՛ ոտն հարկաներ,
Մի՛ արձանացուցաներ զմեղկութեանցն,
Մի՛ ամբարեր զկորստեանցն,
Մի՛ իբր ստգտեալ իմն ամբաստաներ,
Մի՛ յարուսցես ընդ իս զծառն անիծից,
Մի՛ արձակեր ի յիս զսաղարթ վնասուցն,
Մի՛ ընձիւղեր զծաղիկ մեղացս,
Մի՛ բերցես ընդ առաջ զնամակ պարտուցս,
Մի՛ արտաքերեր զէութիւն պտղոյն:
Մի՛ թուեսցես ի ճիւղս երկրաստեղծ մատանցդ զգիւտս գործոցս,
Մի՛ մատուսցես բան ընդդէմ աչեղ՝ զանաւրէնութիւնս իմ յիշատակել,
Մի՛ մատնեսցես իմոցս կամաց զաւանդս հոգւոյս վարել ի գերութեան,
Մի՛ աստէն զիս փառաւորեր, զի անդանաւը դատապարտեսցես,
Մի՛ նուազութեամբ այսր անցաւորի զյաւիտենական բարիսն տուժեր,
Մի՛ ի սակաւում այսմ ժամանակի զանվախճանելի զփառսն չափեր,
Մի՛ ընդ հովտիս վշտաց հեծութեան զանախտական զկեանսդ գրաւեր,
Մի՛ ընդ ստուերի այսր մթութեան զանճառելիդ լոյս փոխանակեր,
Մի՛ զերասանակ մտացս լքցես՝ ըստ արտուղի հետս հետեւել,
Մի՛ զկամուրջ կենցաղոյս գրեսցես ինձ հանգստեան բաւականութիւն,
Մի՛ զհովիտ հանճարոյս ստուերական պահեր՝
ի հանդերձեալսն ինձ հրապարակել:
Եթէ ամբարես զառանց համարոյ գործոցս իմ չարիս՝
Մեռայց կենդանւոյն,
Եթէ շտեմարանես ի սրտի՝
Աստսարին կիզեալ անբոց այլեցայց,
Եթէ քննեսցես զանաւրէնութիւնս՝

Առանց յանդիման քեզ լինելոյ իսպառ հալեցայց,
Եթէ տնկակից ինձ թողցես զմեղս՝
ի նոսին վատնեալ մաշեցայց:

Դ

Ակնարկեա', միշտ զաւրեղ, ամենակարող,
Փախնուլ չարութեանցս, որ յիս,
Զի բարիդ քո եկեալ փոխանորդեսցէ:
Հրամայեա', գիտած, խնամակալ, գովեալ,
Լոյս անշիջանելի, զաւրութեամբ անսահմանելեաւ,
Զի նոր հաստատեսցի գոյութիւն բնութեանս
Մարմնեղէն յարկի անդամոցս:
Յորում հանգուցեալ անլքանելի՝ բնակեսցես բազմեալ՝
Ախորժ տենչանաւք, միութեամբ հոգւոյս իմ ընդ քեզ,
Զապականութիւն մեղացս մերժեալ իսպառ՝
Յանարատութիւն զիս պատրաստեսցես,
Ամենակեցոյց թագաւոր անմահ, Տէր Յիսուս Քրիստոս,
Աւրհնեալ յաւիտեանս:
Ամէն:

[ՀԹ]

**ՎԵՐՍԻՆ ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵՇՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ
ԱՂԵՐՄ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՅ ՄՐՏԻՑ ԽԱԻՍՔ ՀՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Յիշեա', Տէր, տէր գիտութեանց,
Սիրողդ իրաւանց, Աստուած ճշմարիտ,
Նայեա' վերստին ի բնութեանս կերպարան միշտ սխալական,
Զննեա' ինձ դարձեալ զամէնընթաց տարածմունս
Ելից արեանս շարժողութեան,
Բժշկապէս մատի՛ր տեսանել,
Զի մարդ եմ հաստատեալ մտաւք խակութեան թերի խորհրդոց
Յայն ինչ, զոր դո՛ւ խակ վկայեցեր, տեսողդ ոչէից.
Միայն դո՛ւ անմասն ստութեան խաւարի:
Ապա իրաւունս է գրել ինձ ընդ մեղուցեալս՝
Մարդկաւրէն վրիպանաց սխալմամբ պարտեալ կրկին
Իբր զերկրածին մահացու մարմին,
Քան բանիդ քում սուտ երեւել,
Քանզի արդարեւ գիտես իսկ,
Թէ՛ Զար է արարն, եւ ընդաբոյս՝ չարութիւնն մեր,

Եւ ոչ փոփոխին խորհուրդք մեր յաւիտեան,
Հստ հոգեհանձար իմաստնոյն կանխազեկոյց առակի:

Բ

Թեթեւացո՛ զսաստկութիւն տանջանացն,
Որ պատրաստեալ եւ մնայ ինձ՝
Արկանել զրդիս գեհենին զարդ մահուն յաւիտենականի:
Բա՛րձ զամաւթոյն պարտիս,
Որ պահեալ է յայտնել թշուառականիս
Յետին ատենին յանդիմանութեան:
Խրա՛տ խաղաղութեան յառաջապարգեւ ողորմութեամբ քո ընծայեցո,
Զի մի՛ անտանելիքն ահաւորութեան
Ի ցոյցս ինձ եկեալ կերպարանեսցին՝
Անյոյս ապշութիւն ընդ կենաց զղման առաջի կարգեալ.
Դատաստանն ահաւոր, անկաշառ եւ անխաբելի դատաւորն,
Ամաւթն սոսկալի, կշտամբանքն սարսափելի,
Յանդիմանութիւնն անփախէլի, տագնապն անճողոպրելի,
Պակուցումն անխրախուսելի, դողումն անփարելի,
Լալումն անսփոփելի, կրծտումն ատամանցն անբժշկելի,
Ապականութիւնն անողանալի,
Անծքն սարսափելի աստուածային քո բանիդ,
Փակումն գթոյն եւ արգելումն ողորմութեանն:
Որ ընդ գալարելն երկնի,
Եւ ընդ երկրի դղրգելն ընդ կարծրութիւն յատակիս,
Հստ կուտակելոյ կոհակաց խոռվութեան ծովու
Իբր փախստեան կերպ ցուցանելով
Մի զմիոյ հետս խափանեն՝ կասեալ յերկոցունց.
Եւ տատանեալ, սասանեալ
Լայնատարած գետնոյս թանձրութեան ի հիմանց անտի,
Ընդ ուժգնակի բախման թնդելոյ ներքնային խորոց՝
Հարթէ զլերինս.
Եւ հալեալ հրդեհին բնութիւնք վիմաց
Եւ ամենայն տարերաց գոյից,
Այլայլին երկինք յանեղծ փոփոխութիւն,
Եւ յեղանակին արարածք տարերաւք իւրովք ի նորոգ նմանութիւն.
Մածկութիւնք գործոցս հրապարակին,
Եւ աներեւոյթք կրից մեր յայտնին,
Վարք կրաւնից ներգործելոց ի մարմինս մեր նկարին.
Թագաւորն երկնից յատենի նստի՝
Վճիռ հատուցմանն ի ձեռին իւրում:

Գ

Ահա վալյ ինձ եւթնիցս անգամ կրկին եղկութեամբ,
Հստ չափոյ կշուութեան այսը համարոյ,

Որ զանբաւութիւնս թուոց պարագրէ.
 Զի՞նչ գործեցից ողբալիս հոգի յայնմ մեծի աւուր վտանգի:
 Քանզի սաստիկ ի յիշատակն իսկ յառաջեալ, քան զհանդիպումն,
 Զոր ոմն մարդարէ, զաւրինակին նմանութիւն ի դէմս բերելով,
 Զձեզ տագնապի անզերծ փախստեանն նշանակէ՝ ասելովն.
 Զոր աւրինակ եթէ փախնուցու ոք ի ձեռաց առիւծու,
 Եւ պատահեսցէ նմա արջ,
 Եւ փախնուցու յերեսաց արջուն
 Եւ մտանիցէ ի տուն եւ յեցուցէ զձեռն իւր յորմն,
 Եւ խածանիցէ զնա աւձ:
 Եւ դարձեալ կրկին սաստկացուցանէ
 Առ նոյն կերպարան իրի զտեսիլն քստմնելի.
 Ո՞չ ապաքէն, ասէ, խաւար է աւր Տեառն:
 Աւր խաւարոյ եւ մթոյ, աւր ամպոյ եւ մառախղոյ:

Դ

Յորժամ հրեշտակն պահպանողական կենակից՝
 Հզաւր ոստիկան, իրաւամբք ամբաստանեսցէ,
 Եւ հատուցանողն ահաւոր՝ արդարութեամբ յանդիմանեսցէ,
 Սպասաւորք թագաւորին առանց խնայելոյ խուճապեն.
 Զոմանս ի կեանսն հրաւիրեն,
 Եւ զոմանս յամաւթն դատապարտեն,
 Կիսոց դէմս լցեալս ծաղու ցուցանեն,
 Եւ ինձ ահարկուս եւ քստմնելիս երեւեցուցանեն,
 Ոմանց պսակս լուսապաճոյճս մատուցանեն,
 Եւ այլոց կորուստ մահու բողոքեն,
 Արդարոցն՝ ձայն աւետեաց,
 Եւ ինձ գոյժ անվախճան վշտաց:
 Յորժամ առ բարիսն մահու յաղթութիւն իսպառ մեռանի,
 Եւ ինձ՝ չարագործիս կրկին յարակայի,
 Ուր դրանն բախել ոչ ինչ ազդիցէ՝
 Վճար եղեալ գթութեան առ իս:
 Յորժամ դպրութիւնք հրաշիցն զարմանալեաց,
 Որ են ծածկեալքն յայժմուցս հասարակաց վարուցն տեսակք
 Մարդկային բնութեանս գործոց
 Յաղագս որոյ եղեն գոյութիւնք ամենայն էից,
 Յիւրաքանչիւր մարմինս անպակաս դրութեամբ իսկոյն երեւին,
 Եւ խորութիւնք անձառիցն՝ կնքելոցն յիմաստից աստեացս
 Առաջի աչաց մերոց կերպարանին:
 Ուր այժմ վաճառաշահութիւնք ողբոց եւ արտասուաց գերկինս գրաւեն,
 Եւ անդ, իբր զապաժաման ընդունայնութիւնք, արհամարհեալ լքանին:
 Հառաջմունք հեծութեան, ոչ կանխաւ աստի առաքեալ,
 Զէ երբէք գտանել անդէն,
 Ողորմութիւնք, ճշդով սերմանեալ,
 Ոչ պայծառ վառմամբ գնան առաջի:

Ուր տապանն նախայանցիցն
 Եւ կտակարանն տիրանարգիցն
 Եւ նշանն ահաւոր այժմուցս,
 Յանդիման եղեալ մեծաձայնս դատախազեն.
 Յորում սոսկալի վայրի
 Ոմն՝ գուխտն կցորդութեան հայրենի.
 Եւ ոմն՝ զիսորանն վկայութեան անտեսիցն,
 Եւ ոմն՝ զարիւն մեծին Աստուծոյ
 Ամբաստան իմն իրաւացի առաջի իմ տարածանեն:
 Զտանջանարանսն բազմապատիկս
 Անձամբ անձին աստէն իսկ պատրաստեցի.
 Զիա՞րդ միսիթարեցայց համառաւտեալս յուսոյ:
 Զի եթէ զաւրքն լուսոյ՝ դասուք արդարոցն,
 Որ փառաւորեալքն են երանութեամբ, սարսեն դողալով,
 Ոչ բաւեն բերել զահաւոր տեսիլ երեսաց մեծ դատաստանին,-
 Ես՝ եղիկիս, աւանդակորոյս սատակման որդիս, ո՞ւր երեւեցայց,
 Որ ոչ միայն չեմ պսակելոց,
 Այլ եւ պատուհասն իմ՝ անտանելի,
 Եւ կորուստն անսպառելի:

b

Այլ արագեա՛, ամենապարզեւ զաւրութիւն անճառ,
 Զեռն փրկութեան ի կորուստ գերելոյս,
 Զի աւգնեալ ի քէն՝ դարձայց միւսանգամ ի դրաց դժոխոց՝
 Ամենապատրաստ հանդերձեալ ամենեւին անվտանգելի պրծեալ ի պատժոց,
 Աստանաւր տեսեալ մտացս իմաստիւ զապագայիցն դիպուածս,
 Բաւականացեալ ի լուր երկիւղին
 Ի տագնապէ տանջանաց ահին համբաւով
 Կամաւք քո բարեաց զերծեալ ապրեցայց
 Եւ մի՛ մատնեցայց կորեանցն առիւծուց
 Որք ինդրեն ի քէն զիս ի կերակուր՝
 Ծախել ատամամբքն գազանութեան,
 Զի զորովայն մահուն լցուցեալ՝
 Զաստուստ պարարեալս անդ ձգեալ հալեն,
 Ուր անսպառն պահի մնացուած մթերիցն
 Ի ծախումն յաւիտենից:
 Զի դու միայն բաւես կորզել ի ժանեաց սատակման
 Ի կեանս եւ յերանութիւն,
 Բնաւից ապակէն թագաւոր լուսոյ,
 Տէր Յիսուս Քրիստոս, աւրհնեալ յաւիտեանս:
 Ամէն:

[2]

**ՎԵՐՍԻՆ ՅԱԽԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵՄՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ
ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՅ ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՅ ՄՐՏԻՑ ԽԱԽՄՔ ՀՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Եւ արդ, ի վերայ այսքանեաց յուսահատութեանց
Եւ ահարկու սրտաբեկութեանց,
Պակուցանողական սաստկութեանց աստուածային բարկութեանց,
Տագնապեալ ոգւով թախծութեան իսպառ,
Աղաչեմ զեեզ, սուրբ Աստուածածին,
Հրեշտակ ի մարդկանէ, մարմնատեսիլ քերոբէ, երկնաւոր արքայուհի,
Անխառն իբրեւ զաւդ, մաքուր որպէս լոյս,
Անշաղախ՝ ըստ նմանութեան պատկերի արուսեկին բարձրութեան,
Գերազանց, քան զբնակութիւն անկոխելին սրբութեանց,
Երանաւոր խոստմանն տեղի, եղեմ շնչական,
Ծառ կենացն անմահից՝ բոցեղէն սրովն պարունակեալ,
Ի բարձրեալն Հաւրէ զաւրացեալ եւ հովանացեալ,
Հանգստեամբ Հոգւոյն հանդերձեալ եւ մաքրագործեալ,
Բնակութեամբ Որդւոյն յարդարեալ եւ տաղավարեալ,
Միածինն՝ Հաւր եւ քեզ՝ անդրանիկ,
Որդի քո՝ ծննդեամբ եւ Տէր՝ արարչութեամբ,
Ընդ անաղտ մաքրութեանդ եւ անբիծ բարի,
Ընդ անարատ սրբութեանդ՝ եւ խնամակալ բարեխաւս:
Ընկալ զմաղթանս այսր աղերսանաց քում դաւանողիս
Եւ մատո ընծայեա՝ ընդ սմին խառնեալ
Զբանն իմ նախնի մեծիդ ներբողի ի քոյդ պաղատանս:
Հիւսեա միացո՛ զմեղուցելոյս դառն հեծութիւն
Ընդ քումդ երջանիկ եւ խնկաւորեալ հայցուածոց,
Տունկդ կենաց պտղոյն աւրհնութեան,
Զի ի քէն միշտ աւգնեալ եւ բարեգործեալ
Եւ ի մաքրական քո ծնելութիւնդ ապաւինեալ եւ լուսաւորեալ՝
Կեցից Քրիստոսի՝ Որդւոյ քոյ եւ Տեառն:

Բ

Աւժանդակեա՝ թեւոցդ աղաւթիւք,
Խոստովանեալ մայրդ կենդանեաց,
Եւ ելիցն իմ յերկրէս հովտէ
Առանց լլկանաց հետեւել ի կեանս աւթեւանացդ պատրաստութեան,
Զի թեթեւացի կատարածն իմ ինձ՝ ծանրացելոյս անաւրէնութեամբ:
Արասցես տաւն ինձ բերկութեան զաւրն իմ տագնապի,
Ողջացուցիչ երկանցն Եւայի:
Բարեխաւսեա՛, խնդրեա՛, աղաչեա՛,
Զի ըստ անճառելի մաքրութեանդ՝
Եւ ահա զբանիդ հաւատամ զընդունելութիւն:

Արտասուաւք աւգնեա' վտանգեցելոյս, գովեալդ ի կանայս
 Ծո՛ւնը խոնարհեցո առ իմ հաշտութիւն, ծնողդ Աստուծոյ,
 Ընդ իմում թշուառի՛ս հոգա, խորան բարձրելոյդ
 Զե՛ռն տուր անկելոյս, տաճար երկնային:
 Փառաւորեա' զՈրդիդ քո ի քեզ՝
 Աստուածաւրէն ինձ հրաշագործել քաւութիւն եւ ողորմութիւն,
 Աղախին Աստուծոյ եւ մայր:

Գ

Բարձրասցի՛ պատիւ քո ինեւ,
 Եւ ցուցցի՛ փրկութիւն իմ քեւ,
 Եթէ զիս գտցես, տիրամայր,
 Թէ ինձ ողորմեսցիս, սրբուհի,
 Թէ զկորուսեալս շահեսցիս, անարատ,
 Թէ զհարթուցեալս յանձանձեսցես, երջանիկ,
 Թէ զամաչեցեալս յառաջ մատուսցես, բարեշնորհ,
 Թէ յուսահատելոյս ինձ միջնորդեսցես, միշտ սուրբ կոյս,
 Թէ զմերթեալս ընտանեցուսցես, մեծարեալդ Աստուծոյ,
 Թէ յիս ցուցցես զգթածութիւն, լուծիչդ անիծից,
 Թէ զժիեալս հաստատեսցես, հանգիստ,
 Թէ ի խոռվութեանս յուզմանց փոխեսցես զիս, խաղաղարար,
 Թէ վրիպելոյս ինձ հնարաւորեսցես զովեալ,
 Թէ վասն իմ մտցես ի հանդէս, մահու նահանջիչ,
 Թէ զդառնութիւնս իմ անուշեսցես, քաղցրութիւն,
 Թէ զբաժանմանն իմ խտրոց քակտեսցես, հաշտութիւն,
 Թէ զանմաքրութիւնց իմ բարձցես, եղծման ընդունիչ,
 Թէ զմատնեալս մահու փրկեսցես, կենդանի լոյս,
 Թէ զլալեացս ձայն հատցես, բերկրութիւն,
 Թէ զիսրտակեալս կազդուրեսցես, դեղ կենաց,
 Թէ ի կործանեալս յիս ակնարկեսցես, հոգելից,
 Թէ ողորմութեամբ ինձ պատահեսցես, կտակ նուիրեալ,
 Աւրհնեալդ միայն ի շրթունս անբիծս լեզուաց երջանկաց:
 Ահա կաթիլ մի կաթին քումդ կուսութեան,
 Յանձն իմ անձրեւեալ, կենաց ինձ զաւրէ,
 Մայրդ բարձրելոյ Տեառն Ցիսուսի՝
 Արարչին երկնի եւ բնաւին երկրի,
 Զոր անձառապէս ծնար բովանդակ մարմնովն եւ համայն աստուածութեամբն,
 Որ փառաւորեալն է ընդ Հաւր եւ Հոգւոյն Սրբոյ՝
 Էռութեամբ եւ անքննութեամբ մերոյին բնութեամբս միացելով,
 Ամենայն եւ յամենայնում, մի յերրորդութենէն:
 Նմա փառք յաւիտենից յաւիտեանս:
 Ամէն:

[ԶԱ]

**ՎԵՐՍԻՆ ՅԱԽԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵՄՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ
ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՅ ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՅ ՍՐՏԻՑ ԽԱԽՄՔ ՀՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Հնդ Աստուածածնին մաղթանաց՝ ահա եւ զվերնոցն
Անմահ հրեշտակացն լուսակերպից զաղերս հայցուածոց,
Որ վասն իմ գոչեն առանց լուելոյ
Հանապազորդեան արգահատութեամբ մաքուր բերանոց,
Հնկա՛լ, բարեգութ:
Որք են բարիք, բարեգործեալք ի բարերարէդ,
Անկիրթք չարեաց, հաստեալք յամէնիշխան հրամանաց էիդ
Զաւրութիւնք հզաւրք՝ ակնարկութեան բարձրելոյդ,
Սուրբք, մաքուրք, անարատք, աւրհնեալք,
Վայելչականք, յաղթողք եւ անպարտելիք
Եւ ըստ ընթացից տեսութեան մտաց՝ արագունք:
Որք եւ պտղակորոյս տնկոյ թզենւոյն՝ եռամեանն դատարկութեամբ,
Որ զբնաւ յաւիտեանս պարունակէ ժամանակն՝
Զանցեալն ընդ ներկայիս եւ ընդ ապառնոյն,
Ցամայր յամրութեամբն յերկարածգելոյ,
Ցայդի աշխարհիս արմատացելոյ,
Սին սաղարթիւն պաճուճելոյ՝ զրկեալ ի պտղոց,
Որ է ճշգրիտ պատկեր թշուառ մարդկութեանս,-
Սոքա բարեխաւսք, հանդերձիչք, այլ եւ խնամակալք,
Որ դեգերին հանապազ առ մեզ՝
Հնդ մերում կրիցս կարեկցելով,
Բարեմասնութեանն մեր սպասեն
Եւ յաւիտենականն կենդանութեամբ փրկութեանն մեր աղաւթեն
Զայս բան ասելով՝ Զգործս ձեռաց քոց մի՛ անտես առներ:
Քանզի, արդարեւ, մեր են այս աղաչանք,
Ի բարերարէդ Աստուծոյ վասն մեր կարգեալ առ նոսա,
Զի նոքա բանիւ են ստեղծեալ,
Եւ մեք՝ ձեռաւք ներգործեալ:
Որք եւ գալոց են ընդ միածնիդ
Վկայք սոսկալիք դատաստանին հատուցման,
Ճշմարտաբան դատախազք յանցաւորութեան երկրայնոցս,
Ցահաւորին ատենի՝ յայտնիչք իրաւամբք
Զմատակարարութիւնն, որ առ մեզ,
Որք եւ անդանաւը կարեկցեն՝ ազգեալ հառաչմամբ
Զմշտանուէրն նուագ ձայնի.
Ողորմեա՛, դու ստեղծեր, մի՛ կորուսաներ:

Բ

Արդ, ընդ գոհաբանութեան ձայնիցն
 Խնդրուածոց անմահականացն վեհից՝
 Եւ ի մեր հեծութիւնս հոտուաեսցիս, բնաւից Արարիչ,
 Որ յաղթես գթութեամբոդ քո վերնոցն եւ ստորնայնոցս,
 Քանզի քո է բարերարելլ առ մեզ եւ առ նոսին:
 Արդ, վասն բարեզարդութեան անախտականացն,
 Հրաշատեսիլ հրակերպիցն, անշաղախ մաքրոցն,
 Անմեղիցն, բոցանիւթիցն, հոգեղինացն եւ անվանելեացն,
 Ամէնաձեցուն առաւելութեամբ ի բարձրն ընտրականութիւն,
 Գերափայլ յաճախ գիտութեամբ,
 Անցուըտ ջերմութեամբ ջեռուցանողք
 Ինքնաբուն տապովն աստուածսիրութեան,
 Հստ ինքեանց զմերս սառնասեր սրտից անբորբոք շիջումն՝
 Այրիլ անաղաւու ի մեծախորհուրդ սրբում սեղանիս,
 Որ ի խորանիս,
 Առանց նիրհելոյ եւ դանդաղանաց
 Սպասել հրամանաց երանականաց
 Կեցուցիչ կամաց ամենաստեղծիդ՝
 Քերոբէաւրէն առաքինութեամբ
 ՅԱստուած միացեալք անբաժանելի:
 Որք երկնաւոր պետութիւնք են մեծք
 Եւ զինուորութիւնք անբիծք, ահաւորք,
 Երկնաւորիդ Աստուծոյ ազատազնեայ պաշտաւնեայք,
 Ի յամպոյդ լուսոյ ցաւդք նշուղից:

Գ

Որովք եւ ինձ՝ մեղաւորիս հողեղինի
 Մարդասիրեսցես ողորմել, Յիսուս,
 Աղաչանաւք իմոյն հրեշտակի՝
 Դարձուցանելով զիս, Տէր, ի բարիդ քո հետս լուսոյ,
 Զի զաւանդ հոգւոյս իմ պաշտպանութեան,
 Զոր հաւատացեր նմին տեսչութեան,
 Զընկալեալն ի քէն ի կենցաղ աստեացն՝
 Ուրախութեամբ սրտիւ յիս բերկրեալ,
 Անմեղադրելի առ ի քէն աւրհնեալ,
 Խնդալից դիմաց զուարճութեամբ քեզ,
 Արքայ բարձրութեան փառաց անհասից,
 Ի խրախնանս կենդանախումբս բերկրեցելոցն պարուց
 Մատուցեալ ընծայեցուացէ, գովեալ ողորմած,
 Եւ քեզ, անքնին, ընդ Հաւրդ անհասի,
 Թուակցութեամբ Հոգւոյդ անձառի,
 Վայել է փառք, պատիւ եւ երկրպագութիւն
 Յաւիտեանս յաւիտենից:
 Ամէն:

[ԶԲ]

**ՎԵՐՍԻՆ ՑԵՍԱՀՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵՄՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ
ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՅ ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՅ ՍՐՏԻՑ ԽԱԽՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Տէր Աստուած բարերար, բազմապարգեւ թագաւոր,
Կենաց պատսպարան, լուսոյ կերպարան, լայնատարր հանգստարան,
Որ յաղագս մեղուցելոյս եկեալ մարմնացար,
Գործեցեր զանպատումսն եւ հանդերձեցեր գհրաշալիսն,
Մինչեւ կատարեցեր զառեցեալն ընդ ամենալիր աստուածութեանդ:
Արդ, վասն առաքելոցն սրբոց՝
Յերկնաստեղծ քո ձեռացդ ձեռնադրելոց
Եւ Հոգւովդ Սրբով աւծելոց,
Չորոց զգովեստն արժանաւորութեան, ըստ իմում կարի,
Առ ի փառս քո, Տէր ամենայնի, յայլում բանի պաշտեցի,
Եւ ի՞նձ ողորմեսցիս յիշատակաւ սիրոյ նոցին ընտրութեան:
Շաւի՞ղ ինձ ելից նոքաւք հանդերձեսցես յերանութիւնն փափագելի,
Զայն բարի հովուութեան նոցին յողջոյն ինձ կենաց քա՛ղցը լուիցի:
Մա՛սն կալայց ի յանեղծութիւն փրկութեան տաւնեցեալ յուսոյն
Ընդ առաջնորդացն կենաց, սկզբնաշնորհիցն պատուոյս,
Փառաւորեալն դասուց, գետոցն բանականաց,
Աւետարանչացն բարձանց, իշխանացն պանծալեաց,
Լուսապայծառ թագիւն պճնելոց,
Ի զարդ անկապուտ զաւրութեան չնորհին պայծառացելոց,
Խւղովն զուարթութեան տիրական լուսոյն կատարեցելոց:

Բ

Ընդ աշակերտաց մեծիդ հրամանի
Բարձրեալդ Աստուծոյ Քրիստոսի
Եւ մարտիրոսացն ընտրելոց նահատակութեամբ
Որք մահացու եւ վշտաչարչարն մարմնով,
Վշտանգաւոր եւ ամենակիրն անդամաւք,
Երկրաւորական ու հողազանդուածն բնութեամբ
Մարտուցեալ ընդ տարր գոյից ամենայն նիւթից՝
Պսակեցան, բարձրացան եւ կենդանացան հոգեպէս՝
Արիաբար ելեալք ի յերկրէ, ըստ մարգարէին,
Վկայք ճշմարիտք ամենափորձն մահու,
Իմանալեացն անտեսիցն ու ծածկեցելոցն՝
Աներկբայ բարեացն, յուսով տեսելոցն աստէն նկատիչք,
Աշակերտք առաքելոցն եւ չարչարակիցք նոցին,
Որ հաւասարեալ գործովք ընդ նոսին՝

Կատարեալ լրմամբ անպակասելեաւ,
 Պարեն ի խրախճանս աննկէտն երանութեան,-
 Որոց հաճոյական եւ ընդունական մաղթանաւք,
 Արիւնընծայ, վաստականուէր, քրտնակնդրուկ աղերսիցն յարգմամբ
 Ընկա՛լ զիս նորոգ ըստ նոցին մասին՝
 Անեղծ փրկութեամբ ի քեզ արձանացեալ:

Գ

Ընդ խաղացեալսն հուրբ եւ սուսերբ արեամբ ներկելոց
 Եւ ճգնաւորացն սրբոց հարցն միանձանց
 Եւ քեզ հետեւելոցն, Որդի Աստուծոյ,
 Անպարտելի քաջութեամբ եւ անպատիր զգաստութեամբ,
 Ընդ գժնեայ գոռոզի մարմնոյս բոնութեան արիապէս մարտուցեալ,
 Սովիմբ վանեցին զանմարմինն Բելիար
 Եւ մշտամարտ հանդիսիւ յասպարիզի կենցաղոյս,
 Առանց զգուանաց ծանրաբեռնութեան
 Ի լայնածաւալ ծփանաց աշխարհիս ծովու,
 Տապանակաւ մարմնոյս թանձրութեան
 Զթեթեւութիւն հոգւոցն թռուցեալ՝
 Ի նաւահանգիստն կենաց հասին
 Եւ իբր սիրողք վերնում վիճակին,
 Առանց յետնոցն մտածութեան,
 Զթագն յաղթութեան համարձակապէս
 Պայծառ ճոխութեամբ պճնեալ իսկապէս ի գլուխ կապեցին,-
 Վասն նոցին արժանաւոր մաղթանաց եւ նուիրական հայցուածոց
 Եւ զիս՝ զմեղաւորս ի պատժականաց ընկա՛լ ընդ նոսին:

Դ

Եւ ահա խառնեալ զանմաքուրս բան
 Ընդ նախագրեցեալ երջանկացն վառատրական աղերսարկութիւն,
 Որ վասն իմ գոչեն քեզ ի հաճութիւն,
 Եւ ես ընդ նոսին՝ իբր դառնութիւն եղեալ ընդ քաղցու,
 Կամ տատասկ՝ ընդ ողորկութեան,
 Տգեղութիւն՝ ընդ վայելչութեան,
 Տիղմ՝ ընդ գեղեցկութեան մարգարտի,
 Եւ հող՝ ընդ յստակութեան ոսկւոյ,
 Եւ կամ քարինս անարդս՝ ընդ պայծառութեան արծաթոյ,
 Բացասութիւն՝ ընդ ճշմարտութեան,
 Եւ կամ աւազ ինչ ատամնառու՝ ընդ կակղութեան զանգուածոյ հացի,-
 Արդ, լո՛ւր, հզաւր, հնարաւոր, գովեալ,
 Զնոցայն՝ վասն իմ եւ զիմս՝ ընդ նոսին,
 Ի նոցին գովեստ, ի փրկութիւն իմ եւ ի փառս քո,
 Ամենագութ, բարերար, աւրհնեալ,
 Երկայնամիտ, կարող, անքնին,

Անձառ, անեղծ եւ անստեղծ:
Քո են պարզեւք, քո են չնորհք,
Դու սկիզբն եւ պատճառ բարեաց ամենայնի:

b

Ոչ ես դատապարտիչ, այլ ազատիչ,
Ոչ ես կորուսիչ, այլ գտիչ,
Ոչ ես մահացուցիչ այլ կեցուցիչ,
Ոչ ես տարագրիչ, այլ ժողովիչ,
Ոչ ես մատնիչ, այլ ապրեցուցիչ,
Ոչ ես ընկոմիչ, այլ վերածիչ,
Ոչ ես գլորիչ, այլ կանգնիչ,
Ոչ ես անիծիչ, այլ աւրհնիչ,
Ոչ ես վրիժառու, այլ չնորհիչ,
Ոչ ես թշուառացուցիչ, այլ միսիթարիչ:
Ոչ եղծանես, այլ գրես,
Ոչ սասանես, այլ հաստատես,
Ոչ ոտն հարկանես, այլ սփոփես,
Ոչ պատճառս յաւղես մահու,
Այլ հնարս խնդրես կենաց,
Ոչ ես ի կամս շարժեալ սատակման,
Այլ ի փրկութիւն ողորմութեան,
Ոչ մուանաս զայցելութիւն:
Ոչ լքանես զբարի,
Ոչ արգելուս զգիթութիւն,
Ոչ բերես վճիռ կորստեան,
Այլ կտակ ազատութեան:
Ոչ թշնամանիս յառատութեանց,
Ոչ բամբասիս ի չնորհաց,
Ոչ հայհոյիս ի պարզեւաց,
Ոչ նախատիս ի ձրի ձրից,
Ոչ անգոսնիս յերկայնմտութեանց,
Ոչ եպերիս ի ներութեանց,
Ոչ բանսարկիս ի բարութեանց,
Ոչ անպատուիս ի քաղցրութեանց,
Ոչ քամահիս ի հեզութեանց,
Ոչ առաքին այսոցիկ տրտնջմունք,
Այլ անլուելի գոհաբանութիւնք:
Բա՛րձ զմեղս իմ, հզաւը,
Լո՛յծ զանէծս իմ, աւրհնեալ,
Քաւեա՛ զպարտիս իմ, ողորմած,
Զնջեա՛ զյանցանս իմ, գիթած,
Մատո՛ մատն այցելութեան,
Եւ անդստին իսկ կատարեցայց:
Զի՞նչ քեզ, Տէր, քան զսոսին դիւրագոյն,

Եւ կամ զի՞նչ ինձ՝ պարտաւորիս կարեւորագոյն,
 Այլ կենդանագրեա՛, բարեխնամ,
 Քոյինաստեղծ պատկերիս փշումն կրկին
 Ի շունչ նորոգման լուսաւորութեան մաքրական շնորհի՝
 Զամենամեղս ոգի պաշտպանեալ:

Զ

Մի՛ ածեր, ողորմած, ինձ աւը տարաժամ ի համառաւսս երբէ՝
 Անթոշակ ապաձեռնութեամբ ընդ անկատար ուղին հետեւել,
 Մի՛ մատուցաներ բաժակ դառնութեան ի ժամ ծարաւու,
 Մի՛ փակեր, գթած, իմ հանդէպ զյաջողուած հոգեւոր աւգտիս,
 Եւ մի՛ իբր յանկարծադէպ հինից ասպատակ՝
 Գիշեր մահուն ինձ պատահեսցի:
 Մի՛ տապ տաւթոյն յանպատրաստ պահուն զարմատս հատեալ՝ ցամաքեցուսցէ,
 Եւ մի՛ լուսնական դիպուածք, հասեալ գաղտնեաւք, վնասեսցեն:
 Մի՛ պահեսցի ինձ սառն մեղացս,
 Եւ մի՛ հոսանք ուղիսից կենցաղոյս զիս ողողեսցեն:
 Մի՛ հանդիստն մահ բերիցէ,
 Եւ մի՛ ննջումն ի սատակումն յառաջեսցէ:
 Մի՛ քունն ինձ կորուստ լիցի,
 Եւ մի՛ նիրհումն ապականութիւն գործեսցէ:
 Մի՛ վախճանն անյարմար ի վերայ իմ արշաւեսցէ,
 Եւ մի՛ շնչոյս վերարձակութիւն ըմբռնեալ ի խոնարհ լքցի:

Կ

Դո՛ւ ես Տէր, դո՛ւ գթած, դո՛ւ բարերար,
 Դո՛ւ երկայնամիտ, դո՛ւ ամենակարող,
 Առ ամենայն բան անհասութեան անճառ զաւրաւոր՝
 Քաւել, փրկել, կենագործել,
 Լուսաւորել, վերստին հաստատել,
 Ի ժանեաց կերչաց գազանաց
 Եւ կամ յատամանց վիշապաց ի կեանս կորզել,
 Ի խորոց անդնդոց ի լոյս բերկութեան ածել
 Եւ ի հեղձմանէ ծփանաց մեղաց
 Ընդ արդարս երջանկաց փառաւք բազմեցուցանել:
 Ամենայն ոգի քեզ ակնկալեալ յուսով սպասէ՝
 Կարաւտեալ քոյումդ շնորհաց,
 Եթէ՛ երկնայինք եւ եթէ՛ երկրաւորք,
 Եթէ՛ անկածն մեղաւք եւ եթէ՛ ամբարձեալն արդարութեամբ,
 Եթէ՛ տէլ եւ եթէ՛ ծառայ,
 Եթէ՛ տիկին եւ եթէ՛ աղախին,
 Եւ ի ձեռին քո է շունչ կենդանական բոլորեցուն:
 Եւ քեզ ընդ Հաւը եւ Հոգւոյդ Սրբոյ

**Փառք յաւիտեանս յաւիտենից:
Ամէն:**

[ԶԳ]

**ՎԵՐՍԻՆ ՅԱԽԵԼՈՒԱՄ ԿՐԿԻՆ ՀԵՄՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ
ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՅ ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՅ ՍՐՏԻՑ ԽԱԽՍՔ ՀՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Բարձրեալ անքնին, զաւրութիւն ահեղ,
Տէր արարածոց, թագաւոր երկնի,
Ստեղծիչ հրեշտակաց, գոյարան մտաց, հաստիչ հրեղինաց,
Պետ բարի՝ հոգւոց, աջ ապաւինութեան,
Անդորրութիւն հանգստեան, տեսարան լուսաւորութեան,
Պայծառութիւն բերկրութեան, ճանապարհ երանութեան,
Պատճառ կենդանութեան, առիթ բանաւորութեան,
Փրկութիւն՝ առանց չարութեան, առաջնորդ խաղաղութեան,
Պարիսպ ամրութեան, պատուար պահպանութեան,
Ցանկ բոցոյ մեծի աւրհնութեան, սահման անոխակալութեան,
Ցիշեա՝ յայամ ողբերգութեան մատենի բանիս խոստովանութեան,
Եւ զոր ի մարդկային ազնէ թշնամիս մեր՝ ի բարի,
Եւ արա կատարեա՝ նոցին քաւութիւն եւ ողորմութիւն:
Մի՛ բարկասցիս նոցա վասն իմ, Տէր,
Իբրեւ զսուրբս բամբասողաց,
Առ յաճախ սիրոյդ, որ յիս,
Այլ որպէս զչարս կշտամբողաց եւ իրաւամբք նախատողաց՝
Ներեա՝ յանցանաց նոցա:
Եւ արդ, մատուցեալ երկաքանչիւրոցս առաջի քո, արդարադատ,
Ոմանք առ մեզ վնասակարագոյնք սակաւուք,
Թերեւս եւ յիրաւի բամբասելոցս,
Եւ ես առ քեզ, ամենապարզեւ,
Անթիւս եւ անկշռելիս բազմաւրինակ ուխտազանցութիւնս:

Բ

Արդ, յիշեա՝ զքո մեծութիւնդ Տէր,
Նայեցեալ ի յիմս անարգութիւն,
Եւ ընդ խնդրելս իմ ի քէն բարի՝ իմոցն ատելեաց,
Եւ դու առ քոյս, ըստ քում մեծութեանդ,
Անճառելի՛ս հրաշագործեսցես:
Մի՛ սատակեսցես զիմսն խածանողս, այլ փոփոխեսցես՝,
Խլեալ զխոտան բարս երկրաւորս՝
Զբարի՛սն արմատացուցես եւ յիս եւ ի նոսին,

Մանաւանդ զի դու լոյս ես եւ յոյս,
 Եւ ես՝ խաւար եւ յիմար,
 Դու՝ իսկութեամբ բարի, գովելի,
 Եւ ես՝ համայնիւն չար, ապիկար,
 Դու՝ Տէր ստորիցս եւ երկնից,
 Եւ ես՝ անիշխան չնչոյս եւ հոգւոյս,
 Դու՝ բարձրեալ, ի կարեաց զատեալ,
 Եւ ես՝ տաժանաւոր եւ վտանգաւոր,
 Դու՝ ի վեր քան գկիրս երկրիս,
 Եւ ես՝ կաւ անարգութեան, գարշութեան,
 Դու, ըստ մարգարէին, մնաս յաւիտեան յանբաւ բարձրութեան,
 Եւ ես միշտ կորնչիմ՝ ըստ նորին բանին,
 ի քեզ ոչ է մթութիւն կամ նենդութիւն,
 Եւ ես բովանդակն իսկ իցեմ, որ զաւանդն իմ ոչ պահիցեմ:
 Հա՞ն զիս ի բանտէս, արձակեա՛ ի կապանցաս,
 Զե՞րծ ի շղթայիցս, փրկեա՛ ի խեղդմանէս,
 Ազատեա՛ ի տագնապէս, քակտեա՛ ի յերկաթիցս,
 Լո՞յծ ի պաշարմանցս, արտաքսեա՛ յերկմտութեանցս,
 Սփոփեա՛ ի տիկրութեանցս, հանգո՞ ի նեղութեանցս,
 Փարատեա՛ ի վշտացս, հանդարտեա՛ ի խռովութեանցս,
 Ապաքինեա՛ ի լալոյս, մերժեա՛ ի հեծութեանցս,
 Հեռացո՞ ի յողբօցս, կազդուրեա՛ ի կականմանցս:
 Աստուած ողորմութեան եւ պարգեւատու քաղցրութեան,
 Մի՞ զգրաւեալս արեամբ հզաւրիդ
 Անտես արարեալ ընդ վայր կորուսաներ,
 Կանդնեա՛ զհասեալս յափն մահու
 ի բազմավտանդ հիւանդութենէս:

Գ

Ահա բարդեցան, կուտեցան շրջանակք ամացս ընդունայնութեան,
 Յորմէ հետէ յայտնեցեալ ցուցայ յոչ պէտս երեւեալ,
 ի յանդաստանէ մաւրն սենեկի փուշս դժնկի մեղաց շառաւիդի.
 Մի՞ ինձ լինիր խայթոց խոցոտիչ,
 Որպէս անդ տոհմին Յուղայի եւ կամ զաւակին Եփրեմի:
 Եւ քանզի բուսուցեալ տնկեցի յոգիս,
 Փոխանակ ցորենոյն բարեսերմութեան,
 Խոտս խայթողականս, ինքնաթոյնս, ընդարմացուցիչս,
 Հստ Գրոյն բանի, որ երէցն է, քան զաւետիսն.
 Զիա՞րդ ոչ կոչեցից զանձն իմ գարշելի անդաստան՝
 Անիծաբեր փշովք մեղաց հեղձեալ:
 Ոչ սերմանեցի արդարութիւն, ըստ բանին Ովսեայ.
 Եւ զիա՞րդ հնձեցից եւ ժողովեցից զկենաց պտուղն:
 Անկաւ ստինք կուտութեան անձինս մաքրութեան:
 Հստ մարգարէին բանի, որ առ իսրայէլ.
 Կարող ես, Տէր, ի նոյնն հաստատել:

Հայնեցի, ընդարձակեցի, ըստ մոլեկան բարուցն Յուղայի,
Զանկողին կամացս՝ դիւացն հոմանեաց.
Ի ձեռս քո է ամփոփել դարձեալ ի նոյն զգաստութիւն:

Դ

Եթէ մարմնապէսն կցորդութիւն ընդ տեսանողին
Անարատ գործեաց զպունիկն,
Իսկ դու, վրկութիւն, հոգեպէս միացեալ ի յիս, կրկի՞ն մաքրեսցես:
Եթէ արեգակնս այս անկենդան,
Ստեղծեալ առ ի քէն երկրիս մատակարար,
Զկարակումն մաւրից ցամաքէ
Եւ զտհաս պտուղս հասուցանէ,
Իսկ ստացողդ ամենից՝ Հոգիդ աստուծոյ,
Ողբան զաւրեսցես զտիղմ չարեաց աղտոյ
Եւ զթարախ պղծութեան մեղաց մթերից իսկոյն սպառել:
Վասն այսր կանխաւ իսկ ժամանեցի հայցել առ ի քէն բարի՝
Ատելեացն իմոց ի կարգ այս բանի,
Զի զհերքեալ վնասակարս պարտուց մահու
Յամենախնամ աչաց հզաւրիդ մի՛ մերժեսցես, աւրհնեալ գթութիւն:
Արդ, կենագործեա՛ զիս՝ զամենամեղս, անդամաւք մարմնոյս,
Ընդ բնութեան հոգւոյս՝ խորհել միշտ զքոյսդ:
Իսկ բարեգործացն խնդրել բարիս՝ բնութեանն են աւրէնք,
Անբոնադատ կրիցն յարակցապէս առ սոյնս բերումն:
Քանզի, արդարեւ, առ միդ այդ պատուէր ամենայն հասակ զաւրանայ,
Իսկ միւսոյդ՝ երկրորդի առաջնովդ խնամով հանդիպել՝
Աստուածականիդ է նմանութիւն,
Յաղագս այսր իրի նախնի դասեցի
Զթշնամեացն իմոց աղերսանս,
Քան զերախտաւորացն բարիս:

Ե

Եւ արդ, յիշեա՛ զնոսա կրկին ընդ միոյ,
Որ ի քո անուն բարձրացեալ զանարժանս՝ զիս ընկալան,
Եւ տո՛ւր նոցա, Տէր ամէնառատ, բարերար եւ անոխակալ,
Վարձս արդարոյ եւ մարդարէի:
Թէ եւ ես յաւէտ թափուր իցեմ յարժանեաց,
Հստ հաւատոց նոցա եւ առ յոյս նոցին ակնկալութեան
Որ առ պարտաւոր գերիս ողջամիտ կամաւք ակնարկեն,
Որպէս թէ ի մասանցդ քո կեցուցչաց
Ի պանպանարան հոգւոյս ծածկութի լիով ունիցիմ:
Եւ զպատժաւորս անամփոփելի ի քոց տեսութեանց
Եւ անբախելի՝ յուղիդ կշռութեանց,
Քաղցր գթութեամբ անսահմանելեաւ
Մերձեցեալ առ իս, մաքո՛ւր արասցես՝

Անխայտառակելի պահելով ի տիեզերական յանդիմանութեանն:
 Եւ որպէս շուք իմն վայելչական դնել ախորժեն
 ինձ՝ անարժանիս սիրելիքն քո վասն քո,
 Նայեցեալ ի կրաւնս զգեստուս բարեկերպութեան,
 Զգիտելով զբիծս գաղտնեացն՝
 Երջանիկ կարդան եղկելոյս,-
 Եւ դու, հնարաւոր, ամենապարզեւ,
 Աւրհնեալ մարդասէր, առ ընաւս ողորմած,
 Վասն ամենաթշուառիս հեծութեան՝
 Հաշտեա՛ց ընդ նոսս ըստ հաւատոց նոցա,
 Ընծայեալ նոցին մատո՛, պարզեւեա՛
 Զանեղծ մեծութիւնդ եւ զանթառամելի զպսակդ՝
 Յահաւոր աւուրն յետնում հատուցմանն ամենափորձ ընտրութեանն:

Զ

Զի դու ես գրաւ փրկութեան, մեծութեան
 Անվատնելի եւ անծախ գանձուց ստրկիս եւ սովեցելոյս,
 Ի վաճառ վերնային շահու աւգտութեան՝
 Բանիւդ, որ ի քէն, յարգեալ ճոխանամք:
 Կառո՞ ինձ սահման ջրոյ հանգստեան,
 Արձանացո՞ անփոփիս, պատրաստական վստահութիւն,
 Կարգեա՛, աւրհնաբանեալ, անկեղակարծ յուսոյ ամրութիւն:
 Տո՛ւր, ամենախնամ դու, անաչառ պաշտպանութիւն,
 Սասանեցելոյս՝ բարեաց անդորրութիւն,
 Տարակուսելոյս՝ լուսոյ ապաւինութիւն,
 Աշխարելոյս՝ մեծ երջանկութիւն,
 Վհատելոյս՝ կենաց աւգնութիւն,
 Լքելոյս՝ անդայթակղելի աւժանդակութիւն,
 Նահանջելոյս՝ անսայթաք վերընթացութիւն:
 Զի քո է ընաւդ, եւ ի քէն է ամենայնդ,
 Եւ ի ձեռն քո բաշխին հաւաստութիւնք պիտանացուաց համայնից կենաց,
 Եւ քեզ վայել է փառք յաւիտեանս յաւիտենից:
 Ամէն:

〔ԶԴ〕

**ՎԵՐՍԻՆ ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵՄՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ
 ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ
 Ի ԽՈՐՈՅ ՄՐՏԻՑ ԽԱՒՄՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Արքայ երկնաւոր, թագաւոր բարձրեալ,
 Տէր բոլորից, ամենից ակնկալութիւն,
 Ստեղծաւդ տեսականաց, հաստիչ իմանալեաց,
 Պատճառ եղանութեանց, կազմիչ հանդերձելոց,

Տուիչ լուսոյ, առիթ առաւաւտու, պատրաստիչ վաղորդայնի,
 Երեւեցուցիչ երեկոյի, տարրիչ խաւարի,
 Արուեստաոր բարեհնար, իմաստութեան գործաւնեայ,
 Քաւարան աւրհնեալ, հալիչ մեղանաց, հալածիչ ցաւոց,
 Քակտիչ դառնութեանց, պահպանարան հանդստեան,
 Հնարք նիրհման, յարմարիչ քնոյ, պարզեւիչ ննջման,
 Շնչոյ յարակարգութեան, զգայութեան տեւողութիւն,
 Ցրիչ ցնորից, յեղանակիչ անրջոց, փոխարկութիւն զարհուրմանց,
 Այլայլութիւն տիրութեանց, խափանիչ խիթմանց,
 Ընդարձակիչ կարծեաց, համադրութիւն ծփմանց,
 Ահանկութիւն խարդախմանց, հարուածիչ դիւաց,
 Փախուցիչ ախտից, ընկղմիչ գայթակղութեանց,
 Պաշտպանեա՝ երկնաստեղծ ձեռամբդ,
 Զաւրացո՛ բարձրացեալ քո աջովդ,
 Ամփոփեա՛ ամենակալդ թեւաւք,
 Մածկեա՛ աստուածեան ինամովդ,
 Ամրացո՛ վերակացութեամբ վերնայնոցդ,
 Շուրջանակի պարսպեա՛ գումարտակաւքդ անմահից,
 Յամենուատ պարփակեա՛ կցորդութեամբ հրեշտակացդ,
 Վանեա՛ զընդդիմամարտն իմ զինուորութեամբ զուարթնոցդ,
 Պատսպարեա՛ զսասանեալ՝ Աստուածածնիդ մաղթանաւք,
 Զբանակս անդրանկացդ բարեկարգեա՛ ինձ պահպան:
 Բա՛ց ընդ աչացս դիմաց եւ զմտացս իմ տեսանելիս,
 Զգա՛ստ արա ընդ ոգւոյս եւ զծանրաբեռն կրիցս դանդաղութիւն,
 Վերացո՛, Տէր, ի զգայութեանցս զմածեալս յիմարութիւն,
 Բա՛րձ, միայն բարեգործ, զպատրուակիս բանձրութիւն:
 Ընդ սկզբան բերմանս լուսոյ՝ զողորմութիւն քո ծագեա,
 Ընդ ելից արեւուն՝ արդարութեան արեգա՛կնդ
 ի յանձկութիւն սրտիս մտցէ,
 Ճառագայթ քո փառաց ի յիմաստի՛ցս խորհրդանոց ջահեսցի,
 Խաչիդ տեառնագրութիւն ընդ շունչս
 Եւ ընդ մարմի՞նս համասփիռ տարածեսցի:
 Յանձն առնեմ քեզ յաւուրս զքո յարմարեալ տաղաւարս
 Պահպանաւ ոգւոյս, որ ի սմին:
 Զի գու ես Աստուած անքնին,
 Առ ամենեսին՝ բաւական
 Եւ յամենայնում՝ բովանդակ,
 Աւրհնեալ յաւիտեանս:
 Ամէն:

[26]

**ՎԵՐՍԻՆ ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵՄՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ
 ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՅ ԲԱՆԻ
 Ի ԽՈՐՈՅ ՄՐՏԻՑ ԽԱԻՄՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Իսկ արդ, վասն զի արթնականն մեր զուարթութիւն
Քեզ ննջումն իմն է համարեալ,
Իսկ ի խոր թմբրութիւն լոելն
Վասն ուղիղ հաւատոյն ի քեզ՝
Անթարթափ բացութիւն աչաց,
Ուղեա' հոգւոյդ քոյ իմաստութեամբ
Զյաջողուած ձեռինս գործոյ՝
Ընդ հեծութեան ձայնիս մաղթանաց,
Զաւրացո', Տէր, ի հանդէս բարի
Ճգնաւորական արի վաստակոյ,
Կցո՛րդ լեր կարեաց տկարութեան:
Թեթե՛ւս կացո զաշխատութեանս այս սկիզբն,
Արագեա', միշտ կարող, զյառաջադրեալ ձեռակերտս,
Դիւրաւո՛րս ընթացո ի յաւարտումն լրմանն,
Ի վախճա՞ն իրին բերկրութեան զիս հասո,
Ժամա՞ն կացուացես ի հանդիպումն յուսոյն,
Կցո՛րդ լեր ուղւոյն ճանապարհիս ընթացից,
Ի թուիչս ամբարձման փութացուսցե՛ս յաւգտակարն:
Ընդ աջմէ՛ իմ լիցիս ի վտանգի ծանրութեանն,
Զձայն քո լուռ՝ ի յանձկութեանն պահու,
Ճեռամբ քո կեցո՛ ի կորստեանն ժամու,
Մատամբ քո ազդեա' ի սահմանին անձկութեան,
Հարթեա' զիսորոց ամենաչար խափանմանն,
Հոգեղինին առաքմամբ՝ ըստ Ամբակումայ՝ ինձ հնարեա,
Բա՛ն ինձ շնորհեա ի յատենի բազմութեանն.
Իմաստութիւն յիս անկեա ի հանդիպման քննութեանն,
Ամպով կամաց քոց հովանացի՛ր հրաշապէս,
Հանդարտեցո՛ փայտիւդ կենաց զծովուս մրրիկ,
Մանձեա' զաստեաց կենցաղոյս պատկեր քոյին հրամանաւդ:
Քանզի թէ աստ ողորմութիւն քո, Տէր, կամեսցի,
Այս լուծութիւն կոհակաց կարծր է, քան զվէմ,
Եւ թէ ի ցամաքի անտես առնիցես,
Իբր զանկայուն՝ պնդութիւն յատակիս
Ի ներքոյ աստի հոսեալ սասանի:

Բ

Արդ, ընկա՛լ, Յիսուս,
Զպաղատանացս ձեռնարկութիւն՝ քեզ ի հաճութիւն
Եւ արա՛ ինձ զամենակարծն գայթակղութիւն՝ մեծ վստահութիւն:
Որպէս ի ջրահեղձոյց ամենակործանն դարու,
Որք ի հարթ տարածման գետնի
Առանց երկիւղի յանհոգս կէին,
Ցողորմութենէդ ամայի մնացեալ՝ կորուսան,

Իսկ ընդ հովանաւոր մածուածով լաստիւն
 Յոգնատատան հիմանն հայթհայթանաւք
 Յանուն գթածիդ յեցեալ՝ պահեցան,-
 Ընդ որս եւ զաղաչողս մշտատատան
 ի նաւահանգիստն խաղաղութեան
 Մարդասիրապէս պրծեալ ապրեցո՛:
 Վարձս ի քոյոցդ ընդ իս բերելով հոգեւոր շահից,
 Զստորաբերս այս ստուարութիւն պարտուցս լքեալ,
 Բանիդ առակաւ, ի քեզ, Տէր, անկայց՝
 Միացեալ իսպառ անբաժանելի, աւրհնեալ յամենայնի:
 Եւ կցորդելով այսմ մաղթանաց հոգեղէնքն ամենամաքուրք՝
 Ընդ հոգեղինացն մարտիրոսաց,
 Որք ջրով եւ հրով փորձեցան
 Եւ յելից զերծմանն ընդ մեր խնդրեցին
 Եւ մեզ յիշատակ թողին աւգնութեան,
 Ասասցեն ընդ մեզ համաբանաբար զուգամասնութեամբ՝
 Եղիցի, եղիցի:

[99]

ՎԵՐՍԻՆ ՅԱԻԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՅ ԲԱՆԻ Ի ԽՈՐՈՅ ՍՐՏԻՑ ԽԱԻՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ

Ա

Ընդ այսր հառաչանաց թախծութեան ողբոց
 Ի բազմաց կերպից շարակարգելոց,
 Եւ ամենից հոգւոց ողորմեա,
 Գովեալ եւ երկայնամիտ թագաւոր,
 Նաեւ այնոցիկ՝ առաւել,
 Որոց հատեալ է ակնկալութիւն փրկութեան կենաց,
 Որք ննջեցին անպատճաստաբար՝
 Շիջեալ լապտերաւք իւղոյն պակասութեան:
 Ահա յիշեա, Տէր իմ գթութեան,
 Եւ ի յայս եւս պատճառ իրաւունս ինձ գրեա,
 Քանզի թէ եւ ի փառս ահաւորութեան սքանչելեաց մեծիդ՝
 Հակառակաւքն հանդերձեցեր զկազմած մարդոյս,
 Զոմն՝ ծանր, եւ զոմն՝ թեթեւ,
 Զմին՝ զով, եւ զմիտսն՝ հրային,
 Զի գիմաղրութիւնն ի հակառակացն հարթ պահեցեալ՝
 Արդա՛ր կոչեսցուք հաւատարիմ հաւասարութեամբն:
 Եւ յայսմ ի դատման առաքինութեան
 Վերաբերեալ ընդ համբարձելոյն,
 Զիսոնարհութիւնն առ կաւն դիտման անմոռաց պահեալ՝
 Պսա՛կ ընկալցուք ճգնաւորական:

Այլ քանզի յայսմ կանոնէ ուխտի վրիպեցաք,
 Եւ անասնաբար սահեցմամբ
 Հստ հողոյն զիջման ընդ երկիր մածաք՝
 Այլ ոմն՝ ախտիւ, եւ այլ ոմն՝ անգթութեամբ,
 Միւսն մասն՝ մոլութեամբ ամենաբաղձ կերակրոց
 Իբր գազան մշտաբոյծ յարակայ կապեալ ընդ բնութեանս:
 Իսկ ի քառիցս ոմն, անըմբոնելի եւ անողոքելի ոլացմամբ
 Ի բաց ոստուցեալ, վայրենապէս ամբարտաւանէ:
 Եթէ ջեռնումք տապով սիրոյն, որ ի քեզ,
 Նշխարաւ բոցոյն, որ ի մեզ,
 Ցուրտն առընթեր կենակից նմին,
 Զնոյն կասեցուցեալ, բարւոյն ընդմիջէ.
 Եթէ աւղականաւն հրեշտակայնովն յառիցիմք ի քեզ,
 Ծանրութիւն թանձրու անդրանիկ նիւթոյս այս հողոյ,
 Ի ստորեւ քարշեալ, իսափանէ:

Բ

Եւ արդ, յամենուստ պարտեալ եւ իսպառ լքեալ,
 Իբր զապիկար հաշմեալ՝ հերքեցայ, կորեայ վանեցայ,
 Վատնեալ ի բազմաց՝ ի մահ գրաւեցայ,
 Վասն որոյ ի պարգեւականէն զրկեցեալ՝
 Ցողորմութեանն կողմ նայիմ
 Եւ պատկառեալ դիմաւք համայնից ունողս
 Զբնաւից աղերսաբանեմ զմեռելոցն՝ քեզ կենդանեաց,
 Քանզի կարող ես յաւէտ հնարիւք
 Եւ կորստականացն՝ ըստ իս մեռելոցն,
 Ամենայն ինչ քեզ զաւրելի է,
 Նա զի եւ ընդ անտկար կարելոյդ եւ կամելդ է ախորժելի:
 Արդ, այսց երկուց բարգաւաճ չնորհաց նորոգչաց
 Առ միմեանս եկեալ՝ կարելն ընդ կամելն,
 Բարձեալ եղիցի եւ յուսահատութեանն վհատութիւն ազգաց մեղաւորաց,
 Եւ ժամանեալ հասցէ աւետեացդ լոյս
 Հոգւոց բժշկութեան քումդ հրամանի,
 Տէր ամենայնի, աւրհնեալ յաւիտեանս:
 Ամէն:

ՉԶԵ

**ՎԵՐՍԻՆ ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵՄՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ
 ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ
 Ի ԽՈՐՈՅ ՄՐՏԻՑ ԽԱՒՍՔ ՀՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Եւ արդ, քանզի ի գլուխ կատարման հասեալ
 Սակաւամասնեայ կտակի այսր ողբերգութեան,
 Արա', Տէր, վախճան դադարման առնուլ
 Ընդ այսց բանից մաղթանաց ինքնանախատս կշտամբութեան՝
 Եւ որ յիս կրին չար սովորութիւնք,
 Որ քեզէն կարգեցեր սահման աւետեաց ակնկալութեան
 դատապարտելոյս
 Ասելով. Ոչ են կամք առաջի Հաւը իմոյ,
 Եթէ կորնչիցի մի ոք ի փոքրկանցս.
 Եւ դարձեալ՝ Այս են կամք Հաւը իմոյ,
 Զի զամենեսին ինձ յանձնարարեալս ոչ կորուսից:

Բ

Ահա աւբհնեալ ես ի գթութեան,
 Բարեբանեալ միշտ՝ ի քաղցրութեան,
 Խոստովանեալ՝ յերկայնմտութեան,
 Ծանուցեալ՝ յայցելութեան,
 Քարոզեալ Տէր՝ ի փրկութեան,
 Ներողեալ դու՝ յառատութեան,
 Պատուցեալ՝ ի պաշտպանութեան,
 Փառատրեալ ես ի փրկութեան,
 Երկրպագեալ՝ յանբաւ բարձրութեան,
 Պաշտեցեալ՝ յանքննութեան,
 Գովեցեալ միայն՝ ի յաղթութեան,
 Վերաձայնեալ՝ ի մեծ զաւրութեան,
 Խնկաւորեալ՝ յողորմածութեան,
 Համբուրեցեալ՝ յանձառ հեղութեան,
 Ճաշակեցեալ՝ ի խոնարհութեան,
 Ընդ քեզ՝ եւ ծնողդ քո երկնաւոր՝
 Աստուածդ բոլորից միսիթարութեան,
 Հստ որում Հոգիու քո Սուրբ բարութեան:
 Որ զանկեալ զգրաստ թշնամոյն
 Եւ զգայթակղեալ մարդն անբանութեամբ՝
 Կանոնեցեր ոչ անտես առնել,
 Որոյ երախտիս հզաւրիդ ի յիս,
 Եւ առաքինութիւն մեծիդ ի բարձունս
 Տաւնեալ անդադար յանվախճան փառաբանողաց,
 Որովք զայս ձայն աղերսական յարգեալ՝
 Ընկալցիս մարտիրոսացն պաղատանաւք
 ի հոտ հաճութեան բուրման անուշից:
 Եւ այսու փրկանաւք հաշտարար բանի
 Զնախնեացն պարտս եւ զաներեւոյթ վէրս,
 Միջնովքն եւ վերջնովքն՝ մահացուցանողաւքն զանձն եւ զմարմին,
 Բժշկեա՛, ամենակարող, զներքինս եւ զարտաքինս,
 Չտիպքն եւ զգիծքն եւ զիսարանս հարուածոցն՝

Բարձեալ եւ մաքրեալ դեղովք ողորմութեանդ
Զկտեալ խածուածս բազմագունիս,
Որք գարշելիս ընդ ախորժելեացն
Քեզ ցուցանեն զէութիւն բնութեանս:

Գ

Եւ եթէ հասից յամս ծերութեան՝
Քեւ առաջնորդեալ արժանիս մահու,
Մի՛ թողցես զոկարութիւնս,
Մի՛ անարգեր զալիսն,
Մի՛ կորացուսցես զկործանեալն,
Մի՛ զիջուսցես զկքեալն,
Մի՛ վայրաբերեր զխոնարհեալն,
Մի՛ չնչման հողմոյ մատներ զառկայծեալն,
Մի՛ ընդպահկեսցես զգեղեւեալն,
Մի՛ անվերարկու առներ զսառուցեալն,
Մի՛ անդարման լիցի տագնապեալն,
Մի՛ առանց տածելոյ՝ յարկն խարիսալեալ,
Մի՛ անպատիւ՝ պատկերն հնացեալ,
Մի՛ պարարտութիւնն՝ անհամեալ,
Մի՛ շուք չնորհին՝ անարգեալ,
Մի՛ հնութիւնն՝ քամահեալ,
Մի՛ նաւ հոգւոյս՝ ալեկոծեալ,
Մի՛ երկարութիւն յուսոյն՝ կտրեցեալ,
Մի՛ լար շաւիդին՝ խզեալ,
Մի՛ ուշ իմաստին՝ բարձեալ,
Մի՛ գոյին կազմած՝ զեղծեալ,
Մի՛ ամբարձմանն թեւք՝ փետտեալ,
Մի՛ զուարթութիւն գեղոյն՝ տգեղեալ,
Մի՛ ճաճանչ նշողին՝ քաղեալ,
Մի՛ պատուհանք աչացս՝ փակեալ,
Մի՛ լուսաւորութիւն նորին՝ խափանեալ,
Մի՛ պատկերն խաւսուն՝ անկեալ:

Դ

Ահա աղաչեմ զքեզ, բարեգութ, ամենայն սրբովք պաղատիմ.
Լո՛ւր սոցին ինձ կանիսաւ, զի զանագանն մի՛ մոռասցիս:
Դո՛ւ առաջնորդեցեր ինձ, ըստ սաղմոսին, եւ ապրեցուցեր.
Հա՞ն, Տէր, ընդ երգողին՝
Եւ ի կարծեացն կասկածանաց, յորմէ երկնչիմ:
Իսկ ես չեմ արժանի ի քէն
Եւ ոչ հասարակական կերակրոյն վարձու.
Այլ դու կարող ես սովորաբար եւ առ զլացողս բարեգործել:
Քո են զարմանալիք անճառից բարեաց,

Միայն հրաշագործ առ ամենայն երկայնմտութիւն,
Հնդ Հաւը եւ Հոգւոյդ Սրբոյ աւրհնեալ հանապազ,
Յաւիտեանս յաւիտենից,
Ամէն:

[ԶԼ]

**ՎԵՐՍԻՆ ՅԱԽԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵՇՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ
ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՅ ՍՐՏԻՑ ԽԱԽՄՔ ՀՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Եւ արդ, ջուր կամաց եւ կաթ արտասուաց
Բեկութեամբ հոգւոյս, մտացս լքմամբ,
Խորտակմամբ սրտիս հեղեալ առաջի՝
Զմարդարէն յիշեցուցանեմ՝ զարիմաթացւոյն Սամուէլի,
Զոր առեալ եհեղ ի սկաւառակէ յանդիման քո, ամենատես,
Առ ժողովրդեանն աւրինակութիւն՝
Զանձն արկանելոյ խոստովանութեամբ
Եւ հնագանդութեամբ կենդանարդ գարշապարաց:

Բ

Եւ արդ, ընկա’լ զայս հիւսուած բանի աղիողորմ հեծեծանաց,
Եւ հոտոտեսցի’ս յայս նուէր բանի անարիւն զոհի, թագաւոր երկնի,
Եւ աւրհնեալ սրբեա’ զտառ մատենի այսր ողբերգութեան,
Եւ գրեալ դրոշմեսցի’ս յարձան յաւիտեան
Հնդ հաճոյականացն սպասաւորութիւնս:
Կացցէ’ առաջի քո մշտնջենաւոր
Եւ յիշատակեսցի’ ի լսելիսդ քո հանապազ,
Բարբառեսցի’ շրթամբք ընտրելոց քոց
Եւ խաւսեսցի’ բերանովք հրեշտակաց քոց,
Տարածեսցի’ հանդէպ աթոռոյ քոյ
Եւ ընծայմացի’ ի սրահ սրբութեան քոյ,
Խնկեսցի’ ի տաճար անուան քոյ
Եւ բուրեսցի’ ի սեղան փառաց քոց,
Պահեսցի’ ի գանձարանի քում
Եւ համբարեսցի’ ի ստացուածս քո,
Պատմեսցի’ ի յականջս ազգաց
Եւ քարոզեսցի’ ի լուր ժողովրդոց,
Նկարեսցի’ ի դրունս իմաստից
Եւ տպաւորեսցի’ ի սեամս զգայութեանց,
Իբր կենդանեաւք զի՞մս պատմեսցէ
Խոստովանեալ զանաւրէնութիւն:

Եւ թէպէտ վախճան ընկալայց իբր զմահացու,
 Այլ յարակայութեամբ բանի այսր սովերի
 Գրեցայց կենդանի:
 Մնասցէ՛ սա անեղծ ի կամս քո, Տէր,
 Ինձ՝ պատժապարտիս համբարձեալ
 Միշտ անդուլ դատիչ, անաչառ կշտամբիչ,
 Անպատկառ յանդիմանիչ, անանխայելի դսրովիչ,
 Անողոքելի պարսաւիչ, անհամբոյր ծանակիչ,
 Անմարդասիրելի մատնիչ, անփրկելի տանջիչ,
 Անկաշառ կառափիչ, անխնամելի յայտնիչ,
 Ապառում հրապարակիչ, աշխարհալուր բողոքիչ
 Փողով մեծութեան ազգման
 Առանց լոռութեան եւ կամ դադարման
 Զիմոցս պարտեացս խոստովանեսցի:

Գ

Սոյն գիր իմովս ձայնիւ, իբր զիս, ընդ իմ աղաղակեսցէ,
 Տարածեսցէ զծածկեալսն, հոչակեսցէ զգաղտնիսն,
 Կականեսցէ զկատարածն, հնչեսցէ զմոռացեալսն,
 Ցայտնեսցէ զաներեւոյթսն, բարբառեսցէ զբարուրսն,
 Քարոզեսցէ զիսրոցն, պատմեսցէ զմեղացն,
 Մերկացուսցէ զանտեսիցն, ցուցցէ զկերպարանս թաքուցելոցն:
 Շաւշափեսցին սովաւ որսքն, գտցին գայթակղութիւնքն,
 Ցանդիմանեսցին անճառքն, քամեսցին չարեցն մնացուածք,
 Եւ թագաւորեսցեն կեանքդ չնորհաց ողորմութեան քոյ, Քրիստոս,
 Ի գանձս պահեստի ոսկերացն ցամաքելոց,
 Որով ի ժամանակս կենդանականս
 Մկրենաւոր լուսոյ մտի գարնայնոյն՝
 Նորոգման աւուրն պայծառութեան՝
 Քոյովդ ցաւզով յոդի աճեցեալ
 Այսու փրկութեամբ անմահականաւ
 Եւ անցամաքելի վերամբարձութեամբ
 Շառաւիզս ձգեալ իմանալեացն բարեաց՝
 Դարձեալ դալարացայց եւ կրկին ծաղկեցայց,
 Հստ քոյինաշունչ Գրոյն յուսադրութեան:
 Եւ քեզ միայնոյ փրկողի եւ Հոգւոյդ քում՝ Հաւը իսկակցի,
 Միասնական տէրութեանդ եւ անճառ երրորդութեանդ
 Խորհրդական գովեստիւ փալոք եւ երկրպագութիւն յաւիտեանս:
 Ամէն:

[ԶԹ]

ՎԵՐՍԻՆ ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵՄՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ
ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՅ ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՅ ՍՐՏԻՑ ԽԱԽՄՔ ՀՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ

Աստուած եւ տէր, կեանք եւ արարիչ,
 Ողորմած, գթած, լոյս, երկայնամիտ,
 Անոխակալ, մարդասէր, ամենագութ, պարզեւատու,
 Փրկիչ, աւրհնեալ, գովեալ, բարեբանեալ,
 Դարան ամրութեան, պատսպարան վստահութեան,
 Առանց նենգութեան բարի,
 Առանց խաւարի ճառագայթ,
 Քաւիչ մեղաց, ողջացուցիչ վիրաց,
 Անհասանելեաց հնարք,
 Անմատչելեաց հպաւոր,
 Անյուսութեան ելք,
 Անուն քո խոստովանեալ Աստուծոյ Որդի,
 Եւ Հաւր քոյ և ընդ քեզ հզաւրի եւ ահաւորի
 Եւ Հոգւոյդ ամենակալի եւ ընդ քեզ երկրպագելոյ
 Փառք եւ պաշտաւն գոհաբանութեան յաւիտեանս:
 Ամէն:

[Ղ]

**ՎԵՐՍԻՆ ՅԱԽԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵՄՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ
 ԱՉԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ
 Ի ԽՈՐՈՅ ՍՐՏԻՑ ԽԱԽՄԳ ՀՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Բարեբանեալ Աստուած երկնաւոր,
 Միայն արարիչ, Տէր ամենակալ,
 Մեծութիւն ահեղ, գթութիւն աւրհնաբանելի,
 Ողորմութիւն խոստովանելի, բարեբարութիւն երկրպագելի,
 Խնամակալութիւն պաշտելի, մարդասիրութիւն տաւնելի,
 Պահպանութիւն խնկելի, Բարձրեալ անքնին,
 Մերձաւոր կամարար, ապաւէն անկասկածելի
 Միիթար սրտից, փարատիչ վշտաց, ապաքինիչ ցաւոց,
 Սպառումն վհատութեանց, բարձումն պարտեաց,
 Փոխարկիչ կարեաց, կարգաւորիչ կրից, յարմարիչ բանից,
 Սանձարկու լեզուի, շրջադրութիւն չնչոյ, կացուցիչ հագագի,
 Ամփոփիչ խորհրդոց, կրթարան կամաց, արձանացուցիչ յուզմանց,
 Հանդարտութիւն մըրկաց, խաղաղութիւն ծփանաց,
 Որ ունիս զթեւոց ամէնընթաց իշխանականիս
 Եւ, իմաստութեամբ նուածեալ, առ քեզ դարձուցանես:

Բ

Գոհաբանեալ միշտ երախտաւոր,
 Որ հեզութեամբ անհպարտութեան երկայնամտեալ՝

Հանգչիս տենչանաւք անճառ հրաշիւք յանձինս սրբոց:
 Թագաւոր էից համայնից, ամենայնիւ ծանուցեալ գթած,
 Սկզբնահայր եւ նախաշաւիդ սիրոյն ընթացից,
 Ճանապարհ կենաց,
 Որ առաջնորդես քաղցրութեամբ դիմելոյս ի լոյսդ վերին:
 Չեռնկալու մեծ վստահութեան,
 Որ ոչ թողացուցանես գայթակղելոյս ի վայր կործանել:
 Յուսոյ կերպարան,
 Ճշմարիտ առհաւատչչիւ աղաչողաց մատանց յայտնի երեւեալ,
 Ապաւինութիւն հանգստեան,
 Որ ոչ երբէք մատնես վտանգի դատապարտութեան:
 Ազատութիւն չնորհածիր,
 Որ տաս լիապէս առանց փոխատրութեան փրկանաց:
 Առատութիւն աննախանձելի,
 Որ քոյին փառաւորութեամբ զանարդ նիւթ հողոյս ճոխացուցանես:
 Պայծառութիւն անստուեր,
 Որ ճառագայթիւք ահեղ բարձրութեան պարածածկեալ զթշուառս՝
 Կրկին բարգաւաճ առնես:
 Քաւիչ մեղանաց բազմաց,
 Որ զհերքեալս ի փրկութենէ առաջնովն պայծառութեամբ նորոգեալ՝
 Վերստին վայելչացուցանես:
 Հնարաւոր դիւրահաս
 Առ ամենայն անբաւ գերամբարձութիւն յաւէտ յառաջեալ,
 Ելք վստահութեան՝ առ խոստացելոցն վայելս,
 Երանութիւն անձկալի,
 Որ զկենդանութիւն չնչոյս լքանելն է ախորժելի,
 Զի զքեզ գտից, կենդանի:
 Կամք անփոխադրելի՝
 Առ ի քաւութիւն գերւոյս զաւրացեալ, ամենագովելի,
 Անսխալելի դեղ կենաց,
 Որ եւ մեռելոց բնաւին եղծելոց առնես զսքանչելիս:
 Ամենաստեղծ աներկբայելի,
 Որ զհուրբ կիզեալն եւ զհողմով հոսեալն
 Եւ զժանեաւք գազանաց ծախեալն
 Ի քթթել ական նովին հիւթականութեամբ անպակաս յարուցանես:
 Անհաւասար համարձակութիւն,
 Յորում աստուածաւրէն պանծանաւք պարծելն է իրաւացի:

9

Հայեա'ց, Տէր, յերկնից զուարթ քաղցրութեամբ
 Յամենակործան վտանգ նեղելոյս
 Եւ արա՛ անդորր հանգստական դիւրաւոր
 Ի բազմատագնապս հեծութենէ:
 Եւ զյարուցեալ գումարս սատակչաց,
 Եթէ սպառագէնք այսական դժնեայ հնարաւորութեամբ

Բուռն մարտակցաց պատկանեալ զինուք,
 Եթէ մեղաց տգեղ եւ քո ատելի կերպարանք,
 Եթէ ցաւոց եւ ախտից վատնիչ եւ կորստական նշմարանք,
 Մերժեսցե՛ս, հանցե՛ս, հատցե՛ս, խափանեսցե՛ս
 Եւ հալածեսցե՛ս՝ հեռի սահմանաւ իպառ տարագրեալ
 Անդարձ որոշմամբ վերստին կորստեանն,
 Եւ կառուսցե՛ս, կացուսցե՛ս նազատակ կենաց եւ ամուր մահարձան
 Զնշան խաչիդ՝ ապաւինելոյս ի քեզ, փրկութիւն:

Դ

Եւ յայսմ անպարտ եւ անպատիր
 Եւ անվանելի արուեստից ահաւորիդ մեծութեան՝
 Լուծցի՛ն որոգայթքն գաղտնածածուկք սատանայականք,
 Կապտեսցի՛ն մեքենայքն, վատնեսցի՛ն գայթակղութիւնքն,
 Խայտառակեսցի՛ն խաղբիցն դրութիւնք,
 Ցայտնե՛սցին երեւոյթք որսոյն,
 Գտցի՛ն նենգողին ծուղակք,
 Վերասցի՛ն վարմին վերարկուք,
 Տոչորեսցի՛ն որոմանցն բոյսք,
 Նզովեսցի՛ն բունաւորին չարաբանութիւնք,
 Կարեսցի՛ լար խաբէութեան ի մահ որսողին,
 Պարսեսցի՛ն պատրողին բանսարկութիւնք,
 Պակասե՛սցին զէնք զրպարտողին,
 Անկցի՛ն սուսերք մահաբերին,
 Սուզեսցի՛ն սադրողին պատրաստութիւնք,
 Արձակեսցի՛ն տոռունք տագնապողին,
 Այլայլեսցի՛ն սուտ կերպարանք կեղծաւորին,
 Սատակեսցի՛ն խրոխտականացն խիստ յարձակմունք,
 Ցրուեսցի՛ն կցորդութիւնք կերչացն,
 Բաժանեսցի՛ն ազինք յաւազակացն,
 Քայքայեսցի՛ն բոյլք բարբարոսացն,
 Քանդեսցի՛ն ամրոցք ապստամբողացն,
 Արգելցի՛ն ամպրոպք յանդգնելոցն,
 Փարատեսցի՛ն փորձողին անձրեւք,
 Հալեսցի՛ եւ ցամաքեսցի՛ եղեամն աղանդաւորին,
 Խորտակեսցի՛ եղջիւր գոռողին,
 Մանրեսցի՛ն ամբառնալիք դրաւշիցն կերպարանաց,
 Փշրեսցի՛ն ամբարհաւաճութիւնք հպարտացելոցն,
 Նահանջեսցին դիմեցմունք ճակատելոցն,
 Քակտեսցի՛ն միաբանութիւնք զաւրացն Բելիարայ՝
 Թէ՛ անմարմինք եւ թէ՛ մարմնաւորք,
 Փախիցե՛ն ընդ նոյն ճանապարհ ի մի շաւղաց հետոց յեւթն տարակոյս,
 Ի գուբն ինձ փորեալ ինքեա՞նք ընկճեսցին,
 Ցեղանակեսցի՛ն ձմերունք ձանձրացուցչին,
 Հատցի՛ կապն կցորդութեան մշտաջան աւազակին,

Նողկասցի՝ մտացս կայից համբոյր շողոքորթին,
Ընդմիջեալ մեկնեսցի՞ն նետաձգութիւնք նեղչին,
Կացցէ՛ ի սասանման նաւ խարդախողին,
Խլեսցի՞ն յարմատո՛ց անտի ատամունք խածանողին։

Ե

Վասն փայտիդ աւրհնութեան կենաց,
Յորում պրկեցար Աստուածդ անըմբոնելի,
Յիշատակաւ բեւեռացդ,
Որով ի գործի մահուն մածուցար Արարիչդ երկնի եւ երկրի,
Արեամբդ տէրունականաւ,
Որով զվիշապն մեծ կարթիւ ածեալ որսացար,
Լեղւոյն դառնութեամբ,
Զոր արբեալ՝ զգեղատուութիւն կորուսչին արտաքս հեղեր,
Պատմաբաննութեամբ ըղձական ճառիւք կրիցն սարսափելեաց,
Որով զլրբութիւն հակառակողն ըմբերանեալ՝ ամաչեցուցեր,
Անուամբդ անհասականաւ ամենայնիւ անթարդմանելոյդ,
Յորմէ դողան եւ դատապարտին՝ սոսկացեալ սաստիկ սարսափմամբ
Բնութիւնք ամենայն երեւութից եւ աներեւութից,-
Եղիցի՞ն այս ամենայն պարզեւք չնորհաց
Խոստովանելոյս ի պաշտպանութիւն,
Ի բժշկութիւն եւ ի քաւութիւն:
Եւ մահաբեր դառնաթոյն աւձին
Եւ որ ի նմա ազդեաց տիեզերադաւ չարութիւնն
Ի սատակումն լիցի նորին։
Նոյն ինքն ի կորուստ եւ յանբժշկական հարուա՛ծ տանջանացն
Սովաւ մատնեսցի, կապեսցի եւ ըմբոնեսցի:
Եղիցի՞ ողորմութիւն ստեղծողիդ ընդ իս,
Եւ չունչ ոգւոյս իմ ընդ քեզ՝
Անբաժանաւրէն կապաւ միացեալ ի մի։

Զ

Եւ որ ոք ընթերցցի զայս աղերս ձայնի
Մաղթանաց գոչման աղաւթից հայցման
Ծերոյ եւ տղայոյ, կուսի եւ երիտասարդի,
Եւ եթէ յաղախնաց ոք պաղատեսցի աստուածսիրաբար,
Հաւասարապէս անաչառութեամբ
Ընկալցի՞ն ի քէն մասն երանութեան պարտուց ազատութեան՝
Հաստեալ վերստին յանարատութիւն նորոգ մաքրութեան,
Նկարեալ դարձեալ զքոյդ կերպարան անփոփխելի։
Ահա տիրապէս հնարաւոր, զաւեղ, անպատում, անհաս, անիմանալի,
Տեսցէս աստանաւը ի հառաջանս կողկողանաց այսր հեծութեան,
Որ ի բոլորից շրթանց ընծայեալ քեզ մատուցանի
Վասն Հաւը քոյ երկնաւորի եւ բարերարի

Եւ Հոգւոյդ Սրբոյ փառակցի եւ կենդանատուի,
 Աստուածածնիդ բարեխաւսութեամբ
 Եւ խնդրուածովք ամենայն սրբոց:
 Զի դու ստեղծեր զամենայն,
 Եւ ի քէն եղեն ամենայնք,
 Եւ դու տիրես ամենայնի,
 Եւ քեզ փառոք յամենեցունց,
 Միդ յիսկութենէ անժամանակ Երրորդութանդ,
 Չուզակցապէս փառաւորեալ յանբաւս
 Եւ յաւիտենից յաւիտեանս:
 Ամէն:

ՂԱ

ՎԵՐՍԻՆ ՅԱԼԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵՇՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՅ ԲԱՆԻ Ի ԽՈՐՈՅ ՍՐՏԻՑ ԽԱԼԱՄ ՀՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ

Ա

Տէր, տէր գթութեանց եւ Աստուած ողորմութեանց,
 Անուն մեծութեան, ձայն ահաւորութեան,
 Կոչումն սաստկութեան, լուր անհասութեան,
 Բարբառ դողութեան, հնչումն հիացման,
 Յուսադրութիւն բարերարութեան ամէնողորմ քաղցրութեան,
 Յորմէ երկուցեալ սասանին ամենայն բնութիւնք եղելոց:
 Ի քո սպառնալեաց ահիդ պակուցման
 Սաւառնին սերոբէք, ամփոփին քերոբէք,
 Պարուրին պարք լուսակերպիցն,
 Երկնչին հիացմամբ բոլոր պետութիւնք վերնոցն,
 Նոյնք ցնծան դողութեամբ մեծաւ ի մի նաւակատիս բերկութեան,
 Զարհուրին դեւք, ընկրկին չարութեանցն գունդք,
 Պակասին խաւարասիրացն հոգիք,
 Անդնդոց մատնին հրեշտակք աւտարին,
 Կապին նշանաւ խաչին յարձակմունք դիմամարտին,
 Փակին ի ստորին բանտի քինաւոր ամաղեկացիքն,
 Անխզելի հանգուցիւք պաշարին խումբք հակառակորդին,
 Արգելին անզերծ զնդանաւ մահազինացն կաճառք,
 Պնդին ի մետաղս ահեղ հրամանիդ այսականացն գումարք,
 Պապանձին կարկեալ ընդդիմաբանիցն դասակցութիւնք,
 Պարաւանդին հիւծմամբ կորստեան աներեւութիւն ժողովք,
 Անլոյծ շղթայիւք նեղին առաքելութիւնք դերաքրիստոսին:

Բ

Ահա կարկառեմ մատամբք ձեռինս
 Զտեառնագրութիւն նշանիդ ի ժամ գիշերիս,
 Որ ոչ մթանաս խաւարաւ անգիտութեան, ամենեւին տեսականութիւն,
 Քան թէ ի լոյս անմատոյց հանգուցեալ բնակիս:
 Ընկալ զաղաչողս վտանգաւոր գոհաբան
 Ընդ պահպանութեամբ թեւոց հզաւրիդ,
 Փրկեա' ի ցնորից եկամուտ պղտորութեանց,
 Սուրբ արա զզգայարան հայելեաց սրտիս նկատմանց,
 Ամրացո' փայտիւղ կենաց ի տիրական անրջոց,
 Արեամբ քո սրսկեա զշրջարկութիւնս կայիցս,
 Զհետս ելումտիցն կաթուածով կենարար կողիդ գծագրեա,
 Երդոցն պահպանարան քառակերպիդ ձեւակերպութիւն եղիցի,
 Հանդէպ տեսութեան աշացս ամբարձման
 Փրկականդ քո կրից խորհուրդ առդիցի,
 Ընդ բարաւոր յարկիս չարչարանաց քոց գործի հաստիցի,
 Զծառոյդ աւրհնութեան հաւատք յուսոյ իմոյ կախիցի:
 Արգե՛լ, Տէ՛ր, սովաւ զսատակիչն հոգւոց,
 Մացէ՛ անխափան պաշտպանն լուսոյ:
 Եւ ընդ սաստիկ ծանրութեան ցաւոց՝
 Եւ զբե՛ռն պարտեացս թեթեւացո,
 Զոր ի լուարանի մտացս ամփոփման մահճացս անկողնի,
 Ուշբերեալ զյուսահատութեանցն դառն պտղոցն,
 Խոստովանիմ ամենագիտիդ զանհամար մասունս գործոց
 Զարաչար անաւրէնութեանցս:

Գ

Հանգո' զվաստակեալս ի բազմածուկիս աշխատութենէ,
 Բա՛րձ զտագնապ տարակուսանաց ոգւոյս կործանման,
 Զդառնութիւնն ընդ վշտացն,
 Զհեծութիւնն ընդ կարեացն,
 Զանձկութիւնն ընդ թշուառութեանցն,
 Զհառաչմունան ընդ խորտակմանցն,
 Զբեկութիւնսն ընդ ապշութեանցն,
 Զթմբրութիւնսն ընդ շրտմանցն,
 Զարբեցութիւնն ընդ յիմարութեանցն,
 Զթերամտութիւնն ընդ խելագարութեանցն,
 Զսառումն սիրոյն եւ զհրային ջերմութիւն աղուական ախտին:
 Աւժանդա՛կ լեր տկարութեան բազմատիսուրս տարտամութեան
 Բարեգործ աջովդ չնորհի, ձեռամբդ նորոգողի,
 Մատամբդ կենսաբաշխի, փառաւքդ մշտափայլի,
 Յարակայութեամբդ անեղծի, երեսաւքդ զուարթականի,
 Իսկութեամբ էիդ պաշտելի, բարձրութեամբդ երկրպագելի:
 Հատո' զչարաչար հեծութիւն կորստականս խեղդման,
 Զնոր գիւտ չարին, զհին խարդախութիւն բանսարկուին,
 Զաւտար ազդեցմունս ի մահ կրթողին,

Զանյարմարական երեւոյթս հանապազորդեան եղեռնագործին:
 Զառ աչս հնարադրութիւն դժնդակ դիւխն,
 Զողոքական բոցաշնչութիւն ձգող կախարդին:
 Պահեա' ի տեղւոջ հանգստեան մեռաւրինակ այսր դադարման
 Յաներեւոյթ մտածութեանց, ի մասնաւոր սխալութեանց,
 ի մեծագոյն գայթակղութեանց, ի փոքրագոյն ոտնառութեանց,
 ի խարեբայ չար ձանձրութեանց:
 Հեռացո՛ զանհանդէպ մտածութիւնս
 ի զգայութեանց ծառայիս յանցաւորի,
 Զկիրս բասրելիս, զվարս թշնամանելիս,
 Զդիպուածս պատկառելիս, զհետս վրիպելիս,
 Զպատիրս ձաղկելիս, զխորհուրդս անգոսնելիս,
 Զաւելաբանութիւնս նշկահելիս:

Դ

Անսխալ հոգւով եւ անշաղախ մարմնով
 Զապաւինեալս ի քե'զ հանդերձեա
 ի շնչմանէ հողմոց, ի զարկմանէ բռնութեանց,
 ի բախմանէ փոթորկաց, ի յոստմանէ մրրկաց,
 ի յարձակմանէ գազանաց:
 ի կափման աչացս հայեցուած սրտիս մի՛ ստուերասցի,
 Այլ զուարթասցի՛, պայծառասցի՛, վայելչասցի՛,
 Ընդ քե'զ փայլեսցի՛, Տէր Յիսուս Քրիստոս,
 Լուսաւոր փառմամբ անշիջանելեաւ:
 Բանիւ քո սրբեա՛ զպատսպարանս բազմականիս
 ի խորամանկութեանց, ի զբաղմանց,
 ի քո ատելի յիշատակաց, ի վերնամարտ մտածմանց,
 ի քրէական մորոսութեանց, ի տիրանենդ անշնորհութեանց,
 Յաստուածընդդէմ հերձուածութեանց:
 Գնդիւք վերնայնոցդ վերակացո՛ւ ինձ լիցիս
 Պետութեամբք, իշխանութեամբք, զաւրաւորաւքն անյաղթականաց՝
 Մաքուր մատակարարաց սուրբ աստուածութեանդ,
 Առաքեալքն՝ աւետեաց Աւետարանաւն, մարգարէքն՝ կտակարանաւքն,
 Մաղթանք երջանկացն ի կատարածի աւուրն ընծայեալ:
 Որովք նիրհեցից երկիւղիւ ըստ քեզ տրտմութեամբ
 Եւ զարթեայց շնորհաւք քո կրկին ուրախութեամբ:
 Եթէ վհատութեամբ ննջեցից,
 Յարեայց դարձեալ հոգեւորական բերկրութեամբ,
 Եթէ ընկողմնեցայց մեղանաւք,
 Կանգնեցայց վերստին՝ զատեալ ի խղճէ անաղտ անբժութեամբ:

Ե

Լո՛ւր ինդրուածոց ամենահառաչ ձայնիս հեծութեան,
 Միայն բազմագութ,

Բարեխաւսութեամբ սրբոյ Աստուածածնիդ
 Եւ ամենայն արդարոց եւ նահատակաց ընտրելոց:
 Եւ քեզ փառք յամենեցունց իմովս գոչմամբ վերառաքեցեալ
 Սրբովք զուարթնոցն անմահականաց դասուց՝
 ի գովեստ Հաւը քոյ՝ Աստուծոյ մերոյ
 Եւ Հոգւոյդ Սրբոյ՝ բնաւից հաստողի եւ նորոգողի
 Յաւիտեանս յաւիտենից:
 Ամէն:

[ՂԲ]

Ի ՓԱՅՏՆ ԵՐՋԱՆԻԿ ԲԱՐԵԲԱՍՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՀԱՐԻՆ ԽՈՐՀՇՐԴԱԾՈՒԹԵԱՆ, ԱՂԱՋԱՆՍ ԵՂԵԱԼ ԸՆԴ ԿԵՐՊԱՐԱՆՍ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԵԱՆՆ

Ա

Գոհանամ զքէն, բարեգութ, միայն մարդասէր, արարիչ երկնի եւ երկրի, Որդի
 Աստուծոյ կենդանւոյ, այն ինչ զարթուցեալ անձկութեամբ սիրոյ քոյ
 յիշատակի ի լրութիւն հնչման փայտիդ հրաւիրման, որով բախեալ
 զձայնարձակութեանցն զագդողարան՝ սթափեցաք, կանգնեցաք՝ ի վեր
 յարուցեալ ի մեռաւրինակս թմբրմանէ, ուստի իբր կոչմամբ ակոփանաց
 բանի՝ բերեալ ձգեցաք ի ժամ պաշտաման աւրհնաբանութեան՝ յանդիման
 լինել քեզ ուրախութեամբ հանդէպ հատուցմանս բեմի:

Բ

Ահա փակուք քեզ, անսահման անուն եւ անբովանդակելի զաւրութիւն, որ
 այսքանեաւք հնարաւորութեամբք ընդ փրկութեան իմում հոգացար,
 զոհաբանեալ անեղծ իսկութիւն, որ կերպարանեցեր հրաշիւք աստստին
 զհանդերձելոցն նմանութիւն, հանդարտ գործեաւ վայելչականաւ փայտի
 անաւթոյ առ քունս անյարիր սաստիկս որոտացեր, որպէս թէ ընդ
 ծուլութեանս դանդաղութիւն զյանդիմանութիւն խրատուդ խառնեցեր, ի
 հայրենի սիրոյդ հեզութիւն զուժգնութիւն ճայթմանն յարեցեր, յընդոստ
 զարկուած երկուց միջնորդաց՝ մարդասիրապէս քաղցր անձրեւեցեր, ոչ
 մեղմութեամբ մեղմական վանկիւ նիրհմամբ ընկզմեցեր եւ ոչ անխնամաբար
 ահաւորութեամբ զտառապեալ հոգիս զարհուրեցուցեր: Ծնրադրական
 երկրագութիւն ստեղծիչը բոլորից, որ այժմէն ցուցեր համայն յայտնապէս
 զաւրինակ ահեղ բարբառոյն մեծի աւուրն յարութեան, կենդանացուցեր ի
 դադարմանէ դժոխական անբանութենէ, ի խնդիր ելեալ կոչեցեր
 զպակասամիտս ի գինիդ ուրախութեան, արարեր զոյն լինել հանդերձիչ
 անարատ հարսինն առ սէր փեսայիդ, երկուցեր փոքր այս խթանաւ
 զապարասանին զիիթիսարութիւն, լուծ ստուար կրթութեան ստամբակին ուսոյ
 զայս իր գործեցեր, վարապան վանիչ չարախաւսին կզակաց եղեալ կազմեցեր:
 Փառատրեալ յաւէտ անբաւ բարձրութիւն մեծիդ Աստուծոյ, որ փոխարկեցեր

զփայտին պարտիս յազատութիւն չնորհիդ կենաց, իմաստնացուցեր վերստին դարձեալ զիմարս ցնդեալ՝ հոգեւորական հանճարովդ, կարկառ կռնմամբ զանբժշկութիւն հարուածոց աւձին առանց մոռացման միշտ թարգմանեցեր, ընդ Երրորդութեանդ գծագրութիւն զկապն երեքին իմ վնասակարին ի կատարածին սովիմբ կրկնեցեր:

Գ

Գովեստ ներբողից բուրմամբ խնկոց վերառաքեմ քեզ, ամենախնամ, զի ի ստապատիր կրոցն բազմաստուածութենէ առաւել յաճախագունիւք որսացար զանձն իմ պարտաւոր ի քո Երկրպագութիւն, խրոխտ եւ ահարկու նուիրեալ փայտիւ զշմարտութիւնն քարոզեցեր, մեծացուցեր այսր պատճառաւ պատշաճականաւ զնոր աւետարանութեանդ պատիւ: Սոյն ինքն աղաղակ բարձրութեան գոչման սպառազինութեանդ քոյ, արքայ պետութեանդ կայսերաց Երկրի Տէր Քրիստոս, նշան խրախութեան աւարտման հանդիսի մարտի քոյ, Յիսուս, յորում իմանալին փարաւոն կապեալ ըմբռնեցաւ, կրփիչ հանապազորդեան գլխոյ գագաթան հպարտացեալ չարագործին՝ շերտս այս տաշեցեալ: Սովաւ գումարին ի պատերազմի որդիք Սիոնի ընդդէմ աշխարհակալին խաւարի, տաւն իմն աստուածաւանդ կրթութեան կարգեալ ի հեռուստ այս դրաւշուած իւղեալ՝ առանց հնանալոյ եւ կամ խափանման, նշանակիչ ժամանակի ապագայիցն հատուցման՝ ի բացուստ անդր ծանուցմամբն, ազգակից հանգունանման կենացն փայտի, որ ի դրախտիդ Աստուծոյ, կոչարան բարւոք հաւաքման փոյթ ընթացիւք ի յարկն աւրհնութեան, պատկեր տեսակի տնկոյն գիտութեան ի կարգ ընտրութեան բարոյն եւ չարի, յիշատակ մեծ տեառնագրութեան յերեսս կերպիս Հոգւովդ Սրբով զնշան խաչիդ, նախազեկոյց աւետամատոյց փառաց գալստեան ի դշխոյն պահեալ սուրբ թագաւորիդ, յորդորիչ քաջալերական մաքրապարիցն խրախճանութեան, անախտական սիրարկու անձնահամբոյրն կցորդութեան շքեղաշուք քողընծայ ամենածին կուսի թագուհւոյ, յարդարիչ ծածուկ պճնութեան, որ ի հոգին է վայելչութիւն, նմանութիւն պատգամին Սինայ, որ ի տէրունեացն արտաքս առաքէր, միշտ աւրիորդ պանծալի՝ անշաղախ որդւոց մայր անարատից, սովաւ փառազարդէր:

Դ

Գերագոյն քան զԵրիքովին փողովն եղերեայ զբռնութիւնն ԲԵԼԻԱՐԱՅ սովաւ հարթեալ տապալեցեր, քարինս արձակեցեր պարսիւս այս փայտեայ ընդդէմ Գողիաթու, գայիսոն նորոգ կառուցեր՝ վկայ ահարկու կործանմանն սատանայի, զ»ի խոր աճեցեալ արմատս մեղացն մեքենայիւս այսու իւլեցեր, զմոռացեալ գործոցս իմ պարտիս այսր Երախտեաւք ընդ իս կապեցեր: Զոր եթէ այլ իմն ձայն Բանիդ Աստուծոյ անուանեմ նախապատում եկաւորութեանն, ոչ սխալեմ, քան թէ ճշմարտեմ: Ի տկար ամանս այս նիւթոյ հոգեկրի՝ մեծութիւն գործոցդ Յիսուսի առաւելապէս պատմեալ հոչակի, բիւրաւոր աւզնականութիւնս վերնապարգեւս եւ քոյինատուրս ի յայսմ անպատսպար ապաւինութենէ Երկրականաց զարմանագրեցեր:

Ե

Խոստովանեալ անունդ անքնին մարդասիրիդ բարեխնամութան, խնկեալ խորհրդով սրբամասնութեան՝ անդագրելի կերպարան լուսոյ, որ կրկնաձիր նշանաւս այսու նետս արձակեցեր հեռածիզս, ձայնատրականս, աւդաչուս եւ յարմարաթռիչս, ունողս յինքեան հոգի կենդանի, որով անսխալ հանդիպմամբ զնպատակն խաւարային աղեղնաւորին գաղտնութեան յաւէտ կործանմամբ ի յետս ընկճեցեր: Իբր զպատնէցս ամրաբերձ բերդամարտութեան, կանգնաւորս, անվայրարկելիս՝ աստուստ անդանաւր զկտեալ դիպուածս այս փայտի զարկման՝ հրեշտակ կամարար թշնամւոյն ներհակ վերյուղարկեցեր: Բանիւ հրամանի մեծիդ ակնարկութեան, աւծութեամբ շնորհիդ արեամբ քո խառնեալ, զայս եղջիւր խեթկիչ մոլի գոռողին իբր զիաչիդ փրկանակ յեսանեալ սրեցեր: Ի մեծ ազդմանէ այսր աղաղակի գեր քան ի վերնոցն քանդեալ վերացաւ դրանդն ամրութեան կամաց անվայելուչ եւ ամէներկչոտ խենեշութեան կարճամտին՝ ընդ հրէական սրտին իմաստից եւ ստուերական տանն կործանութեան:

Զ

Փառաբանութիւն քեզ վերընծայեմ, անմահ թագաւոր, զոր արարեր եւ հաստատեցեր աջովդ քո հզաւր, աղաչեմ զքեզ, կրկին ներգործեա՛: Անցուցեր սովաւ, հերքեալ առ ի մէնջ, զիէթ դժնդակ խորամանկութեան բանսարկուին, զտաժանական տապ մեղաց, զհողմ դառնութեան շնչման խաբողին, զտարր արկածից մահու երկիւղի, զառ ի յաւդից ցնդմանէ վնասակար բերմունս տիրեցուցիչս, զայսախառն հեծեծութիւնս թալկացուցիչս: Ցրուեա՛ վերստին քոյինազէն հեծանաւս, աւժանդակեալ թեւաւք նշանիդ, զամպս հրածինս, զորոտմունս կարկտաբերս, զցաւագին ցոլմունս հրախաւար կեղծաւորութեան փչման բազմուտանի վիշապին, զսուր սատակման, զճակատամարտ դիմեցման, զյարուցելոցն ի վերայ վայրենական խորհրդոց զդիւացն կաքաւս: Յորմէ զարհուրին յայսմ իրէ փոքուէ տեղի տուեալ մեծաւ դողութեամբ, կիրթ իմն ծանաւթութեամբ յայտնի գիտացեալ, թէ յայս ազդ ձայնի յառնէ տէր ի դատաստանն: Եւ խրախուսին յոգի արութեան, զրահեալ պնդապէս սուսերաւ Հոգւոյն, աստուածարեալ մարտիկք ամենայն ի ձեւ կանոնի այսր յիշատակի, որ զամենափորձ հրոյն ընտրութենէ գոչմամբ անկերպագրելեաւ համաւրէն ազանց քարոզէ ի յաւդինաւոր ասպարէզ երջանկաբար նահատակութեան:

Է

Հարաւ ահա փող աւագափող, համբարձաւ սովաւ Աստուած աւրհնութեամբ, պատմեցաւ սովիմբ ամենայն երկրի, հնչեաց ի լսելիս բաժանման հեթանոսաց, ձայն պահապանաց մեծին զաւրացաւ, ըստ բանին Եսայեայ, եւ ի նոյն բարբառ առհասարակ ցնծացուք: Ցնդեցան ջրոյն առակաւ ի ձեռն սորին թշնամիք խաչին, անպատուեցաւ ճաշակն պտղոյ առաջին փայտին, տաւնեցաւ նիւթս այս խորհրդական կենաց անուանեալ, անարգեցաւ երկաթ առ ի պէտս պատերազմի, իբր զսրբութիւն Տեառն՝ ի սանձս երիվարին մեծին նշանի այս

փայտ կենաձայն յարմարագրեցաւ, ամփոփեցաւ աւծեալս ցպով հովուին
երկնայնոյ սուր իշխանութեան մարդկային ձեռին: Ոչ գծեաց ի քար
տաճարին մուրճ ինչ գործողի, իսկ յաստուածակերտս խորան փայտս այս
նուիրեալ ընդ խաչին թեւոց սլացեալ զաւրէ: Ոչ ի գլուխս ամսոցն եւ կամ
յեւթնիցս եւթներորդս յորելինիցն՝ ի յանկեան ուրեք խափանմամբ փողէ, այլ
ընդ ծագս տիեզերաց եւ ընդ ծիրս եզերաց, ի ծոցս ջուրց բազմութեան
ծովուց եւ կղզեաց նոցա յաճախ սաստկութեամբ,
անարգել ճայթմամբ իմն սաստուածայնով հնչեցեալ աւետարանէ: Կոտորեցան
սուսերք սատակողին այս փայտի ցուցմամբ՝ յանաւգտակարէ անտի մեզ
փոխաձեւեալ ի խոփս եւ ի մանգաղս:

Հ

Ո՞չ արձագանք անձանաց ի խորոց ինչ գանչութենէ խիստս առաքեցեալ եւ
ո՞չ դժնղակապէս, ըստ իմաստակի ումեմն աւտարի, զաւդ վիրաւորեալ, ո՞չ
անախորժ սրութեամբ ընդ ունկն մտեալ եւ ո՞չ զաման ուղղոյն
անկամակութեամբ չար թնդեցուցեալ, ո՞չ ոսկերցն փուշ խրտուցման յանձն
բուսուցեալ եւ ո՞չ մտացն այլայլ ապշութիւն առաջի արկեալ, ո՞չ զանգակ
նիւթոյ պղնձոյ դանդաշեցուցեալ եւ ո՞չ քար ընդ վիրոգս սալի առանց
քաղցրութեան առ նոյն զարկուցեալ: Պարփակարան անխորտակելի նորոյս
Սիոնի, մի սա ի սպասուցն կազմուածոց արարչաւանդիցն գլխաւորաց, զոր
եկեղեցականքս քրիստոնէից ընդ ղեւտականացն զգուշաւորապէս բարձեալ
յանձանձեն, աւրինակ ձայնի հրեշտակին, զոր առակողին բան հաւուն
կոչմամբ այսու տեսակաւ զայն տպաւորեաց, նոր գործի շնորհի
նուագարանաց Աւետարանին՝ զարթուցիչ Հոգւոյն առ մեզ, քան առ
աւրհնաբանութիւն սաղմոսարանին ի վերայ Եղիսէին: Սկզբնապար
նախընթացութեան աղէյարմար ջութակաց՝ բարետաւիդ ողբերգարկութեանց,
բարացուցական բամբուան բառացի բարառնութեանց, սրինդ նորոգ այլ իմն
տեսակաւ առեալ մեզ ընդ հնոյն փոխանորդութեամբ, ո՞չ հեթանոսաւորէն
ուրուաձայն հնչման եւ կամ հրէաբար խակախորհութեան, զոր մարգարէն
տերամբ ազդեցոյց՝ ի բա՛ց արա յինէն,- այլ զսա սիրեաց եւ կրկին
պատուեաց մաքրական տածմամբ ահարկու դիւաց եւ ամենայն չար
պատահարաց:

Թ

Եւ արդ, ընկալայ աւրհնաբանութեամբ, յարգեալ գովեստիւ զայս տուր
սրբութեան՝ ինձ պահպանութիւն եւ քո փառատրութիւն, քո պաշտաւն եւ իմ
գոհութիւն, անաղանդ արուեստ բարձրութեան արարչական
փառաւորութեանդ: Մտցէ՛ ձայնդ այդ սաստուածարեալ ընդ պատուաստ
յաւդիցս շաղկապութեան՝ հանել ի հոգւոյս զպատիրս դիւաց եւ զմուտս
անիծից եւ մեղաց ապականութեան: Արասցէ՛ լինել զայս իր նշանակիչ ջնար
ջահաւորական, անջրելի նամակ, ջատագով անխափանական տէրունական
անաւրինականացդ: Ահա պարգեւեա՛ սովաւ, բարեգութ, աղաչեմ, հզաւր,
կրկի՛ն մեզ շնորհեա պահպանութիւն ի դիմամարտից յաներեւոյթ եւ
յերեւելի: Ընձեռեա՛ մեզ, ձեռն ամենալի, որ բանաս եւ մատուցանես

պատրաստաբար բաշխմամբ ի մասունս բազմապիսիս, աւդոց քաղցրութիւն,
 անձրեւաց շահեկանութիւն։ Պակասեսցի՞ն քոյով հրամանաւ այսու բարբառով
 հողմ տապախառն, չնչումն ցաւաբեր, յարձակմունք հինից չար
 խարդախութեանց։ Սովա՛ւ խափանեսցին ամենայն դիմամարտութիւնք
 զինուրութեանց դժնեայ մատնչին, հալեսցի՞ն, հատցի՞ն եւ մեոցի՞ն յերջանիկ
 ձայնէ աւծեալս այս փայտի որդն եւ ուտիճ եւ ամենայն նմանք սոցին, ոոր ի
 մերոց մեղաց զաւրացեալ՝ ընդ մեզ պատերազմին։ Արմատացո՛ մեզ սովաւ
 տունկ երանութեան զյուսոյդ ի քեզ մեծ պաշտպանութիւն, ստեղծիչ բոլորից,
 տէր արարածոց, զայս ծառ Սաբեկայ, որ ունի կախեալ ի դիտակ ոստոցն
 զաւանդ սուրբ նորոգ այժմու փրկութեանս ծաղկեալ քեւ, Քրիստոս, ի պտուղ
 կենաց անմահականաց։ Փախիցե՞ն յանհուն հեռաստան խորին խաւարի այսր
 փայտի փառաւորելոյ բարեզեկոյց ձայնարձակութեամբ՝ նեսարք ներհակք
 ստապատիրն ստորնականաց բազմաձեռնեան խարդաւանողաց։ Մերժեսցի՞ն
 սովաւ ի յանդոց պաղատոհմական արաւրադրութեանց մերոց սահմանաց եւ ի
 քո մշակեալ կենդանի երկրէ վէրք վատնիչք եւ հոյլք մորմոքեցուցիչք,
 կտրեսցի՞ն սովաւ յաւելուածք կրկնատգեղ եւ անվայելուչ պատահմանց՝ ի
 հնարից չարին ի մեզ յայտնելոց։ Խսկապէ՛ս վանեսցի սովաւ, որք
 յերկաքանչիւրոց բնութեանցս մերոց վերերեւին, ինքնաստեղծութիւնք
 մերձաւոր դաւածանողաց, յումեմն՝ աւտարին վրիպակ մտածմունս, եւ
 յայլումն՝ գարշ գոյութիւնք անմաքուր գեռնոցն ապականողաց։ Փրկեա՛, Տէր
 Յիսուս, աղաչեմ զքեզ, փրկեա՛, բարերար, կարկառեա՛ առ իս զաջն ամենագով
 եւ աւգնեալ ինձ սովաւ՝ զերծո՛ զիս յամենեցունց ընդդիմացողաց։

Ճ

Խառնեսցի՛, միասցի՛ հրաման քո ի սոյն՝ առ ի փոխարկել զաղամանդեայ
 սիրսս յիմարեալս ի քոյին բանիդ արդիւնատրութիւն։ Հարցե՞ս, միսեսցե՞ս
 զայս նեցուկ հրաշից քումդ սքանչելեաց ի սիրսս ծորեալս եւ յոգիս լքեալս
 եւ հաստատեսցե՞ս կազմեալ պնդապէս ի կայումն ուղիղ, անսասանելի, իսկ
 զանընդուստն կակլացուսցե՞ս՝ զարթնուլ եւ զգաստ լինել յոգի հեզութեան
 աստուածաւանդ քո պատուիրանիդ, որպէս զՊաւլոսն եւ զՄատթէոսն։
 Յիշեցո՛, մարդասէր, պատուեալս այս փայտիւ գերախսիս խաչիդ, որով
 զանճառսն ներգործեցեր։ Բա՛րձ յինէն, կեցուցիչ, զվատանդ պարտեացս
 պանծալի լծակաւք ամբառնալեաց նոր տապանակիդ։ Բացցի՞ն կամաւք քո,
 հզաւր, ի յայս ձայն կենաց լսելիք սրտից յամառեցելոց։ Լուիցե՞ն յայս մեծի
 բարութեան ի քումդ ակնարկութեան ականջք խլից։ Պարզեսցի՞ն ի ձեռն
 սորին լեզուք համրացելոց։ Լուսաւորեսցի՞ն ի սոյն տեսարանք աչաց՝ հայել
 մաքրապէս ի քեզ պշուցեալ անայլայլաբար։ Զղջասցի՞ն, դարձի՞ն կազզուրեալ
 կամք յափրացելոց։ Ընձեռեալ տացե՞ս, Տէր, տագնապելոյս անձրեւ
 արտասուաց։ Եղիցի՛ քեւ սա մեզ լուր ցնծութեան, ձայն ուրախութեան,
 բարբառ բերկրութեան, նուազ հանգստեան, նիւթ երանութեան, պատճառ
 փրկութեան, առիթ քաւութեան, մերժումն վշտաց, խզումն ինեղմանց,
 ընդարձակութիւն նեղութեանց, համառաւատումն խեթմանց, հալածումն
 հեծութեանց, թեթեւութիւն թառաչմանց, յապահովութիւն կարեաց,
 կարգադրութիւն կրից, սփոփութիւն վհատմանց, բժշկութիւն ցաւոց,
 տեւականութիւն հեղգութեանց, ուշադրութիւն անտեսիցն։

ՃԱ

Ի յայս կամուրջ ցանկալի, անխոսոր եւ անխոսորնակ եւ ի վերնաշաւիղ,
բարձրաբերձ, սրբահետ սանդուղ երկնաչու առ Հայր քո աւրհնաբան, ահաւոր
անուն ձգեալ մատուցես, բարերար, Հոգւոյդ առաջնորդութեամբ միանալ ի
քեզ անընդմիջելի: Որով եւ սրբոյ միոյ միայնոյ եւ միասնական տէրութեանդ
եւ անեղծ արարչութեանդ ի կենդանեաց եւ յանչնչականաց հաստելոց
վայելչական գոհութեամբ փակոք եւ իշխանութիւն յաւիտեանս յաւիտենից:
Ամէն:

[ՂԳ]

ԱՂԱՒԹՔ ԹԱՐԳՄԱՆԱԻՐԻՆ ՎԱՍՆ ՍՐԲԱԼՈՅՄ ԻՒՂՈՅՆ ՄԻՒՌՈՆԻ

Ա

Սուրբ, ահաւոր անուն բարձրեալ, անպատում, անձկութեան փափագ
յարախորժելի, ի սրբերգենիցն փառատրողաց միշտ սրբաբանեալ բնակեալու ի
սրբում, լի եւ ամենազեղուն բարութեամբ առատաձեռն աննուազելի, լոյս
բարի եւ ծագումն գովելի, երկրպագեալ փառաւորութիւն, ահեղ եւ անզննելի,
ամէն եւ յամենայնում: Այսու բանիւ դաշամբք յուսոյ ուխտ ընդ քեզ
միութեան, հզաւը, այո, ամէն, ալէլուիա, գովեալ թագաւոր հանուրց,
Աստուած բոլորից, ստեղծիչ գոյից եւ տէր կամարար, միայն առիթ
պատճառաւորաց, փրկիչ եւ աւծեալ մշտապաշտելի:

Բ

Ուստի մեկնապէս թարգմանեալ ի մեզ զայս գանձ անվաճառ եւ հարստութիւն
անփոխալրելի, Յիսուս Քրիստոս արքայ երկնաւոր, որում դողութեամբ
մեծաւ սպասեն անմահականացն ահեղից լուսաբերան բոցաշնչութիւնք,
կրկնեալ քեզ յաւժարութեամբ ի հաճութենէ անխոտոր մտաց՝ ծունը
գոհութեան, ստեղծող էութեանց, որ են ի տեսման եւ ի ծածկութեան: Որ
եսդ եւ էիր միայն բովանդակ ամենեւին անպակասելի, առեր զմերս իսկապէս
համայն, զի ի լրութենէ քումմէ լցուսցես, աւրհնեալ եւ բարեբանեալ,
ծանուցեալ յաւէտ միշտ անքննութեամբ ողորմութեամբ մեզ ի փրկութիւն՝ ի
փառս եւ ի գովեստ անճառ բարձրութեան ահաւորիդ բարեբարութեան:
Սկզբնածիր աւծմանս չնորհի մեծախորհուրդ հրաշագարդութեան, քանզի լոյս
քո մեզ ծանուցեալ, ճառագայթ անհաս, ծագումն անսահման, արեգակն
անաշառասիլու, աստղ սահմանիչ երկակշիռ տարրութեանց, ճրագ ոտից եւ
լոյս հետեւմանց, որով ի ցոյցս իմաստից եկեալ տեսութեամբ բանիս այս
յարմարութեան՝ տաւենեմք պարերգութեամբ հրեշտակաւրէն, յատակամտաբար,
փրկավայելուչ կնդրկաւ խնկեալ զպարզեւաբաշն առատատրութիւն
ամէնիմաստիդ յիւղ գուարթ անբիծ դաւանման: Քանզի յիսկզբան անդ
կապտեցելոյ ողորմելի տիրականութեամբ ի փչմանէ բարձրագոյն չնորհին
հայրն իմ սկզբնաստեղծ եւ հնացեալ յաւէտ մեղացն գերմամբ ի մահ

գրաւեցաւ, կապեալ ընդ եղծման ապականութեան անզերծ հանգուցիլւ, ի ծառոյն պատճառաւորեալ յանկումն անյարիր ամենակործան գլորման, հերքեալ ի լուսոյ այսր խաւարին վայրի մատնեցաւ,- իսկ դու, գթած տէր ողորմութեան, քանզի յաւէտ քան զնոռյն ծանեար, զոր ստեղծեր, եւ զի չէիցն ակնկալութեամբ չեկաց, յոր ինչ էրն, որով անկարողանայր իսկապէս տեսանել ի լոյսն վերին անմատոյց գերակայութեան անսահմանելոյդ, ոչ մշտափայլ յարակայ վառմամբ անաղաւտելի տարածանեցեր, այլ գիշերայնոյն ոտնալպիրծ, մթին արհաւրաց ձեռնակալութիւն ձիթոյ՝ շարամանութեամբ նիւթոյ պատրուզի ընդ նոյն զանգելոյ, յաւրինակ քո անախտ միութեամբ ընդ մեզ խաւնելոյ՝ մարդասիրապէս հիւսեալ կազմեցեր, զի որ ի ստուերս մահու տարագրեալ գտաք կանխակորուստ տնկովն պարտեաց, ի պատճառ իրին ազգակցաւ պտղոյն ջահաւորեցեալ հաւատոյն վառմամբ՝ ի նոյնն դարձցուք ինկաւորութիւն, որպէս եւ փայտին մահու մածմամբ քո ի նա ածեալ մածուցեր զմեզ, առակաւ մեծի խոռոհրդոյն միաւորեալ ի փայտն կենաց:

Գ

Եւ արդ, որպէս ոչ է աւր լրմամբ առանց գիշերոյ, եւ ոչ տնաւրէնութիւն յարկի՝ առանց ձիթոյ պիտոյից խնդրոյ: Քանզի իբր աւրինակն հասարակային ոչ նուիրաւոր՝ զմարմնաւոր աչաց տեսութիւն լուսաւոր առնէ, նոյնպէս եւ մաքրեալն քոյինաշունչ շնորհին ընտրութեամբ անիմանալեաւ զաներեւոյթ հոգիս միութեամբ ի մեզ անտեսիդ հրաշափառապէս պայծառացուցանէ: Զի որպէս յիջումն լուսարանի սուրբ աւազանին լուսացմամբ մարմնոյն զանձինն հաւատամբ առնուլ սրբութիւն, սոյնպէս ի յաւծումն իւղոյն պարարեալ յուսով՝ զնոգւոյն զարութիւն սովիմբ եւ ի սոյն համարիմք ունել ամենայնիւ աներկմտելի: Եւ որպէս հրամանդ տէրունական աւրհնաբանելի զքաւութիւն մեղաց ախտացելոցն նախավճռէիր, իսկ ոչ հաւատ ունողացն առ այն՝ բժշկութիւն հրաշալի յանդիմանակաց անդուստ առ նմին մարմնոյն տեսակի հաւատարիմ վկայ անդարձիցն հաստատէիր, սոյնպէս իւղս այս փրկութեան լուսով կատարեալ՝ հեղեալ ի մեզ աւծանէ զարտաքին խորանս, իսկ զներքին մարդս, աներեւակ ծածկապէս մտեալ, նոր կենդանածնէ:

Դ

Պատկեր պանծալի այս զանգուած նիւթոյ արարչիդ երկնի. քանզի որք զիւղոյն կրեցին աւգտութիւն, որ յողորմութենէն շահընծայութիւն, եւ դու ի գովեստ քեզ զայս բան սահմանեալ, թէ՝ Ողորմած եմ ես Տէր. քանզի որպէս սիրոյն անուան կցորդես Աստուած, նոյնպէս ի մասնէ եւ այսու զիշեալ գծագրիս՝ ըստ տնտեսութեանն, որ առ մեզ: Վեհագոյն մեծութեան խորհրդոյ յարմարաւոր գիմակերպութիւն այս ճարապ պարարտութեան երկրի թանձրութեան հողանիւթ գոյականութեան. զի որպէս սոյն մասն ի կենդանւոյն ոչ ի կերակուր հրամայիւր անդ ըստ Աւրինին, այլ արարչութեանդ բոլորովին պտուղ որոշիւր, նոյն նմանութեամբ եւս եւ աստանաւր, իբր զզաւրութիւն Տեառն մատչելի, յայս աւանդ հաճութեան էիդ աստուծոյ վայելչապէս տուեալ նուիրի, հոգւոյս հարազատ զուգաճանապարհ, արարողիդ պահեալ եւ ուխտեալ: Քանզի ո՛չ չունչ արեան եւ ո՛չ ճենճեր ինչ

զուարթութեան աւրինակ հոգւոյս իմոյ եւ կարոյս ընդ անդամաթիւս մսոյն ծախի, այլ արքայութեանդ վերնում վիճակի տէրունական բազմականին ձաւնեցեալ ճաշակ, այս նիւթ ջահաւորական մշտաբորբոք անաղաւտելի:

b

Ոչ էր մատչելի ի նախագահութիւն արու անդրանիկ դատիչ քննողաց, եթէ ոչ աւծմամբ ինչ նշանակէր, ոչ քահանայութիւն ի յանկոխելին տեղի ձեռնարկէր, եթէ ոչ այսու կատարեալ լինէր: Յակոբ զքարն պատկեր վիմին, խորհուրդ երկար՝ խորանին ընտրութեան, աւծմամբն տպաւորեալ կերպացոյց, առ որ զիջումն անձառ բարձրելոյդ տեսութեամբ սանդղոցն յարմարութեան, եւ զիս ի վեր տանելոյն անդուղեկցութեամբն, զարձանն իւղեալ կառոյց նպատակ՝ ի ցոյցս ապառնեացն յիշատակի: Ահարոննեան քահանայութեանն պայծառութիւն հրամանաւ մեծիդ Աստուծոյ աւծմամբն ճոխանայր, որով ի գլխոյ անտի ի մաւրուսն գեղեալ գերափառ իւղոյն զարմանազան կենդանագրութիւն, ըստ սաղմոսողին, գիտառաց նախնոյն առակէր զանդրապարձութիւն եւ զշնորհիդ կենաց սրբութեան ընդ մեզ խառնութիւն: Թագաւորութիւն ոչ էր պանծալի անդանաւր պատկերաւն ստեղծագործիդ, եթէ ոչ եղջերբ իւղոյն աւրծնութեան ձեռնադրեալ պսակաւ պճնութեան թագին յանուն քո, Քրիստոս, գլուխ ամբառնայր: Եւ զիա՞րդ զնախնին վեհից մոռացայ, զծառայն մեծիդ եւ զկերպարանն անպարագրելոյդ. ո՞չ ահա Մելքիսեդեկ յաւրինակ ճշմարտիդ ահաւորութեան ի Զիթաստանեաց լերինն, ուր յետոյ ոտք մարմնացելոյդ Աստուծոյ զետեղեալ կացին, ի վերնոց անտի հրեշտակաց ի պտղոց տեղւոյն իւղեցաւ. ուստի շիրմի սկզբնահաւրն պաշտպան եպիսկոպոսական արքայապատիւ ճոխութեամբ ի քէն հանդերձեալ նստաւ, մինչեւ յայտնեցար՝ երեւեալ լրմամբ համայն իսկութիւն աղամային կենագործութեանդ:

Զ

Եւ արդ, քանզի քո են չնորհք, եւ քեզ վայել են գոհաբանութիւնք, աւրհնաբանեալ Որդի Աստուծոյ, դու ինքն յամարեա՛ բարենշմար տպաւորութեամբ զաղաչանս իւղաւորականս, խնկապատարս, զմոսալիրս պատճառ քեզ փառաց եւ ինձ մեղապարտիս՝ առիթ բժշկութեան: Մատո՛, տէր Յիսուս, վիրացս աներեւութից զայս ձէթ լուսանիւթ եւ ա՛րկ ի սոյն խարանս խոցոյ մահացուի զկաթուած աւրհնութեան իւղոյդ ֆրկութեան անապակ գինեաւ սիրոյդ՝ միութեամբ արարչականաւ պատսպարեալ պատանաւք ինամոց, զի յիշատակարանս թարգմանաւրէն բանիս մաղթանաց վայելչական իմն յարմարութեամբ ի թեւս Հոգւոյդ զկարգ իւր գտցէ: Ի վերայ Դաւթի Հոգի քո, բարձրեալ, յայնմ աւրէ խաղաց, յորմէ աւծութեամբն նուիրեցաւ: Սաւուղ յայր յայլ եւ ի մարգարէս ոմանս անդուստ իսկ գրեցաւ, յորժամ աւծումն ժամանեցաւ գագաթան նորին: Արքայութիւնն Ասորեստանեայց աւծմամբն գրաւեալ մատուցաւ ի կցորդութիւն տանն իսրայելի: Կայսերս ոմանս նշանաւորս, վեհս եւ երեւելիս ի խժականաց բարբարոս ազգաց, իւղս այս, կենսացնցուղ ցաւղով անձրեւեալ, իբր կարթիւ որսացաւ ի յընտանութիւն հպատակութեան մեծիդ Աստուծոյ: Բանն, որ առ Կիւրոս

Երկնաւորին պատուասիրութեան, զաւծեալն ձայն նմին մեծ վարկաւ։ Զայն սաղմոսողին գեր, քան զմարգարէութիւն, զաւծեալն անուն նախայարմարեաց՝ կանոնափակ ընդմիջարկութեամբ պատուէր աւանդեալ՝ Մի՛ մերձենայք եւ մի՛ մեղանչէք։ Առ Հեղիսս առաքելութիւն աստուածային հրամանատրութեանն, նշանակ իմն հանելոյ ի պաշտամանէ անտի Բահաղու, զաւծելութիւնն ի Քորէր ազդեաց Յէուայ եւ Ազայելի։ Իւղ թափեալ անուն փեսայիդ ի հոգելից բանից իմաստնոյն վերավկայեալ՝ կանխաւ իսկ գրեցաւ, որպէս զի Հոգի, Աստուծոյ յաւէտ պատկեր եւ նշանակիչ, զի՝ փոքուս զմեծդ կերպաղրութիւն քեւ նկարագրեալ՝ ընդ քեզ միասցուք առմամբ քո շնորհից։

Է

Եւ զի[°] եւս երկարս, պատուածաւրէնս, բացականագոյնս, գծագրականս եւ առակաւորս շարագրեցից առաջի վերնոյդ եւ ահաւորիդ մաղթողական բանաստեղծութիւնս։ Տէրդ եւ կենդանարարդ, արարիչդ երկնի եւ երկրի, ի յաւծմանէ անտի սկսար քարոզել զԱւետարանն արքայութեան, վկայեալ անդուստ ի Յովհաննէ՝ աւծեալ եւ գառն Աստուծոյ, բարձող մեղաց աշխարհի։ Զի թէպէտ ընդ աւծմանն աւրհնութեան Հոգին էր քեզ իսկաբար լրմամբ եւ աստուածութեանն խառնութիւն բովանդապէս, այլ անունն պաշտի խորհրդեամբ շնորհին հրաշափառապէս ազդելոյ ի սուրբսն, զի զստրկութիւն աղամեան մարմնոյն մեծանալ յաւէտ այսու յորջորջմամբ պատրաստ արասցես։ Բացեալ զառածս մարգարէութեանն Եսայեայ՝ դու ինքն աստուածութիւնդ մարգացեալ ընթերցար, հաւատարիմ առնել գրան ծառայից քոց, Տէր, եւ իբրեւ ծանուցեալ եղեր աւծութեամբն ի կարգ անդ բանին, թէ՝ Հոգի Տեառն ի վերայ իմ, որով եւ աւծ իսկ զիս, - ապա փակեցեր ի հանդիտափառն աւծելութենէ զորքանութիւն երկաքանչիւրոցն, յայտ արարեալ խտրոցաւ սահմանի ընդարձակ հեռաւորութեամբ մեծաւ կնքեցեր, զմերս՝ կաթուածով ինչ շնորհագարդեալ, եւ զքոյդ՝ իսկութեամբ ընդ Հաւը եւ ընդ Հոգւոյդ հաւասարութեամբ թարգմանեալ։ Ի նախածանաւթ մերակերպութեանն պանծալի իմն գովեստիւ՝ աւծեալն կոչմամբ ի հրեշտակացդ փառատրողաց արարածոց երկրի ծանուցար, զոր մարգարէն կանխաւ գուշակեաց զ»ի Յորդանսան եւ յընտրեալն լեառն Թաքորական հայրենի ձայնիդ եկաւութիւն, թէ որ՝ Պատմէ ի մէջ մարգկան զաւծեալ իւր, զոր սաղմոսին ձայն կանխաւ պատմէ՝ հզաւրիդ փառաց զայս պատիւ տուեալ՝ առ ի զառեալդ ձեռնադրելոյ՝ Աւծ զքեզ Աստուած, Աստուած քո իւղով ուրախութեան։

Ը

Հոգի երեսաց մերոց Տէր Քրիստոս, որ է աւծեալ անունդ իսկոյն, որով զփչումն կենդանութեան ի դէմս մեր լոյս բարերարութեամբդ քո ազդեցեր։ իմաստութիւն ումեմն երջանկի, մարդասիրութիւն խոստովանելի, ասելով առ ոմն, թէ եղ վկայութիւն առաջի Տեառն աւծելոյն՝ զնոր աւետեացս վկայելով, թէ՝ Կաւշիկս անդամ ոչ առի յամենայն մսեղեաց։ Երգոցն երգ, իւղեփեցական գինի զԱստուծով ծանուցեալ զիսորհուրդն ի զովեստ հարսին սուրբ եկեղեցւոյս, զմուռս առաքինութեան հանդերձ ամենայն առաջին իւղովն, եւ եւս զմուռս եւ կնդրուկ մաքրութեան վարուց յամենայն փոշեաց անուշից

իւղովքն զանգեալ՝ անդստին եւ այսր յառաջաբերեաց։ Դանիէլ, զկենսատու
 մահու քոյ, Քրիստոս թագաւոր երկնի, ի վեր քան զաւրինակ կոչումն ձայնի
 զայս անուանագրեալ, վկայեաց յայտնի, թէ զկնի վաթսուն եւ ինն
 եւթներորդացն սպանցի աւծեալն, եւ աւծեալ առաջնորդ զքեզ յորջորջեաց։
 Ճրագակիր աշտանակն Զաքարիայ Աղովայ, որ ի Բարեքեայ, իւղոյն
 բարեբաշն բացատրութեամբ ի մասուն եւթանց առաջադրութեանց գնդիցն
 վառելոց՝ ի ջահէ անտի զաւրութեամբ անեկամտաբար վիճակաւորեալ, զի
 քոյդ լրութենէ ի մեզ փրկութիւն եւ աւծելութիւն գերաբնապէս
 նախազեկուցեր։ Զոր ըստ աւրինին անդուստ գուշակման ի խորանին, որ ի
 տաճարին, ամէնընտել իմն կրթութեամբ սովորաբար մատուցեալ լինէր, պանք
 բաղարջընծայք եւ նաշիհք իւղովք խառնեցեալք, եւ զուարակք եզանց
 իւղարկեալք, եւ տիրական անուամբ ձայնեցեալք, եւ հաւուց ոմանց
 թաթաւմամբ յազգակից ճարպին ի յարիւն, այսր խորհրդոյ առձեռն տեսակք
 եւ նշանակիչք յարմարականք քեզ, միածին ծնունդ աւրհնաբանեալ մեծիդ
 Աստուծոյ, միայն դու աւծեալ նորոգ եւ զարմանալի՝ ինքնութեամբ, համայն
 չութեամբ, իսկապէս լրմամբ ամենայնիւ անպակասելի։

Թ.

Եւ զի՞ եւս իցէ բազմապատիկս նշանակել առ այս մեծ խորհուրդ
 անհասանելի եւ ոչ ճաշակել զքեզ, քաղցրութիւն, իմանալ քեւ զայս, թէ զի՞նչ
 իցէ իւղն, եթէ ոչ զտիրութիւնն ի փայտն պարտեաց սովիմբ բժշկեալ, ըստ
 սաղմոսողին, զուարթ գործեսցես. եւ զի՞նչ պարարտութիւնն, եթէ ոչ
 զկերակուրն մահու սովաւ մոռասցուք՝ լցեալ ի սմանէ. եւ զի՞նչ աւծութիւնն,
 եթէ ոչ զմոխրոյն թշուառ տեսութիւնն ի ձեռն սորին փոխարկեսցուք ի
 պայծառութիւն յաւէժ ուրախութեան, անուամբ քո փրկեալ՝ յոզի
 զաւրութեան Հաւր անուանեսցուք. եւ զի՞նչ արդեւք մարդարէին հոգեւոր
 ըղձականութիւն ամենատենչ բաղձանացն իցէ իմանալ, որոյ ծերութիւնն
 առակի ի ձէթ պարարտութեան, եւ կամ աւծանելն իւղով զգլիսոյն
 վերամբարձութիւն, եթէ ոչ զիին խարդախութիւն սգոյն սաստկութեան ի
 մահ կործանմանն կենագործեալ դեղովս այս կենաց՝ պատսպարեալ
 աւժանդակեսցես. եւ զի՞նչ ճրագին լուսաւորելոյ շնորհակալութիւն, եթէ ոչ ի
 մէջ իմն անյուսութեան մեղացն միգի եւ կոսպաշտութեանն խաւարի՝
 կերպակցապէս միութեամբ ի յիս էմմանուէլ. եւ կամ զի՞նչ մարդարէն
 աստուածաբանեալ ի սփոփանս զուարթարարս աւրհնութեան նշանակ յայտնի
 վայելչապէս ոմանց աւետէ՝ Աւծցին իւղով ի մրրոյ պարզելոյ, եւ կամ
 իմաստունն ի դիմաց հարսինն ասէ աւրիորդացն՝ Հաստատեցէ՛ք զիս իւղով եւ
 գեղեցկազարդ խնձորով յարկեալ ծածկեցէ՛ք, եւ ի պարտէզ իւղենեաց տածեալ
 գրեցէ՛ք, եթէ ոչ, այսր ահա ընտրական նիւթիւ հոգւով քո լցեալ, ի սոյն լոյս
 տեսցուք զանիմանալիդ ի մեզ բարձրութիւն, գովեալ. եւ արդ, քեզ, միայն
 խնամակալ, պատճառդ բարի բնաւին եղելոց, ձեռն համբառնամ տարածմամբ
 բազկացս, երիկամանցս գործակցութեամբ, սրտիս հեծութեամբ, լեզուիս եւ
 շրթանցս ձայնարկութեամբ՝ լո՛ւր ողորմութեամբ, Տէր, պաղատանացս
 խնդրուածոց առ քեզ կարդալոյս։ Շնորհաւորեալ այսու պարզեւաւք՝
 գոհաբանութիւն քեզ վերընծայեմ, հզաւր, ահաւոր, բարձրեալ, անքնին,
 անփակ փափագմամբ միշտ համբուրեցեալ, սուրբ, սուրբ եւ միայն միշտ

սուրբ, աւրհնեալ հանապազ, յաւէժ անդադար երգաձայնութեամբ։ Հնձեռեա՝
առաւել բարերարութիւն խսպառ վրիփելոյս, տո՛ւր յոյս քաղցրութեան ոչ
մասին միոյ մատուցման լուսոյ արժանաւոր ինչ հանդիպելոյս՝ յայնել քեւ,
բարի, զնրբութիւն ծածուկ խորհրդոյս, գոհութիւն խառնեալ ընդ աղերս՝
ասել ընդ Դաւթի՝ Ընկալաք, աստուած, զողորմութիւն քո, եւ զծածուկս
գաղտնեացդ անտեսից իմաստութեամբ քո յայտնի արարեր։

Ճ

Եւ արդ, մեծութիւն քեզ, ամենակալ, առատաձեռն աննուազելի, ամենափոյթ
առ ի գթութիւն, մշտայաւժար ի բժշկութիւն, զի միացուցեր, խառնեցեր ընդ
մերձաւոր, դիւրագիւտ, ընտանի նիւթոյս զհրաշս անճառս քումդ սքանչելեաց
ահաւորութեան։ Քանզի զոր երկին ամենայն բարձանց՝ երկրիս լայնութեամբ
եւ անդնդոց ներքնոց խորութեամբ, ծովուց ըազմութեամբ ոչ զաւրէ տանել,
այլ իբր զդոյզն ի մեծէ բերի, ի փոքր գոյս տեսականեցեր զաւրութեամբ
սահմանեալ ճշմարտապէս անհրապուրելի, զի մի՛ նորոգ իմն երեւելով յայլ
էութենէ առ աչս հարեւանցի երկեւանութիւն ինչ վարկանիցի՝ վիրաւորել
քան թէ բժշկել անընտրաբար զկարծիս մտաց։ Քանզի որպէս մարմին քեզ
հաւաստապէս, աւրհնաբանեալ Որդի Աստուծոյ, իսկութիւն եւ ոչ աւզինակ ի
յարդեանց ցորենոյ արարչապէս միշտ հանդերձեցեր, եւ կայլակ կողիդ՝ զարիւն
խաղողոյ, եւ արգանդ կենաց հոգեւոր ծննդեան՝ զառատութիւն ջուրց
յոլովութեան, նոյնպէս եւ զշոգի անմահիդ փշման սովաւ եւ ի սոյն
արդիւնատրեցեր. երկունք կենաց, որոյ կերպարան յառաջ եկելոյն եւ ոչ
հեթանոսութեամբ է փոխարկութիւն, որպէս ոչ տեառնագրութեան խաչական
փայտի ինչ երկրորդութիւն, նստելոց յերկրի խաւարի ըստ նմանութեան քո,
տէր, ծագեցեր։ Քանզի յայս կերպարան չնորհի զանպակաս լրութիւն
անհասիդ յայտնեալ աշխարհի լուսաւորեցեր, զի մի՛ տնանկն կարաւասացի, եւ
մի՛ ընչեղն բարձրամտեսցի, ըստ աւգոյ հաւասար բաշխման եւ լուսոյ
արեգական տարածման եւ ջրական վտակաց զեղման, զի հաւասարապէս
բաշխիւր երկրածնաց մանանային զուգամասնութեամբ՝ փոքրունցն առաւել,
քան մեծամեծացն։

ՃԱ

Իսկ այս նիւթոյ տեսաւորութիւն խորին խորհրդոյ եւ ի բնուստ անդուստ
հրաշապէս ունի զթարգմանութիւն, որպէս զի ո՛չ երկմիտ ինչ
շութափութեամբ անհաստատապէս զտեղի փոխէ եւ ո՛չ նենդողաբար
զբնակութիւն ինքեան լքանէ, քանզի ոչ վերջնականաւք աճաւովք հերքի եւ
ոչ յընդդիմակցէ ումեք ողողեալ արտաքս ելանէ։ Վասն զի որպէս
պատահումն գունոյ յէութիւն մարմնոյ անփոփոխ իմն եւ անհրաժեշտ, որ
գոլովն գոյացուցանէ եւ ոչ գոլովն ապականէ, այսպիսեալ իմն
յարմարութեամբ իւղոյս զաւրութիւն անդստին ի յիւրոց անտի կերպարան
զառեալն ունողի միասնական զուգութեամբ ընդ մեզ իսկ կցորդեցեր, Տէր
Յիսուս Քրիստոս, ընդ իրին գոյի եւ զաւրինակն լծակցելով. քանզի
զանիմանալին տեսութեան աչաց եւ մտաց ըղձից ի դէմս բերեալ
կերպաւորեցեր, ի պտղոց երկրի ճնշեալ մզելով, զարմանալեաւք

հրաշագործութեամբ մատակարարիլ մեզ պատրաստեցեր: Մանաւանդ զի ոչ
 յոլովից խառնից ի մի եկելոց խմբակցութենէ զանազան ծաղկանց, ըստ հնոյն
 եւ ստուերին բազմաբուրեան այլայլութենէ, զայս իւղ աւծութեան
 հրամանատրեցեր, այլ իբր զաւրինակ փոխեալ զայն առ այս՝ դու ինքն
 խառնեցար ի սոյն մաքրութիւն վերնալոյս ձիթոյ: Որ թէպէտ անճառ են
 համեղութիւնք քումդ անուշութեան, եւ ընդ աւրինակաց իրիք ոչ համեմատի,
 այլ ծաղիկ դաշտի եւ շուշան հովտաց եւ նարդոս ընտիր եւ եղեգնախունկ՝
 խառնեալ հալուէիւ, յարմարութեամբ հոտոյ քրքմոյ՝ փթթեալ ողկուզոյ եւ
 ազնիւ գինոյ, ոչ սոսկ քան թէ իւղոյ միութեամբ պատշաճապէս
 աւրինակեցար փառաւորեալ անունդ անքնին, որ զամենայն լնուս եւյիրէ
 իմեքէ ամենեւին ոչ կարաւտանաս: Ուստի ոչ շփոթելովք ի հակառակաց
 բռնադատութեանց՝ բաժանեալ կամաց մեկին առակի, այլ ի սիրոյ
 հաւանութենէ աստուածապէս ի մէնջ պարարիս՝ վասն մեր ըստ մեզ առ
 ամենայն վայելչական նմանութիւն աւրինակեցեալ, առ որս լոյս բարի եւ հուր
 ջեռուցիչ, տապ սիրոյ՝ առանց մասին ինչ չնշման անդթական
 սառնացրտութեան այս զանգուած նիւթոյ կաթուածոյ ձիթոյ մաքուր մտաց
 տեսեալ իմանի, որով յիրաւի սովաւ ի յաստուած է միանալի: Ընդ Սողոմոնի
 աւծելոյ, որդեգրեցելոյ Աստուծոյ երգեմ բերանով հարսինն երկնաւոր
 փեսայիդ բարեբան գոհաբանութիւն՝ համբուրեալ ի յիղճս մտաց գհոտ իւղոց
 քոց, քան զամենայն խունկս, եւ իբր զբանս կենաց յաւիտենականաց ունողի,
 ըստ հոգելից բանի իմաստնոյն եւ աստուածաբան աւետարանչին, գհետ քո ի
 հոտ իւղոց քոց ընթացուք՝ լուացեալ զերես ջուրբք կենաց, որ ի վեր է,
 քան զերկին աւղոյս այսորիկ, եւ աւծեալ զգլուխս անախտական իւղովդ
 երկնայնով՝ յանդիման եղէց քեզ ուրախութեամբ, զուարթապէս եւ ոչ
 տխրաբար:

ՃԲ

Այս իւղ ինկելի, պաշտելի եւ երանելի ո՛չ սոսկ աւծումն ուղղոյս սենեկի եւ
 կամ հերաց վարսից գագաթան նպաստ ինչ մատուցանի, եթէ ոչ տէրունական
 կենսատու խաչիւդ տեառնագրեսցի: Սոյն իւղ զարմանահրաշ աւրհնութեան
 լուսոյ զհրեայն եւ զիսուժն, զհնդիկն եւ զբարբարոսն, զսկիւթացին եւ
 զելենացին, զգուժն գժնէաբար եւ զարհաւրատեսակ շանագլուխն
 սոսկավիթխար, զտէրն ազատ եւ զստրուկն ծառայածին քրիստոսեան
 արարեալ՝ անուամբ քո կնքէ եւ Հոգւոյդ Սրբոյ ընծայէ եւ Հաւրդ երկնաւորի
 հարազատ որդի հաստատէ: Բազմաւրինակ են սովաւ արուեստից տեսմունք,
 յարմարեցեալք նախ՝ նիւթոյն, ապա՝ զաւրութեանն: Քանզի իբր անաւթ
 փայտեղէն, մինչ չեւ աւծեալ իցէ, դիւրաբար հերձի եւ, անաւգուտ եղեալ,
 անպատուի, նոյնպէս եւ մարդ, ոչ իւղեալ սովաւ, հեշտեաւ խորտակի եւ,
 մեկուսի եղեալ առ ի քէն, ոչ լուսաւորի: Մատն սա քո, Յիսուս, որով
 զհրաշալիսն զարմանագրես, քանզի իբր անգծելի կազմութեամբ, կարծր
 պահպանակաւ, ամենապատրաստն շրջարկութեամբ պաշտպանեալ ծածկէ
 յայլագունակ, խրթնի եկամտից, մինչ զի ասուի մաքրութեան, թաթաւեալ ի
 սմա, ո՛չ ներկի արեամբ եւ ո՛չ տխրատեսակ երփնիւ այլայլի: Նա զի եւ
 թափանցանց իմն խառնութեամբ հոգեպէս ընդ թանձրութիւն մերս
 գոյութեան մտեալ անցանէ: զի թէ անէծք սաղմոսողին ձիթոյ առակաւ ընդ

ոսկերս չարին համայնիւ բաշխի, ո՞րչափ եւս Հոգիդ սոյն ճարպով լուսոյ զաներեւոյթ ներքնոյն տեսակս կենագործեալ ողջացուցանէ, ազդումն տուեալ ի խորոց անտի շնչման հագագին՝ մինչեւ ի սպառուած ծայրիցն եզերաց զբնաւն ընկղմէ զիշատակ մարմնոյ մահուն արկածից, քանզի կենդանական զաւրութիւն քո միշտ ահաւոր, Տէր Յիսուս Քրիստոս, ի սմին խառնեցեալ՝ ընդ սոյն իսկ բնակէ:

ՃԳ

Այս աւծումն բարետեսիլ եւ առ բռնամարտիկ, մերկամրցանակ ըմբիշս, իբր զաւրաւոր հնարից կերպարան ճգնաւորական, անըմբունելի ձեռաց ներհակին, աւրինաւք պաշտի, դիւաց եւ ախտից հզաւր ահարկու: Քանզի յոգնապաճոյճ պճնութիւն բանին Եղեկիելի առ իմանալին փարաւոն հենգնաւոր առակագրութեամբ, ողբականաւք շարայրմարեալ: Յորժամ եղեր, ասէ, եւ հանդերձեցար ընդ աւծելոյ քերոբէին, ուր արձանքն հրեղէնք հաստատեալ կառուցան: Աւրհնաբանեալ ահաւորութիւն ամենավայր ձեռնկալութեան, որ միշտ անձառ ես բանից եւ գերազանցեալ՝ քնութեանց, որ Աւետարանաւն կենաց խնկիս յարակայ՝ իբր նորածին աւծեալ ի քաղաքի Դաւթի, եւ ի քահանայապետին հարցմանէ՝ Դո՞ւ ես աւծեալն՝ որդի աւրհնելոյն, եւ յերանաւորն դաւանութենէ Պետրոսի՝ Աւծեալ միայն՝ Որդի Աստուծոյ կենդանւոյ, եւ յապահաւատ քննողացն, եթէ՝ Դո՞ւ ես աւծեալն, ասեն, ասա՛ մեզ համարձակ, եւ ի կանոնականացն քոց հաւատամք յաւծեալդ ուսուցիչ եւ տէր ամենայնի: Եւ Հերովդէս յառաջ, քան զսոյն, զաւծեալդ անուն յայտնապէս հարցեալ: Եւ զիա՞րդ գրեն, որու իսկ ասացեր, զաւծեալն աստուծոյ՝ գտէրն Դաւթի զանսկիզբն Որդի՝ ժամանակաւ որդի: Քանզի այսպէս ընկալաք վայելչաբար զայս թարգմանեցեալ, որ ի մեզ բերի ծայրն կատարման խորհրդական կոչմանն՝ վիճակ քրիստոնէից նախապատութեան:

ՃԴ

Այնքան ունի ահաւորութիւն, միանգամայն եւ սրբութիւն, իւղաւորական խնկաւորութիւն սոսկալի անունս աւծութեան, մինչ զի որպէս ոչէ համարձակել ուրուք յերկրայնոց Աստուած անուանիլ, այլ՝ աստուածային, նոյնպէս ոչ բերէ մարմին զՔրիստոսդ անուն անձին համարել, այլ՝ զքրիստոնեայն, անստանելի նախնոյն մեծութեան մկրտչին՝ ջուրբք զՀոգին հրաւիրողին: Քանզի չեմ ես, ասէ աւծեալն, այլ առաքեալ առաջի նորա: Սովաւ շրջէին, որպէս բանն ազգէ աւետարանչին Մարկոսի, առաքելականացն լժակցութիւնք, իբր ազգակից հարազատ ձեռինդ Աստուծոյ՝ այսու վարեցեալք, քանզի իւղով աւծանէին եւ առանց մարդկային հնարից անուամբ քո բժշկէին: Վասն զի որպէս խաւար՝ ի լուսոյ եւ ցաւ՝ յառողջութենէ, գիշեր՝ ի տուընջենէ եւ մահ՝ ի կենաց, այսպէս եւ ի սոյն իրէ տիրապարգեւէ ամենայն չարին երեւոյթք մերժին, խափանին եւ բնաւին ամփոփին: Քանզի որպէս ճանճք զագիրք եւ փոքր գեռունք սարդից եւ ունկնամտից, իբր ի դեղոց մահու, յայս նիւթոյ սպառեալ պակասին, սոյնպէս լրութեամբ չնորհի աւրհնութեան սոյն իւղ զաւրացեալ՝ եւ զայս վանէ, եւ զմուրհակս չարեաց ջրէ, եւ զվճիու մահու պատառէ: Ոչ է աւազան կատարեալ առանց աւծման

աւժանդակութեան։ Եթէ աւազակացն մահու խոցման զմարդն առաջին՝ այս դեղ փրկութեան մատուցեալ տուաւ, եթէ անճարակ վիրացն Յակոբայ եւ իսրայէլի՝ սոյն իր պատուական յիշատակեցաւ։ Այս իւղոյ փափագեալ Դաւիթ՝ իբր ձիթենի պտղալից ի տան Աստուծոյ յուսով յարակայի, լքեալ զթլիատութիւնն՝ անդստին զմկրտութեանս չնորհէ գուշակէ։ Եւ զի՞ է ինձ զայսմանէ ճառել եւ համայնին կարծել հասանել, որ եւ ոչ վերինքն զաւրեն ձեռնարկութեամբ ինչ բանի զսոյն խորհուրդ ի մասնաւորէ ինչ ճառելով նշանակել, թողում ասել, թէ յիսկութենէ։

ՃԵ

ՓաՌՈՔ ՔԵԿ ՄԻՉՍ եւ յամենայնի, անմահ թագաւոր, ի յայժմու երգեցեալ աւրհնաբանութեանս, զոր արարեր եւ կատարեցեր առ իս, բարեխնամ, գթած եւ երկայնամիտ, հարուստ եւ առատ ամենայաղթող, անդստին եւ հարցն գծագրելով զաւրինակն՝ մինչեւ ի լրումն ածեր զիսկութիւն ճշմարտապէս։ Դու լոյս իսկ բնութեամբ եւ արեգակն մշտապայծառ՝ եւ զաշակերտացն դաս լոյս անուանեցեր, որով զարարածս ամենայն երկրի ճառագայթիւք երջանիկ չնորհի նոցին լցուցեր։ Ընկալար զիւղն անուշութեան յումեմնէ ի յոտս՝ յաւրինակ ընդունելութեան մաղթանաց առ քեզ, եւ ի միւսմէ պոռնկէ՝ ի գլուխ՝ նշանակ սիրոյ գթութեանդ առ մեզ, մշտափափագ բաղձանաւք անսահմանելիդ ի սոյն հոտոսեալ, մինչ զի ուխտիւ անփոխաղբելեաւ աւրէնս յարակայս աւրհնաբանելիս՝ քոյինահրաման պատուէրս կենաց ընդ համաւրէն աշխարհ քարոզել զսակաւածեռն իւղոյն յարգաւորութիւն՝ զարմանս հրաշից լսողացն, առ ապառնեացն յուսադրութիւն։ Դուք աւծութիւն ունիք զսրբոյն, - ասաց երջանիկն առաքելութեանց՝ մեկնեալ զիսրհուրդն, որ ի մեզ զեղեալ յառաւելութենէ կենդանարարիդ անպակաս բովանդակութեան։ Ուստի յաւէտ իմն յարմարաւոր եւ հանդունատիպ առ ի մասնաւորն նմանութիւն լուսոյդ եւ Հոգւոյդ Սրբոյ՝ այս կաթուած աւրհնութեան ի վերնոյդ բարեբաստութեանց անսպառաբար սրսկեցեալ ի մեզ։ Եւ ասի լոյս՝ իբր զնախաթիւ գոլ ստեղծուածոց եւ արարչութեանդ պատկերակից, որով զխաւար մթութեան մեղաց հալածես, - իսկ հուր, զի յամենայն տարր արարածոց հաւասարապէս ունի զուգութիւն ըստ էականին կշիռ բաշխութեան, ծածուկ եւ յայտնի, լրեալ եւ ծանուցեալ, եւ եթէ ոչ ընդհարցի ի հակառակէն, ոչ ի յինքնասաստ յաւժարմտութենէ բաղձայ բորբոքիլ դարձեալ եւ՝ աւծումն, զի արքայաբար որդեգրեալ ընդ քեզ՝ ի ժառանգութիւն Հաւրդ մատուսցես, ողորմութեանդ ազգակցաւ նկարեալ ի մեզ անեղծանելի՝ ի հանդերձեալ փառսն փայլեսցուք։ դարձեալ եւ՝ հոգի, զի մաքրեալ զարկածս խաբէութեանն, որ ի բանսարկուին ներգործութենէ, նորոգ փոփոխմամբ, հոգւով եւ ճշմարտութեամբ Հաւրդ երկնաւորի երկրպագեսցուք՝ բեւեռեալ ընդ քեզ յուսոյն հաւատովք, ամենապարզեւ։

ՃԶ

ԱՀԱ ԱՐՂԱՐԵՒ ՅԱՒԷՏ ԻՍԿԱՎՔՍ իւղս այս լուսապատար, ինկալիր՝ վերնականիդ սիրոյ տեսութիւն։ Վասն որոյ եւ Պաւղոս իսկ պատշաճ վարկաւ ի ճառ գոհաբանութեանն՝ ասելով յայտնի։ Որ աւծ զմեզ ձեւք հանդերձ ի

Քրիստոս Յիսուս՝ Աստուած է՝ որ եւ կնքեաց զմեզ եւ ետ զառհաւատչեայ Հոգւոյն ի սիրտս մեր. եւ դարձեալ՝ Մի՛, ասէ, տրտմեցուցանէք զՀոգին Սուրբ Աստուծոյ, որով կնքեցարուք յաւուրն փրկութեան: Պատկառելի եւ անվանելի աւծութեանս յորջորջութիւն՝ իբր ի նորումս յաւէտ, քան ի հնումն: Քանզի բանն դաւթեան սաղմոսին զտիրական տնաւրինականացդ սկզբնաւոր կրիցդ խորհուրդ ճշմարտաքար վերասահմանէ. Ժողովեցան, կուտեցան իշխանք ժողովրդոց վասն Տեառն եւ վասն աւծելոյ նորա: Մարդարէութիւն մեծ տպաւրեալ զանարբելի արեանդ պարտիս հրէախումբ չար մոլեզնութեանն, որ ի տէրդ յանդզնութիւն. Ո՞վ է, որ ձգիցէ զձեռն իւր յաւծեալ տեառն եւ քաւեսցի: Քանզի թէ եւ յազգայնոյն սպանաւ Սաւուղ, այլ ոչ իսպառ մերժեցան յամաւթ եւ ի նախատինս ազգաց աւտարաց, մինչեւ արեանդ աստուծոյ հաղորդեալ գտան: Գրաւական մեծ յիշատակի ապագայիցն ժառանգութեան աղաւթանուէր աղերսարկութիւն ասել սաղմոսին. Վասն Դաւթի՛ սիրելոյ քոյ մի՛ դարձուցաներ գերեսս քո յաւծելոյ քումմէ. եւ դարձեալ՝ Նայեա՛ եւ տե՛ս յերեսս աւծելոյ քոյ եւ արա՛ ողորմութիւն ընդ աւծելոյ քոյ:

ՃԵ

Զեռին քոյ, Քրիստոս, երկրպագեալ պարզեւատրութիւն այս հիւթ լուսակիր, քանզի ոչ այլ մեծ բարձրութիւն յարքայութեանն ճոխութենէ ասէ մարդարէն ի դիմաց քոց, Տէր, քան թէ՝ Գտի զԴաւակիթ ծառայ իմ եւ իւղով սրբով իմով աւծի զնա: Ուստի կիրթ իմն յիշատակաւ զքոյդ համբուրեալ լուսոյ աւծութիւն, տէր Յիսուս Քրիստոս, ծանիցուք զքեզ անփոփոխ մշտնջենաւորութիւն, թէ դու ես ամենայն եւ յամենայնի միայն թագաւոր թագաւորութեանց եւ ճշմարիտ աւծեալ իւղելոց, փառաբանեալ երկրպագութեամբ երէկ եւ այսաւր: Քանզի զոր աւրինակ պատրոյդ, թացեալ ի ճարպում, ոչ երեւեցուցանէ ինչ նշոյլ, մինչեւ հուրը լուցեալ վառիցի, սոյնպէս եւ այս աւծութիւն լուսոյ, առ ի մեզ հեղեալ, ի հանդերձեալսն ջահաւորի: Այս է կերպարանին մեկնաւոր բացերեւութիւն, ի նախնեացն եւ այսր բերեալ, բարենշան իմն յարմարութեամբ հրաշապայծառ երանգաւ գունեալ:

ՃՀ

Արդ, այսոցիկ պատճառ վեհագոյն մասանց կեցուցչաց, աստուածականաց արարչութեանդ հարազատաց, առանց որոյ ոչ է դրիլ քրիստոսեան, եւ ո՛չ նազովեցի անուանիլ, եւ ո՛չ յիշատակիլ յորդիս Յուղայի եւ կամ խրախոյս բառնալ յանուն աստուծոյ Յակոբայ, այս հիւթականութիւն աւրհնութեան ձիթոյս, յորում Սուրբ Երրորդութեանդ խառնեցեալ միաւորի՝ ճառագայթ շնորհաց, շուք մերոց դիմաց, նկարագրութիւն երեսաց, բարեձեւութիւն պատահմանց, լուսաւորութիւն աչաց, տեառնագրութիւն բբաց, վայելչութիւն այտից, զարդ կերպարանաց, պահպանարան շրթանց, հանդերձիչ կրաւնից, յարմարիչ վարուց, շաղկապ հաւաքմանց, զաւրութիւն անձանց, ուժգնութիւն դիմեցմանց, խափանիչ յուռթից, քակտիչ կմայեկաց, նահանջիչ ձեռնածուաց, խայտառակիչ կախարդաց, գտիչ աղանդից, բռնախոյեան դիւաց, փարատիչ

ցաւոց, կատարիչ կնքեցելոց, տենչանք երախայից, անզնին արտաքնոց,
 հիացումն հեթանոսաց, նախանձարկու անհաւատից, մերկացուցիչ գաղտնեաց,
 յարդանք յետնոց, փառք ստրկաց, պճնումն կանանց, ամեցումն տղայոց,
 հրճուանք ծերոց, ձեռնադրիչ նուիրելոց, զգուշութիւն մաքրոց, պսակ
 թագաւորաց, ճոխութիւն արքայից, յառաջադրութիւն կայսերաց: Քանզի զոր
 աւրինակ աման ինչ կնքեալ նշանակիչ իմն է ներքնայնոցն մեծագնութեան,
 նոյնպէս բարձրութիւն չնորհին ի մեզ սովաւ ծածկեցեալ յանուն քո,
 Աստուած Տէր Յիսուս Քրիստոս, վայելչական իմն տեսակաւ ծանուցեալ
 նշանակի: Իսկ անունն իսկոյն անդստին ի նոյն յորջորջեալ կոչմամբ, ըստ
 Հոգելից արանց իմաստնոց, որ յԵգիպտացւոց անտի սկսեալ, ի դէմս ածելով
 զիրին կերպարան՝ ահաւոր խորհրդոյ պատկեր:

ԺԹ

Քանզի միւռոնս այս աւրհնաբանեալ, զոր մարդարէն կանխաւ լոյս աչաց
 գրեթէ զայն աղերսեալ ինդրէր, ըստ քերթութեանն բառի, որ ըստ
 խտրութեանն հոմերոնի, թարգմանեալ իմանի՝ ինձ մայր, այսինքն է՝ առ ի
 յինքն ձգող զմերս բնութիւն զաւրապէս, եւ կայուն հաստատել չքնաղ
 փոփոխմամբ զջուրց լուծականութիւն առ աւազանին լուսաւորութիւն, եւ
 իբրեւ զղեղ մածուցիչ կաթին՝ ի նոյն ինքն յեղանակել զցնդեալս իմ
 վայրագութիւն եւ զաղբերց հեղեղեալ մշտահոսութիւն: Իսկ մառնամուտ, որ
 եւ այս միւռոն ըստ այլում բառի ցուցանի, այսինքն է՝ մթին, որ եւ
 խաւարչուտ գոլ եւ ծածկեցեալ կամ անտեսական: Որ եւ սոյն կոչումն
 դիմառութեան չէ աւտարացեղ, քանզի արդարեւ յիրէ անտի անունն նշանակի,
 վասն զի անքնին է այս խորութիւն յաւէտ, քան զամենայն սրբութեանց
 սրբոց: Զի ոչ եթէ ջրոյ աւրինակաւ զաղտ ինչ լուսանայ եւ կամ հացի
 բնութեամբ զիրտն հաստատէ, այլ նորոգ իմն յարմարութեամբ ի մասունս
 աղդողականացն տնաւրինապէս տեառնագրի, սակայն անհասութեամբն
 վերնականաւ եւ զանունն ունի անքնին: Քանզի որպէս Աստուած իսկ եւ իսկ
 ի լոյս անմատոյց ասի, իսկ անսահման փառաւորութեամբն յեղանակաւ իմն
 անբաւութեան ի խաւար անզնին ծածկեալ իմանի՝ փակեալ արտաքուստ ի
 ձեռնարկութեանց մերոց իմաստից, նոյնպէս եւ այս ծորումն լուսոյ ի
 լեզուաց ոմանց ճարտարաց ի ճահ ճեմութեանց դրականապէս
 անուանագրութեամբ մոայլ առձայնի, վասն ոչ զաւրելոյ երկրածին բնութեան
 զիսկն գիտելոյ: Իսկ զի զերկաքանչիւրս աստուածականացն անդստին յինքեան
 հարստաբար, տիրապէս ունի, քանզի ի կոչումն անուան բարձրելոյն
 նմանակերպեալ՝ կրկին մեծանայ իւզս այս՝ նուիրեալ ամենաբուրեան ազնիւ
 կնղըկաւ. վասն զի Աստուած մեր հուր ծախիչ է, ըստ Մովսեսի, եւ դարձեալ՝
 լոյս է, ըստ Յովհաննու, ուստի եւ Եսայի ճշմարտապէս զոյն ակնարկէ՝
 Եղիցի՝, ասէ, լոյսն իսրայէլի ի Հուր:

Ի

Դարձեալ այլ իմն կերպացուցանելով զբանս առ ի նոյն պատկեր
 յայտնութեան իրի, վասն զի ոչ մոռանամ զիմն նողկութիւն, որ ի գթութենէ
 մեծիդ քաղցրացաւ՝ վերստին գովեստիւ աւրհնեալ: Քանզի մեռայ, որ է

դառնութիւն, այսինքն՝ նշանակ իմն յարմարական չարչարաւոր կրից
տաժանմանց, որ եւ միւռոն ստուգաբաննեալ մեկնապէս ըստ մեզ՝
մեռելութեան ազգականութիւն։ Քանզի այսու աւծմամբ հոգեւորականաւ,
խզեալ կամ հատեալ ի սնոտիասէր, մահակերպարան, տաղտկազազրական
հեշտութեանց հակառակողին, որ աւդախոնաւ մեղկութեամբ զքնարս
ձայնատրական եւ կամ զարկուած վերածածկութեան մզնարհեստ,
ուժգնաբարբառ, խրոխտահնչական կազմածոյ թմբկիս գործականութեան
ջրացիր իմն գիջութեամբ անվայելուչ թուլադաշնակեալ՝ ի ստորեւ կորստեան
քարշէ զաւրինակ մերս գոյութեան,- կապիմք յուսով վերստին դարձեալ ընդ
անձառ խորհրդոյ խաչի քոյ, Քրիստոս, մկրտեալ ի մահ կենդանւոյդ՝
անվախճան կենացդ սովաւ հաղորդիմք՝ ի քեզ իսկ, Աստուած, համայնիւ
խրախուսեալ իսպառ ամենեւին անհատուածելի:

ԻԱ

Այս իւղ զդրաւշեալն քառակուսեան յանուն քո, Յիսուս, նշանի բարձրելոյդ
հաւասար հաստէ, չնորհ ընձեռեալ զուգափառ եւ նմանատիպ արեան
կեցուցիչդ, նոյն անվանելի փառաւաք պսակեալ՝ մեծացուցանէ։ Փայտ անուանի
իւղոյ աւրհնութեան, ըստ մարգարէին կանխաձայնութեան, զ»ի հասարակաց
կազմեցեալ բուսոց անտառաց զաւրապէս ուղղեալ, ի խակութենէ չարին
արկածից եւ աւտար կարծեաց ի ստեղծողդ վերաբերեալ՝ առ նոյն նիւթս
կենաց հասուն ներգործէ։ Զի եւ որ ի մեզ մտիցն պատուհանաց մշտաբացիկ
թափանցանցութիւնք, յանուն մեծութեան ահաւորիդ զաւրութեան ի
խոհական իմն համեստութիւն քեւ տեառնագրեցեալ՝ առ ի յըղձակերտ
աւթեւան Հոգւոյդ, անազդելի պատրանաց չարին խաւարահողմ խարդախողին։
Այսու լուսով զսպեալ ամփոփիմք ի նուագ գոհութեան երեկորեացն
պաշտաման ընդ երկնայնոցն զամբարաց՝ առ աւրինակ վառման չնորհիդ, որ
ի մեզ։ Ի սոյն յիշատակ փրկութեան բարեացն սովաւ տնկեցեալ ծագի եւ
ծաղկաւէտ եղեալ պտղածնի։ Ի սպաս ընթրեացն պատրաստութեան յետնում
գիշերի մեծիդ գալստեան՝ ահա զայս լոյս ճրագի համարեալ ի կիր
արկանեմք։

ԻԲ

Դաձեալ ըստ գրածացն գումարութեան քսան եւ չորիցն շարադրութեան, որ
յալփաբետաց անտի վերաթուի մինչեւ ի քսաներորդ երկրորդն կարգի, յորում
զայս խորհուրդ խորութեան անդուստ թարգմաննեալ՝ ճաշակ հեշտալի, որոց
հաղորդին, ջամբել պատրաստեմք ամենակազմ յարմարութեամբ։ Քանզի
յութսներորդէ անտի գրոյ ի չորեքհարիւրն փոխաբերեալ՝ ստուգաբարանաւրէն
քննութեամբ ընդ ձիթոյն անուան նիւթ ճշմարտագրի, որ է կերպարան
արդեան խմորոյ յինքն բերողի զզանգուածն զաւրեղապէս, որ ոչ սակաւն ի
յոլովէն պարագայի, քան թէ ի նոյն իրն դարձուցեալ, ըստ աւետարանական
առակին, զամենայն առ ինքն վերաբերեալ աճեցուն առնէ։

ԻԳ

Սոյն իւղ հեզութեան՝ միշտ համբարձման եւ խոնարհութեան աւրինակ եւ նմանութիւն, առ ոմն կակուղ պատառաւ մատուցեալ ջամբի, հարթակշիռ եւ բարեյարմար բանի կերպարան, իսկ համայնիցս լուծականաց, հոսանուու եւ ստորածորելի նիւթից՝ գերափառ, վերաշրջական, հրաշափառ խորհրդոյ պատկեր, քանզի եւ յաման ինչ մորթոյ արկեալ՝ ոչ ըստ գինւոյ ձեւոյ եւ կամ ջրոյ թացութեան մեղիկ, այլ ի սահման պատշաճին պահէ: Այսպէս ընկալեալ զբոյոցդ բարեաց անհաւասար առաւելութիւն, Որդի Աստուծոյ կենդանւոյ, զսրբանուէր այս աւծելութիւն ի ճակատ դիմացս արեամբ քո գրեմք եւ ի բնութիւն չնչոյս Հոգւով քո տպաւորեմք՝ հաւատացեալ խորհրդով մտացս, եթէ յաւէտ յայտնեսցի, նորոգ փայլեցեալ բազմաճաճնչ ծայրարձակութեամբ՝ ի տարածումն յոդնատեսիլ, զարմանահրաշ ընդարձակութեան, պտուղ իւղոյ՝ ընծայեալ զլոյս ի փառս ապառնեացն հանդերձելոց: Այս ճարպ հոգեւոր, երջանիկ եւ վերնանշոյլ ի դէմս երեսաց իմս պատկերի, քումդ նշանաւ ջահաւորեսցի:

Ի՞՛

Եւ քանզի իբր անհաս, ոչ ըմբռնական այս մեծ զաւրութիւն, արագ սլացմամբ ի թեւս թեթեւս մտաց պայմանի, անդր քան զկարծիս ուշոյ իմաստից անհուն հետեւման անհետ փախստեան՝ լայն իմն միջոցաւ խսպառ որոշեալ, փակեցաւ յինէն, ոչ աւրինակեցաւ կցորդաւ, ոչ նմանեցաւ զուգամասնութեամբ, ոչ սահմանեցաւ ձեւակերպութեամբ, ոչ կշռեցաւ ընկերին չափով, այլ ահա ընդ աստուածեան խաչիդ նշանի հաւասարութեամբ արեան կեցուցչիդ հոգիհապէս գերազանցեցաւ: Եւ արդ, աւրհնեա՛ զմեզ, Տէր, սովաւ եւ ի սոյն: Եւս եւ անունդ քո ահաւոր, լուսաւոր, երկնաւոր եւ զարմանաւոր, ի գովեստ փառաց անճառից մաքրակրանից բուրգառաւ խնկեալ, սուրբ, սուրբ, անքնին, անպատում, բարձրեալ, ողորմած, վերերգեալ, ծշմարիտ, բարերար եւ սուրբ, արա՛ սովաւ փրկութիւն, տո՛ւր եւ քաւութիւն, պարգեւեա՛ բժշկութիւն, հանդերձեա՛ չնորհ, առատաճեռնեա՛ երանութիւն: Յաւծումն այս ձիթոյ երկնանձրեւ լուսոյ անարա՛տ գտայց: յիւղեալս այս թեզան բանաւորական մի՛ մտցէ եւ մի՛ գրաւեսցէ տիրականութիւն աղտոյ մեղանաց՝ շաղախել երբէք զոգւոյս կերպարան: Եղիցի՝ սոյն ինքն, որոց մատչին աւծանիլ սովաւ, հարսնապաճոյն պանծանաւք պճնել գեղայաւրէն, սուրբ վայելչութեամբ՝ երջանկապէս յոդի զարդարեալ: Եղիցի՝ հուրս այս լուսափառ եւ աստուածածիր մերձեցելոցն ի սոյն ընտրութիւն մուխ կրկնեռաց եւ բարեփափագ ջերմութեան այլ յաւրինուածոյ, որով ամենայնիւ ամենապատրաստ պնդութեամբ ի կարծրականումդ անսասան վիմիդ յարակայեցեալ՝ մի՛շտ արձանացայց՝ ի քեզ հաստատեալ աներկմտելի: Լիցի՝ նշանակ վերնամքանակ այսր պարգեւի սովաւ վառելոցն՝ ո՛չ ողողիլ ջուրբ, ո՛չ այրիլ հուրբ, ո՛չ ցրտանալ ի սառնութենէ, ո՛չ վնասակար հողմով շիջանիլ, ո՛չ աղտեղիլ յուրուական ինչ պղծութենէ, ո՛չ զպահեալսն չարին մատնել եւ ո՛չ ի ստորեւ ելիցն զմթերս զանձուն կենաց յիմարաբար արտաքս հանել, ո՛չ անպատսպար մնալ ի թեւոց քոց աւգնութենէ եւ ո՛չ զէացեալն ի մեզ աւծութիւն անմաքրապէս ի բաց մերկանալ: Այլ եղիցուք քեւ ի սոյն հրացեալ, սովիմբ պարարեալ, սովաւ լուսաւորեալ, այսու արդարացեալ, ազատացեալ, պսակեալ եւ թագաւորեալ: Եւ քեզ միայնոյ՝ միայն աւծելոյ

յամենեցունց աւրհնութիւնք երգոց, ալէլո՛ւք լեզուաց, հնչմո՛ւնք ձայնից,
յաղթականութիւնք գովեստից, բարելաստութիւնք շրթանց,
սրբաբանութիւնք սաղմոսաց՝ ընդ Հաւը եւ Հոգւոյդ Սրբոյ յաւիտեանս
յաւիտենից: Ամէն:

Այն՝ իմ ձեռնարկութիւն ի սրբութիւնսն, եւ այս՝ արձանագրութիւն ի
սրբութեանցն սրբութիւն:

[ՂԴ]

**ՎԵՐՍԻՆ ՅԱԻԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵՄՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ
ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՅ ՍՐՏԻՑ ԽԱԻՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Աստուած յաւիտենական, բարերար եւ ամենակալ,
Ստեղծիչ լուսոյ եւ յաւրինիչ գիշերոյ,
Կեանք՝ ի մահու եւ լրյա՝ ի խաւարի,
Յոյս ակնունողաց եւ երկայնմտութիւն տարակուսելոց,
Որ ամէնարուեստ իմաստութեամբ քո
Դարձուցանես յայդ զատուերս մահու:
Անուազ ծագումն եւ անմուտ արեգակն,
Քանզի ոչ զաւրէ ծածկել զիառս տէրութեան քոյ խաւար գիշերոյ,
Որում կրկնի ծունը երկրպագութեան ամենայն եղելոց՝
Երկնաւորաց եւ երկրաւորաց սանդարամետականաց:
Որ լսես զհեծութիւն կապելոց
Եւ հայիս յաղաւթս խոնարհաց
Եւ ընդունիս զինդրուածս նոցա,
Աստուած իմ եւ թագաւոր իմ,
Կեանք իմ եւ ապաւէն իմ,
Յոյս իմ եւ վատահութիւն իմ,
Յիսուս Քրիստոս, Աստուածդ ամենայնի,
Սուրբդ, հանգուցեալ ի հոգիս սրբոց,
Միմիթարութիւն վշտաց եւ քաւարան մեղուցելոց,
Որ գիտես զամենայն յառաջ, քան զլինել նոցա,
Առաքեա՛ զպահպանողական զաւրութիւն աջոյ քոյ
Եւ փրկեա՛ զիս յերկիւղէ գիշերի եւ ի դիւէ չարէ,
Որպէս զի զիշատակ սոսկալի եւ սուրբ քո անուանդ,
Միշտ համբուրեալ շրթամբք հոգւոյ ըղձութեան շնչոյ,
Կեցի՛ց պահպանեալ ընդ այնոսիկ,
Որ կարդան զքեզ ի բոլոր սրտէ:

Բ

Եւ ի դրոշմէ խաչի քոյոյ նշանիդ,
 Զոր աստուածային արեամբ քո ներկեալ նորոգեցեր
 Եւ ի նոյն շնորհ որդեգրութեան զմեղ մկրտեցեր
 Եւ ի փառս պատկերի քոյ նկարեալ յաւրինեցեր,
 Այսու պարզեւաւք աստուածականաւք
 Ամաչեսցի՝ սատանայ, քակտեսցի՝ն մեքենայքն,
 Բարձցի՝ն որոգայթքն, պարտեսցի՝ն մարտուցեալքն,
 Պակասեսցի՝ն գէնքն սայրասուրք,
 Մերժեսցի՝ մէգն, փարատեսցի՝ խաւարն, մեկնեսցի՝ մառախուղն,
 Բազուկ քո հովանասցի, եւ աջ քո կնքեսցէ,
 Վասն զի գթած ես եւ ողորմած,
 Եւ անուն քո կոչեցեալ է ի վերայ ծառայից քոց:
 Եւ քեզ ընդ Հաւը, Հոգւովդ Սրբով
 Փա՛ռք եւ իշխանութի՛ւն յաւիտեանս յաւիտենից:
 Ամէն:

[ՂԵ]

ՎԵՐՍԻՆ ՅԱԽԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵՄՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՅ ԲԱՆԻ Ի ԽՈՐՈՅ ՍՐՏԻՑ ԽԱԽՄՔ ՀՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ

Ա

Արեգակն արդար, ճառագայթ աւրհնեալ,
 Լուսոյ կերպարան, փափագ անձկութեան,
 Բարձրեալ անքնին, զաւրեղ անպատում,
 Բարւոյ բերկութիւն, յուսոյ տեսութիւն,
 Գովեալ երկնաւոր, թագաւոր փառաց,
 Քրիստոս Արարիչ, խոստովանեալ կեանք:
 Եւ արդ, զթերութիւն վրիպանաց բազմասիալ ձայնի եղկելոյս,
 Ամենազաւրդ բանիւ լցեալ,
 Մատուցե՛ս յաղերս հաճութեան Հաւը քում բարձրելոյ,
 Որ վասն իմ ի փորձ եկիր անիծից՝
 Կերպարանեալ զիմ նմանութիւն,
 Ամենեւին կենաց աւրհնութիւն,
 Վերնոց եւ ներքնոց բարեխնամող տեսուչ համայնից:
 Զի թէ յանձն առեր մեռանիլ վասն իմ,
 Աստուած եւ տէրդ բոլորեցուն,
 Ո՞րչափ հաճեսցիս առաւել եւ այժմ
 Վտանգաւորս կրից կարեկցել՝
 Հնդ իմ պարտաւորիս միշտ աղաւթելով
 Ազգակցաւ մարմնոյդ առելոյ ի մէնջ՝
 Առ համապատիւդ քո Հայր:

Բ

Եւ վասն արեանդ պատուականի՝
 Միշտ մատուցելոյ ի հաճութիւն կամաց առաքչիդ,
 Բարձցի՞ն վտանգք մեղուցեալ դատապարտելոյս,
 Թողցի՞ն պարտիքն, ապաքինեսցի՝ ամաւթն,
 Մոռասցի՞ն պատկառանքն, բարեգործեսցի՞ն դատակնիքն,
 Սատակեսցի՞ն որդունքն, վերասցի՝ լալն,
 Հանդարտեսցէ՝ կրծումն ատամանցն,
 Սպառեսցի՞ն ողբքն, հատցի՞ն արտասուքն,
 Մերժեսցի՝ սուգն, հալածեսցի՝ խաւարն,
 Վատնեսցի՝ հուրն սաստկութեան,
 Հերքեսցին՝ տանջանարանքն բազմաւրինակք:

Գ

Եկեսցէ՞ն գթութիւնք կամողիդ,
 Եւ պարզեւողիդ կենաց ամենից,
 Ծագեսցի՝ լոյսէ, արագեսցէ՝ փրկութիւնդ,
 Հասցէ՝ աւգնութիւնդ, ժամանեսցէ՝ այցելութիւնդ,
 Կանխեսցէ՝ ցաւդդ ողորմութեան,
 Յառաջեսցէ՝ արբուսցէ՝ զանդաստանս պասքեալ՝
 Անկեալ ոսկերացս թշուառութեամբ ի վիճն մահու:
 Ծաղկեցուսցէ՝, պտղաբերեսցէ՝
 Բաժակդ երկնաւոր արեան կենարարիդ
 Զերկիրս խնամեալ աւուրն լուսոյ,
 Որ անծախապէս միշտ պատարագի՝
 Ցիշատակ կենաց փրկութեան հոգւոցն ննջեցելոց,
 Զի ամենայնիւ մահացեալ հոգիս մարմնովս մեղաց՝
 Շնորհաւոք քո, գթած, ի քեզ զաւրացեալ՝ քեւ նորոգեցայց,
 Զատեալ ի մեղաց անմահ կենդանութեամբ՝
 Ի յարութեանն արդարոց, Հաւր քում աւրհնեցեալ:
 Լնդ որում քեզ փառք,
 Եւ Հոգւոյդ Սրբոյ բարեբանութիւն՝
 Վայելչական գոհութեամբ
 Այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից:
 Ամէն: